LENIN

OPERE COMPLETE

www.dacoromanica.ro

Proletari din toate țările, uniți-vă!

LENIN

OPERE COMPLETE

42

www.dacoromanica.ro

TRADUCEREA ÎN LIMBA ROMÂNĂ
APARE ÎN URMA HOTĂRÎRII C.C.
AL P.C.R. EA A FOST ÎNTOCMITĂ
DUPĂ ORIGINALUL ÎN LIMBA RUSĂ,
ED. A V-A

www.dacoromanica.ro

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

OPERE COMPLETE

EDIȚIA A DOUA

EDITURA POLITICA
BUCUREȘTI — 1966

www.dacoromanica.ro

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

VOL. 42

Noiembrie 1920 — martie 1921

EDITURA POLITICĂ
BUCUREŞTI — 1966

www.dacoromanica.ro

PREFAŢA

Volumul 42 al Operelor complete ale lui V. I. Lenin cuprinde lucrările scrise din noiembrie 1920 pînă în martie 1921. Ele reflectă un moment de cotitură din viaţa Statului sovietic, cînd principalele forţe ale intervenţioniştilor străini şi ale contrarevoluţiei interne fuseseră zdrobite şi în faţa Republicii sovietice se puneau din nou, în toată amploarea lor, sarcinile construcţiei socialiste paşnice.

În urma victoriilor repurtate de Armata Roşie, guvernul burghez al Poloniei, încă în octombrie 1920, s-a văzut nevoit să încheie armistiţiul. La începutul lui noiembrie 1920, după eroicul asalt împotriva fortificaţiilor de la Perekop, Armata Roşie l-a zdrobit pe Vranghel — ultima creatură a imperialismului mondial — şi a eliberat Crimeea. Încercarea imperialiştilor din toate ţările, care se aliaseră cu contrarevoluţia internă, de a desfiinţa Statul sovietic a suferit un eşec total. În urma victoriei obţinute, pe care Lenin a calificat-o drept uriaşă, situaţia internaţională a Republicii sovietice s-a consolidat.

După terminarea războiului civil, Lenin mută centrul de greutate al întregii activităţi de partid şi de stat în domeniul organizării construcţiei socialiste.

Situaţia internă a ţării era extrem de grea. Cei patru ani de război imperialist şi cei trei ani de război civil şi de intervenţie străină aduseseră economia Rusiei Sovietice într-o stare de ruină şi dezorganizare totală. Era mare lipsă de pîine, de combustibil şi de materii prime. Poporul — cum spunea Lenin — era peste măsură de istovit. Munci-

www.dacoromanica.ro

torii răbdau de foame, o mare parte dintre ei erau nevoiți să practice diverse meșteșuguri ocazionale sau să facă comerț cu desaga. Mulți dintre ei, căutînd să scape de foame, plecau la țară și pierdeau astfel legătura cu clasa lor. Clasa muncitoare se destrăma, ceea ce ducea la o slăbire a bazei sociale a dictaturii proletariatului.

Agricultura se afla într-o stare dezastruoasă ; producția ei reprezenta doar 65% din aceea a Rusiei țariste. Țăranii se arătau nemulțumiți de sistemul predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole, ceea ce făcea ca ei să fie lipsiți de un stimulent în dezvoltarea gospodăriei lor. Politica comunismului de război, care fusese introdusă în mod provizoriu ca o măsură necesară, obligatorie în timpul războiului, nu mai corespundea noilor condiții. O parte dintre muncitori, în special aceia care aveau legături cu satul, se lăsau și ei influențați de stihia mic-burgheză. Împinși de foame, își manifestau nemulțumirea față de politica economică a Puterii sovietice. Toate acestea au dus la apariția unor serioase dificultăți politice.

Volumul de față începe cu cuvîntarea rostită de Lenin la 6 noiembrie 1920, la ședința festivă a Sovietului din Moscova, a Comitetului organizației de partid Moscova și a Consiliului orășenesc al sindicatelor din Moscova, închinată celei de-a treia aniversări a Revoluției din Octombrie. „Azi — a spus Lenin — putem sărbători victoria noastră. În ciuda greutăților nemaipomenit de mari prin care am trecut, în ciuda eforturilor fără seamăn depuse de dușmanii noștri, am învins“ (volumul de față, p. 1). Oprindu-se asupra cauzelor care au dus la victoria asupra intervenționiștilor străini și a albgardiștilor, Lenin a arătat că ea se datorește în primul rînd orînduirii sociale și orînduirii de stat a Republicii sovietice, eroismului și abnegației de care au dat dovadă ostașii roșii pe front, precum și entuziasmului de care erau cuprinși muncitorii și țăranii, care au acceptat orice privațiuni, numai să creeze un puternic spate al frontului și să mențină puterea în mîinile lor. Lenin a arătat că, paralel cu procesul de consolidare a sistemului socialist, are loc un proces de slăbire a sistemului capitalist. Așa ceva este și firesc, spunea el, deoarece capitaliștii sînt „o clasă care merge spre pieire, oricît de bogată și de pu-

www.dacoromanica.ro

ternică ar fi ea, în timp ce noi reprezentăm o clasă care se apropie de victorie" (p. 3).

Aceste teze au fost dezvoltate de Lenin și în cuvîntările ulterioare. În cuvîntarea rostită la 21 noiembrie 1920, la Conferința organizației guberniale Moscova a P.C. (b) din Rusia, Lenin a spus că Statul sovietic nu numai că a obținut un răgaz, dar, ceea ce e mult mai important, a intrat într-o „perioadă nouă, în care au fost dobîndite posibilități temeinice pentru existența noastră internațională într-o rețea de state capitaliste" (p. 23).

Elaborînd principiile de bază ale politicii de coexistență pașnică a statelor cu orînduiri sociale diferite, Lenin considera stabilirea unei colaborări reciproc avantajoase cu cercurile de afaceri burgheze ca un prim pas pe calea normalizării relațiilor cu țările capitaliste. Stabilirea și dezvoltarea legăturilor economice erau privite de el ca unul din mijloacele de prevenire a unui nou război împotriva Statului sovietic. Menținerea păcii și deplina posibilitate de a ne consacra toate forțele refacerii economiei noastre, spunea Lenin, este, pentru noi, lucrul cel mai prețios. El a demonstrat că contradicțiile dintre sistemul capitalist și cel socialist pot și trebuie să fie soluționate nu printr-un război, ci pe calea întrecerii economice pașnice, a luptei pe frontul economic, în cursul căreia socialismul își va dovedi în mod inevitabil superioritatea față de capitalism.

Lenin a subliniat în repetate rînduri că politica externă de pace dusă de Statul sovietic, în ciuda intrigilor și planurilor secrete urzite de imperialiști, conferă socialismului o neasemuită forță de atracție, făcînd să treacă de partea lui, în toate țările, mase largi populare. O mare importanță acorda Lenin înrîuririi revoluționare exercitate de socialism asupra altor țări, puterii pe care o are exemplul. Cu cît societatea socialistă, în dezvoltarea ei, înregistrează succese mai importante, cu cît construcția economică în țările socialiste se dovedește a fi mai eficientă, cu cît aceste țări devin mai puternice din punct de vedere economic și politic, cu atît influența exercitată de ele asupra direcției și ritmului dezvoltării istorice va fi mai mare. „...Noi — atrăgea atenția Lenin — am spus și spunem : «Socialismul își exercită influența prin puterea exemplului». Violența este

www.dacoromanica.ro

eficace atunci cînd este folosită împotriva celor ce vor să-şi restaureze puterea. Doar la atît se reduce însemnătatea violenţei, iar mai departe trebuie folosită puterea influenţei şi a exemplului. Trebuie să arătăm în mod practic, prin exemple, însemnătatea comunismului" (p. 76). Tocmai de aceea Lenin a arătat că sarcina constă în a întări Rusia Sovietică astfel ca ea să devină invincibilă.

Principiile leniniste ale politicii de coexistenţă paşnică sînt un mijloc eficace de solidarizare internaţională a popoarelor din toate ţările în lupta lor pentru pace, pentru socialism. Ele au fost dezvoltate în continuare în hotărîrile congreselor al XX-lea şi al XXII-lea ale P.C.U.S., în noul program al partidului comunist şi reprezintă în mod constant linia generală a politicii externe sovietice.

Totodată Lenin făcea apel la vigilenţa oamenilor muncii, arătîndu-le că e necesar să urmărească cu atenţie uneltirile imperialiştilor. Atîta timp cît republica noastră continuă să rămînă singurul stat socialist în condiţiile existenţei sistemului capitalist — sublinia Lenin —, noi nu ne putem gîndi la dispariţia pericolului unui nou război dacă nu vrem să fim nişte visători şi utopişti ridicoli. Atrăgînd atenţia că pericolul unei agresiuni armate din partea imperialiştilor continuă să persiste, el sfătuia pe oamenii muncii să fie mereu în gardă.

Pentru ca să învingem capitalismul, arăta Lenin, trebuie să rezolvăm sarcina de a răsturna — prin mijloace revoluţionare — pe exploatatori, precum şi o sarcină constructivă, aceea de a făuri noi relaţii economice. Aceste sarcini sînt indisolubil legate între ele. Dacă cea de-a doua sarcină nu va fi rezolvată, atunci nici un fel de succese în lupta pentru răsturnarea exploatatorilor şi nici un fel de victorii militare asupra imperialiştilor nu vor da rezultate, şi întoarcerea la vechea stare de lucruri rămîne inevitabilă. De aceea, problemele construcţiei economice trebuie să capete un rol determinant în activitatea partidului comunist şi a întregului popor sovietic.

Lucrările lui Lenin incluse în acest volum (cuvîntarea rostită la 21 noiembrie la Conferinţa organizaţiei guberniale Moscova a P.C.(b) din Rusia ; raportul prezentat la

www.dacoromanica.ro

6 decembrie la adunarea activului organizației Moscova a P.C.(b) din Rusia ; cuvîntările, rapoartele și intervențiile la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor etc.) au avut un rol hotărîtor în stabilirea sarcinilor construcției economice.

În perioada de trecere la construcția pașnică, principala sarcină, după părerea lui Lenin, este aceea de a atrage în și mai largă măsură pe oamenii muncii, de a-i face să participe în mod activ la opera de construcție economică. „Cu cît este mai mare avîntul, cu cît este mai mare amploarea acțiunilor istorice — sublinia el —, cu atît mai mare este numărul celor ce iau parte la aceste acțiuni, și, invers, cu cît este mai profundă transformarea pe care vrem s-o înfăptuim, cu atît mai mult trebuie să trezim interesul pentru această transformare și o atitudine conștientă față de ea, să convingem de necesitatea ei alte milioane și zeci de milioane de oameni" (p. 145). Aceasta este una din tezele de bază ale marxism-leninismului cu privire la rolul hotărîtor al maselor populare în istorie, și ea capătă o importanță deosebită în zilele noastre, în condițiile construcției desfășurate a comunismului.

Lenin și-a exprimat încrederea că victoria pe frontul economic va fi obținută dacă partidul și Puterea sovietică vor ști să dezvolte spiritul de inițiativă și să stimuleze activitatea majorității oamenilor muncii. Pentru aceasta, spunea el, este necesar ca întreaga agitație și propagandă să fie strămutată pe făgașul construcției economice. În „Teze cu privire la propaganda pe linie de producție", Lenin a propus ca propaganda pe linie de producție să capete o organizare largă, pe scara întregului stat. El a arătat că este necesar ca în coloanele ziarelor să se acorde mai multă atenție planului economic, să fie învățați muncitorii și țăranii cum să conducă statul, cum să exercite controlul aplicării efective a legilor și măsurilor adoptate de organele sovietice, și să se organizeze un larg schimb de opinii. Definind sarcinile presei ca armă de luptă a partidului, Lenin scria : „Mai puțină flecăreală politică, mai puține considerații generale și lozinci abstracte din acelea cu care se delectează comuniștii lipsiți de experiență și cei care nu

www.dacoromanica.ro

şi-au înţeles sarcinile ; mai multă propagandă pe linie de producţie şi, în primul rînd, mai multă atenţie folosirii concrete, judicioase a indicaţiilor experienţei practice, folosire care să fie adaptată la nivelul de dezvoltare al maselor" (p. 344—345).

Deosebit de acut a pus Lenin problema refacerii agriculturii, fără de care nu e cu putinţă nici un fel de construcţie economică. Consiliul Comisarilor Poporului a prezentat spre aprobare celui de-al VIII-lea Congres al Sovietelor un proiect de lege cu privire la măsurile pentru întărirea şi dezvoltarea agriculturii, care a fost elaborat sub conducerea şi cu participarea directă a lui Lenin. Proiectul prevedea îmbinarea unor măsuri de reglementare de către stat a dezvoltării agriculturii cu cointeresarea personală a ţăranilor în sporirea producţiei la hectar şi ridicarea productivităţii gospodăriilor lor. Explicînd esenţa acestui proiect de lege, Lenin arăta că e necesar ca ţărănimea să fie mobilizată la lupta împotriva rutinei şi a ignoranţei şi să se facă totul pentru a obţine îmbunătăţiri în agricultură, fie ele oricît de mici şi de elementare, dar, în orice caz, în proporţii de masă. El atrăgea atenţia muncitorilor şi ţăranilor să nu uite nici un moment că „numai prin sporirea producţiei, numai prin mărirea productivităţii muncii va fi în stare Rusia Sovietică să învingă" (p. 148).

Cu multă însufleţire a vorbit Lenin, la acest congres, despre necesitatea creării fundamentului economic al socialismului — despre electrificarea Rusiei, despre planul GOELRO. Acest plan, care este o creaţie a lui Lenin, reprezintă primul plan economic de perspectivă al Statului sovietic, la temelia căruia au stat ideile leniniste despre crearea bazei tehnice-materiale a socialismului. Planul GOELRO, elaborat pentru o perioadă de 10—15 ani, reprezenta un larg program de reconstrucţie radicală a întregii economii a ţării. Lenin a arătat că principala sarcină în activitatea partidului şi a tuturor oamenilor muncii trebuie să fie lupta pentru înfăptuirea planului de electrificare a ţării, prin care se urmăreşte victoria comunismului.

Lenin nu s-a mulţumit să traseze un plan general de perspectivă al construcţiei economice, ci l-a şi concretizat.

www.dacoromanica.ro

El a arătat că electrificarea stă la temelia creării bazei tehnice-materiale a socialismului și comunismului. În geniala formulă dată de el — „Comunismul este Puterea sovietică plus electrificarea întregii țări" — se exprimă unitatea indisolubilă dintre latura politică și cea economică a construcției societății comuniste. Comunismul, sublinia Lenin, presupune Puterea sovietică ca organ politic care dă posibilitate „masei celor asupriți să conducă toate treburile". Dar victoria economică a comunismului poate fi asigurată numai atunci cînd întreaga economie va fi reorganizată pe baza marii producții mecanizate, care se sprijină pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. Această formulă celebră a lui Lenin oferă o bază reală pentru înțelegerea comunismului, traduce o teză teoretică generală în limbajul unor acțiuni concrete ale milioanelor de oameni ai muncii care construiesc comunismul.

Planul de electrificare a fost caracterizat de Lenin ca un al doilea program al partidului, ca un plan al lucrărilor de refacere a întregii economii, ca un mare plan economic. Fără electrificare, spunea el, nu poate fi dezvoltată industria. Atîta timp cît Rusia va continua să rămînă o țară de țărani cu gospodărie mică, o țară înapoiată, ea va constitui o bază economică mai trainică pentru capitalism decît pentru comunism.

Expunînd programul de electrificare a Rusiei, Lenin a formulat teza, extrem de importantă, că realizarea planului de electrificare, construirea cu succes a socialismului în Țara sovietică vor avea o mare importanță internațională și vor constitui un exemplu pentru popoarele din alte țări care au pășit pe calea socialismului. „...Atunci cînd Rusia se va acoperi cu o deasă rețea de centrale electrice și de puternice instalații tehnice, construcția noastră economică comunistă va deveni un model pentru viitoarea Europă socialistă și Asie socialistă" (p. 167). Astăzi aceste cuvinte profetice s-au adeverit. Succesele Uniunii Sovietice și experiența dobîndită de ea constituie un exemplu pentru multe țări din Europa, Asia și America și le insuflă încredere în victoria socialismului.

www.dacoromanica.ro

În planul, de mare anvergură, al refacerii economiei naţionale, Lenin a atribuit un rol însemnat concesiunilor. În raportul prezentat de el şi în cuvîntările rostite la adunarea secretarilor celulelor de partid din Moscova, la adunarea activului de partid al organizaţiei Moscova, în faţa fracţiunii P.C. (b) din Rusia la cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor şi în alte cuvîntări şi intervenţii ale sale, Lenin acordă o mare atenţie concesiunilor. El a elaborat şi fundamentat sub toate aspectele principiul admisibilităţii concesiunilor ca una din formele capitalismului de stat, reglementat şi controlat de dictatura proletară, într-o ţară care construieşte socialismul. Indicînd căile pe care poate fi învinsă ruina economică, Lenin considera că atragerea de capital străin sub formă de concesiuni va face cu putinţă refacerea mai rapidă a industriei şi va contribui la îmbunătăţirea situaţiei muncitorilor şi ţăranilor.

Lenin vedea în concesiuni un argument economic şi politic împotriva războiului. El a arătat că concesiunile sînt şi ele o formă de luptă împotriva lumii capitaliste, o luptă în care războiul cu arme şi tancuri este înlocuit printr-un război economic. Ţara sovietică, acordînd concesiuni capitaliştilor, păşeşte pe calea „războiului pe tărîm economic, dar în această situaţie noi nu mai distrugem forţele noastre de producţie, ci le dezvoltăm“ (p. 44).

Greutăţile prin care trecea atunci ţara au avut repercusiuni şi asupra partidului, au provocat oscilări în rîndurile membrilor săi mai şovăielnici, fapt care s-a manifestat mai ales atunci cînd s-a pus problema rolului sindicatelor în construirea societăţii socialiste. În noiembrie 1920, la cea de-a V-a Conferinţă generală a sindicatelor, partidul a pus problema renunţării la metodele milităreşti de activitate în sindicate şi a trecerii la o democraţie largă. Împotriva dezvoltării democraţiei muncitoreşti în sindicate s-a ridicat Troţki. El pretindea ca munca în întreprinderi să fie militarizată şi propunea „să se strîngă şurubul“ comunismului de război, să se procedeze la „etatizarea sindicatelor“, la transformarea lor într-o anexă a aparatului de stat. Lenin a arătat că propunerile lui Troţki urmăresc să împingă partidul pe calea nefastă a izolării de clasa muncitoare, să

www.dacoromanica.ro

rupă alianța dintre clasa muncitoare și țărănime, care stă la baza dictaturii proletariatului. Acțiunile fracționiste, antipartinice ale lui Troțki au fost sprijinite de Buharin. Troțki, Buharin și tovarășii lor de idei au impus partidului o discuție cu privire la sindicate. În cursul acestei discuții, împotriva partidului s-au ridicat și alte grupuri antipartinice: „opoziția muncitorească", grupul „centralismului democratic", ignatoviștii.

Noua linie a politicii economice a partidului a fost elaborată în condițiile luptei încordate împotriva grupărilor fracționiste. Această luptă a fost condusă direct de Lenin. În zilele cînd s-a desfășurat discuția a fost nevoie de întreaga lui înțelepciune, de perspicacitatea lui genială, de neobișnuita lui bărbăție și hotărîre, pentru a respinge atacurile grupurilor antipartinice, pentru a apăra singura linie justă de construire a socialismului și pentru a menține unitatea partidului.

Volumul de față cuprinde articole și cuvîntări ale lui Lenin care oglindesc activitatea desfășurată de el pentru zdrobirea grupărilor antipartinice, pentru întărirea unității partidului și ridicarea rolului său de inspirator și organizator al luptei maselor muncitoare, pentru refacerea economică a țării, pentru crearea fundamentului economiei socialiste. În această categorie se situează cuvîntarea „Despre sindicate, despre momentul actual și despre greșelile tovarășului Troțki", articolul „Criza din partid", raportul și cuvîntul de încheiere, în legătură cu rolul și sarcinile sindicatelor, rostit la cel de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia, broșura „Încă o dată despre sindicate, despre momentul actual și despre greșelile tovarășilor Troțki și Buharin" și altele. În aceste lucrări, care au căpătat un caracter programatic în activitatea sindicatelor sovietice, au fost fundamentate formele și metodele de muncă ale partidului în rîndul maselor în condițiile construcției pașnice, a fost demascat caracterul antipartinic al grupărilor fracționiste, au fost formulate și dezvoltate o serie de teze principiale din cele mai importante despre rolul și sarcinile sindicatelor în sistemul dictaturii proletariatului. Lenin a caracterizat sindicatele drept o

www.dacoromanica.ro

școală de conducere, o școală de gospodărire, o școală a comunismului.

Cu toată puterea intransigenței partinice a atacat Lenin așa-zisul grup-„tampon" al lui Buharin. Sub pretext că vrea să atenueze divergențele ivite între Lenin și Troțki, Buharin a încercat să împace leninismul cu troțkismul. El și-a asumat rolul de „împăciuitor", însă în realitate a încercat să-l apere în fel și chip pe Troțki și l-a atacat pe Lenin, iar curînd după aceea s-a alăturat fățiș poziției lui Troțki. Lenin l-a înfierat pe Buharin ca pe „un complice al celui mai rău și mai dăunător fracționism" (p. 277). El a arătat că lozinca „democrației de producție", formulată de Buharin, reprezintă o alunecare spre sindicalism. Platforma grupului-„tampon", a arătat Lenin, înseamnă, din punct de vedere logic, teoretic și practic, o ruptură între sindicaliști și partid, reprezintă „culmea descompunerii *ideologice*" (p. 251).

Demascînd interpretarea antimarxistă, eclectică dată de către Buharin raportului dintre politic și economic, Lenin a subliniat că politicul este expresia concentrată a economicului, că politicul nu trebuie rupt de economic. Pentru a menține puterea politică și a avea posibilitatea să construiască o economie socialistă, proletariatul trebuie să mențină și să întărească alianța sa cu țărănimea.

Lenin a dezvăluit imensul prejudiciu adus de platforma „opoziției muncitorești", care nega rolul conducător al partidului în sistemul dictaturii proletariatului și cerea înlocuirea sistemului organelor de stat sovietice cu o așa-zisă organizație a „producătorilor". „Opoziția muncitorească" a pus problema preluării mijloacelor de producție din mîinile statului socialist, care exprimă interesele și voința întregii clase muncitoare, și trecerea lor în proprietatea și sub conducerea unor organizații obștești fără partid ale clasei muncitoare, create după criteriul profesional, care să apere interesele diferitelor ei detașamente. O asemenea poziție anarho-sindicalistă, a arătat Lenin, înseamnă de fapt negarea dictaturii proletariatului ca principal instrument al construirii socialismului. Subliniind necesitatea rolului conducător al partidului, Lenin a spus : „Pentru a guverna

www.dacoromanica.ro

trebuie să ai o armată de revoluţionari călîţi, o armată de comunişti. O asemenea armată există şi poartă denumirea de partid" (p. 266).

Lenin a fost nevoit să lupte şi împotriva grupului antipartinic al „centralismului democratic", care nega rolul conducător al partidului în Soviete şi în sindicate, se pronunţa împotriva principiului conducerii unice şi a răspunderii personale a directorilor în industrie, împotriva principiilor leniniste în problemele construcţiei de partid şi cerea să se recunoască libertatea fracţiunilor şi a grupărilor. Lenin spunea despre grupul „centralismului democratic" că este fracţiunea „celor ce strigă mai tare" şi că această fracţiune are o platformă esero-menşevică.

Ca o contrapondere la platformele antipartinice, Lenin a propus să fie sprijinite tezele lui I. E. Rudzutak cu privire la sarcinile pe linie de producţie ale sindicatelor, adoptate de cea de-a V-a Conferinţă generală a sindicatelor. La baza acestor teze au stat principiile leniniste privind necesitatea de a întări rolul sindicatelor în dezvoltarea producţiei, de a extinde aplicarea principiilor democratice în activitatea lor, de a menţine şi întări conducerea de către partid, a mişcării sindicale. Ulterior o comisie specială a elaborat şi a dat publicităţii „Proiectul de hotărîre a Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia cu privire la rolul sindicatelor", care a fost semnat de Lenin şi de o serie de alţi membri ai Comitetului Central şi care a intrat în istorie ca „platforma celor zece". În cursul discuţiei a fost desfăşurată o amplă muncă de lămurire printre comunişti şi membrii de partid pentru demascarea lozincilor oportuniste, antipartinice ale opoziţioniştilor. Ca urmare, încă înainte de Congresul al X-lea grupările antipartinice au suferit o înfrîngere.

Lenin a studiat — sub toate aspectele — formele şi metodele de construire a societăţii socialiste, relaţiile dintre clasa muncitoare şi ţărănime, care s-au schimbat ca rezultat al trecerii de la starea de război la cea de pace. Priceperea de a face o analiză marxistă a raportului forţelor de clasă dinăuntrul ţării şi de pe arena internaţională se îmbina la Lenin cu o profundă cunoaştere a situaţiei concrete, ceea ce îi permitea să sesizeze întotdeauna la timp necesitatea

www.dacoromanica.ro

unei schimbări a politicii. El studia cu mult interes şi cu o deosebită atenţie starea de spirit a ţăranilor, citea scrisorile lor, primea delegaţi de-ai ţăranilor şi stătea de vorbă cu ei, era atent la ceea ce spuneau ei şi verifica, pe baza acestor convorbiri, concluziile sale anterioare. În decembrie 1920 Lenin a participat la o consfătuire a ţăranilor fără partid delegaţi la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor, şi-a însemnat amănunţit ceea ce au spus ei (vezi p. 400—405) şi a trimis apoi aceste însemnări membrilor Comitetului Central al partidului, precum şi comisarilor poporului, pentru ca ei să afle care sînt nevoile şi cerinţele ţăranilor. În cuvîntarea rostită în ziua de 4 februarie 1921, la conferinţa metalurgiştilor din Moscova, Lenin a spus foarte categoric că este necesar ca toate eforturile să fie îndreptate spre normalizarea relaţiilor dintre muncitori şi ţărani şi că, pentru aceasta, trebuie schimbată baza economică a alianţei lor. Luînd cuvîntul la şedinţa plenară din 28 februarie 1921 a Sovietului din Moscova, Lenin a arătat că trebuie să se ţină seama de dorinţa ţăranilor de a trece de la predarea obligatorie a surplusurilor de cereale la impozitul în natură, că această problemă va fi discutată la Congresul al X-lea al partidului, iar congresul va adopta o hotărîre care „să satisfacă pe ţăranii fără partid şi masele largi ale populaţiei“ (p. 380).

În acest volum a fost inserat şi „Conceptul preliminar de teze cu privire la ţărani“, în care Lenin a formulat principalele teze cu privire la înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de cereale cu impozitul în natură. În acest concept el a dat unele indicaţii cu privire la trecerea la noua politică economică, care consta, în esenţă, în statornicirea unei alianţe trainice între clasa muncitoare şi ţărănime, în întărirea dictaturii proletariatului cu scopul de a crea o puternică industrie mecanizată şi a construi temelia economiei socialiste. Aceste idei ale lui Lenin, care erau rezultatul unui studiu aprofundat al tuturor laturilor vieţii Statului sovietic, au stat la baza hotărîrii cu privire la înlocuirea sistemului de predare obligatorie a surplusurilor de cereale cu impozitul în natură, adoptată de Congresul al X-lea al partidului.

www.dacoromanica.ro

În „Proiectul de hotărîre a Comisiei economice a Consiliului Comisarilor Poporului", „Proiectul punctului principal din hotărîrea Consiliului Muncii şi Apărării cu privire la Comisia centrală a planificării", „Cu privire la planul economic unic" şi în alte lucrări şi-au găsit oglindire principalele probleme ale dezvoltării economiei sovietice şi ale conducerii economiei naţionale. Programul de conducere şi planificare a economiei naţionale, elaborat de Lenin, urmărea întărirea rolului conducător al partidului comunist şi al Statului sovietic în viaţa economică a ţării. Nu trebuie să flecărim despre plan în general, spunea Lenin, ci să studiem în mod amănunţit îndeplinirea lui, să ne ferim de spiritul de comandă, să analizăm greşelile şi să căutăm modalitatea de a le îndrepta.

Paralel cu problemele construcţiei economice şi de stat, Lenin a definit sarcinile ce revin partidului în dezvoltarea culturii şi ştiinţei în Statul sovietic. Într-o serie de lucrări incluse în volumul de faţă, el a formulat unele teze, din cele mai importante, cu privire la făurirea culturii socialiste şi la esenţa şi căile revoluţiei culturale în perioada de trecere de la capitalism la socialism. În „Însemnările" pe marginea tezelor Nadejdei Konstantinovna Krupskaia despre învăţămîntul politehnic, în „Directivele Comitetului Central către lucrătorii comunişti din Comisariatul poporului pentru învăţămînt", în articolul „Cu privire la activitatea Comisariatului pentru învăţămînt" şi în alte lucrări, Lenin a dezvoltat tezele din programul partidului în domeniul învăţămîntului public. El a schiţat unele măsuri concrete privind organizarea învăţămîntului general şi politehnic, elaborarea programelor pentru instituţiile de învăţămînt, întărirea şi extinderea reţelei instituţiilor de educaţie politică — biblioteci, cluburi, case de citit etc. Lenin considera că e necesar ca în munca de conducere în domeniul învăţămîntului public să fie atraşi în mai largă măsură specialiştii-pedagogi, care îmbină profunde cunoştinţe teoretice cu o temeinică pregătire practică, să se studieze experienţa lor şi să se verifice rezultatele activităţii desfăşurate de ei.

Lenin a subliniat în repetate rînduri marea importanţă pe care o prezintă ştiinţa şi tehnica în construirea socialis-

www.dacoromanica.ro

mului. El consideră că economia națională socialistă trebuie să se dezvolte pe baza ultimelor cuceriri ale științei și tehnicii, că progresul tehnic trebuie să constituie obiectul unei griji permanente din partea Statului sovietic. E necesar să fie ușurată munca muncitorului, ca el să fie eliberat de munca fizică grea, care să fie făcută de mașină, și în același timp trebuie ridicată productivitatea generală a muncii.

În prezentul volum este inclusă și hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului „Cu privire la crearea unor condiții optime, care să asigure munca științifică a academicianului I. P. Pavlov și a colaboratorilor săi". Această hotărîre dovedește că, chiar și într-o perioadă de gravă dezorganizare economică, de foamete și de imense dificultăți, Lenin a manifestat o grijă deosebită pentru dezvoltarea științei, pentru crearea unor condiții optime de muncă oamenilor de știință. În lucrarea sa „Cu privire la planul economic unic", el sfătuiește pe comuniști să dea dovadă de o deosebită atenție și pricepere în raporturile cu specialiștii burghezi, care în majoritatea cazurilor sînt îmbibați de concepții burgheze. Comuniștii, spunea Lenin, nu trebuie să comande specialiștilor, ci să-i ajute să-și lărgească orizontul și, în același timp, să învețe de la ei, să-și însușească cunoștințele lor. El scria că nu trebuie să uităm „că un inginer va ajunge la recunoașterea comunismului *nu așa* cum a ajuns propagandistul ilegalist sau publicistul, *ci în virtutea datelor științei sale*, că *în felul său* va ajunge la recunoașterea comunismului un agronom, în felul său un silvicultor ș.a.m.d." (p. 362).

*
* *

În volumul 42 se publică, pentru prima oară, două cuvîntări rostite de Lenin în fața fracțiunii P.C. (b) din Rusia la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor (cuvîntarea de la 22 decembrie și răspunsurile la întrebări date de el la 27 decembrie 1920) și cuvîntarea de la adunarea din 24 februarie 1921 a activului de partid din Moscova. În aceste cuvîntări, Lenin explică amănunțit rolul și impor-

www.dacoromanica.ro

tanța decretului Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la concesiuni, stăruie asupra multor probleme importante legate de politica externă și internă a Statului sovietic și de activitatea partidelor comuniste.

În volum sînt cuprinse lucrări care au fost incluse pentru prima oară în Opere, ca : „Scrisoare către membrii C.C. al P.C. (b) din Rusia", proiecte de hotărîri ale plenarelor C.C. al P.C. (b) din Rusia și ale Consiliului Comisarilor Poporului, cuvîntarea rostită la 7 noiembrie 1920, la adunarea festivă a Sovietului din Sokolniki, cuvîntul de încheiere la raportul cu privire la concesiuni, rostit la adunarea din 6 decembrie 1920 a activului organizației de partid din Moscova, cuvîntul de încheiere la raportul cu privire la concesiuni, rostit în ziua de 21 decembrie 1920 în fața fracțiunii P.C. (b) din Rusia de la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor, cuvîntarea în legătură cu completările la proiectul de lege al Consiliului Comisarilor Poporului rostită în ziua de 27 decembrie 1920 în fața fracțiunii P.C. (b) din Rusia de la cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor și alte lucrări.

În secțiunea „Materiale pregătitoare" se publică concepte de proiecte de rezoluții și de decrete, planuri și materiale pentru lucrările incluse în acest volum. Printre ele figurează : „Schița proiectului de rezoluție cu privire la «Sarcinile sindicatelor și metodele de îndeplinire a lor»", „Pentru tezele cu privire la propaganda pe linie de producție", „Planul raportului pentru cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia", „Conspectul cuvîntării «Despre sindicate, despre momentul actual și despre greșelile tovarășului Troțki»", „Însemnări pentru membrii Comitetului Central și pentru comisarii poporului", „Schița părții finale a articolului «Criza din partid»", „Materiale pentru broșura «Încă o dată despre sindicate, despre momentul actual și despre greșelile tovarășilor Troțki și Buharin»", „Materiale pentru articolul «Despre activitatea Comisariatului poporului pentru învățămînt»", „Însemnări făcute cu prilejul primirii delegației daghestane" și altele. Aceste materiale ne arată în chip concret ce uriașă muncă preliminară

www.dacoromanica.ro

efectua Lenin cînd îşi scria lucrările. O importanţă deosebită prezintă „Planul cuvîntării rostite la o şedinţă a Comitetului organizaţiei din Moscova a P.C. (b) din Rusia cu activul de partid“ şi „Planul scrisorii către tovarăşii din Baku“. Nici textul cuvîntării şi nici acela al scrisorii n-a putut fi găsit. Toate aceste documente se publică în Operele lui V. I. Lenin pentru prima oară.

Institutul de marxism-leninism
de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

V. I. LENIN
Ianuarie 1921

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ŞEDINŢA FESTIVĂ A SOVIETULUI DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR, ŢĂRANILOR ŞI OSTAŞILOR ROŞII DIN MOSCOVA, A COMITETULUI ORGANIZAŢIEI MOSCOVA A P.C. (b) DIN RUSIA ŞI A CONSILIULUI ORĂŞENESC AL SINDICATELOR DIN MOSCOVA, ÎNCHINATĂ CELEI DE-A TREIA ANIVERSĂRI A REVOLUŢIEI DIN OCTOMBRIE

6 NOIEMBRIE 1920

(Aplauze prelungite.) Tovarăşi, ne-am adunat astăzi aici pentru a comemora zilele de luptă ale proletariatului nostru, pentru a evoca cuceririle noastre revoluţionare. Azi putem sărbători victoria noastră. În ciuda greutăţilor nemaipomenit de mari prin care am trecut, în ciuda eforturilor fără seamăn depuse de duşmanii noştri, am învins. De trei ani de zile, noi sîntem mereu învingători. Am obţinut o victorie uriaşă, pe care altădată nici unul dintre noi n-ar fi crezut-o cu putinţă. Acum trei ani, cînd ne aflam la Smolnîi, s-a văzut că insurecţia muncitorilor din Petrograd este mai unanimă decît ne-am fi putut aştepta ; dar dacă în noaptea aceea cineva ne-ar fi spus că peste trei ani are să fie ceea ce este acum, că vom menţine această victorie, pe care am repurtat-o atunci, nimeni, nici cel mai incorigibil optimist, n-ar fi crezut acest lucru. Ştiam atunci că victoria dobîndită de noi va fi trainică numai cînd cauza noastră va învinge în lumea întreagă, fiindcă noi am pornit acţiunea noastră numai pentru că ne-am pus nădejdea în revoluţia mondială. Războiul imperialist a schimbat toate formele de viaţă pe care le trăiserăm pînă atunci, şi nu aveam de unde să ştim ce forme avea să capete această luptă, care s-a prelungit cu mult mai mult decît ne-am fi aşteptat. Acum, după trei ani, s-a văzut că sîntem cu mult mai puternici ca înainte, dar şi burghezia mondială este încă foarte puternică, şi, cu toate că ea este incomparabil mai puternică decît noi, putem totuşi spune că am învins. Am depus toate eforturile pentru a descom-

www.dacoromanica.ro

pune această burghezie, şi în acest domeniu activitatea noastră n-a fost lipsită de succes. Aceasta datorită faptului că am mizat pe revoluţia mondială, şi poziţia noastră a fost, fără îndoială, justă. Ştiam că întreaga lume merge spre prăbuşire, ştiam că după războiul imperialist lucrurile nu mai pot să rămînă ca înainte, fiindcă războiul imperialist a făcut să se năruie din temelie toate relaţiile economice şi juridice vechi, a distrus toate condiţiile de viaţă pe care s-a sprijinit pînă atunci vechea orînduire. Şi dacă într-un asemenea moment, cînd războiul imperialist a pregătit prăbuşirea acestei orînduiri într-o măsură de o mie de ori mai mare decît propaganda noastră, proletariatul ar fi pornit o acţiune victorioasă măcar într-o singură ţară, această acţiune ar fi fost suficientă pentru a submina forţele burgheziei internaţionale.

Dacă, acum, vom arunca o privire de ansamblu asupra relaţiilor internaţionale — căci noi am subliniat întotdeauna că privim lucrurile din punct de vedere internaţional — şi vom cerceta istoria războaielor care au fost duse împotriva Rusiei Sovietice, vom vedea că ne aflăm în relaţii de pace cu aproape toate micile state burgheze din jurul nostru, în care domneşte tirania şi sînt prigoniţi bolşevicii. Aceste state nu sînt altceva decît nişte slugi şi nişte sclave ale Antantei [1], şi ele vor să ruineze şi să nimicească Rusia Sovietică ; şi, cu toate acestea, noi am încheiat cu ele pace, împotriva voinţei Antantei. Trei ţări atît de mari ca Anglia, Franţa şi America n-au fost în stare să se coalizeze împotriva noastră şi au fost înfrînte în războiul pe care l-au început, cu forţe unite, împotriva noastră. De ce ? Pentru că economia, viaţa acestor ţări este subminată ; pentru că ele sînt pe jumătate cadavre ; pentru că ele nu mai pot trăi ca înainte ; pentru că clasa prin a cărei voinţă se menţin — clasa burgheză — a intrat în putrefacţie. Această clasă a împins lumea într-un război imperialist şi a făcut să piară peste 10 000 000 de oameni. Şi asta pentru ce ? Pentru ca lumea să fie împărţită între un număr restrîns de capitalişti ! În acest război clasa burgheză şi-a sleit puterile şi şi-a subminat propria ei temelie, şi oricît de puternică ar părea ea acum din punct de vedere militar, este în fond neputincioasă. Aici nu mai e vorba de o proclamaţie în spirit bolşevic, aici este vorba

www.dacoromanica.ro

de un fapt dovedit prin foc şi sabie. Burghezia este o clasă care merge spre pieire, oricît de bogată şi de puternică ar fi ea, în timp ce noi reprezentăm o clasă care se apropie de victorie. Şi cu toate că sîntem mai slabi decît burghezia, de trei ani încoace noi învingem mereu şi, fără să ne lăudăm, sîntem îndreptăţiţi să spunem că am învins.

Spunînd aceasta nu trebuie să uităm nici celălalt aspect al situaţiei: nu trebuie să uităm că n-am învins decît pe jumătate. Şi am învins pentru că am fost în stare să rezistăm în faţa unor state mai puternice decît noi şi care, în plus, s-au unit cu exploatatorii noştri emigraţi — cu moşierii şi capitaliştii. Noi am ştiut întotdeauna şi nu vom uita niciodată că cauza noastră are un caracter internaţional, că, atîta timp cît n-a fost înfăptuită revoluţia în toate ţările —inclusiv în cele mai bogate şi mai civilizate —, victoria noastră este numai o jumătate de victorie sau, poate, nici măcar atît. Abia acum ducem lupte victorioase împotriva lui Vranghel ; de la o zi la alta aşteptăm ştiri care să confirme speranţele noastre [2]. Sîntem convinşi că, dacă nu vom reuşi să cucerim Crimeea în zilele acestea, vom reuşi în zilele ce vin ; n-avem însă nici o garanţie că aceasta este ultima încercare întreprinsă împotriva noastră de burghezia internaţională. Dimpotrivă, dispunem de informaţii care arată că această încercare se va repeta şi la primăvară. Ştim că şansele lor sînt infime, şi totodată ştim că forţele noastre militare vor fi mai solide şi mai puternice decît ale oricărui alt stat, dar, cu toate acestea, pericolul n-a dispărut ; el continuă să existe şi va exista atîta timp cît revoluţia n-a învins într-una sau în cîteva din ţările înaintate.

Ştim că într-acolo merg lucrurile, ştim că cel de-al II-lea Congres al Internaţionalei a III-a, care a avut loc în vara asta la Moscova, a realizat o operă de importanţă imensă şi fără precedent [3]. Poate unii dintre dv. aţi ascultat raportul prezentat de tov. Zinoviev, care a relatat în mod amănunţit despre Congresul de la Halle al independenţilor germani [4]. În felul acesta aţi căpătat, cred, o imagine concretă de ceea ce se petrece într-una din ţările în care există cele mai mari şanse pentru revoluţie. Dar asemenea lucruri se petrec azi în toate ţările. În toate ţările înaintate comunismul s-a dezvoltat, s-a întărit, s-a închegat şi s-a consti-

www.dacoromanica.ro

tuit într-un partid. Cauza revoluţiei mondiale a suferit în acest timp o serie de înfrîngeri în unele ţări mici, în care mişcarea a fost înăbuşită cu ajutorul marilor state prădalnice. Aşa, de pildă, Germania a ajutat la înăbuşirea revoluţiei în Finlanda [5], iar nişte coloşi ai capitalismului ca Anglia, Franţa şi Austria au înăbuşit revoluţia din Ungaria [6]. Dar, făcînd acest lucru, ei au sporit de o mie de ori elementele revoluţiei în propriile lor ţări. Şi acum principala cauză a vlăguirii lor în această luptă este că spatele frontului lor nu este asigurat, deoarece muncitorii şi ţăranii din toate ţările nu vor să lupte împotriva noastră, deoarece marinari capabili de fapte eroice nu s-au găsit numai la noi, la Kronstadt, dar şi la ei. În întreaga Franţă, numele marinarilor care au fost la noi în Marea Neagră evocă amintiri despre revoluţia rusă ; muncitorii francezi ştiu că cei care acum în ţara lor zac încă în închisori s-au răsculat pe Marea Neagră pentru că n-au vrut să fie călăii muncitorilor şi ţăranilor ruşi [7]. Iată de ce este Antanta acum atît de slăbită şi de ce noi putem spune liniştiţi că pe plan internaţional avem o situaţie sigură.

Dar victoria noastră, tovarăşi, este departe de a fi deplină, noi n-am obţinut nici măcar jumătate din această victorie. Desigur, noi am repurtat o victorie uriaşă, datorită abnegaţiei şi entuziasmului muncitorilor şi ţăranilor ruşi, şi am reuşit să dovedim că ţara noastră este capabilă să dea nu numai eroi izolaţi, ca aceia care odinioară porneau la luptă împotriva ţarismului şi îşi jertfeau viaţa, fără să fie sprijiniţi de muncitori şi ţărani. Da, noi am avut dreptate cînd am spus că în Rusia se vor ridica asemenea eroi din rîndul maselor, că Rusia este în stare să dea, cu sutele şi miile, asemenea eroi. Am spus că aşa o să se întîmple şi că atunci cauza capitalismului va fi pierdută. Principala cauză a victoriei repurtate de noi acum, principalul ei izvor se află în eroismul, abnegaţia şi tăria fără seamăn, dovedite în luptă de ostaşii roşii care cădeau pe front, de muncitorii şi ţăranii care au avut atîta de îndurat şi, mai ales, de muncitorii din industrie, care, în marea lor majoritate, au avut de suferit în aceşti trei ani mai mult decît în primii ani de robie capitalistă. Ei au îndurat foamea, frigul şi suferinţele numai pentru a-şi menţine puterea. Şi prin această tărie,

www.dacoromanica.ro

prin acest eroism al lor, ei au creat un spate al frontului care s-a dovedit a fi singurul puternic în comparaţie cu cel de care dispun toate forţele aflate în luptă în acest moment. De aceea sîntem noi tari şi puternici, în timp ce Antanta se destramă mereu, sub ochii noştri.

Dar numai cu acest entuziasm, cu acest elan şi cu acest eroism nu putem să ducem pînă la capăt revoluţia, nu putem s-o ducem la victoria deplină. Aceste calităţi ne-au permis să-l respingem pe inamic cînd el s-a năpustit asupra noastră, căutînd să ne sugrume ; cu ajutorul lor am putut repurta victoria într-o încăierare sîngeroasă, dar asta nu e de ajuns pentru a duce lucrurile pînă la capăt. Şi nu e de ajuns pentru că în faţa noastră stă, în momentul de faţă, a doua parte, mai mare, a sarcinii, mai mare fiindcă este mai grea. Şi triumful nostru de astăzi, convingerea noastră că vom învinge trebuie să le transformăm în calităţile de care avem nevoie pentru a obţine în îndeplinirea celeilalte jumătăţi a sarcinii o victorie tot atît de decisivă. Numai entuziasmul, numai hotărîrea muncitorilor şi ţăranilor de a merge la moarte pentru îndeplinirea acestei a doua jumătăţi a sarcinii nu este de ajuns, fiindcă aceasta este sarcina, extrem de grea, a construirii, a muncii creatoare. Capitalismul ne-a lăsat moştenire nu numai o civilizaţie căzută în ruină, nu numai uzine distruse, nu numai o intelectualitate ajunsă la desperare, dar şi o masă ignorantă, fărîmiţată de proprietari răzleţi, precum şi nepriceperea, lipsa deprinderii de a munci în comun şi solidar, neînţelegerea necesităţii de a pune cruce trecutului.

Aceasta este problema pe care trebuie s-o rezolvăm acum. Să ţinem minte că trebuie să profităm de actuala stare de spirit pentru a o imprima, în forme durabile, muncii noastre, pentru a lichida întreaga fărîmiţare a vieţii noastre economice. O reîntoarcere la trecut nu mai este cu putinţă. Prin însuşi faptul că am doborît puterea exploatatorilor am îndeplinit mai mult de jumătate din treabă. Acum trebuie să unim laolaltă pe toţi cei ce muncesc, bărbaţi şi femei, şi să-i facem să lucreze împreună. Am intrat aici aşa cum intră cuceritorul într-o regiune nouă, şi cu toate acestea, în ciuda condiţiilor în care muncim, am ieşit biruitori pe front. Vedem că astăzi munca noastră merge mai bine decît anul

www.dacoromanica.ro

trecut. Ştim că nu-i putem hrăni îndeajuns pe toţi şi nu avem certitudinea că foamea şi frigul nu vor bate la uşile caselor, colibelor şi cocioabelor ; dar, cu toate acestea, ştim că am învins. Ştim că dispunem de o uriaşă forţă productivă chiar şi acum, după aceste războaie grele — cel imperialist şi cel civil ; ştim că putem să ferim pe muncitori şi pe ţărani de foame şi de frig, însă pentru asta se cere să înregistrăm tot ce avem şi să facem o repartiţie justă. Dar noi nu putem face aşa ceva, fiindcă capitalismul l-a învăţat pe fiecare mic proprietar să se gîndească în primul rînd la sine însuşi : cum să se îmbogăţească, cum să ajungă mai repede în rîndul celor înstăriţi, iar nu cum să lupte împreună pentru o anumită idee. Trebuie să adoptăm acum o altă orientare. Avem de îndeplinit acum a doua parte — cea mai grea — a sarcinii. Entuziasmul de care sîntem cuprinşi acum poate să mai ţină încă un an, încă cinci ani. Dar noi nu trebuie să uităm că în lupta pe care ne e dat s-o ducem vom avea să ne ocupăm numai de lucruri mărunte. Peste tot avem de-a face cu treburi gospodăreşti mărunte. În afară de asta, dv. ştiţi că acel aparat, alcătuit din mici unităţi cu ajutorul cărora se desfăşoară viaţa economică, este format din vechi lucrători : mici funcţionari, mici birocraţi deprinşi cu vechile tendinţe egoiste. Combaterea acestor tendinţe trebuie să devină o sarcină a noastră în momentul de faţă. În aceste zile solemne, cînd sărbătorim victoria noastră, în zilele celei de-a treia aniversări a Puterii sovietice, trebuie să ne pătrundem de entuziasmul muncii, de voinţa de a munci, de perseverenţa de care depinde acum salvarea cît mai grabnică a muncitorilor şi ţăranilor, salvarea economiei naţionale, şi atunci vom vedea că în îndeplinirea acestei sarcini vom obţine o victorie şi mai sigură şi mai trainică decît în toate luptele sîngeroase de pînă acum. (Aplauze prelungite.)

Publicat în noiembrie 1920, în buletinul : „Dări de seamă stenografiate ale şedinţelor Sovietului de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor şi ostaşilor roşii din Moscova" nr. 15

Se tipăreşte după textul buletinului

www.dacoromanica.ro

SCRISOARE CĂTRE MEMBRII C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA

6.XI.1920

Către membrii C.C. al P.C. (b) din Rusia

Vă recomand să reflectaţi în mod serios, iar la plenara din 8.XI. să-l însărcinaţi pe G. M. Krjijanovski, preşedintele GOELRO (Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei), să întocmească raportul la punctul 2 din ordinea de zi a Congresului Sovietelor de la 20.XII.1920 : „Principalele sarcini ale refacerii economiei naţionale“ [8].

Noi vom obţine succese reale în înfăptuirea *planului general* de refacere a economiei naţionale, însă, fără electrificare, un astfel de plan nu face nici două parale, şi în lipsa lui ar fi neserios să discutăm despre „principalele sarcini“.

Pentru o informare prealabilă anexez :

1) O copie după memoriul lui Krjijanovski „*Stadiul lucrărilor GOELRO*“.
2) Broşura : „Principiile de bază ale proiectului de electrificare a Regiunii de nord“ în trei exemplare, pentru Troţki, Rîkov şi Buharin ; mîine o pot procura şi pentru ceilalţi membri ai Comitetului Central ; dacă vor s-o capete, să telefoneze la centrala de la etajul 3.
3) Cîteva hărţi de electrificare.
4) Corectura articolului : Planul de electrificare a regiunii Volgăi.
5) Tezele lui Stiunkel.

1 exemplar pentru tovarăşul Troţki, care să-l transmită tovarăşului Rîkov, iar apoi celorlalţi membri ai Comitetului Central.

www.dacoromanica.ro

6) Tezele lui Krug.
7) Lista completă a materialelor GOELRO (peste 200 de lucrări).

Din toate aceste documente reiese clar că este pe deplin posibil (dacă vom corecta la timp tezele şi planul raportului lui Krjijanovski şi-l vom prezenta în numele Comitetului Central) să obţinem la congresul Sovietelor tocmai ceea ce este necesar partidului şi ţării : un raport serios — şi care, în acelaşi timp, să ne ofere un plan de lucru amplu şi atrăgător — cu privire la „Principalele sarcini ale refacerii economiei naţionale".

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Lenin

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE REZOLUŢIE CU PRIVIRE LA „SARCINILE SINDICATELOR ŞI METODELE DE ADUCERE A LOR LA ÎNDEPLINIRE“ [9]

Conformîndu-se hotărîrilor adoptate de Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia [10], conferinţa atrage încă o dată atenţia sindicatelor asupra necesităţii de a le îndeplini în mod consecvent. În special, ţine să le arate că necesitatea de a aplica principiul priorităţii, în sensul de a respecta planul economic unic, care reclamă instituirea unei anumite ordini de succesiune în domeniul construcţiei economice, este indiscutabilă. Totodată, în momentul de faţă, aşa cum a stabilit Conferinţa de partid din septembrie 1920, trebuie să începem să trecem treptat, dar neabătut, de la principiul priorităţii la principiul nivelării [11], îndeosebi prin trimiterea a o serie de organizatori din cei mai buni, aleşi din diferite sindicate, ca să întărească C.C.S. din Rusia în ansamblu, să îmbunătăţească aparatul său, să obţină o mai bună sistematizare a muncii în toate sindicatele şi să consolideze, în felul acesta, mişcarea sindicală în ansamblu.

Aceste măsuri sînt valabile îndeosebi pentru Ţektran [12]; trebuie să se pună capăt întăririi lui disproporţionate, în comparaţie cu celelalte sindicate, şi un număr suplimentar de forţe din cele mai bune să extindă în întreaga mişcare sindicală metodele de întărire a democratismului, de creştere a spiritului de iniţiativă, a participării la conducerea industriei, de dezvoltare a întrecerii etc., care în practică au dat cele mai bune rezultate.

Considerînd că este absolut necesar ca, potrivit hotărîrii adoptate de Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia, să acţionăm în direcţia unei participări mai ample, mai largi,

www.dacoromanica.ro

mai intense a sindicatelor la conducerea industriei, conferința însărcinează C.C.S. din Rusia să facă de îndată un bilanț al experienței practice dobîndite în acest domeniu de cele mai bune sindicate și întreprinderi și, totodată, să elaboreze instrucțiuni cît mai amănunțite, care să contribuie la folosirea acestei experiențe de către toate sindicatele și să le oblige să pornească cu mai multă energie și în mod mai sistematic la aplicarea ei.

Aceasta mai cu seamă în ce privește atragerea specialiștilor.

Scris nu mai devreme de 8 noiembrie 1920

Publicat pentru prima oară în 1950, în ediția a 4-a a Operelor lui V. I. Lenin, vol. 31

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ŞEDINŢA FESTIVĂ A PLENAREI SOVIETULUI DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI SOLDAŢILOR DIN SOKOLNIKI, LA CARE AU PARTICIPAT ŞI REPREZENTANŢI AI COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE ŞI AI CONDUCERILOR ÎNTREPRINDERILOR DIN MOSCOVA

7 NOIEMBRIE 1920

În cuvîntarea sa tov. Lenin a arătat că victoria repurtată de noi are o importanţă capitală. Burghezia internaţională ne-a împiedicat să ne ocupăm de munca productivă şi, de aceea, timp de trei ani toate forţele noastre au fost angajate în războiul pe care l-am dus împotriva ei. Acum este necesar să obţinem victoria pe frontul intern. Burghezia ne-a sustras de la această muncă. Tov. Lenin a enumerat problemele care figurează pe ordinea de zi a viitorului congres al Sovietelor: transporturile, agricultura etc. El a spus că trebuie să ştim să canalizăm spre munca de construcţie economică paşnică tot entuziasmul şi toată disciplina şi că este necesar să antrenăm în această muncă masele de oameni simpli.

Totodată, trebuie să ducem luptă împotriva birocratismului şi a pletorei de funcţionari, trebuie să ieşim victorioşi şi în acest domeniu, dar pentru aceasta există un singur mijloc, şi el constă în a dezvolta conştiinţa şi spiritul de iniţiativă al maselor de muncitori. În încheiere tov. Lenin şi-a exprimat deplina încredere că vom birui şi frigul şi foamea.

Scurtă relatare apărută la 9 noiembrie 1920 în „Pravda" nr. 251

Publicat pentru prima oară în întregime în 1957, în revista „Voprosi Istorii KPSS" nr. 1

Se tipăreşte după copia dactilografiată a procesului-verbal

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA PROLETCULT [13]

Confirmînd rezoluţia Biroului Politic, Comitetul Central aprobă în linii generale proiectul de instrucţiuni elaborat, în dezvoltarea ei, de Comitetul general pentru educaţia politică [14] şi însărcinează Biroul Politic s-o redacteze definitiv, în aşa fel încît ea să exprime cît mai exact ideea de căpetenie că activitatea Proletcultului în domeniul învăţămîntului ştiinţific şi politic se contopeşte cu aceea a Comisariatului poporului pentru învăţămînt şi a secţiilor de învăţămînt guberniale, că în domeniul artistic (al muzicii, al teatrului, al artelor plastice, al literaturii) ea rămîne autonomă, iar rolul conducător al organelor Comisariatului poporului pentru învăţămînt, care au fost temeinic verificate de P.C. (b) din Rusia, se menţine numai în vederea luptei împotriva unor devieri vădit burgheze.

Scris la 10 noiembrie 1920

Publicat pentru prima oară în 1958, în revista „Voprosî Istorii KPSS" nr. 1

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA [15]

Să fie însărcinat Zinoviev cu întocmirea unei directive amănunţite pentru Kopp şi alţi tovarăşi din Comisariatul poporului pentru comerţul exterior, precum şi pentru tovarăşii care lucrează în Germania.

Să se arate că primim şi preţuim în cel mai înalt grad ajutorul pe care ni-l dau muncitorii de rînd în domeniul executării comenzilor pentru Rusia, inclusiv cei ce fac parte din sindicatele cele mai reacţionare.

Totodată să fie demascaţi Legien et Co, care vor să stoarcă ceva bani pentru ei sau pentru partidul lor, şi să nu li se dea nici un ban.

Textul întocmit va fi prezentat Biroului Politic.

Scris la 10 noiembrie 1920

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

TEZE CU PRIVIRE LA PROPAGANDA PE LINIE DE PRODUCŢIE [16]

(CONCEPT)

1. În momentul de faţă, ca urmare a victoriilor militare obţinute de R.S.F.S.R. şi a situaţiei ei internaţionale în general, propaganda pe linie de producţie trebuie să fie din nou pusă pe primul plan, intensificată şi întărită din punct de vedere organizatoric.

2. Ziarele de directivă, şi în primul rînd „Izvestiia" şi „Pravda", trebuie : (a) să reducă spaţiul rezervat problemelor politice şi să mărească rubrica destinată propagandei pe linie de producţie ; (b) să exercite o influenţă asupra întregii activităţi a partidului şi a instituţiilor sovietice în sensul că ele trebuie să consacre mai multe forţe propagandei pe linie de producţie ; (c) să caute să organizeze în mod sistematic, pe scara întregului stat, propaganda pe linie de producţie şi să elaboreze măsuri ample pentru dezvoltarea şi îmbunătăţirea ei, şi în special pentru verificarea succeselor ei reale, efective.

3. De asemenea trebuie sistematizată, lărgită şi dezvoltată munca de promovare a unor administratori, organizatori şi inventatori capabili din rîndurile masei muncitoreşti şi ţărăneşti.

4. Propaganda pe linie de producţie în întreaga R.S.F.S.R. trebuie unificată sub conducerea unui singur organ, pentru a obţine o economie de forţe şi o mai justă orientare a muncii. Totodată este absolută nevoie de o foarte largă autonomie locală şi profesională. Trebuie să se acorde în mod sistematic o recompensă, stabilită în mod just (pre-

www.dacoromanica.ro

mii în natură etc.), pentru orice succes însemnat ; să se organizeze o verificare imparţială şi competentă a succeselor.

5. Organul conducător unic al propagandei pe linie de producţie trebuie să fie redacţia unui ziar popular de masă cu un tiraj de 500 000—1 000 000 de exemplare.

Un asemenea ziar trebuie să devină „Bednota" [17].

Împărţirea ziarelor de acest tip în industriale şi agricole este dăunătoare, fiindcă sarcina socialismului este de a apropia şi uni industria şi agricultura. Din punct de vedere practic însă, rolul conducător al proletariatului industrial, atît la oraşe cît şi la sate, îndeosebi în opera de urbanizare a agriculturii, ca şi în aceea de electrificare a întregii ţări, necesită tocmai un ziar unic care să trateze problemele de producţie (şi o conducere unică a propagandei pe linie de producţie) atît pentru muncitori cît şi pentru ţărani.

6. Colegiul de conducere trebuie să fie alcătuit din reprezentanţi ai următoarelor instituţii : 1) din partea Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia ; 2) din partea Consiliului economic superior ; 3) din partea Comisariatului poporului pentru agricultură ; 4) din partea Comitetului general pentru educaţie politică ; 5) din partea C.C. al P.C. din Rusia (sau redactorul responsabil). Colegiul şi ziarul trebuie să depindă de Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia. (Eventual şi un reprezentant al Direcţiei generale a învăţămîntului profesional ?)

7. Ziarul pentru problemele de producţie trebuie să fie popular, adică pe înţelesul a milioanelor de cititori, dar în nici un caz să nu cadă în vulgarizare. El nu trebuie să coboare la nivelul cititorului înapoiat, ci să caute necontenit — treptat şi cu multă prudenţă — să ridice nivelul lui de pregătire. Politicii să-i rezerve un spaţiu redus, cam 1/4, şi nu mai mult. Locul principal trebuie rezervat planului economic unic, frontului muncii, propagandei pe linie de producţie, pregătirii muncitorilor şi ţăranilor în vederea exercitării conducerii, pentru controlul aplicării efective a legilor şi a măsurilor luate de instituţiile şi gos-

www.dacoromanica.ro

podăriile sovietice şi pentru un amplu şi regulat schimb de păreri cu masele largi de cititori.

8. Materialul care se publică în ziar, sau care este primit de ziar, precum şi oricare alt material, trebuie să fie retipărit sistematic şi periodic, în formă de broşuri şi foi volante, pentru aprovizionarea obligatorie a bibliotecilor şi, apoi, a tuturor fabricilor şi întreprinderilor din ramura de producţie respectivă (în broşuri şi în foile volante materialul trebuie să fie sistematizat pe ramuri de producţie). Alături de manuale şi de informaţiile cu privire la tehnica din străinătate, acest material trebuie să servească la răspîndirea cunoştinţelor tehnice-profesionale şi *politehnice*.

O atenţie deosebită trebuie acordată difuzării mai regulate a ziarului, precum şi a broşurilor şi a foilor volante care tratează probleme de producţie, în *toate* bibliotecile din R.S.F.S.R.

9. E necesar să fie atraşi în mod planificat, organizat şi sistematic inginerii, agronomii şi profesorii, precum şi funcţionarii sovietici care posedă o anumită calificare în acţiunea de propagandă pe linie de producţie (în legătură cu lichidarea analfabetismului).

Să se organizeze prelegeri, convorbiri, dări de seamă etc.

Toţi cei ce sînt în stare să explice populaţiei ce înseamnă electrificarea, taylorizarea etc. să fie obligaţi să facă treaba asta.

10. Să fie folosite pe scară mai largă şi în mod mai sistematic filmele pentru propaganda pe linie de producţie. În acest scop să se colaboreze cu secţia cinematografiei.

Discuri sovietice. Să fie expuse diagrame şi cartograme la cluburi, în case de lectură, pe străzi etc. Să fie lipite afişe şi placarde în apropierea fabricilor, atelierelor, şcolilor tehnice etc.

11. Să se organizeze, împreună cu Comisariatul poporului pentru problemele muncii şi cu alte instituţii, o inspecţie pe linie de producţie. Activitatea aceasta să fie coordonată cu munca de propagandă pe linie de producţie, ca şi cu munca instructorilor, a trenurilor şi vapoarelor cu brigăzi de instructaj etc.

www.dacoromanica.ro

12. Să fie evidențiate și popularizate pe scară largă întreprinderile model. Muncitorii care au experiența muncii industriale din străinătate să fie concentrați în ateliere, sectoare sau celule aparte etc. Acești muncitori să fie folosiți la instruirea muncitorilor cu un nivel mai scăzut, la răspîndirea cunoștințelor tehnice-profesionale și politehnice etc.

N. Lenin

18. XI. 1920

Publicat pentru prima oară în 1928, în edițiile a 2-a și a 3-a ale Operelor lui Lenin, vol. XXV

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

CONFERINŢA ORGANIZAŢIEI GUBERNIALE MOSCOVA A P.C. (b) DIN RUSIA

20—22 NOIEMBRIE 1920 [18]

1

SITUAŢIA NOASTRĂ EXTERNĂ ŞI INTERNĂ ŞI SARCINILE PARTIDULUI

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA 21 NOIEMBRIE 1920

(A p l a u z e.) Tovarăşi ! Făcînd o expunere asupra situaţiei internaţionale a Republicii sovietice, trebuie, cum e şi firesc, să vă vorbesc mai ales despre războiul cu Polonia [19] şi despre lichidarea lui Vranghel. Cred că la o adunare a unor activişti de partid, care, fără îndoială, au urmărit presa de partid şi nu o dată au ascultat referate fundamentate în această problemă, nu e nevoie şi n-are nici un rost să intru în amănuntele acestei istorii şi să vă vorbesc despre fiecare întorsătură din istoria acestui război cu Polonia, despre caracterul ofensivelor noastre şi despre însemnătatea înfrîngerii de lîngă Varşovia. Presupun că majoritatea tovarăşilor cunosc atît de bine acest aspect al problemei, încît aş fi nevoit să repet lucruri ştiute, şi în felul acesta să provoc nemulţumirea tovarăşilor. De aceea n-am să vorbesc despre istoria diferitelor episoade şi întorsături ale războiului nostru cu Polonia. Am să mă opresc doar asupra rezultatelor la care s-a ajuns în momentul de faţă.

După strălucitele victorii repurtate în vară de Armata Roşie şi după marea înfrîngere suferită lîngă Varşovia, după încheierea păcii preliminare cu Polonia, care chiar acum, la Riga, se transformă, sau trebuie să se transforme, într-o pace definitivă, şansele ca această pace preliminară să devină într-adevăr o pace definitivă au crescut enorm, datorită înfrîngerii lui Vranghel. Acum, cînd această înfrîngere a devenit fapt cert, presa imperialistă a Antantei începe să dea cărţile pe faţă şi să recunoască ceea ce a ascuns mai mult pînă acum.

www.dacoromanica.ro

Nu știu dacă ați dat atenție unei scurte note, apărută în ziare astăzi sau în zilele acestea, în care se arată că „Le Temps“ [20], principalul organ de presă al burgheziei imperialiste franceze, scrie acum că Polonia a încheiat pace fără să țină seama de sfaturile Franței. Nu încape îndoială că de data asta reprezentanții burgheziei au spus un adevăr pe care ei ar fi dorit cel mai mult să-l țină ascuns și pe care vreme îndelungată au încercat să-l ascundă. În ciuda condițiilor dezavantajoase ale păcii cu Polonia (deși ele sînt mai avantajoase decît cele pe care noi înșine le-am propus în aprilie anul acesta moșierilor polonezi, pentru a evita orice război) — însă dezavantajoase în comparație cu ceea ce am fi putut obține dacă n-ar fi fost situația extrem de grea care s-a creat la Varșovia —, am reușit totuși să obținem condiții care zădărnicesc o mare parte din planul general al imperialiștilor. Burghezia franceză recunoaște acum că ea a insistat ca Polonia să continue războiul, că s-a pronunțat împotriva încheierii păcii, pentru că se temea de înfrîngerea lui Vranghel și dorea să sprijine o nouă intervenție, o nouă campanie împotriva Republicii sovietice. Cu toate că condițiile imperialismului polonez au împins și împing la un război cu Rusia, planul imperialiștilor francezi a dat greș, și rezultatul este că noi obținem acum ceva mai substanțial decît un simplu răgaz.

În cei trei ani care au trecut, dintre statele mici care altădată au făcut parte din fostul imperiu rus, Polonia a fost printre acelea care au dușmănit cel mai mult națiunea velicorusă și au ridicat cele mai mari pretenții la o bună parte din teritoriile nelocuite de polonezi. Și pacea cu Finlanda, cu Estonia și cu Letonia [21] am încheiat-o tot împotriva voinței Antantei imperialiste, dar lucrul acesta l-am putut realiza mai ușor, pentru că în Finlanda, Estonia și Letonia burghezia nu-și avea propriile ei scopuri imperialiste, care să creeze impresia că lupta împotriva Republicii sovietice este ceva necesar, pe cînd aspirațiile republicii burgheze poloneze erau îndreptate nu numai spre Lituania și Bielorusia, dar și spre Ucraina. În afară de aceasta, ea este împinsă în această direcție de vechea luptă seculară a Poloniei, care a fost pe vremuri o mare putere și care se opune acum unei mari puteri, și anume Rusiei. Nici

www.dacoromanica.ro

astăzi ea nu poate să renunţe la această veche luptă seculară. Iată de ce Polonia a dat dovadă de mai mult spirit războinic şi de mai multă dîrzenie, în planurile ei militare îndreptate împotriva republicii noastre, şi de ce acum succesul pe care l-am obţinut noi prin încheierea păcii, în ciuda Antantei, ni se pare mult mai important. Dacă Antanta, în planul ei de intervenţie militară alcătuit pentru o perioadă îndelungată, poate conta pe vreuna din ţările care se învecinează cu Rusia şi care au păstrat orînduirea burgheză, apoi o asemenea ţară este doar Polonia, şi de aceea acum, cînd toate statele burgheze nutresc atîta ură împotriva Puterii sovietice, ele consideră că este în interesul lor ca Galiţia răsăriteană să fie ocupată de moşierii polonezi.

În afară de asta, Polonia ridică pretenţii asupra Ucrainei şi a Lituaniei. Aceasta imprimă campaniei un caracter deosebit de acut şi de îndîrjit. Aprovizionarea Poloniei cu material de război a constituit, firește, o principală preocupare pentru Franţa şi pentru celelalte state, iar sumele acordate de ele în acest scop sînt de-a dreptul incalculabile. De aceea victoria pe care a repurtat-o, în cele din urmă, Armata Roşie, în ciuda înfrîngerii suferite lîngă Varşovia, este de o importanţă cu totul deosebită, fiindcă ea a pus Polonia într-o asemenea situaţie, încît e complet lipsită de forţe pentru a continua războiul. Polonia a fost nevoită să accepte încheierea unei păci prin care obţine mai puţin decît i-am oferit noi în aprilie 1920, înainte de ofensiva poloneză, cînd, din dorinţa de a nu întrerupe munca de construcţie economică, i-am propus graniţe care erau cît se poate de dezavantajoase pentru noi. Atunci presa patrioţilor mic-burghezi, din care făceau parte şi socialiştii-revoluţionari şi menşevicii noştri, îi învinuia pe bolşevici de împăciuitorism şi reproşa Puterii sovietice că manifestă o atitudine aproape tolstoiană. Ea califica drept atitudine tolstoiană faptul că noi ne-am declarat de acord să încheiem pace pe baza liniei de atunci a lui Pilsudski, potrivit căreia Minskul rămînea în mîinile Poloniei, iar graniţa trecea cu 50, iar pe alocuri chiar cu 100 de verste mai spre răsărit de cea stabilită acum. Dar, se înţelege, nu e nevoie să arăt, în faţa unei adunări a activiştilor de partid, de ce eram gata

www.dacoromanica.ro

să acceptăm — și trebuia să acceptăm — niște granițe mai dezavantajoase — întreaga noastră muncă economică era întreruptă. Rezultatul este că Polonia, în care s-a menținut regimul burghez, a ajuns, prin acest război, să provoace o extremă dezorganizare economică a întregii țări și o puternică creștere a nemulțumirii, să declanșeze o teroare burgheză care este îndreptată nu numai împotriva muncitorilor industriali, dar și împotriva muncitorilor agricoli. Situația generală a burgheziei din Polonia a devenit atît de instabilă, că nici vorbă nu mai putea fi de o continuare a războiului.

Succesele obținute în această privință de către Puterea sovietică sînt uriașe. Cînd, acum trei ani, am pus problema sarcinilor și condițiilor victoriei revoluției proletare în Rusia, noi am afirmat în permanență și în mod categoric că această victorie nu poate fi considerată drept asigurată dacă nu va fi sprijinită de o revoluție proletară în Apus și că o apreciere justă a revoluției noastre poate fi făcută numai dacă ea e privită din punct de vedere internațional. Pentru a obține o victorie trainică, trebuie să facem ca revoluția proletară să iasă învingătoare în toate sau, cel puțin, în cîteva din țările capitaliste principale. Și după trei ani de război înverșunat și îndîrjit vedem în ce sens nu s-au adeverit prezicerile noastre și în ce sens s-au adeverit. Ele nu s-au adeverit în sensul că nu s-a ajuns la o soluționare rapidă și simplă a acestei probleme. Firește, nici unul dintre noi nu se aștepta că o luptă atît de inegală ca aceea pe care o ducea Rusia împotriva tuturor statelor capitaliste din lume ar putea să dureze trei ani. S-a văzut că nici o parte, nici cealaltă, nici Republica Sovietică Rusă și nici celelalte țări, cele din lumea capitalistă, n-au ieșit învingătoare și nici n-au fost înfrînte, și totodată a reieșit că, dacă prezicerile noastre nu s-au împlinit atît de simplu, de repede și de direct, ele s-au împlinit totuși în măsura în care am obținut ceea ce era principal, căci principalul lucru, pentru noi, era să menținem posibilitatea de existență a puterii proletare și a Republicii sovietice, chiar în cazul unei întîrzieri a revoluției socialiste mondiale. Și în această privință trebuie să spunem că situația internațională a republicii a evoluat astfel, încît a confirmat în modul cel mai convingă-

www.dacoromanica.ro

tor şi mai exact toate calculele noastre şi întreaga noastră politică.

Nu e nevoie să mai demonstrăm că în nici un caz forţele militare ale R.S.F.S.R. nu se pot compara cu forţele militare ale tuturor statelor capitaliste. În această privinţă noi sîntem de zeci şi sute de ori mai slabi decît ele ; şi, totuşi, după trei ani de război, noi am silit aproape toate aceste state să renunţe la gîndul de a-şi continua intervenţia. S-a întîmplat, aşadar, ceea ce noi încă de acum trei ani, cînd războiul imperialist nu luase încă sfîrşit, consideram că este cu putinţă, şi anume o prelungire îndelungată a situaţiei în care lucrurile n-au căpătat o rezolvare definitivă pentru o parte sau pentru cealaltă. Dar de ce s-a întîmplat să fie aşa ? S-a întîmplat nu pentru că din punct de vedere militar noi ne-am dovedit a fi mai puternici, iar Antanta mai slabă, ci pentru că în statele Antantei a avut loc, în tot acest timp, un intens proces de descompunere internă, pe cînd la noi, dimpotrivă, s-a produs o continuă consolidare internă, şi războiul ne oferă o confirmare şi o dovadă în această privinţă. Antanta n-a putut să lupte împotriva noastră cu propriile ei trupe. Muncitorii şi ţăranii din statele capitaliste n-au putut fi constrînşi să lupte împotriva noastră. Din războiul imperialist, statele burgheze au reuşit să iasă tot burgheze. Ele au reuşit să întîrzie, să amîne această criză, care le ameninţa în mod direct, dar în fond şi-au subminat din temelii situaţia, astfel că, deşi dispuneau de uriaşe forţe militare, după trei ani au trebuit să recunoască că nu sînt în stare să zdrobească Republica sovietică, care nu dispunea aproape de nici un fel de forţe militare. A reieşit, aşadar, că, în fond, politica noastră şi prezicerile noastre au fost pe de-a-ntregul confirmate şi că am avut într-adevăr drept aliaţi masele asuprite din fiecare ţară capitalistă, fiindcă aceste mase au zădărnicit războiul. Ne-am pomenit într-o situaţie cînd n-am obţinut o victorie internaţională, care ar fi fost singura victorie trainică pentru noi, dar am reuşit să ne creăm condiţii în care putem exista alături de puterile capitaliste, care sînt acum nevoite să întreţină relaţii comerciale cu noi. În procesul acestei lupte ne-am cucerit dreptul la o existenţă de sine stătătoare.

www.dacoromanica.ro

Așadar, dacă aruncăm o privire de ansamblu asupra situației noastre internaționale, vedem că am obținut succese uriașe, că am căpătat nu numai un răgaz, dar ceva mult mai important. În mod obișnuit, noi denumim răgaz un scurt interval de timp în cursul căruia puterile imperialiste au avut de multe ori posibilitatea să întreprindă, cu mai multe forțe, o nouă încercare de război împotriva noastră. Noi nici acum nu ne lăsăm amăgiți și nu negăm posibilitatea ca în viitor să se producă o intervenție armată a țărilor capitaliste în treburile noastre. Este necesar să ne menținem capacitatea de luptă. Dar dacă luăm în considerare condițiile în care am zdrobit toate încercările contrarevoluției ruse și am obținut o încheiere formală a păcii cu toate statele apusene, devine clar că avem de-a face nu numai cu un răgaz, dar cu o perioadă nouă, în care au fost dobîndite posibilități temeinice pentru existența noastră internațională într-o rețea de state capitaliste. Condițiile interne nu i-au permis nici unuia din statele capitaliste puternice să-și arunce armatele împotriva Rusiei, ceea ce denotă că în aceste țări revoluția s-a maturizat și nu le dă posibilitate să ne învingă cu repeziciunea cu care ar fi vrut. În decursul ultimilor trei ani, pe teritoriul Rusiei s-au aflat armate engleze, franceze și japoneze. Nu încape nici o îndoială că o cît de mică încordare de forțe a acestor trei state ar fi fost cu totul suficientă pentru ca în cîteva luni, dacă nu chiar în cîteva săptămîni, să ne învingă. Dacă am reușit să împiedicăm atacul lor, faptul se datorește numai descompunerii care a cuprins trupele franceze și frămîntărilor care începuseră să se producă în rîndurile englezilor și japonezilor. De această deosebire între interesele imperialiștilor ne-am folosit noi tot timpul. Dacă i-am învins pe interven-ționiști, asta se datorește numai faptului că ei erau dezbinați de propriile lor interese, în timp ce pe noi interesele noastre ne uneau și ne întăreau. În felul acesta ne-am asigurat un răgaz și am făcut imposibilă obținerea unei victorii depline de către imperialismul german în perioada păcii de la Brest [22].

Acum, în ultima vreme, această dezbinare s-a adîncit și mai mult, îndeosebi cu prilejul proiectului de încheiere a unui acord de concesiuni cu un grup de rechini capitaliști

www.dacoromanica.ro

americani dintre cei mai feroci, în frunte cu un miliardar care speră să strîngă laolaltă un întreg grup de miliardari [23]. Noi ştim că acum nu există aproape nici o informaţie din Extremul Orient în care să nu se arate că, în legătură cu încheierea acestui acord, în Japonia spiritele sînt extrem de agitate, deşi acest acord n-a fost încă încheiat, ci se află doar în formă de proiect. Dar opinia publică din Japonia este de pe acum în fierbere, şi astăzi am citit o comunicare în care se spune că această ţară acuză Rusia Sovietică că vrea s-o asmută împotriva Americii.

Noi am dat toată atenţia cuvenită acestei creşteri a rivalităţii dintre statele imperialiste şi ne-am spus că trebuie să folosim în mod sistematic dezbinarea dintre ele, pentru a îngreuia lupta pe care o duc împotriva noastră. În relaţiile dintre Anglia şi Franţa a şi început să se manifeste un dezacord politic. Acum e cazul să vorbim nu numai de un răgaz, dar chiar de existenţa unor şanse serioase de a ne ocupa, un timp mai îndelungat, de noua operă de construcţie. Într-adevăr, pînă acum noi n-am avut încă nici un fel de bază pentru relaţiile internaţionale. Acum avem o asemenea bază, şi existenţa ei îşi are explicaţia în atitudinea statelor mici, care sînt într-o totală dependenţă, sub raport militar şi economic, faţă de marile puteri. Acum vedem că Polonia, în ciuda presiunii exercitate de Franţa, a încheiat pace cu noi. Ura capitaliştilor polonezi împotriva Puterii sovietice este foarte puternică ; ei reprimă cu o nemaipomenită ferocitate pînă şi cele mai simple greve. Ei nutresc o dorinţă aprigă de a duce război împotriva Rusiei Sovietice, şi totuşi preferă să încheie pace cu noi decît să îndeplinească condiţiile puse de Antantă. Puterile imperialiste domină întreaga lume, dar în acelaşi timp vedem că ele reprezintă doar o infimă parte din populaţia globului pămîntesc. Şi faptul că a apărut o ţară care de trei ani opune rezistenţă imperialismului mondial a schimbat considerabil situaţia internaţională în întreaga lume. De aceea, toate statele mici — care formează majoritatea populaţiei globului — vor pace cu noi.

Un factor deosebit de important care a făcut posibilă existenţa noastră în această situaţie complexă şi cu totul excepţională este acela că noi, care sîntem o ţară socialistă,

www.dacoromanica.ro

începem să avem relații comerciale cu țările capitaliste.

Mi-a fost dat să văd cum un social-șovinist american care se apropie de socialiștii-revoluționari de dreapta și de menșevicii de la noi, și anume Spargo, care este unul dintre liderii Internaționalei a II-a și membru al Partidului socialist din America [24], un fel de Aleksinski american, care a scris o sumedenie de cărți împotriva bolșevicilor, ne aduce învinuirea că vorbim despre tranzacții cu puterile capitaliste, ceea ce, după părerea lui, constituie o dovadă a falimentului total al comunismului. El a scris : o mai bună dovadă a falimentului total al comunismului și a eșecului programului său nici nu-mi pot închipui. Eu cred că cei ce vor reflecta mai atent asupra acestei probleme vor spune tocmai contrariul. Nici nu poate să existe o mai bună dovadă a victoriei materiale și morale repurtate de Republica Sovietică Rusă asupra capitaliștilor din întreaga lume decît faptul că state care, din pricina terorii exercitate de noi și din pricina întregii noastre orînduiri, au pornit război împotriva noastră sînt acum nevoite, împotriva dorinței lor, să întrețină relații comerciale cu noi, deși știu că prin aceasta contribuie la întărirea noastră. A prezenta aceasta ca o dovadă de faliment al comunismului ar fi posibil numai în cazul cînd noi am fi făgăduit sau am fi visat să transformăm întreaga lume numai cu forțele Rusiei. Dar noi n-am mers niciodată pînă la a susține o asemenea aberație, ci întotdeauna am spus că revoluția noastră va învinge numai cînd va fi sprijinită de muncitorii din toate țările. S-a văzut că ei ne-au sprijinit pe jumătate, întrucît au redus forța brațului care s-a ridicat împotriva noastră, dar și în felul acesta ne-au dat un ajutor.

N-am să insist asupra acestei chestiuni ; țin numai să remarc că în Caucaz s-a creat acum un ansamblu de condiții foarte complexe, în care nu este ușor să te descurci. Și războiul ne poate fi impus de la o zi la alta. Dar acest război, într-o vreme cînd pacea cu Polonia este aproape asigurată, iar Vranghel este complet lichidat, nu poate să ne sperie prea mult și, dacă el ne va fi totuși impus, va duce la o întărire și o consolidare și mai mare a situației noastre decît pînă acum. Știrile apărute în presă în legătură cu ceea ce se petrece în Armenia și în Turcia vă dau o oa-

www.dacoromanica.ro

recare imagine despre toate acestea [25]. Se creează o situaţie extrem de complicată, dar eu sînt ferm convins că vom ieşi din această situaţie dacă vom menţine pacea pe baza ei actuală, care în unele privinţe este, desigur, foarte avantajoasă pentru noi, ne satisface şi ne dă posibilitatea de a exista economiceşte. Şi în această direcţie noi depunem toate eforturile. Dar s-ar putea ca împrejurările să ne impună direct războiul sau să ne împingă spre el pe cale indirectă. Putem privi în deplină linişte această perspectivă, fiindcă e vorba de un război într-o regiune periferică îndepărtată, în care superioritatea forţelor va fi de partea noastră, astfel că vom avea, probabil, mai mult de cîştigat decît în războiul cu Polonia. Războiul cu Polonia a fost un război pe două fronturi, fiindcă eram ameninţaţi şi din partea lui Vranghel, un război care nu putea fi calificat drept periferic, deoarece linia Pilsudski se afla la o distanţă nu prea mare de Moscova. Cu aceasta închei sumara mea expunere asupra situaţiei internaţionale.

Trec acum la situaţia internă. Datorită eşecului suferit de o serie întreagă de încercări de intervenţie militară, situaţia noastră economică s-a îmbunătăţit considerabil. Principala cauză a situaţiei desperate în care ne aflam mai înainte era faptul că noi, cei din Rusia centrală, din Rusia industrială, proletară, din Petrograd, Moscova şi Ivanovo-Voznesensk, eram izolaţi de regiunile cele mai bogate în cereale — Siberia, sudul, sud-estul —, că eram lipsiţi de una din principalele surse de combustibil — bazinul Doneţului —, că eram lipsiţi de sursele de petrol, şi părea absolut neverosimil ca în asemenea situaţie republica să se poată efectiv menţine. Dv. ştiţi prin ce calamităţi nemaipomenite am trecut şi ce privaţiuni teribile am îndurat, cît am suferit din cauza lipsei de pîine şi a foametei, datorită izolării noastre de regiunile cele mai bogate în cereale şi cele mai importante din punct de vedere economic. Şi îmbunătăţirea care se observă acum se datoreşte în mare măsură realipirii acestor regiuni. Colectările de produse alimentare ne permit acum — datorită posibilităţii de a atrage Siberia şi Caucazul, precum şi datorită schimbărilor sociale în favoarea noastră care au loc acum în Ucraina — ca din apropiata campanie de colectări de produse alimentare să ieşim fără goluri în sac, cum s-a

www.dacoromanica.ro

întîmplat anul trecut, şi totodată să asigurăm în măsură suficientă cu produse alimentare pe toţi muncitorii industriali. Aceasta este prima campanie cînd putem conta că, datorită îmbunătăţirii incontestabile care a început să se producă în domeniul transporturilor, statul va putea să dispună de un fond de circa 250 000 000—300 000 000 de puduri de cereale. În această situaţie vom avea posibilitatea nu numai să vorbim despre construcţia socialistă şi să facem treabă puţină, cum se întîmplă acum, ci să operăm în mod efectiv cu adevărate armate ale muncii, vom avea într-adevăr posibilitatea să punem sute de mii de muncitori industriali sau de muncitori care lucrează în domeniul aprovizionării industriei să facă o muncă urgentă, de importanţă vitală, şi să îmbunătăţim această muncă, aşa cum am îmbunătăţit situaţia în domeniul combustibilului, ceea ce ne-a dat posibilitatea să refacem industria textilă. În gubernia Ivanovo-Voznesensk, fabricile au început să lucreze. La început au fost puse în funcţiune nu mai mult de 250 000 de fuse, în timp ce astăzi funcţionează deja 500 000—600 000 şi pînă la sfîrşitul anului credem că vom ajunge la 1 000 000, iar în anul viitor sperăm că vom ridica numărul lor la 4 000 000. De la vechea situaţie, din care am ieşit cu multă greutate, cheltuind vechile rezerve, începem abia acum să trecem la noi condiţii, care permit Rusiei să se apuce de refacerea producţiei distruse şi îi dau posibilitatea să obţină de la sat cereale şi să dea ţăranului sare, petrol şi — în cantităţi cît de mici — produse textile. Fără aşa ceva nici nu se poate vorbi de construcţia socialistă.

Dacă pe plan internaţional noi ne-am creat o bază prin faptul că am pus capăt unei serii întregi de atacuri militare şi am smuls tratate de pace unei serii întregi de state, pe plan economic abia acum căpătăm posibilitatea de a aproviziona cu pîine pe muncitorii ocupaţi în industrie şi de a procura pîine pentru industrie, adică combustibil, în cantităţi suficiente ca să pornim la construcţia socialistă. În aceasta constă principala noastră sarcină şi aici se află însuşi miezul problemei, aceasta este trecerea pe care am încercat s-o înfăptuim de cîteva ori. Îmi amintesc că în aprilie 1918, la o şedinţă a C.E.C. din Rusia, am spus că sarcinile noastre militare par a lua sfîrşit, că noi nu numai

www.dacoromanica.ro

că am convins Rusia, nu numai că am cucerit-o — smulgînd-o din mîinile exploatatorilor — pentru cei ce muncesc, dar că acum trebuie să trecem la sarcina de a conduce Rusia în vederea construcţiei economice [26]. Răgazul pe care-l căpătasem atunci s-a dovedit a fi cu totul neînsemnat. Războiul care ne-a fost impus, începînd cu răscoala cehoslovacilor din vara anului 1918 [27], s-a dovedit a fi extrem de crunt. Dar noi am făcut această încercare de cîteva ori : atît în primăvara anului 1918, cît şi, pe scară mai largă, în primăvara acestui an, cînd problema armatelor muncii a fost pusă în mod practic [28]. Acum trebuie să punem din nou pe primul plan această trecere şi să ne încordăm toate forţele pentru a o înfăptui. Aceasta este, din punct de vedere internaţional, din punctul de vedere al victoriei asupra capitalismului în general, o sarcină extrem de importantă a întregii revoluţii socialiste. Pentru a învinge capitalismul, în general, trebuie, în primul rînd, să învingem pe exploatatori şi să apărăm puterea celor exploataţi — cu alte cuvinte să înfăptuim sarcina de a răsturna pe exploatatori cu forţele revoluţionare ; în al doilea rînd ne revine o sarcină constructivă, care constă în a făuri noi relaţii economice, a da un exemplu de felul cum se face acest lucru. Aceste două laturi ale sarcinii de înfăptuire a revoluţiei socialiste sînt indisolubil legate între ele şi fac ca revoluţia noastră să se deosebească de toate celelalte revoluţii anterioare, care s-au limitat doar la latura destructivă.

Dar dacă nu vom rezolva cea de-a doua sarcină, nici un fel de succese şi nici un fel de victorii obţinute în lupta pentru răsturnarea exploatatorilor, în rezistenţa opusă, cu arma în mînă, imperialiştilor internaţionali nu vor folosi la nimic, şi întoarcerea la vechea stare de lucruri va fi inevitabilă. În această privinţă din punct de vedere teoretic nu pot exista două păreri. Trecerea este aici extrem de bruscă şi de grea ; ea impune alte metode, o altă repartizare şi folosire a forţelor, cere ca atenţia, gîndirea să fie îndreptate în altă direcţie ş.a.m.d. În locul metodelor de răsturnare revoluţionară a exploatatorilor şi de respingere a atacurilor agresorilor, trebuie să folosim metode de organizare, de construcţie, trebuie să ne manifestăm şi să ne afirmăm în faţa întregii lumi nu numai ca o forţă în stare să se împotri-

www.dacoromanica.ro

veacă sugrumării pe calea armelor, dar și ca o forță capabilă să dea exemplu. Întotdeauna, în toate scrierile celor mai mari publiciști socialiști putem găsi indicații cu privire la aceste două laturi ale revoluției socialiste, care, ca două laturi ale unei asemenea sarcini, au în vedere atît lumea externă, statele care au rămas în mîinile capitaliștilor, cît și masele neproletare din propria țară. Noi am convins țărănimea că proletariatul îi asigură condiții mai bune de existență decît cele pe care i le oferea burghezia, și am convins-o în mod practic. Atunci cînd țărănimea, deși nemulțumită de regimul bolșevic, a făcut o comparație în practică între acest regim și rînduielile constituantei, ale lui Kolceak etc., ea a ajuns la concluzia că bolșevicii i-au asigurat existența mai bine și au apărat-o cu arma în mînă împotriva agresiunii imperialiștilor din lumea întreagă. Or, în condițiile regimului burghez, jumătate din țărănime a trăit în chip burghez, și nici nu putea să trăiască altfel. Acum proletariatul trebuie să rezolve cea de-a doua sarcină: să-i arate țăranului, să-i dovedească prin exemple că în practică el e capabil să făurească relații economice superioare acelora în care gospodărește în felul ei fiecare familie țărănească. Pînă acum țărănimea a avut încredere numai în această rînduială veche, și pe ea o consideră și acum drept normală. În această privință nu încape nici o îndoială. Ar fi pur și simplu absurd să ne închipuim că, sub influența propagandei noastre, țărănimea și-ar fi schimbat atitudinea față de problemele vitale, față de economie. Ea are o atitudine de expectativă, de la o neutralitate ostilă ea a trecut la o neutralitate binevoitoare. Ea ne preferă pe noi oricărui alt guvern, fiindcă vede că statul muncitoresc, statul proletar, dictatura proletară nu înseamnă forță brutală, nu înseamnă uzurpare, așa cum i-a fost înfățișată, ci este un apărător mai bun al țărănimii decît kolceakiștii, denikiniștii etc.

Dar asta nu-i de ajuns. Noi n-am făcut ceea ce e mai important, și anume n-am arătat că proletariatul va reface marea industrie și economia națională în așa fel ca țărănimea să poată trece la o orînduire economică superioară. După ce am dovedit că prin organizarea revoluționară sîntem în stare să dăm o ripostă violenței exercitate împotriva celor exploa-

www.dacoromanica.ro

taţi, trebuie să dovedim acest lucru şi în alt domeniu, dînd un exemplu care nu caută să convingă prin vorbe, ci să arate prin fapte întregii mase uriaşe a ţăranilor şi elementelor mic-burgheze, precum şi celorlalte ţări că orînduirea socială sau formaţia comunistă poate fi făurită de proletariatul care a ieşit învingător în război. Această sarcină are o importanţă mondială. Pentru a obţine cea de-a doua jumătate a victoriei, sub raport internaţional, trebuie să rezolvăm cea de-a doua jumătate a sarcinii, şi anume pe aceea a construcţiei economice. Despre asta am vorbit noi la ultima conferinţă de partid *, şi de aceea mi se pare că nu este necesar şi nici posibil să mă ocup acum în mod amănunţit de unele aspecte izolate ale problemei ; această sarcină îmbrăţişează întreaga operă de construcţie economică. Am arătat, pe scurt, care sînt condiţiile menite să asigure pîinea pentru muncitorii ocupaţi în industrie şi combustibilul pentru întreprinderile industriale. Aceste condiţii constituie fundamentul care ne asigură posibilitatea de a continua opera noastră de construcţie. Trebuie să adaug că la apropiatul congres al Sovietelor, după cum aţi văzut din ordinea de zi publicată în ziare, această problemă a construcţiei economice trebuie să ocupe locul central. Întreaga ordine de zi a fost astfel întocmită, încît toată atenţia şi grija tuturor delegaţilor veniţi la congres, a întregii mase de activişti de partid şi de lucrători sovietici din întreaga republică să fie concentrată asupra laturii economice, asupra refacerii transporturilor şi industriei, asupra a ceea ce în mod prudent a căpătat denumirea de „ajutorare a gospodăriei ţărăneşti", dar care înseamnă mult mai mult, şi anume un întreg sistem, o serie de măsuri bine chibzuite pentru ca gospodăria ţărănească, care se va menţine încă destul de multă vreme, să fie ridicată la înălţimea cuvenită.

În legătură cu aceasta, pe ordinea de zi a congresului Sovietelor a fost înscris un raport cu privire la electrificarea ţării, pentru ca în planul economic unic de refacere a economiei naţionale, despre care am vorbit, să fie precizată şi latura tehnică a problemei. Dacă nu vom crea în ţara noastră o tehnică nouă, superioară celei de pînă acum, nu

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 41, Bucureşti, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 285, 291 — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

va putea fi vorba de refacerea economiei naționale și de comunism. Comunismul este Puterea sovietică plus electrificarea întregii țări, fiindcă fără electrificare industria nu poate fi ridicată pe o treaptă mai înaltă. Aceasta este o sarcină de lungă durată, pentru care e nevoie de cel puțin 10 ani, cu condiția ca la înfăptuirea ei să fie atrasă masa tehnicienilor, care să prezinte congresului Sovietelor o serie întreagă de documente tipărite, în care acest plan să fie elaborat în mod amănunțit [29]. Avem nevoie de cel puțin 10 ani pentru a înfăptui în linii mari acest plan, pentru a crea 30 de raioane mari de centrale electrice, care să ne dea posibilitatea să punem întreaga industrie pe baze moderne. Se înțelege că fără această reconstrucție a întregii industrii, în sensul creării condițiilor necesare pentru marea producție mecanizată, construcția socialistă va continua să fie doar o sumă de decrete, o legătură politică între clasa muncitoare și țărănime, să nu însemne altceva decît salvarea țărănimii de kolceakism, denikinism și să constituie un exemplu pentru toate statele din lume, dar fără să aibă o bază proprie. Comunismul presupune Puterea sovietică ca organ politic care dă posibilitate maselor de asupriți să conducă toate treburile țării ; fără așa ceva comunismul este de neconceput. Și dovada în această privință o avem în întreaga lume, fiindcă ideea Puterii sovietice, programul ei repurtează, fără îndoială, victorii în întreaga lume. Acest lucru îl putem vedea în fiecare episod al luptei împotriva Internaționalei a II-a, care se menține cu ajutorul poliției, al popilor și al vechilor funcționari burghezi ai mișcării muncitorești.

Prin aceasta este asigurată latura politică, pe cînd cea economică va putea fi asigurată numai atunci cînd în mîinile statului proletar rus vor fi într-adevăr concentrate toate firele marii mașini industriale construite pe baza tehnicii moderne ; dar aceasta înseamnă electrificare, și în acest scop trebuie să cunoaștem principalele condiții de folosire a electricității și, potrivit cu aceasta, să ne pricepem și în industrie și în agricultură. Aceasta este o sarcină uriașă, pentru a cărei îndeplinire este nevoie de un timp mult mai îndelungat decît acela în care ne-am apărat existența împotriva invaziei militare. Dar un asemenea termen nu ne

www.dacoromanica.ro

sperie ; noi considerăm drept o realizare faptul că am atras de partea noastră zeci şi sute de ingineri şi oameni de ştiinţă îmbîcsiţi de concepţii burgheze şi le-am încredinţat sarcina de a reorganiza întreaga economie, întreaga industrie şi agricultură, le-am trezit interesul şi am obţinut un material considerabil, care însumează o serie întreagă de broşuri. Fiecărui raion care urmează să fie electrificat îi este consacrată o broşură. Planul de electrificare a Raionului de nord este gata ; cei pe care îi interesează acest plan îl pot obţine. Pentru congresul Sovietelor vor fi publicate broşuri consacrate fiecărui raion, şi în ele va fi expus întregul plan de reorganizare. Se pune sarcina ca pretutindeni, în fiecare celulă de partid şi în fiecare instituţie sovietică, să se desfăşoare o muncă sistematică după acest plan unic, care e calculat pe un lung şir de ani, pentru ca într-un viitor nu prea depărtat să putem arăta în mod concret în ce măsură am progresat, fără să ne lăsăm amăgiţi cu nimic şi fără să ascundem greutăţile care ne stau în faţă. Aceasta este sarcina planului economic unic, a cărui înfăptuire se impune imperios pentru întreaga republică. În legătură cu această sarcină trebuie să-şi organizeze partidul comunist întreaga activitate de agitaţie şi propagandă, întreaga muncă de partid. Teoretic nu o dată s-a vorbit despre acest lucru, şi nimeni nu contestă valabilitatea lui, dar s-a făcut poate abia a suta parte din ceea ce trebuie făcut.

Noi, cum era şi firesc, ne-am deprins cu perioada războiului politic, ne-am călit cu toţii în lupta politică-militară, şi de aceea tot ce a făcut pînă acum actuala Putere sovietică nu este decît un început de soluţionare a problemei, care ne cere acum să trecem trenul pe altă linie, iar acest tren trebuie să ducă zeci de milioane de oameni. Trecerea unui astfel de tren pe altă linie, cînd pe alocuri nici nu există de loc linii, cere o atenţie încordată, cere cunoştinţe şi foarte multă perseverenţă. Şi cum nivelul cultural al ţăranilor şi al majorităţii muncitorilor nu corespundea sarcinii ce ne revenea, iar noi, în proporţie de aproape 99%, eram deprinşi cu sarcinile politice-militare, s-a ajuns la o reînviere a birocratismului. Acest lucru este recunoscut de toată lumea. Sarcina Puterii sovietice constă în a sfărîma complet vechiul aparat, ceea ce s-a făcut în Octombrie, şi de a trece

www.dacoromanica.ro

puterea de stat în mîna Sovietelor ; dar chiar în programul nostru noi recunoaștem că s-a ajuns la o înviere a birocratismului, că nu există încă baze economice pentru o societate cu adevărat socialistă. Condiții culturale, știință de carte și, în general, o cultură mai înaltă în rîndurile masei de muncitori și țărani nu există. Această situație se datorește faptului că sarcinile militare au absorbit cele mai bune elemente din rîndurile proletariatului. Proletariatul a adus jertfe uriașe pentru rezolvarea sarcinilor militare, pentru care au trebuit să fie mobilizați milioane și milioane de țărani și a fost nevoie să fie atrași în muncă oameni îmbîcsiți de concepții burgheze, fiindcă alții nu erau. De aceea a și fost necesar ca în program, într-un document cum este programul partidului, să spunem că birocratismul a reînviat și că împotriva lui trebuie să ducem o luptă sistematică [30]. Se înțelege de la sine că birocratismul, care a reînviat în instituțiile sovietice, nu putea să nu exercite o influență nefastă și în organizațiile de partid, dat fiind că vîrfurile partidului sînt și vîrfuri ale aparatului sovietic : sînt unul și același lucru. Prin urmare, dacă ne-am dat seama de existența acestui rău — a vechiului birocratism, care a putut să se manifeste în aparatul de partid —, este evident și firesc ca în organizațiile de partid să se constate toate simptomele lui. Astfel stînd lucrurile, a trebuit ca această problemă să fie pusă pe ordinea de zi a congresului Sovietelor și să i se acorde o deosebită atenție la actuala conferință, și pe bună dreptate, fiindcă boala de care suferă partidul și a cărei prezență a fost recunoscută în rezoluțiile conferinței generale a partidului [31] există nu numai la Moscova, dar se răspîndește și în întreaga republică. Această situație se datorește faptului că am fost nevoiți să desfășurăm o activitate politică-militară în care a trebuit să antrenăm masele de țărani, și astfel n-am putut să mărim exigența, în sensul elaborării unui plan mai amplu, legat de ridicarea nivelului economiei țărănești, a nivelului maselor țărănești

Permiteți-mi ca, în încheiere, să spun cîteva cuvinte despre situația existentă în interiorul partidului, despre lupta și manifestările opoziției, pe care cei de față le cunosc foarte bine și care la conferința orășenească și la cea gubernială de la Moscova ne-au cerut multe forțe și multă

www.dacoromanica.ro

atenţie, poate mult mai multă decît am fi dorit cu toţii. Este firesc că uriaşa trecere înfăptuită acum, cînd forţele pe care în cei trei ani de luptă republica le-a luat din rîndurile proletariatului şi ale partidului erau secătuite, ne-a pus într-o situaţie grea, în faţa unei sarcini ale cărei proporţii ne este peste putinţă să le apreciem în mod exact. Trebuie să recunoaştem că nu ştim care sînt adevăratele proporţii ale răului, că nu putem să stabilim în mod exact care sînt corelaţiile şi grupările. Deosebita importanţă a acestei conferinţe de partid constă în faptul că ea trebuie să pună problema, să nu ascundă neajunsurile existente, să atragă atenţia partidului asupra lui şi să facă apel la toţi membrii de partid să depună eforturi pentru remedierea lor. Fireşte, pentru Comitetul Central, şi cred că şi pentru imensa majoritate a tovarăşilor membri de partid, nu încape îndoială (în măsura în care cunosc concepţiile lor, de care nimeni nu se dezice) că, cu prilejul crizei din partid, în cadrul opoziţiei — care există nu numai la Moscova, dar şi în întreaga Rusie — se manifestă foarte multe tendinţe cu totul sănătoase, necesare şi inevitabile într-o perioadă de creştere firească a partidului şi de trecere de la o perioadă în care întreaga atenţie era îndreptată asupra sarcinilor politice şi militare la o perioadă de construcţie şi organizare, cînd trebuie să cuprindem zeci de instituţii birocratice şi cînd nivelul de cultură al majorităţii proletariatului şi ţăranilor nu corespunde acestei sarcini. Inspecţia muncitorească-ţărănească, la drept vorbind, este mai mult un deziderat ; ea n-a putut să fie încă pusă în funcţiune, fiindcă cei mai buni muncitori fuseseră luaţi pe front, iar nivelul cultural al maselor ţărăneşti nu permitea ca din rîndurile lor să fie promovaţi un număr prea mare de lucrători.

Se înţelege că opoziţia, care şi-a fixat drept lozincă înfăptuirea cît mai rapidă a trecerii, atragerea unui număr cît mai mare de forţe proaspete şi tinere, promovarea de muncitori din diferite localităţi în funcţii de mai mare răspundere, e animată de năzuinţe şi tendinţe cît se poate de sănătoase şi are şi un program foarte sănătos. Nici în Comitetul Central şi nici în cercurile tovarăşilor care deţin funcţii de oarecare răspundere, pe cît putem judeca după cele spuse de ei, nu există două păreri în această privinţă.

www.dacoromanica.ro

Totodată, însă, nu încape îndoială că, pe lîngă aceste elemente sănătoase, care se unesc pe baza unei platforme care urmărește să aplice hotărîrile adoptate de conferință, există și alte tendințe. La toate consfătuirile, inclusiv cele preliminare, la care în mod obișnuit numărul participanților era mai mare decît la prezenta conferință, n-ați fi putut auzi două păreri în legătură cu această problemă. Programul nostru general trebuie îndeplinit — în această privință nu încape nici o îndoială — și acum ne așteaptă o muncă grea. Desigur că în cazul de față, prin însăși natura lucrurilor, nu mai putem să ne mulțumim cu răsturnarea acestui adversar, să ne limităm la o ripostă. Fiindcă aici avem în fața noastră stihia mic-burgheză, care ne înconjură și care e întruchipată în zeci de milioane de oameni, iar noi sîntem mai puțini, sîntem foarte puțini în comparație cu această masă mic-burgheză. Trebuie să educăm această masă, s-o pregătim ; dar toate forțele organizate care erau în stare să facă acest lucru am fost nevoiți să le mobilizăm într-un alt domeniu, foarte interesant, foarte greu și foarte riscant, care cerea mari sacrificii, și anume să le mobilizăm la război. Dar astea sînt legile războiului și împotriva lor n-ai ce face.

Și iată că, în legătură cu această situație, trebuie să ne dăm seama dacă acum s-a produs o însănătoșire deplină a partidului, dacă am obținut o victorie deplină asupra birocratismului pentru ca să putem organiza construirea economiei pe o bază mai potrivită, și să înfăptuim Inspecția muncitorească-țărănească nu sub forma unor decrete, ci prin atragerea efectivă a maselor de muncitori. Aceasta este o treabă grea, și principala noastră sarcină trebuie să fie, dacă e să vorbim de sarcinile de partid, aceea de a lichida cît mai repede așa-zisa linie a opoziției. Dacă e să vorbim de concepții diferite, de o înțelegere diferită a celor ce se petrec, de programe diferite, fie chiar și în ceea ce privește activitatea viitoare, atunci, la toate consfătuirile Biroului Politic și la plenarele în care există păreri de nuanțe diferite, Comitetul Central trebuie să acorde cea mai mare atenție acestei probleme. Îndeplinirea acestei sarcini va fi asigurată printr-o conlucrare tovărășească în rîndurile întregului partid. Considerăm că acest lucru este extrem de

www.dacoromanica.ro

important. Acum ne aşteaptă o muncă pe tărîm economic, mai grea decît cea desfăşurată pe tărîm militar, pe care am reuşit s-o ducem la capăt datorită entuziasmului ţăranilor, fiindcă ţăranii au preferat, fără îndoială, statului kolceakist pe cel muncitoresc. Cu totul altceva este acum, cînd masele ţărăneşti trebuie trecute la o construcţie care le e cu totul străină, pe care n-o înţeleg şi în care nu pot avea încredere. Această sarcină cere mai multă sistematizare, mai multă tenacitate, mai multe aptitudini organizatorice ; or, în ceea ce priveşte aptitudinile organizatorice, rusul lasă foarte mult de dorit. Aceasta este latura noastră cea mai slabă ; de aceea, dacă există vreun obstacol care împiedică această muncă, trebuie să căutăm să-l înlăturăm cît mai repede. Opoziţia care reprezintă ceva trecător are în sine, fără îndoială, ceva sănătos ; dar cînd tinde să se transforme în opoziţie de dragul opoziţiei, atunci trebuie neapărat să i se pună capăt. Am pierdut multă vreme cu certurile, gîlcevile şi zîzaniile ; acum trebuie să ne spunem : „ajunge !" şi să căutăm să facem ca în orice condiţii să se desfăşoare o muncă sănătoasă. Să facem anumite concesii, mai bine mai mari decît mai mici, celor ce sînt nemulţumiţi, care îşi dau denumirea de opoziţie, dar să obţinem ca activitatea să se desfăşoare în deplină unitate, fiindcă altfel este imposibil să existăm în condiţii ca acestea, cînd sîntem înconjuraţi de duşmani din afara şi dinăuntrul ţării.

Nu încape îndoială că purtătorii vechii stihii mic-burgheze, micii proprietari, sînt mult mai numeroşi decît noi. Ei reprezintă o forţă mai mare decît producţia economiei socialiste, care este unită în vederea satisfacerii nevoilor muncitorilor. Oricine a venit în contact cu satul şi a văzut specula care se practică la oraş îşi dă foarte bine seama că această societate, bazată pe mica producţie, este mai tare decît noi ; de aceea aici este nevoie de o activitate desfăşurată în deplină unitate, şi această condiţie trebuie s-o asigurăm cu orice preţ. Cînd mi-a fost dat să aud ce controverse se poartă şi ce luptă se dă în organizaţiile din Moscova, să aflu ce discuţii se angajează la adunările lor, ce ciorovăieli şi ce polemici se iscă, am ajuns la concluzia că e timpul să se pună capăt acestei situaţii şi să ne unim cu toţii pe baza platformei stabilite de conferinţă. Trebuie să

www.dacoromanica.ro

spun că această concluzie ne costă destul de scump. Era cît se poate de trist să vezi, de pildă, cum la adunările de partid se pierdeau ore întregi cu dispute menite să lămurească dacă cutare sau cutare a venit la timp la ședință, dacă s-a manifestat așa sau altfel. Oare pentru așa ceva sînt convocați oamenii la o adunare? Pentru asemenea chestiuni există o comisie anumită, care apreciază dacă cutare persoană, în privința căreia a fost sesizată comisia, s-a manifestat într-un fel sau altul. Dar aici se pune problema conținutului unei adunări. Să luăm, de pildă, un tovarăș cu atîta experiență în munca de partid cum este Bubnov. Am ascultat cuvîntarea rostită de dînsul în legătură cu platforma propusă de conferință. Această platformă se rezumă la o mai mare libertate de critică. Dar conferința a avut loc în septembrie, și acum sîntem în noiembrie. Libertatea de critică este un lucru minunat, dar, după ce am subscris cu toții pentru ea, n-ar fi rău să ne ocupăm și de conținutul criticii. Menșevicii, socialiștii-revoluționari și alții au căutat multă vreme să ne sperie cu libertatea criticii, dar noi nu ne-am speriat. Dacă libertatea criticii înseamnă libertatea de a apăra capitalismul, atunci o s-o strivim. Noi am mers înainte. A fost proclamată libertatea criticii, dar trebuie să ne gîndim și la conținutul ei.

Și în această privință trebuie să recunoaștem un lucru trist, și anume că nu se prea vede conținutul criticii. Vii într-un raion și te gîndești la conținutul pe care îl are critica. Neștiința de carte nu poate fi lichidată, cu ajutorul organizațiilor de partid, prin vechile metode birocratice. Pe ce altă cale se poate pune capăt birocratismului dacă nu prin antrenarea muncitorilor și țăranilor? Or, la adunările raionale conținutul criticii se referă la lucruri mărunte, iar despre Inspecția muncitorească-țărănească n-am auzit nici un cuvînt. N-am auzit ca un raion să fi antrenat în această muncă pe muncitori sau pe țărani. O adevărată muncă de construcție constă în aplicarea criticii și în conținutul ei. La Moscova, fiecare gospodărie a unei case mici, fiecare fabrică mare, fiecare uzină trebuie să-și aibă experiența ei. Dacă vrem să luptăm împotriva birocratismului, trebuie să antrenăm în acest sens păturile de jos. Trebuie să știm ce experiență are cutare sau cutare fabrică sau uzină, ce a făcut

www.dacoromanica.ro

ea pentru a îndepărta pe cutare birocraţi, ce experienţă a căpătat o gospodărie de cartier sau o asociaţie de consum. Este necesar ca întregul mecanism economic să funcţioneze cu toată viteza ; or, despre asta nu se aude nici un cuvînt, în timp ce ciorovăieli şi zîzanii sînt cîte vrei. Desigur că o asemenea răsturnare uriaşă nu putea să fie lipsită de aceste lături, de această spumă care nu străluceşte întotdeauna prin curăţenie. E timpul să punem nu numai problema libertăţii criticii, dar şi pe aceea a conţinutului ei. E timpul să spunem că, ţinînd seama de experienţa noastră, trebuie să facem o serie întreagă de concesii. Trebuie să ne spunem că de acum încolo nu vom mai îngădui nici cea mai mică încercare de a provoca zîzanii. Trebuie să punem cruce trecutului nostru şi să ne apucăm de adevărata construcţie economică, de reorganizarea întregii activităţi a partidului în aşa fel ca el să fie în stare să conducă construcţia economică a ţării sovietice şi să obţină succese practice, să facă propagandă mai mult prin fapte decît prin vorbe. Fiindcă acum pe muncitor şi pe ţăran nu puteţi să-i convingeţi prin vorbe, ei pot fi convinşi numai prin exemple. Ei trebuie convinşi că vor putea să-şi îmbunătăţească gospodăria lor fără capitalişti, că pentru înlăturarea conflictelor nu au nevoie de bastoanele poliţiştilor sau de înfometarea provocată de capitalism, ci de o conducere exercitată de membri de partid. Pe acest punct de vedere trebuie să ne situăm, şi atunci, în construcţia economică ce va urma, vom obţine succese care pe plan internaţional vor duce la desăvîrşirea victoriei noastre.

Publicat în 1920 în broşura „Probleme imediate ale muncii curente de partid", Editura Comitetului organizaţiei Moscova a P.C. (b) din Rusia

Se tipăreşte după textul broşurii, confruntat cu stenograma

www.dacoromanica.ro

2

CUVÎNTARE ROSTITĂ CU PRILEJUL ALEGERILOR PENTRU COMITETUL ORGANIZAŢIEI MOSCOVA 21 NOIEMBRIE

Tovarăşi ! De multe ori, poate de prea multe ori, mi-a fost dat să particip la alegeri de partid care aveau loc după lupta dintre diferite grupuri, curente şi chiar fracţiuni, ca şi la alegeri care se desfăşurau în condiţiile celor mai înverşunate forme de luptă, cînd controlul reciproc mergea pînă acolo, încît nici o votare într-o celulă de partid nu era considerată legală dacă nu erau de faţă reprezentanţi împuterniciţi ai ambelor fracţiuni, care numărau voturile întrunite, dar la alegerea organelor conducătoare — Comitetul din Petrograd, Comitetul din Moscova, sau Comitetul Central — nu s-a aplicat niciodată principiul reprezentării proporţionale. Dacă la alegeri se află în luptă două grupuri, două curente sau două fracţiuni, atunci pentru a convoca o conferinţă a partidului, ca organ deliberativ, sau pentru a convoca un congres al partidului, e nevoie de o reprezentare proporţională. Dar principiul reprezentării proporţionale n-a fost niciodată aplicat cu prilejul alegerii unui organ executiv, care urmează să desfăşoare o activitate practică, şi cred că aplicarea lui nici nu poate fi considerată ca fiind justă. Mi se pare că, în această privinţă, antevorbitorul meu a renunţat el însuşi la principiul reprezentării proporţionale atunci cînd, împreună cu Ignatov, a declarat că meritul listei prezentate de ei constă în faptul că ea oferă posibilitatea să fie alese unsprezece persoane, cum s-a exprimat el. Nu am posibilitatea să-i verific pe cei 11 din 38, dar cred că trebuie să facem o concesie mai mare decît ar dori majoritatea directă a adunării sau grupul care se con-

www.dacoromanica.ro

sideră partizan al Comitetului din Moscova. Temeiurile acestei păreri le-am arătat deja, dar acum principalul constă în a asigura alegerea persoanelor celor mai potrivite. Majoritatea tovarăşilor care figurează pe aceste liste îmi sînt necunoscuţi, dar dv., care la această conferinţă aveţi drept de vot deliberativ, îi cunoaşteţi desigur pe toţi, şi cred că prin alegerea unor tovarăşi pe care îi cunoaşteţi personal veţi urmări, fără îndoială, să creaţi un grup în stare să lucreze în deplină armonie. În acest grup trebuie să-şi găsească expresia fiecare curent din partid care conţine în sine ceva sănătos, indiferent de faptul că el a căpătat forme precise sau că a rămas în unele privinţe imprecis, dar care, în ansamblul lui, să fie un grup în stare să conducă politica practică şi să nu reprezinte în mod proporţional nuanţele acestei adunări, ci să acţioneze şi să lupte în spiritul hotărîrii adoptate de conferinţă împotriva duşmanilor noştri dinăuntru şi din afară în aşa fel ca să nu mai fie loc pentru neînţelegeri şi pentru lipsă de coordonare. Iată de ce considerentul hotărîtor trebuie să fie acela ca dv., participanţii la conferinţă, să cunoaşteţi personal pe fiecare candidat şi să daţi preferinţă grupului care prezintă garanţie că va activa în deplină unitate, şi nu principiului reprezentării proporţionale, care n-a fost aplicat niciodată la alegerea organului executiv şi a cărui aplicare n-ar fi nici acum nimerită.

Publicat pentru prima oară în 1952, în ediţia a 4-a a Operelor lui V. I. Lenin, vol. 31

Se tipăreşte după stenogramă

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONFERINŢA COMITETELOR SINDICALE DE LA ÎNTREPRINDERILE POLIGRAFICE DIN MOSCOVA 25 NOIEMBRIE 1920[32]

SCURTĂ DARE DE SEAMĂ APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

(La primul punct de pe ordinea de zi — situaţia internaţională şi internă a republicii şi sarcinile curente ale clasei muncitoare — tovarăşul Lenin, întîmpinat cu ovaţii furtunoase, a prezentat un amplu raport.) Tov. Lenin a arătat cauzele care au împiedicat imperialismul mondial să-şi realizeze planul său de a sugruma republica proletară. Aceste cauze rezidă mai ales în descompunerea sistemului capitalist şi în creşterea mişcării revoluţionare în rîndurile muncitorilor din toate ţările. Limbajul Armatei noastre Roşii se dovedeşte a fi cel mai convingător şi mai accesibil pentru tîlharii şi jefuitorii care se văd acum nevoiţi să poarte cu noi tratative în legătură cu reluarea relaţiilor comerciale. Dar victoria Armatei Roşii nu va fi deplină şi trainică dacă nu vom face faţă unei alte sarcini, care e mult mai grea şi mai impunătoare, şi care constă în redresarea industriei şi îmbunătăţirea economiei naţionale.

Tov. Lenin a atins problema electrificării, fără de care nu se poate concepe refacerea ţării. După ce s-a ocupat de problema atragerii de capital străin şi a concesiunilor, vorbitorul a arătat importanţa pe care o au întreprinderile poligrafice în ansamblul economiei naţionale şi în încheiere şi-a exprimat convingerea că muncitorii şi ţăranii din Rusia, care au repurtat numeroase victorii pe fronturile războiului, vor repurta acum o victorie tot atît de strălucită pe frontul muncii paşnice. (Aplauze prelungite.)

„Pravda" nr. 269 din 30 noiembrie 1920

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA O ADUNARE A SECRETARILOR DE CELULE DIN ORGANIZAŢIA MOSCOVA A P.C. (b) DIN RUSIA 26 NOIEMBRIE 1920[33]

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

În primul bileţel un tovarăş întreabă dacă e adevărat că toate instituţiile îşi mută sediul la Petrograd. Nu-i adevărat. Acest zvon a pornit de acolo că Sovietul din Moscova s-a gîndit ca, din cauza crizei de locuinţe, instituţiile care nu sînt neapărat necesare în acest oraş să fie transferate la Petrograd. S-a stabilit că din cei 200 000 de funcţionari sovietici, cîţi are astăzi Moscova, Petrogradul poate să primească vreo 10 000. Pentru clarificarea acestei probleme sub toate aspectele, a fost creată o comisie, care a şi început să lucreze, şi hotărîrile ei urmează să fie prezentate spre aprobare marelui Consiliu al Comisarilor Poporului [34]. Precum vedeţi, în unele privinţe acest zvon este inexact.

În al doilea şi al treilea bileţel se vorbeşte despre concesiuni. Asupra acestei chestiuni permiteţi-mi să mă opresc ceva mai mult.

Socialistul american Spargo, un ins în genul lui Aleksinski al nostru, care nutreşte o ură înverşunată împotriva bolşevicilor, vorbeşte într-una din cărţile sale despre concesiuni, pe care le prezintă ca o dovadă a falimentului comunismului. Acelaşi lucru îl spun şi menşevicii noştri. Ne-a fost azvîrlită o provocare şi sîntem gata s-o primim. Să examinăm problema din punct de vedere practic. Cine a dat faliment, noi sau burghezia europeană ? Timp de trei ani ea ne-a calomniat, ne-a tratat ca pe nişte uzurpatori şi nişte bandiţi, a căutat în fel şi chip să ne înfrîngă, iar acum e nevoită să recunoască că nu ne-a înfrînt ; şi această recunoaştere înseamnă, prin ea însăşi, o victorie pentru noi.

www.dacoromanica.ro

Menşevicii susţin că noi am vrut să învingem singuri burghezia mondială. Dar noi am spus întotdeauna că nu sîntem decît o verigă în lanţul revoluţiei mondiale şi niciodată nu ne-am pus ca sarcină să învingem numai prin forţele noastre. Revoluţia mondială n-a început încă, dar nici noi n-am fost încă învinşi. Militarismul se descompune, în timp ce noi ne întărim, iar faliment au dat ei, şi nu noi.

Acum conducătorii ei vor să ne supună prin clauzele unui tratat. Atîta timp cît n-a izbucnit încă revoluţia, noi avem nevoie de capital burghez. Cum poate fi accelerată dezvoltarea economiei într-o ţară ca a noastră, care este foarte slabă din punct de vedere economic ? Cu ajutorul capitalului burghez. În momentul de faţă avem două proiecte de concesiuni. Unul din proiecte are în vedere contractul unei concesiuni în Kamciatka, pe timp de 10 ani. A fost pe aici un miliardar american care a arătat foarte deschis care este mobilul încheierii acestui contract, şi anume că America vrea să aibă o bază în Asia în cazul unui război cu Japonia. Acest miliardar spunea că, dacă sîntem dispuşi să vindem Americii Kamciatka, el ne asigură că acest lucru ar stîrni un atît de mare entuziasm în rîndurile populaţiei din Statele Unite, încît guvernul american ar recunoaşte numaidecît Puterea sovietică din Rusia ; dar dacă le vom da Kamciatka numai în arendă, entuziasmul va fi mai potolit. Acum el se întoarce în America să comunice celor de acolo că Rusia Sovietică nu este cîtuşi de puţin ceea ce şi-au închipuit ei.

Pînă acum noi am învins burghezia mondială pentru că ea n-a fost în stare să se unească. Atît tratatul de la Brest, cît şi cel de la Versailles [35] au dezbinat-o. Acum duşmănia dintre America şi Japonia devine tot mai înverşunată. Noi căutăm să profităm de această situaţie şi ne declarăm dispuşi să dăm în arendă Kamciatka, în loc să le-o oferim pe degeaba. Se ştie doar că Japonia ne-a şi luat cu forţa armelor o imensă bucată de pămînt în Extremul Orient [36]. Şi pentru noi e mult mai convenabil să nu riscăm, să dăm în arendă Kamciatka şi să primim de acolo o parte din produse, cu atît mai mult cu cît şi aşa tot nu putem dispune în mod efectiv de ea şi s-o folosim. Contractul nici n-a

www.dacoromanica.ro

fost încă semnat, şi în Japonia se şi vorbeşte cu multă ură despre el. Prin acest contract noi am făcut să se adîncească şi mai mult divergenţele dintre duşmanii noştri.

Al doilea tip de concesiuni : dăm în arendă cîteva milioane de deseatine de pădure din gubernia Arhanghelsk, pe care, cu toate eforturile noastre, nu le putem folosi. Se va forma un sistem de intercalare a terenurilor, astfel că alături de parcelele date în arendă concesionarilor vor fi parcelele noastre, pe care le vom putea exploata noi, iar muncitorii noştri vor putea să înveţe tehnica de la ei. Toate acestea sînt foarte convenabile pentru noi.

Acum ultimul aspect al problemei.

Concesiunile nu înseamnă pace ; ele sînt tot războaie, numai că într-o altă formă, mai convenabilă pentru noi. Înainte se ducea război cu ajutorul tancurilor, al tunurilor etc., care ne împiedicau să muncim ; acum războiul se desfăşoară pe frontul economic. S-ar putea ca domnii concesionari să încerce să reintroducă comerţul liber, dar nu vor putea să facă acest lucru fără noi. În afară de asta, ei sînt obligaţi să se supună tuturor legilor noastre, muncitorii noştri vor putea să înveţe de la ei, iar în caz de război — şi noi trebuie să fim întotdeauna gata pentru un război cu burghezia — toate bunurile, conform dreptului războiului, ne vor rămîne nouă. Repet, concesiunile sînt o continuare a războiului pe tărîm economic, dar în această situaţie noi nu mai distrugem forţele noastre de producţie, ci le dezvoltăm. Fără îndoială că ei vor încerca să ne înşele şi să eludeze legile noastre, dar pentru aşa ceva avem organe corespunzătoare : Ceka * din Rusia, Ceka din Moscova, Ceka gubernială etc., şi sîntem siguri că vom ieşi învingători.

Acum un an şi jumătate am vrut să semnăm un tratat de pace prin care un imens teritoriu era lăsat în stăpînirea lui Denikin şi a lui Kolceak. Ei n-au vrut să accepte un asemenea tratat şi au pierdut totul.[37] Noi am indicat în mod just calea spre revoluţia mondială, dar această cale nu este o linie dreaptă, ea merge în zigzag. Noi am făcut să slăbească forţele burgheziei, şi ea nu va putea să ne în-

* Comisia extraordinara pentru lupta împotriva contrarevoluţiei, sabotaiului şi speculei. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

vingă prin forţa armată. Înainte burghezii ne interziceau să facem propagandă comunistă ; acum ei au renunţat la această interdicţie, fiindcă e ridicol să ne pretindă aşa ceva. La ei are loc un proces de descompunere lăuntrică, şi asta ne întăreşte. Nu ne închipuim că vom putea învinge burghezia mondială doar prin forţa militară, degeaba ne atribuie menşevicii o asemenea intenţie.

N-am ascultat raportul prezentat de tov. Kamenev cu privire la conferinţă, dar afirm că din dezbaterile ei putem trage o învăţătură, şi anume că, oricum s-ar desfăşura lupta, orice amintiri ar putea ea să trezească, trebuie să terminăm definitiv cu toate, trebuie să ţinem minte că sarcina principală, sarcina cea mai importantă, constă în unirea strînsă a forţelor. Urmează să trecem la sarcinile construcţiei economice. După 6 ani de război, această trecere este cît se poate de grea, şi trebuie să păşim strîns uniţi, avînd ca platformă rezoluţiile Conferinţei generale din Rusia, pe care se cuvine să le traducem în fapt. Lupta împotriva birocratismului, munca economică şi administrativă necesită o strînsă unitate. Se aşteaptă de la noi să facem propagandă prin exemple : trebuie să dăm un exemplu masei celor fără partid. Înfăptuirea rezoluţiilor este o treabă grea ; asupra ei trebuie să ne concentrăm toate forţele şi să trecem la munca practică, şi acest îndemn vi-l adresez dv.

„Pravda" nr. 269 din 30 noiembrie 1920

Se tipăreşte după textul apărut în ziar, confruntat cu stenograma

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA [38]

Se va trasa Comisariatului poporului pentru aprovizionare ca principală sarcină politică şi economică aprovizionarea obligatorie şi regulată cu alimente a oraşului Baku în proporţie de 100% din norma prevăzută.

În Azerbaidjan se va introduce o politică moderată de predare obligatorie a surplusurilor de cereale, şi anume: de la ţăranii din afara regiunii Mugani nu se vor lua de loc cereale, iar de la cei din Mugani se vor lua cu mult discernămînt.

I se va comunica imediat lui Frumkin că e obligat să raporteze precis, de două ori pe lună, Comitetului Central şi Consiliului Apărării [39] dacă aceste directive sînt aduse la îndeplinire în mod consecvent şi cu toată stricteţea.

Faţă de Gruzia, Armenia, Turcia şi Persia se va adopta o politică cît se poate de conciliantă, care să urmărească în primul rînd evitarea războiului.

Nu ne vom pune ca obiectiv o campanie împotriva Gruziei, Armeniei sau Persiei.

Vom considera drept principală sarcină apărarea Azerbaidjanului şi stăpînirea temeinică asupra întregii Mări Caspice.

Pentru aceasta vom intensifica şi accelera prin toate mijloacele transferarea a cel puţin 7 divizii în Azerbaidjan.

Vom intensifica prin toate mijloacele propaganda, agitaţia, dezvoltarea comitetelor sărăcimii [40] şi, în general, construcţia sovietică în Azerbaidjan, însărcinîndu-l, în acest scop, pe tov. Stalin să recruteze de pretutindeni, prin inter-

www.dacoromanica.ro

mediul Biroului organizatoric, un număr cît mai mare de musulmani-comunişti, care să fie trimişi să activeze în Azerbaidjan.

Se va însărcina Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie şi Consiliul superior al transporturilor să găsească o modalitate de a transporta zilnic la Baku cel puţin 8 eşaloane de trupe, fără a stînjeni aprovizionarea Rusiei cu alimente.

Scris la 27 noiembrie 1920

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

RAPORT PREZENTAT LA ADUNAREA GENERALĂ A COMUNIŞTILOR DIN CARTIERUL ZAMOSKVORECIE 29 NOIEMBRIE 1920

SCURTA DARE DE SEAMĂ APARUTA IN PRESA

Tovarăşul Lenin s-a ocupat destul de amănunţit de lupta împotriva birocratismului, din care aşa-zisa „opoziţie" de la noi, în divergenţele ei cu majoritatea de la conferinţa gubernială, aproape că a făcut o problemă principială. Recunoscînd drept sănătos faptul că „opoziţia" pune la ordinea zilei problema birocratismului, tov. Lenin a atacat opoziţia pentru modul superficial în care ea abordează această problemă. Dezvăluind cauzele care au dus la reînvierea birocratismului în Statul nostru sovietic, precum şi rădăcinile care îl alimentează în momentul de faţă, Lenin pune foarte stăruitor în gardă pe tovarăşi împotriva ideii că această plagă ar putea fi remediată prin rezoluţii formale, printr-o critică goală, lipsită de orice conţinut. Se ştie că atît menşevicii, cît şi socialiştii-revoluţionari, care vor să-şi facă un capital din specularea acestei probleme, ne reproşează că nu sîntem în stare să învingem birocratismul din aparatul nostru sovietic. Aceşti domni au mai afirmat şi altă dată că nu vom fi în stare să salvăm Statul nostru sovietic, iar acum ei ne spun : „de salvat l-aţi salvat voi, dar iată că birocratismul continuă să existe în instituţiile sovietice, cu toate că Lenin a scris în cutare broşură că în regimul sovietic birocratismul va fi lichidat".

În realitate însă, lucrurile stau cu totul altfel.

Mai întîi de toate trebuie să îmbunătăţim condiţiile generale de viaţă, pentru ca muncitorul să nu fie nevoit să umble cu traista după pîine, pentru ca sute de mii şi milioane de oameni ai muncii să treacă prin şcoala Inspecţiei

www.dacoromanica.ro

muncitoreşti-ţărăneşti şi să înveţe să conducă statul (căci nimeni nu ne-a învăţat acest lucru), pentru ca ei să poată lua locul sutelor de mii de birocraţi burghezi.

Aş vrea să spun cîteva cuvinte despre inspecţia muncitorească-ţărănească [41]. Acest organ a fost creat aproape cu un an în urmă, însă pînă acum el nu prea s-a dovedit a fi o şcoală de pregătire pentru conducerea statului. N-ar fi rău ca tovarăşii care vor într-adevăr să intensifice lupta împotriva birocratismului să depună mai multe eforturi în această direcţie şi să tragă învăţăminte folositoare.

Lenin a subliniat că problema luptei împotriva birocratismului se pune deosebit de acut tocmai la Moscova, pentru că aici se află instituţiile centrale şi tovarăşii au de-a face nu numai cu birocraţii din Moscova, dar şi cu cei din întreaga Rusie. În Moscova există 200 000 de funcţionari sovietici, dintre care, într-un viitor foarte apropiat, vor putea fi mutaţi la Petrograd, împreună cu instituţiile respective, numai 10 000.

Birocratismul din aparatul de stat nu putea să nu pătrundă şi în aparatul de partid, deoarece ambele aparate se împletesc strîns între ele. În momentul de faţă, lupta împotriva acestei plăgi poate şi trebuie să fie pusă la ordinea zilei, dar nu pe planul unei critici de dragul criticii, ci pe planul unor indicaţii concrete cu privire la metodele ce trebuie folosite în această luptă sau, şi mai bine, pe planul unei adevărate lupte în instituţiile unde lucrează tovarăşii care critică şi al comunicării rezultatelor şi învăţămintelor ei.

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE

În cuvîntul său de încheiere, tov. Lenin a arătat „oponenţilor" săi, în termeni destul de aspri, că nu le şade bine unor comunişti să facă o critică atît de neîntemeiată, să aducă asemenea acuzaţii gratuite Comitetului Central — fără să prezinte măcar un singur fapt concret — şi să terfelească numele fie şi al unor specialişti, declarîndu-i în bloc „burghezi", fără a încerca să afle ce fel de oameni sînt ei. Lenin a dat o serie întreagă de nume de muncitori care au ştiut să asigure o bună colaborare cu specialiştii, să stabi-

www.dacoromanica.ro

lească raporturi juste cu ei şi să înveţe de la ei ceea ce este necesar. Astfel de muncitori nu se plîng de specialişti, şi numai cei ce nu obţin rezultate bune în muncă bombănesc. Să luăm, bunăoară, chiar pe Şleapnikov (unul dintre oponenţi care s-a recomandat drept membru al „opoziţiei muncitoreşti“ [42]), care caută din răsputeri, după cum s-a exprimat Lenin, „să scornească divergenţe“, ridicînd obiecţii împotriva afirmaţiei făcute de tov. Lenin în raport că noi sîntem îndatoraţi ţărănimii şi arătînd că în această chestiune „opoziţia“, pasămite, „nu este de acord cu tov. Lenin“. Sau acelaşi Şleapnikov care, din încăpăţînare, închide ochii asupra activităţii sale nesatisfăcătoare şi ţine cu orice chip să prezinte plecarea sa la Arhanghelsk ca un surghiun ce i-a fost impus de Comitetul Central. Sau să-l luăm pe tov. Bubnov, care a vorbit atît de mult despre lupta împotriva birocratismului şi nu ne-a spus nimic despre felul cum combate el birocratismul fie şi în Direcţia generală a industriei textile, unde lucrează şi în care există nu mai puţin, ba, poate, chiar mai mult birocratism decît în alte instituţii. De aceea — i-a prevenit Vladimir Ilici pe tovarăşii din Zamoskvorecie — cînd auziţi o asemenea critică, o critică lipsită de conţinut, o critică de dragul criticii, fiţi cu ochii în patru şi căutaţi să vedeţi dacă tovarăşul care critică n-a fost cumva rănit în amorul său propriu sau, poate, s-a simţit ofensat personal, sau iritat într-un fel oarecare, ceea ce îl şi împinge spre o opoziţie lipsită de temei, spre o opoziţie de dragul opoziţiei.

În încheiere, tov. Lenin a răspuns la bileţelele primite, ocupîndu-se în mod amănunţit de problema concesiunilor.

„Pravda“ nr. 273 din 4 decembrie 1920 *Se tipăreşte după textul apărut în ziar*

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA IMPOZITELE DIRECTE [43]

§ 1. 1) Comisia va fi însărcinată ca în decurs de o săptămînă să examineze în mod suplimentar problema :

în primul rînd, a posibilităţii de a desfiinţa impozitele *locale* în bani şi să adune date precise pentru guberniile Petrograd şi Moscova, cît şi, în măsura posibilităţii, pentru alte gubernii ;

în al doilea rînd, a necesităţii de a pregăti şi pune în aplicare în mod simultan atît desfiinţarea impozitelor în bani, cît şi înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în natură.

§ 2. 2) Comisariatul poporului pentru afacerile interne se va adresa Prezidiului C.E.C. din Rusia cu rugămintea ca, în vederea congresului sovietelor, să ceară tuturor comitetelor executive locale date şi materiale în legătură cu toate problemele menţionate la § 1.

§ 3. 3) Comisariatul poporului pentru finanţe va prezenta Consiliului Comisarilor Poporului un proiect de hotărîre cu privire la problemele menţionate la § 1, în funcţie de hotărîrea adoptată de comisie.

Scris la 30 noiembrie 1920

Publicat pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A COMISIEI ECONOMICE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI [44]

Considerînd că, în urma îmbunătăţirii situaţiei externe şi interne a R.S.F.S.R., este necesar ca centrul de greutate al activităţii Consiliului Muncii şi Apărării să fie strămutat într-o măsură mai mare decît pînă acum asupra sarcinilor construcţiei economice.

Consiliul Comisarilor Poporului stăruie pe lîngă C.E.C. din Rusia să procedeze la legiferarea următoarelor măsuri :

a) 1. Consiliul Muncii şi Apărării să fie completat cu comisarul poporului pentru agricultură.

a fost înlocuit

2. Consiliul Muncii şi Apărării să examineze chestiunea împărţirii şedinţelor sale în şedinţe obişnuite şi şedinţe speciale consacrate problemelor economice *.

b) 3. Să fie lărgite atribuţiile departamentului Consiliului Muncii şi Apărării, astfel ca să cuprindă şi :

1) (a) unificarea întregii activităţi a comisariatelor economice ;

2) (b) aprobarea şi realizarea planului economic unic al R.S.F.S.R. ;

3) (c) îndrumarea activităţii comisariatelor economice în conformitate cu acest plan, precum şi stabilirea, în caz de nevoie, a derogărilor de la acest plan.

* In manuscrisul lui V. I. Lenin, punctul 2 este tăiat. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Subcomisia va fi însărcinată cu elaborarea mai amănunţită a § 6 din proiectul ei (în forma lui definitivă) şi cu întocmirea unui grafic precis al comisiilor existente care coordonează activitatea comisariatelor economice în raporturile dintre ele, precum şi în legătura lor cu toate „comisiile speciale" prevăzute la § 6.

Scris la 1 decembrie 1920

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

TELEGRAMĂ
CĂTRE PREŞEDINTELE COMITETULUI MILITAR-REVOLUŢIONAR AL ARMENIEI [45]

Erevan. Tovarăşului Kasian, preşedintele Comitetului militar-revoluţionar al Armeniei

Adresez prin dumneavoastră un salut Armeniei Sovietice muncitoare, eliberată de sub jugul imperialismului. Nu mă îndoiesc că veţi depune toate eforturile pentru statornicirea unei solidarităţi frăţeşti între oamenii muncii din Armenia, Turcia şi Azerbaidjan.

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului
Lenin

Moscova, 2 decembrie 1920

„Pravda" nr. 273 din 4 decembrie 1920

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ADUNAREA ACTIVULUI ORGANIZAŢIEI MOSCOVA A P.C.(b) DIN RUSIA

6 DECEMBRIE 1920

1

RAPORT CU PRIVIRE LA CONCESIUNI

Tovarăşi, am constatat cu multă plăcere şi, ca să fiu sincer, cu multă uimire că problema concesiunilor stîrneşte un puternic interes. De pretutindeni se fac auzite glasuri, care vin mai ales din sînul maselor. Cum vine asta — întreabă oamenii —, am alungat pe propriii noştri exploatatori, şi acum îi chemăm pe cei străini ?

Este de înţeles de ce îmi fac plăcere asemenea glasuri. Dacă din rîndul maselor se aud strigăte de teamă ca nu cumva să se întoarcă vechii capitalişti, şi dacă aceste strigăte sînt provocate de un act de importanţă atît de redusă cum este decretul cu privire la concesiuni, devine evident că conştiinţa primejdiei pe care o reprezintă capitalismul şi a marilor pericole pe care le implică subestimarea luptei împotriva lui este încă extrem de vie. O asemenea manifestare este, desigur, admirabilă, cu atît mai mult cu cît temerile, după cum am mai spus, pornesc din sînul maselor. În ceea ce priveşte decretul, tovarăşul preşedinte a şi arătat aici că acest decret nu făcea posibilă o înţelegere clară a problemelor. Şi într-adevăr aşa stau lucrurile, dar prin acest decret nu se urmărea claritatea. Prin el se urmărea atragerea domnilor capitalişti din străinătate. Şi se înţelege că, atunci cînd vrei să-i atragi pe aceşti domni, n-ai să vorbeşti ca în faţa unei adunări de partid. „Pravda" însă a publicat tocmai ceea ce nu trebuia. Se înţelege că la o adunare de partid eu nu pot să rămîn tot preşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului şi să vorbesc aşa cum vorbesc cu capitaliştii străini. La adunările de partid se

www.dacoromanica.ro

spun lucruri pe care nu trebuie să le afle ei. „Pravda" se tipăreşte nu numai pentru membrii de partid, dar şi pentru străinătate. Sînt foarte recunoscător tovarăşului Stepanov, care a şi publicat o dezminţire în legătură cu cuvîntarea mea [46]. Pentru ca pe viitor să nu mai fiu pus în asemenea situaţie, rog ca ceea ce se vorbeşte la adunările de partid să nu se publice în ziare, şi dacă totuşi se publică, acest lucru să se facă numai după ce textul a fost supus unei triple cenzuri, iar cuvîntările să fie redactate de un om care îşi dă bine seama ce trebuie şi ce nu trebuie spus capitaliştilor străini. Şi acum, după această scurtă introducere, îmi voi permite să trec la problema de fond, la problema concesiunilor. Voi începe expunerea mea prin unele considerente politice.

Principalul în problema concesiunilor din punctul de vedere al considerentelor politice — şi aici există considerente atît politice cît şi economice —, îl constituie regula pe care noi nu numai că ne-am însuşit-o din punct de vedere teoretic, dar am şi aplicat-o din punct de vedere practic şi care multă vreme, pînă la victoria definitivă a socialismului în întreaga lume, va fi pentru noi regula fundamentală, şi anume : trebuie să folosim contradicţiile şi antagonismele dintre două imperialisme, dintre două grupuri de state capitaliste, şi să asmuţim pe unul împotriva celuilalt. Atîta timp cît n-am atras de partea noastră întreaga lume, atîta timp cît pe plan economic şi militar sîntem încă mai slabi decît restul lumii, decît lumea capitalistă, sîntem nevoiţi să ne conducem după următoarea regulă : trebuie să folosim cu pricepere contradicţiile şi antagonismele dintre imperialişti. Dacă nu ne-am fi condus după această regulă, am fi fost demult spînzuraţi fiecare de cîte un copac, spre satisfacţia capitaliştilor. Cea mai importantă experienţă în această privinţă am căpătat-o cu prilejul încheierii tratatului de la Brest. De aici nu trebuie să tragem numaidecît concluzia că toate tratatele pot să fie numai ca acela de la Brest sau ca acela de la Versailles. O asemenea părere ar fi greşită. Poate să existe şi un al treilea fel de tratate, care să fie avantajoase pentru noi.

Experienţa de la Brest este remarcabilă prin faptul că atunci am ştiut să folosim, pentru prima oară, pe scară

www.dacoromanica.ro

uriaşă şi în condiţiile unor greutăţi extraordinar de mari, contradicţiile dintre imperialişti, astfel ca pînă la urmă socialismul să aibă de cîştigat. În perioada păcii de la Brest existau două grupuri de rechini imperialişti extrem de puternice : cel austro-german şi cel anglo-franco-american. Ele erau angajate într-o luptă crîncenă, care trebuia să hotărască soarta lumii pentru perioada ce avea să urmeze. Dacă am putut să rezistăm, deşi reprezentam o forţă egală cu zero sub raport militar, întrucît nu aveam nimic şi ne mişcam mereu pe o linie descendentă, cufundîndu-ne în abisul dezastrului economic —, această minune s-a întîmplat numai pentru că am folosit cum trebuie contradicţiile dintre imperialismul german şi cel american. Am făcut o concesie imensă imperialismului german şi, făcînd această concesie unuia dintre imperialisme, ne-am pus dintr-o dată la adăpost împotriva unui atac din partea ambelor imperialisme. Germania nu se putea ocupa de sugrumarea Rusiei Sovietice pe plan economic sau pe plan politic ; nu de asta-i ardea ei. Noi i-am cedat Ucraina, de unde putea să scoată grîne şi cărbune cît poftea, bineînţeles, dacă se pricepea şi dacă avea forţa vitală necesară. Imperialismul anglo-franco-american nu putea să ne atace, fiindcă noi i-am făcut de la început propuneri de pace. Acum în America apare o carte voluminoasă, scrisă de Robins, care relatează că s-au purtat tratative cu Lenin şi Troţki şi că ei au fost de acord să se încheie pace. Imperialiştii Antantei i-au ajutat pe cehoslovaci şi au căutat să-i împingă la intervenţie, dar, fiind ocupaţi cu propriul lor război, n-au putut să se amestece.

S-a creat, poate, impresia că s-a format un fel de bloc al primei republici socialiste cu imperialismul german îndreptat împotriva unui alt imperialism. Dar noi n-am încheiat nici un fel de bloc şi n-am mers în nici un fel atît de departe încît puterea socialistă să fie primejduită sau compromisă, ci am folosit în aşa fel discordia existentă între cele două imperialisme, încît pînă la urmă amîndouă au pierdut partida. Pacea de la Brest n-a adus altceva Germaniei decît cîteva milioane de puduri de cereale, în schimb a făcut ca ea să se molipsească de descompunerea bolşevică. Iar noi am cîştigat timp, în cursul căruia a

www.dacoromanica.ro

început să se formeze Armata Roşie. Chiar şi marile calamităţi care s-au abătut asupra Ucrainei s-au dovedit a fi remediabile, deşi cu preţul unor mari şi grele sacrificii. Evenimentul pe care contau adversarii noştri — prăbuşirea rapidă a Puterii sovietice în Rusia — nu s-a produs. Intervalul de timp, răgazul pe care ni l-a acordat istoria, l-am folosit tocmai pentru a ne întări în aşa fel, ca să nu putem fi învinşi prin forţă armată. Am cîştigat în ce priveşte ritmul, am cîştigat puţin timp, numai că am cedat, în schimb, foarte mult spaţiu. Pe cît îmi amintesc, au fost atunci unii care au conchis filozofic că pentru a cîştiga timp trebuie să cedezi spaţiu. Şi tocmai potrivit acestei teorii a filozofilor despre timp şi spaţiu am procedat noi atunci din punct de vedere practic şi politic : am cedat mult spaţiu, dar am cîştigat timp atît cît să ne putem întări. După aceea însă, cînd toţi imperialiştii au vrut să pornească un mare război împotriva noastră, s-au convins că aşa ceva este imposibil, deoarece pentru un război mare ei n-aveau nici mijloacele şi nici forţele necesare. Noi n-am sacrificat atunci interesele fundamentale ; le-am sacrificat pe cele secundare şi le-am salvat pe cele fundamentale.

Aici se ridică, printre altele, problema oportunismului. Oportunismul constă în sacrificarea intereselor fundamentale pentru a obţine unele avantaje parţiale, temporare. Acesta este miezul problemei, dacă e să luăm definiţia teoretică a oportunismului. Aici mulţi s-au lăsat derutaţi. Încheind pacea de la Brest, noi am sacrificat interesele Rusiei, aşa cum sînt ele înţelese din punct de vedere patriotic, dar din punctul de vedere al socialismului ele erau de ordin secundar. Noi am făcut sacrificii imense, şi totuşi aceste sacrificii erau de importanţă secundară. Germanii purtau o ură neîmpăcată Angliei. La fel îi urau şi pe bolşevici, dar noi le-am aruncat o momeală, şi ei s-au lăsat prinşi. Au căutat tot timpul să ne asigure că nu vor merge atît de departe ca Napoleon, şi, într-adevăr, n-au ajuns pînă la Moscova, dar au înaintat pînă în Ucraina şi acolo s-au prăbuşit. Ei credeau că au învăţat multe de la Napoleon, dar în realitate a ieşit altfel. Noi însă am avut foarte mult de cîştigat.

www.dacoromanica.ro

Din exemplul păcii de la Brest am avut multe de învăţat. În momentul de faţă ne aflăm între doi duşmani. Nu putem să-i învingem pe amîndoi, şi ca atare trebuie să ştim să ne organizăm forţele în aşa fel, ca aceşti duşmani să se încaiere între ei, fiindcă, aşa cum se întîmplă întotdeauna, cînd doi hoţi se bat între ei, omul cinstit are de cîştigat; dar de îndată ce vom fi destul de puternici ca să doborîm întregul capitalism, îi vom pune numaidecît mîna-n piept. Forţele noastre cresc, şi încă foarte repede. Dacă prin pacea de la Brest am primit o lecţie pe care n-o s-o uităm niciodată şi care, prin concluziile ce se pot trage din ea, este mai eficace decît orice propagandă şi decît orice predici, apoi acum noi am avut de cîştigat, în sensul că stăm pe propriile noastre picioare. Sîntem înconjuraţi de state imperialiste, care îi urăsc din tot sufletul pe bolşevici şi care cheltuiesc sume colosale de bani, pun în mişcare forţe ideologice, se folosesc de puterea presei etc., dar care totuşi n-au putut, în trei ani de zile, să ne învingă sub raport militar, deşi din punct de vedere militar-economic noi sîntem nespus de slabi. Nu avem nici a suta parte din forţele de care dispun statele imperialiste coalizate împotriva noastră, şi totuşi ele nu sînt în stare să ne sugrume. Ele nu pot să ne sugrume pentru că soldaţii lor nu vor să le dea ascultare; muncitorii şi ţăranii lor, obosiţi de război, nu doresc un război cu Republica sovietică. Aşa se prezintă situaţia în momentul de faţă, şi ea trebuie să constituie pentru noi punctul de plecare. Cum o să fie ea peste cîţiva ani, nu se poate şti, fiindcă de la un an la altul puterile apusene îşi revin din oboseala pricinuită de război.

Cu începere de la Congresul al II-lea al Internaţionalei a III-a, noi am pus ferm piciorul în ţările imperialiste, şi nu numai sub raport ideologic, dar şi din punct de vedere organizatoric. În toate ţările există, în momentul de faţă, nuclee care desfăşoară şi vor desfăşura o activitate de sine stătătoare. Lucrul acesta s-a făcut. Dar viteza, ritmul de dezvoltare al revoluţiei în ţările capitaliste este mult mai lent decît la noi. Era evident că, după ce popoarele vor obţine pacea, ritmul mişcării revoluţionare se va încetini în mod inevitabil. De aceea, fără să facem previziuni asupra viitorului, nu putem conta de pe acum că acest ritm are

www.dacoromanica.ro

să se transforme într-unul accelerat. Sarcina noastră este de a hotărî ce trebuie să facem în momentul de față. Oamenii trăiesc în state, și fiecare stat face parte dintr-un sistem de state care se află, unul față de altul, într-un anumit echilibru politic.

Dacă luăm în considerare faptul că, în întreaga lume, capitaliștii au achiziționat imensa majoritate a celor mai bogate surse de materii prime sau, dacă nu le-au achiziționat, le-au acaparat din punct de vedere politic, din moment ce există un echilibru pe o bază capitalistă, trebuie să știm să ținem seama de această situație și să profităm de ea. Război împotriva actualei Antante nu putem duce. Cît despre activitatea noastră de agitație, ea și-a îndeplinit și își îndeplinește admirabil rolul ei, de asta sîntem convinși. Pe plan politic trebuie să ne folosim de divergențele existente între adversari, și numai de divergențele esențiale, care se explică prin profunde cauze economice. Dacă vom căuta să ne folosim de divergențele mărunte, ocazionale, vom ajunge în situația unor politicieni mărunți și a unor diplomați de duzină. Dar în felul acesta nu vom putea obține rezultate importante. Există un mare număr de diplomați care mizează pe aceste divergențe, mizează cîteva luni, își fac o carieră, iar apoi își frîng gîtul.

Există oare în lumea capitalistă de astăzi contradicții fundamentale pe care este necesar să le folosim? Există trei contradicții principale, pe care aș vrea să le enumăr aici. Prima contradicție, care ne privește îndeaproape, este aceea a relațiilor dintre Japonia și America. Aceste țări se pregătesc de război. Ele nu pot să conviețuiască în pace pe țărmurile Oceanului Pacific, cu toate că le desparte o distanță de 3 000 de verste. Această rivalitate se explică, în mod incontestabil, prin trăsăturile specifice ale celor două capitalisme. Au apărut pînă acum o mulțime imensă de scrieri consacrate unui viitor război americano-japonez. Că acest război este în curs de pregătire, că el este inevitabil, nu încape nici o îndoială. Pacifiștii încearcă să ocolească această problemă, s-o estompeze prin fraze generale, dar pentru cine studiază istoria relațiilor economice și a diplomației nu încape nici umbră de îndoială că războiul s-a maturizat sub aspect economic și se pregătește din punct

www.dacoromanica.ro

de vedere politic. Luaţi orice carte consacrată acestei probleme, şi veţi vedea că războiul e în curs de pregătire. Pămîntul este deja împărţit. Japonia a pus mîna pe un număr imens de colonii. Ea are 50 000 000 de locuitori şi este relativ slabă din punct de vedere economic. America are 110 000 000 de locuitori şi n-are nici un fel de colonii, cu toate că e mult mai bogată decît Japonia. Japonia a cotropit China, care are o populaţie de 400 000 000 şi posedă cele mai bogate zăcăminte de cărbune din lume. Cum poate ea să păstreze această pradă ? Ar fi ridicol să ne închipuim că un capitalism mai puternic nu va căuta să smulgă de la un capitalism mai slab tot ceea ce acesta a jefuit. Dacă aşa stau lucrurile, este oare posibil ca americanii să rămînă impasibili ? Poate cineva să creadă că nişte capitalişti puternici o să stea alături de nişte capitalişti slabi fără să-i deposedeze ? La ce ar mai fi ei buni atunci ? Dar într-o asemenea situaţie putem noi să rămînem indiferenţi şi să nu facem altceva decît să spunem în calitate de comunişti : „vom face propagandă comunistă în aceste ţări" ? Aşa ceva e bine, dar nu e de ajuns. Sarcina practică a politicii comuniste constă în a folosi această duşmănie dintre capitalişti şi a-i asmuţi pe unul împotriva altuia. Acum s-a creat o nouă situaţie. Dacă luăm două ţări imperialiste, Japonia şi America, vedem că ele vor să se războiască între ele, şi se vor război, pentru a obţine supremaţia în lume, pentru a-şi asigura dreptul de a jefui. Japonia va duce război pentru a căpăta posibilitatea să jefuiască în continuare Coreea, pe care o jecmăneşte cu o nemaipomenită cruzime, îmbinînd cele mai noi invenţii ale tehnicii cu metode de tortură specific asiatice. Nu demult am primit un ziar coreean, în care se relatează despre ceea ce fac japonezii acolo. Ei îmbină toate metodele ţarismului şi cele mai noi invenţii ale tehnicii cu un sistem de tortură specific asiatic şi cu o nemaipomenită cruzime. Dar această bucăţică grasă care este Coreea vor s-o smulgă americanii. Se înţelege că a apăra patria într-un asemenea război înseamnă a comite cea mai mare crimă, înseamnă a trăda socialismul. Se înţelege că a sprijini o ţară împotriva alteia înseamnă a săvîrşi o crimă împotriva comunismului, dar noi, comuniştii, trebuie să folosim o ţară împotriva alteia. Nu comitem noi în felul

www.dacoromanica.ro

acesta o crimă împotriva comunismului ? Nu, nu comitem, pentru că noi facem acest lucru ca stat socialist, care desfăşoară propagandă comunistă şi care este nevoit să folosească fiecare ceas pe care i-l acordă împrejurările pentru a se întări cît mai repede. Am început să ne întărim, dar ne întărim prea încet. Puterea economică şi militară a Americii şi a celorlalte ţări capitaliste creşte cu o repeziciune diabolică. Oricît ne-am încorda noi forţele, puterea noastră va creşte incomparabil mai încet.

Trebuie să folosim situaţia ce s-a creat : în aceasta constă tot rostul concesiunilor din Kamciatka. A venit la noi în vizită Vanderlip, o rudă depărtată a vestitului miliardar, dacă e să credem ce ne spune el, dar întrucît serviciul nostru de contrainformaţii din Ceka, care este, de altfel, admirabil organizat, n-a cuprins încă, din păcate, Statele de nord ale Americii, n-am putut deocamdată să stabilim noi înşine dacă între aceşti Vanderlipi există vreo legătură de rudenie. Unii afirmă chiar că nu există nici un fel de rudenie între ei. Nu pot să-mi dau o părere, întrucît cunoştinţele mele în această privinţă se limitează la citirea unei cărţi a lui Vanderlip, nu a celui care a fost la noi, ci a celui care este înfăţişat ca un potentat pe care toţi regii şi miniştrii l-au primit cu mari onoruri, ceea ce ne permite să deducem că e gros la pungă, iar el a vorbit cu aceştia pe tonul cu care discută între ei oamenii la o şedinţă, cum e, de pildă, a noastră de aici, şi a vorbit pe îndelete despre refacerea Europei. Dacă miniştrii au vorbit atît de respectuos cu Vanderlip, înseamnă că el are legături cu miliardarii : în cartea sa el ne prezintă punctul de vedere al unui om de afaceri pe care nu-l interesează nimic altceva şi care, observînd ce se întîmplă în Europa, spune : „Probabil că de-aici n-o să iasă nimic bun şi totul o să se ducă dracului". Cartea asta e plină de ură împotriva bolşevismului. El vorbeşte şi de felul cum trebuie aranjate legăturile de afaceri. Este o carte foarte interesantă şi, ca mijloc de agitaţie, e mai bună decît unele cărţi comuniste, deoarece concluzia ei finală este : „Mă tem că acest bolnav n-o să poată fi vindecat, deşi avem destui bani şi destule mijloace ca să-l tratăm".

www.dacoromanica.ro

Vanderlip a adus cu sine o scrisoare adresată Consiliului Comisarilor Poporului. Această scrisoare este foarte interesantă, fiindcă în ea se spune absolut deschis, cu cinismul şi grosolănia unui parvenit american : „În 1920 noi sîntem foarte puternici, în 1923 flota noastră va fi şi mai puternică ; totuşi sîntem stînjeniţi de Japonia şi va trebui să ne războim cu ea, dar fără petrol, fără ţiţei nu putem duce război. Dacă ne vindeţi Kamciatka, vă garantez că entuziasmul poporului american va fi atît de mare, încît vă vom recunoaşte. Alegerile prezidenţiale, care vor avea loc în martie, vor aduce victoria partidului nostru. Dar dacă ne daţi Kamciatka în arendă, vă declar că în cazul acesta entuziasmul nu va fi atît de mare“ [47]. Acesta este, aproape textual, cuprinsul scrisorii lui. Avem în faţa noastră imperialismul gol-goluţ, care nici nu consideră necesar să se acopere cu ceva, fiind convins că şi aşa arată minunat. Cînd am primit această scrisoare, ne-am spus : trebuie să ne agăţăm de propunerea lui cu amîndouă mîinile. Că din punct de vedere economic are dreptate, ne-o dovedeşte faptul că în America partidul republican se află în ajunul victoriei. Pentru prima oară în istoria Americii s-au găsit în sud oameni care să voteze împotriva democraţilor. E clar deci că avem de-a face cu un raţionament just, din punct de vedere economic, al unui imperialist. Kamciatka a aparţinut fostului imperiu rus. Asta-i adevărat. Dar cui aparţine ea în prezent — nu se ştie. Se pare că este proprietatea unui stat care se numeşte Republica Extremului Orient, dar graniţele acestui stat nu sînt precis stabilite [48]. E drept că se întocmesc unele documente în această privinţă, dar, în primul rînd, ele n-au fost încă definitiv redactate, iar în al doilea rînd ele n-au fost încă aprobate. În Extremul Orient domină Japonia, care poate face acolo tot ce pofteşte. Dacă vom ceda Americii Kamciatka, care din punct de vedere juridic ne aparţine nouă, dar de fapt e cotropită de Japonia, este clar că vom fi în cîştig. Acesta a fost temeiul raţionamentului meu politic, şi, sprijinindu-ne pe el, noi am luat din capul locului hotărîrea de a încheia neapărat un acord cu America. Desigur, va trebui să ne tocmim cu acest prilej, fiindcă nici un om de afaceri n-o să ne respecte dacă nu ne tocmim. De aceea tov. Rîkov a început să

www.dacoromanica.ro

se tocmească, iar noi am alcătuit un proiect de acord. Dar cînd s-a ajuns la semnătură, noi am spus : „Cine sîntem noi, ştie toată lumea, dar dv. cine sînteţi ?“ A reieşit că Vanderlip nu poate să ne dea garanţii ; atunci noi i-am spus că sîntem îngăduitori. E limpede că acesta nu e decît un proiect, şi chiar dv. aţi spus că acordul va intra în vigoare abia după ce partidul dv. va ieşi învingător ; dar el n-a învins încă, aşa că o să mai aşteptăm. Şi s-a întîmplat următorul lucru : noi am întocmit un proiect de acord, care n-a fost încă semnat şi prin care cedam americanilor pentru o perioadă de 60 ani Kamciatka — imensul teritoriu din partea de est şi nord-est a Siberiei — cu dreptul de a-şi amenaja o radă militară în portul de acolo, care e deschis tot anul şi în care se află petrol şi cărbune.

Proiectul de acord nu ne obligă la nimic ; putem să spunem în orice moment că conţine unele puncte neclare şi să renunţăm la el. În cazul acesta nu vom avea de pierdut decît timpul folosit pentru discuţiile cu Vanderlip şi cîteva foi de hîrtie. Dar noi sîntem de pe acum în cîştig. E de ajuns să citim informaţiile primite din ţările Europei pentru a ne convinge că sîntem în cîştig. Din Japonia nu ne vine nici o ştire în care să nu se vorbească despre marea nelinişte provocată de concesiunile ce urmează să fie acordate. Japonia declară : „Nu vom tolera aşa ceva, fiindcă loveşte în interesele noastre“. — Poftim, n-aveţi decît să învingeţi America, noi n-o să facem nici o obiecţie. Noi — ca să mă exprim pe şleau — am asmuţit Japonia şi America una împotriva celeilalte şi prin aceasta sîntem în cîştig. Sîntem în cîştig şi în ceea ce priveşte americanii.

Cine este acest Vanderlip ? Noi n-am stabilit încă cine este, dar în lumea capitalistă se ştie precis că nu se trimit telegrame în întreaga lume atunci cînd e vorba de simpli cetăţeni. Or, cînd Vanderlip a părăsit ţara noastră, au început să curgă telegramele în lumea întreagă. El spunea că a obţinut o concesiune avantajoasă şi s-a apucat peste tot să-l laude pe Lenin. Această laudă are în sine ceva umoristic, dar permiteţi-mi să spun că în această notă umoristică este şi o leacă de politică. După ce a terminat toate tratativele pe care le-a dus aici, Vanderlip şi-a exprimat dorinţa să obţină o întrevedere cu mine. M-am sfătuit cu

www.dacoromanica.ro

reprezentanţii departamentelor respective, pe care i-am întrebat dacă e cazul să-l primesc. Mi s-a răspuns : „Primiţi-l. O să plece mai mulţumit". A venit Vanderlip la mine şi am discutat amîndoi despre toate aceste chestiuni. Cînd a început să spună că a fost în Siberia, că cunoaşte Siberia, că el, ca şi cei mai mulţi dintre miliardarii americani, provine din rîndul muncitorilor ş.a.m.d., că ei pun preţ numai pe ceea ce este practic, că apreciază un lucru numai după ce îl văd, i-am răspuns : „Bine, dv. sînteţi oameni practici, uitaţi-vă şi vedeţi ce este sistemul sovietic şi introduceţi-l şi la dv.". El s-a uitat lung la mine, uimit de această întorsătură a discuţiei, şi mi-a spus pe ruseşte (întreaga convorbire fusese purtată în limba engleză) : „S-ar putea". Îl întreb surprins : De unde cunoaşteţi limba rusă ? — „Cum să n-o cunosc dacă în decurs de 25 de ani am colindat călare o mare parte din regiunile Siberiei !" Aş vrea să redau şi o remarcă a lui care e de domeniul umoristicii. Cînd ne-am luat rămas bun, el a spus : „Va trebui să spun celor din America că mister Lenin (mister înseamnă domnul), că domnul Lenin n-are coarne". N-am înţeles imediat ce vrea să spună, fiindcă, în genere, nu cunosc bine limba engleză. — „Ce-aţi spus ? Mai spuneţi, vă rog, o dată". Vanderlip, care e un bătrînel vioi, pune degetele la tîmple şi spune : „N-aveţi coarne". Translatorul care era de faţă spune : „Da, chiar aşa !" În America toată lumea e convinsă că trebuie să am coarne, căci întreaga burghezie spune că sînt însemnat de diavolul. „Şi acum va trebui să spun că n-aveţi coarne", a adăugat Vanderlip. Ne-am despărţit în raporturi foarte cordiale. Mi-am exprimat speranţa că, pe baza relaţiilor de prietenie dintre cele două state, nu numai că se va încheia un contract de concesiune, dar se vor dezvolta în mod normal şi relaţiile de ajutor economic reciproc. Toată convorbirea a decurs pe acest ton. După aceea au început să vină telegrame în care se relatau cele spuse de Vanderlip la întoarcerea lui din străinătate. El îl compara pe Lenin cu Washington şi cu Lincoln. M-a rugat să-i dau un portret cu dedicaţie. Am refuzat, pentru că în asemenea ocazie se obişnuieşte să scrii : „Tovarăşului cutare" ; or, eu nu puteam să scriu : „tovarăşului Vanderlip". Să-i scriu aşa ceva lui Vanderlip, cu care încheiem un acord de conce-

www.dacoromanica.ro

siune, era imposibil, fiindcă acordul urmează să fie semnat de guvern, cînd îşi va lua funcţiile în primire. Cum să scriu — nu ştiu. Să ofer portretul meu unui imperialist notoriu era ceva nelogic. Şi totuşi am primit asemenea telegrame. De aici reiese clar că în politica imperialistă toată această poveste a avut un anumit rol. Cînd au apărut unele informaţii în legătură cu concesiunile lui Vanderlip, Harding — care a fost ales preşedinte, dar care va intra în funcţie abia în martie anul viitor — a dat o dezminţire oficială în care spunea : „nu ştiu nimic, nu întreţin relaţii cu bolşevicii, n-am auzit despre nici un fel de concesiuni". Asta s-a întîmplat în timpul alegerilor ; şi a recunoaşte, în timpul alegerilor, că ai de-a face cu bolşevicii înseamnă, în cazul cel mai bun, a pierde o parte din voturi. De aceea el a dat o dezminţire oficială. Această dezminţire a fost trimisă la toate ziarele care îi atacă pe bolşevici. Harding şi ceilalţi sînt cu totul în solda partidelor imperialiste. Noi ne dăm perfect de bine seama de avantajele politice pe care le putem obţine din partea Americii şi a Japoniei. Această ştire prezintă importanţă prin faptul că ne arată concret ce concesiuni am vrea să acordăm şi în ce condiţii anume. Firește, în paginile ziarelor nu trebuie să vorbim despre asta. Aşa ceva se poate spune numai într-o adunare de partid : în ziare nu trebuie să trecem sub tăcere această tranzacţie, căci ea este avantajoasă, dar nu trebuie să scăpăm nici un cuvînt care ar împiedica încheierea unei astfel de tranzacţii, pentru că ea înseamnă un mare avantaj pentru noi şi ar duce la o slăbire a poziţiilor atît ale imperialismului american, cît şi ale celui japonez, în ceea ce ne priveşte pe noi.

Toată această tranzacţie înseamnă o slăbire a presiunii forţelor imperialiste — deocamdată imperialiştii stau şi suspină, aşteptînd să se ivească momentul prielnic pentru a-i sugruma pe bolşevici, iar noi îndepărtăm acest moment. Cînd s-a încercat antrenarea Japoniei în aventura coreeană, japonezii au spus americanilor : „Desigur, noi putem să-i învingem pe bolşevici, dar ce ne daţi pentru asta ? China ? Noi şi aşa o s-o luăm ; dar pentru ca să-i batem pe bolşevici va trebui să străbatem 10 000 de verste, în timp ce americanii vor sta în spatele nostru. Nu, aşa nu se face poli-

www.dacoromanica.ro

tică". Încă de atunci am fi fost învinşi de japonezi în cîteva săptămîni, dacă ei ar fi dispus de o linie ferată dublă şi dacă americanii i-ar fi ajutat cu mijloace de transport. Ne-a salvat faptul că Japonia, care era pe punctul de a înghiţi China, nu putea să înainteze spre apus, străbătînd întreaga Siberie şi avînd în spate America, şi că ea n-a vrut să scoată castanele din foc pentru America.

O şansă şi mai mare de salvare pentru noi ar fi dacă puterile imperialiste s-ar afla în război. Dacă sîntem nevoiţi să-i suportăm pe nişte nemernici ca tîlharii capitalişti, care îşi ascut cu toţii cuţitele pentru a se năpusti asupra noastră, este de datoria noastră directă să-i facem să-şi îndrepte cuţitele unul împotriva celuilalt. Cînd doi tîlhari se încaieră, oamenii cinstiţi n-au decît de cîştigat. Celălalt avantaj este pur politic ; chiar dacă nu se va realiza această concesiune, însuşi proiectul de concesiune va însemna un avantaj pentru noi. Avantajul economic constă în aceea că vom primi o parte din produse. Dacă americanii vor începe să obţină o parte din produse, asta ar constitui un avantaj pentru noi. În Kamciatka petrolul şi minereurile se găsesc în cantităţi atît de mari, că noi, în mod vădit, nu sîntem în stare să le exploatăm singuri.

V-am arătat una din contradicţiile imperialiste pe care sîntem obligaţi s-o folosim, şi anume pe aceea care există între Japonia şi America ; o altă contradicţie este aceea dintre America şi tot restul lumii capitaliste. Aproape întreaga lume capitalistă a „învingătorilor" a ieşit din război considerabil îmbogăţită. America este puternică, toţi sînt acum datornici ei, totul depinde de ea. Ura împotriva ei creşte tot mai mult, căci ea îi jefuieşte pe toţi, şi îi jefuieşte într-un mod foarte original. Ea n-are colonii. Anglia a ieşit din război cu colonii imense, la fel şi Franţa. Anglia a propus Americii să accepte un mandat — acesta este termenul care se foloseşte azi — asupra uneia din coloniile jefuite, dar ea n-a acceptat. Se vede că negustorii americani judecă altfel lucrurile. Ei au văzut că războiul are un rol foarte bine definit, atît în ce priveşte ruina economică cît şi în ce priveşte starea de spirit a muncitorilor, şi au ajuns la concluzia că nu este avantajos pentru ei să primească mandatul. Dar ei nu vor admite, bineînţeles, ca alte state să

www.dacoromanica.ro

tragă foloase de pe urma acestei colonii. Întreaga presă burgheză oglindeşte ura mereu crescîndă împotriva Americii, şi în această ţară sporeşte numărul celor ce se pronunţă pentru încheierea unui acord cu Rusia. America a încheiat un acord cu Kolceak în care se prevedea recunoaşterea şi sprijinirea acestuia, dar în această privinţă ea a mai păţit-o o dată, alegîndu-se doar cu pierderi şi ruşine. Avem astfel în faţa noastră cel mai mare stat din lume, care va dispune în 1923 de o flotă mai puternică decît aceea a Angliei ; dar acest stat este întîmpinat cu o ură tot mai aprigă de către celelalte ţări capitaliste. De acest concurs de împrejurări trebuie să ţinem seama. America nu se poate împăca cu restul Europei, acesta este un fapt dovedit de istorie. Nimeni n-a înfăţişat atît de bine tratatul de la Versailles cum a făcut-o Keynes, reprezentantul Angliei la Versailles, într-o carte scrisă de el. În această carte, Keynes şi-a bătut joc de Wilson şi de rolul pe care l-a avut el în tratatul de la Versailles. Wilson s-a dovedit a fi un prostănac şi jumătate, pe care Clemenceau şi Lloyd George l-au manevrat ca pe o marionetă. Totul arată deci că America nu se poate împăca cu celelalte ţări, pentru că între ea şi aceste ţări există profunde divergenţe economice, pentru că America este mai bogată decît ele.

De aceea toate problemele în legătură cu concesiunile le vom examina din acest unghi de vedere ; trebuie folosită din plin orice posibilitate, oricît de mică, de a înteţi discordia dintre America şi restul lumii capitaliste. Între America şi colonii există în mod inevitabil contradicţii, şi, dacă ea va încerca să se atingă mai mult de colonii, ne va da un ajutor de zece ori mai mare. În colonii clocoteşte revolta, şi, dacă te atingi de ele, atunci, de vrei sau de nu vrei, de eşti sau nu bogat — şi cu cît eşti mai bogat, cu atît mai bine — ne ajuţi pe noi, iar domnii Vanderlipi o să-şi frîngă gîtul. Iată de ce această discordie constituie pentru noi principalul considerent de la care trebuie să pornim.

A treia contradicţie este aceea dintre Antantă şi Germania. Germania învinsă este strivită de tratatul de la Versailles, dar dispune de imense posibilităţi economice. Ea este a doua ţară din lume sub raportul dezvoltării economice, dacă considerăm că prima este America. Specia-

www.dacoromanica.ro

liştii spun chiar că în ceea ce priveşte industria electrotehnică, Germania este superioară Americii, şi dv. ştiţi ce mare importanţă are industria electrotehnică. În ceea ce priveşte folosirea pe scară largă a electricităţii, America ocupă primul loc, dar în ceea ce priveşte perfecţiunea tehnică Germania se află pe o treaptă mai înaltă. Şi iată că unei asemenea ţări i se impune tratatul de la Versailles, cu care ea nu se poate împăca. Germania este una din ţările capitaliste cele mai puternice şi mai înaintate, şi ea nu poate suporta tratatul de la Versailles ; ea este la rîndul ei o ţară imperialistă dar, fiind asuprită, trebuie să-şi caute un aliat împotriva imperialismului mondial. Aceasta este situaţia de care trebuie să ne folosim. Tot ce adînceşte antagonismul dintre America şi celelalte ţări ale Antantei, sau antagonismul dintre Antantă în ansamblul ei şi Germania, trebuie privit prin optica favorizării concesiunilor. De aceea trebuie să ne străduim să-i atragem pe capitalişti, de aceea broşura pe care a promis Miliutin s-o aducă, şi pe care a adus-o şi o va distribui, conţine o serie de decrete ale Consiliului Comisarilor Poporului care au fost scrise în aşa fel încît să atragă pe actualii amatori de concesiuni [49]. La această carte s-au anexat nişte hărţi cu explicaţii. O s-o traducem în toate limbile şi o să căutăm s-o popularizăm în fel şi chip, pentru a antrena în special Germania împotriva Angliei, întrucît pentru Germania concesiunea ar fi un mijloc de salvare. Trebuie să antrenăm America împotriva Japoniei, întreaga Antantă împotriva Americii şi întreaga Germanie împotriva Antantei.

Iată care sînt cele trei categorii de contradicţii care încurcă în mod iremediabil tot jocul imperialiştilor. Iată care este miezul problemei. Şi iată de ce, din punct de vedere politic, trebuie să fim cu tot sufletul sau, mai bine zis — pentru că nu de suflet e nevoie aici —, să manifestăm tot interesul pentru concesiuni.

Trec acum la problema economiei. Cînd noi am atins aici problema Germaniei, am şi ajuns la aspectul economic. Prin pacea de la Versailles, existenţa economică a Germaniei a fost subminată ; şi nu numai a Germaniei, dar şi a celorlalte ţări învinse, ca Austro-Ungaria în vechea ei întindere, din care o parte a fost inclusă în statele învingătoare, dar

www.dacoromanica.ro

care în condiţiile tratatului de la Versailles nu poate să mai existe. În Europa centrală aceste ţări constituie un bloc puternic, care dispune de o uriaşă forţă economică şi tehnică. Din punct de vedere economic, toate aceste ţări sînt necesare pentru refacerea economiei mondiale. Dacă veţi citi şi reciti cu atenţie decretul din 23 noiembrie cu privire la concesiuni, veţi vedea că noi subliniem importanţa economiei mondiale, şi facem acest lucru în mod intenţionat. Acesta este, incontestabil, un punct de vedere just. Pentru refacerea economiei mondiale este nevoie şi de materii prime din Rusia. Nu te poţi dispensa de folosirea lor — iată care e adevărul din punct de vedere economic. Acest adevăr îl recunoaşte şi cel mai autentic burghez care studiază economia şi care priveşte lucrurile sub un unghi de vedere pur burghez, îl recunoaşte Keynes, care a scris cartea „Consecinţele economice ale păcii". Iar Vanderlip, care a colindat întreaga Europă ca magnat al finanţei, recunoaşte şi el că nu poate fi refăcută economia pentru că în lume sînt prea puţine materii prime, întrucît au fost irosite în timpul războiului. El spune că Rusia trebuie să constituie un punct de sprijin în această direcţie. Şi iată că Rusia se ridică acum în faţa întregii lumi şi declară : ne angajăm să refacem economia internaţională — iată care este planul nostru. Această poziţie este justă din punct de vedere economic. În această perioadă Puterea sovietică s-a întărit, şi nu numai că s-a întărit ea însăşi, dar vine cu un plan de refacere a întregii economii mondiale. Între economia mondială şi planul de electrificare a fost stabilită o legătură bine întemeiată din punct de vedere ştiinţific. Prin planul nostru ne vom cîştiga, fără îndoială, nu numai simpatia tuturor muncitorilor, dar şi pe aceea a capitaliştilor rezonabili, independent de faptul că pentru ei noi sîntem „aceşti bolşevici şi terorişti teribili" ş.a.m.d. ; de aceea planul nostru economic este just, şi întreaga democraţie mic-burgheză, citindu-l, va înclina spre noi, fiindcă imperialiştii au şi început să se încaiere, pe cînd noi venim cu un plan împotriva căruia tehnicienii şi economiştii n-au nimic de obiectat. Noi trecem la domeniul economic şi propunem întregii lumi un program pozitiv de construcţie, dezvoltăm acele perspective care se întemeiază pe baze economice şi pe care Rusia

www.dacoromanica.ro

nu le consideră ca un centru egoist, menit să distrugă toate celelalte economii, economiile altor ţări, cum se întîmpla altădată, căci acum Rusia este aceea care face propuneri de refacere a economiei în interesul întregii lumi.

Noi punem problema pe un plan anticapitalist. Noi venim şi declarăm : ne angajăm să construim întreaga lume pe baze economice raţionale, şi nu încape îndoială că acest lucru este just. Nu încape îndoială că, dacă ne vom apuca să lucrăm cum trebuie, cu maşini moderne şi cu ajutorul ştiinţei, întreaga economie mondială va fi refăcută fără întîrziere.

Noi facem un fel de propagandă pe linie de producţie atunci cînd spunem patronilor : „Dv., domnilor capitalişti, nu sînteţi buni de nimic ; în timp ce dv. vă ruinaţi, noi construim aşa cum ştim noi, şi în acest caz n-ar fi timpul să ajungeţi la o înţelegere cu noi ?" La care toţi capitaliştii din întreaga lume se văd nevoiţi să răspundă, deşi scărpinîndu-se la ceafă : „Dar poate că ar fi timpul să semnăm un acord comercial".

Englezii au şi întocmit un proiect şi ni l-au trimis [50]. El este acum studiat, şi în legătură cu asta trebuie să spunem că începe o perioadă nouă. Englezii au dat greş în război, şi acum trebuie să lupte pe tărîm economic. Pentru noi aşa ceva este cît se poate de limpede. Nouă nici prin gînd nu ne-a trecut că, după ce vom lupta, o să vină pacea, şi mielul socialist o să se îmbrăţişeze cu lupul capitalist. Departe de aşa ceva. Faptul că sînteţi nevoiţi să vă luptaţi cu noi pe tărîm economic reprezintă un mare progres. Noi v-am propus un program internaţional, în care concesiunile sînt privite din punctul de vedere al întregii economii mondiale. Din punct de vedere economic justeţea acestui program este indiscutabilă. Nici un inginer, nici un agronom care pune problema economiei naţionale nu va putea să ridice obiecţiuni împotriva lui. Şi mulţi dintre capitalişti spun : „Fără Rusia nu va exista un sistem trainic de state capitaliste", dar noi prezentăm un asemenea program în calitate de constructori ai economiei mondiale pe baza unui alt plan. Aceasta are o uriaşă însemnătate propagandistică. Chiar dacă nu ne vom alege cu nici o concesiune — ceea ce consider că e perfect posibil —, chiar dacă din toată această

www.dacoromanica.ro

zarvă în legătură cu concesiunile nu ne vom alege decît cu cîteva adunări de partid, cu cîteva decrete şi fără nici o concesiune, tot vom fi cîştigat ceva. Fără să mai vorbim de faptul că am prezentat un plan de construire a economiei, noi atragem de partea noastră toate statele care au fost ruinate de război. La congresul Internaţionalei a III-a, al Internaţionalei Comuniste, am spus că întreaga lume se împarte în naţiuni asuprite şi naţiuni dominante *. Naţiunile asuprite reprezintă nu mai puţin de 70% din întreaga populaţie a globului. Pacea de la Versailles a făcut să li se adauge încă 100 000 000 sau 150 000 000 de oameni.

De fapt, noi acţionăm acum nu numai ca reprezentanţi ai proletarilor din toate ţările, dar şi ca reprezentanţi ai popoarelor asuprite. Nu de mult a apărut o revistă a Internaţionalei Comuniste intitulată „Popoarele din Orient" [51]. Internaţionala Comunistă a lansat pentru popoarele din Orient următoarea lozincă : „Proletari din toate ţările şi popoare asuprite, uniţi-vă !" Unul dintre tovarăşi a pus aici întrebarea : „Dar cînd a dat Comitetul Executiv dispoziţie să se schimbe lozincile" ? Eu, drept să spun, nu pot să-mi amintesc. Desigur, din punctul de vedere al „Manifestului Comunist", această lozincă nu e justă, dar „Manifestul Comunist" a fost scris în condiţii cu totul diferite, iar din punctul de vedere al politicii actuale ea este justă. Relaţiile s-au înăsprit. Întreaga Germanie e în fierbere. La fel şi întreaga Asie. După cum aţi aflat din ziare, în India se încheagă o mişcare revoluţionară. În China se manifestă o ură înverşunată împotriva japonezilor, ca şi împotriva americanilor. În Germania domneşte o ură atît de aprigă împotriva Antantei, încît ea nu poate fi înţeleasă decît dacă îţi dai seama de ura pe care o nutresc muncitorii germani împotriva propriilor lor capitalişti. În consecinţă, ei au făcut din Rusia reprezentanta directă a întregii mase a populaţiei asuprite de pe glob ; popoarele, prin însăşi forţa lucrurilor, se deprind să vadă în Rusia un centru de atracţie. De curînd un ziar menşevic din Gruzia a scris : „Există în lume două puteri : Antanta şi Rusia Sovietică". Dar ce

* Vezi *V. I. Lenin*, Opere complete, vol. 41, Bucureşti, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 241. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

sînt menşevicii ? Nişte oameni care îşi schimbă părerile după cum bate vîntul. Cînd eram slabi din punctul de vedere al situaţiei internaţionale, ei strigau : „Jos cu bolşevicii !" Cînd am început să ne întărim, ei strigau : „Sîntem neutri". După ce am respins pe duşmani, ei spun : „Da, aici există două puteri".

În decretul cu privire la concesiuni, noi prezentăm în numele întregii omeniri un program — ireproşabil din punct de vedere economic — de refacere a forţelor economice ale lumii pe baza folosirii tuturor materiilor prime, oriunde s-ar afla ele. Pentru noi este important ca nicăieri să nu existe foamete. Dv., capitaliştii, nu ştiţi cum să lichidaţi foametea, dar noi ştim. Noi sîntem reprezentanţi a 70% din populaţia globului pămîntesc. Şi această superioritate numerică va avea urmările ei. Oricare va fi soarta acestui proiect, sub raport economic importanţa lui este incontestabilă. Latura economică a concesiunilor îşi are importanţa ei, indiferent de faptul că acordul va fi încheiat sau nu.

Precum vedeţi, a trebuit să fac o introducere extrem de lungă şi să demonstrez avantajele concesiunilor. Desigur, pentru noi concesiunile prezintă importanţă şi în sensul că vom putea obţine produse. Acest lucru este, fără îndoială, adevărat, dar principalul constă în relaţiile politice. Înainte de congresul Sovietelor veţi primi un volum care cuprinde, în cele 600 de pagini ale sale, planul de electrificare a Rusiei. Acest plan a fost elaborat de cei mai buni agronomi şi ingineri. Fără ajutorul capitalului străin şi fără mijloace de producţie din străinătate nu putem accelera înfăptuirea lui. Dar pentru ca să primim ajutor trebuie să plătim. Pînă acum am luptat împotriva capitaliştilor, şi ei ne spuneau : ori vă constrîngem să plătiţi cele 20 de miliarde, ori vă sugrumăm. Dar ei nu sînt în stare să ne sugrume, iar noi nu vom plăti datoriile. Deocamdată am obţinut o oarecare amînare. Atîta timp cît avem nevoie de un ajutor economic, sîntem de acord să vă plătim. Aşa stau lucrurile, şi orice alt mod de a pune problema este neîntemeiat din punct de vedere economic. Rusia este ruinată din punct de vedere industrial şi, în comparaţie cu ceea ce era înainte de război,

www.dacoromanica.ro

situaţia s-a înrăutăţit de zece ori, dacă nu şi mai mult. Dacă acum trei ani ni s-ar fi spus că o să purtăm război timp de trei ani împotriva întregii lumi capitaliste, n-am fi crezut. Acum însă o să ni se spună : dar să refaci economia, atunci cînd dispui numai de o zecime din avuţia naţională de dinainte de război, este o sarcină şi mai grea. Într-adevăr, asta e mai greu decît să duci un război. Război puteai să duci sprijinindu-te pe entuziasmul maselor de muncitori şi de ţărani, care se apărau împotriva moşierilor. Acum însă nu mai e vorba de apărare împotriva moşierilor ; acum e vorba de refacerea economiei în condiţii neobişnuite pentru ţărani. În această direcţie victoria nu mai poate fi obţinută prin entuziasm, asalt şi jertfire de sine, ci printr-o muncă plicticoasă, măruntă, prozaică de zi cu zi. Acest lucru este incontestabil mai greu. De unde să luăm mijloacele de producţie de care avem nevoie ? Pentru a-i atrage pe americani trebuie să le plăteşti : ei sînt oameni de afaceri. Dar cu ce să plătim ? Cu aur ? Dar aurul nu-l putem risipi. Aur ne-a rămas puţin. Cu cel pe care-l avem nu putem acoperi nici măcar cheltuielile de înfăptuire a programului de electrificare. Inginerul care a întocmit programul de electrificare a calculat că pentru înfăptuirea lui avem nevoie de cel puţin un miliard şi 100 000 000 de ruble aur. Dar o asemenea rezervă de aur n-avem. Să le dăm materii prime nu putem, pentru că în propria noastră ţară oamenii nu sînt încă hrăniţi cu toţii pe săturate. Atunci cînd în Consiliul Comisarilor Poporului se pune problema să dăm 100 000 de puduri de cereale italienilor, se ridică comisarul poporului pentru aprovizionare şi spune că nu se poate. Ne tocmim pentru fiecare tren de cereale. Fără cereale nu putem dezvolta comerţul exterior. Dar ce să dăm ? Mărunţişuri ? Au ei destule. Ni se spune să facem comerţ cu cereale ; dar noi nu putem să dăm cereale. De aceea căutăm să rezolvăm problema cu ajutorul concesiunilor.

Trec acum la punctul următor. Concesiunile dau naştere la noi primejdii. Mă refer la ceea ce am spus la începutul cuvîntării mele, şi anume că se aud strigăte de jos, din rîndurile maselor de muncitori : „Nu vă lăsaţi păcăliţi de capitalişti, ei sînt oameni deştepţi şi dibaci". E plăcut să auzi

www.dacoromanica.ro

rostindu-se asemenea îndemnuri, fiindcă vezi cum cresc mase uriaşe care sînt în stare să lupte cu dîrzenie împotriva capitaliştilor. În articolele tovarăşului Stepanov, care au fost concepute în mod pedagogic (la început, s-a gîndit el, am să aduc toate argumentele împotriva concesiunilor, iar apoi am să spun că trebuie să le acceptăm ; numai că unii cititori, pînă să ajungă la partea pozitivă, o să abandoneze probabil lectura, după ce se vor fi convins că nu e nevoie de concesiuni), sînt o seamă de idei juste ; dar cînd spune că nu trebuie să acordăm concesiuni Angliei, fiindcă are să vină Lockhart, nu sînt de acord cu dînsul. Noi am scos-o la capăt cu Lockhart într-o vreme cînd Ceka era abia în curs de formare şi nu era o instituţie atît de solidă ca acum. Şi dacă după trei ani de război nu sîntem în stare să-i prindem pe spioni, atunci va trebui să se spună despre noi că asemenea oameni nu trebuiau să se apuce să conducă un stat. Noi rezolvăm probleme incomparabil mai grele. De pildă, acum sînt în Crimeea 300 000 de burghezi. Acesta este un izvor de viitoare speculă, de viitor spionaj, de ajutor dat în fel şi chip capitaliştilor. Dar noi nu ne temem de ei. Noi spunem că o să ne ocupăm de ei, o să-i repartizăm, o să-i supunem şi o să-i asimilăm.

Este ridicol să se spună, după toate acestea, că străinii cărora le vor fi atribuite diferite concesiuni vor fi primejdioşi pentru noi sau că nu vom şti să-i supraveghem. Atunci nici nu trebuia să ne apucăm de treabă, nu trebuia să ne asumăm sarcina de a conduce statul. Aici e vorba de o sarcină pur organizatorică, asupra căreia nu face să insistăm prea mult.

Dar ar fi, desigur, o mare greşeală să credem că concesiunile înseamnă pace. În nici un caz ele nu înseamnă aşa ceva. Concesiunile nu sînt altceva decît o nouă formă de război. Europa a luptat împotriva noastră, şi acum războiul se duce pe un alt plan. Înainte el s-a desfăşurat într-un domeniu în care imperialiştii erau infinit mai puternici, şi anume în domeniul militar. Dacă ar fi fost după numărul tunurilor şi al mitralierelor pe care le au ei şi pe care le avem noi, dacă ar fi fost după numărul soldaţilor pe care-i pot mobiliza guvernul nostru şi guvernul lor, fără îndoială că am fi fost zdrobiţi în două săptămîni.

www.dacoromanica.ro

Totuşi noi am rezistat în acest domeniu şi ne pregătim să luptăm mai departe, să trecem la războiul economic. Noi am spus clar că alături de o parcelă concesionată, alături de un teren concesionat, va fi terenul nostru, iar după aceea iarăşi terenul lor ; vom învăţa de la ei cum se organizează întreprinderi model, organizînd alături de ei o întreprindere de-a noastră. Dacă nu vom reuşi să facem acest lucru, atunci n-are rost să vorbim. Utilarea după ultimul cuvînt al tehnicii nu este, în momentul de faţă, o sarcină uşoară, trebuie să învăţăm acest lucru, să-l învăţăm din practică, fiindcă el nu se învaţă în nici un fel de şcoală sau de universitate, la nici un fel de cursuri, şi de aceea noi acordăm concesiunile în aşa fel, ca ele să fie intercalate cu exploatările noastre : veniţi deci şi învăţaţi chiar aici, la faţa locului.

Din punct de vedere economic, concesiunile sînt de mare folos pentru noi. Desigur, concesionarii, creînd aşezări, vor aduce cu ei deprinderi capitaliste şi vor căuta să exercite influenţă dizolvantă asupra ţărănimii. Dar noi trebuie să-i supraveghem şi să le opunem la fiecare pas influenţa noastră comunistă. Şi aceasta este tot un fel de război, o întrecere militară între două sisteme, între două formaţiuni, între două sisteme economice — cel comunist şi cel capitalist. Vom dovedi că sîntem mai puternici decît ei. Ni se spune : „Ei bine, aţi rezistat pe frontul extern, începeţi acum să construiţi ; hai să construim, şi atunci o să vedem cine o să învingă...". Desigur, aceasta e o sarcină grea, dar noi am spus şi spunem : „Socialismul îşi exercită influenţa prin puterea exemplului". Violenţa este eficace atunci cînd este folosită împotriva celor ce vor să-şi restaureze puterea. Doar la atît se reduce însemnătatea violenţei, iar mai departe trebuie folosită puterea influenţei şi a exemplului. Trebuie să arătăm în mod practic, prin exemple, însemnătatea comunismului. Noi n-avem maşini, fiindcă războiul ne-a ruinat, i-a răpit Rusiei resursele ei economice, şi totuşi nu ne temem de această întrecere, pentru că ea va fi, în toate privinţele, avantajoasă pentru noi.

Acesta va fi un război în cursul căruia, de asemenea, va trebui să nu facem nici cea mai mică concesie. Acest război este, în toate privinţele, avantajos pentru noi ;

www.dacoromanica.ro

avantajoasă este şi trecerea de la vechiul război la acest nou război, fără să mai vorbim de faptul că el ne oferă o oarecare garanţie indirectă de pace. Am spus la o adunare — despre care „Pravda" a publicat o relatare cît se poate de nefericită — că în momentul de faţă noi am trecut de la război la pace, dar că noi n-am uitat că o să vină din nou războiul*. Atîta timp cît capitalismul continuă să existe alături de socialism, ele nu pot trăi în pace : pînă la urmă o să învingă ori unul, ori celălalt ; o să i se cînte prohodul ori Republicii sovietice, ori capitalismului mondial. Este vorba doar de o amînare a războiului. Capitaliştii vor căuta pretexte pentru un război. Dacă ei o să accepte propunerea noastră şi o să treacă la luarea în concesiune, acest lucru o să le fie mai greu. Pe de o parte, în caz de război o să avem condiţiile cele mai favorabile ; pe de altă parte, cei ce vor război n-o să accepte concesiuni. Existenţa concesiunilor constituie un argument economic şi politic împotriva războiului. Statele care ar putea să pornească război împotriva noastră nu vor putea să întreprindă acest pas dacă vor primi concesiuni, fiindcă se vor simţi cu mîinile legate. Noi punem atîta preţ pe această legătură, încît nu ne temem să plătim, cu atît mai mult cu cît plata se va face cu mijloace de producţie pe care noi nu le putem dezvolta. Pentru Kamciatka vom plăti 100 000 de puduri de ţiţei, din care vom opri pentru noi 2%, vom plăti cu ţiţei, iar dacă nu vom plăti, nu vom obţine nici 2 puduri. Acesta, ce-i drept, e un preţ cămătăresc, dar atîta timp cît există capitalismul nu ne putem aştepta să dea un preţ mai omenesc. Şi totuşi avantajele sînt incontestabile. Cît despre pericolul unei ciocniri între capitalism şi bolşevism, trebuie să spunem că concesiunile constituie o continuare a războiului, dar pe un alt teren. Va trebui să urmărim fiecare pas al inamicului. Va fi nevoie să folosim toate mijloacele de conducere, de supraveghere şi de influenţare. Şi asta înseamnă tot război. Noi am luptat într-un război mai mare, dar în acest război vom mobiliza şi mai mulţi oameni decît în primul. În acest război vor fi mobilizaţi, fără nici o excepţie, toţi

* Vezi volumul de faţă p. 44. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

cei ce muncesc ; li se va spune şi li se va explica : „Dacă capitalismul face cutare sau cutare lucru, voi, muncitorii şi ţăranii care aţi răsturnat pe capitalişti, nu trebuie să faceţi mai puţin decît ei. Căutaţi să învăţaţi deci".

Sînt convins că Puterea sovietică va ajunge din urmă şi-i va întrece pe capitalişti şi că vom fi în cîştig nu numai din punct de vedere pur economic. Vom primi aceste două nenorocite de procente ; e foarte puţin, dar tot e ceva. În afară de asta, ne vom însuşi ştiinţa şi vom căpăta experienţă : nici o şcoală şi nici o universitate nu face doi bani dacă n-ai pricepere practică. Din harta anexată la broşura pe care are să v-o arate tov. Miliutin veţi vedea că noi acordăm concesiuni cu precădere în regiunile periferice. În Rusia europeană pădurile din nord se întind pe o suprafaţă de 70 000 000 de deseatine. Vreo 17 000 000 de deseatine sînt destinate pentru concesiuni. Exploatările noastre forestiere sînt intercalate cu terenurile concesionate ; pădurile se află în Siberia apuseană şi în nordul îndepărtat. N-avem nimic de pierdut. Principalele întreprinderi se află în Siberia apuseană, ale cărei bogăţii sînt imense. În zece ani nu vom putea să valorificăm nici a suta parte din ele. Cu ajutorul capitaliştilor străini, însă, cedîndu-le o mină, căpătăm posibilitatea de a exploata minele noastre. Atunci cînd acordăm concesiuni, alegem noi înşine locul lor.

Cum să procedăm pentru a asigura supravegherea concesionarilor ? Ei vor încerca să provoace descompunere în rîndurile ţărănimii noastre, ale maselor noastre. Ţăranul, ca mic proprietar, înclină prin însăşi natura lui spre comerţul liber, iar noi considerăm că o asemenea practică constituie o crimă. Aici este vorba de o luptă pe care trebuie s-o ducă statul. Aici, tocmai aici trebuie să contrapunem cele două moduri de a conduce economia : cel capitalist şi cel socialist. Aici este vorba tot de un război în care trebuie să dăm o bătălie decisivă. Avem o recoltă extrem de proastă, ducem lipsă de nutreţ şi printre vite bîntuie epizootiile ; în acelaşi timp, imense întinderi de pămînt sînt lăsate în paragină. Zilele acestea se va emite un decret în sensul că trebuie depuse toate eforturile pentru însămînţarea

www.dacoromanica.ro

unor suprafeţe cît mai mari şi pentru îmbunătăţirea situaţiei agriculturii [52].

În plus de asta, avem 1 000 000 de deseatine de pămînt înţelenit, pe care nu-l vom ara, pentru că n-avem vite de muncă, n-avem uneltele necesare. Cu tractorul însă acest pămînt poate fi arat la orice adîncime. De aceea e avantajos pentru noi să dăm în arendă acest pămînt. Chiar dacă vom ceda jumătate şi chiar trei sferturi din produse, vom avea totuşi de cîştigat. Iată politica de care sînt călăuzite acţiunile noastre. Şi pot să spun că la baza acestor acţiuni trebuie să stea nu numai considerentele economice şi conjunctura economiei mondiale, dar şi profunde considerente politice. Orice alt mod de a pune problema ar fi o dovadă de miopie. Dacă e vorba de avantajele sau dezavantajele economice ale concesiunilor, trebuie spus că ele prezintă în mod incontestabil un avantaj din punct de vedere economic. Fără concesiuni nu vom putea să îndeplinim programul nostru şi să înfăptuim electrificarea ţării ; fără ele nu ne va fi cu putinţă să refacem economia noastră în următorii zece ani ; iar după ce o vom reface, nu vom putea fi învinşi de către capital. Concesiunile nu înseamnă pace cu capitalismul, ci război pe un alt plan. În loc de un război cu arme şi tancuri se duce un război economic. E adevărat că şi acest război prezintă noi greutăţi şi noi primejdii. Dar eu sînt convins că le vom birui. Sînt convins că, punînd în acest fel problema concesiunilor, vom convinge cu uşurinţă marea majoritate a membrilor de partid că concesiunile sînt necesare, iar teama instinctivă despre care am vorbit este o teamă folositoare şi sănătoasă, pe care noi o vom transforma într-o forţă motrice care să ne aducă o victorie mai rapidă în războiul economic ce ne aşteaptă.

O dare de seamă rezumativă a apărut la 7 decembrie 1920, în „Krasnaia Gazeta" nr. 275

Se tipăreşte după stenogramă

Publicat în întregime în 1923, în Operele lui N. Lenin (V. Ulianov), vol. XVII

www.dacoromanica.ro

2

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA CONCESIUNI

Tovarăşi ! Bileţelele primite de mine sînt atît de numeroase, că n-am să pot răspunde la toate. Pe de altă parte, în cursul dezbaterilor cele mai multe argumente au şi fost combătute, aşa că am să fac mai întîi unele observaţii în legătură cu broşura „Despre concesiuni". Am să vorbesc mai amănunţit. Prefaţa, scrisă de tov. Lomov, expune într-o pagină şi jumătate problema extrem de sumar. După aceea urmează chiar decretul din 23 noiembrie, în care este expusă ideea despre interesele economiei mondiale. „Procesul de refacere a forţelor de producţie din Rusia, şi totodată a întregii economii mondiale, poate fi considerabil accelerat prin atragerea instituţiilor de stat şi comunale din străinătate, a întreprinderilor particulare, a societăţilor pe acţiuni, a cooperativelor şi organizaţiilor muncitoreşti din alte ţări la extragerea şi prelucrarea bogăţiilor naturale ale Rusiei". Această teză are, firește, doar o importanţă propagandistică, dar din punct de vedere economic ea este indiscutabilă. Economia mondială trebuie refăcută. Capitalismul acţionează într-un fel, noi facem de asemenea propunerile noastre, dar deocamdată economia mondială îşi păstrează caracterul ei capitalist.

Am vrut să-i atragem pe străini, de aceea la sfîrşitul decretului sînt enumerate condiţiile :

Punctul 1 : „Concesionarului i se acordă partea cuvenită din produs care e stipulată în contract, cu dreptul de a o exporta". Fără o asemenea condiţie, ei n-o să accepte. Cît reprezintă această parte — nu se spune. O să dăm bătălie

www.dacoromanica.ro

pentru această parte, o să ne tocmim, o să ne războim şi fiecare dintre noi se va apuca să cîntărească avantajele. Tovarăşii au spus aici că trebuie să fim cu ochii în patru, şi ei au perfectă dreptate.

Punctul 2 : „În caz că vor fi introduse perfecţionări tehnice speciale şi de mari proporţii, se vor acorda concesionarului unele avantaje comerciale (de pildă : dacă se achiziţionează maşini, se încheie contracte speciale pentru comenzi mari ş.a.m.d.)". Ce înseamnă avantaje comerciale ? Firma cutare va beneficia de un contract cu clauze preferenţiale, în timp ce altele nu. Iar dacă firma va obţine concesiuni, noi vom putea răscumpăra instalaţiile ei şi poate că îi vom acorda un spor de preţ. Principalul este însă ca ei să ne dea maşini. Mi se pare că acest considerent este destul de clar şi totodată ne oferă elemente de propagandă.

Punctul 3 : „În raport cu caracterul şi condiţiile fiecărei concesiuni, vom acorda termene lungi, astfel ca să se asigure concesionarului o deplină compensaţie pentru riscul la care e supus şi pentru mijloacele tehnice folosite". Aici este vorba de durata concesiunilor. Această durată nu este de loc precisă, iar în alte condiţii noi n-am fi putut da Kamciatka, şi au dreptate tovarăşii Fedotov şi Skvorţov cînd spun că asta este o concesiune specială, pe care noi o acceptăm din importante considerente politice. Acordînd concesiuni în asemenea condiţii, noi dăruim cu plăcere ceea ce nouă nu ne trebuie, iar de pe urma acestei pierderi nu vom fi dezavantajaţi nici economiceşte şi nici politiceşte.

Punctul 4 : „Guvernul R.S.F.S.R. garantează că bunurile investite de concesionar în întreprinderea respectivă nu vor forma obiectul unei naţionalizări, confiscări sau rechiziţionări". Sper că n-aţi uitat că mai avem şi tribunal. Aceasta e o frază bine gîndită, pe care am avut tot interesul s-o formulăm cum trebuie. La început am vrut să vorbim de tribunal, dar după aceea am mai chibzuit, ne-am răzgîndit şi am ajuns la concluzia că e mai bine să ne abţinem. Vorba e de argint, tăcerea e de aur. Nu se vor face confiscări şi nici rechiziţii, dar tribunalul rămîne, iar el e al nostru şi, pe cît ştiu, se compune din membri aleşi de Soviete. În

www.dacoromanica.ro

ce mă privește, trebuie să spun că personal n-am o părere chiar atît de proastă despre tribunalele noastre. Așa că o să le folosim.

Punctul 5 : „Concesionarului i se acordă dreptul să angajeze muncitori și funcționari pentru întreprinderile sale din R.S.F.S.R., cu condiția să respecte prevederile codului muncii sau ale unei convenții speciale, care să garanteze respectarea, în ce privește acești angajați, a unor anumite condiții de muncă menite să le ocrotească viața și sănătatea". Aici nu există nici un dedesubt. Iar dacă muncitorii vor face grevă și ea va fi rațională, noi îi vom putea susține în secret pe greviști. Cu ce amenință capitaliștii ? „Te aruncăm în stradă, și n-o să ai ce mînca". Aici însă s-ar putea să le și pice de undeva o rație ; asta, se știe, stă în puterile noastre. Noi putem să le-o dăm, și o să le-o dăm. Iar dacă greva e absurdă, neîntemeiată, atunci să poftească la Soviet și acolo o să le tragem o săpuneală de-o să țină minte. Aici stă scris că există o convenție specială, și formularea e bine chibzuită. Cu titlu de excepție însă va trebui să introducem această convenție în Kamciatka, pentru că acolo nu putem să creăm nici un fel de organe sovietice. Așa că în acest caz Vanderlip a fost nevoit să spună că e nevoie de o convenție specială. Dar nici noi n-am încercat încă să aplicăm în Kamciatka legile noastre.

Punctul 6 : „Guvernul R.S.F.S.R. garantează concesionarului că condițiile contractului de concesiune nu vor fi schimbate unilateral prin vreo dispoziție sau vreun decret al guvernului". Noi nu ne vom apuca să schimbăm unilateral condițiile contractului, fiindcă în acest caz nimeni n-o să accepte. Prin urmare, e nevoie de arbitri. Dar cine să îndeplinească atribuția asta ? Țările neutre sînt, toate, țări capitaliste. Organizațiile muncitorești ? Poate că o să fim nevoiți să apelăm la organizații muncitorești menșevice. În Europa occidentală ele formează majoritatea. Poate că menșevicii vor hotărî pe rînd : număr cu soț — pentru bolșevici, număr fără soț — pentru capitaliști. Dar dacă n-o să ajungem la înțelegere, putem rezilia contractul. Acest

www.dacoromanica.ro

pericol continuă să existe, dar dacă contractul se referă la bunuri, asemenea măsură nu e interzisă. Din punctul de vedere al principiilor de bază ale dreptului internaţional, aici e vorba de un contract particular, pe care poţi să-l reziliezi, dar trebuie să suporţi daune. Dacă l-ai reziliat, plăteşti despăgubiri. În practica dreptului internaţional au fost cazuri cînd, din greşeală, în timp de război era scufundat un vas străin. Se credea că e un vas inamic, dar după aceea ieşea la iveală că e unul neutru. Şi atunci ce-i de făcut? Suportă daunele. Tot aşa şi aici, în cel mai rău caz nu ne va rămînea decît să plătim. Totuşi rămîne o posibilitate de a scăpa de război. Se înţelege că, în ultimă analiză, pericolul de război este argumentul principal şi cel mai important. Fireşte, atîta timp cît există pe lumea asta capitalişti, trebuie să fim gata de război, dacă sîntem un stat socialist. Apoi, încă de pe acum ne arătăm neliniştiţi, cu toate că la noi nimeni n-a concesionat încă nimic. Cînd unii tovarăşi spun : „Gata, a venit sfîrşitul, acum o să se năpustească cu toţii asupra noastră", eu repet că s-ar putea ca, în general, nimeni să nu dorească aşa ceva.

Secţiunea 1 : „Concesiuni forestiere în Siberia apuseană". Calea maritimă de nord e deschisă, putem exporta pe acolo, dar n-avem flotă. Un tovarăş ne spune că au sosit nişte reprezentanţi care ar dori să obţină 6 000 de deseatine în loturi intercalate. În broşura despre regiunea de la nord se spune că, dacă am lua centralele electrice care au rămas de prisos la Petrograd şi le-am folosi pentru exportul de material lemnos din regiunile de la nord, am putea organiza o producţie care ne-ar aduce valută pînă la suma de 500 000 de ruble aur. Iar după calculele comisiei de stat, întreaga electrificare ar costa un miliard şi o sută de milioane. Se pune întrebarea dacă vom fi sau nu în stare să realizăm acest plan. Concesiunile însă ne-ar uşura această sarcină. Cînd te afli într-o situaţie bună, nu te apuci să oferi concesiuni, dar dacă oamenii rabdă de foame, dacă trebuie să recurgi la tot felul de tertipuri pentru ca poporul să capete un răgaz, atunci eşti nevoit să judeci altfel.

www.dacoromanica.ro

Secţiunea a treia : „Concesiuni miniere în Siberia". În Siberia sînt imense zăcăminte de cupru. Cuprul se bucură de o mare preţuire în economia mondială şi este unul din principalele metale folosite în industria electrotehnică. Noi oferim o concesiune, dar nu ştim cine are s-o accepte, America sau Germania. America o să-şi facă socoteala că, dacă n-o ia ea, are s-o ia Germania.

Cînd vom fi înfăptuit electrificarea, vom fi, din punct de vedere economic, de o sută de ori mai puternici. Atunci vom vorbi altfel. Atunci vom vorbi de răscumpărare. Ei ştiu că societatea socialistă nu numai că-şi creează repede o Armată Roşie, dar şi în orice alt domeniu poate înainta mai repede.

Urmează, apoi, diferite concesiuni izolate. 3 000 000 de deseatine numai în partea europeană a Rusiei, dintre care în fosta Regiune a Oastei Donului sînt peste 800 000. Gospodării sovietice şi vite, acolo nu există. În regiunea fluviului Ural, staniţe întregi sînt ruinate, şi minunate terenuri înţelenite stau nelucrate. Chiar dacă am da trei sferturi din grîul ce s-ar recolta, şi tot ne-ar rămîne un sfert. Trebuie să intensificăm transportul nostru, şi atunci vom putea stipula ca tractoarele să ne fie date pe un preţ mai mic.

Dacă nu vom fi în stare să valorificăm 3 000 000 de deseatine de cel mai bun pămînt, care poate da cîte 100 de puduri la deseatină, atunci ce gospodărie mai e şi asta ? Ce politică mai e şi asta ?

Italienii sînt interesaţi în această privinţă, dar ţara lor este în ajunul revoluţiei. În Italia principalul argument împotriva revoluţiei este acesta : „N-o să avem ce mînca, ţările capitaliste n-o să ne dea cereale". Iar statul socialist spune : „Am 3 000 000 de deseatine de pămînt, am ţiţei şi benzină". Trebuie să înţelegem că se poate face agitaţie în diferite domenii, că capitalismul trage să moară şi că trebuie să-l sugrumăm. Nouă ne-a fost dat să vedem multe. Iar europeanul se găseşte în aceleaşi condiţii în care se afla rusul atunci cînd de la un război chinuitor se ducea la revoluţie. La capitalişti războiul s-a terminat, şi acum ei trăiesc din jefuirea altor popoare. De aceea acest argument

www.dacoromanica.ro

capătă şi mai multă greutate. Ei nu pot să-şi refacă economia, în timp ce noi ne propunem acum să trecem la opera de refacere. Aici argumentul politic se îmbină cu agitaţia socialistă, dar într-o altă formă. Trebuie să ştim să facem agitaţie ; altfel se vor duce de rîpă planurile de dezvoltare a economiei naţionale. Şi noi nu sîntem doar nişte agitatori, noi sîntem Republica socialistă, care s-a ridicat împotriva întregii lumi capitaliste. Voi nu ştiţi să gospodăriţi, dar noi ştim. Aici există o posibilitate de comparaţie.

Publicat pentru prima oară în 1963, în revista „Voprosî istorii KPSS" nr. 4

Se tipăreşte după stenogramă

www.dacoromanica.ro

MESAJ DE SALUT ADRESAT CONFERINŢEI GENERALE A SECŢIILOR GUBERNIALE PENTRU MUNCA ÎN RÎNDURILE FEMEILOR [53]

Către prezidiul Conferinţei generale a şefelor de secţii guberniale pentru munca în rîndurile femeilor

6.XII.1920

Tovarăşe ! Îmi pare foarte rău că nu pot să asist la lucrările conferinţei d-voastră. Vă rog să transmiteţi participantelor şi participanţilor salutul meu sincer şi cele mai bune urări de succes.

Participarea femeilor la munca de partid şi sovietică capătă o imensă importanţă tocmai acum, cînd războiul a luat sfîrşit şi cînd munca organizatorică paşnică e pusă — pentru multă vreme, sper — pe primul plan. Or, în această muncă femeile trebuie să aibă un rol principal, şi cu siguranţă că-l vor avea.

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului
V. Ulianov (Lenin)

„Pravda" nr. 286 din 19 decembrie 1920

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

РОССИЙСКАЯ
СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ
ФЕДЕРАТИВНАЯ
Советская Республика.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ
СОВЕТА
Труда и Обороны.

—o—

Москва, Кремль.
6. XII 1920 г.
№

А передаю я
Второс. Совещанию
заведующих Губсел-
отделами.

Товарищи! Я хочу сообщить,
что мне не удалось покинуть Кремль
сегодня. Прошу передать участ-
никам и участницам мое
искреннее приветствие и
пожелание успеха.
Участие рабочих в парткомах

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Mesaj de salut adresat Conferinței generale a secțiilor guberniale pentru munca în rîndurile țăranilor". — 6 decembrie 1920

Micșorată

www.cimec.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA REORGANIZAREA COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU ÎNVĂŢĂMÎNT [54]

1. Se creează în cadrul Comisariatului poporului pentru învăţămînt funcţia de adjunct al comisarului poporului, în mîinile căruia va fi concentrată întreaga conducere administrativă.

3. Se consideră că e necesară o reorganizare generală a Comisariatului poporului pentru învăţămînt, dar ea trebuie să fie pregătită mai temeinic şi, îndeosebi, să fie dezbătută într-o serie de consfătuiri organizate în legătură cu congresul Sovietelor. În cadrul acestor consfătuiri se va discuta şi se va stabili în mod exact cum trebuie repartizate atribuţiile între organul central şi organele locale ale Comisariatului poporului pentru învăţămînt.

4. Se consideră în principiu necesară unificarea şcolilor de gradul 2 (sau a claselor lor superioare) cu învăţămîntul tehnic-profesional, respectîndu-se neapărat următoarele două condiţii : 1) extinderea obligatorie, în şcolile tehnice şi profesionale, a predării obiectelor de cultură generală şi a comunismului ; 2) asigurarea imediată şi concretă a trecerii la învăţămîntul politehnic, folosind în acest scop orice centrală electrică şi orice uzină potrivită.

Înfăptuirea acestei transformări se amînă pînă la reorganizarea generală.

5. Va fi numit în funcţia de adjunct al comisarului popoporului tov. Litkens, care va fi obligat să acorde cel puţin 1/2 din timpul său de lucru Comitetului general pentru edu-

www.dacoromanica.ro

cația politică, pînă ce acesta va fi pe deplin asigurat cu cadrele necesare.

6. Biroului organizatoric îi revine sarcina de a grăbi recrutarea de lucrători necesari Comitetului general pentru educația politică și de a-i asigura acestuia neapărat completarea efectivului necesar.

Scris la 8 decembrie 1920

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

COMPLETĂRI LA PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA CREAREA UNUI ORGAN DE PRESĂ SPECIAL PENTRU PROBLEMELE DE PRODUCŢIE [55]

1) Se vor da directive ziarelor „*Izvestiia*“ şi „*Pravda*“ să se ocupe mai mult de problemele *de producţie* decît de cele politice şi să înveţe şi *toate* celelalte ziare din R.S.F.S.R. să facă la fel ;

2) „*Bednota*“ va fi transformată într-un ziar care să se ocupe de problemele de producţie, publicînd în mod obligatoriu materiale *concrete* şi avînd drept misiune să apropie pe ţărani de muncitori, iar agricultura de industrie.

Scris la 20 decembrie 1920

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

AL VIII-LEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DIN RUSIA [56]

22—29 DECEMBRIE 1920

www.dacoromanica.ro

1

RAPORT CU PRIVIRE LA CONCESIUNI, PREZENTAT ÎN FAŢA FRACŢIUNII P.C. (b) DIN RUSIA DE LA CONGRESUL AL VIII-LEA AL SOVIETELOR 21 DECEMBRIE [57]

Tovarăşi, eu cred că aţi luat o hotărîre cît se poate de justă atunci cînd aţi considerat nimerit ca problema concesiunilor să fie mai întîi discutată în cadrul fracţiunii. După informaţiile pe care le avem, această problemă a provocat pretutindeni, nu numai în cercurile de partid şi în masele muncitoreşti, dar şi în masele largi ale ţărănimii, o frămîntare destul de mare, şi chiar nelinişte. Toţi tovarăşii au arătat că, după decretul de la 23 noiembrie anul acesta, la majoritatea adunărilor care au dezbătut diferite teme, cele mai multe întrebări adresate verbal şi în scris se refereau la concesiuni, iar tonul general, atît al acestor întrebări cît şi al discuţiilor, l-a constituit temerea că după ce i-am alungat pe capitaliştii noştri, îi lăsăm pe cei străini să vină. Eu cred că această temere şi acest interes puternic faţă de concesiuni, care s-au manifestat nu numai la membrii de partid, sînt un semn bun care ne arată că în aceşti trei ani de luptă peste măsură de grea puterea muncitorească-ţărănească s-a întărit pînă-ntr-atît şi în ceea ce priveşte capitaliştii am căpătat o experienţă atît de solidă, încît masele largi consideră că puterea muncitorească-ţărănească este îndeajuns de trainică pentru a se descurca şi fără concesiuni, iar ele, la rîndul lor, au devenit destul de înţelepte pentru a nu accepta, fără neapărată nevoie, o tranzacţie cu capitaliştii. Acest control exercitat de cei de jos, aceste temeri care pornesc din rîndul maselor, această frămîntare care se observă în cercurile celor fără partid ne dovedesc că relaţiile dintre noi şi capitalişti sînt urmărite cu o atenţie extraordinar de

www.dacoromanica.ro

încordată. Cred că din acest punct de vedere trebuie, fără îndoială, să salutăm aceste temeri ca pe un indiciu al unei anumite stări de spirit a maselor largi.

Totuşi, cred eu, în problema concesiunilor vom ajunge cu toţii la convingerea că nu putem să ne călăuzim numai după acest instinct revoluţionar. Analizînd problema sub toate aspectele ei, ne vom convinge de justeţea politicii pe care am adoptat-o şi care constă în acordarea de concesiuni. Pe scurt, pot spune că principala temă a raportului meu, sau, mai bine zis, a acestei expuneri care repetă convorbirea pe care am avut-o de curînd la Moscova cu cîteva sute de activişti cu funcţii de răspundere * — fiindcă n-am pregătit şi nu pot să vă prezint un raport —, principala temă a acestei convorbiri o constituie demonstrarea a două teze, şi anume, în primul rînd, că orice război este continuarea politicii duse în timp de pace, dar cu alte mijloace, iar în al doilea rînd că concesiunile pe care le acordăm, pe care sîntem nevoiţi să le acordăm, constituie o continuare a războiului sub altă formă şi cu alte mijloace. Pentru a demonstra aceste două teze — sau, mai bine zis, numai pe a doua, fiindcă prima nu mai are nevoie de o demonstraţie specială —, voi începe cu aspectul politic al problemei. Mă voi opri asupra relaţiilor dintre statele imperialiste moderne, căci ele prezintă o importanţă fundamentală pentru înţelegerea întregii politici externe contemporane. Acest lucru este esenţial pentru a înţelege de ce am adoptat o asemenea politică.

Americanul Vanderlip a adresat Consiliului Comisarilor Poporului o scrisoare în care spunea : „Noi, republicanii, care facem parte din partidul republican din America, din partidul marelui capital financiar, şi care sîntem legaţi de amintirea războiului de eliberare dus împotriva statelor din Sud, nu sîntem acum la putere". El a scris aceste rînduri încă înainte de alegerile care au avut loc în noiembrie : „Noi vom învinge în alegerile din noiembrie (acum ei au şi învins), iar în martie vom avea un preşedinte al nostru. Politica noastră nu va repeta prostiile care au făcut ca America să fie amestecată în treburile Europei ; noi o să ne

* Vezi volumul de faţa p. 55—85. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

vedem de interesele noastre. Interesele noastre americane ne duc la un conflict cu Japonia şi ne vom război cu ea. Poate că nu e lipsit de interes pentru dv. să ştiţi că în 1923 flota noastră va fi mai puternică decît cea engleză. Pentru a lupta trebuie să dispunem de petrol ; fără petrol nu putem duce un război modern. Şi nu numai că trebuie să avem petrol, dar trebuie să luăm măsuri pentru ca inamicul să nu dispună de petrol. În această privinţă, Japonia se află în condiţii proaste. Foarte aproape de ea, lîngă Kamciatka, se află un golf (am uitat cum se numeşte) unde sînt surse de petrol, şi noi nu vrem ca japonezii să ajungă în posesiunea acestui petrol. Dacă ne vindeţi acest teren, vă garantez că poporul nostru va fi atît de entuziasmat, încît vom recunoaşte imediat guvernul dv. Dacă nu ni-l vindeţi, ci numai ni-l concesionaţi, nu pot să spun că vom refuza să examinăm acest proiect, dar nu pot să promit că el va stîrni un entuziasm care să asigure recunoaşterea guvernului sovietic".

În scrisoarea lui Vanderlip este expus, fără nici un înconjur, şi cu un cinism nemaipomenit, punctul de vedere al unui imperialist care vede limpede că războiul cu Japonia se apropie şi care ne face în mod direct şi făţiş propunerea : încheiaţi cu noi această tranzacţie, şi atunci veţi obţine anumite avantaje. Problema se punea astfel : Extremul Orient, Kamciatka şi o porţiune din Siberia se află acum, de fapt, în stăpînirea Japoniei, fiindcă acolo sînt atotputernice forţele ei militare, fiindcă, după cum ştiţi, împrejurările au dus la crearea unui stat-tampon, sub forma Republicii Extremului Orient, şi noi ştim foarte bine ce suferinţe fără seamăn îndură ţăranii siberieni de pe urma imperialismului japonez, ce barbarii nemaipomenite au săvîrşit japonezii în Siberia. Astea le ştiu tovarăşii din Siberia, fiindcă în publicaţiile lor mai recente se vorbeşte despre ele în mod amănunţit [58]. Totuşi, noi nu putem duce război împotriva Japoniei şi trebuie să facem totul, să încercăm nu numai să amînăm acest război, dar, dacă e posibil, să-l şi evităm, pentru că, din motive cu totul de înţeles, în momentul de faţă un asemenea război este peste puterile noastre. Totodată, Japonia, împiedicînd legăturile noastre cu comerţul mondial pe calea Oceanului Pacific, ne aduce un

www.dacoromanica.ro

prejudiciu imens. În asemenea condiţii, cînd sub ochii noştri se pregăteşte un conflict, o ciocnire între America şi Japonia — fiindcă pentru Oceanul Pacific şi pentru stăpînirea ţărmurilor lui se duce de multe decenii o luptă foarte înverşunată între Japonia şi America, şi întreaga istorie a diplomaţiei, a economiei şi comerţului referitoare la Oceanul Pacific şi la ţărmurile lui ne oferă o mulţime de indicii absolut precise că acest conflict se accentuează şi face ca războiul dintre America şi Japonia să devină inevitabil —, noi ajungem în aceeaşi situaţie în care ne-am aflat în decurs de trei ani : republica socialistă este înconjurată de ţări imperialiste, incomparabil mai puternice decît noi sub raport militar, care pun în mişcare toate mijloacele de propagandă şi agitaţie pentru a face să crească ura împotriva Republicii sovietice şi care nu vor pierde nici un prilej pentru o intervenţie militară, cum se exprimă ele, adică pentru a sugruma Puterea sovietică.

Dacă, ţinînd seama de toate acestea, aruncăm o privire generală, din punctul de vedere al situaţiei internaţionale a Republicii sovietice, asupra celor trei ani care s-au scurs, devine limpede că ne-am putut menţine şi am fost în stare să învingem alianţa, extrem de puternică, a statelor Antantei, care era sprijinită de albgardiştii noştri, numai datorită faptului că între aceste state nu există nici un fel de unitate. Am putut să învingem pînă acum numai mulţumită profundelor disensiuni dintre puterile imperialiste, numai datorită faptului că aici nu e vorba doar de întîmplătoare disensiuni interne între partide, ci de un profund şi iremediabil antagonism între interesele economice ale ţărilor imperialiste, care, bazîndu-se pe proprietatea privată asupra pămîntului şi a capitalului, duc, prin forţa lucrurilor, o politică tîlhărească în care încercările lor de a-şi uni forţele împotriva Puterii sovietice s-au dovedit zadarnice. Dacă luăm Japonia, care ţinea sub stăpînirea ei aproape întreaga Siberie şi care ar fi putut, desigur, să-l ajute oricînd pe Kolceak, vedem că principala cauză pentru care ea n-a făcut acest lucru este că interesele ei sînt radical diferite de acelea ale Americii, că ea nu voia să scoată castanele din foc pentru capitalul american. Cunoscînd această slăbiciune, noi, firesre, n-am putut să ducem decît o politică

www.dacoromanica.ro

ce-şi pune ca sarcină să folosească aceste disensiuni dintre America şi Japonia în aşa fel încît să ne întărim şi să împiedicăm cît mai mult posibilitatea ca Japonia şi America să încheie un acord îndreptat împotriva noastră ; că un asemenea acord este cu putinţă, avem de pe acum un exemplu : în ziarele americane a fost publicat textul unui acord între toate ţările care au promis că-l vor sprijini pe Kolceak [59].

Bineînţeles, acest acord a rămas baltă, dar nu este exclus ca la prima ocazie ei să încerce să-l reînnoiască. Şi cu cît mişcarea comunistă va creşte în profunzime şi va deveni mai ameninţătoare, cu atît încercările lor de a sugruma republica noastră vor fi mai frecvente. De aici rezultă politica noastră, care constă în a folosi disensiunile dintre puterile imperialiste pentru a îngreuia sau, în măsura posibilităţilor, a zădărnici pentru un anumit timp încheierea unui acord între ele. Aceasta este, de trei ani de zile, linia fundamentală a politicii noastre, care a dus la necesitatea de a semna pacea de la Brest, de a semna tratatul cu Bullit — un tratat de armistiţiu şi de pace extrem de dezavantajos pentru noi. Acum această linie se precizează în aşa fel pentru noi, că trebuie să ne apucăm cu ambele mîini de o astfel de propunere cum sînt concesiunile. Noi cedăm acum Americii Kamciatka, care în fond tot nu este a noastră, întrucît acolo se află trupe japoneze. Să luptăm împotriva Japoniei, în momentul de faţă, nu sîntem în stare. Noi dăm Americii în folosinţă economică un teritoriu în care nu avem de loc forţe militare sau forţe maritime şi nici nu putem trimite asemenea forţe. Şi, dînd acest teritoriu, atragem imperialismul american împotriva celui japonez şi împotriva burgheziei japoneze, care se află în imediata noastră vecinătate şi care pînă în momentul de faţă ţine în mîinile ei Republica Extremului Orient.

Aşadar, principalele interese după care ne-am călăuzit în tratativele cu privire la concesiuni au fost cele politice. Şi evenimentele din ultima vreme au dovedit cît se poate de clar că chiar şi discuţiile în legătură cu aceste concesiuni au însemnat un cîştig pentru noi. Deocamdată noi n-am acordat încă concesiuni şi nu le putem acorda pînă ce preşedintele Americii nu-şi va lua postul în primire, ceea ce

www.dacoromanica.ro

nu se va întîmpla înainte de luna martie ; în afară de asta, avem posibilitatea ca la elaborarea în detalii a acordului să refuzăm semnarea lui.

Prin urmare, din punct de vedere economic aceasta este o problemă absolut secundară, şi ea îşi păstrează sensul doar prin interesul politic pe care-l prezintă. Că sîntem în cîştig, ne-o dovedesc toate publicaţiile pe care le-am primit. Vanderlip însuşi a insistat ca deocamdată proiectul de concesiuni să rămînă secret. El trebuie ţinut secret pînă cînd partidul republican va ieşi învingător. Şi noi am căzut de acord să nu publicăm scrisoarea lui şi nici întregul proiect preliminar. S-a văzut însă că un asemenea secret nu poate fi ţinut multă vreme. Abia a ajuns Vanderlip în America, că au şi început să apară în presă tot felul de dezvăluiri. Pentru postul de preşedinte în America a fost desemnat drept candidat Harding, care între timp a ieşit învingător. Acest Harding a publicat în ziare o dezminţire în legătură cu versiunea că el întreţine, prin intermediul lui Vanderlip, relaţii cu Puterea sovietică. Această dezminţire era foarte categorică, şi ea suna cam aşa : nu-l cunosc pe Vanderlip şi nu admit nici un fel de relaţii cu Puterea sovietică. Dar este cît se poate de limpede ce anume l-a determinat să dea această dezminţire. A trece, în ajun de alegeri, în America burgheză, drept adept al unui acord cu Puterea sovietică ar fi însemnat pentru Harding să piardă, poate, cîteva sute de mii de voturi ; de aceea el s-a grăbit să publice declaraţia că nu cunoaşte pe nici un Vanderlip. Dar, de îndată ce alegerile s-au terminat, au început să ne parvină din America ştiri care au cu totul alt caracter. Într-o serie de articole apărute în ziare, Vanderlip recomandă în mod stăruitor să se încheie un acord cu Puterea sovietică, iar într-unul din aceste articole a scris chiar că el îl pune pe Lenin alături de Washington. Am ajuns, aşadar, să avem în ţările burgheze propagandişti în favoarea încheierii unui acord cu noi, şi nu ambasadorul sovietic sau nu ştiu ce ziarişti fac o asemenea propagandă, ci reprezentanţii unor exploatatori de speţa cea mai rea, cum este Vanderlip.

Cînd, la o adunare a activiştilor cu munci de răspundere, am avut prilejul să povestesc toate astea pe care le spun

www.dacoromanica.ro

aici *, un tovarăş care se întorsese din America, unde lucrase la uzinele lui Vanderlip, a rămas îngrozit şi a spus că exploatare ca aceea de la uzinele lui Vanderlip n-a mai văzut nicăieri. Şi iată că într-un asemenea rechin al capitalismului avem un propagandist în favoarea relaţiilor comerciale cu Rusia Sovietică, şi chiar dacă n-am obţine nimic în afară de acordul de concesiuni despre care este vorba, tot am putea să spunem că sîntem în cîştig. Am primit o serie întreagă de comunicări, desigur secrete, care arată că ţările capitaliste n-au renunţat la intenţia de a porni în primăvară un nou război împotriva Rusiei Sovietice. Avem o serie întreagă de informaţii din care reiese că unele state capitaliste fac pregătiri, şi s-ar putea spune că albgardiştii desfăşoară o muncă de pregătire în toate statele. De aceea principalul nostru interes este să obţinem restabilirea relaţiilor comerciale, iar pentru aceasta trebuie să avem măcar o parte dintre capitalişti de partea noastră.

În Anglia se desfăşoară de multă vreme o luptă în acest sens. Sîntem de pe acum în cîştig prin aceea că printre reprezentanţii celei mai crîncene exploatări capitaliste se găsesc oameni care se pronunţă pentru o politică de restabilire a relaţiilor comerciale cu Rusia. Tratatul cu Anglia, acordul comercial cu Anglia, n-a fost încă semnat. În momentul de faţă Krasin duce, la Londra, tratative intense în acest sens. Guvernul englez ne-a propus un proiect al său, noi i-am prezentat un contraproiect al nostru, dar vedem totuşi că guvernul englez tărăgănează încheierea acordului, că acolo manevrează din plin partidul reacţionar al războiului, care pînă acum a ieşit mereu învingător şi care împiedică încheierea unor acorduri comerciale cu noi. Interesul nostru direct şi datoria noastră directă este să sprijinim tot ce poate stimula partidele şi grupările care năzuiesc spre încheierea acestui acord cu noi. În Vanderlip noi am căpătat un asemenea adept, şi acest lucru nu este o simplă întîmplare şi nu poate fi explicat doar prin aceea că Vanderlip este extrem de întreprinzător sau că el cunoaşte foarte bine Siberia. Aici e vorba de cauze mai profunde, legate de dezvoltarea intereselor imperialismului englez, care po-

* Vezi volumul de faţă, p. 62—67. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

sedă un număr imens de colonii. Din acest punct de vedere, între imperialismul american şi cel englez există disensiuni profunde, şi este o datorie imperioasă pentru noi să ne folosim de aceste disensiuni.

După cum am mai spus, Vanderlip cunoaşte foarte bine Siberia. Cînd tratativele noastre se apropiau de sfîrşit, tov. Cicerin a fost de părere că e cazul să-l primesc pe Vanderlip, fiindcă aceasta ar exercita o influenţă excelentă asupra acţiunii pe care avea s-o întreprindă ulterior în Europa apuseană. Şi cu toate că, cum e şi de înţeles, perspectiva de a sta de vorbă cu un asemenea rechin capitalist nu era dintre cele mai plăcute, totuşi, după ce fusesem nevoit, prin însăşi funcţia pe care o deţin, să discut în termeni foarte curtenitori pînă şi cu defunctul Mirbach, nu putea, fireşte, să mă sperie nici convorbirea cu Vanderlip. Este interesant că, atunci cînd schimbam cu el tot felul de amabilităţi şi a început să spună în glumă că americanii sînt un popor extrem de practic şi că ei nu cred nimic pînă nu văd cu ochii lor, i-am răspuns şi eu pe jumătate în glumă : „Iată, acum veţi vedea ce bine e în Rusia Sovietică şi veţi introduce toate astea şi la dumneavoastră, în America". El mi-a răspuns, dar de data asta nu în englezeşte, ci în ruseşte : „Poate". „Cum aşa, ştiţi şi ruseşte ?" El mi-a răspuns : „Cu mulţi ani în urmă am străbătut 5 000 de verste prin Siberia, şi ea mi-a trezit un puternic interes". Acest schimb de glume amabile cu Vanderlip s-a terminat prin aceea că la plecare el mi-a spus : „Da, trebuie să recunosc că mister Lenin n-are coarne, şi va trebui să spun acest lucru tuturor cunoscuţilor mei din America". Aşa ceva n-ar fi, desigur, prea rău, dacă nu ne-ar parveni încă ştiri din presa europeană în care se spune că Puterea sovietică este un monstru şi că nu poţi întreţine relaţii cu ea. Noi am căpătat posibilitatea să aruncăm o piatră în această mocirlă mulţumită lui Vanderlip, care se pronunţă pentru restabilirea relaţiilor comerciale cu noi.

A existat măcar o ştire primită din Japonia în care să nu fie vorba de nemaipomenitele frămîntări care au loc în cercurile comerciale de acolo ? Opinia publică japoneză spune că nu va renunţa niciodată la interesele ei, că ea este împotriva unor concesiuni pe care le-ar acorda Puterea

www.dacoromanica.ro

sovietică. Într-un cuvînt, am reuşit să facem ca duşmănia dintre Japonia şi America să capete un caracter foarte acut, şi în felul acesta s-a ajuns la o slăbire incontestabilă a presiunii pe care aceste ţări o exercită asupra noastră.

La adunarea activiştilor cu munci de răspundere din Moscova, la care am avut prilejul să relatez acest fapt, s-a pus în timpul discuţiilor o întrebare de felul acesta : „Reiese — după cum scria un tovarăş — că noi împingem Japonia şi America la un război între ele, dar de luptat vor trebui să lupte muncitorii şi ţăranii. Şi, cu toate că este vorba de nişte state imperialiste, ne stă bine nouă, socialiştilor, să împingem două state la război şi să facem să curgă sîngele muncitorilor ?" La această întrebare am răspuns că, dacă într-adevăr i-am împinge la război pe muncitori şi pe ţărani, am săvîrşi o crimă. Dar întreaga noastră politică şi propagandă nu urmăreşte cîtuşi de puţin să împingă popoarele la război, ci să pună capăt războaielor. Şi experienţa a arătat îndeajuns că numai revoluţia socialistă constituie o ieşire din veşnicele războaie. Politica noastră nu constă deci în instigarea la război. Noi n-am făcut nimic care să justifice, direct sau indirect, un război între Japonia şi America. Întreaga noastră propagandă şi toate articolele publicate de noi în presă explică adevărul că un război între America şi Japonia va fi tot un război imperialist, cum a fost şi războiul dintre grupul englez şi cel german în 1914, că nu la apărarea patriei vor trebui să se gîndească socialiştii, ci la răsturnarea puterii capitaliştilor, la revoluţia muncitorilor. Dar dacă noi, care facem tot ce ne stă în putinţă pentru a grăbi această revoluţie, ne găsim în situaţia unei republici socialiste slabe asupra căreia se năpustesc tîlharii imperialişti, este oare justă politica noastră care încearcă să folosească discordia ivită între ei pentru a-i împiedica să înjghebeze o alianţă îndreptată împotriva noastră ? Desigur că o asemenea politică este justă. Noi am dus această politică timp de patru ani de zile. Şi principalul fapt concret în care s-a manifestat această politică a fost tratatul de la Brest. Atîta timp cît am avut de înfruntat împotrivirea imperialismului german, noi, folosind contradicţiile dintre imperialişti, am putut să ne menţinem chiar şi atunci cînd Armata Roşie nu fusese încă creată.

www.dacoromanica.ro

Iată în ce situaţie a luat naştere politica noastră de concesiuni cu aplicare la Kamciatka. Acest gen de concesiuni este destul de neobişnuit. Ceva mai departe am să vorbesc despre modul cum se formează celelalte obiective de concesiune. Deocamdată am să mă limitez la aspectul politic al problemei. Aş vrea să arăt că în relaţiile dintre Japonia şi America trebuie căutată explicaţia pentru ce propunerea de concesiuni sau ademenirea prin concesiuni este avantajoasă pentru noi. O concesiune presupune restabilirea într-un fel sau altul a unor înţelegeri paşnice, presupune reluarea relaţiilor comerciale ; ea ne oferă posibilitatea de a cumpăra în mod direct şi pe scară largă maşinile ce ne sînt necesare. Şi noi trebuie să ne îndreptăm toate eforturile spre realizarea acestui lucru. El nu a fost încă realizat.

Tovarăşul care pune întrebarea cu privire la restabilirea relaţiilor comerciale cu Anglia vrea să ştie de ce se tărăgănează semnarea acordului respectiv ? Răspund : se tărăgănează pentru că guvernul englez stă încă în cumpănă. Cea mai mare parte din burghezia comercială şi industrială din Anglia este pentru restabilirea relaţiilor şi vede limpede că a întreprinde acţiuni de sprijinire a războiului înseamnă a te expune la un risc extraordinar şi a grăbi revoluţia. Ţineţi minte cum, în timpul campaniei noastre împotriva Varşoviei, guvernul englez ne-a ameninţat cu un ultimatum şi a declarat că va da ordin flotei să pornească împotriva Petrogradului. Vă amintiţi cum în întreaga Anglie a apărut o largă reţea de „Comitete de acţiune“ [60] şi cum liderii menşevici ai clasei muncitoare engleze au declarat că ei sînt împotriva războiului, că nu vor permite să fie declanşat acest război. În acelaşi timp, partea reacţionară a burgheziei engleze şi clica militaristă de la curte se pronunţă pentru continuarea războiului. Nu încape îndoială că influenţei lor trebuie să-i atribuim faptul că semnarea acordului comercial întîrzie încă. N-o să mă apuc acum să vă relatez diferitele peripeţii ale acestor relaţii comerciale cu Anglia, ale acestui acord cu privire la relaţiile comerciale cu Anglia, fiindcă asta m-ar duce prea departe. În cadrul Comitetului Central al partidului nostru a trebuit în ultima vreme să analizăm cu multă stăruinţă această problemă delicată. Noi am revenit de multe ori

www.dacoromanica.ro

asupra ei, şi în această privinţă politica noastră a fost limpede definită în sensul unei concesivităţi împinse la maximum. În momentul de faţă scopul nostru este să ajungem la încheierea unui acord comercial cu Anglia, pentru a trece la un schimb de mărfuri mai regulat, pentru a căpăta posibilitatea să cumpărăm cît mai repede maşinile necesare îndeplinirii planului nostru vast de refacere a economiei naţionale. Cu cît vom face mai repede treaba asta, cu atît vom crea o bază mai temeinică pentru independenţa noastră economică faţă de ţările capitaliste. Tocmai acum, cînd au dat greş cu intervenţia lor armată împotriva Rusiei, ele nu se pot gîndi numaidecît la o reîncepere a războiului ; trebuie să prindem momentul şi să depunem toate eforturile pentru a ajunge, chiar şi cu preţul celor mai mari concesii, la înfiriparea unor relaţii comerciale, fiindcă în relaţii comerciale trainice cu puterile imperialiste nu credem nici un moment : vom căpăta astfel doar un răgaz vremelnic. Experienţa pe care ne-o oferă istoria revoluţiilor, a marilor conflicte ne învaţă că războaiele — un şir de războaie — sînt inevitabile. O asemenea problemă ca existenţa Republicii sovietice alături de ţările capitaliste — a Republicii sovietice înconjurate de ţări capitaliste — este ceva atît de inadmisibil pentru capitalişti, că ei vor căuta să profite de orice posibilitate ce li se va oferi, pentru a reîncepe războiul. Acum popoarele sînt obosite de războiul imperialist şi ameninţă cu răzvrătirea în caz că războiul va continua, dar nu este exclusă posibilitatea ca, după ce vor trece cîţiva ani, capitaliştii să poată începe din nou războiul. Iată de ce trebuie să depunem toate eforturile pentru a folosi orice posibilitate ce ni se oferă şi să încheiem acorduri comerciale. În această privinţă pot să spun următoarele (vă rog să nu notaţi ceea ce am să vă spun). Cred că în această privinţă, prin poziţia noastră fermă, întrucît Internaţionala Comunistă nu este o instituţie guvernamentală, pînă la urmă vom ieşi învingători. Cu atît mai mult cu cît, în mod raţional, burghezia engleză trebuie să-şi dea seama cît de absurdă este încercarea ei de a se ridica împotriva Internaţionalei a III-a. Internaţionala a III-a s-a constituit în martie 1919. În iulie 1920 a avut loc cel de-al II-lea Congres al ei, iar după aceea în toate ţările au fost procla-

www.dacoromanica.ro

mate deschis condiţiile de la Moscova [61]. Se duce lupta făţişă pentru afilierea la Internaţionala Comunistă. Pretutindeni există baze organizatorice pentru partide comuniste. În asemenea condiţii, încercarea capitaliştilor de a pune în mod tranşant, ultimativ chestiunea : fiţi buni şi terminaţi cu Internaţionala Comunistă — este ceva inadmisibil. Dar faptul că insistă asupra acestei chestiuni ne arată ce-i doare pe ei şi ce nu le place lor în politica noastră. Dar şi fără asta noi ştiam ce nu le place lor în politica noastră. O altă chestiune despre care se poate vorbi la o adunare de partid, şi care o deranjează pe Anglia, e aceea a Orientului. Anglia vrea să ne oblige să nu întreprindem nimic din ceea ce ar fi împotriva intereselor ei în Orient. Noi bucuros ne-am asuma o asemenea obligaţie. Bunăoară, Congresul popoarelor din Orient [62], care era un congres comunist, s-a ţinut la Baku, în Azerbaidjan, o republică de sine stătătoare, şi nu în R.S.F.S.R. Guvernul englez nu va reuşi să dovedească că noi întreprindem ceva împotriva intereselor ţării sale. Necunoscînd bine constituţia noastră, ei confundă cîteodată Republica Azerbaidjană cu Republica Sovietică Rusă. În acest sens, legile noastre sînt cît se poate de clare şi precise, aşa că interpretările calomnioase ale miniştrilor englezi pot fi lesne combătute. Şi totuşi divergenţele pe această temă persistă încă, şi în jurul celor două puncte nevralgice au loc discuţii între Krasin şi miniştrii englezi.

În iulie, cînd Polonia era ameninţată de o înfrîngere totală, cînd era în pericol de a fi zdrobită de Armata Roşie, Anglia ne-a prezentat textul integral al unui acord în care se spunea : va trebui să faceţi o declaraţie principială că nu veţi desfăşura nici o propagandă oficială şi nu veţi întreprinde nimic împotriva intereselor Angliei în Orient. Această chestiune va fi discutată de o conferinţă politică ce va avea loc ulterior, iar acum vom încheia cutare acord comercial. Sînteţi dispuşi să-l semnaţi ? Noi am răspuns : sîntem. Noi spunem şi acum că semnăm acest acord. La conferinţa politică se va stabili mai precis care sînt interesele Angliei în Orient. Avem şi noi anumite interese în Orient şi, cînd va fi nevoie, le vom expune în mod amănunţit. Anglia nu poate să spună direct că se dezice de pro-

www.dacoromanica.ro

punerea ei din iulie. De aceea tărăgănează lucrurile şi ascunde propriului ei popor adevărul în legătură cu tratativele. Tratativele se află într-un stadiu nedefinit, şi noi nu putem să garantăm că acordul are să fie semnat. Influenţa extrem de puternică pe care o exercită în Anglia cercurile de la curte şi cele militariste lucrează împotriva acestui acord. Dar noi sîntem acum hotărîţi să facem cele mai mari concesii şi credem că este în interesul nostru să ajungem la încheierea unui acord comercial şi să cumpărăm cît mai repede cîte ceva din ceea ce este esenţial pentru refacerea transportului — adică locomotive —, pentru refacerea industriei şi pentru electrificare. Aceasta prezintă pentru noi mai multă importanţă ca orice. Dacă vom reuşi să facem acest lucru, în cîţiva ani ne vom întări atît de mult, încît chiar şi în cazul cel mai rău, dacă peste cîţiva ani s-ar produce o intervenţie armată, ea ar eşua, fiindcă noi vom fi mai puternici decît acum. Politica noastră în cadrul Comitetului Central merge pe linia unor concesii maxime făcute Angliei. Şi dacă aceşti domni îşi închipuie că ne pot avea la mînă cu nişte promisiuni oarecare, noi declarăm că guvernul nostru nu va face nici un fel de propagandă oficială, că nu avem intenţia să lezăm nici un fel de interese ale Angliei în Orient. Dacă ei speră să se aleagă din asta cu cine ştie ce cîştig, n-au decît să încerce ; noi nu vom avea nimic de pierdut.

Am ajuns acum la problema relaţiilor dintre Anglia şi Franţa. Aceste relaţii sînt destul de încurcate. Pe de o parte, Anglia şi Franţa fac parte din Liga Naţiunilor [63] şi sînt obligate să acţioneze împreună, iar pe de altă parte, ori de cîte ori situaţia se complică, ele nu acţionează împreună. Acest lucru s-a văzut deosebit de limpede cînd tov. Kamenev era la Londra şi purta tratative împreună cu Krasin. Franţa era pentru sprijinirea Poloniei şi a lui Vranghel, în timp ce guvernul englez declara : „Nu vom merge împreună cu Franţa". Pentru Anglia concesiunile sînt mai acceptabile decît pentru Franţa, care tot mai visează la restituirea datoriilor, în timp ce în Anglia capitaliştii înzestraţi cît de cît cu simţ practic nici nu se mai gîndesc la aşa ceva. Şi din acest punct de vedere, nouă ne convine să folosim disensiunile existente între Anglia şi Franţa, şi

www.dacoromanica.ro

de aceea trebuie să insistăm asupra propunerii — care prezintă o importanţă politică — de a acorda concesiuni Angliei. În momentul de faţă avem un proiect de contract în legătură cu concesionarea de păduri în nordul îndepărtat. Ne aflăm într-o situaţie cînd, datorită faptului că între Anglia şi Franţa nu există o unitate politică, este de datoria noastră să acceptăm chiar un anumit risc dacă prin aceasta vom reuşi să facem ca înjghebarea unei alianţe militare între Anglia şi Franţa, îndreptată împotriva noastră, să fie îngreuiată. Un nou război împotriva noastră, care ar fi sprijinit de Anglia şi Franţa (chiar şi în cazul cînd s-ar termina cu victoria noastră deplină, aşa cum s-a terminat acum războiul împotriva lui Vranghel), ne-ar provoca greutăţi imense, ar împiedica dezvoltarea noastră economică, ar înrăutăţi situaţia muncitorilor şi ţăranilor. De aceea trebuie să acceptăm tot ce ne-ar aduce mai puţine pagube. Este limpede că pagubele pe care ni le-ar aduce concesiunile nu înseamnă nimic în comparaţie cu cele pe care ni le-ar pricinui o întîrziere a construcţiei noastre economice şi pieirea a mii de muncitori şi ţărani în caz că nu vom reuşi să rezistăm în faţa unei alianţe a imperialiştilor. Şi un asemenea mijloc de a rezista alianţei lor îl constituie tratativele cu Anglia în legătură cu concesiunile. Acesta este aspectul politic al problemei.

Să examinăm, în fine, o ultimă chestiune, şi anume atitudinea Angliei şi a întregii Antante faţă de Germania. Exceptînd America, Germania este ţara cea mai înaintată. În ce priveşte dezvoltarea industriei electrotehnice, ea se află chiar la un nivel tehnic mai înalt. Şi iată că această ţară, ferecată prin tratatul de la Versailles, se află în condiţii insuportabile de existenţă. În această situaţie, Germania tinde, firește, spre o alianţă cu Rusia. Cînd trupele ruseşti se apropiau de Varşovia, întreaga Germanie era în fierbere. Cît despre o alianţă între Rusia şi această ţară, căreia i s-a înfipt mîna în gît, dar care are posibilitatea să pună în mişcare uriaşe forţe de producţie, trebuie spus că în Germania s-a ajuns la o situaţie politică încîlcită : ultrareacţionarii germani s-au dovedit a fi alături de spartachişti [64] în simpatia lor faţă de bolşevicii ruşi. Şi acest lucru este cu totul de înţeles, fiindcă el este rezultatul unor cauze

www.dacoromanica.ro

economice ; el constituie fundamentul întregii situaţii economice şi al politicii noastre externe.

Atîta timp cît sîntem singuri, iar lumea capitalistă este puternică, politica noastră externă constă, pe de o parte, în necesitatea de a folosi divergenţele (cel mai plăcut ar fi, desigur, să învingem toate statele imperialiste, dar o vreme destul de îndelungată noi nu vom fi în stare să facem acest lucru). Existenţa noastră depinde, pe de o parte, de faptul că există divergenţe fundamentale între puterile imperialiste, iar pe de altă parte de faptul că victoria Antantei şi pacea de la Versailles au condamnat imensa majoritate a naţiunii germane la o situaţie în care îi este imposibil să existe. Pacea de la Versailles a creat o asemenea situaţie că Germania nu poate nici măcar să viseze la obţinerea unui răgaz, nu poate nici să viseze să nu fie jefuită, să nu i se răpească mijloacele de trai, şi populaţia să nu-i fie condamnată la foamete şi la pieire ; pentru ea, singurul mijloc de a se salva este, firește, doar o alianţă cu Rusia Sovietică, spre care îşi şi îndreaptă privirile. Capitaliştii germani sînt foarte porniţi împotriva Rusiei Sovietice, urăsc pe bolşevici şi, aidoma celor mai autentici albgardişti, împuşcă pe comuniştii din propria lor ţară. Guvernul burghez german nutreşte o ură înverşunată împotriva bolşevicilor, dar interese dictate de situaţia internaţională îl împing, împotriva propriei lui dorinţe, spre pace cu Rusia Sovietică. Acesta este, tovarăşi, cel de-al doilea pilon pe care se sprijină politica noastră externă, internaţională : să dovedim popoarelor, care îşi dau seama de povara jugului burghez, că nu există pentru ele altă salvare decît Republica sovietică. Şi faptul că, timp de trei ani, Republica sovietică a putut să reziste asaltului imperialiştilor dovedeşte că există în lume o ţară, o singură ţară, care respinge cu succes acest jug al imperialismului. O fi asta o ţară de „tîlhari", de „jefuitori", de „bandiţi", de bolşevici ş.a.m.d., dar fără ea nu poate fi îmbunătăţită situaţia economică.

Într-o asemenea situaţie, problema concesiunilor mai capătă şi un alt aspect. Iată, în această broşură pe care o ţin în mînă se află decretul de la 23 noiembrie cu privire la concesiuni. Ea va fi distribuită tuturor delegaţilor la congres. Avem de gînd să publicăm această broşură în

www.dacoromanica.ro

străinătate, în cîteva limbi [65]. Scopul nostru este să facem de îndată totul spre a trezi interesul pentru concesiuni în rîndurile populaţiei dintr-un număr cît mai mare de ţări, şi anume din ţările cele mai asuprite. Contradicţia de interese dintre Japonia şi America este foarte mare. Ele nu se pot înţelege în privinţa împărţirii Chinei, a o serie de insule etc. Contradicţia de interese dintre Germania şi Antantă este de altă natură. Existenţa Germaniei a devenit imposibilă, datorită condiţiilor ce i-au fost impuse de Antantă. Acolo poporul se stinge de foame din cauză că Antanta îi ia motoarele şi vitele. Această situaţie împinge Germania spre o apropiere de Rusia Sovietică. Nu cunosc amănuntele tratatului dintre Germania şi Antantă, dar în orice caz se ştie că el interzice orice relaţii comerciale directe între Germania şi Rusia Sovietică. De aceea, cînd am încheiat o tranzacţie pentru locomotive germane, am făcut în aşa fel ca partea noastră contractantă să nu fie Germania, ci Elveţia. Este îndoielnic că Germania va putea să reia legăturile comerciale directe cu noi înainte de aprilie 1921. Şi, totuşi, noi facem progrese mult mai rapide în ceea ce priveşte reluarea legăturilor noastre comerciale cu Germania, decît în a celor cu Antanta. Condiţiile de existenţă determină întregul popor german, inclusiv ultrareacţionarii şi capitaliştii germani, să caute să stabilească relaţii cu Rusia Sovietică. Germania este încă de pe acum legată de noi prin unele relaţii comerciale. Ea poate fi şi mai strîns legată de noi, întrucît îi oferim o concesiune agricolă. Aşadar, este limpede că trebuie să recurgem la concesiuni ca mijloc economic, indiferent de măsura în care vom reuşi să realizăm proiectul nostru. Interesul faţă de concesiuni este atît de vădit, că chiar dacă n-am reuşi să acordăm nici o concesiune, chiar dacă nici unul din contractele propuse de noi n-ar fi acceptat (şi acest lucru este încă perfect posibil), chiar dacă s-ar întîmpla aşa ceva, tot am fi în cîştig, tot ar trebui să ducem această politică, deoarece astfel creăm piedici pentru o campanie a ţărilor imperialiste împotriva noastră.

Independent de aceasta, trebuie să ne adresăm tuturor popoarelor asuprite şi să le arătăm că un grup restrîns de ţări înăbuşe celelalte popoare — ceea ce decurge din clau-

www.dacoromanica.ro

zele tratatului de la Versailles — şi, pe faţă sau pe ascuns, conştient sau inconştient, aceste popoare apelează la ajutorul nostru, deoarece ele încep să-şi dea seama de necesitatea economică a unei alianţe cu Rusia Sovietică îndreptată împotriva imperialismului internaţional. De aceea concesiunile agricole ies din cadrul vechilor concesiuni burgheze, nu mai seamănă cu vechile concesiuni capitaliste. Ele rămîn capitaliste, întrucît noi spunem capitaliştilor germani : aduceţi-ne atîtea şi atîtea tractoare, iar noi vă vom da minunate terenuri înţelenite şi cereale. Noi atragem capitalul prin perspectiva obţinerii unor profituri uriaşe. În această privinţă concesiunea rămîne o întreprindere pur capitalistă, dar ea capătă o importanţă incomparabil mai mare, deoarece Germania, ca naţiune, Austria şi alte ţări nu pot să-şi asigure existenţa, deoarece ele au nevoie de un ajutor în produse alimentare, şi întregul popor, independent de faptul că capitalistul obţine un cîştig de o sută sau două sute la sută, îşi dă seama, cu toate prejudecăţile lui faţă de bolşevism, că bolşevicii făuresc cu totul alte relaţii internaţionale, care dau posibilitate tuturor popoarelor asuprite să scape de jugul imperialist. De aceea succesului obţinut de noi în decursul ultimilor trei ani îi va urma, în cursul anului viitor, un succes şi mai mare în domeniul politicii noastre externe. Politica noastră face ca în jurul Republicii sovietice să se grupeze ţările capitaliste pe care le înăbuşe imperialismul. Iată de ce această propunere de concesiuni prezintă importanţă nu numai pentru capitalişti, iată de ce ea este nu numai o mînă întinsă capitaliştilor germani : „Aduceţi-ne sute de tractoare şi asiguraţi-vă chiar un cîştig de trei sute la sută", ci este totodată o mînă întinsă popoarelor asuprite, este o alianţă a maselor asuprite, care constituie unul din factorii revoluţiei proletare ce se apropie. Îndoiala şi teama ce mai există încă în ţările înaintate, care spun că Rusia a putut să rişte o revoluţie socialistă pentru că este mare şi are mijloace proprii de existenţă, în timp ce ele, ţările industriale din Europa, nu pot să facă aşa ceva pentru că nu au aliaţi, nu sînt întemeiate, şi noi le spunem : „Aveţi de pe acum un aliat, şi acest aliat este Rusia Sovietică". Şi, cînd noi vom realiza concesiunile, vom înfăptui o alianţă care va întări pe cea îndreptată împo-

www.dacoromanica.ro

triva imperialismului mondial. Acest principiu călăuzitor nu trebuie scăpat din vedere, fiindcă el justifică politica noastră de concesiuni şi pledează pentru necesitatea de a acorda asemenea concesiuni.

Mai departe, aş vrea să fac cîteva consideraţii de natură pur economică. Am să trec acum la consideraţiile economice şi am să vă citesc cîteva articole din lege, deşi nădăjduiesc că tovarăşii prezenţi aici au citit această lege din 23 noiembrie. Dar am să v-o reamintesc pe scurt : legea spune că li se va da concesionarilor ca recompensă o parte din produse, că în caz de vor introduce perfecţionări tehnice deosebite, noi sîntem gata să le acordăm avantaje comerciale, că durata pe care se acordă concesiunea va fi mai mult sau mai puţin îndelungată, în funcţie de volumul şi caracterul cheltuielilor. Totodată garantăm că bunurile investite în întreprindere nu vor fi confiscate sau rechiziţionate.

Fără o asemenea garanţie, cum e şi de înţeles, capitalul privat şi proprietarul particular nu pot să întreţină relaţii cu noi. Or, din această lege a fost înlăturată chestiunea jurisdicţiei, care fusese iniţial prevăzută în proiectul de acord. După aceea ne-am dat seama că acest lucru nu este avantajos pentru noi. Ca atare, pe teritoriul nostru puterea judecătorească rămîne în mîinile noastre. În caz de ivire a unui conflict, problema va fi rezolvată de judecătorii noştri. Aici nu va putea fi vorba de o rechiziţie, ci de o aplicare a drepturilor legale ale instanţelor noastre judiciare.

La punctul al cincilea se vorbeşte despre codul muncii. În proiectul iniţial de acord se prevăzuse, în înţelegere cu Vanderlip, că regiunile în care trăiesc nu ştiu ce triburi slab dezvoltate sînt exceptate de la aplicarea codului muncii. În aceste regiuni nu este posibilă aplicarea codului muncii. Exceptarea va consta în aceea că, în loc să se introducă codul muncii, se va încheia un contract special cu privire la garanţiile ce se dau muncitorilor.

Ultimul punct este acela în care garantăm concesionarului că nu se admite nici o modificare unilaterală. Fără o asemenea prevedere, firește, nici vorbă nu poate fi de acordarea de concesiuni. Dar ce trebuie înţeles prin modificări neunilaterale — rămîne o problemă deschisă. Aceasta de-

www.dacoromanica.ro

pinde de textul contractului cu privire la fiecare concesiune în parte. Se poate admite instituirea unei comisii de arbitraj alcătuite din reprezentanţi ai unor ţări neutre. Acesta este un punct care poate da loc la divergenţe de păreri şi care lasă o anumită libertate la stabilirea a înseşi condiţiilor concesionării. Trebuie să arătăm, bunăoară, că în lumea capitalistă liderii menşevici ai muncitorilor sînt consideraţi drept nişte oameni de nădejde. Ei fac parte din guvernele burgheze, şi guvernelor burgheze le vine prea greu să recuze asemenea mediatori sau arbitri cum sînt menşevicii sau social-trădătorii din ţările europene. Or, experienţa ne-a arătat că, în cazul unor conflicte cît de cît serioase, aceşti domni menşevici americani şi europeni se comportă întocmai ca nişte menşevici ruşi, adică nu ştiu cum să se comporte, şi sînt nevoiţi să cedeze presiunii exercitate de masele revoluţionare, rămînînd totodată duşmani ai revoluţiei. Această chestiune rămîne deschisă. N-o putem rezolva cu anticipaţie.

Din aceste condiţii, pe care vi le-am înfăţişat aici, vă daţi seama că relaţiile economice dintre concesionarii capitalişti şi Republica sovietică sînt departe de a fi trainice şi stabile. Este de la sine înţeles că un capitalist, care menţine proprietatea privată şi relaţii de exploatare, nu poate să fie în republica socialistă altceva decît un corp străin. De aici rezultă ceea ce constituie una din tezele principale ale raportului meu, şi anume că concesiunile constituie o continuare a războiului, numai că într-o altă formă. Voi analiza numaidecît această problemă în mod amănunţit, dar mai întîi aş vrea să vă vorbesc despre cele trei forme sau obiecte principale ale concesiunilor.

În această broşură noi am arătat care sînt principalele obiecte ale concesiunilor, iar tovarăşii din Consiliul economic superior, care ne-au furnizat materialul pentru această broşură şi au redactat-o, au anexat nişte hărţi care indică în mod concret aceste obiective. Din aceste hărţi se vede că există trei categorii principale de obiecte ale concesiunilor : prima — concesiunile forestiere, în nordul îndepărtat ; a doua — concesiunile agricole ; a treia — concesiunile miniere, în Siberia.

www.dacoromanica.ro

Concesionarea de păduri în nordul îndepărtat al Rusiei europene — unde există zeci şi sute de milioane de deseatine de pădure, pe care noi nu sîntem cîtuşi de puţin în stare să le exploatăm pentru că ne lipsesc căile de comunicaţie şi mijloacele de producţie, pentru că n-avem posibilitatea să transportăm alimente pentru muncitorii de acolo, dar unde un stat care posedă o flotă puternică are posibilitatea să stocheze şi să transporte în mod normal cantităţi uriaşe de lemn — prezintă pentru noi un avantaj economic evident.

Dacă vrem să facem schimb de mărfuri cu străinătatea — şi noi vrem să facem acest schimb, înţelegem necesitatea lui —, atunci avem tot interesul să obţinem cît mai repede din ţările capitaliste mijloacele de producţie (locomotive, maşini, aparate electrice) fără de care nu vom putea să refacem cît de cît serios industria noastră, iar în unele cazuri nu vom putea s-o refacem de loc, fiindcă nu putem procura maşinile necesare pentru fabricile noastre. Trebuie să momim capitalismul asigurîndu-i un profit deosebit de ridicat. El va obţine un profit în plus — treacă de la noi şi acest profit în plus —, noi însă vom obţine astfel principalul lucru cu ajutorul căruia ne vom întări, ne vom pune definitiv pe picioare şi vom învinge capitalismul pe plan economic. Pentru a obţine cele mai bune maşini etc. trebuie să plătim. Dar cu ce să plătim ? Avem cele cîteva milioane fond aur care ne-au mai rămas. Veţi vedea, din planul special de electrificare a Rusiei, că acest plan, care este întocmit pentru zeci de ani, va necesita — împreună cu lucrările suplimentare de refacere a industriei — unele cheltuieli care, după calcule aproximative, se ridică la vreo 17 miliarde de ruble aur. Numai electrificarea va costa, ea singură, peste un miliard de ruble aur. Cu fondul nostru aur nu putem acoperi aceste cheltuieli ; să exportăm produse alimentare nu este în nici un caz de dorit şi, totodată, este cît se poate de periculos pentru noi, deoarece nu avem îndeajuns asemenea produse pentru a asigura propria noastră industrie. Totuşi trebuie să procurăm mijloacele necesare. Şi în această privinţă nu există un obiectiv mai convenabil pentru noi din punct de vedere economic decît pădurile din nordul îndepărtat, care se întind pe suprafeţe imense şi care putrezesc acolo, se irosesc, pentru

www.dacoromanica.ro

că, din punct de vedere economic, noi nu sîntem în stare să le exploatăm. În acelaşi timp, lemnul reprezintă pe piaţa internaţională o valoare uriaşă. Sub acest raport, nordul îndepărtat ne convine şi din punct de vedere politic, pentru că este o regiune periferică îndepărtată. Această concesiune ne convine deci atît din punct de vedere politic, cît şi din punct de vedere economic, şi asupra ei trebuie să insistăm cel mai mult. La o adunare care a avut loc la Moscova şi despre care v-am vorbit [66], Miliutin a comunicat că tratativele cu Anglia în legătură cu această concesiune din nordul Rusiei europene sînt destul de înaintate. Acolo există cîteva zeci de milioane deseatine de pădure. Dacă vom da concesionarilor 3 000 000 sau 5 000 000 de deseatine de pădure, repartizate după sistemul terenurilor intercalate, şi ne vom crea astfel posibilitatea de a folosi întreprinderi cu un înalt nivel de tehnicitate, posibilitatea de a învăţa, posibilitatea pentru tehnicienii noştri de a lucra în aceste întreprinderi, vom avea mult de cîştigat şi vom face ca pentru ţările capitaliste care au încheiat tranzacţii cu noi să fie mai greu să întreprindă acţiuni militare împotriva noastră, fiindcă un război anulează toate tratatele, şi în caz de război construcţiile, instalaţiile, căile de comunicaţie vor trece în posesiunea noastră. Totodată nu vor fi înlesnite eventuale acţiuni împotriva noastră, care ar fi întreprinse de noi Kolceaki, Denikini etc.

A doua formă de concesiuni este aceea a concesiunilor agricole. În afară de Siberia apuseană, unde există o imensă întindere de pămînt de prima calitate, care e inaccesibilă pentru noi din cauză că se află departe de căile de comunicaţie, numai în Rusia europeană şi de-a lungul fluviului Ural mai există pămînturi minunate — Comisariatul nostru pentru agricultură a dat dispoziţiile necesare şi s-a stabilit că suprafaţa de pămînt pe care nu sîntem în stare s-o lucrăm este, de-a lungul fluviului Ural, de cel puţin 3 000 000 de deseatine, care au fost părăsite de cazaci ca urmare a terminării victorioase a războiului civil, cînd staniţe întregi şi-au părăsit vetrele lor ; aceste pămînturi trebuie

www.dacoromanica.ro

desţelenite, dar, din cauza lipsei de animale şi a insuficienţei forţelor de producţie, nu vom putea să le lucrăm.

În sovhozurile din regiunea Donului există vreo 800 000 de deseatine pe care nu le putem lucra şi pentru a căror cultivare am avea nevoie de un număr imens de vite sau de întregi coloane de tractoare, de care nu dispunem, dar pe care ar putea să le trimită unele ţări capitaliste — bunăoară cele care au imperioasă nevoie de produse alimentare : Austria, Germania, Boemia —, şi să obţină astfel, în campania de vară, un grîu minunat. În ce măsură am putea noi să realizăm acest lucru, nu ştim. La noi funcţionează acum două uzine de tractoare, una la Moscova şi alta la Petrograd, dar, în grelele condiţii în care lucrează, ele nu pot produce tractoare în număr prea mare. Am putea să ne uşurăm situaţia prin cumpărarea unui număr mai mare de tractoare. Tractoarele constituie cel mai important mijloc de transformare radicală a vechii agriculturi şi de extindere a suprafeţelor cultivabile. Prin aceste concesiuni putem arăta unei serii întregi de ţări că sîntem în stare să contribuim la dezvoltarea în proporţii gigantice a economiei mondiale.

Dacă propaganda noastră şi propunerea noastră nu vor fi încununate de succes, dacă propunerea noastră va fi considerată inacceptabilă, ea ne va aduce totuşi un anumit folos nu numai sub raport politic, dar şi sub raportul socialismului. Ceea ce se petrece în lumea capitalistă nu este numai o irosire a avuţiei, dar pur şi simplu o nebunie şi o crimă, fiindcă în unele ţări există un surplus de alimente care nu pot fi vîndute din cauza revoluţiilor valutare, deoarece într-o serie întreagă de ţări care au fost învinse moneda e depreciată. Cantităţi imense de alimente sînt lăsate să putrezească şi, în acelaşi timp, în ţări ca Germania zeci de milioane de oameni pur şi simplu flămînzesc şi pier. Această absurditate, această crimă a capitalismului, devine evidentă pentru toate ţările capitaliste, ca şi pentru ţările mici situate în vecinătatea Rusiei. În asemenea situaţie, vine Republica sovietică şi le spune : „Avem sute de mii de terenuri excelente, care pot fi desţelenite cu ajutorul tractoarelor, iar voi aveţi tractoare, aveţi benzină, aveţi tehnicieni instruiţi ; şi iată că noi propunem tuturor

www.dacoromanica.ro

popoarelor, inclusiv celor din ţările capitaliste, să pună la baza politicii lor refacerea economiei naţionale şi salvarea de la foamete a tuturor popoarelor". Dacă capitaliştii nu înţeleg acest lucru, ei dau dovadă de putreziciunea, absurditatea şi caracterul criminal al orînduirii capitaliste. Aceasta va avea nu numai o importanţă propagandistică, dar va fi şi o chemare comunistă la revoluţie, fiindcă arată, cu o certitudine care pătrunde din ce în ce mai adînc în conştiinţa tuturor popoarelor, că capitalismul se destramă, că el nu poate să le satisfacă nevoile. O minoritate infimă de ţări imperialiste se îmbogăţesc, în timp ce o serie întreagă de alte ţări se află pur şi simplu pe marginea prăpastiei. Economia mondială are nevoie de o reorganizare. Şi acum vine Republica sovietică cu acest plan de reorganizare, cu această propunere absolut concretă, incontestabilă, realizabilă şi spune : „Voi, cei din regimul capitalist, muriţi de foame cu toată tehnica voastră nemaipomenit de dezvoltată ; noi avem posibilitatea ca, îmbinînd tehnica voastră cu materiile prime de la noi, să punem capăt crizei, dar capitaliştii sînt capitalişti. Noi le propunem să facă acest lucru, dar ei pun piedici, caută să zădărnicească totul". Aceasta este a doua formă de concesiuni, care ne-ar asigura tractoare şi produse agricole.

A treia formă de concesiuni sînt cele miniere. Ele figurează pe harta Siberiei, unde este amănunţit indicată fiecare regiune în care este vorba să se acorde concesiuni. Bogăţiile miniere ale Siberiei sînt pur şi simplu incalculabile, şi noi, chiar în cel mai bun caz, în cazul că vom obţine mari succese, nu vom putea să exploatăm în cîţiva ani nici a suta parte din ele. Ele se află în condiţii care fac necesară utilarea cu cele mai bune maşini. Aici există bogăţii naturale cum e minereul de cupru, de care ţările capitaliste duc mare lipsă şi de care au neapărată nevoie pentru industria lor electrotehnică. Prin stabilirea unor relaţii normale cu noi se creează posibilitatea de a reface economia mondială şi de a ridica nivelul tehnicii mondiale.

Realizarea acestor concesiuni este, firește, destul de grea, în sensul că ele prezintă mai multe dificultăţi decît cele forestiere şi cele agricole. În cazul concesiunilor agricole

www.dacoromanica.ro

este vorba de campanii de lucrări efectuate cu tractoarele într-o perioadă scurtă de timp. Nici concesiunile forestiere nu prezintă prea mari dificultăţi, cu atît mai mult cu cît ele constituie un obiectiv inaccesibil pentru noi, în timp ce concesiunile miniere se află în parte la o mică distanţă de căile ferate, în parte în locuri foarte populate. Aici ele prezintă un mare pericol, şi noi vom chibzui mai atent dacă e cazul să le acordăm sau nu, vom stabili condiţii precise, fiindcă nu încape nici o îndoială că concesiunile înseamnă un nou război. Capitaliştii vin la noi ca să ducă un nou război, şi însăşi existenţa lor înseamnă un război împotriva lumii socialiste ce-i înconjură. Întreprinderile economice capitaliste într-un stat socialist înseamnă război pentru comerţul liber, împotriva politicii de predare obligatorie a surplusurilor de cereale, înseamnă război pentru proprietatea privată, împotriva republicii care a desfiinţat această proprietate. Şi din această rădăcină economică iau naştere o serie întreagă de relaţii (în genul relaţiilor de război dintre „Suharevka“ [67] şi instituţiile noastre). Ni s-ar putea obiecta că am închis „Suharevka“, dar deschidem o serie de noi „suharevka“, lăsîndu-i pe capitalişti să intre la noi în ţară. Noi nu închidem ochii asupra acestei situaţii, dar spunem că dacă am învins pînă acum, dacă am învins într-o vreme cînd duşmanii noştri puneau în mişcare toate mijloacele pentru a ne torpila toate planurile, cînd această torpilare se făcea şi dinăuntru şi din afară, înseamnă că acum în anumite sectoare, cînd vor fi create condiţii şi relaţii bine determinate, vom putea să le venim de hac, să-i supraveghem îndeaproape. Avem experienţa practică a luptei împotriva spionajului militar, împotriva sabotajului capitalist. Am ştiut să ducem lupta atunci cînd capitaliştii se ascundeau chiar în instituţiile noastre, şi să nu fim noi în stare să facem faţă situaţiei atunci cînd capitaliştii vor fi lăsaţi să intre în ţară numai pe baza unor liste precise şi în condiţii bine determinate? Noi ştim, firește, că ei vor încerca să încalce aceste condiţii, dar vom duce lupta împotriva acestor încălcări. Fiindcă, tovarăşi, concesiunile bazate pe principii capitaliste înseamnă război. Atîta timp cît n-am răsturnat capitalul în celelalte ţări, atîta

www.dacoromanica.ro

timp cît el e mult mai puternic decît noi, va putea oricînd să-şi îndrepte forţele împotriva noastră, să pornească din nou război împotriva noastră. De aceea trebuie să devenim mai puternici, iar pentru asta trebuie să dezvoltăm marea industrie şi să refacem transporturile. Ducînd o asemenea politică ne expunem la un risc, fiindcă se vor crea din nou relaţii de război, va începe din nou lupta, şi, dacă capitaliştii vor încerca să zădărnicească politica noastră, ne vom război cu ei. Ar fi o mare greşeală să credem că un acord paşnic de concesiune este un tratat de pace cu capitaliştii. Acesta este un tratat care înseamnă război, dar un tratat mai puţin primejdios pentru noi şi totodată mai puţin apăsător pentru muncitori şi ţărani, mai puţin apăsător decît atunci cînd împotriva noastră au fost aruncate cele mai bune tancuri şi cele mai bune tunuri. De aceea trebuie să folosim toate mijloacele pentru ca, cu preţul unor concesii economice, să dezvoltăm forţele noastre economice, să înlesnim opera de refacere a economiei noastre. Capitaliştii, desigur, n-o să respecte contractele — spun tovarăşii care se tem de concesiuni. E de la sine înţeles că în nici un caz nu trebuie să ne facem iluzii că capitaliştii vor respecta contractele. O să fie război, şi ultimul argument care în general rămîne argument în relaţiile republicii socialiste este războiul.

Acest război ne ameninţă acum ceas de ceas. Noi ducem tratative de pace cu Polonia şi avem toate şansele ca pacea să fie semnată sau cel puţin, ca să fiu mai precis, avem foarte multe şanse ca pacea să fie încheiată. Nu încape însă îndoială că Savinkovii şi capitaliştii francezi acţionează în direcţia torpilării acestui tratat. Dacă nu astăzi, apoi mîine războiul va deveni ceva posibil pentru capitalişti, şi ei l-ar începe bucuros chiar acum dacă n-ar fi învăţat ceva din experienţa acestor trei ani. Concesiunile implică un anumit risc; ele înseamnă pagube, înseamnă continuarea războiului. Acest lucru este neîndoielnic, dar un asemenea război este mai avantajos pentru noi. Cînd vom obţine un anumit minim de mijloace de producţie, de locomotive şi maşini, atunci nu vom mai fi, din punct de vedere economic, în situaţia în care am

www.dacoromanica.ro

fost pînă acum, şi ţările imperialiste vor prezenta o şi mai mică primejdie pentru noi.

Ni s-a spus că concesionarii vor crea condiţii excepţionale pentru muncitorii lor, le vor aduce îmbrăcăminte şi încălţăminte mai bună, hrană mai bună. În felul acesta vor face ei propagandă în rîndurile muncitorilor noştri, care sînt nevoiţi să îndure lipsuri şi vor îndura încă multă vreme de acum încolo. S-ar ajunge astfel la situaţia că am avea o republică socialistă în care muncitorii trăiesc în mizerie, şi alături de ea s-ar afla o insulă capitalistă în care muncitorii o duc de minune. Asemenea temeri sînt foarte des exprimate în adunările noastre de partid. Desigur că un asemenea pericol există, şi el dovedeşte că concesiunile sînt o continuare a războiului, că ele nu înseamnă pace; dar dacă noi am îndurat lipsuri mult mai mari şi totuşi am văzut că muncitori din ţările capitaliste vin la noi, deşi ştiu că condiţiile economice care îi aşteaptă în Rusia sînt mult mai proaste, atunci nu vom fi noi în stare să ne apărăm împotriva unei asemenea propagande prin contrapropaganda noastră, nu vom putea noi să demonstrăm muncitorilor că capitalismul poate, firește, să creeze condiţii mai bune pentru unele grupuri de muncitori ai săi, dar că prin aceasta nu se îmbunătăţesc condiţiile celorlalte mase de muncitori? În sfîrşit, de ce din toate contactele pe care le-am avut cu Europa şi America burgheză am ieşit întotdeauna noi în cîştig, şi nu ele? De ce pînă în ziua de azi ele sînt acelea care se tem să trimită delegaţii la noi, şi nu noi la ele? Pînă acum noi am reuşit întotdeauna să atragem de partea noastră măcar o mică parte din delegaţii trimişi de ele la noi în ţară, cu toate că delegaţiile erau alcătuite mai ales din elemente menşevice şi aceşti oameni veneau la noi doar pentru cîtva timp. Şi să ne temem noi că nu vom fi în stare să explicăm muncitorilor adevărul?! Ar însemna că nu sîntem buni de nimic dacă ne-am teme de aşa ceva, dacă am pune aceste considerente mai presus de interesul nostru direct, care, în ce priveşte concesiunile, prezintă o importanţă cu totul deosebită.

Situaţia ţăranilor şi muncitorilor noştri continuă să fie destul de grea. Trebuie s-o îmbunătăţim. În această pri-

www.dacoromanica.ro

vinţă pentru noi nu există nici o îndoială. Cred că sîntem cu toţii de acord că politica de concesiuni este şi o politică de continuare a războiului. Dar sarcina noastră este să apărăm existenţa republicii socialiste, care e izolată şi e înconjurată de duşmani capitalişti. Să menţinem neatinsă această republică, care este mult mai slabă decît duşmanii capitalişti din jurul ei, şi să-i lipsim astfel pe aceştia de posibilitatea de a încheia o alianţă între ei în vederea luptei împotriva noastră, să-i împiedicăm să-şi realizeze politica lor şi să nu le dăm posibilitatea de a obţine victoria ; sarcina noastră este să-i asigurăm Rusiei uneltele şi mijloacele necesare pentru a-şi reface economia, fiindcă, atunci cînd le vom obţine, vom sta atît de solid pe picioarele noastre, că nu vom mai avea a ne teme de nici un fel de duşmani din lumea capitalistă. Acesta este punctul de vedere de care ne-am lăsat călăuziţi în politica noastră de concesiuni şi pe care am ţinut să vi-l expun aici.

Publicat la sfîrşitul lui decembrie 1920 în broşura : V. Lenin „Despre concesiuni (Raport prezentat în faţa fracţiunii P.C. (b) din Rusia de la Congresul al VIII-lea al Sovietelor)", Moscova Gosizdat

Se tipăreşte după textul stenogramei, confruntat cu şpalturile broşurii corectate de V. I. Lenin

www.dacoromanica.ro

2

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA CONCESIUNI, ROSTIT ÎN FAŢA FRACŢIUNII P.C. (b) DIN RUSIA DE LA CONGRESUL AL VIII-lea AL SOVIETELOR 21 DECEMBRIE

Tovarăşi ! Am în faţa mea o serie întreagă de bileţele, şi am să răspund, pe scurt, doar la acelea din ele la care nu s-a primit încă răspuns. Dar mai întîi am să dau citire încă unui bileţel cu caracter informativ, care mi se pare de asemenea caracteristic :

La congresul judeţean din Arzamas, gubernia Nijni Novgorod, un ţăran fără partid a rostit în legătură cu concesiunile următoarele cuvinte, pe care vi le comunic şi dumneavoastră, întrucît ne oferă un indiciu deosebit de caracteristic : „Tovarăşi ! Vă trimitem la Congresul general şi declarăm că noi, ţăranii, sîntem hotărîţi să răbdăm de foame şi de frig încă trei ani, să facem tot felul de prestaţii, numai să n-o vindeţi pe concesiuni pe măicuţa noastră Rusia".

Cred că ar fi foarte util şi ar trebui să inserăm această declaraţie în raportul oficial ce urmează să fie prezentat la congres *, pentru că ea va scoate la iveală o latură a problemei pe care capitaliştii n-o au în vedere şi pe care noi n-avem nici un motiv s-o tăinuim, şi anume că aici se ascunde o primejdie care ne obligă să fim cu ochii în patru. Că aceste avertismente fac să sporească atenţia muncitorilor şi ţăranilor am mai spus-o, iar dacă din rîndurile ţăranilor analfabeţi ne vin asemenea avertismente, este un lucru deosebit de important, pentru că ele scot în relief o sarcină care în momentul de faţă prezintă o însemnătate excepţională, întrucît la acest congres va trebui să examinaţi proiectele de legi cu privire la ajutorarea

* Vezi volumul de faţă, p. 140 — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

gospodăriei ţărăneşti, care au fost prezentate Consiliului Comisarilor Poporului. Trebuie să ştim să-i convingem pe ţăranii fără partid, să-i atragem de partea noastră şi să-i facem să manifeste spirit de iniţiativă. Un asemenea bileţel ne arată că în această direcţie avem toată posibilitatea să obţinem succese deosebit de mari, şi le vom obţine.

Iată un alt bileţel :

N-o să creeze oare capitaliştii-concesionari în rîndurile maselor muncitoreşti proletare o stare de spirit potrivnică Puterii sovietice, arătînd că, întrucît trecem printr-o perioadă de criză economică şi de ruină, nu vom fi în măsură să satisfacem nevoile muncitorului aşa cum pot să le satisfacă capitaliştii ?

Am mai spus că în ţările înaintate, în cele mai multe din ele, muncitorii sînt aprovizionaţi mai bine ca la noi ; şi totuşi muncitorul rus din toate ţările înaintate năzuieşte să vină neapărat în Rusia Sovietică, fără să închidă cîtuşi de puţin ochii asupra lipsurilor pe care le au de suportat muncitorii.

Împreună cu capitaliştii englezi şi americani n-o să-şi facă apariţia şi Reabuşinskii ruşi, şi alţii de teapa lor ?

Trebuie să facem o legătură între acest bileţel şi acela în care sîntem întrebaţi dacă nu cumva concesionarii vor beneficia de dreptul de exteritorialitate. Nu, bineînţeles că nu ; noi în nici un caz n-o să le acordăm acest drept. Dreptul de exteritorialitate se acordă numai ambasadorilor, şi asta numai în anumite condiţii. Dacă Reabuşinski scontează să se ascundă de anumite organe, cred că socoteala lui e greşită.

Apoi, tovarăşi, vreau să vă comunic că tov. Lejava scrie : „Vanderlip a prezentat un mandat din partea a 10 mari sindicate ale capitaliştilor. Acest lucru a fost controlat de organele noastre speciale şi a fost confirmat şi de la Londra de Krasin, care a verificat şi el acolo cît sînt de serioase grupurile care l-au împuternicit pe Vanderlip".

Repet, pentru tovarăşii care mă întreabă de ce n-a fost publicat acordul, că nu ne convine să-l publicăm, pentru că capitaliştii, care se încaieră între ei, cred că acest acord

www.dacoromanica.ro

conţine lucruri mult mai proaste. Asta ne-o dovedeşte zarva care s-a iscat în presă. N-au decît să creadă, noi n-avem cîtuşi de puţin intenţia să-i dezamăgim. Iar cei ce vor să ia cunoştinţă de conţinutul acordului au toată posibilitatea s-o facă. Afară de aceasta, eu am mai spus că acordul poate intra în vigoare numai după ce noul preşedinte al Statelor Unite ale Americii îşi va lua postul în primire. Iar la noi, congresul partidului se va ţine în cursul lunii februarie [68]. Prin urmare, partidul are toată posibilitatea să controleze tot ce e necesar şi să ia hotărîrile cuvenite.

Vă rog să-mi explicaţi, dacă se poate, pe cît timp a fost concesionată Kamciatka (sau pe cît timp se presupune că are să fie concesionată) şi dacă, în afară de avantaje politice, R.S.F.S.R. capătă şi avantaje economice şi sub ce formă?

Kamciatka n-a fost concesionată, şi înainte de martie nu poate fi concesionată. Avantajele economice constau în aceea că, după cum prevede proiectul de acord, ei sînt obligaţi să ne dea nouă o parte din produsele miniere pe care le vor extrage.

Acordînd concesiuni, nu recunoaştem prin aceasta că statele capitaliste vor continua să existe încă multă vreme şi nu credem că teza noastră cu privire la izbucnirea în curînd a revoluţiei mondiale este greşită?

La această întrebare a răspuns Buharin. Aici nu este vorba că noi am recunoaşte că ele mai pot să existe încă multă vreme, ci că forţe gigantice le împing în prăpastie. Existenţa noastră şi ieşirea cît mai rapidă din actuala situaţie critică şi izbăvirea de foamete reprezintă o forţă uriaşă şi un factor al revoluţiei mult mai puternic decît acele sume, neînsemnate din punct de vedere al economiei mondiale, pe care le vor căpăta de la noi. O sută sau o mie de maşini şi locomotive în plus au pentru noi o importanţă uriaşă, deoarece, după ce am redus durata refacerii mijloacelor de transport, pe care Troţki a evaluat-o la patru ani şi jumătate, iar apoi a redus-o la trei ani şi jumătate, am putea s-o mai reducem cu încă un an. Iar

www.dacoromanica.ro

micşorarea perioadei de ruină şi de foamete cu un an are pentru noi o importanţă uriaşă.

Nu s-ar putea întîmpla ca Japonia, pentru a ne pune în imposibilitate să concesionăm Americii Kamciatka, s-o ia în stăpînire, s-o ocupe cu forţa armată şi să declare că-i aparţine?

În realitate, ea este şi acum stăpînă pe Kamciatka, şi, dacă ar putea s-o ocupe cu forţa armată, ar ocupa-o, dar nu poate, pentru că îi e teamă de America.

Spuneţi-mi, de unde o să ia capitalistul forţa de muncă? O s-o aducă cu sine? Mă îndoiesc. Iar dacă o să angajeze muncitori ruşi, atunci, în afară de faptul că aceştia vor fi la discreţia capitalistului, se va dezorganiza, la noi, piaţa forţei de muncă, ceea ce la rîndul său va duce la dezorganizarea planului economic unic.

Nu înţeleg în ce fel o să se dezorganizeze planul nostru economic prin faptul că muncitorii noştri se vor duce să lucreze la capitalist. Ei nu vor putea să se angajeze peste capul sindicatelor noastre, al organizaţiilor noastre economice, al partidului nostru. Muncitorii de la întreprinderile capitaliste înaintate îi vor învăţa pe muncitorii noştri cele mai bune metode de producţie, ceea ce va fi spre folosul nostru. Supunîndu-se condiţiilor de muncă capitaliste, muncitorii noştri vor aplica codul muncii existent la noi sau prevederile unor convenţii speciale, care îi vor îngrădi pe capitalişti, iar dacă condiţiile de muncă vor fi proaste, ei vor putea să plece de-acolo fără nici o teamă. Dacă condiţiile nu le vor conveni, ei vor pleca. Unii tovarăşi se tem că condiţiile de muncă vor fi bune, iar alţii că vor fi proaste. O să urmărim şi noi toate astea, ca şi muncitorii şi ţăranii noştri, şi o să stabilim măsurile cuvenite.

O dată ce au fost acordate concesiunile, iar concesionarii şi-au început activitatea, munca desfăşurată de P.C. (b) din Rusia în direcţia organizării de celule comuniste în rîndurile celor ce lucrează pe teritoriul concesiunii va avea un caracter legal sau exclusiv ilegal?

Aici avem de-a face cu o idee greşită despre concesiuni şi concesionari. Concesionarul nu este o autoritate de stat. El nu va căpăta nici un teritoriu în afară de cel necesar pentru exploatarea economică respectivă. Toate organele

www.dacoromanica.ro

puterii, toate tribunalele rămîn exclusiv în mîinile R.S.F.S.R.

Dacă în America şomajul grăbeşte izbucnirea revoluţiei, înseamnă că prin concesiunile pe care le acordăm noi dăm posibilitate acestei ţări să învingă criza, adică să întîrzie izbucnirea revoluţiei.

Netemeinicia acestui argument a fost arătată de tov. Buharin.

Dacă burghezia internaţională află care este tactica Puterii sovietice în materie de concesiuni, atunci care va fi situaţia Puterii sovietice? N-o să constituie asta un neajuns pentru noi?

Dimpotrivă, în Europa toată lumea ştie că noi vrem să acordăm concesiuni, iar zarva ce s-a iscat acolo dovedeşte că burghezia este cuprinsă de nelinişte. Se observă că se teme să nu întîrzie. Toţi capitaliştii care nu voiau să-şi asume riscul de a relua relaţiile cu Rusia au simţit că ei au rămas în urmă şi că cei mai întreprinzători cuceresc teren. Iar noi căutăm să profităm de contradicţiile dintre capitalişti.

Există planuri sau proiecte de concesionare a unor mari întreprinderi industriale din Moscova şi, în general, din centrul ţării? Se vorbeşte, bunăoară, de trei concesiuni de acest fel: una la Moscova, alta la Iaroslavl şi alta la Liuberţî.

Eu nu ştiu nimic despre asemenea concesiuni. La Liuberţî există o uzină americană, care nu este şi n-a fost niciodată naţionalizată, dar nu s-a acordat nici o concesiune. Singura concesiune în centru, despre care tovarăşii de la Consiliul economic superior spuneau că e posibilă, ar fi aceea care s-ar acorda, în vederea dezvoltării întreprinderilor de coloranţi, unor chimişti germani, cărora li s-ar ceda şi o fabrică. În Consiliul Comisarilor Poporului au fost cu toţii de părere că o asemenea concesiune este posibilă, dar discuţiile n-au avut nici o urmare practică.

Germania este într-un stadiu atît de avansat faţă de noi, încît în timpul războiului imperialist chiar şi ţările înaintate s-au găsit într-o situaţie dificilă atunci cînd industria chimică germană a încetat să le mai livreze produse. Iar noi, ca să punem pe picioare industria chimică, trebuie să

www.dacoromanica.ro

fim dispuşi să plătim mai mult chimiştilor germani. Cel mai bun mijloc de a învăţa este acela de a concesiona o fabrică germanilor. În acest domeniu nici un fel de şcoli sau de prelegeri nu pot avea rezultatul pe care-l are munca practică într-o fabrică, unde poţi să-l faci pe muncitor să înveţe meseria într-o jumătate de an, iar după aceea să construiască o altă fabrică asemănătoare, alături. A ne teme că germanii, în actuala lor situaţie internaţională, ar putea cu o singură fabrică să ne facă cine ştie ce e ridicol. În Consiliul Comisarilor Poporului nu s-au iscat divergenţe în acest sens, în principiu, această concesie poate fi acceptată. Din păcate, în această problemă nu s-a ajuns la o soluţie concretă. Trebuie să subliniez că la noi se vorbeşte foarte mult despre concesiuni, dar deocamdată n-am reuşit să încheiem nici un contract de concesionare. Vom considera că am obţinut un mare succes atunci cînd vom încheia măcar un singur contract de concesiune, cînd vom vedea condiţiile ei concrete.

Mai departe.

Căror ţări putem să le acordăm concesiuni? Putem să-i acordăm Poloniei?

Noi credem că putem să acordăm tuturor ţărilor, inclusiv Poloniei.

N-ar putea capitaliştii să se folosească de concesiuni pentru a preveni crizele în propria lor ţară şi a amîna astfel revoluţia socială?

Dacă capitaliştii ar putea să prevină crizele în propria lor ţară, capitalismul ar fi ceva etern. Ei, bineînţeles, sînt nişte pioni orbi într-un mecanism general — lucru dovedit de războiul imperialist. Cu fiecare lună ce trece devine tot mai vădit că criza capitalismului se agravează, că în lumea întreagă procesul de descompunere se adînceşte mereu şi numai în Rusia a început un avînt în direcţia unei îmbunătăţiri serioase şi trainice.

S-ar putea ca concesionarii să asigure muncitorilor lor condiţii mai bune cu scopul de a semăna discordie în rîndurile muncitorilor.

www.dacoromanica.ro

Prin aceasta nu vor putea să semene discordie în rîndurile muncitorilor noştri, fiindcă noi am devenit mult mai puternici.

Se vor organiza celule sindicale şi pe teritoriul concesionarilor ?

Concesionarii nu capătă decît exploatarea economică, autorităţile şi legile continuă să fie exclusiv sovietice.

N-aţi putea să ne indicaţi care sînt condiţiile menite să ne asigure împotriva pericolului de denaturare a sistemului nostru de stat sovietic şi de introducere a regimului capitalist ?

Aceste condiţii sînt legile R.S.F.S.R. Dacă cealaltă parte contractantă le încalcă, avem dreptul să denunţăm contractul.

În ce constă proiectul preliminar de contract cu imperialiştii americani, care are ca obiect concesionarea Kamciatkăi ?

Am spus că concesionarea se va face pe o perioadă de 50—60 ani. Noi vom obţine o parte din produse, iar ei capătă dreptul de a-şi amenaja o bază maritimă militară într-un golf din apropierea sursei de ţiţei.

Dv. spuneţi că acordarea de concesiuni unor capitalişti din ţările subjugate, de pildă din Germania, are o importanţă mai mare. Dar cum priviţi faptul că capitaliştii dintr-o asemenea ţară, căpătînd concesiuni, vor îmbunătăţi situaţia ei economică, ceea ce ar face ca acolo sa întîrzie momentul izbucnirii revoluţiei ?

În sens revoluţionar, situaţia internaţională este axată pe lupta dintre Rusia Sovietică şi celelalte ţări, ţările capitaliste. A întări Rusia Sovietică şi a o face invincibilă — iată care e obiectivul principal, care e strîns legat de lupta ţărilor asuprite şi coloniale.

Ce rol joacă în concesiunile noastre bumbacul turkestan ?

Deocamdată nu e vorba de concesionarea bumbacului turkestan ; nu s-a discutat despre aşa ceva.

Se va concesiona refacerea unor întreprinderi industriale şi se vor acorda concesiuni în exploatarea căilor ferate ?

www.dacoromanica.ro

O asemenea situaţie este exclusă, întrucît căile ferate constituie o întreprindere unitară.

Nu s-a pus şi chestiunea concesionării abatoarelor ?

N-am auzit nimic în acest sens.

În protestele împotriva concesiunilor, aşa cum au fost ele formulate în diferite regiuni ale ţării, nu se manifestă de loc o stare de spirit sănătoasă, ci sentimentele patriotice ale păturii mic-burgheze înstărite de la sate şi ale micii burghezii de la oraşe.

Patriotismul omului care preferă să rabde de foame trei ani de zile decît să cedeze străinilor Rusia este un patriotism adevărat, şi fără el noi n-am fi rezistat trei ani de zile. Fără acest patriotism noi n-am fi reuşit să apărăm Republica sovietică, să lichidăm proprietatea privată şi să colectăm acum, în cadrul predării obligatorii a surplusurilor, 300 000 000 de puduri de cereale. Acesta este cel mai bun patriotism revoluţionar. Şi nu este adevărat că chiaburii ar prefera să rabde de foame trei ani de zile decît să lase să intre în ţară capitaliştii străini, de la care s-ar mai pricopsi cu cîte ceva. Aici nu e vorba de chiaburi, ci de ţăranii mijlocaşi fără partid.

N-ar trebui să ne temem că, o dată cu războiul care se aşteaptă să izbucnească între America şi Japonia, s-ar putea ca Japonia să pornească un serios atac împotriva Rusiei noastre Sovietice ? În acest caz, ce-ar trebui să facem ? Să ne apărăm de Japonia, încheind o alianţă cu America imperialistă şi folosind ajutorul ei ca o forţă reală ?

Bineînţeles, o să ne apărăm, şi nu o dată am spus că, atunci cînd e vorba de consolidarea republicii socialiste, alianţa cu unul dintre imperialisme îndreptată împotriva altuia nu e ceva inadmisibil din punct de vedere principial. În prezent pentru Japonia este mult mai greu decît acum un an să atace Rusia Sovietică.

Explicaţi-ne care e politica Antantei faţă de Turcia şi care sînt relaţiile dintre ea şi noi.

Într-un raport oficial nu putem, bineînţeles, să vorbim deschis despre această chestiune, pentru că relaţiile sînt extrem de încurcate. Aici totul depinde de complicatul

www.dacoromanica.ro

joc de relaţii din Gruzia burgheză, care se află în faţa unei catastrofe. Tovarăşii pe care-i preocupă această problemă vor asculta, sînt convins, cu mult folos şi cu un interes deosebit raportul tovarăşului Meşceriakov, redactor al ziarului „Pravda", care s-a întors din Gruzia, unde a stat cîteva săptămîni, dacă nu cîteva luni, şi a adunat materiale foarte interesante despre regimul menşevic. Gruzia se află în pragul catastrofei. Ofensiva turcă urma să fie dezlănţuită împotriva noastră. Antanta ne-a săpat nouă groapa şi a căzut singură în ea, căci noi am căpătat Armenia Sovietică.

În Turcia domină cadeţii, octombriştii, naţionaliştii, care sînt dispuşi să ne vîndă Antantei. Dar aşa ceva ar fi extrem de greu, pentru că poporul turc este revoltat de sălbaticul regim de asuprire instaurat de Antantă, iar simpatia faţă de Rusia Sovietică devine cu atît mai pronunţată, cu cît sprijinim mai mult Republica Azerbaidjană independentă în efortul ei de eliberare efectivă a ţăranilor musulmani, care au alungat pe moşieri, dar se tem să ia pămîntul, şi care peste un timp oarecare n-o să se mai teamă ; iar atunci cînd ei o să pună stăpînire pe pămînt, moşierul turc n-o să se mai poată menţine.

Noi, personal, am avut şi vom avea o atitudine cît se poate de paşnică în Caucaz, şi tovarăşii de acolo trebuie să ştie că nu vom admite nici cea mai mică imprudenţă care ne-ar putea antrena într-un război. Politica noastră de pace a fost pînă acum atît de reuşită, că Antanta dă semne de nervozitate, ia măsuri hotărîte împotriva noastră, dar toate se întorc împotriva ei.

Ce se va întîmpla mai departe cu Gruzia ?

Asta n-o ştie nici Allahul musulmanilor, însă dacă vom da dovadă de destulă stăpînire de sine, atunci, fără să riscăm nimic, vom cîştiga cîte ceva.

Sîntem întrebaţi dacă s-au discutat şi alte concesiuni în afară de Kamciatka. Cu Vanderlip nu s-a discutat despre nici o altă concesiune.

Cu privire la distribuirea materialelor. Ele nu pot fi distribuite, în primul rînd, pentru că tipografiile au mult de

www.dacoromanica.ro

lucru, iar în al doilea rînd ca să nu poată ajunge în străinătate, unde sînt unii care caută să zădărnicească eforturile noastre. Or, noi deocamdată n-am concesionat nimic, n-am încheiat nici un contract, aşa că trebuie mai întîi să încheiem un contract şi abia după aceea să vorbim de primejdii. Deocamdată nu avem nimic la mînă şi acţionăm semioficial.

Ce se va întîmpla cu concesiunile, precum şi cu lucrările şi construcţiile executate de concesionari în caz că : a) ei vor încălca legile R.S.F.S.R., b) va izbucni un război cu statul al cărui reprezentant este concesionarul şi c) cu alte state ?

În caz că vor încălca prevederile contractului, concesionarii vor fi deferiţi justiţiei, conform legilor ţării noastre. În caz de război, contractul de concesionare se reziliază, iar bunurile, potrivit regulilor războiului, trec în posesiunea ţării noastre.

Burghezii ruşi care au şters-o în străinătate vor avea posibilitatea să participe cu capitalul lor la exploatarea concesiunilor. Nu s-ar putea întîmpla ca sub firma capitalului străin să apară vechii patroni ?

Dacă un vechi patron sub firma unui capital străin are să treacă prin pădurile din nordul Rusiei europene, n-are să se întîmple nimic. La noi, în centrul Moscovei se găsesc mulţi foşti patroni. Aşa că trebuie să ne temem de o mie de ori mai puţin de condiţiile cînd vom dispune de lista tuturor străinilor care vin la noi decît de patronii care acţionează în întreprinderile noastre şi care, din păcate, n-au fost încă luaţi în evidenţă.

Aţi arătat şi aţi subliniat importanţa politică a concesiunilor. Totul e clar. Dar provincia este mai ales neliniştită de următoarele : vom acorda concesiuni şi vom avea relaţii comerciale. Ce riscuri şi pericole apar astfel pentru republică, în sensul descompunerii orînduirii sovietice şi al subminării ei dinăuntru (poate intensificarea speculei etc.) şi cum trebuie să ne apărăm ?

Despre asta am mai vorbit. Specula a constituit pentru noi o ameninţare teribilă, sub forma „suharevkăi", împotriva căreia am dus o luptă permanentă. Ne dăm seama, firește, că, o dată cu lichidarea Suharevkăi, specula a con-

www.dacoromanica.ro

tinuat totuşi şi continuă să existe pretutindeni unde se află un mic proprietar ; şi astfel de proprietari sînt la noi cu zecile de milioane. Iată unde trebuie căutat adevăratul pericol, şi nu în marele capital, care la noi va fi supus unei supravegheri speciale din toate părţile. Totodată, nu trebuie să uităm că vom avea un contract pe care îl putem oricînd rezilia, pericolul cel mai mare reducîndu-se la plata unor despăgubiri.

Spuneţi-ne cum stau lucrurile cu datoriile contractate de guvernele ţariste ; va fi dispusă Antanta să încheie vreo tranzacţie fără să-i fie plătite datoriile ?

Încă de pe acum Anglia se declară de acord să nu ne pretindă achitarea datoriilor, fiindcă i-am prezentat un proiect de acord comercial. În conformitate cu acest proiect s-a trecut acum la încheierea unor tranzacţii ; şi el nu prevede pentru noi obligaţia de a plăti datoriile. Am spus că Anglia se declară de acord, dar Franţa nu. Şi atunci îi spunem Franţei că în principiu nu refuzăm să plătim. Despre cuantumul exact al acestor plăţi o să vorbim la conferinţă, la care o să spunem că şi ei sînt răspunzători de toate daunele pe care ni le-au pricinuit prin intervenţia lor. În legătură cu această problemă funcţionează o comisie specială, care, la un calcul preliminar, a stabilit că daunele se ridică la 10 miliarde de ruble aur.

Publicat pentru prima oară în 1963, în revista „Kommunist" nr 6

Se tipăreşte după stenogramă

www.dacoromanica.ro

3

RAPORTUL COMITETULUI EXECUTIV CENTRAL DIN RUSIA ŞI AL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA POLITICA EXTERNĂ ŞI INTERNĂ 22 DECEMBRIE

(Exclamaţii în sală: „Trăiască tovarăşul Lenin!". Ropote de aplauze. Ovaţii furtunoase.) Tovarăşi, îmi revine sarcina de a prezenta un raport cu privire la politica externă şi internă a guvernului. Eu înţeleg această sarcină nu ca o înşirare de proiecte de lege şi măsuri, fie ele oricît de ample şi de importante, adoptate de puterea muncitorească-ţărănească. Cred totodată că o relatare a evenimentelor din această perioadă n-ar aduce nimic interesant pentru dv. şi n-ar prezenta o importanţă deosebită. Mi se pare că e cazul să încercăm a sintetiza principalele învăţăminte trase de noi în cursul acestui an, care în domeniul politicii nu a fost mai puţin bogat în cotituri vertiginoase decît ceilalţi ani ai revoluţiei, şi din sintetizarea învăţămintelor trase din experienţa acestui an să deducem cele mai urgente sarcini politice şi economice care ne stau în faţă şi în care Puterea sovietică, atît prin proiectele ei de lege ce v-au fost supuse spre examinare şi aprobare, cît şi prin ansamblul măsurilor luate, îşi pune acum cele mai multe speranţe, le acordă cea mai mare importanţă şi se aşteaptă să obţină prin îndeplinirea lor succese însemnate în opera noastră de construcţie economică. De aceea permiteţi-mi să mă limitez doar la cîteva observaţii sumare în legătură cu situaţia internaţională a republicii şi cu principalele rezultate obţinute în anul ce s-a scurs în domeniul politicii externe.

www.dacoromanica.ro

Ştiţi, desigur, cu toţii cum sub presiunea ţărilor capitaliste din Europa apuseană, şi nu numai din Europa apuseană, moşierii şi capitaliştii polonezi ne-au impus războiul. Vă e de asemenea cunoscut că în aprilie anul trecut noi am propus pace guvernului polonez în condiţii incomparabil mai avantajoase pentru el decît cele actuale şi că numai sub presiunea unei extreme necesităţi, după eşecul total al tratativelor noastre de armistiţiu cu Polonia, am fost nevoiţi să recurgem la un război care — cu toată înfrîngerea extrem de grea suferită de trupele noastre lîngă Varşovia, datorită faptului că erau, fără îndoială, istovite de război — s-a terminat totuşi cu o pace mai avantajoasă pentru noi decît aceea pe care am propus-o Poloniei în aprilie. A fost semnată o pace preliminară cu această ţară, şi acum au loc tratative în legătură cu semnarea unei păci definitive. Nu ascundem cîtuşi de puţin primejdia ce o prezintă presiunea pe care o exercită unele ţări capitaliste dintre cele mai tenace, precum şi anumite cercuri ale albgardiştilor ruşi cu scopul de a evita ca aceste tratative să se termine prin încheierea păcii. Totuşi trebuie să spunem că politica Antantei, care este îndreptată spre intervenţie militară şi spre sugrumarea Puterii sovietice prin forţa armelor, suferă mereu eşecuri şi că noi atragem de partea politicii noastre de pace un număr tot mai mare de state, care au, fără îndoială, o poziţie ostilă faţă de Puterea sovietică. Devine tot mai mare numărul statelor care au semnat tratate de pace cu noi şi este foarte probabil ca în cel mai scurt timp să fie semnat tratatul de pace definitiv cu Polonia. În felul acesta alianţa forţelor capitaliste, care încearcă să ne smulgă puterea prin război, va primi încă o lovitură cît se poate de serioasă.

De asemenea, tovarăşi, vă este desigur cunoscut că insuccesele noastre vremelnice în războiul cu Polonia şi situaţia grea în care ne-am aflat în unele momente ale războiului s-au datorat faptului că a trebuit să luptăm împotriva lui Vranghel, care era recunoscut oficial de către o putere imperialistă [69] şi primea un imens ajutor material, militar şi de altă natură. În felul acesta, ca să terminăm cît mai repede războiul, am fost nevoiţi să recurgem la o concentrare rapidă a trupelor, spre a-i da lui Vranghel lovitura decisivă. Vă este desigur cunoscut eroismul fără seamăn de

www.dacoromanica.ro

care a dat dovadă Armata Roşie, biruind piedici şi cucerind fortificaţii pe care chiar specialiştii şi somităţi în problemele militare le considerau inexpugnabile. Una din paginile cele mai strălucite din istoria Armatei Roşii este victoria ei deplină, decisivă şi extraordinar de rapidă repurtată asupra lui Vranghel. În felul acesta a fost lichidat războiul ce ne-a fost impus de albgardişti şi de imperialişti.

Acum putem să pornim cu incomparabil mai multă încredere şi fermitate la înfăptuirea operei de construcţie economică, care ne este atît de scumpă şi de necesară şi care ne atrage de multă vreme, să pornim cu convingerea că domnii capitalişti nu vor reuşi atît de uşor, ca pînă acum, s-o zădărnicească. Dar, se înţelege, trebuie să fim în gardă. În nici un caz nu putem spune că acum sîntem asiguraţi împotriva războiului. Şi această lipsă de garanţie împotriva războiului nu constă de loc în aceea că n-avem încă tratate formale de pace. Ştim prea bine că rămăşiţele armatei lui Vranghel n-au fost nimicite şi că ele stau ascunse nu prea departe, că se află sub tutela şi protecţia puterilor capitaliste şi se refac cu ajutorul lor, că organizaţiile albgardiste ruseşti desfăşoară o activitate intensă, încercînd să formeze noi unităţi militare, care, împreună cu forţele de care dispune Vranghel, să fie pregătite, la momentul potrivit, pentru un nou asalt împotriva Rusiei.

De aceea, pentru orice eventualitate, trebuie ca şi de aci înainte să fim pregătiţi de război. Nebizuindu-ne pe loviturile pe care le-am dat pînă acum imperialismului, trebuie cu orice preţ să menţinem gata de luptă Armata noastră Roşie şi să întărim capacitatea ei de luptă. Aceasta, bineînţeles, nu ne împiedică să trecem la eliberarea unei anumite părţi din armată şi la rapida ei demobilizare. Ne bizuim pe convingerea că uriaşa experienţă dobîndită de Armata Roşie şi de conducătorii ei în timpul războiului ne va ajuta să îmbunătăţim acum calităţile ei. Şi vom reuşi ca, reducînd efectivul armatei, să menţinem nucleul ei principal, care nu va constitui o povară prea mare pentru republică în ce priveşte întreţinerea, şi în acelaşi timp, prin reducerea acestui efectiv, vom asigura mai bine decît înainte posibilitatea ca, la nevoie, să punem din nou pe picioare şi să mobilizăm o forţă militară şi mai mare.

www.dacoromanica.ro

Şi sîntem convinşi că toate statele vecine, care au avut pînă acum mult de pierdut prin sprijinirea comploturilor organizate de albgardişti împotriva noastră, au ţinut îndeajuns seama de învăţămintele incontestabile trase din experienţă şi au apreciat la justa lui valoare spiritul nostru de conciliere, pe care toată lumea îl interpreta ca pe o dovadă de slăbiciune. După aceşti trei ani de experienţă ele trebuie să se fi convins că, atunci cînd ne afirmăm voinţa noastră statornică de pace, sîntem totodată pregătiţi şi din punct de vedere militar. Şi orice încercare de a dezlănţui un război împotriva noastră va însemna, pentru statele care se lasă tîrîte într-un asemenea război, o înrăutăţire a condiţiilor pe care le-ar fi putut avea fără război şi înainte de război în comparaţie cu cele pe care le vor obţine ca rezultat al războiului şi după război. Acest lucru a fost dovedit în ceea ce priveşte cîteva state. Şi el este o cucerire a noastră, la care nu vom renunţa şi pe care n-o va uita nici unul dintre statele care ne înconjură sau care se află în contact politic cu Rusia. Datorită acestui fapt, relaţiile noastre cu statele vecine se îmbunătăţesc continuu. Precum ştiţi, pacea a fost definitiv semnată cu o serie întreagă de state situate la graniţele de vest ale Rusiei care înainte făceau parte din fostul imperiu rus şi a căror independenţă şi suveranitate au fost necondiţionat recunoscute de Puterea sovietică potrivit principiilor fundamentale care stau la baza politicii ei. O pace încheiată pe această bază are toate şansele să fie mai trainică decît ar fi dorit-o capitaliştii şi unele state din Europa occidentală.

În ceea ce priveşte guvernul leton, trebuie să spun că a fost o vreme cînd părea că ne ameninţă pericolul unei înrăutăţiri a relaţiilor, şi lucrurile au mers pînă acolo că s-a ajuns la ideea ruperii relaţiilor diplomatice. Dar tocmai ultimul raport al reprezentantului nostru în Letonia arată că s-a şi produs o schimbare a politicii, că au fost înlăturate multe din neînţelegerile şi motivele legitime de nemulţumire. Sînt serioase speranţe că în cel mai scurt timp vom stabili relaţii economice strînse cu această ţară, care în schimbul de mărfuri cu Europa apuseană se va dovedi, bineînţeles, şi mai folositoare pentru noi decît Estonia şi celelalte state învecinate cu R.S.F.S.R.

www.dacoromanica.ro

Se cuvine de asemenea să menţionez, tovarăşi, că în Orient politica noastră a repurtat în acest an mari succese. Trebuie să salutăm formarea şi consolidarea republicilor sovietice Buhară, Azerbaidjană şi Armeană, care nu numai că şi-au restabilit pe deplin independenţa, dar au trecut puterea în mîinile muncitorilor şi ţăranilor. Aceste republici constituie o dovadă şi o confirmare că ideile şi principiile Puterii sovietice sînt accesibile şi imediat realizabile nu numai în ţările dezvoltate din punct de vedere industrial, nu numai acolo unde au un sprijin social cum e proletariatul, dar şi acolo unde au o bază cum e ţărănimea. Ideea sovietelor ţărăneşti a învins. A fost asigurată trecerea puterii în mîinile ţăranilor ; în mîinile lor se află pămîntul, mijloacele de producţie. Relaţiile de prietenie dintre republicile sovietice ţărăneşti şi Republica socialistă rusă au fost consolidate prin rezultatele practice ale politicii noastre.

Putem saluta totodată şi apropiata semnare a unui tratat cu Persia [70], cu care au fost asigurate relaţii de prietenie datorită comunităţii de interese fundamentale existente între toate popoarele care îndură jugul asupririi imperialiste.

Trebuie de asemenea să remarcăm că se normalizează şi se consolidează tot mai mult relaţiile noastre de prietenie cu Afganistanul şi, mai ales, cu Turcia. În ce priveşte Turcia, statele Antantei au făcut totul pentru a împiedica stabilirea unor relaţii cît de cît normale între acest stat şi ţările din Europa apuseană. Această împrejurare — cu toată împotrivirea şi intrigile burgheziei, cu toate că în jurul Rusiei continuă să existe ţări burgheze — asigură tot mai mult, datorită consolidării Puterii sovietice, o întărire a alianţei şi a relaţiilor de prietenie dintre Rusia şi naţiunile asuprite din Orient, fiindcă principalul fapt în toată politica practicată aci este violenţa exercitată de imperialism împotriva popoarelor care n-au avut norocul să se enumere printre învingători, şi această politică mondială a imperialismului duce la apropiere, alianţă şi prietenie între toate popoarele asuprite. Iar succesul pe care l-am obţinut noi, în această direcţie, şi în Apus în ce priveşte statele mai europenizate arată că actualele baze ale politicii noastre externe sînt juste şi că îmbunătăţirea situaţiei noastre internaţionale are o temelie trainică. Sîntem convinşi că, ducînd şi de acum în-

www.dacoromanica.ro

colo o politică de pace, făcînd unele concesii (pe care trebuie să le facem pentru a evita războiul), în ciuda tuturor intrigilor şi planurilor urzite de imperialişti, care, desigur, vor căuta întotdeauna să bage zîzanie între noi şi alte state, linia fundamentală a politicii noastre şi principalele interese care decurg din însăşi esenţa politicii imperialiste se vor dovedi mai tari şi vor duce la stabilirea unor legături din ce în ce mai strînse între R.S.F.S.R. şi statele vecine, al căror număr e în continuă creştere. Şi aceasta e o chezăşie că vom putea să ne consacrăm în întregime operei de construcţie economică, că vom putea să muncim în linişte, cu toată hotărîrea şi plini de încredere, vreme mai îndelungată.

Trebuie să vă mai spun că în prezent se duc tratative cu Anglia în vederea semnării unui acord comercial. Din păcate, aceste tratative se tărăgănează cu mult peste aşteptările noastre, dar în această privinţă noi n-avem absolut nici o vină. Încă în iulie, cînd guvernul englez, într-un moment în care trupele sovietice repurtau mari succese, ne-a propus în mod oficial textul unei convenţii care ne asigura posibilitatea stabilirii unor relaţii comerciale, noi ne-am declarat întru totul de acord cu el, dar de atunci lupta dintre diferite curente în guvernul englez şi în statul englez a făcut să întîrzie rezolvarea acestei chestiuni. Am constatat că guvernul englez şovăie, că ameninţă să rupă complet relaţiile cu noi şi să trimită imediat flota împotriva Petrogradului. Toate astea le-am văzut, dar în acelaşi timp am văzut cum, drept răspuns la această ameninţare, în întreaga Anglie s-a creat o întinsă reţea de „Comitete de acţiune". Am văzut cum cei mai înveteraţi adepţi ai curentului oportunist şi conducătorii lor au fost nevoiţi, sub presiunea muncitorilor, să păşească pe această cale a unei politici cu totul „neconstituţionale", pe care pînă mai ieri chiar ei o condamnau. S-a vădit că forţa presiunii şi a conştiinţei maselor muncitoare, în ciuda tuturor prejudecăţilor menşevice care au dominat pînă acum în mişcarea sindicală engleză, şi-a croit drum în aşa măsură, încît a frînt tăişul politicii militariste a imperialiştilor. Şi acum noi, continuînd politica noastră de pace, ne situăm pe platforma proiectului propus în iulie de guvernul englez. Sîntem gata să semnăm imediat acordul comercial, şi, dacă el n-a fost semnat pînă acum, vina o

www.dacoromanica.ro

poartă numai acele curente şi tendinţe din cercurile guvernante engleze care vor să zădărnicească încheierea acordului comercial şi care, înfruntînd nu numai voinţa majorităţii muncitorilor, dar şi pe aceea a majorităţii burgheziei engleze, vor să aibă încă o dată mîinile libere pentru a ataca Rusia Sovietică. Asta le priveşte.

Cu cît va dăinui mai mult această politică, practicată de unele cercuri influente din Anglia, de cercurile capitalului financiar şi ale imperialiştilor, cu atît va agrava mai mult situaţia financiară, va face să întîrzie semnarea semiacordului, devenit acum necesar, între Anglia burgheză şi Republica sovietică şi va apropia pe imperialişti de momentul cînd, mai tîrziu, vor fi nevoiţi să accepte nu un semiacord, ci un acord deplin.

Tovarăşi, trebuie să spun că în legătură cu acest acord comercial cu Anglia se pune una din cele mai însemnate probleme ale politicii noastre economice : problema concesiunilor. Printre legile cele mai importante adoptate de Puterea sovietică în perioada de care se ocupă raportul figurează şi legea cu privire la concesiuni adoptată la 23 noiembrie anul curent. Cunoaşteţi, desigur, cu toţii textul acestei legi. Ştiţi cu toţii că am publicat acum materiale suplimentare care pot oferi tuturor delegaţilor la congresul Sovietelor o documentare mai amplă în această problemă. Am publicat o broşură care cuprinde nu numai textul acestui decret, dar şi o listă a principalelor obiecte de concesiuni, şi anume : de concesiuni agricole, forestiere şi miniere. Am luat măsuri ca tipăriturile cu textul acestui decret să ajungă cît mai repede în statele din Europa occidentală şi nădăjduim că politica noastră de concesiuni va fi încununată de succes şi din punct de vedere practic. Nu ascundem cîtuşi de puţin pericolele legate de această politică pentru Republica sovietică socialistă, care este şi o ţară slabă şi înapoiată. Atîta timp cît Republica noastră sovietică continuă să fie o regiune izolată la periferia întregii lumi capitaliste, ar fi o fantezie absolut ridicolă sau o utopie să credem că am ajuns la o deplină independenţă economică şi că cutare sau cutare pericol a dispărut. Firește, atîta timp cît mai există încă asemenea contradicţii fundamentale, există şi pericole,

www.dacoromanica.ro

şi de ele nu poţi fugi nicăieri. Trebuie numai să ne punem temeinic pe picioare ca să putem birui aceste pericole şi să ştim să le deosebim pe cele mai importante de cele mai puţin importante şi să preferăm pe cele care sînt mai puţin importante.

Nu demult ni s-a comunicat că la congresul judeţean din Arzamas al Sovietelor din gubernia Nijni Novgorod, un ţăran fără partid a spus următoarele în legătură cu concesiunile : „Tovarăşi ! Vă trimitem la Congresul general şi declarăm că noi, ţăranii, sîntem hotărîţi să răbdăm de foame şi de frig încă trei ani, să facem tot felul de prestaţii, numai să n-o vindeţi pe concesiuni pe măicuţa noastră Rusia". Salut din tot sufletul o asemenea stare de spirit, care este foarte răspîndită. Cred că pentru noi este chiar semnificativ că în rîndurile maselor muncitoare fără partid, şi nu numai în acelea ale muncitorilor, dar şi în acelea ale ţăranilor, s-a maturizat în decurs de trei ani această experienţă politică şi economică care permite şi ne impune să preţuim mai mult ca orice faptul că ne-am eliberat de capitalişti şi care ne obligă să fim extrem de vigilenţi şi de circumspecţi faţă de orice măsură ce implică, eventual, noi pericole în sensul unei restaurări a capitalismului. Fără îndoială, noi acordăm toată atenţia unor asemenea declaraţii, dar trebuie să arătăm că nu poate fi cîtuşi de puţin vorba să vindem Rusia unor capitalişti, că aici e vorba de concesiuni, că fiecare contract de concesiune va fi încheiat pentru un anumit timp şi în fiecare din ele sînt stipulate anumite condiţii şi prevăzute toate garanţiile, care vor fi elaborate cu minuţiozitate, care vor fi analizate şi discutate nu o dată împreună cu dumneavoastră la prezentul congres şi la toate consfătuirile viitoare, şi aceste contracte vremelnice nu pot fi asemuite cu o vînzare. Ele n-au nimic comun cu o vînzare a Rusiei şi nu reprezintă altceva decît o anumită concesie economică făcută capitaliştilor pentru a putea obţine cît mai repede maşinile şi locomotivele necesare, fără de care nu putem să înfăptuim refacerea economiei noastre. N-avem dreptul să neglijăm nimic din ceea ce ar putea să contribuie, fie şi într-o mică măsură, la îmbunătăţirea situaţiei muncitorilor şi ţăranilor.

www.dacoromanica.ro

Trebuie să facem tot ce e cu putinţă pentru a restabili în cel mai scurt timp relaţiile comerciale. Or, respectivele tratative se desfăşoară acum în mod semioficial. Noi comandăm locomotive şi maşini într-o cantitate care e departe de a fi suficientă, dar am început totuşi să le comandăm. Dacă vom duce tratativele în mod oficial, vom dezvolta în măsură considerabilă aceste posibilităţi. Cu ajutorul industriei vom obţine multe, şi încă într-un termen mai scurt, dar, chiar dacă vom obţine succese mari, acest termen se măsoară în ani, reprezintă un şir de ani. Trebuie să aveţi în vedere că, chiar dacă acum am repurtat o victorie militară şi am obţinut pace, istoria ne învaţă că nici o problemă importantă n-a fost altfel rezolvată — şi soarta nici unei revoluţii n-a fost altfel hotărîtă — decît printr-o serie de războaie. Şi noi nu vom uita această învăţătură. Acum am dezvăţat o serie întreagă de ţări puternice să mai pornească războiul împotriva noastră, dar nu putem garanta că pentru mult timp. Trebuie să ne aşteptăm ca la cea mai mică schimbare a situaţiei rechinii imperialişti să pornească din nou împotriva noastră. Trebuie să fim pregătiţi pentru o asemenea eventualitate. De aceea trebuie, în primul rînd, să refacem economia, s-o punem temeinic pe picioare. Dar, fără utilarea întreprinderilor, fără maşini din ţările capitaliste, nu putem face în scurt timp acest lucru. Şi nu ne pare rău dacă capitaliştii vor obţine un profit în plus, numai să reuşim să ne refacem economia. E necesar ca muncitorii şi ţăranii să aibă aceeaşi stare de spirit ca şi ţăranii fără partid care au spus că nu se tem de sacrificii şi de lipsuri. Dîndu-şi seama de pericolul pe care-l prezintă amestecul capitalist, ei nu privesc concesiunile sub un unghi de vedere sentimental, ci văd în ele o continuare a războiului, în care necruţătoarea luptă este doar transpusă pe alt plan, văd posibilitatea unor noi încercări întreprinse de burghezie pentru a restaura vechiul capitalism. Această atitudine este un lucru minunat, ea constituie pentru noi o chezăşie că supravegherea şi apărarea intereselor noastre vor constitui o preocupare nu numai pentru organele Puterii sovietice, dar şi pentru fiecare muncitor şi ţăran în parte. Şi în acest caz sîntem convinşi că vom reuşi să punem apărarea intereselor noastre, chiar în condiţiile aplicării contractelor de concesionare, pe o temelie

www.dacoromanica.ro

atît de trainică, încît nici vorbă n-o să mai poată fi despre o restaurare a puterii capitaliştilor ; şi vom reuşi să facem în aşa fel ca acest pericol să fie redus la minimum, să facem ca el să fie mai mic decît pericolul de război, ca să fie îngreuiată izbucnirea unui nou război şi să ne fie înlesnită posibilitatea ca într-un timp mai scurt, într-un număr mai mic de ani (este vorba de un şir de ani destul de lung) să refacem şi să dezvoltăm economia noastră.

Tovarăşi, sarcinile economice, frontul economic devin acum iarăşi pentru noi preocuparea cea mai importantă, preocuparea principală. Cercetînd materialul legislativ de care trebuie să mă ocup în această dare de seamă, m-am convins că cea mai mare parte din măsurile şi hotărîrile luate de Consiliul Comisarilor Poporului şi de Consiliul Apărării o constituie în prezent măsurile de amănunt — adeseori cu totul mărunte — care sînt legate de această activitate economică. Dumneavoastră, desigur, nu aşteptaţi din partea mea să vă fac o enumerare a acestor măsuri. Ar fi ceva extrem de plicticos şi cu totul lipsit de interes. Vreau numai să vă amintesc că nu e pentru prima dată cînd noi revenim la situaţia în care frontul muncii se situează pe primul plan. Să ne amintim de rezoluţia adoptată de C.E.C. din Rusia la 29 aprilie 1918 *. Era în perioada cînd pacea de la Brest, ce ne fusese impusă, a ciuntit Rusia din punct de vedere economic, şi noi am fost puşi în condiţii extrem de grele printr-un tratat nemaipomenit de prădalnic. S-a văzut însă atunci că putem conta pe un răgaz care să ne creeze condiţii pentru reluarea activităţii economice paşnice, şi de îndată — deşi, după cum ştim, acest răgaz a fost de foarte scurtă durată — C.E.C. din Rusia, în rezoluţia sa de la 29 aprilie, a strămutat întreaga atenţie asupra construcţiei economice. Această rezoluţie, care n-a fost anulată şi care rămîne lege pentru noi, ne oferă perspective juste care ne permit să apreciem felul cum am atacat problema şi să vedem căror aspecte ale ei trebuie să le acordăm acum mai multă atenţie pentru a duce la bun sfîrşit opera noastră.

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 36, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 291—294. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Din examinarea acestei rezoluţii reiese clar că multe din problemele cu care trebuie să ne batem capul noi astăzi au fost puse cît se poate de clar şi răspicat şi destul de categoric încă din aprilie 1918. Amintindu-ne de acest lucru, noi spunem : repetarea este mama învăţăturii. Şi nu ne sfiim să repetăm acum aceste adevăruri elementare ale construcţiei economice. O să le repetăm încă de multe ori, dar vedeţi ce deosebire este între proclamarea unor principii abstracte, făcută în 1918, şi activitatea economică, care în mod practic a şi început. Şi, cu toate că munca noastră întîmpină greutăţi imense şi este continuu subminată, ne apropiem tot mai mult şi mai concret de abordarea practică a sarcinilor economice. Şi acest lucru îl vom mai repeta încă de multe ori. În munca de construcţie nu te poţi lipsi de nenumărate repetări, de unele reveniri şi verificări, de unele rectificări, de procedee noi, de o încordare a forţelor pentru a convinge elementele înapoiate şi nepregătite.

Întregul specific al momentului politic actual constă în aceea că noi trecem acum tocmai printr-o perioadă de cotitură, de tranziţie, în care facem un anumit zig-zag, că ne aflăm într-o perioadă în care trecem de la război la construcţia economică. Acest lucru l-am făcut şi înainte, dar niciodată în proporţii atît de mari. Şi aceasta trebuie să ne amintească din nou care sînt sarcinile politice generale ale Puterii sovietice, în ce constă specificul acestei treceri. Dictatura proletariatului a obţinut succese, pentru că a ştiut să îmbine constrîngerea cu convingerea. Dictatura proletariatului nu se teme să recurgă la constrîngere şi să exercite o categorică, hotărîtă şi necruţătoare constrîngere pe linie de stat, deoarece clasa înaintată, care a fost cea mai asuprită de capitalism, are dreptul să exercite o asemenea constrîngere, fiindcă o exercită în interesul tuturor celor ce muncesc şi sînt exploataţi şi posedă mijloace de constrîngere şi de convingere de care nu dispunea nici una din clasele anterioare, deşi ele aveau posibilităţi materiale de propagandă şi agitaţie incomparabil mai mari decît noi.

Dacă ne punem întrebarea care e bilanţul experienţei noastre din aceşti trei ani (fiindcă e greu să cuprinzi pe baza cîtorva puncte esenţiale, bilanţul unui singur an), dacă

www.dacoromanica.ro

ne punem întrebarea prin ce se explică, în ultimă instanţă, victoriile noastre asupra unui duşman cu mult mai puternic, răspunsul este următorul : prin aceea că, în organizarea Armatei Roşii, consecvenţa şi fermitatea conducerii proletare în alianţa dintre muncitori şi ţăranii muncitori, îndreptată împotriva tuturor exploatatorilor, şi-a găsit o minunată înfăptuire. Cum s-a putut întîmpla acest lucru ? Cum se explică faptul că imensa masă a ţărănimii a acceptat cu dragă inimă o asemenea conducere ? Prin aceea că ea — care în covîrşitoarea ei majoritate era compusă din oameni fără partid — era convinsă că nu există altă scăpare decît sprijinirea Puterii sovietice. Şi această convingere ea n-a căpătat-o, desigur, din cărţi sau din propagandă, ci din experienţă. A convins-o experienţa războiului civil, şi mai cu seamă alianţa dintre menşevici şi socialiştii-revoluţionari, care au mai multe afinităţi cu unele particularităţi fundamentale ale micii gospodării ţărăneşti. Experienţa oferită de aceste partide de mici proprietari în alianţa lor cu moşierii şi capitaliştii, ca şi experienţa cu Kolceak şi Denikin, a convins masa ţărănească că nu e posibilă o cale de mijloc, că politica sovietică rectilinie este justă, că conducerea de fier exercitată de proletariat este singurul mijloc menit să-l izbăvească pe ţăran de exploatare şi împilare. Şi tocmai pentru că l-am putut convinge de acest lucru pe ţăran, politica noastră de constrîngere, care era bazată pe această convingere temeinică şi categorică, a avut un succes atît de mare.

Acum nu trebuie să uităm că, trecînd pe frontul muncii, ne revine aceeaşi sarcină, ce-i drept, într-o situaţie nouă şi în proporţii mai ample, însă ea e aceeaşi sarcină care stătea în faţa noastră atunci cînd duceam război împotriva albgardiştilor şi cînd masele muncitoreşti şi ţărăneşti dădeau dovadă de un entuziasm şi o încordare a energiei cum în alte state n-au existat şi nu puteau să existe în nici un război. Ţăranii fără partid, asemenea ţăranului din Arzamas ale cărui cuvinte le-am citat adineaori, s-au convins în mod efectiv, observînd şi cunoscînd viaţa, că exploatatorii sînt duşmani necruţători şi că pentru a-i zdrobi e nevoie de o putere de stat necruţătoare. Şi am reuşit, mai mult ca oricînd, să atragem de partea noastră mase

www.dacoromanica.ro

largi populare, făcîndu-le să adopte o atitudine conştientă faţă de război şi să-l sprijine în mod activ. Ca muncitorii, membri şi nemembri de partid, şi ţăranii fără partid (căci ţăranii în marea lor majoritate sînt fără partid) să aprobe atît de unanim războiul şi să-i înţeleagă rostul nu s-a întîmplat, în nici un regim politic, nici măcar în proporţie de o zecime faţă de ceea ce se observă în condiţiile Puterii sovietice. Aici trebuie căutate principalele cauze care au dus în cele din urmă la înfrîngerea pe care am pricinuit-o unui duşman atît de puternic. Aici îşi găseşte confirmarea una din tezele cele mai profunde ale marxismului, care este în acelaşi timp cea mai simplă şi mai lesne de înţeles. Cu cît este mai mare avîntul, cu cît este mai mare amploarea acţiunilor istorice, cu atît mai mare este numărul celor ce iau parte la aceste acţiuni, şi, invers, cu cît este mai profundă transformarea pe care vrem s-o înfăptuim, cu atît mai mult trebuie să trezim interesul pentru această transformare şi o atitudine conştientă faţă de ea, să convingem de necesitatea ei alte milioane şi zeci de milioane de oameni. Ceea ce, în ultimă instanţă, a făcut ca revoluţia noastră să lase cu mult în urmă toate celelalte revoluţii este că, prin intermediul Puterii sovietice, ea a atras şi a făcut să participe în mod activ la construcţia de stat zeci de milioane de oameni care înainte nu manifestau nici un interes în această privinţă. Să privim acum sub acest aspect problema noilor sarcini care ne-au stat în faţă, care au fost trasate în zeci şi sute de hotărîri de tot felul, adoptate de Puterea sovietică în această perioadă, care au constituit nouă zecimi din activitatea Consiliului Muncii şi Apărării (despre asta am să vorbesc ceva mai încolo) şi, probabil, mai bine de jumătate din activitatea Consiliului Comisarilor Poporului — problema sarcinilor economice : întocmirea unui plan economic unic şi reorganizarea a însăşi bazelor economiei ţării, a însăşi bazelor micii gospodării ţărăneşti. Acestea sînt sarcini care cer să fie antrenaţi toţi membrii sindicatelor, fără excepţie, în vederea înfăptuirii acestei opere cu totul noi, care le era străină sub capitalism. Puneţi-vă acum întrebarea dacă există acea condiţie — necesară pentru o victorie rapidă şi sigură — care s-a creat în timpul războiului, şi anume antrenarea

www.dacoromanica.ro

în muncă a maselor. Sînt convinşi membrii sindicatelor şi majoritatea celor fără partid de necesitatea noilor noastre metode, de necesitatea măreţelor sarcini ale construcţiei noastre economice, sînt ei convinşi de toate acestea aşa cum erau convinşi de necesitatea de a da totul pentru război, de a face toate sacrificiile pentru a obţine victoria pe frontul războiului ? Dacă veţi pune astfel problema, va trebui să răspundeţi : fără îndoială că nu. Ei nu sînt nici pe departe atît de convinşi pe cît ar trebui să fie.

În decurs de secole şi milenii, războiul a fost ceva de înţeles şi obişnuit. Actele de violenţă de altădată ale moşierilor şi sălbăticiile comise de ei erau atît de evidente, încît ne-a fost uşor să-i convingem pe oameni, ne-a fost uşor să convingem pînă şi pe ţăranii din regiunile periferice cele mai bogate în cereale, cei mai puţin legaţi de industrie, că noi ducem un război care e în interesul oamenilor muncii, şi în felul acesta să trezim un entuziasm aproape general. O să fie mai greu să facem ca masele ţărăneşti şi membrii sindicatelor să înţeleagă acum aceste sarcini, să-şi dea seama că nu se mai poate trăi ca altădată, că exploatarea capitalistă, oricît de adînc s-a înrădăcinat ea în decursul deceniilor, trebuie lichidată. Trebuie să facem ca toată lumea să înţeleagă că a noastră este această ţară, că numai noi, masele de muncitori şi ţărani, putem — prin activitatea noastră, printr-o strictă disciplină în muncă — să transformăm vechile condiţii economice de existenţă şi să transpunem în viaţă măreţul nostru plan economic. Alt mijloc de salvare nu există. Noi am rămas şi vom rămîne în urma ţărilor capitaliste, vom fi învinşi de ele dacă nu vom reuşi să refacem economia noastră. Iată de ce trebuie nu numai să repetăm vechile adevăruri pe care vi le-am amintit adineauri, vechile adevăruri despre importanţa sarcinilor organizatorice, despre disciplina în muncă, despre rolul extrem de important al sindicatelor, care e cu totul excepţional în această privinţă — căci nu există o altă organizaţie care să unească mase atît de largi —, dar şi să ne dăm perfect de bine seama că trecerea de la sarcinile militare la cele economice a început.

Am obţinut un succes deplin în domeniul militar, şi acum trebuie să pregătim un succes asemănător pentru nişte sar-

www.dacoromanica.ro

cini mai grele, a căror înfăptuire cere entuziasm şi abnegaţie din partea imensei majorităţi a muncitorilor şi ţăranilor. Trebuie să convingem de necesitatea noilor sarcini sute de milioane de oameni, care din generaţie în generaţie au trăit în condiţii de robie şi asuprire, de înăbuşire a oricărei iniţiative ; să convingem milioane de muncitori care fac parte din sindicate, dar care nu sînt încă conştienţi din punct de vedere politic, nu sînt obişnuiţi să se vadă stăpîni ; trebuie să-i organizăm nu pentru a se opune puterii de stat, ci pentru a o sprijini, pentru a pune în aplicare măsurile luate de puterea lor muncitorească, pentru a le aplica în mod consecvent. Această trecere este legată de greutăţi. Din punctul de vedere al simplei formulări ea nu este o sarcină nouă. Dar este o sarcină nouă în măsura în care sarcina economică se pune acum pentru prima oară pe scară de masă, şi noi trebuie să ne dăm bine seama şi să ţinem minte că războiul pe frontul economic va fi mai greu şi mai îndelungat ; pentru a învinge pe acest front va trebui ca un număr mai mare de muncitori şi ţărani să devină oameni activi, devotaţi cauzei şi capabili de iniţiativă. Şi aşa ceva se poate face — după cum ne-o arată experienţa dobîndită de noi în domeniul construcţiei economice —, deoarece conştiinţa că mizeria, frigul, foamea şi diferitele lipsuri sînt legate de insuficienţa forţelor de producţie este adînc înrădăcinată în rîndurile maselor. Trebuie să ne îndreptăm acum atenţia spre trecerea întregii agitaţii şi propagande de pe făgaşul intereselor politice şi militare pe acela al construcţiei economice. Am proclamat de multe ori acest adevăr, dar nu destul de stăruitor, şi cred că printre măsurile înfăptuite în acest an de Puterea sovietică una deosebit de importantă este înfiinţarea Biroului central de propagandă pe linie de producţie de pe lîngă C.C.S. din Rusia [71], îmbinarea activităţii lui cu aceea a Comitetului general pentru educaţie politică, fondarea unor ziare noi, axate pe planul de producţie, care să pună în centrul atenţiei nu numai propaganda pe linie de producţie, dar şi organizarea acestei propagande pe scara întregului stat.

Necesitatea organizării acestei propagande pe scara întregului stat reiese din toate particularităţile momentului

www.dacoromanica.ro

politic actual. Lucrul acesta este necesar atît pentru clasa muncitoare şi pentru sindicate, cît şi pentru ţărănime ; el constituie o sarcină imperioasă pentru aparatul nostru de stat, pe care nici pe departe nu-l folosim în măsură suficientă în acest scop. Cunoştinţe despre modul cum trebuie să conducem industria, cum să cointeresăm masele, cunoştinţe livreşti în acest domeniu avem de o mie de ori mai multe decît exemple de transpunere a lor în practică. Trebuie să facem în aşa fel ca absolut toţi membrii sindicatelor să manifeste interes pentru producţie şi să nu uite nici un moment că numai prin sporirea producţiei, numai prin mărirea productivităţii muncii va fi în stare Rusia Sovietică să învingă. Şi numai în felul acesta va scăpa Rusia Sovietică cu 10 ani mai devreme de condiţiile îngrozitoare în care se află acum, de foamea şi frigul pe care le îndură. Dacă nu înţelegem această sarcină, putem să pierim cu toţii, pentru că, aparatul nostru de stat fiind slab, va trebui să ne retragem, întrucît capitaliştii pot oricînd să reînceapă războiul după ce se vor odihni puţin, iar noi nu vom fi în stare atunci să continuăm acest război. Nu vom fi în stare atunci să punem în mişcare masele noastre de milioane de oameni, şi în acest ultim război vom fi zdrobiţi. Tocmai aşa se pune problema, fiindcă soarta tuturor revoluţiilor, a tuturor revoluţiilor mari, a fost hotărîtă pînă acum de un lung şir de războaie. O asemenea revoluţie mare este şi revoluţia noastră. Am terminat o perioadă de războaie şi trebuie să ne pregătim pentru a doua ; dar cînd o să vină ea — nu ştim, şi de aceea trebuie să facem în aşa fel ca, atunci cînd va veni, să fim la înălţimea sarcinilor. Iată de ce nu trebuie să renunţăm la măsurile de constrîngere, şi nu numai pentru că noi menţinem dictatura proletară, pe care au înţeles-o de pe acum atît masele ţărăneşti, cît şi muncitorii fără partid, care ştiu bine ce înseamnă dictatura proletariatului şi nu se tem de ea, nu se sperie, fiindcă văd în ea reazem şi tărie, adică ceea ce pot ei opune moşierilor şi capitaliştilor şi fără de care este imposibilă victoria.

Această conştiinţă, această convingere, care în ceea ce priveşte sarcinile militare şi politice a pătruns adînc în ma-

www.dacoromanica.ro

sele ţărăneşti, trebuie extinsă şi asupra sarcinilor economice. Această trecere poate că nu vom reuşi s-o înfăptuim dintr-o dată. Poate că ea nu va fi înfăptuită fără unele şovăieli şi recidive ale vechii delăsări şi ale ideologiei mic-burgheze. Trebuie să ne apucăm cu şi mai multă rîvnă şi însufleţire de această treabă, să nu pierdem din vedere că vom reuşi să-i convingem pe ţăranii fără partid şi pe membrii mai puţin conştienţi ai sindicatelor, fiindcă adevărul este de partea noastră, fiindcă nu se poate tăgădui că în a doua fază a războaielor nu vom putea să-i învingem pe duşmani fără să ne refacem viaţa economică ; trebuie numai să facem în aşa fel ca milioanele de oameni să aibă o atitudine mai conştientă faţă de războiul pe frontul economic. În aceasta constă sarcina Biroului central de propagandă pe linie de producţie, în aceasta constă sarcina Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia, în aceasta constă sarcina tuturor activiştilor de partid, în aceasta constă sarcina tuturor organelor Puterii sovietice, în aceasta constă sarcina întregii noastre propagande, prin care am obţinut succesele noastre pe plan mondial, căci propaganda noastră a spus şi spune întotdeauna muncitorilor şi ţăranilor din întreaga lume adevărul, în timp ce oricare altă propagandă le spune minciuni. Trebuie să îndreptăm acum propaganda noastră spre un domeniu mult mai greu, spre problemele legate de munca de zi cu zi a muncitorilor din ateliere, oricît de grele ar fi condiţiile acestei munci şi oricît de înrădăcinate ar fi amintirile fostei orînduiri capitaliste, care a făcut ca în rîndurile muncitorilor şi ţăranilor să apară neîncrederea în puterea de stat. Trebuie să-i convingem pe muncitori şi pe ţărani că, fără o nouă îmbinare a forţelor, fără noi forme de unire pe linie de stat, fără noi forme legate de această constrîngere, nu vom ieşi din mocirla, din prăpastia ruinei economice în care ne aflăm încă, dar din care am şi început să ieşim.

Trec acum, tovarăşi, la unele date în legătură cu politica noastră economică şi la sarcinile noastre economice, care, după părerea mea, sînt caracteristice pentru actualul moment politic şi pentru toată această trecere pe care urmează s-o înfăptuim. În primul rînd, trebuie să menţionez proiectul nostru agrar, proiectul de lege al Consiliului Co-

www.dacoromanica.ro

misarilor Poporului cu privire la consolidarea şi dezvoltarea producţiei agricole şi la ajutorarea gospodăriei ţărăneşti. Proiectul a fost publicat la 14 decembrie anul acesta, şi principiile lui au fost comunicate dinainte tuturor activiştilor locali printr-o radiogramă specială, care lămurea însăşi esenţa lui.

Trebuie să organizăm numaidecît lucrurile în aşa fel ca acest proiect de lege — pornind de la experienţa locală (şi el porneşte de la această experienţă), fapt care a şi început să se observe în întreaga ţară — să fie discutat foarte amănunţit la congres, precum şi de reprezentanţii comitetelor executive locale şi ai secţiilor acestor comitete. Poate că nu veţi găsi astăzi nici un tovarăş care să se îndoiască de necesitatea unor măsuri speciale şi deosebit de energice de ajutorare care să fie nu numai un imbold, dar şi un mijloc de constrîngere, menit să ducă la o sporire a producţiei agricole.

Noi am fost şi am rămas o ţară în care predomină mica producţie ţărănească, şi trecerea la comunism este pentru noi incomparabil mai grea decît în oricare alte condiţii. Pentru ca să se înfăptuiască o asemenea trecere este nevoie ca participarea ţăranilor înşişi să fie de zece ori mai masivă decît în război. Războiul a putut şi a trebuit să mobilizeze o parte din populaţia adultă de sex bărbătesc. Dar ţara noastră, care are un caracter ţărănesc, este acum istovită şi trebuie să mobilizeze absolut toţi muncitorii şi ţăranii, bărbaţi şi femei. Nu e greu să ne convingem noi, comuniştii, activiştii din secţiile agricole, de necesitatea obligativităţii muncii în folosul statului. Sper că nu vor exista în această privinţă nici un fel de divergenţe principiale atunci cînd se va discuta proiectul de lege din 14 decembrie, care v-a fost supus spre examinare. Trebuie să înţelegem că aici dificultatea stă în a convinge pe ţăranii fără partid. Ţăranii nu sînt socialişti. Şi a întocmi planurile noastre socialiste în aşa fel ca şi cum ei ar fi socialişti înseamnă a clădi pe nisip, înseamnă că n-am înţeles sarcinile noastre, înseamnă că în aceşti trei ani noi n-am învăţat să întocmim programele noastre şi să desfăşurăm acţiunile noastre potrivit cu realitatea, cu starea de sărăcie, uneori chiar de mizerie, în care ne aflăm. Trebuie să avem o imagine clară a sarcini-

www.dacoromanica.ro

lor ce ne stau în faţă. Prima sarcină este să unim pe lucrătorii comunişti din secţiile agricole, să generalizăm experienţa lor, să sesizăm ceea ce s-a făcut pe teren şi să introducem toate acestea în proiectele de lege care vor fi publicate în capitala ţării în numele instituţiilor de stat, în numele Congresului general al Sovietelor din Rusia. Şi sperăm că noi împreună cu dv. vom face acest lucru. Dar acesta este doar primul pas. Iar al doilea pas constă în a-i convinge pe ţăranii fără partid, subliniez : pe cei fără partid, pentru că ei constituie masa, şi noi nu putem face ceea ce sîntem în stare să facem decît dacă întărim în rîndurile acestei mase — care în sine este activă şi are spirit de iniţiativă — conştiinţa necesităţii de a trece la înfăptuirea acestei opere. Gospodăria ţărănească, în forma ei veche, nu mai poate să dăinuiască. Dacă am putut să ieşim din prima perioadă a războaielor, apoi din a doua perioadă n-o să ieşim atît de lesne ; de aceea trebuie să ne îndreptăm îndeosebi atenţia în această direcţie.

Este necesar ca fiecare ţăran fără partid să înţeleagă acest adevăr incontestabil, şi sîntem siguri că-l va înţelege. Nu degeaba a trecut el prin toţi aceşti şase ani chinuitori şi grei. El nu mai seamănă cu ţăranul de dinainte de război. A suferit amarnic, a chibzuit îndelung şi a trecut prin numeroase greutăţi politice şi economice care l-au făcut să uite multe lucruri din trecut. Cred că el însuşi îşi dă de pe acum seama că nu mai poate trăi ca înainte, că trebuie să trăiască altfel, şi noi trebuie să folosim toate mijloacele noastre de propagandă, toate posibilităţile de care dispune statul nostru, toate cunoştinţele noastre, toate mijloacele şi forţele partidului, să le folosim ca o forţă de şoc pentru a convinge pe ţăranul fără partid, şi numai atunci proiectul nostru de lege agrară — pe care sper că-l veţi adopta în unanimitate, îl veţi adopta, fireşte, cu îndreptările şi amendamentele cuvenite — va fi aşezat pe o bază reală. Numai atunci va fi el temeinic, cum temeinică este şi politica noastră, cînd vom convinge majoritatea ţăranilor şi îi vom atrage la înfăptuirea acestei opere, pentru că — aşa cum, pe bună dreptate, spunea într-un articol tov. Kuraev, pe baza experienţei căpătate de Republica Tătară — ţăranii muncitori, ţăranii mijlocaşi şi săraci, sînt prietenii

www.dacoromanica.ro

Puterii sovietice, iar trîntorii sînt duşmanii ei. Acesta e adevărul adevărat, care n-are în el nimic socialist, dar care este atît de incontestabil şi de evident, că la orice întrunire sătească, la orice adunare a ţăranilor fără partid, el va pătrunde în conştiinţa lor şi va deveni o convingere a majorităţii covîrşitoare a populaţiei muncitoare de la sate.

Toate acestea, tovarăşi, vreau să le subliniez îndeosebi acum, cînd de la perioada de război am trecut la construcţia economică. În această ţară de mică producţie ţărănească, sarcina noastră de căpetenie, sarcina noastră fundamentală este să ştim să trecem la constrîngere pe linie de stat pentru ridicarea gospodăriei ţărăneşti, începînd cu măsurile cele mai necesare, cele mai urgente, pe deplin accesibile ţăranului şi lesne înţelese de el. Şi vom reuşi să facem acest lucru numai cînd vom şti să convingem noi milioane de oameni care nu sînt pregătiţi pentru o asemenea trecere. Pentru aceasta trebuie să punem în mişcare toate forţele şi să avem grijă ca aparatul de constrîngere, înviorat şi întărit, să aibă o bază temeinică, să fie pregătit pentru o nouă şi amplă acţiune de convingere, şi atunci vom termina printr-o victorie această campanie militară. Acum începe o campanie pentru combaterea rămăşiţelor de rutină, de ignoranţă şi de neîncredere în rîndul maselor ţărăneşti. În această luptă nu poţi învinge cu vechile metode ; dar prin metodele de propagandă, de agitaţie şi de influenţare organizată, pe care ni le-am însuşit deja, vom repurta victoria şi vom reuşi nu numai să facem să fie adoptate diferite decrete, să fie create diverse instituţii, să fie trimise instrucţiuni, să dăm de lucru birocraţiei — căci nu e de ajuns să dai ordine peste tot —, ci şi să facem ca în primăvară însămînţările să fie efectuate mai bine ca înainte, să se producă o oarecare îmbunătăţire, oricît de modestă, în gospodăria micului ţăran — şi cu cît vom proceda mai prudent, cu atît va fi mai bine —, dar această îmbunătăţire trebuie înfăptuită cu orice preţ în proporţii de masă. Dacă vom înţelege în mod just sarcina noastră şi ne vom îndrepta toată atenţia spre ţăranul fără partid, dacă ne vom concentra în acest sens toată priceperea, toată experienţa dobîndită de noi în aceşti trei ani, vom învinge. Fără o asemenea victorie, fără o îmbunătăţire practică în proporţii de masă a gospodăriei micului

www.dacoromanica.ro

ţăran nu există salvare pentru noi : fără această bază nu este posibilă nici o construcţie economică, şi toate planurile noastre măreţe nu vor servi la nimic. Acest adevăr să nu-l uite tovarăşii şi să-l împărtăşească şi ţăranilor ; să spună ţăranilor fără partid de felul celui din Arzamas, al căror număr se ridică la zece, cincisprezece milioane, că nu putem să îndurăm la nesfîrşit foamea şi frigul, fiindcă în următoarea perioadă a războaielor am fi răsturnaţi de la putere. Aici e vorba de interesele statului, ale statului nostru. Cine manifestă o cît de mică slăbiciune sau delăsare în această direcţie săvîrşeşte cea mai mare crimă împotriva puterii muncitoreşti-ţărăneşti, ajută pe moşieri şi pe capitalişti ; or, moşierii şi capitaliştii îşi ţin armata la îndemînă, gata pregătită pentru a se năpusti asupra noastră de îndată ce vor observa că sîntem mai slabi. Şi nu există alt mijloc pentru a ne întări decît acela de a redresa principala noastră bază — agricultura şi industria de la oraşe —, şi ea nu poate fi redresată decît dacă vom convinge de necesitatea acestui lucru pe ţăranul fără partid, dacă vom mobiliza toate forţele pentru sprijinirea lui şi dacă el va fi sprijinit în mod efectiv.

Recunoaştem că îi sîntem datornici ţăranului. Am luat de la el cereale pe bani de hîrtie, le-am luat pe datorie ; trebuie să achităm această datorie, şi o vom achita îndată ce ne vom reface industria. Dar pentru refacerea ei avem nevoie de surplusurile de producţie agricolă. Iată de ce proiectul nostru de lege agrară prezintă importanţă nu numai prin aceea că urmăreşte înfăptuirea unor scopuri practice, dar şi prin aceea că în jurul lui se grupează, ca în jurul unui focar, sute de hotărîri şi de proiecte de lege ale Puterii sovietice.

Vreau să arăt acum felul în care se formează în momentul de faţă, la noi, baza pentru construcţia noastră industrială, care ne va permite să trecem la refacerea forţelor economice ale Rusiei. Şi în legătură cu aceasta, din mormanul de dări de seamă pe care le-aţi primit sau pe care le veţi primi zilele acestea de la toate comisariatele, trebuie să vă atrag în primul rînd atenţia asupra unui pasaj din darea de seamă a Comisariatului nostru pentru aprovizionare. Fiecare comisariat vă va pune la dispoziţie zilele

www.dacoromanica.ro

acestea o mulţime de rapoarte cu materiale concrete, care în ansamblu te copleşesc prin abundenţa lor, dar trebuie să desprindeţi din ele ceea ce este mai esenţial pentru a obţine un succes cît de modest, ceea ce este principal pentru înfăptuirea întregului nostru plan economic, pentru refacerea economiei noastre naţionale şi a industriei noastre. Şi iată că una din aceste baze este situaţia colectărilor noastre de cereale. În această broşură, care v-a fost distribuită şi care cuprinde darea de seamă pe trei ani a Comisariatului pentru aprovizionare, există un mic tabel din care am să vă citesc numai cifrele globale, şi acelea rotunjite, pentru că e greu să citeşti cifre şi mai ales să le urmăreşti. Acestea sînt cifrele globale ale colectărilor pe fiecare an. De la 1 august 1916 şi pînă la 1 august 1917 au fost colectate 320 de milioane de puduri, în anul următor 50 de milioane, apoi 100 şi 200 de milioane. Aceste cifre — 320, 50, 100 şi 200 de milioane — constituie baza istoriei economice a Puterii sovietice, a activităţii desfăşurate de Puterea sovietică în domeniul economic, ne arată pregătirea fundamentului pe care îl vom crea, pentru ca după aceea să începem cu adevărat munca noastră de construcţie. 320 de milioane de puduri — cît s-a colectat înainte de revoluţie —, iată minimul aproximativ fără de care nu se poate construi. În primul an al revoluţiei, cînd am colectat 50 de milioane de puduri, am îndurat în cel mai înalt grad foamea, frigul şi mizeria ; în al doilea an s-au colectat 100 de milioane, în al treilea an 200 de milioane. Aşadar, în fiecare an de două ori mai mult decît în cel precedent. Potrivit datelor primite ieri de la Sviderski, pînă la 15 decembrie au fost colectate 155 de milioane de puduri. Pentru prima oară ne punem pe picioare, dar cu preţul unor eforturi extraordinare, învingînd greutăţi fără precedent şi avînd adeseori misiunea să asigurăm aprovizionarea fără Siberia, fără Caucaz şi fără Sudul ţării. Acum, cînd dăm mai mult de un milion şi jumătate de puduri, putem spune fără nici o exagerare că, în ciuda unor greutăţi imense, am reuşit totuşi să rezolvăm această sarcină. Vom dispune de un fond de aproximativ 300 de milioane de puduri, poate şi mai mult ; fără un fond ca acesta nu putem să refacem industria ţării, nu ne putem gîndi la refacerea transporturi-

www.dacoromanica.ro

lor şi nici măcar să abordăm măreţele sarcini legate de electrificarea Rusiei. Nici o ţară socialistă nu poate să existe ca stat al puterii muncitoreşti-ţărăneşti dacă nu e în stare să strîngă, prin eforturile comune ale muncitorilor şi ţăranilor, un fond de produse alimentare care să asigure hrana muncitorilor din industrie şi să-i dea posibilitatea să trimită zeci şi sute de mii de muncitori acolo unde are nevoie Puterea sovietică. Fără aceasta totul se reduce la vorbe goale. Adevărata bază a economiei o constituie fondul de produse alimentare. Şi în această privinţă am obţinut un succes uriaş. Pornind de la asemenea succese, dispunînd de acest fond, putem păşi la refacerea economiei naţionale. Noi ştim că aceste succese au fost obţinute cu preţul unor privaţiuni imense, cu preţul foametei şi al lipsei de nutreţ la sate, care pot să sporească încă. Ştim că seceta din acest an a făcut să se adîncească în chip nemaipomenit suferinţele şi lipsurile ţăranilor. De aceea vom lua în primul rînd măsurile de ajutorare expuse în proiectul de lege despre care v-am vorbit. Considerăm acest fond de produse alimentare ca un fond de refacere a industriei, ca un fond de ajutorare a ţărănimii. Fără un asemenea fond puterea de stat nu poate face nimic. Fără el politica socialistă rămîne un simplu deziderat.

Şi trebuie să avem în vedere că, pe lîngă propaganda pe linie de producţie, pe care sîntem ferm hotărîţi s-o desfăşurăm, există şi un alt mijloc de înrîurire, şi anume acordarea de premii în natură. Unul din cele mai importante decrete şi hotărîri ale Consiliului Comisarilor Poporului şi ale Consiliului Apărării a fost legea cu privire la premierea în natură. N-am reuşit să promulgăm îndată această lege. Începînd din aprilie, după cum puteţi lesne constata, au fost adoptate o serie întreagă de hotărîri şi decizii, şi această lege a fost promulgată abia atunci cînd, prin eforturi uriaşe făcute în domeniul transporturilor, am reuşit să creăm un fond de produse alimentare de o jumătate de milion de puduri. O jumătate de milion de puduri este o cifră foarte modestă. Dările de seamă pe care le-aţi citit, desigur, ieri în „Izvestiia" arată că din aceste 500 000 de puduri 170 000 au şi fost consumate. Fondul, precum vedeţi, este destul de redus şi departe de a fi suficient, şi to-

www.dacoromanica.ro

tuşi noi am păşit pe o cale pe care vom merge mai departe. Aceasta dovedeşte că nu numai pe calea convingerii vom trece la noile metode de lucru. Nu e destul să spunem ţăranilor şi muncitorilor : întăriţi disciplina în muncă. Trebuie, în acelaşi timp, să-i ajutăm, să-i răsplătim pe cei care, după ce au îndurat nesfîrşitele lipsuri, continuă să dea dovadă de eroism pe frontul muncii. Fondul l-am creat, dar el este încă departe de a fi folosit în mod satisfăcător ; Consiliul Comisarilor Poporului dispune de o serie întreagă de date care arată că, în practică, premiul în natură înseamnă adeseori un simplu spor de salariu. În această direcţie mai sînt încă multe de făcut. Şi, în afară de consfătuiri şi de proiecte suplimentare ale organelor centrale, e nevoie de munca cea mai importantă, şi anume de munca pe teren, în rîndul maselor largi. Nu e greu de înţeles că statul nu numai că urmăreşte să convingă pe oameni, dar şi răsplăteşte pe aceia dintre ei care lucrează bine, creîndu-le condiţii mai bune de trai. Pentru a înţelege acest lucru nu e numaidecît nevoie să fii socialist ; şi în această privinţă ne este asigurată dinainte simpatia maselor muncitoreşti şi ţărăneşti fără partid. E nevoie numai de o popularizare mai largă a acestei idei şi de o aplicare a ei mai pricepută pe teren.

Să trecem acum la problema combustibilului. În tezele prezentate de tov. Rîkov veţi găsi cifre care arată că în acest domeniu s-a produs o îmbunătăţire, şi nu numai în ce priveşte lemnele, dar şi în ce priveşte petrolul. Acum, cînd muncitorii din Republica Azerbaidjană dau dovadă de un mare entuziasm, cînd între noi şi această republică s-au stabilit relaţii prieteneşti, cînd Consiliul economic superior a trimis acolo conducători pricepuţi, problema petrolului se rezolvă satisfăcător şi începem să ne punem pe propriile noastre picioare şi în ce priveşte combustibilul. În loc de 25 de milioane de puduri de cărbune pe lună, cît primim din Donеţ, vom primi pînă la 50 de milioane, datorită activităţii depuse de o comisie de împuterniciţi care a fost trimisă în Donbass, sub preşedinţia tov. Troţki, şi în cadrul căreia s-a luat hotărîrea să fie trimişi acolo activişti cu munci de răspundere şi cu experienţă. Acum

www.dacoromanica.ro

a fost trimis acolo tov. Peatakov, să preia dînsul conducerea.

Prin urmare, pentru a obţine succes în ce priveşte combustibilul, noi am luat unele măsuri. Donbassul, una din bazele cele mai importante, se află de pe acum la dispoziţia noastră. În procesele-verbale ale Consiliului Comisarilor Poporului şi ale Consiliului Apărării se pot găsi hotărîri referitoare la Donbass. În ele se vorbeşte despre trimiterea pe teren a unor comisii superioare învestite cu autoritate, care să cuprindă reprezentanţi ai puterii centrale şi activişti locali. Trebuie să obţinem neapărat o îmbunătăţire a activităţii organelor locale, şi eu cred că aceste comisii vor reuşi să facă acest lucru. Rezultatele muncii acestor comisii, pe care noi le vom organiza şi de acum încolo, le veţi vedea curînd. Trebuie să exercităm unele presiuni asupra principalei ramuri a industriei noastre, şi anume asupra industriei combustibilului.

Trebuie să spun că în domeniul combustibilului am obţinut unul din cele mai mari succese, şi el constă în extragerea turbei prin metoda hidraulică. Turba este un combustibil care se găseşte la noi în cantităţi imense, dar pe care n-am putut să-l exploatăm, deoarece pînă acum eram nevoiţi să lucrăm în condiţii insuportabile. Şi această metodă nouă ne va ajuta să punem capăt lipsei de combustibil, care reprezintă una din marile primejdii de pe frontul nostru economic. Ani de zile n-o să fim în stare să ieşim din acest impas dacă o să rămînem la vechiul mod de gospodărire, dacă nu vom reface industria şi transporturile. Lucrătorii din comitetul nostru pentru exploatarea turbei au ajutat pe doi ingineri ruşi să ducă la capăt această nouă invenţie, şi, prin eforturile lor, noua metodă este pe punctul de a fi pusă în aplicare. Ne aflăm astfel în ajunul unei mari revoluţii, care va constitui pentru noi un mare sprijin din punct de vedere economic. Nu trebuie să uităm că avem rezerve imense de turbă. Dar noi nu putem să le folosim, pentru că nu putem trimite oameni la această muncă de ocnaş. În orînduirea capitalistă oamenii puteau fi trimişi la asemenea munci. În statul capitalist oamenii se duceau să muncească acolo împinşi de foame, pe cînd în statul socialist nu-i putem trimite la această muncă de ocnaş şi

www.dacoromanica.ro

n-o să meargă nimeni de bunăvoie. Orînduirea capitalistă făcea totul pentru păturile suprapuse ale societăţii. De păturile de jos nici nu se sinchisea.

Trebuie să introducem pretutindeni mai multe maşini, să trecem la o folosire cît mai largă a tehnicii mecanizate. Extragerea turbei prin metoda hidraulică, care a fost organizată cu atîta succes de Consiliul economic superior, ne dă posibilitatea să obţinem combustibil în cantităţi imense şi înlătură necesitatea de a folosi muncitori calificaţi, întrucît cu ajutorul acestei metode pot lucra şi muncitori neinstruiţi. Noi am fabricat asemenea maşini, şi, personal, i-aş sfătui pe tovarăşii delegaţi să vizioneze filmul cu lucrările de extragere a turbei, care a fost prezentat la Moscova şi poate rula şi pentru delegaţii la congres. El vă va oferi o imagine concretă a uneia din bazele victoriei asupra lipsei de combustibil. Noi am fabricat maşinile care sînt folosite la aplicarea noii metode, dar treaba a fost prost făcută. Trimiterile de delegaţii în străinătate, îndată ce schimbul de mărfuri cu alte ţări se va normaliza, şi chiar în cadrul actualelor relaţii comerciale semioficiale, ne va ajuta să obţinem, în excelente condiţii de execuţie, aceste maşini care au fost proiectate de inventatorii noştri. Numărul maşinilor de acest fel şi succesele obţinute de Comitetul general pentru exploatarea turbei şi de Consiliul economic superior, în activitatea desfăşurată de ele în acest domeniu, vor constitui un criteriu pentru succesele noastre pe tărîm economic, căci fără a remedia lipsa de combustibil nu putem repurta victorii pe frontul economic. De acest lucru sînt legate şi succesele de importanţă vitală obţinute în domeniul refacerii transporturilor.

Aţi văzut, printre altele, din tezele prezentate de tovarăşii Emşanov şi Troţki, că aici, în acest domeniu, avem de-a face cu un plan adevărat, elaborat pentru mulţi ani. Ordinul nr. 1 042 cuprinde prevederi valabile pentru cinci ani [72], şi în aceşti cinci ani noi putem reface transporturile noastre, putem reduce numărul locomotivelor care au nevoie de reparaţii. Aş vrea să subliniez constatarea, făcută în cea de-a 9-a teză, că noi am şi redus acest termen, ceea ce era, poate, lucrul cel mai greu.

www.dacoromanica.ro

Şi iată că, atunci cînd e vorba de planuri mari, elaborate pentru o perioadă de mai mulţi ani, se găsesc adeseori sceptici care spun : ce să mai întocmim planuri pentru mai mulţi ani, să dea dumnezeu să putem face ceea ce e necesar acum. Tovarăşi, trebuie să ştim să îmbinăm una cu alta ; nu se poate lucra fără a avea un plan pentru o perioadă mai îndelungată şi contînd pe succese importante. Că aşa stau într-adevăr lucrurile ne-o dovedeşte îmbunătăţirea incontestabilă a muncii în transporturi. Ţin să vă atrag atenţia asupra unui pasaj din teza a 9-a în care se spune că termenul stabilit pentru refacerea transporturilor era de cinci ani, dar că el a şi fost redus, pentru că lucrăm peste normă ; el a fost fixat la trei ani şi jumătate. Aşa trebuie să lucrăm şi în celelalte ramuri ale economiei. Şi la aceasta se reduce din ce în ce mai mult sarcina practică, reală a Consiliului Muncii şi Apărării. Urmărind îndeaproape experienţa ştiinţifică şi practică, trebuie să ne străduim continuu ca pretutindeni planul să fie îndeplinit mai repede decît s-a prevăzut, pentru ca masele să vadă că experienţa poate să micşoreze lunga perioadă care ne desparte de refacerea completă a industriei. Aceasta depinde de noi. Să ne îmbunătăţim organizarea muncii în fiecare atelier, în fiecare depou, în fiecare ramură, şi atunci vom scurta timpul necesar. Şi noi îl scurtăm. Nu vă temeţi de planurile prevăzute pentru un şir lung de ani : fără ele nu se poate reface economia, aşa că trebuie să depunem eforturi pentru ca ele să fie îndeplinite la fiecare loc de muncă.

Este necesar ca planurile economice să fie îndeplinite pe baza unui anumit program şi ca depăşirea continuă a acestui program să fie relevată şi stimulată : masele trebuie nu numai să ştie, dar să şi simtă că scurtarea perioadei de foamete, de frig şi de mizerie depinde în întregime de îndeplinirea mai rapidă a planurilor noastre economice. Toate planurile diferitelor ramuri de producţie trebuie să fie strict coordonate, corelate între ele, şi toate laolaltă să alcătuiască planul economic unic, de care avem atîta nevoie.

În legătură cu aceasta, în faţa noastră stă sarcina de a unifica comisariatele poporului pentru problemele economice într-un centru economic unic. Noi am păşit la rezolvarea acestei sarcini şi v-am supus spre examinare o hotărîre a

www.dacoromanica.ro

Consiliului Comisarilor Poporului şi a Consiliului Muncii şi Apărării cu privire la reorganizarea acestuia din urmă.

Veţi examina acest proiect şi sper că, după ce i se vor fi făcut îndreptările necesare, va fi adoptat în unanimitate. Acest proiect are un conţinut foarte modest, dar el prezintă o importanţă destul de mare, deoarece avem nevoie de un organ care să-şi cunoască precis rolul şi să unifice întreaga activitate economică, care este pusă acum pe primul plan.

În materialele apărute înainte de congres, această sarcină a fost abordată de tov. Gusev într-o broşură care, în treacăt fie spus, nu este atît de reuşită cum era cea scrisă de el mai înainte [73]. În această broşură este prezentat un plan amplu de organizare a Consiliului Muncii şi Apărării, potrivit căruia ar urma ca la această instituţie să treacă numeroşi activişti de seamă, printre care şi Troţki şi Rîkov. În această privinţă aş avea de spus doar atît : mai domol cu fanteziile de acest fel. Nu putem să renunţăm la un aparat pentru a cărui organizare a fost nevoie de trei ani. Cunoaştem deficienţele lui uriaşe şi vom vorbi amănunţit despre ele la acest congres. Această problemă a fost pusă pe ordinea de zi ca una din cele mai importante. Mă refer la problema îmbunătăţirii aparatului sovietic. Dar acum noi trebuie să procedăm cu prudenţă şi să facem schimbări în aparatul nostru numai în măsura în care acest lucru se dovedeşte necesar, pe baza experienţei practice. Tov. Gusev face ironii pe seama proiectului propus de noi şi spune că noi propunem ca actualului Consiliu al Muncii şi Apărării să i se anexeze Comisariatul poporului pentru agricultură. E adevărat că noi propunem un astfel de proiect. În acest proiect noi acordăm un loc foarte modest Consiliului Muncii şi Apărării, care urmează să capete forma unei Comisii a muncii şi apărării pe lîngă Consiliul Comisarilor Poporului. Pînă acum noi am muncit în Consiliul Muncii şi Apărării fără nici un regulament. Limitele competenţei Consiliului Comisarilor Poporului şi a Consiliului Muncii şi Apărării nu erau bine determinate ; uneori noi am depăşit limitele normale şi am acţionat ca un organ legiuitor. Dar aceasta n-a constituit niciodată un prilej de conflict. Noi am rezolvat aceste cazuri transferîndu-le imediat Con-

www.dacoromanica.ro

siliului Comisarilor Poporului. Cînd a devenit limpede că este necesar ca Consiliul Muncii şi Apărării să devină un organ care să asigure într-o măsură mai mare unitatea politicii economice, în faţa noastră s-a pus problema cum să determinăm aceste relaţii pe cale legislativă. În această privinţă există două planuri. Primul constă în a delimita sfera de competenţă a Consiliului Comisarilor Poporului şi a Consiliului Muncii şi Apărării. Dar pentru a înfăptui acest plan ar trebui să angajăm numeroşi specialişti în materie de codificare, să facem multă risipă de hîrtie, şi totuşi să nu avem nici o garanţie că vom evita greşelile.

Să mergem pe altă cale. Consiliul Muncii şi Apărării era pus cam pe acelaşi plan cu Consiliul Comisarilor Poporului. Să renunţăm la această idee. El trebuie să devină o comisie pe lîngă Consiliul Comisarilor Poporului. Vom evita astfel o sumedenie de fricţiuni şi ne vom apropia de înfăptuirea efectivă a hotărîrilor. Dacă un membru al Consiliului Comisarilor Poporului este nemulţumit, n-are decît să se adreseze Consiliului Comisarilor Poporului, care poate fi convocat în cîteva ore. Vom înlătura astfel fricţiunile dintre departamente şi vom face din Consiliul Muncii şi Apărării un organ care să lucreze repede. Aceasta nu e o sarcină uşoară. Ea este legată de crearea efectivă a unui plan economic unic. Sarcina, pentru a cărei îndeplinire am făcut cîte ceva şi pentru a cărei rezolvare am lucrat timp de doi ani, constă în a ajunge la o unificare a comisariatelor poporului pentru problemele economice. Iată de ce vă atrag atenţia asupra acestui proiect de lege cu privire la Consiliul Muncii şi Apărării şi sper că, după ce i se vor aduce completările necesare, îl veţi aproba, şi atunci munca de unificare a comisariatelor poporului pentru problemele economice se va desfăşura mai lin, mai repede, cu mai multă fermitate şi hotărîre.

Aş vrea să mă opresc acum asupra ultimului punct — problema electrificării, care figurează pe ordinea de zi a congresului ca o problemă aparte, şi dv. veţi asculta un raport pe această temă. Eu cred că în momentul de faţă trecem printr-o cotitură foarte importantă, care, în orice caz, constituie începutul unor mari succese ale Puterii so-

www.dacoromanica.ro

vietice. Pe viitor, de la tribuna congreselor generale din Rusia nu vor vorbi numai oameni politici şi administratori, ci şi ingineri şi agronomi. Acesta este începutul celei mai fericite epoci, cînd se va face tot mai puţină politică, cînd despre politică se va vorbi mai rar şi nu atît de mult, şi îşi vor spune cuvîntul mai mult inginerii şi agronomii. Pentru a trece într-adevăr la opera de construcţie economică, trebuie să introducem acest obicei începînd cu Congresul general al Sovietelor din Rusia, şi să-l extindem de sus şi pînă jos, în toate Sovietele şi organizaţiile, în toate ziarele, în toate organele de propagandă şi agitaţie, în toate instituţiile.

Politică, fără îndoială, am învăţat să facem ; în acest domeniu nu putem fi derutaţi, fiindcă aici avem o bază solidă. Dar cu economia stăm prost. De acum înainte cea mai bună politică este să facem mai puţină politică. Puneţi în mişcare mai mulţi ingineri şi agronomi, învăţaţi de la ei, controlaţi-le munca, faceţi ca congresele şi conferinţele să nu semene cu nişte mitinguri, ci să devină organe de verificare a succeselor economice, în cadrul cărora să avem într-adevăr ce învăţa în materie de construcţie economică.

Veţi asculta raportul Comisiei de stat pentru electrificare, care a fost creată prin hotărîrea din 7 februarie 1920 a C.E.C. din Rusia. La 21 februarie 1920, prezidiul Consiliului economic superior a semnat hotărîrea definitivă cu privire la componenţa acestei comisii, şi o serie întreagă — peste o sută — de specialişti şi lucrători dintre cei mai buni, în primul rînd ai Consiliului economic superior, împreună cu cele mai bune forţe ale Comisariatului poporului pentru comunicaţii şi ale Comisariatului poporului pentru agricultură s-au consacrat acestei opere. În acest volumaş, care astăzi sau mîine vă va fi distribuit tuturor, ni se prezintă rezultatele lucrărilor Comisiei de stat pentru electrificarea Rusiei. Sper că el n-are să vă sperie şi cred că nu-mi va fi greu să vă conving de importanţa lui deosebită. După părerea mea, acesta este un al doilea program al partidului nostru. Noi avem un program al partidului, care a fost foarte bine explicat de tovarăşii Preobrajenski şi Buharin într-o cărticică mai puţin groasă, dar cît se poate de valoroasă. Acesta este un program politic, care expune sarci-

www.dacoromanica.ro

nile noastre şi lămureşte relaţiile dintre clase şi mase. Dar, totodată, nu trebuie să uităm că e timpul să păşim într-adevăr pe această cale şi să apreciem rezultatele practice obţinute. Programul partidului nostru nu poate să rămînă doar un program al partidului. El trebuie să devină un program al construcţiei noastre economice ; altfel nu este bun nici ca program al partidului. El trebuie completat cu un al doilea program al partidului, cu un plan de lucrări pentru refacerea întregii economii naţionale şi pentru ridicarea ei la nivelul tehnicii moderne. Fără un plan de electrificare nu putem trece la o construcţie efectivă. Atunci cînd vorbim despre refacerea agriculturii, industriei şi transporturilor, despre îmbinarea lor armonioasă, nu putem să nu vorbim despre un plan economic de mari proporţii. Trebuie să ajungem la adoptarea unui anumit plan ; fireşte, acest plan va fi adoptat numai în primă aproximaţie. Acest program al partidului nu va rămîne atît de neschimbat ca programul nostru actual, care poate fi modificat numai de congresele partidului. Nu, el va fi în fiecare zi îmbunătăţit, dezvoltat, perfecţionat şi modificat în fiecare atelier, în fiecare plasă. Avem nevoie de el chiar şi sub forma de schiţă iniţială, care va apărea în faţa întregii Rusii ca un măreţ plan economic prevăzut pentru cel puţin 10 ani şi va arăta cum să punem această ţară pe o adevărată bază economică, necesară pentru comunism. Care a fost unul din cele mai puternice imbolduri care au făcut să sporească înzecit forţele şi energia atunci cînd am luptat cu succes şi am repurtat victoria pe frontul războiului ? Faptul că eram conştienţi de primejdie. Ne-am pus cu toţii atunci întrebarea : este oare cu putinţă ca moşierii şi capitaliştii să se întoarcă din nou în Rusia ? Şi răspunsul a fost : da, este cu putinţă. De aceea ne-am încordat şi mai mult — de o sută de ori mai mult — forţele noastre, şi am învins.

Gîndiţi-vă şi la frontul economic şi puneţi-vă întrebarea : este oare cu putinţă din punct de vedere economic ca în Rusia să vină iarăşi capitalismul ? A trebuit să ducem luptă împotriva „suharevkăi". Mai zilele trecute, în preajma deschiderii Congresului general al Sovietelor din Rusia, Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi ai ostaşilor roşii din Moscova a desfiinţat această instituţie puţin agreabilă.

www.dacoromanica.ro

(Aplauze.) „Suharevka" a fost desființată, dar nu această „suharevkă" care a fost desființată prezintă pericol. A fost desființată fosta „suharevkă" din Piața Suharevskaia, și asta nu era o treabă grea. Pericolul îl prezintă „suharevka" ce dăinuie în spiritul și faptele fiecărui mic proprietar. Această „suharevkă" trebuie desființată. Această „suharevkă" stă la baza capitalismului. Atîta timp cît există ea, există și posibilitatea pentru capitaliști de a se întoarce în Rusia și de a deveni mai puternici decît noi. De asta trebuie să ne dăm bine seama. Acesta trebuie să fie pentru noi principalul imbold în muncă și să constituie condiția, criteriul succeselor noastre reale. Atîta timp cît trăim într-o țară în care predomină mica gospodărie țărănească, în Rusia există o bază economică mai trainică pentru capitalism decît pentru comunism. Acest lucru trebuie să ni-l întipărim bine în minte. Oricine a observat cu atenție viața satului și a făcut o comparație cu aceea a orașului știe că noi n-am smuls încă din rădăcini capitalismul și n-am surpat încă fundamentul, temelia dușmanului intern. Acesta se menține încă datorită micii gospodării, și pentru a-i surpa temelia există un singur mijloc : să punem economia țării, inclusiv agricultura, pe o bază tehnică nouă, pe baza tehnică a marii producții moderne. O asemenea bază este numai electricitatea.

Comunismul este Puterea sovietică plus electrificarea întregii țări. Altfel vom rămîne o țară cu mică gospodărie țărănească, și trebuie să înțelegem limpede acest lucru. Sîntem mai slabi decît capitalismul nu numai pe plan mondial, dar și în interiorul țării. Asta o știe toată lumea. Noi ne-am dat seama de situație și vom face în așa fel ca baza economică să nu mai fie mica gospodărie țărănească, ci marea industrie. Numai atunci cînd țara va fi electrificată, cînd industria, agricultura și transporturile vor fi așezate pe baza tehnică a marii industrii moderne, numai atunci vom învinge definitiv.

Noi am elaborat de pe acum un plan preliminar de electrificare a țării, la care au lucrat 200 de oameni de știință și tehnicieni dintre cei mai buni pe care-i avem. Acesta este un plan care ne permite să facem pentru o perioadă mai îndelungată, de cel puțin zece ani, o evaluare a mijloacelor

www.dacoromanica.ro

materiale şi financiare necesare. Acest plan ne arată de cîte milioane de butoaie de ciment şi de cîte milioane de cărămizi avem nevoie pentru a înfăptui electrificarea. Pentru a îndeplini sub raport financiar sarcinile electrificării, s-a făcut socoteala că va fi nevoie de 1—1,2 miliarde de ruble aur. După cum ştiţi, fondul nostru de aur nu poate nici pe departe să acopere în întregime o asemenea sumă. Nici fondul nostru de produse alimentare nu e prea mare. De aceea va trebui ca această cheltuială s-o acoperim prin acordarea de concesiuni, potrivit planului despre care v-am vorbit. Veţi vedea din calculele preliminare cum se planifică, pe această bază, refacerea industriei şi a transporturilor noastre.

Am avut prilejul nu demult să asist la o serbare ţărănească într-o localitate mai îndepărtată din gubernia Moscova, în judeţul Volokolamsk. Acolo ţăranii au acum lumină electrică [74]. S-a organizat un miting sub cerul liber, şi unul dintre ţărani a ieşit în faţă şi a ţinut o cuvîntare în care a salutat acest nou eveniment în viaţa ţăranilor. El a spus : noi, ţăranii, am trăit în întuneric, dar iată că acum la noi s-a făcut lumină, „o lumină nenaturală, care va împrăştia întunericul în care au trăit ţăranii". Pe mine personal nu m-au mirat aceste cuvinte. Desigur, pentru masele de ţărani fără partid lumina electrică este o lumină „nenaturală", dar pentru noi este nenatural că timp de secole şi milenii ţăranii şi muncitorii au putut să trăiască în asemenea întuneric, în mizerie, asupriţi de moşieri şi de capitalişti. Nu se poate ieşi repede din acest întuneric. Dar în momentul de faţă trebuie să facem în aşa fel ca fiecare centrală electrică construită de noi să devină într-adevăr un sprijin în opera de luminare a maselor, să se ocupe, ca să zicem aşa, de răspîndirea în rîndul maselor a cunoştinţelor despre electricitate. Este necesar ca toţi să ştie de ce aceste mici centrale electrice, care la noi se numără de pe acum cu zecile, sînt legate de refacerea industriei. Noi am elaborat un plan de electrificare, dar pentru îndeplinirea lui va fi nevoie de ani de zile. Trebuie să îndeplinim cu orice preţ acest plan şi să reducem termenul îndeplinirii lui. Cu acest plan trebuie să se întîmple ceea ce s-a întîmplat cu unul din

www.dacoromanica.ro

primele noastre planuri economice, şi anume cu planul de refacere a transporturilor — cuprins în decretul nr. 1 042 —, care a fost prevăzut pentru cinci ani, dar al cărui termen de îndeplinire a fost redus încă de pe acum la trei ani şi jumătate, întrucît se depăşesc normele de lucru. Pentru realizarea planului de electrificare vom avea nevoie, poate, de 10 sau 20 de ani, ca să înfăptuim transformări menite să elimine orice posibilitate de revenire la capitalism. Şi acesta va fi un exemplu, nemaivăzut de cînd e lumea, de rapidă dezvoltare socială. Trebuie să înfăptuim cu orice preţ acest plan şi să scurtăm termenul îndeplinirii lui.

Pentru prima oară vom desfăşura o activitate economică în condiţiile în care, în afară de diferite planuri ca acelea care apăreau la noi în diferite ramuri industriale — de pildă, în transporturi — şi care erau apoi transpuse în alte ramuri industriale, avem şi un plan general, calculat pe un şir întreg de ani. E o activitate grea, o activitate prin care se urmăreşte victoria comunismului.

Dar trebuie să înţelegem şi să ne întipărim bine în minte că nu putem înfăptui electrificarea atîta timp cît la noi există încă analfabeţi. Nu e suficient că comisia noastră o să se străduiască să lichideze analfabetismul. Ea a făcut mult în comparaţie cu ceea ce era înainte, dar prea puţin faţă de ceea ce trebuie făcut. E nevoie ca oamenii muncii nu numai să ştie să scrie şi să citească, dar să posede un înalt nivel de cultură, de conştiinţă şi de pregătire profesională ; trebuie ca cea mai mare parte din ţărani să aibă o imagine exactă a sarcinilor ce ne stau în faţă. Acest program al partidului trebuie să devină o carte de căpătîi, care să fie studiată în toate şcolile. În această carte veţi găsi, pe lîngă planul general de electrificare, şi planuri speciale, pentru fiecare regiune din Rusia. Şi fiecare tovarăş, plecînd la locul său de muncă, va avea gata elaborat un plan precis de electrificare a regiunii sale, un plan care va asigura trecerea de la întuneric la o existenţă normală. Şi dv., tovarăşi, puteţi şi trebuie să comparaţi, să studiaţi, să verificaţi la faţa locului directivele ce v-au fost date şi să aveţi grijă ca, în fiecare şcoală, în fiecare cerc, la întrebarea ce este comunismul să se răspundă nu numai prin ceea ce scrie

www.dacoromanica.ro

în programul partidului, dar totodată să se vorbească şi despre modul cum se poate ieşi din starea de întuneric.

Cei mai buni activişti, cei mai buni specialişti în problemele economice şi-au îndeplinit sarcina ce le-a fost dată în legătură cu elaborarea planului de electrificare a ţării şi de refacere a economiei. Acum trebuie să facem totul pentru ca muncitorii şi ţăranii să ştie cît de măreaţă şi de grea este această sarcină, cum trebuie să pornim la înfăptuirea ei.

Trebuie să facem în aşa fel ca fiecare fabrică, fiecare uzină electrică să devină un focar de cultură, şi atunci cînd Rusia se va acoperi cu o deasă reţea de centrale electrice şi de puternice instalaţii tehnice, construcţia noastră economică comunistă va deveni un model pentru viitoarea Europă socialistă şi Asie socialistă. (Aplauze furtunoase, îndelung repetate.)

Publicat în 1921, în cartea :
„Al VIII-lea Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, ostaşilor roşii şi cazacilor din Rusia. Dare de seamă stenografiată"

Se tipăreşte după textul cărţii, confruntat cu stenograma

www.dacoromanica.ro

4

CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN FAŢA FRACŢIUNII P.C. (b) DIN RUSIA DE LA CONGRESUL AL VIII-LEA AL SOVIETELOR ÎN LEGĂTURĂ CU DISCUŢIILE PE MARGINEA RAPORTULUI COMITETULUI EXECUTIV CENTRAL DIN RUSIA ŞI A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA POLITICA EXTERNĂ ŞI INTERNĂ 22 DECEMBRIE [75]

Tovarăşi, permiteţi-mi să încep cu cîteva observaţii făcute de antevorbitorii mei şi să răspund la unele bileţele, cel puţin la acelea care ating probleme mai importante. Din critica făcută de tov. Korzinov am desprins ideea în legătură cu inginerii şi agronomii. Trebuie să accelerăm pregătirea inginerilor şi agronomilor proveniţi din rîndurile muncitorilor şi ţăranilor. Aceasta e o necesitate indiscutabilă, şi Puterea sovietică ia măsuri în acest sens, însă nu putem conta pe un succes rapid ; chiar dacă pentru treaba asta nu se cere atîta timp ca pentru electrificare, totuşi va fi nevoie de cîţiva ani. Propunerea, făcută de tov. Korzinov, ca să amînăm toate treburile pînă ce vom ajunge să avem agronomii noştri este greşită. În momentul de faţă trebuie să găsim şi să folosim pe cei mai buni agronomi, să-i invităm la adunările noastre, să le cerem să ne prezinte rapoarte, şi în felul acesta vom putea alege pe cei conştiincioşi şi bine pregătiţi.

Tov. Korzinov a ajuns să facă opoziţie de dragul opoziţiei, atunci cînd a spus că decretul cu privire la concesiuni trebuia publicat mai devreme. Dar la noi, în Consiliul Comisarilor Poporului şi în Consiliul Muncii şi Apărării, munca e în aşa fel orînduită, că trebuie să răspundem numaidecît, iar situaţia este de aşa natură că, dacă în Comitetul Central şi în Consiliul Comisarilor Poporului nu există divergenţe, hotărîrile sînt adoptate imediat. Dacă decretul cu privire la concesiuni este greşit, atunci trebuie

www.dacoromanica.ro

să propuneţi ca el să fie abrogat, pentru că principala concesiune acordată lui Vanderlip va căpăta caracterul unui acord oficial nu mai devreme de martie anul viitor.

Atunci cînd am publicat acest decret, principalul nostru scop era, după cum continuă să fie şi azi, acela de a încheia cît mai curînd un acord comercial şi de a atrage pe capitaliştii amatori de concesiuni. Despre acest aspect politic al chestiunii am vorbit deschis în raportul prezentat în faţa fracţiunii ; n-am auzit atunci nici o obiecţie, şi de aceea am rămas mirat cînd tov. Ignatov, vrînd neapărat să facă opoziţie, a spus că în legătură cu Vanderlip lucrurile n-au ieşit prea bine, că noi n-am lămurit cine este acest domn. Am citit declaraţia locţiitorului comisarului poporului pentru comerţul exterior în care se spune că s-au făcut toate investigaţiile în legătură cu grupul pe care-l reprezintă Vanderlip, că respectivele informaţii au fost verificate în străinătate şi că ele n-au fost cu nimic infirmate. Însuşi Vanderlip a spus că pînă la înscăunarea la putere a candidatului partidului republican, adică a noului preşedinte, nu poate fi încheiat acordul, pentru că el nu poate fi încheiat fără ştirea guvernului american.

Acesta este un acord prin care guvernului american i se pune la dispoziţie o bază militară. Prin urmare, chiar dacă acest Washington Vanderlip — despre care tov. Reazanov, aşa cum i se întîmplă destul de des, a început să povestească aici nişte amănunte fără nici o legătură cu chestiunea în discuţie — n-ar reprezenta pe nimeni şi ar fi pur şi simplu un escroc, adică prin proiectul de acord s-ar urmări ca guvernul Statelor Unite să pună mîna pe o bază maritimă care să-i servească pentru un atac împotriva Japoniei, noi nu putem în acest caz să fim înşelaţi, pentru că în America preşedinte al Statelor Unite va fi într-adevăr un reprezentant al partidului republican. După ce vom încheia discuţiile cu Vanderlip, vom avea posibilitatea să ne formăm o părere definitivă despre acest acord comercial. Din toată critica lui Ignatov se alege praful şi pulberea, fiindcă el, pur şi simplu, nu urmăreşte cu atenţie ceea ce se vorbeşte la consfătuirea noastră.

Tov. Korzinov a spus că, în ceea ce priveşte Polonia, C.C.

www.dacoromanica.ro

ar fi trebuit să ne prevină mai dinainte. Se crease o situaţie extrem de grea şi a fost un moment cînd trupele noastre înaintau, iar Comitetul Central avea tot temeiul să creadă că, deşi situaţia s-a complicat, trecînd la ofensivă, noi vom putea să obţinem mult.

Într-un asemenea moment cînd, în urma notei din 11 iulie a lui Curzon [76], trebuia să dăm răspuns în cîteva zile, avea vreun rost să convocăm adunări de partid şi să punem în discuţie această chestiune ? Dar orice tovarăş ştie că, dacă într-un moment prielnic am fi putut trece la un război ofensiv, noi n-am fi ezitat în nici un caz să facem acest lucru. Şi nicăieri şi niciodată nu ni s-ar fi făcut opoziţie în această privinţă. Am constatat că ni se făcea opoziţie tocmai în sens invers, şi anume ni se aducea învinuirea că politica noastră externă n-a fost îndeajuns de activă. Că s-au făcut aici greşeli nu încape nici o îndoială, dar tot atît de neîndoielnic este că în momentul de faţă orice discuţie în legătură cu aceste greşeli n-are nici un rost, pentru că nu de activitatea noastră trecută ne arde nouă acum. După ce va mai trece timp, după ce vor fi adunate documente şi materiale, vom putea aprecia la justa lor valoare greşelile noastre. De aceea în intervenţia tovarăşului Korzinov eu nu văd nimic altceva decît dorinţa de a face opoziţie. Cu altă ocazie, cînd condiţiile ne vor fi favorabile, ne vom folosi la fel de succesele noastre. Şi atîta timp cît partidul nu ne va interzice, vom trece totdeauna la ofensivă. Eu cred că nici partidul şi nici unul din membrii lui nu va propune, la vreuna din adunări, să urmăm o politică opusă.

În legătură cu observaţia tovarăşului Gusev trebuie să spun că eu consider drept o greşeală faptul că am introdus elemente de polemică într-un raport oficial, şi de aceea am şi propus ca să se scoată această parte din textul oficial şi să se adauge un mesaj de salut către Armenia Sovietică, pe care, dintr-o greşeală de neiertat, am omis să-l includ în raportul meu.

Degeaba spune aici tov. Gusev că m-am lăudat cu modestia mea, dar nu despre asta a fost vorba, ci despre necesitatea ca, atunci cînd trecem la o mai serioasă apropiere practică a comisariatelor economice şi la înfăptuirea planului economic unic, să ne ferim de proiectomanie.

www.dacoromanica.ro

Tov. Gusev spune că eu n-am criticat broşura lui în ansamblu. Dar eu am vizat ceea ce e esenţial, şi anume invitaţia făcută tovarăşilor Troţki şi Rîkov să părăsească departamentele respective şi să intre în Consiliul Apărării, care, nefiind departamental, îşi va crea un aparat nou. Nu înţeleg cum, după trei ani de existenţă a Puterii sovietice, poate fi enunţată şi susţinută aici o asemenea idee. Nu găsesc cuvinte să-mi exprim nedumerirea ; ni se propune ceva cu totul neserios, care se reduce la desfiinţarea departamentului într-un loc şi înfiinţarea lui în alt loc. A propune aşa ceva înseamnă a nu avea idee de aparatul nostru. Nu ştiu dacă tov. Popov a reuşit să tipărească foaia volantă pe care mi-a arătat-o. În ea sînt cuprinse unele date din rezultatele recensămîntului din 1920. Ştiţi că acest recensămînt a fost efectuat în mod satisfăcător şi că ne oferă un material bogat şi foarte preţios cu privire la numărul funcţionarilor din Moscova. Noi am mai făcut un asemenea recensămînt în 1919, dar de data asta e vorba de un recensămînt mai complet. În Moscova sînt nu mai puţin de 230 000 de funcţionari de stat, dintre care în principalele comisariate 30 000, dacă nu şi mai mult, iar în Sovietul din Moscova 70 000 [77]. Încercaţi să vă daţi seama ce reprezintă aceste cifre, reflectaţi asupra lor, şi atunci o să vă spuneţi : dacă o să luaţi un tovarăş cu autoritate, unul dintre cei mai competenţi, care în departamentul său a introdus un anumit stil de muncă, şi, scoţîndu-l din acest departament, o să-l puneţi să unifice cîteva departamente, n-o să iasă altceva decît haos. Nu în felul acesta trebuie înţeleasă sarcina de a duce lupta împotriva birocratismului. Aceasta este o atitudine complet neseriosă faţă de această problemă şi dovedeşte o totală necunoaştere a realităţii. Înţeleg că birocratismul e o problemă serioasă, dar în programul partidului n-am inclus şi lichidarea lui. Aceasta nu e o problemă care să fie rezolvată la un congres, fiindcă ea priveşte o întreagă perioadă, şi dumneavoastră vi s-a prezentat un raport special consacrat acestei probleme.

Şi nu e greu să ne dăm seama că printr-o simplă dispoziţie, că luînd nişte tovarăşi care au asigurat cea mai bună organizare în unul sau altul dintre departamentele cele mai importante şi transferîndu-i în Consiliul Muncii şi Apă-

www.dacoromanica.ro

rării, se va obţine un departament nou, cu împuterniciri imprecise, care nu va reuşi să realizeze o unificare economică. Cînd în Consiliul Muncii şi Apărării s-a pus în mod practic problema care departament este economic şi care e neeconomic, nu numai Comisariatul poporului pentru comerţul exterior a spus că este un comisariat economic, ci şi Comisariatul poporului pentru finanţe. Şi se poate oare desfăşura o activitate economică fără Comisariatul poporului pentru ocrotirea sănătăţii ? Fireşte, atunci cînd vom reuşi să obţinem succese importante în opera de reconstrucţie economică, raportul dintre comisariatele economice şi cele neeconomice are să fie, poate, altul după ce vom obţine succese deosebit de mari în schimbarea bazelor economiei. În momentul de faţă însă nu avem nimic din toate acestea. De aceea, a adopta o atitudine atît de superficială faţă de principiul organizării pe departamente, cum se observă la Gusev, care în alte părţi ale broşurii a reluat, de altfel, unele idei excelente pe care le-a mai formulat într-o broşură anterioară, este cu totul greşit.

N-am să mă ocup de cele spuse de Reazanov, pentru că falsitatea lor a fost suficient dovedită de Kamenev. Ţin să reamintesc doar că atît Reazanov, cît şi Gusev, care s-a lăsat antrenat de exemplul lui negativ, s-au apucat să povestească că au auzit de la cineva, poate de la mine, că la Consiliul Comisarilor Poporului eu am vrut, după cum a spus unul dintre ei, să mă înec, iar după cum a spus celălalt, să mă împuşc. Dacă tovarăşii o să se lege de fiecare vorbă mai tare, pe care o spui cînd eşti tare obosit şi o să te oblige să vorbeşti despre asta în faţa a o mie de oameni, cred că ei o să submineze o dată pentru totdeauna încrederea în ceea ce spun şi o să apară ca nişte oameni neserioşi. (A p l a u z e.)

Se prea poate ca noi, în Consiliul Comisarilor Poporului, să ne ocupăm de o mulţime de treburi mărunte. Asta-i adevărat. Dar, dacă Maksimovski a făcut din asta un motiv pentru a-şi dovedi spiritul său de opoziţie şi a subliniat în mod special acest lucru, atunci eu trebuie să spun că nu există şi nu poate să existe nici o instituţie de stat care să nu fie nevoită să se ocupe de treburi mărunte. Dumneavoastră n-aţi adăugat că Comitetul Central a avut

www.dacoromanica.ro

de rezolvat probleme care aveau legătură cu politica. Atîta timp cît conducerea o exercită un partid de guvernămînt, atîta timp cît acest partid trebuie să rezolve toate problemele în legătură cu diferite numiri, nu veţi admite ca numirile de cea mai mare importanţă pentru stat să fie făcute de un partid care nu conduce. La urma urmelor, n-are importanţă cine şi ce politică trebuie să aplice. Oare Comitetul Central nu este nevoit să se ocupe de treburi mărunte ? Ba bine că nu ! Şi nu se întîmplă să fie cîte o ordine de zi după care, cînd ai terminat de rezolvat cîteva zeci de probleme, poţi să spui nu numai că-ţi vine să te îneci, dar chiar ceva şi mai rău ? Repet, nu e de loc greu să mă prinzi cu asemenea declaraţii, dar să iei aici cuvîntul şi să faci din asta un obiect de opoziţie, să te pronunţi împotriva treburilor mărunte — e pur şi simplu neserios.

Dacă am încerca, în cadrul unui organ care în general stabileşte doar principiile, să formăm un organ care să se ocupe numai de treburile mărunte, concrete, am strica toată treaba. Pentru că am ajunge atunci la o ruptură între generalizare şi fapte concrete, şi o asemenea ruptură ar fi o pură fantezie şi o treabă neserioasă. În Comitetul Central nu putem să împărţim problemele în două categorii — unele principiale şi altele mărunte —, pentru că în fiecare lucru mărunt poate să apară şi o latură principială.

Aici treaba nu se reduce la a alege între Ivan Sidorovici şi Sidor Carpovici. Aici nu e de ajuns să-l punem pe Carp în locul lui Ivan, sau invers. Căci s-ar putea ca ei să nu fie de acord. Şi dacă aceşti Ivan şi Carp sînt amîndoi comisari ai poporului, atunci ce-i de făcut ? Comitetul Central are şi un Secretariat, are şi un Birou Organizatoric, şi un Birou Politic, în sfîrşit, se întrunesc plenarele Comitetului Central, şi foarte des se întîmplă ca chiar la plenarele Comitetului Central să ajungă probleme dintre cele mai mărunte şi mai plicticoase, şi din acelea cu care îţi baţi capul ore întregi şi pînă la urmă îţi vine să te duci să te îneci. Dar a împărţi problemele în mărunte şi principiale înseamnă a submina orice bază a centralismului democratic. În acelaşi timp, nu se poate spune că Comitetul Central aglomerează celelalte instituţii cu probleme mărunte. Deocamdată n-am reuşit încă să modificăm constituţia şi am acţionat

www.dacoromanica.ro

în mod autonom. Iar dacă în unele chestiuni am căzut de acord, iar în altele ne-am angajat în discuţii, asta este absolut inevitabil atîta timp cît există aparatul pe care-l avem azi. Chiar dacă Comitetul Central devine un organ de control şi dacă la repartizarea generală a sarcinilor tovarăşului Kalinin i se încredinţează misiunea de a supraveghea, de a controla munca de agitaţie şi i se cere, în general, măcar să-şi împărtăşească impresiile personale căpătate în cursul unei deplasări sau în timpul activităţii sale, asta nu înseamnă, bineînţeles, că trebuie să ţipăm că toate lucrările sînt transmise de la Consiliul Comisarilor Poporului la Comitetul Central, şi invers. A proceda astfel înseamnă a provoca un nou haos şi o nouă harababură, iar fondul lucrurilor să rămînă acelaşi. Organele superioare sînt necesare pentru exercitarea controlului şi pentru respingerea unor probleme.

Au spus unii aici şi s-au jeluit că Prezidiul C.E.C. din Rusia este împovărat de lucrări şi, cu toate că este organul nostru superior, este aglomerat cu treburi mărunte. Dar aş vrea să vă întreb, pe toţi cei de faţă, cîţi dintre dv. aţi citit zecile de procese-verbale ale acestor şedinţe ale noastre ? Cine le-a citit de la un capăt la altul ? Probabil că nimeni, pentru că sînt plictisitoare, pentru că nu le poţi citi pînă la capăt. Trebuie să spun că orice membru al partidului nostru şi orice cetăţean al Republicii are dreptul să aducă la cunoştinţa C.E.C. din Rusia o chestiune oricît de neînsemnată şi o împrejurare oricît de neînsemnată, şi această chestiune va trece prin întreaga filieră, prin birou ş.a.m.d., pînă ce va ajunge la prezidiul C.E.C. din Rusia, unde va fi examinată. Şi aşa o să fie pînă la completa reeducare comunistă a oamenilor muncii, la care o să ajungem după cîteva decenii de la înfăptuirea completă a electrificării. În acest sens nu avem a ne teme de nici o schimbare.

Voi trece acum la cîteva bileţele. Tov. Minkin scrie :

A adus tov. Şleapnikov la cunoştinţa Consiliului Comisarilor Poporului toate lucrurile revoltătoare care se petrec la Comisariatul poporului pentru comerţul exterior, sau le-a pus la rezervă, ca să vorbească despre ele la congres ? Dacă ele au fost aduse la cunoştinţă, am vrea să ştim ce s-a făcut pentru înlăturarea lor ?

www.dacoromanica.ro

Pentru a răspunde la această întrebare, m-am adresat tov. Serebreakov, care e informat mai bine decît mine. El a fost numit de Comitetul Central în comisia din care fac parte tovarăşii Serebreakov, Dzerjinski, Krestinski şi Lejava şi care are menirea să ia măsurile necesare pentru îmbunătăţirea relaţiilor dintre Comisariatul poporului pentru comerţul exterior şi Comisariatul poporului pentru afacerile interne, întrucît reprezentanţii noştri din străinătate au fost informaţi că aceste relaţii sînt departe de a fi satisfăcătoare. La rugămintea mea, Serebreakov răspunde la bileţelul trimis de delegatul Minkin în felul următor: „Tov. Minkin declară..." (c i t e ş t e).

După instituirea acestei comisii a fost creată şi o subcomisie. E foarte uşor să te joci de-a opoziţia, fiindcă la noi în fiecare comisariat se petrec lucruri revoltătoare, iar nefericita idee de a invoca garanţiile şi pe cei 30 000 de salariaţi de la editura tehnică a comisariatului este foarte caracteristică, în sensul că aici întotdeauna ai să dai de lucruri strigătoare la cer. Asemenea fărădelegi ai să găseşti în fiecare divizie a Armatei Roşii. Şi totuşi Armata noastră Roşie a repurtat întotdeauna victorii.

Trebuie să ne adresăm la timp instituţiei care are sarcina să îndrepte lucrurile şi nu să vorbim despre ele aici, unde nu putem avea date precise referitor la ceea ce tov. Reazanov a auzit despre un oarecare tovarăş, fără să verifice nimic şi fără să afle nimic precis. Aşta-i centralism democratic? Nu, acest procedeu nu este de loc democratic şi nu este nici centralism, pentru că creează dezordine şi provoacă haos. Reclamaţiile trebuie prezentate instituţiilor de partid, iar dacă vreuna din ele nu-şi face datoria, atunci va fi trasă la răspundere cu toată asprimea.

Dintre bileţelele ce mi-au fost prezentate, trebuie să mă opresc asupra aceluia care se referă la reducerea efectivului armatei. În această privinţă, tov. Troţki va face o comunicare specială, şi dumneavoastră veţi hotărî dacă e cazul ca chestiunea să fie discutată astăzi sau la una din viitoarele şedinţe speciale ale fracţiunii. Pot să spun că după ce a fost creată comisia specială pentru demobilizare, în frunte cu Troţki şi Dzerjinski, Comitetul Central a şi

www.dacoromanica.ro

hotărît să se înceapă demobilizarea, care e în curs de desfăşurare. De efectuarea ei se ocupă departamentul militar, iar dv. veţi primi informaţii precise.

Vreau să ştiu dacă Consiliul Muncii şi Apărării este conceput ca un organ al perioadei de trecere, care are menirea să unifice comisariatele economice, urmînd ca după aceea să fie desfiinţat, sau, dimpotrivă, constituie baza viitorului plan economic unic şi, totodată, care este aparatul local pe care se sprijină Consiliul Muncii şi Apărării ?

Această problemă n-a fost încă rezolvată, şi noi considerăm că n-are rost s-o dezbatem acum. La ordinea zilei este, la noi, verificarea modului de organizare a comisariatului. Consiliul Comisarilor Poporului a desemnat o comisie organizatorică, care are menirea să reexamineze aparatul comisariatelor poporului din punct de vedere al sarcinilor ce le revin şi, în legătură cu aceasta, să analizeze problema schemelor de organizare. În prezent este imposibil să desfiinţăm Consiliul Muncii şi Apărării şi să ne ocupăm de crearea unui alt aparat atîta timp cît problema electrificării n-a fost încă rezolvată. Chiar acum o să vi se distribuie diferite materiale în legătură cu electrificarea, iar Consiliul Muncii şi Apărării va trebui să ţină seama de observaţiile făcute pe marginea acestor materiale şi de rapoartele respective. În prezent dispunem de un organ care ne este necesar şi cu care, de bine, de rău, am lucrat şi am făcut faţă sarcinilor ce ne reveneau. Şi nici nu ne gîndim să ne apucăm de reorganizări înainte de a verifica în mod practic cum va fi îndeplinit planul economic unic. În această privinţă trebuie să ne călăuzim după dictonul : măsoară de două ori şi taie o dată.

Cine are să încheie contractele de concesionare în Extremul Orient, noi ori tamponul, şi — într-un caz sau în celălalt — de ce ?

Aceasta, tovarăşi, e o chestiune delicată. Definiţia tamponului devine foarte dificilă atunci cînd ni se pune întrebarea : voi sau tamponul ? Pe de o parte, există un tampon, iar pe de altă parte există respectivul birou al P.C. (b) din Rusia. Tamponul e tampon ca să mai cîştigăm timp, iar după aceea să-i înfrîngem pe japonezi. Cui aparţine Kamciatka, nu ştiu ; în realitate ea aparţine japonezilor, care

www.dacoromanica.ro

sînt nemulţumiţi că o cedăm americanilor. Ni se pun întrebări, se ţine seama de directivele noastre, şi nimeni n-a protestat împotriva tratativelor duse de noi cu Vanderlip, nici un grup de tovarăşi membri de partid n-a considerat că această problemă e atît de importantă, încît să ceară ca ea să fie discutată la o plenară a C.E.C. din Rusia şi examinată de Comisia de control. Acesta e un drept al oricărui membru de partid, dar nimeni nu s-a prevalat de el pînă acum. Cine va afla ce fapte fac ca încheierea acordului să se amîne pînă în martie, nu va căuta să se prevaleze de acest drept.

Cum priviţi sindicatele în momentul de faţă, cînd se discută despre concesiuni ? Este adevărat că sînteţi pentru organizarea unui sindicat al ţăranilor ?

Trebuie să vă spun că în programul partidului nostru se vorbeşte de necesitatea de a căuta noi forme de sindicate, care să unească partea cea mai săracă a ţărănimii [78]. Această sarcină a fost inclusă în programul partidului, şi eu am arătat în repetate rînduri că, deşi în momentul de faţă nu sîntem în măsură s-o rezolvăm, nu putem să renunţăm la ea. Nu ne putem limita la activitatea desfăşurată de Sindicatul muncitorilor agricoli şi forestieri, care este destul de slab şi nu ne poate da activişti de valoare. Într-o situaţie ca aceasta, cînd în rîndurile ţărănimii are loc un proces de nivelare, de aliniere, de unire a ţărănimii muncitoare, a părţii nechiabureşti a ţărănimii, această sarcină nu poate fi scoasă de pe ordinea de zi a construirii socialismului. A întări activitatea sindicatelor înseamnă a o extinde nu numai asupra proletariatului sătesc, ci şi asupra întregii ţărănimi muncitoare. Cum trebuie să facem acest lucru, nu ştim încă. Am formulat această sarcină în programul partidului, vom mai reveni de multe ori asupra ei şi vom face totul pentru ca să-şi afle o rezolvare practică sub diferitele ei aspecte. În legătură cu această chestiune nu pot spune mai mult decît atît.

Cînd vor fi încheiate contractele de concesionare, sindicatelor le vor reveni, firește, sarcini de mare răspundere în ce priveşte verificarea, controlul şi legătura cu muncitorii noştri care vor lucra la aceste concesiuni. Ce forme

www.dacoromanica.ro

concrete vor căpăta aceste sarcini, deocamdată nu știu. Nu este rațional să punem acum această problemă la ordinea zilei, pentru că în fața sindicatelor stau sarcini mai importante.

Nu încape îndoială că, în lupta pe care o ducem împotriva birocratismului, avem nevoie de ajutorul sindicatelor, că trebuie să ne sprijinim pe ele. Acest lucru a și fost spus, în linii generale, în programul partidului [79]. De aici se vede ce luptă îndelungată trebuie să ducem noi și ce activitate sistematică ne așteaptă. Cînd vom dispune de un material din care vom vedea că în cutare localitate industrială supravegherea este organizată în cutare mod și s-au obținut anumite rezultate, iar în cutare cartier, județ etc. într-un alt mod, cînd vom cîntări toate aceste rezultate, atunci treburile vor începe, la noi, să meargă bine, și acest lucru se va vedea nu numai din discuțiile cu privire la „agitație", ci și din faptul că vom verifica în mod practic ceea ce am făcut și, pe baza celor constatate, vom aplica măsurile concrete care au dat deja rezultate.

Se tipărește pentru prima oara după stenogramă

www.dacoromanica.ro

5

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL C.E.C. DIN RUSIA ŞI AL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA POLITICA EXTERNĂ ŞI INTERNĂ 23 DECEMBRIE

(A p l a u z e.) Tovarăşi, va trebui să mă limitez la cîteva scurte observaţii pe marginea cuvîntărilor şi declaraţiilor pe care le-aţi ascultat acum. Într-unul din bileţelele primite de mine, un tovarăş îşi exprimă nedumerirea şi întreabă la ce-i poate folosi congresului Sovietelor să asculte asemenea declaraţii şi cuvîntări. Cred că cei mai mulţi dintre dv. nu vor fi de acord cu această părere. Fără îndoială că nu poate fi niciodată inutil să se amintească ce urmări pot avea, în situaţia noastră politică, unele cuvinţele — devenite acum, poate, destul de populare — aşa cum au fost enunţate de partidele ale căror părţi, prin reprezentanţii lor, au dat acum citire declaraţiilor lor. Să luăm, bunăoară, aprecierile făcute de un reprezentant al partidului menşevic sau, mai exact, al unei părţi din acest partid. Nu e vina noastră că partidul menşevicilor şi acela al socialiştilor-revoluţionari, care şi-au păstrat pînă azi denumirile lor, reprezintă o grupare de părţi eterogene, o trecere continuă a unei părţi la cealaltă, care face ca ele să devină, cu voie sau fără voie, nişte complice ale imperialismului internaţional. Acest lucru se vede din declaraţiile şi cuvîntările rostite de ei la congres.

Mi s-a reproşat, de pildă, că am emis o teorie nouă, potrivit căreia urmează să înceapă o nouă perioadă de războaie. Nu e nevoie să fac o incursiune în istoria îndepărtată pentru a arăta pe ce se bazează cele spuse de mine. Nu de mult noi am terminat cu Vranghel, dar trupele lui există pe undeva, nu prea departe de graniţele republicii

www.dacoromanica.ro

noastre, şi aşteaptă ceva. De aceea, cine va uita de primejdia care ne ameninţă în permanenţă şi care nu va înceta să ne ameninţe atîta timp cît va exista imperialismul mondial, acela va uita şi de republica noastră muncitorească. Dar să ni se spună că facem diplomaţie secretă, că trebuie să ducem numai un război de apărare, cînd deasupra capetelor noastre atîrnă şi acum sabia, cînd, în ciuda sutelor de propuneri făcute de noi şi a concesiilor fără precedent pe care ne-am arătat dispuşi să le facem, nici una dintre marile puteri n-a încheiat pînă acum pace cu noi, — să ni se spună toate astea înseamnă a repeta vechile fraze ale pacifismului mic-burghez, care şi-au pierdut de mult orice sens. Dacă în faţa unor asemenea forţe duşmane nouă, care se dovedesc a fi tot atît de active ca înainte, am face legămînt, aşa cum ni se propune, că nu vom întreprinde niciodată anumite acţiuni care din punct de vedere strategic-militar ar putea fi calificate drept ofensive, am fi nu numai nişte prostănaci, dar şi nişte criminali. Iată la ce situaţie ne pot duce aceste fraze şi rezoluţii pacifiste. Ele ar putea duce la încercarea de a lega de mîini şi de picioare Puterea sovietică, care e înconjurată de duşmani, şi de a o da pradă rechinilor imperialişti internaţionali.

Cînd, după aceea, ni se vorbeşte despre unitatea proletariatului, cînd ni se spune că subminăm această unitate, nu poţi să asculţi toate acestea fără să zîmbeşti. Am auzit vorbindu-se aici, la noi, despre unitatea proletariatului şi acum ne-am convins în mod practic că în epoca revoluţiei sociale unitatea proletariatului nu poate fi înfăptuită decît de un partid marxist consecvent revoluţionar, decît printr-o luptă necruţătoare împotriva tuturor celorlalte partide. (Aplauze furtunoase.)

Ni se vorbeşte apoi despre înarmarea întregului popor şi ni se repetă platitudinile vechii lozinci burghezo-democratice într-o vreme cînd în rîndurile acestui popor clocoteşte cea mai hotărîtă luptă de clasă.

Am avut ieri plăcerea să asist — din păcate, nu prea mult timp — la o mică consfătuire neoficială a ţăranilor fără partid, delegaţi la congresul nostru, şi am avut foarte mult de învăţat din dezbaterile lor în legătură cu cele mai nevralgice probleme din viaţa satului — situaţia aprovizio-

www.dacoromanica.ro

nării, ruina economică, lipsurile —, pe care le cunoaşteţi cu toţii [80]. În aceste discuţii, ceea ce mi-a atras mai mult atenţia a fost gradul de profunzime al luptei care se desfăşoară între ţăranii săraci, aceşti adevăraţi oameni ai muncii, de o parte, şi chiaburi şi trîntori, de altă parte. Imensa însemnătate a revoluţiei noastre constă în aceea că am reuşit să facem ca în păturile cele mai de jos ale satelor, în masele cele mai puţin conştiente din punct de vedere politic, în rîndul ţăranilor fără partid această problemă fundamentală a revoluţiei sociale să nu fie pusă doar teoretic, ci să capete, în largă măsură, şi un caracter practic. Acum, în toate satele şi cătunele de pe întinderile de necuprins ale Rusiei Sovietice oamenii analizează, discută şi se conving cui îi sînt de folos măsurile noastre politice şi economice ; pretutindeni, în cele mai retrase colţuri de provincie, oamenii ştiu să se orienteze în problema ţărănimii muncitoare şi a chiaburimii. Uneori se întîmplă ca oamenii să se învinuiască unii pe alţii cu prea multă ardoare şi patimă, dar, în orice caz, într-un fel sau altul, ei ştiu să se lămurească şi înţeleg că e necesar şi obligatoriu să-l ajutăm şi să-l punem pe picioare pe ţăranul muncitor şi să zădărnicim toate uneltirile chiaburului, care îşi face de cap.

Lupta de clasă la sate, în adîncul maselor ţărăneşti, a devenit realitate, şi noi am făcut şi facem totul pentru ca ţăranii să devină conştienţi de ea. Şi cînd, după toate acestea, se prezintă în faţa noastră nişte conducători ai unei anumite „Internaţionale“ [81] aparte şi ne vorbesc despre înarmarea poporului, te simţi în materie de marxism şi socialism neştiutor ca un elev de şcoală primară. A scăpa din vedere lupta de clasă, care clocoteşte în întreaga lume, înseamnă a da, fără să vrei, ajutor imperialiştilor de pretutindeni împotriva proletariatului care luptă. Înarmarea poporului este lozinca duşmanilor noştri, în timp ce noi ne situăm pe poziţia înarmării de clasă, fiindcă de pe această poziţie am învins şi vom învinge întotdeauna. (A p l a u z e f u r t u n o a s e.)

Reprezentanţii menşevicilor şi ai socialiştilor-revoluţionari ne-au întrebat aici cum de putem admite un asemenea lucru cum sînt concesiunile fără să consultăm în mod special poporul şi de ce nu punem în centrul politicii noastre

www.dacoromanica.ro

economice egalitatea în muncă (în rezoluţia socialiştilor-revoluţionari această egalitate în muncă este denumită „suveranitatea muncii", iar în rezoluţia menşevicilor, ea este parafrazată şi poartă denumirea de egalitate a oamenilor muncii de la oraşe şi sate). Dar ce înseamnă toată această frazeologie despre „suveranitatea muncii", dacă nu o agitaţie în favoarea independenţei sindicatelor faţă de puterea proletară de clasă ? De această „independenţă" a sindicatelor se îngrijeşte şi tînjeşte, împreună cu menşevicii şi socialiştii-revoluţionari, întreaga presă burgheză din Europa apuseană.

Cînd la Congresul de la Halle al independenţilor şi-a făcut apariţia Martov şi, nestînjenit de dictatura bolşevicilor, care nu-i e pe plac, a vorbit acolo despre tot ce a poftit, ce s-a întîmplat ? După cîteva zile, cuvîntarea lui a fost publicată în întregime, ca ceva senzaţional, în presa cea mai reacţionară şi imperialistă din Anglia. Această presă i-a mulţumit cetăţeanului Martov (de altfel, acolo nu i se spune cetăţean, ci domn) pentru că a dat în vileag intenţiile bolşevicilor. Şi dacă asemenea cuvîntări se ţin într-o vreme cînd toată lumea luptă împotriva noastră, ce altceva sînt ele dacă nu o părticică din politica Antantei ? Dv. puteţi, firește, să spuneţi că, astfel exprimată, ideea dv. despre suveranitatea muncii etc. este o inepţie mic-burgheză, dar, repet, în realitate ea nu este altceva decît o părticică din politica Antantei. Mîine, dacă se află aici vreun mediator de-al Antantei, această cuvîntare a dv. va fi trimisă în toate ţările capitaliste şi acolo va fi tipărită în milioane de exemplare pentru a înşela şi a induce în eroare, cu ajutorul cuvîntării dv., cetăţene Dan, o parte din muncitorii europeni cu un nivel de conştiinţă scăzut.

Cetăţeanul Dan prezintă lucrurile ca şi cum în cele spuse de mine despre disciplina în muncă aş pleda numai pentru constrîngere ; reprezentantul partidului socialiştilor-revoluţionari a fost mai precis şi a spus că eu sînt pentru constrîngere pe bază de convingere. Întreaga noastră politică dă un răspuns clar la această chestiune. Noi nu pretindem cîtuşi de puţin că în activitatea noastră nu există greşeli, dar fiţi buni şi arătaţi-ne care sînt aceste greşeli, indicaţi-ne

www.dacoromanica.ro

alte metode. Despre alte metode însă noi n-am auzit vorbindu-se aici. Nici menşevicii şi nici socialiştii-revoluţionari nu spun : „Iată lipsurile şi mizeria în care trăiesc muncitorii şi ţăranii, şi iată calea pe care se poate ieşi din această mizerie". Nu, despre aşa ceva ei nu vorbesc. Ei spun numai că ceea ce facem noi este constrîngere. Da, aşa ceva nu se poate contesta. Dar vă întrebăm pe dv., cetăţene Dan : susţineţi lucrul acesta sau nu ? Iată care este esenţa, iată care este miezul problemei. Răspundeţi concret : da sau nu ? „Nici da, nici nu !" Ei, vedeţi dv., vor numai să vorbească despre suveranitatea muncii, să spună că noi atentăm la libertatea ţăranilor. Dar cine sînt aceşti ţărani ? Oare în Constituţia noastră sovietică nu se spune că ţăranii sînt oameni care muncesc, că ei sînt oameni ai muncii ? Pe aceşti ţărani noi îi respectăm şi-i considerăm fraţi egali în drepturi cu muncitorii. Fără o asemenea ţărănime noi n-am fi putut face nici un pas în politica noastră sovietică. Între ţărănimea muncitoare şi muncitori există o înţelegere frăţească, care este cuprinsă în Constituţia noastră. Dar există şi un alt element al ţărănimii. Este elementul din care este formată „suharevka", cea cu milioane de capete. Sper că orice adunare, chiar şi aceea a unor nemembri de partid, va putea să se descurce cît se poate de bine în această problemă. Oare ţăranii care fac speculă sînt reprezentanţi ai oamenilor muncii ? Iată care e esenţa problemelor economice ale satului. Ţăranii, micii proprietari şi muncitorii reprezintă clase diferite, şi deosebirea care există între ele o vom desfiinţa atunci cînd vom desfiinţa bazele micii gospodării şi vom crea baze noi, pentru o mare gospodărie mecanizată, de proporţii gigantice, aşa cum am arătat în raport. O asemenea transformare este inevitabilă din punct de vedere economic, iar menşevicii şi socialiştii-revoluţionari care au luat cuvîntul aici au îngăimat ceva despre nu ştiu ce egalitate în muncă a tuturor ţăranilor şi muncitorilor. Dar astea nu-s altceva decît vorbe, care pe deasupra sînt greşite din punct de vedere economic şi infirmate de marxismul ştiinţific. Luaţi în considerare revoluţia noastră din Siberia şi din Gruzia sau experienţa revoluţiei internaţionale, şi vă veţi convinge în mod concret că toate aceste vorbe sforăitoare despre egalitatea în muncă nu sînt

www.dacoromanica.ro

decît minciuni. Ele exprimă politica dusă de burghezie împotriva noastră, şi nimic altceva.

Dan a făcut aici afirmaţia că în cancelaria Comisiei extraordinare din Rusia există o dispoziţie scrisă, în sensul că menşevicii nu beneficiază de amnistia din octombrie. Şi cetăţeanul Dan trage de aici concluzia că Comisia extraordinară din Rusia dăscăleşte Prezidiul C.E.C. din Rusia şi-l ţine sub tutelă. Noi, care ne aflăm la putere, putem oare să dăm crezare unei asemenea afirmaţii ? Oare comuniştii prezenţi aici, care formează 70—80% din numărul delegaţilor, nu ştiu că în fruntea Comisiei extraordinare din Rusia se află tov. Dzerjinski, membru al Comitetului Executiv Central şi al Comitetului Central al partidului, şi că în Prezidiul C.E.C. din Rusia sînt şase membri ai Comitetului Central al partidului nostru ? A crede, în aceste condiţii, că prezidiul Comisiei extraordinare din Rusia sau direcţia ei operativă dăscăleşte Prezidiul Comitetului Executiv Central şi-l ţine sub tutelă este, fireşte, cu totul nepotrivit, este pur şi simplu ridicol. În toate acestea nu e nimic interesant, şi reprezentantul partidului menşevic a jucat aici pur şi simplu o comedie. Dar aş vrea să vă uitaţi, peste cîteva zile, în oricare din ziarele burgheze care apar în Europa apuseană sau în America, într-un tiraj de o jumătate de milion sau de un milion de exemplare, şi veţi vedea că acolo o să scrie cu litere de-o şchioapă că cetăţeanul Dan a dat în vileag cum Comisia extraordinară din Rusia dă directive şi îşi exercită dominaţia asupra Prezidiului C.E.C. din Rusia.

Publicat la 29 decembrie 1920, în buletinul „Al VIII-lea Congres al Sovietelor. Buletinul zilnic al congresului" nr. 9

Se tipăreşte după textul apărut în buletin, confruntat cu stenograma

www.dacoromanica.ro

6

CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN FAŢA FRACŢIUNII P.C. (b) DIN RUSIA DE LA CEL DE-AL VIII-LEA CONGRES AL SOVIETELOR, CU PRILEJUL DEZBATERII PROIECTULUI DE LEGE AL C.C.P. „CU PRIVIRE LA MĂSURILE NECESARE PENTRU ÎNTĂRIREA ŞI DEZVOLTAREA GOSPODĂRIILOR ŢĂRĂNEŞTI" 24 DECEMBRIE [82]

Tovarăşi, aş vrea, în primul rînd, să spun cîteva cuvinte în legătură cu interpretarea greşită a problemei violenţei. Pentru a vă arăta că această interpretare este greşită, am să vă citesc trei rînduri din procesul-verbal al Congresului al VIII-lea [83].

Toate cele spuse de mine împotriva violenţei erau legate de problema comunei. Eu cred că, în acest domeniu, chiar şi cea mai mică violenţă este dăunătoare. Se face încercarea de a se aplica cele spuse de mine în cuvîntarea cu privire la comună — în care arătam că ar fi absurd ca în acţiunea de întemeiere a comunelor să fie folosită violenţa — la problema convingerii şi constrîngerii în general. O asemenea interpretare este, evident, forţată şi greşită. În legătură cu proiectul nostru de lege şi cu schimbul de păreri care a început, trebuie să spun că modul cum pun unii problema, căutînd să-i imprime un caracter mai de stînga, mi se pare mai puţin practic. Eu n-am văzut nimic concret şi practic în propunerea făcută de tov. Hanov, care se consideră de extrema stîngă. Sfatul dat de tov. Şlihter de a nu transforma acest proiect de lege în lege şi de a lăsa ca el să fie adoptat de următoarea sesiune a C.E.C. din Rusia, eu l-am considerat cît se poate de dăunător. În Consiliul Comisarilor Poporului noi ne-am străduit să dăm mai repede o formă cît mai finită acestui proiect de lege, pentru ca congresul Sovietelor, la care participă un număr atît de mare de reprezentanţi locali, să poată adopta o hotărîre defini-

www.dacoromanica.ro

tivă. Ne ameninţă pericolul unei întîrzieri în desfăşurarea acestei campanii pe teren. Ca să începem această campanie, avem nevoie de instrucţiuni, iar pentru elaborarea instrucţiunilor, e nevoie de cel puţin două-trei săptămîni. Nimic nu e mai dăunător decît sfatul pe care ni l-a dat Şlihter atunci cînd a luat cuvîntul, la un alt punct de pe ordinea de zi, în legătură cu drepturile Comitetului executiv gubernial. Esenţa proiectului de lege constă în a trece numai-decît la adoptarea de măsuri practice pentru sprijinirea gospodăriei ţărăneşti individuale, care predomină, şi această sprijinire trebuie să constea nu numai în stimulare, ci şi în constrîngere.

Trebuie să spun că aici, în proiectul de lege, se arată precis despre ce măsuri este vorba. În articolul 11, care e cel mai important, se spune că comitetul gubernial pentru însămînţări, sub conducerea şi controlul Comisariatului poporului pentru agricultură, poate să stabilească „reguli obligatorii cu privire la metodele principale de cultivare a ogoarelor cu ajutorul maşinilor, de ameliorare a fîneţelor, de efectuare a însămînţărilor şi cu privire la mijloacele de menţinere a fertilităţii naturale a solului". De unde să luăm aceste reguli obligatorii ? Mai departe se spune că se va da preferinţă metodelor folosite de agricultorii sîrguincioşi. Ce metode trebuie să legiferăm ? Trebuie să legiferăm şi să popularizăm metodele cunoscute, metodele de ridicare a agriculturii. La sfîrşit citim : „Este interzis a introduce reguli şi cerinţe : 1) care să ducă la o transformare radicală a gospodăriei ţărăneşti, în caz că ele nu sînt introduse pe baza propunerii congreselor de plasă sau în caz că statul nu asigură regiunea respectivă cu unelte şi mijloace de producţie perfecţionate, 2) care sînt greu de îndeplinit pentru o gospodărie mijlocie şi 3) care sînt legate de riscuri".

Un tovarăş a spus aici că, după părerea lui, o lipsă a referatului tovarăşului Osinski constă în aceea că dă indicaţii peste măsură de practice şi de concrete, ceea ce este în contradicţie cu modul just de a pune problema. Dimpotrivă, aportul cel mai de preţ al referatului ţinut de tovarăşul Osinski constă în aceea că el a apucat taurul de coarne, îndemnîndu-vă să porniţi la discutarea unor probleme exclusiv practice : ce urmează să facem cu semin-

www.dacoromanica.ro

ţele, nu trebuie să permitem ca ele să fie consumate. Tocmai în Rusia europeană acest lucru o să fie mult mai greu decît într-un ţinut bogat cum este Altai, unde, după cum s-a văzut, e atît de uşor să dai ordine. Dacă acolo e uşor de dat ordine, o să obţineţi prin acest procedeu succese practice. Atunci orice secţie agricolă gubernială — din Altai sau din alt ţinut — va merita să fie cît mai mult stimulată.

În guberniile, mult mai sărace, din Rusia europeană, situaţia, din păcate, nu se prezintă nici pe departe atît de bine. Aici, pentru actuala campanie, ca şi pentru congresul nostru, întreaga sarcină constă în a pune în aşa fel problema, ca ea să fie cît mai ferită de raţionamentele cu caracter general spre care vor să ne împingă Şlihter şi alţi tovarăşi. Îmi permit să fac apel la dv. să puneţi problemele într-un mod mult mai practic şi mai concret şi îmi exprim satisfacţia pentru orientarea pe care a căutat s-o imprime Osinski. Să vorbim despre ceea ce trebuie să facem cu seminţele. Ele ar putea să fie consumate. Trebuie să le salvăm. Cum să procedăm, cît mai practic, în acest caz ? Trebuie să le depozităm în hambare obşteşti, să oferim ţăranilor garanţia şi certitudinea că aceste seminţe n-or să cadă pradă unei tărăgăneli birocratice şi unei distribuiri nedrepte, şi că în momentul de faţă scopul nostru este să luăm în păstrarea statului cantitatea de seminţe necesară pentru însămînţările prevăzute. Pe ţăranul mijlocaş îl vom convinge, fără îndoială, de acest lucru, pentru că aici e vorba de o necesitate cît se poate de evidentă. Dacă unii vor aduce obiecţii, spunînd că nu înţeleg să muncească pentru Ţiurupa, şi vor încerca să-l prezinte ca pe un fel de animal de pradă, le vom spune : „Lăsaţi glumele şi răspundeţi-ne direct la întrebarea : cum o să refaceţi industria ?“ Daţi-i ţăranului unelte agricole şi inventar. Pentru ca statul să dispună de întregul fond necesar pentru a-şi acoperi toate nevoile şi să aibă tot inventarul agricol şi tehnic, este nevoie de un fond din ce în ce mai mare, iar noi abia ne apropiem de momentul cînd vom avea acest fond. Iată de ce consider greşită afirmaţia că aici se încurcă sarcinile sovhozurilor cu acelea ale colhozurilor. Colhozurile nu constituie o problemă urgentă. Ştiu că ele sînt încă

www.dacoromanica.ro

atît de puţin organizate, că se află într-o stare atît de deplorabilă, încît îşi merită denumirea de aziluri. Eu nu sînt împotrivă ca delegaţii la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia să atragă atenţia Consiliului Comisarilor Poporului sau C.E.C. din Rusia asupra necesităţii de a adopta unele măsuri speciale pentru îmbunătăţirea muncii Sindicatului muncitorilor agricoli şi forestieri din Rusia. Sub acest raport, sindicatul constituie un sprijin foarte important, cu condiţia ca el să fie alcătuit din elemente cu adevărat semiproletare, capabile să ne ajute să devenim adevăraţi gospodari. Nu sînt de loc împotriva unor asemenea măsuri.

Dar sarcina pe care o pune prezentul proiect de lege este alta. În marea majoritate a cazurilor, sovhozurile se află acum într-o situaţie care e sub nivelul mijlociu. Trebuie să ne sprijinim pe ţăranul individual, care este aşa cum este şi nu va fi altfel într-un viitor apropiat, şi nu e cazul să ne gîndim la trecerea lui la socialism şi la colectivizare. De la considerentele generale trebuie să trecem mai departe, să ne gîndim la primul pas practic, pe care să-l facem neapărat în primăvara aceasta şi în nici un caz mai tîrziu. Numai în felul acesta va fi pusă practic problema. Şi pentru a înfăptui acest deziderat, trebuie să aprobăm chiar acum proiectul de lege, fiindcă el a şi fost pregătit de Consiliul Comisarilor Poporului ; să facem chiar acum îndreptările şi modificările necesare, dar în nici un caz să nu tărăgănăm lucrurile.

În ce priveşte socializarea inventarului, dv. vă daţi mai bine seama ce reguli general obligatorii se pot stabili în numele statului. Totuşi, în legătură cu aceasta, aş vrea să vă pun în gardă. Noi avem o lege care ne dă dreptul să socializăm inventarul ţăranilor înstăriţi [84]. Acolo unde o asemenea socializare poate fi înfăptuită cu succes, libertatea deplină a municipalizării este asigurată prin existenţa acestei legi. Dar metodele prin care poate fi înfăptuită această măsură sînt departe de a fi pretutindeni şi întotdeauna precis stabilite ; de aceea, a introduce această măsură într-o lege al cărei scop este cu totul altul înseamnă

www.dacoromanica.ro

a crea pericolul de a ne risipi forţele, de a nu le concentra asupra unui obiectiv care se situează pe primul plan şi pentru care este, poate, nevoie de un efort mai mare. De aceea e mai bine să ne concentrăm toate forţele asupra a ceea ce este absolut necesar, să avem grijă să strîngem cu orice preţ o cantitate suficientă de seminţe, să nu rămînă nici o fîşie de pămînt neînsămînţată şi să fie înfăptuită, în măsură considerabilă, în proporţii de masă, o îmbunătăţire a agriculturii, verificată prin experienţă, acolo unde numărul ţăranilor muncitori — săraci şi mijlocaşi — precumpăneşte. Ăsta-i esenţialul. Cu cît vom propune acum mai puţine măsuri de acest fel, cu atît va fi mai bine, pentru că, înfăptuind temeinic un număr mic de măsuri, vom pune întregul mecanism al ridicării agriculturii pe făgaşul cel bun şi vom face să crească şi să se întărească convingerea ţăranilor că aceasta este calea cea justă. Dacă, dimpotrivă, ne vom apuca de ceea ce depăşeşte puterile noastre, nu vom face decît să ne compromitem în ochii ţăranilor. Dacă există gubernii în care puteţi face mai mult printr-un simplu ordin, n-aveţi decît, nu e interzis. În această privinţă se spune : ţineţi seama de întreaga experienţă a ţăranilor din partea locului, ţineţi seama de ceea ce sînteţi în stare să faceţi, pentru ca să strîngeţi inventarul viu şi mort. Dacă într-o gubernie a rămas inventar în stare bună, necesar pentru agricultură, atunci veţi obţine succese. Dar dacă legea va fi extinsă asupra unei gubernii în care, sub acest raport, situaţia este mai proastă, iar ţăranul nu este în stare s-o aplice, ordinul va rămîne pe hîrtie, va atîrna în aer, şi ţăranii, în loc să înţeleagă însemnătatea acestei căi, vor fi dezamăgiţi. De acest lucru mă tem mai mult decît de orice pe viitor, şi de aceea trebuie să începem în primul rînd cu ceea ce este absolut necesar, adică cu păstrarea seminţelor.

Să trecem acum la acele măsuri de îmbunătăţire a micii gospodării ţărăneşti individuale care sînt pe deplin posibile şi pe care trebuie să le discutăm neîntîrziat, să le discutăm în amănunţime, şi să le decretăm aici, să le statornicim prin reguli obligatorii, prevăzînd neapărat măsuri

www.dacoromanica.ro

de constrîngere pentru aplicarea lor, astfel ca ceea ce s-a hotărît în urma unor discuţii îndelungate să fie îndeplinit cu orice preţ. Eu aş propune să alcătuim secţii chiar acum, fără să mai aşteptăm momentul cînd, după discutarea raportului la adunarea plenară a congresului, vor putea fi create în mod formal aceste secţii. De la această secţie care neformal poate fi alcătuită chiar acum, sau în orice caz astăzi, am putea trece la alcătuirea formală a unei secţii, dar ar fi o greşeală să amînăm acest lucru cu o zi sau cu o jumătate de zi. Noi avem, oricum, în total 2 500 de delegaţi, şi cred că o zecime din ei, după cîţiva ani de muncă, s-au familiarizat în mod practic cu această problemă, şi dacă sînt 250 de oameni, adică mai mult de 25 de fiecare raion, întrucît republica noastră este împărţită în nouă raioane agricole, cred că cu acest număr de reprezentanţi putem trece de pe acum la discutarea problemei practice, la discutarea măsurilor concrete pe care trebuie să le luăm.

Ce măsuri anume trebuie să luăm şi să legiferăm în vederea îmbunătăţirii agriculturii, şi în care raioane? Într-un raion se vor putea lua, eventual, măsuri în vederea însămînţărilor obligatorii, în altul sînt poate create condiţiile pentru a da un ordin mai energic, de felul aceluia despre care vorbea tovarăşul care abia din primăvară cunoaşte gubernia Altai. Într-un al treilea raion vom putea lua, eventual, măsuri în legătură cu aratul şi boronitul la vreme, antrenînd la înfăptuirea lor pe agronomi şi pe ţăranii fără partid. Mi se pare că ar trebui să alcătuim chiar acum secţii, împărţind regiunile în raioane, fiindcă nu se pot lua aceleaşi măsuri în raioane diferite, şi să consacrăm o jumătate de zi sau o zi întreagă dezbaterii unor probleme care nu sînt menţionate direct în decret, dar care constituie esenţialul în proiectul de lege. În acest proiect se spune: pregătiţi cum se cuvine munca de convingere a ţăranilor fără partid, şi dacă sub acest raport am rămas în urmă, apoi, sprijinindu-ne pe această agitaţie de masă, pe care o desfăşurăm în momentul de faţă şi căreia îi vom imprima pe viitor o amploare şi o vigoare de o sută de ori mai mare, vom putea să elaborăm pentru fiecare raion şi pentru fiecare gubernie o serie de măsuri care vor fi înfăptuite cu

www.dacoromanica.ro

succes printr-o imensă încordare a forţelor, printr-o încordare tot atît de mare ca aceea pe care am căutat s-o obţinem cînd am pornit la înfăptuirea politicii de aprovizionare. Atunci era vorba de o sarcină nu prea complicată ; li se cerea ţăranilor să cedeze o anumită cantitate de produse, pe cînd acum li se cere să introducă în propria lor gospodărie schimbările pe care puterea de stat le-a considerat necesare. Principalul este ca la stabilirea acestor schimbări să nu se facă nici o greşeală. Acesta este lucrul cel mai important. Faptul că tov. Kuraev a pus aceste probleme în mod concret vădeşte, după mine, o orientare justă, dar trecerea de la această manieră concretă la raţionamentele în legătură cu planul general de colectivizare, cu rolul sovhozurilor, care este uneori foarte neplăcut, cu modul marxist de a pune problema colectărilor echivalează cu încercarea de a ne trage înapoi de la munca noastră nemijlocit practică şi a ne abate spre raţionamente generale, care pot fi şi ele utile, dar nu la un congres al Sovietelor care are menirea să înfăptuiască un act de stat de mare importanţă. Pentru a pregăti o asemenea măsură, e necesar să chibzuim cu multă grijă şi să lămurim care trebuie să fie activitatea şi rolul Sovietelor săteşti. Trebuie să ne gîndim bine de tot dacă nu cumva preşedintele Sovietului sătesc, cel care în primul rînd face să fie aplicate de ţărănime măsurile trasate de noi, este acela cu care putem să ne sfătuim în legătură cu aceste măsuri. Ar fi oare util ca una şi aceeaşi persoană să îndeplinească funcţia de preşedinte al Sovietului sătesc şi pe aceea de preşedinte al comitetului de sprijin ? Pun aici un semn de întrebare. Aş vrea ca tovarăşii care sînt familiarizaţi cu munca ce se desfăşoară la sate să acorde atenţie acestei probleme. Comitetele de sprijin trebuie să discute despre măsurile ce trebuie legiferate. La o asemenea discuţie n-are rost să ne ferim de nemembrii de partid. Vom cîntări toate propunerile lor şi vom şti concret cine e cu noi şi cine împotriva noastră. Trebuie să facem în aşa fel ca în fiecare plasă şi în fiecare sat lucrurile să fie bine lămurite. Cerinţele care au fost enunţate aici sînt într-adevăr realizabile, şi cu un oarecare efort ele pot fi îndeplinite

www.dacoromanica.ro

chiar în primăvara asta. Aş vrea să vă propun să încheiem dezbaterile acestei consfătuiri a fracţiunii noastre. Cînd veţi considera că discuţiile generale au fost epuizate, va trebui să constituim secţii pe raioane şi să pornim fără întîrziere, chiar aici, la discutarea problemei în secţii pe diferite raioane, care se deosebesc prin cutare sau cutare particularităţi agricole. Acest procedeu este potrivit din punct de vedere practic şi constituie o garanţie pentru succesul proiectului de lege.

Publicat pentru prima oară în 1930, în ediţiile a 2-a şi a 3-a ale Operelor lui V. I. Lenin, vol. XXVI

Se tipăreşte după stenogramă

www.dacoromanica.ro

7

CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ CU UNELE COMPLETĂRI LA PROIECTUL DE LEGE AL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI: „CU PRIVIRE LA MĂSURILE NECESARE PENTRU ÎNTĂRIREA ŞI DEZVOLTAREA GOSPODĂRIILOR ŢĂRĂNEŞTI", ROSTITĂ ÎN FAŢA FRACŢIUNII P.C. (b) DIN RUSIA DE LA AL VIII-LEA CONGRES AL SOVIETELOR 27 DECEMBRIE

Tovarăşi, Comitetul Central a examinat astăzi hotărîrea adoptată de fracţiune de a scoate cuvintele „gospodari individuali" din paragraful rezoluţiei cu privire la agricultură în care se vorbeşte de îmbunătăţire şi recompense. El a adoptat hotărîrea ce urmează, pe care m-a însărcinat s-o apăr [85]. (Citeşte.) Acesta este, tovarăşi, textul hotărîrii Comitetului Central. Permiteţi-mi acum să expun motivele pentru care noi n-am putut să fim cîtuşi de puţin de acord cu hotărîrea adoptată de fracţiune. Noi nu ne-am îndoit — şi la şedinţa Comitetului Central am subliniat în mod deosebit — că principalele considerente după care s-a călăuzit fracţiunea atunci cînd a hotărît să renunţe la premierea unor gospodari individuali a fost teama de a premia pe chiabur şi dorinţa de a pune pe primul plan, înainte de toate, premierea comunităţii săteşti, a plăşii, a colectivităţii — a muncii comune, iar nu a celei individuale. Cu acest punct de vedere sîntem întru totul de acord. Socotim însă că aceste considerente cît se poate de juste, principial indiscutabile pentru orice marxist, care nu pot fi puse la îndoială şi care, din punctul de vedere al ţărănimii, sînt deosebit de preţioase, nu trebuie să ne facă să mergem pînă acolo încît să renunţăm cu totul la premierea unor gospodari individuali.

Permiteţi-mi să vă reamintesc un mic amănunt din istoricul apariţiei acestei legi. Am urmărit destul de atent istoricul elaborării ei de către Consiliul Comisarilor Poporului şi trebuie să spun că în primul proiect, care a fost prezentat

www.dacoromanica.ro

de Comisariatul poporului pentru aprovizionare, în centrul atenţiei a fost pus, în general, gospodarul harnic. Propunerile prezentate de tov. Sereda, dimpotrivă, sînt axate pe ideea că nu e just să punem accentul pe gospodarul harnic şi că trebuie să punem accentul pe comunitatea sătească, pe colectivitate. În această privinţă, Consiliul Comisarilor Poporului, sau cel puţin eu, am fost de părere că trebuie cîntărite bine argumentele pro şi contra, trebuie întrebaţi oamenii care lucrează la sate. Într-adevăr, mi se părea că ar fi o greşeală să renunţăm la premierea gospodarului individual, dar poate că e bine şi să punem comunitatea sătească pe primul plan, dacă oamenii care desfăşoară activitate la sate, care au experienţă practică, vor confirma că acest lucru poate şi trebuie să fie făcut. În această luptă dintre cele două puncte de vedere s-a ajuns la formularea care a fost adoptată în proiectul de lege prezentat de Consiliul Comisarilor Poporului : să se păstreze şi una şi alta, stabilindu-se un anumit raport între cele două forme de premiere. În elaborarea ulterioară era enunţat, bineînţeles, considerentul, care fusese deja formulat de Consiliul Comisarilor Poporului, că acest lucru trebuie să-l precizeze instrucţiunile. Şi în hotărîrea adoptată de Consiliul Comisarilor Poporului se spune că instrucţiunile trebuie elaborate într-un anumit termen, bine precizat, de către Comisariatul poporului pentru agricultură, apoi puse de acord cu Comisariatul poporului pentru aprovizionare şi aprobate de Consiliul Comisarilor Poporului. Ca o derogare de la procedura obişnuită, cînd instrucţiunile sînt emise printr-o simplă dispoziţie a comisariatului respectiv, în cazul de faţă am stabilit nu numai că trebuie să se facă o verificare — cu participarea a doi comisari ai poporului —, dar am adăugat în mod special că Consiliul Comisarilor Poporului cere ca instrucţiunile să-i fie prezentate spre aprobare. Reiese cît se poate de limpede că aceste instrucţiuni au în prea multe privinţe un rol determinant.

După unele explicaţii date de tovarăşi, hotărîrea dv. ca gospodăriile individuale să nu fie premiate ne-a devenit clară. Comitetul Central a înţeles ce e esenţial în cazul de faţă. Şi esenţială este aici dorinţa de a nu se ajunge la o

www.dacoromanica.ro

premiere nejustă, la premierea unor chiaburi. Se înţelege că gospodăriile cele mai bine organizate sînt acelea ale ţăranilor înstăriţi şi ale chiaburilor, care, bineînţeles, la sate sînt încă destul de numeroşi — în această privinţă nu avem nici cea mai mică îndoială. Dacă noi, acordînd recompensă unei gospodării bine îngrijite, nu urmărim cum se ajunge la această îngrijire, atunci o să ajungem, firește, să vedem că, în ce priveşte succesele gospodăreşti, cel mai grijuliu este chiaburul. Şi dacă n-o să căutăm să vedem cu ce preţ se obţine îmbunătăţirea gospodăriei, o să ajungem să acordăm în mod nejust privilegii chiaburului. Dacă o să-l recompensăm cu mijloace de producţie, adică cu ceea ce serveşte la lărgirea gospodăriei, atunci o să contribuim indirect, şi poate că nu chiar indirect, la dezvoltarea chiaburimii, fiindcă, premiind pe un gospodar harnic fără să luăm în considerare dacă nu cumva bunele rezultate au fost obţinute prin procedee chiabureşti şi, în plus de asta, răsplătindu-l cu asemenea lucruri cum sînt mijloacele de producţie, adică tocmai cu ceea ce-l poate ajuta să-şi întărească şi mai mult influenţa, noi o să acţionăm în contradicţie nu numai cu tezele fundamentale ale politicii agrare, dar şi cu acelea ale întregii politici sovietice, şi o să încălcăm principiul de bază care ne cere să sprijinim interesele oamenilor muncii împotriva intereselor chiaburimii. Prin aceasta chiar că ar fi complet subminate principiul şi bazele întregii politici sovietice în general, şi nu numai ale întregii politici agrare.

Dar dacă e să tragem de aici concluzia că n-avem nevoie să premiem gospodari individuali, atunci să luăm următorul exemplu : noi premiem diferiţi muncitori din fabrici şi uzine, unde caracterul colectiv al muncii, socializarea ei au atins un grad incomparabil mai înalt decît în agricultură. Cum să procedăm atunci cu gospodăria ţărănească ? Într-o ţară eminamente ţărănească, unde munca individuală, de unul singur, a ţăranului domină în proporţie de 9/10 — sau, şi mai probabil, în proporţie de 99% —, unde avem 20 000 000 de gospodării ţărăneşti, noi vrem să ridicăm aceste gospodării, şi acest lucru trebuie să-l facem cu orice preţ. Noi ştim că abia după mai mulţi ani, după ani în-

www.dacoromanica.ro

delungaţi de reformă tehnică radicală, vom putea ridica nivelul muncii lor. În aceşti trei ani de muncă practică am învăţat şi noi cîte ceva. Ştim cum să asigurăm bazele comunismului în agricultură : acest lucru se poate face cu preţul unei uriaşe evoluţii tehnice. Noi avem o imagine clară a acestui plan, deja elaborat, cu localităţile în care vor fi ridicate centrale electrice, cunoaştem programul-minimum, întocmit pentru viitorii zece ani, dar în această carte despre electrificare avem şi un program-maximum, în care este planificată, pe mulţi ani de zile, o muncă uriaşă. În prezent însă există la noi 20 000 000 de gospodării individuale, care muncesc separat, şi nu pot să muncească altfel ; şi, dacă n-o să le recompensăm pentru ridicarea productivităţii, o să comitem o greşeală fundamentală, o să dăm dovadă de exagerare şi de încăpăţînarea de a nu ţine seama de o realitate care sare în ochi, care trebuie luată în considerare şi de la care trebuie să pornim. Firește, ar fi de dorit ca gospodăriile să se ridice prin colectivism, să se ridice sate întregi, plăşi întregi etc. Dar în ce măsură pot face ele acest lucru în momentul de faţă — iată de ce trebuie să ţinem seama. Dacă dv., în activitatea pe care o desfăşuraţi în localităţile respective, veţi sprijini ridicarea în acest sens a gospodăriilor şi veţi ajunge la întărirea unei întregi obşti sau a unei întregi plăşi, atunci va fi foarte bine, şi atunci tot ce există mai bun ca mijloc de premiere daţi-l lor. Dar aveţi siguranţa că o să reuşiţi, şi nu e vorba doar de o fantezie, care în munca practică va da naştere unor mari greşeli ?

De aceea vă propunem ultima parte a rezoluţiei Comitetului Central, cu unele formulări schimbate sau modificări, care, poate, la aprecierea practicienilor, vor fi incluse în rezoluţia congresului Sovietelor, astfel ca hotărîrea în această problemă să emane chiar de la dv., ca dv. să spuneţi aci : se admite să fie recompensaţi şi premiaţi gospodarii individuali, dar cu respectarea celor trei condiţii menţionate. Prima condiţie — să fie premiate în primul rînd obştile săteşti, iar gospodarii individuali să fie trecuţi pe planul al doilea, să primească ceea ce mai rămîne — cu asta sîntem de acord. La punctul doi se spune : nu vor fi

www.dacoromanica.ro

recompensaţi gospodarii individuali care au obţinut succese în gospodărie prin procedee chiabureşti, prin urmare, problema nu se pune astfel : ai obţinut succese în gospodărie, vei fi premiat. Dimpotrivă, dacă cineva a obţinut succese, dar a recurs la procedee chiabureşti, indiferent dacă ele au îmbrăcat forma împrumutului, a dijmei sau speculei — chiaburii recurg la tot felul de procedee pentru a eluda legea —, dacă cineva a obţinut succese folosind un procedeu cît de cît chiaburesc, nu i se dă nici un premiu. Aceasta este a doua restricţie, care satisface într-o măsură şi mai mare punctul dv. de vedere principial cu privire la lupta împotriva chiaburilor şi sprijinirea ţăranilor mijlocaşi şi săraci care muncesc. A treia restricţie are în vedere ceea ce trebuie să dăm ca premiu. Putem să dăm mijloace de producţie, adică ceea ce serveşte la lărgirea şi îmbunătăţirea gospodăriei : unelte şi maşini ; putem să dăm obiecte de consum, adică ceea ce în viaţa de toate zilele serveşte la înfrumuseţarea casei, adică ceea ce face ca viaţa să fie mai frumoasă şi mai bună. Noi spunem : „Gospodarilor individuali daţi-le numai obiecte de întrebuinţare curentă şi de uz casnic şi, bineînţeles, distincţii speciale". În acest sens aţi şi adoptat hotărîrea cu privire la ordinul „Steagul Roşu al Muncii" [86]. Iar mijloace de producţie pot fi date gospodarilor individuali numai din acelea şi numai în aşa fel ca să nu poată fi folosite în mod chiaburesc. Maşini să nu li se dea, chiar dacă e vorba de cel mai harnic gospodar, chiar dacă el a obţinut succese fără să recurgă cîtuşi de puţin la procedee chiabureşti. Nu se poate da o maşină, pentru că ea, prin însăşi structura ei, cere muncă colectivă, şi un gospodar, primind o maşină, n-o poate folosi de unul singur.

Acestea sînt considerentele după care s-a călăuzit Comitetul Central şi pe baza cărora ne-am adresat dv. cu rugămintea să vă revizuiţi hotărîrea, să faceţi un schimb de păreri şi să vedeţi dacă ea n-ar putea fi schimbată, în sensul de a se admite şi posibilitatea premierii unor gospodari individuali, sub rezerva respectării celor trei condiţii arătate mai sus. Dacă nu vom adopta această hotărîre, s-ar putea să nu obţinem rezultatele necesare, pentru că fără

www.dacoromanica.ro

un efort deosebit într-o țară obosită și ruinată nu se poate ajunge la o îmbunătățire a gospodăriei, iar cei ce depun acest efort trebuie recompensați. Orice muncă intensă, dacă nu recurge la procedee chiabureşti, trebuie recompensată. Iată de ce credem că, după ce ați ascultat aceste considerații, veți fi de acord că trebuie admisă premierea cu cele trei condiții restrictive sus-menționate, care ni se par într-adevăr necesare pentru construcția noastră economică.

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după stenogramă

www.dacoromanica.ro

8

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRILE PUSE ÎN ŞEDINŢA FRACŢIUNII P.C. (b) DIN RUSIA DE LA CEL DE-AL VIII-LEA CONGRES AL SOVIETELOR 27 DECEMBRIE

Înainte de a răspunde la biletele primite, trebuie spus precis dacă între fracţiune şi Comitetul Central există vreo divergenţă formală. În ce priveşte cele spuse de primii vorbitori : noi am adoptat o anumită hotărîre, socotind ca trebuie dusă lupta împotriva chiaburimii, dar atunci dv. nu dispuneaţi încă de acele mijloace de luptă care au fost menţionate de noi în cele trei completări. Ce au spus aici tovarăşii care s-au pronunţat împotriva acestor completări ? În fond n-au spus nimic. Tovarăşul ţăran-ostaş roşu care a luat aici cuvîntul [87] a spus că există chiaburime, că chiaburii se întăresc, însă noi spunem categoric : dacă ei sînt chiaburi, n-o să primească recompensă. Vi se propune să faceţi să fie votată o lege în acest sens. Mai mult decît atît : dacă un mijlocaş obţine de unul singur o îmbunătăţire, dar se poate folosi de ea pentru a deveni chiabur, atunci este interzis să i se dea premiu. Prin urmare, ce argument a fost adus aici împotriva consideraţiilor noastre ? Nici unul. Ni se spune încă o dată că chiaburul nu trebuie recompensat. Dar noi sîntem de acord cu această propunere.

Trec acum la bileţelele care mi-au fost trimise. Primul bileţel :

1) După ce criteriu se va stabili cine e „chiabur harnic" şi cine e „mijlocaş harnic" ?

2) Să presupunem că o să găsim un criteriu în această privinţă, că o să elaborăm un plan ; dar cum o să-l punem în aplicare la sate, mai ales acolo unde şi astăzi rolul principal îl deţin chiaburii ?

3) Cum se va face delimitarea : va fi premiat întregul colectiv, sau numai gospodarul individual, sau şi unul şi altul ?

www.dacoromanica.ro

În primul rînd, ţăranii ştiu mai bine acest lucru. Dacă legea spune că nu se admite să fie recompensat acela care a folosit procedee chiabureşti, înseamnă că e vorba de o noţiune mai largă decît aceea de chiabur. Chiabur este acela care foloseşte în general procedee chiabureşti, în timp ce aproape orice mijlocaş recurge în mod izolat la asemenea procedee. Prin urmare, noi nu numai că interzicem să se acorde premii chiaburilor, dar interzicem totodată ca ele să fie acordate oricărui mijlocaş care foloseşte procedee chiabureşti, şi aceste procedee sînt extrem de variate. Nu numai procedee atît de grosolane ca acela cînd un cal a fost cumpărat cu 5 puduri de cereale [88]. Oare unui astfel de chiabur o să i se dea premiu ? Ce vă face să credeţi că la sate oamenii o să închidă ochii în asemenea cazuri ? Iar dacă întrebaţi după ce criteriu se va stabili cine este chiabur harnic sau mijlocaş harnic, apoi să ştiţi că la sate acest criteriu este foarte bine cunoscut. Noi n-avem de gînd să întocmim o lege în acest sens, pentru că ar însemna să scriem un întreg volum despre procedeele chiabureşti, care la sate sînt foarte bine cunoscute.

În al doilea rînd, n-avem noi comitete judeţene de partid, şi toată chestiunea premierilor nu va fi discutată de întreaga obşte a satului, de secţia agricolă de plasă, de celula de partid ? Cum se poate vorbi de o luptă împotriva chiaburului la sate, dacă acolo nu există celule de luptă ? Acest argument e de neînţeles pentru mine.

În al treilea rînd, legea spune că pe primul plan se pune premierea colectivului, iar pe planul al doilea premierea gospodarului individual. Delimitarea mai precisă o s-o facă fiecare comitet judeţean de partid şi toate celelalte instituţii care există acolo.

Al doilea bileţel :

Comitetul Central, făcînd această îndreptare, o concepe ca pe un act politic, menit să-i intereseze pe „ţăranii harnici“ în ridicarea agriculturii şi, în general, a industriei, pentru ca, după o anumită perioadă de timp, să poată introduce mai lesne lucrarea în comun a pămîntului ? Dacă se poate, răspundeţi-mi.

În primul rînd, avem aici o dovadă că această problemă nu prezintă nici un aspect politic special pe care să

www.dacoromanica.ro

fie nevoie să-l ascundem ţăranilor fără partid. De aceea consider că ar fi cît se poate de just şi că ar trebui să luăm obiceiul ca la acele şedinţe ale fracţiunii care sînt consacrate unor asemenea probleme să invităm şi nemembri de partid. Nu vor avea drept de vot deliberativ la şedinţele fracţiunii noastre, dar de ce să nu ne sfătuim cu ei ? Practica noastră economică a arătat că e necesar să mergem de la munca individuală spre munca colectivă, dar, după ce ne-am dat seama ce înseamnă a merge, să nu ne repezim, ci să înţelegem că trebuie să mergem înainte, şi cu cît vom merge mai încet, cu atît va fi mai bine.

Al treilea bileţel :

Mi se pare că este necesar să arătăm celor ce sînt pentru premieri colective că nu avem un număr prea mare de pluguri şi de alte unelte pentru a premia obştea. Iar dacă nu avem, ce rost are să mai discutăm ?

Acest argument este lipsit de orice temei. Pentru premieri avem, în general, puţine obiecte, iar pluguri avem atît de puţine încît, fiind mijloace de producţie, n-o să le dăm unor persoane izolate, ci unor obşti întregi. Dar de ce, în caz că se poate, să nu dăm plug unui ţăran care a depus eforturi deosebite pentru ridicarea productivităţii ? Dar cine poate să precizeze dacă el e un element chiaburesc sau nu ? Trebuie să ne plecăm urechea la ceea ce se vorbeşte jos.

Un alt bileţel :

Vă rog, dacă se poate, să-mi răspundeţi imediat, pe verso, la următoarea întrebare. Judeţul Sveatokrestovski din gubernia Stavropol, în care lucrez eu, a fost impus cu 10 000 000 de puduri de cereale, pe care trebuie să le predea pînă la 1 decembrie 1920. Am strîns 3 200 000. Pentru că treaba merge anevoie, noi aplicăm în mod intens confiscarea avutului elementelor chiaburești, şi de aceea vă rog încă o dată să-mi spuneţi cum să procedăm de acum încolo ? Să continuăm cu confiscările, sau să le aplicăm numai în cazuri extreme, pentru a nu distruge gospodăria ?

Această întrebare nu are nici o legătură cu legea despre care vorbim. Procedaţi ca şi pînă acum. În strictă conformitate cu decretul Puterii sovietice şi cu conştiinţa dv.

www.dacoromanica.ro

comunistă, sînteţi liberi să procedaţi şi pe viitor aşa cum aţi procedat pînă acum.

Alt bileţel :

Cum să delimităm noţiunea de „ţăran harnic" de aceea de „chiabur harnic" ?

În această privinţă găsiţi în legea noastră explicaţiile necesare, iar dacă puneţi aici o asemenea întrebare, abuzaţi de bunăvoinţă.

Altcineva ne întreabă :

Cine şi cum poate să stabilească, bunăoară într-un sat oarecare, care ţăran este harnic ? Dacă treaba asta o s-o facă delegaţii aleşi sau împuterniciţii satului, s-ar putea ca ei să comită abuzuri.

Am mai spus că la treaba asta trebuie atras partidul nostru ; noi avem comitete ale sărăcimii satelor, iar în Ucraina comitete ale celor nevoiaşi.

1) Vă rog să luaţi în consideraţie că în 1920 au fost premiaţi ţărani-gospodari pentru predările de cînepă. Au fost cazuri cînd ei au primit pînă la 100 de arşini * de textile, iar ţăranii săraci n-au primit în 1920 nici un arşin.

2) Se ţine seama de faptul că măsura de a premia gospodari individuali constituie o frînă pentru unirea în colective şi, în parte, consolidează temeliile, zdruncinate, ale capitalismului în agricultură ?

Tovarăşi, dv. ştiţi că la noi gospodăriile ţărăneşti individuale constituie, ca să zic aşa, temeliile capitalismului. În privinţa asta nu încape îndoială, şi eu am arătat acest lucru în raportul meu, spunînd deschis că nu „suharevka" ce se practica în Piaţa Suharevka sau, pe ascuns, undeva în altă piaţă prezintă pericol pentru noi, ci aceea care se află în sufletul fiecărui ţăran cu gospodărie individuală **. Putem noi scăpa de această „suharevkă" într-un an sau doi ? Nu putem. Dar gospodăria trebuie s-o îmbunătăţim numaidecît. Vă călăuziţi după o minunată năzuinţă comunistă, dar vreţi să săriţi de la etajul acesta pe culmea aceea,

* 1 arşin = 0,711 m. — *Nota trad.*

** Vezi volumul de faţa, p. 118. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

iar noi vă spunem : n-o să reuşiţi, trebuie să acţionaţi cu mai multă prudenţă şi încetul cu încetul.

Mai departe :

De ce Comisariatul poporului pentru aprovizionare şi alte instituţii nu dau produse pentru premierea muncitorilor harnici din grupa a 3-a ?

Nu ştiu de ce, dar cauza, cred eu, e că avem extrem de puţine produse pentru premieri.

Fiţi atît de bun şi spuneţi-mi cum priveşte C.C. al P.C. (b) din Rusia premierea ţăranilor mai înstăriţi, adică a acelora care au ceva mai mult pămînt, dar îl lucrează singuri ? Şi, totodată, care va fi situaţia ţăranilor cu pămînt puţin, care n-au posibilitate să se afirme, pentru că au pămînt puţin ?

De ce are cutare ţăran un lot mare de pămînt ? Dacă nu e just ca el să aibă pămînt mult, de ce nu i-l ia obştea sau secţia agricolă ? Pentru că alţii nu sînt în stare să-l lucreze. Atunci de ce să-l pedepsim dacă el munceşte cu sîrguinţă ? Iar dacă recurge la metode chiabureşti, nu-i daţi atîta pămînt şi, dacă nu-l stăpîneşte pe drept, luaţi-l şi daţi-l altora ca să-l lucreze ei, şi nu vă legaţi de om numai pentru că are mult pămînt. În Rusia nu există proprietate privată asupra pămîntului ; dv. înşivă şi întreaga obşte împărţiţi pămîntul. În Rusia sînt oameni care dispun de o mare întindere de pămînt. Dacă comitetul de partid şi organele sovietice văd acest lucru, dar nu iau nici o măsură, atunci e cazul ca ele să fie dizolvate, iar nu să fie oamenii lipsiţi de premii.

Ultimele două bileţele. Primul :

Acest punct din proiectul de lege se aplică şi în Ucraina ?

Cred că da, şi e cît se poate de regretabil că aici nu şi-a spus părerea nici unul dintre tovarăşii care au lucrat în cadrul comitetelor sărăcimii din Ucraina ; de aceea consider că am făcut o mare greşeală încheind dezbaterile prea devreme.

Al doilea bileţel :

Dacă fracţiunea nu acceptă hotărîrea adoptată de Comitetul Central, vom fi noi atunci demni de calitatea de membri ai P.C. (b) din Rusia, sau nu vom face decît să dăm dovadă de încăpăţînare ?

www.dacoromanica.ro

La acest bileţel am să răspund cu un document care se numeşte „Statutul Partidului Comunist din Rusia". În acest document, la paragr. 62, stă scris : „În problemele vieţii sale interne şi ale activităţii sale curente, fracţiunea este autonomă" [89]. Prin urmare, toţi membrii fracţiunii au dreptul şi sînt datori să voteze cum le dictează conştiinţa, iar nu după indicaţiile Comitetului Central. Dacă dv., votînd aşa cum vă dictează conştiinţa, veţi adopta o a doua hotărîre împotriva propunerii Comitetului Central, atunci pe baza celor prevăzute în paragraful 62 sîntem obligaţi să convocăm — şi vom convoca imediat — Comitetul Central, la a cărui şedinţă vă veţi trimite şi dv. reprezentanţi. O problemă atît de serioasă e mai bine s-o discutăm de două sau de trei ori, pentru a încerca să înlăturăm orice divergenţă existentă între noi. Aşa stau lucrurile şi aşa trebuie să procedăm. Acum trebuie să votaţi nu pentru că un organ superior al partidului a dat directive în acest sens, ci pentru că sînteţi sau nu convinşi.

Greşit s-a spus aici că lucrurile nu stau prea bine cu propunerea dacă a fost trimis tov. Lenin ca să pledeze în favoarea ei [90]. O asemenea afirmaţie este eronată, pentru că în statutul partidului sînt precis stabilite drepturile dv. Aceasta în primul rînd. Ea este eronată, în al doilea rînd, şi pentru că în Comitetul Central n-a existat nici o divergenţă în această problemă, ci s-a spus numaidecît : ne-am lăsat antrenaţi de lupta împotriva chiaburimii, dar n-am avut simţul proporţiilor. Trebuie să remediem acest lucru.

Comitetul Central a desemnat doi tovarăşi, pentru că s-a întîmplat ca aceşti doi membri ai săi să participe mai mult decît alţii la discutarea proiectului şi chiar să participe personal la dezbateri. S-a nimerit ca eu să analizez toate proiectele ; la fel s-a întîmplat şi cu Preobrajenski. De aceea am fost desemnaţi noi doi.

Se tipăreşte pentru prima oară după stenogramă

www.dacoromanica.ro

9

PROIECT DE REZOLUŢIE LA RAPORTUL DESPRE ELECTRIFICARE

Al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, ascultînd raportul prezentat de preşedintele Comisiei de stat pentru electrificare, aduce mulţumiri, în primul rînd, prezidiului Consiliului economic superior, iar după aceea Comisariatului poporului pentru agricultură şi Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie şi îndeosebi Comisiei pentru electrificarea Rusiei, pentru elaborarea planului de electrificare a ţării.

Congresul însărcinează C.E.C. din Rusia, Consiliul Comisarilor Poporului, Consiliul Muncii şi Apărării şi prezidiul Consiliului economic superior, precum şi celelalte comisariate ale poporului să desăvîrşească elaborarea acestui plan şi să-l aprobe, şi asta neapărat în termenul cel mai scurt.

Totodată, congresul însărcinează guvernul şi cere Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia şi Congresului general al sindicatelor din Rusia să ia toate măsurile necesare pentru popularizarea pe scară cît mai largă a acestui plan, astfel ca el să fie cunoscut de masele cele mai largi de la oraşe şi sate. Studierea acestui plan trebuie introdusă în toate instituţiile de învăţămînt ale republicii fără excepţie ; fiecare centrală electrică şi fiecare uzină şi sovhoz cît de cît organizate trebuie să devină centre de iniţiere în domeniul electricităţii şi al industriei moderne, centre de popularizare a planului de electrificare, centre de răspîndire sistematică a cunoştinţelor în acest domeniu. Toţi cei ce posedă o suficientă pregătire ştiinţifică sau practică tre-

www.dacoromanica.ro

buie mobilizaţi pînă la unul pentru a populariza planul de electrificare şi a răspîndi cunoştinţele necesare pentru înţelegerea lui.

Congresul îşi exprimă convingerea nestrămutată că toate instituţiile sovietice, toate Sovietele de deputaţi, toţi muncitorii şi ţăranii muncitori îşi vor încorda toate forţele şi nu se vor da în lături de la nici un sacrificiu pentru a înfăptui, cu orice preţ şi în pofida oricăror piedici, planul de electrificare a Rusiei.

Scris între 21 şi 29 decembrie 1920

Publicat pentru prima oară în 1930, în ediţiile a 2-a şi a 3-a ale Operelor lui V. I. Lenin, vol XXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

10

PROIECT DE REZOLUŢIE AL FRACŢIUNII P.C. (b) DIN RUSIA DE LA CONGRESUL AL VIII-LEA AL SOVIETELOR

Toţi membrii P.C. din Rusia sînt obligaţi ca pînă la Congresul al X-lea al P.C. din Rusia (6.II.1921) :

1) să cunoască cît mai bine cu putinţă planul de electrificare ;

2) să ia măsuri ca fiecare plan raional să fie studiat, în fiecare localitate, pe scară cît mai largă şi în mod cît mai amănunţit ;

3) să pregătească pentru Congresul al X-lea al P.C. din Rusia propuneri practice

cu privire la metodele ce trebuie folosite pentru o cît mai largă popularizare a planului de electrificare în rîndurile tuturor oamenilor muncii,

cît şi cu privire la măsurile necesare pentru a trece imediat şi pretutindeni la înfăptuirea practică a acestui plan.

Scris între 21 şi 29 decembrie 1920

Publicat pentru prima oară în 1930, în ediţiile a 2-a şi a 3-a ale Operelor lui V. I. Lenin, vol XXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

11

COMPLETARE LA REZOLUŢIA CU PRIVIRE LA PROBLEMA AGRARĂ

Premierea gospodarilor individuali trebuie,

în primul rînd, pusă pe planul doi în comparaţie cu premierea unor obşti întregi şi, în general, a unor colective ;

în al doilea rînd, gospodarii individuali vor fi premiaţi şi, în general, recompensaţi numai cu respectarea în modul cel mai riguros a condiţiei ca ei să obţină succese economice fără să folosească, în cît de mică măsură, procedee chiabureşti ;

în al treilea rînd, gospodarilor individuali care sînt premiaţi trebuie să li se acorde distincţii, obiecte de folosinţă personală, de uz casnic etc. ; li se pot acorda drept premii mijloace de producţie numai respectîndu-se în mod obligatoriu condiţia ca aceste mijloace de producţie să fie de asemenea natură şi atribuite în asemenea condiţii încît să nu poată fi folosite drept instrument de transformare a gospodarului în chiabur [91].

Scris la 27 decembrie 1920

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

SCRISOARE CĂTRE MUNCITORII DIN KRASNAIA PRESNEA

Cu cincisprezece ani în urmă, proletariatul din Moscova a ridicat steagul insurecţiei împotriva ţarismului [92]. Acesta a fost punctul culminant al dezvoltării primei revoluţii muncitoreşti împotriva ţarismului. Muncitorii au suferit o înfrîngere, şi străzile Presnei au fost stropite cu sîngele lor. Eroismul de neuitat al muncitorilor din Moscova a oferit un exemplu de luptă tuturor maselor muncitoare din Rusia. Dar pe atunci masele acestea erau încă prea puţin dezvoltate, prea răzleţe şi n-au sprijinit pe eroii din Presnea, pe eroii din Moscova, care se ridicaseră cu arma în mînă împotriva monarhiei ţariste, moşiereşti.

După înfrîngerea muncitorilor din Moscova a urmat înfrîngerea, în întregime, a primei revoluţii. Cei doisprezece ani lungi de cumplită reacţiune moşierească au adus suferinţe nemaipomenite tuturor muncitorilor şi ţăranilor, tuturor popoarelor din Rusia.

Actele de eroism ale muncitorilor din Presnea nu s-au irosit în zadar. Jertfa lor n-a fost *inutilă*. În bastionul monarhiei ţariste a fost făcută prima breşă, care s-a lărgit încet, dar continuu, ducînd la slăbirea vechiului regim medieval.

În rîndurile maselor muncitoare de la oraşe şi sate, faptele eroice ale muncitorilor din Moscova au provocat frămîntări adînci, ale căror urme n-au dispărut încă, în ciuda tuturor persecuţiilor.

Pînă la insurecţia armată din decembrie 1905, în Rusia poporul n-a fost în stare să ducă o luptă armată cu caracter de masă împotriva exploatatorilor.

www.dacoromanica.ro

După evenimentele din decembrie, acest popor n-a mai fost cel dinainte. A renăscut. A primit botezul focului. S-a călit în focul insurecţiei. A pregătit cohortele de luptători care aveau să învingă în 1917 şi care acum, înfruntînd nenumărate greutăţi de nedescris, biruind chinurile foametei şi ale ruinei, provocate de războiul imperialist, apără cauza victoriei mondiale a socialismului.

Trăiască muncitorii din Krasnaia Presnea, detaşament de avangardă al revoluţiei muncitoreşti mondiale !

Publicat la 25 decembrie 1920, în „Congresul al VIII-lea al Sovietelor. Buletinul zilnic" nr. 5
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după textul buletinului

www.dacoromanica.ro

DESPRE SINDICATE, DESPRE MOMENTUL ACTUAL ŞI DESPRE GREŞELILE TOVARĂŞULUI TROŢKI [93]

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ŞEDINŢA COMUNĂ
A FRACŢIUNILOR COMUNISTE ALE CONGRESULUI AL VIII-LEA
AL SOVIETELOR, CONSILIULUI GENERAL AL SINDICATELOR
DIN RUSIA ŞI CONSILIULUI ORĂŞENESC
AL SINDICATELOR DIN MOSCOVA
30 DECEMBRIE 1920

Tovarăşi, mai întîi de toate trebuie să vă cer scuze că nu respect ordinea normală, întrucît, pentru a participa la discuţii, ar fi trebuit, desigur, să ascult raportul, coraportul şi dezbaterile. Din păcate, mă simt atît de rău, că nu sînt în stare să fac acest lucru. Dar am avut ieri posibilitatea să citesc principalele documente tipărite şi să-mi pregătesc observaţiile. Se înţelege că această abatere de la ordinea normală, despre care v-am vorbit, are să vă creeze unele inconveniente : s-ar putea ca, neştiind ce au vorbit ceilalţi, să repet unele lucruri şi să las fără răspuns unele întrebări la care ar trebui să răspund. Dar n-am putut proceda altfel.

Principalul material de care dispun este broşura tovarăşului Troţki intitulată „Despre rolul şi sarcinile sindicatelor". Citind cu atenţie cele scrise în această broşură şi comparîndu-le cu tezele prezentate de el Comitetului Central, am rămas uimit de mulţimea greşelilor teoretice şi a erorilor flagrante întîlnite în paginile ei. Cum de a fost cu putinţă ca, pregătindu-se pentru o amplă discuţie de partid în jurul acestei probleme, să ne ofere ceva atît de nereuşit, în loc să pregătească o lucrare cît mai bine gîndită ? Aş vrea să arăt aici, pe scurt, principalele puncte care, după părerea mea, conţin erori teoretice fundamentale.

Sindicatele sînt o organizaţie nu numai istoriceşte necesară, dar şi istoriceşte inevitabilă a proletariatului industrial, o organizaţie care, în condiţiile dictaturii proletariatului, îl cuprinde aproape în întregime. Aceasta este teza cea mai importantă, dar tovarăşul Troţki o dă mereu uitării,

www.dacoromanica.ro

n-o ia ca punct de plecare, nu-i dă importanţa cuvenită. Şi totuşi tema aleasă de el, „Rolul şi sarcinile sindicatelor", este extrem de amplă.

Din cele spuse pînă aici reiese că, în întreaga operă de înfăptuire a dictaturii proletariatului, sindicatelor le revine un rol cu totul esenţial. Dar ce rol anume ? Trecînd la examinarea acestei probleme, care este una din problemele teoretice fundamentale, am ajuns la concluzia că aici e vorba de un rol cu totul deosebit. Pe de o parte, sindicatele, ca unele ce cuprind pe toţi muncitorii industriali şi îi includ în rîndurile organizaţiei, sînt o organizaţie a clasei guvernante, dominante, conducătoare, a clasei care înfăptuieşte dictatura, a clasei care exercită constrîngerea de stat. Dar ele nu sînt o organizaţie de stat, o organizaţie de constrîngere, ci o organizaţie de educare, de antrenare, de instruire, adică o şcoală, o şcoală de conducere, o şcoală de gospodărire, o şcoală a comunismului. Aceasta este o şcoală de tip cu totul neobişnuit, fiindcă aici nu e vorba de profesori şi elevi, ci de o anumită îmbinare, extrem de originală, a ceea ce a rămas — şi nu putea să nu rămînă — de la capitalism şi a ceea ce promovează din rîndurile lor detaşamentele revoluţionare înaintate sau, ca să zicem aşa, avangarda revoluţionară a proletariatului. De aceea este limpede că cine vorbeşte despre rolul sindicatelor fără să ţină seamă de aceste adevăruri ajunge inevitabil la o serie de greşeli.

Prin locul pe care-l ocupă în sistemul dictaturii proletariatului, sindicatele se situează, dacă ne putem astfel exprima, între partid şi puterea de stat. În perioada de trecere la socialism, dictatura proletariatului este inevitabilă, dar această dictatură nu este exercitată de o organizaţie care cuprinde în rîndurile ei pe toţi muncitorii industriali. De ce ? Răspunsul la această întrebare îl găsim în tezele Congresului al II-lea al Internaţionalei Comuniste cu privire la rolul partidului politic în general. Aici n-am să mă ocup de această chestiune. Lucrurile se prezintă în aşa fel că partidul absoarbe, ca să zicem aşa, avangarda proletariatului, şi această avangardă înfăptuieşte dictatura proletariatului. Şi fără a dispune de o temelie cum sînt sindica-

www.dacoromanica.ro

tele, nu se poate înfăptui dictatura, nu pot fi îndeplinite funcţiile statului. Şi totuşi ele trebuie îndeplinite prin intermediul a o serie de instituţii speciale, care şi ele sînt de un anumit tip nou, şi anume prin intermediul aparatului sovietic. În ce constă specificul acestei situaţii în ceea ce priveşte concluziile practice? În faptul că sindicatele creează *o legătură* între avangardă şi mase, că prin munca lor de fiecare zi ele conving masele, masele acelei clase care este singura în stare să ne ducă de la capitalism la comunism. Aceasta pe de o parte. Pe de altă parte, sindicatele constituie un „rezervor" pentru puterea de stat. Iată ce sînt sindicatele în perioada de trecere de la capitalism la comunism. În general, această trecere nu poate fi înfăptuită fără hegemonia acelei clase care este singura educată de capitalism pentru marea producţie şi este străină de interesele de mic proprietar. Dar dictatura proletariatului nu poate fi înfăptuită prin intermediul unei organizaţii care cuprinde întregul proletariat. Fiindcă nu numai la noi, în una din cele mai înapoiate ţări capitaliste, dar şi în toate celelalte ţări capitaliste proletariatul mai este încă atît de fărîmiţat, atît de înjosit şi, pe alocuri, atît de corupt (şi anume de imperialism în unele ţări), încît o organizaţie care cuprinde întregul proletariat nu poate exercita în mod nemijlocit dictatura lui. Dictatura poate fi exercitată numai prin intermediul avangardei, care a absorbit energia revoluţionară a clasei. În felul acesta rezultă oarecum o serie de roţi dinţate. Şi acesta este mecanismul pe care se sprijină însăşi dictatura proletariatului, care e însăşi esenţa trecerii de la capitalism la comunism. Chiar şi de aici se vede că avem, în fond, de-a face cu ceva eronat din punct de vedere principial atunci cînd, în prima sa teză, tov. Troţki, referindu-se la o „confuzie ideologică", ne vorbeşte de o criză specială, şi anume de o criză a sindicatelor. Dacă e să vorbeşti de o criză, poţi s-o faci numai după o analiză a momentului politic. O „confuzie ideologică" rezultă tocmai la Troţki, pentru că tocmai într-o problemă fundamentală ca aceea a rolului sindicatelor, din punct de vedere al trecerii de la capitalism la comunism, el a scăpat din vedere, n-a luat în consideraţie că aici avem

www.dacoromanica.ro

de-a face cu un sistem complicat, alcătuit din cîteva roţi dinţate, şi nu cu un sistem simplu, pentru că dictatura proletariatului nu poate fi exercitată de proletariatul organizat în ansamblul său. Dictatura nu poate fi exercitată fără cîteva „curele de transmisie" de la avangardă la masa clasei înaintate, şi de la aceasta la masa celor ce muncesc. În Rusia, această masă este alcătuită din ţărănime — în alte ţări nu există o asemenea masă, dar chiar şi în cele mai înaintate din ele există o masă neproletară sau care nu este pur proletară. Chiar şi de aici rezultă într-adevăr o confuzie ideologică. Degeaba învinuieşte Troţki pe alţii de asemenea confuzie.

Dacă mă refer la rolul sindicatelor în producţie, constat că principala greşeală a lui Troţki este că el vorbeşte despre această problemă „în principiu", vorbeşte despre un „principiu general". În toate tezele lui, lucrurile sînt privite din punctul de vedere al unui „principiu general". Însuşi felul cum pune el problema este complet greşit. Nu mai vorbesc de faptul că Congresul al IX-lea al partidului nostru s-a ocupat suficient, şi mai mult decît suficient, de rolul sindicatelor în producţie [94]. Nu mai vorbesc de faptul că însuşi Troţki citează, în propriile sale teze, declaraţiile cît se poate de clare ale lui Lozovski şi Tomski, care trebuie să-i servească — cum se spune — drept „cal de bătaie" sau drept obiect de exerciţii polemice. Divergenţe principiale nu se constată aici, şi este cu totul nefericită ideea de a alege în acest scop pe Tomski şi pe Lozovski, fiindcă ei au scris lucruri care sînt citate de însuşi Troţki. Cu oricîtă asiduitate am căuta, nu vom găsi aici nimic serios de domeniul divergenţelor principiale. În general, o greşeală enormă, o greşeală principială a tovarăşului Troţki este că dînsul, punînd acum problema din punct de vedere „principial", trage înapoi partidul şi Puterea sovietică. Noi, slavă domnului, am trecut de la principii la munca practică, concretă. La Smolnîi am tot vorbit despre principii, şi, fără îndoială, mai mult decît era nevoie. Acum, după trei ani de zile, pentru toate punctele care privesc problema producţiei, pentru o serie întreagă de elemente componente ale acestei probleme, dispunem de decrete — şi ce lucru trist sînt aceste

www.dacoromanica.ro

decrete, pe care noi le semnăm şi după aceea tot noi le uităm, tot noi nu le aplicăm. Iar după aceea se născocesc consideraţii pe tema principiilor, se născocesc divergenţe de principii. Am să vă vorbesc mai încolo despre un decret care se referă la rolul sindicatelor în producţie *, despre un decret care a fost uitat de toţi şi pe care, mărturisesc, l-am uitat şi eu.

Divergenţele reale, care într-adevăr există, nu privesc cîtuşi de puţin principiile generale, dacă facem abstracţie de cele care au fost enumerate de mine aici. Iar aceste „divergenţe" dintre mine şi tov. Troţki trebuia să le arăt, deoarece, abordînd o temă atît de vastă cum e „Rolul şi sarcinile sindicatelor", tov. Troţki a căzut, după părerea mea, într-o serie de greşeli legate de însăşi esenţa problemei dictaturii proletariatului. Dar dacă lăsăm la o parte această chestiune, se pune totuşi întrebarea de ce la noi nu se ajunge într-adevăr la o conlucrare armonioasă, de care avem atîta nevoie? Cauza reală a acestei situaţii o constituie tocmai divergenţele cu privire la metodele *de apropiere* de mase, de cucerire a maselor, *de stabilire a legăturilor* cu ele. Aici e miezul problemei. Şi tocmai în aceasta constă specificul sindicatelor ca instituţie creată sub capitalism, care este inevitabilă în perioada de trecere de la capitalism la comunism şi a cărei existenţă în viitor se află sub semnul întrebării. Abia într-un viitor îndepărtat existenţa sindicatelor va fi pusă sub semnul întrebării; despre asta vor vorbi nepoţii noştri. Acum însă se pune întrebarea cum să ne apropiem de mase, cum să le atragem de partea noastră, cum să stabilim legături cu ele, cum să punem la punct complicatele curele de transmisie ale muncii (ale muncii de înfăptuire a dictaturii proletariatului). Băgaţi de seamă că, atunci cînd vorbesc despre complicatele curele de transmisie ale muncii, nu am în vedere aparatul sovietic. Ce o să mai fie în materie de complexitate a curelelor de transmisie, asta-i altă poveste. Deocamdată vorbesc doar în mod abstract şi în principiu despre relaţiile dintre clase în societatea capitalistă; acolo există proletariat, există mase muncitoare neproletare, există mică burghezie

* Vezi volumul de faţă, p. 235. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

şi există burghezie. Chiar şi numai din acest punct de vedere, chiar dacă n-ar exista birocratism în aparatul Puterii sovietice, tot rezultă o extraordinară complexitate a curelelor de transmisie datorită situaţiei create de capitalism. Şi tocmai la asta trebuie, în primul rînd, să te gîndeşti atunci cînd pui problema : în ce constă greutatea „sarcinii" sindicatelor. Adevărata divergenţă, repet, nu este în nici un caz acolo unde o vede tov. Troţki, căci ea priveşte modul cum să cucerim masele, cum să ne apropiem de ele, cum să stabilim legături cu ele. Trebuie să spun că, dacă am fi studiat în mod amănunţit şi temeinic, fie şi pe scară restrînsă, propria noastră practică, experienţa noastră, am fi evitat sutele de „divergenţe" inutile şi de greşeli principiale de care abundă această broşură a tov. Troţki. De pildă, teze întregi din această broşură sînt consacrate polemicii cu „trade-unionismul sovietic". S-a născocit o nouă sperietoare — numai asta ne mai lipsea. Şi cine-i această sperietoare ? Tov. Reazanov. Eu îl cunosc pe tov. Reazanov de douăzeci de ani şi mai bine. Dv. îl cunoaşteţi de mai puţină vreme, dar nu-i cunoaşteţi mai puţin activitatea. Ştiţi foarte bine că printre calităţile lui — şi el are o seamă de calităţi — nu se numără şi aprecierea justă a lozincilor. Şi să ne apucăm noi să înfăţişăm, în tezele noastre, drept „trade-unionism sovietic" nişte cuvinte nu tocmai potrivite care i-au scăpat uneori tovarăşului Reazanov ? Ar fi oare serios să facem aşa ceva ? Dacă-i aşa, atunci am avea „trade-unionism sovietic", „antiîncheiere sovietică a păcii" şi mai ştiu eu ce. Nu există nici un punct pentru care să nu poţi scorni un „ism" sovietic. (Reazanov : „antibrestism sovietic".) Da, chiar aşa, „antibrestism sovietic".

Dar tov. Troţki, care ne prezintă asemenea neseriozităţi, comite, la rîndul său, o greşeală. După el, reiese că în statul muncitoresc sindicatelor nu le revine rolul de a apăra interesele materiale şi spirituale ale clasei muncitoare. Aceasta este o greşeală. Tov. Troţki vorbeşte despre „statul muncitoresc". Să mă iertaţi, dar asta-i o abstracţie. Cînd în 1917 scriam despre statul muncitoresc, era ceva explicabil ; dar acum, cînd ni se spune : „De ce să apărăm clasa muncitoare, şi împotriva cui s-o apărăm, din moment ce nu există

www.dacoromanica.ro

burghezie şi avem un stat muncitoresc ?" se comite o greşeală vădită. Acest stat nu e în întregime muncitoresc, şi tocmai asta e problema. Şi tocmai în asta constă una din greşelile fundamentale ale tov. Troţki. Noi am trecut acum de la principiile generale la o dezbatere concretă şi la decrete, iar ei ne trag înapoi de la acest început de activitate practică şi concretă. Aşa nu se poate. În realitate, statul nostru nu este un stat muncitoresc, ci un stat muncitoresc-ţărănesc, asta în primul rînd. Iar de aici decurg foarte multe lucruri. (Buharin : Ce fel de stat ? Muncitoresc-ţărănesc ?) Şi cu toate că tov. Buharin strigă : „Ce fel de stat ? Muncitoresc-ţărănesc ?", n-am să-i răspund. Cine poftește n-are decît să-şi amintească de congresul Sovietelor care şi-a încheiat de curînd lucrările, şi va găsi răspunsul cuvenit.

Mai mult decît atît. Chiar din programul partidului nostru — document, pe care autorul „A.b.c.-ului comunismului" îl cunoaşte foarte bine, reiese că noi avem un stat muncitoresc *cu o deformare birocratică*. Şi a trebuit să-i punem această tristă — cum să-i spun ? — etichetă. Asta-i realitatea perioadei de trecere. Ei bine, se poate oare spune că, într-un stat care în mod practic s-a format în felul acesta, sindicatele nu mai au nimic de apărat, că fără ele poate fi asigurată apărarea intereselor materiale şi spirituale ale proletariatului, care în totalitatea lui este organizat ? Aceasta e o părere cu totul greşită din punct de vedere teoretic. Aşa ceva ne transpune în domeniul abstracţiilor sau al unui ideal pe care îl vom atinge abia peste 15—20 de ani, şi eu nu sînt convins că-l vom atinge chiar într-un asemenea termen. Noi avem însă în faţă o realitate pe care o cunoaştem bine, afară de cazul că ne lăsăm îmbătaţi şi antrenaţi de vorbărie intelectualistă sau de consideraţii abstracte, sau de ceea ce uneori pare a fi „teorie", dar de fapt este o eroare, o apreciere greşită a particularităţilor perioadei de trecere. Statul nostru de azi este în aşa fel alcătuit, că proletariatul organizat în totalitatea lui trebuie să se apere, iar noi trebuie să folosim aceste organizaţii muncitoreşti pentru a apăra pe muncitori de propriul lor stat şi pentru a apăra statul nostru cu ajutorul muncitori-

www.dacoromanica.ro

lor. Şi o apărare, şi alta se înfăptuiesc printr-o împletire specifică a măsurilor noastre de stat şi a înţelegerii „îngemănării" noastre cu sindicatele noastre.

Despre această îngemănare voi mai avea prilejul să vorbesc. Dar însuşi acest cuvînt arată că a născoci un duşman reprezentat de „trade-unionismul sovietic" înseamnă a comite o greşeală. Fiindcă noţiunea de „îngemănare" ne spune că avem de-a face cu lucruri *diferite*, care abia *trebuie* îngemănate ; noţiunea de „îngemănare" implică ideea că trebuie să ştim să folosim măsurile puterii de stat pentru a apăra interesele materiale şi spirituale ale proletariatului organizat în totalitatea lui de această putere de stat. Iar atunci cînd în loc de îngemănare vom avea o *îmbinare* şi o *contopire,* ne vom întruni într-un congres, la care va fi concret analizată experienţa practică, iar nu „divergenţele" principiale sau unele consideraţii teoretice abstracte. Încercarea de a descoperi divergenţe principiale cu tov. Tomski şi cu tov. Lozovski, care la tov. Troţki figurează ca „birocraţi" sindicali — cine anume dă dovadă de tendinţe birocratice în această controversă, despre asta voi vorbi mai departe —, este de asemenea nereuşită. Ştim foarte bine că, dacă tov. Reazanov are uneori mica slăbiciune de a inventa neapărat o lozincă, şi anume o lozincă aproape principială, în schimb tov. Tomski, care are numeroase păcate, nu mai are şi acest păcat. De aceea ni se pare că a declanşa, în acest caz, o luptă de principii împotriva tovarăşului Tomski (aşa cum face tov. Troţki) înseamnă a întrece orice măsură. Sînt pur şi simplu uimit de acest procedeu. A fost o vreme cînd noi, cu toţii, am păcătuit mult în materie de divergenţe fracţioniste, teoretice sau de altă natură, dar am făcut, bineînţeles, şi cîte ceva folositor, şi se pare că de atunci am mai crescut. Acum e timpul să trecem de la născocirea şi exagerarea divergenţelor principiale la munca practică. N-am auzit niciodată că în Tomski ar precumpăni teoreticianul, că el ar avea pretenţia să fie considerat drept un teoretician ; poate că asta este o lipsă a lui, dar asta-i altă poveste. Dar, dacă Tomski, care este atît de legat de mişcarea sindicală, trebuie să oglindească — conştient sau inconştient, asta-i altă chestiune, şi eu nu spun că o face întotdeauna în mod conştient —, dacă el, prin situaţia pe care

www.dacoromanica.ro

o deţine, trebuie să oglindească această complexă perioadă de trecere şi dacă masele au ceva ce le doare şi singure nu ştiu ce le doare, şi nici el nu ştie ce le doare (a p l a u z e, r î s e t e), dacă, cu toate acestea, el strigă în gura mare, eu afirm că asta constituie un merit, şi nu o lipsă. Sînt absolut convins că la Tomski pot fi găsite numeroase greşeli teoretice de amănunt. Şi noi toţi, dacă ne vom aşeza la masă şi, cu multă chibzuială, vom scrie o rezoluţie sau nişte teze, vom face cu toţii îndreptări, sau poate că nici nu ne vom apuca să le facem, fiindcă munca practică este mai interesantă decît rectificarea unor mărunte divergenţe teoretice.

Trec acum la „democraţia de producţie" ; asta — ca să zic aşa — pentru Buharin. Ştim foarte bine că fiecare om are micile lui slăbiciuni. Asemenea slăbiciuni pot avea şi oamenii mari. Şi Buharin nu face excepţie. De îndată ce aude o expresie fistichie, el nu poate să nu şi-o însuşească. La plenara din 7 decembrie a Comitetului Central, el a scris, cu o plăcere împinsă pînă la voluptate, o rezoluţie despre democraţia de producţie. Şi cu cît reflectez mai atent asupra acestei „democraţii de producţie", cu atît îmi dau mai bine seama de falsitatea ei teoretică, de superficialitatea ei. Aici nu găseşti nimic altceva decît confuzie. Şi pe baza acestui exemplu trebuie să spunem încă o dată, cel puţin într-o adunare de partid : „Tovarăşe N. I. Buharin, mai lasă-te de vorbe fistichii, şi asta o să fie spre folosul dumitale, al teoriei şi al republicii". (A p l a u z e.) Producţia este întotdeauna necesară. Democraţia este o categorie exclusiv politică. Nu avem nimic de obiectat împotriva folosirii acestei expresii într-o cuvîntare sau într-un articol. Un articol sesizează şi exprimă în mod pregnant o corelaţie, şi atîta tot. Dar cînd vrei să transformi aceasta într-o teză, cînd vrei să faci din aceasta o lozincă menită să unească pe cei ce „sînt de acord" şi pe cei ce nu sînt de acord, cînd spui — aşa cum face Troţki — că partidul va trebui „să aleagă între două tendinţe", asta are o rezonanţă extrem de ciudată. Dacă partidul va trebui sau nu „să aleagă", şi a cui este vina că el a fost pus într-o situaţie care-l obligă „să aleagă", — asta e o chestiune, despre care voi vorbi aparte. Dar fiindcă aşa stau azi lucrurile, trebuie să spunem : „În

www.dacoromanica.ro

orice caz, alegeţi cît mai puţine lozinci greşite din punct de vedere teoretic şi care nu conţin în ele altceva decît confuzie, cum este această lozincă a «democraţiei de producţie»". Nici Troţki, nici Buharin n-au aprofundat cum se cuvine, din punct de vedere teoretic, acest termen şi s-au încurcat. „Democraţia de producţie" te face să te gîndeşti la ceva ce nu intră de loc în sfera ideilor care i-au atras pe ei. Ei au vrut să sublinieze că trebuie să acordăm mai multă atenţie producţiei. Să subliniezi acest lucru într-un articol sau într-o cuvîntare este una, dar cînd faci din el o teză şi cînd partidul e pus să aleagă, eu spun : nu alegeţi această formulă, fiindcă provoacă confuzie. Producţia este întotdeauna necesară, pe cînd democraţia nu întotdeauna. Democraţia de producţie sugerează o serie de idei cu totul greşite. Ieri încă noi mai pledam în favoarea conducerii unice. Nu trebuie să provoci confuzie, să creezi pericolul ca oamenii să se încurce : cînd democraţie, cînd conducere unică, cînd dictatură. Nici la dictatură nu trebuie să renunţăm în nici un caz. Îl aud de aici pe Buharin cum mormăie : „Foarte just !" (R î s e t e. A p l a u z e.)

Mai departe. Începînd din septembrie, noi vorbim despre trecerea de la principiul priorităţii la acela al nivelării. Despre această trecere vorbim într-o rezoluţie a conferinţei generale a partidului, care a fost confirmată de Comitetul Central [95]. Aceasta este o problemă grea, fiindcă într-un fel sau altul trebuie să îmbinăm principiul nivelării cu acela al priorităţii ; or, se ştie că aceste noţiuni se exclud între ele. Dar noi am învăţat totuşi cîte ceva din marxism, am învăţat cum şi cînd pot fi unite contrariile, cum şi cînd trebuie unite ; şi — ceea ce e mai important — în revoluţia noastră, în decurs de trei ani şi jumătate, în mod practic noi le-am unit în repetate rînduri.

Problema, bineînţeles, trebuie abordată cu multă precauţie şi chibzuinţă. Noi încă la acele plenare, de tristă amintire, ale Comitetului Central *, la care s-au format grupuri

* Este vorba de plenarele Comitetului Central din noiembrie şi decembrie 1920. Vezi textul rezoluţiilor adoptate de ele, care a apărut în „Pravda" nr. 255 din 13 noiembrie 1920 şi nr. 281 din 14 decembrie 1920, precum şi expunerea publicată în „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia" " nr. 26 din 20 decembrie 1920.

www.dacoromanica.ro

de şapte şi de opt, precum şi faimosul „grup tampon“ [97] al tovarăşului Buharin, am vorbit despre aceste probleme principiale şi încă de atunci am stabilit că trecerea de la prioritate la nivelare nu este de loc uşoară. Şi iată că pentru a aduce la îndeplinire această hotărîre a conferinţei din septembrie trebuie să ne mai străduim puţin. Fiindcă aceste noţiuni opuse pot fi îmbinate în aşa fel încît să iasă o cacofonie, dar şi în aşa fel încît să iasă o simfonie. A acorda prioritate înseamnă a acorda preferinţă uneia din ramurile de producţie necesare, pentru considerentul că răspunde mai mult decît altele unei necesităţi vitale. Dar în ce constă această preferinţă ? Şi cît de mare poate fi ea ? Aceasta este o problemă grea, şi trebuie să spun că pentru rezolvarea ei nu este suficientă conştiinciozitatea ; aici n-ar fi suficient nici eroismul unui om care poate să aibă multe însuşiri alese, dar care este bun numai la locul său. Aici trebuie să ştii să rezolvi o problemă cu totul specifică. Aşa că, dacă pui problema priorităţii şi a nivelării, trebuie în primul rînd s-o tratezi în mod chibzuit, şi tocmai asta nu se observă în lucrarea tov. Troţki ; cu cît îşi prelucrează mai mult tezele sale iniţiale, cu atît emite mai multe propoziţii greşite. Iată ce citim în ultimele lui teze :

„...În domeniul *consumului*, adică al condiţiilor de existenţă individuală ale oamenilor muncii, este necesar să mergem pe linia nivelării. În domeniul *producţiei*, dimpotrivă, principiul priorităţii va rămîne multă vreme încă pentru noi principiul hotărîtor...“ (teza 41, p. 31 din broşura lui Troţki).

Din punct de vedere teoretic se face aici o totală confuzie. Se susţine o teză complet greşită. Prioritate înseamnă preferinţă, dar preferinţă fără consum nu înseamnă nimic. Dacă mi se va da preferinţă în aşa fel ca să primesc 50 de grame de pîine, mă las păgubaş de asemenea foloase. Prioritatea în domeniul producţiei trebuie să însemne preferinţă şi în domeniul consumului. Altfel prioritatea este un vis, o iluzie, şi noi sîntem, totuşi, materialişti. Iar muncitorii sînt şi ei tot materialişti ; dacă vorbeşti de prioritate, atunci dă şi pîine, dă îmbrăcăminte şi carne. Numai aşa am înţeles şi înţelegem noi lucrurile cînd dezbatem, în Consiliul Apără-

www.dacoromanica.ro

rii, de sute de ori aceste probleme în cazuri concrete, cînd unul trage cizmele spre el şi spune : „Eu am prioritate", iar altul spune : „Mie să-mi daţi cizmele, altfel muncitorii tăi, care au prioritate, nu vor rezista, şi prioritatea ta se va duce de rîpă".

Rezultă deci că, în ce priveşte nivelarea şi prioritatea, în teze problema este pusă într-un mod cu totul greşit. În afară de aceasta, se face un pas înapoi faţă de ceea ce în practică a fost deja verificat şi cucerit. Aşa ceva nu se admite, şi pe această cale nu se poate obţine nimic bun.

Mai departe : problema „îngemănării". În momentul de faţă, cel mai nimerit ar fi ca, un timp oarecare, să nu se mai vorbească despre „îngemănare". Vorba e de argint, iar tăcerea e de aur. De ce ? Pentru că de îngemănare am şi început să ne ocupăm în practică ; nu există la noi nici un consiliu economic gubernial mai important, nici o secţie mai importantă a Consiliului economic superior sau a Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie etc. unde să nu existe *în practică* îngemănare. Dar rezultatele sînt ele întru totul satisfăcătoare ? Tocmai aici e buba. Studiază *experienţa practică*, pentru a vedea cum s-a efectuat îngemănarea şi care a fost rezultatul. Decretele prin care s-a introdus îngemănarea într-o instituţie sau alta sînt atît de numeroase, că n-ai cum să le citeşti pe toate. Dar ca să studiem în mod practic ce a ieşit din asta, să vedem ce ne-a adus cutare îngemănare în cutare ramură industrială, cînd cutare membru al sindicatului gubernial deţinea cutare funcţie în consiliul economic gubernial, ce rezultate au fost obţinute, cîte luni a realizat el această îngemănare ş.a.m.d. — asta încă n-am fost în stare s-o facem în mod concret, prin propria noastră experienţă practică. Am ştiut să născocim o divergenţă de principii în chestiunea îngemănării şi să facem cu acest prilej o greşeală — în această privinţă sîntem meşteri mari —, dar să studiem propria noastră experienţă şi s-o verificăm, la asta nu ne pricepem. Şi cînd vom avea congrese ale Sovietelor la care, în afară de comisii pentru studierea raioanelor agricole din punctul de vedere al aplicării într-un fel sau altul a legii cu privire la îmbunătăţirea agriculturii, vor fi şi comisii pentru studierea

www.dacoromanica.ro

îngemănării, a rezultatelor obținute prin îngemănare în industria morăritului din gubernia Saratov, în industria metalurgică din Petrograd, în industria carboniferă din Donbass etc., cînd aceste comisii, după ce vor fi strîns numeroase materiale, vor declara: „Am studiat cutare și cutare chestiune", atunci am să spun și eu: „Da, am început să facem treabă, am ieșit din vîrsta copilăriei!". Dar dacă, după ce timp de trei ani ne-am ocupat de îngemănare, ni se oferă „teze" în care se născocesc divergențe de principii cu privire la îngemănare, ce poate să fie mai trist și mai greșit? Noi am pornit pe calea îngemănării, și nu mă îndoiesc că am pornit cum trebuie, dar n-am studiat încă cum se cuvine rezultatele experienței noastre. De aceea singura tactică inteligentă în privința îngemănării este tăcerea.

Este necesar să studiem experiența practică. Eu am semnat decrete și hotărîri în care se dau indicații cu privire la cazurile de îngemănare practică, și practica este de o sută de ori mai importantă decît orice teorie. De aceea, cînd ni se spune: „Hai să discutăm despre «îngemănare»", eu răspund: „Să studiem ceea ce am făcut". Că am făcut multe greșeli, e în afară de orice îndoială. Totodată se prea poate ca o mare parte din decretele noastre să aibă nevoie de unele modificări. Sînt de acord cu această observație, și nu sînt de loc un admirator al decretelor. Dar faceți atunci propuneri practice: să se modifice cutare și cutare punct. În felul acesta va fi pusă în mod concret chestiunea. Și aceasta nu va fi o muncă neproductivă. Nu va duce la proiectomanie birocratică. Dacă iau capitolul al VI-lea, intitulat „Concluzii practice", din broșura lui Troțki, constat că tocmai de acest păcat suferă concluziile lui practice. Fiindcă acolo se spune că 1/3 pînă la 1/2 din numărul total al membrilor Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia și ai prezidiului Consiliului economic superior trebuie să facă parte din ambele instituții, iar în cazul colegiilor, 1/2 pînă la 2/3 ș.a.m.d. De ce? Uite așa, „din ochi". Desigur, în decretele noastre asemenea raporturi se stabilesc de multe ori chiar așa, „din ochi"; dar de ce este inevitabil acest procedeu în decrete? Nu sînt un apărător al tuturor decre-

www.dacoromanica.ro

telor şi nu vreau să le prezint ca fiind mai bune decît sînt în realitate. În ele, de cele mai multe ori, asemenea mărimi convenţionale ca jumătate sau o treime din numărul total al membrilor etc. sînt stabilite din ochi. Cînd într-un decret se spune aşa ceva, asta înseamnă : încercaţi să faceţi aşa, iar după aceea o să cîntărim noi rezultatele „încercării" voastre. După aceea o să vedem ce anume a ieşit. După ce vom stabili ce a ieşit, vom merge înainte. Noi realizăm îngemănarea şi o vom realiza din ce în ce mai bine, pentru că devenim tot mai practici şi mai pricepuţi.

Dar mi se pare că am început să mă ocup de „propaganda pe linie de producţie". Ce să-i faci ! Cînd se vorbeşte despre rolul sindicatelor în producţie, trebuie atinsă şi această problemă.

Voi trece, aşadar, la această problemă a propagandei pe linie de producţie. Aceasta, de asemenea, este o problemă practică, şi noi o punem în mod practic. Pentru desfăşurarea propagandei pe linie de producţie există instituţii de stat ; ele au şi luat fiinţă. Nu ştiu dacă sînt bune sau rele ; trebuie să le încercăm. Şi nu e de loc nevoie să scriem „teze" în legătură cu această problemă.

Dacă e să vorbim în ansamblu despre rolul ce revine sindicatelor în producţie, trebuie să spunem că în ce priveşte democraţia nu este nevoie de altceva decît de democratismul obişnuit. Subterfugiile de felul „democraţiei de producţie" sînt eronate, şi ele nu vor duce la nimic. Asta în primul rînd. În al doilea rînd, propaganda pe linie de producţie. Instituţii în acest scop au şi fost create. În tezele lui Troţki se vorbeşte despre propaganda pe linie de producţie. Dar degeaba se vorbeşte, fiindcă în această privinţă „tezele" reprezintă ceva învechit. Nu ştim, deocamdată, dacă instituţiile sînt bune sau rele. Să le supunem la proba practică, şi abia după aceea să ne pronunţăm. Hai să întreprindem o anchetă şi să studiem problema. Să presupunem că la congres se constituie 10 comisii de cîte 10 oameni : „Te-ai ocupat cu propaganda pe linie de producţie ? Cum anume ai procedat şi care au fost rezultatele ?". După ce vom studia toate aceste rezultate, vom răsplăti pe cei care au avut succese deosebite şi vom lăsa la o parte experienţa

www.dacoromanica.ro

care a dat greş. Am căpătat de pe acum experienţă practică — ce-i drept, destul de modestă, dar am căpătat totuşi, şi se găsesc unii care încearcă să ne tragă înapoi de la această experienţă la „teze principiale". Asta este mai degrabă o mişcare „reacţionară" decît „trade-unionism".

Apoi, în al treilea rînd, chestiunea premiilor. Aici rolul şi sarcina sindicatelor în domeniul producţiei constă în acordarea de premii *în natură*. Lucrul acesta a fost început şi treaba merge. Au fost puse la dispoziţie, în acest scop, 500 000 de puduri de cereale, din care 170 000 au şi fost distribuite. Nu ştiu dacă au fost distribuite bine, în mod echitabil. Consiliul Comisarilor Poporului a fost sesizat că nu se face o justă distribuire, că în loc de premii s-a ajuns la un adaos la salariu. Lucrul acesta l-au arătat cei de la sindicate, ca şi cei de la Comisariatul poporului pentru problemele muncii. Noi am numit o comisie care să studieze chestiunea, dar ea n-a studiat-o încă. Au fost puse la dispoziţie 170 000 de puduri de cereale, dar ele trebuie distribuite în aşa fel încît să fie răsplătiţi cei care au dat dovadă de eroism, de conştiinciozitate, de talent şi de devotament în munca pe tărîm economic, într-un cuvînt de acele calităţi pe care le laudă atît de mult Troţki. Dar ceea ce interesează acum nu este să copleşim pe oameni cu laude în tezele emise de noi, ci să le dăm pîine şi carne. N-ar fi de preferat, bunăoară, să nu mai dăm carne cutărei categorii de muncitori şi, în schimb, s-o distribuim, sub formă de premii, altor muncitori, care au „prioritate" ? La o asemenea prioritate nu renunţăm. Această prioritate este necesară. Să studiem temeinic experienţa practică pe care am căpătat-o în aplicarea principiului priorităţii.

Apoi, în al patrulea rînd, comisiile de disciplină. Rolul sindicatelor în producţie, „democraţia de producţie" — să nu-i fie cu supărare tovarăşului Buharin — sînt doar vorbe goale, dacă n-avem comisii de disciplină. Or, în tezele dv. nu se pomeneşte de aşa ceva. Prin urmare, din punct de vedere principial şi teoretic, cît şi din punct de vedere practic se poate trage o singură concluzie în ce priveşte tezele lui Troţki şi poziţia lui Buharin : să ne ferească sfîntul de aşa ceva !

www.dacoromanica.ro

Şi cu atît mai mult ajung la această concluzie cînd îmi spun : dv. nu puneţi problema în mod marxist. Nu numai că tezele dv. conţin o serie de greşeli teoretice, dar modul dv. de a aprecia „rolul şi sarcinile sindicatelor" nu este marxist, pentru că nu poţi aborda o temă atît de vastă fără să analizezi particularităţile momentului actual în ce priveşte latura lui politică. Doar nu degeaba am scris eu împreună cu tov. Buharin, în rezoluţia Congresului al IX-lea al P.C. (b) din Rusia cu privire la sindicate, că politicul este expresia cea mai concentrată a economicului.

Dacă analizăm situaţia politică actuală, putem spune că ne aflăm într-o perioadă de trecere în cadrul unei perioade de trecere. Întreaga dictatură a proletariatului reprezintă o perioadă de trecere, dar acum avem, ca să zic aşa, o serie întreagă de noi perioade de trecere. Demobilizarea armatei, încetarea războiului, posibilitatea de a avea un răgaz de pace mult mai îndelungat decît cel dinainte, de a ne asigura o trecere mai trainică de pe frontul războiului pe acela al muncii. Chiar numai prin acest fapt, chiar numai datorită acestui fapt a şi început să se schimbe atitudinea clasei proletariatului faţă de clasa ţărănimii. Şi cum se schimbă ea ? Acest lucru trebuie examinat cu atenţie, iar din tezele dv. nu reiese aşa ceva. Atîta timp cît nu l-am examinat, trebuie să ştim să aşteptăm. Poporul e istovit, o serie întreagă de rezerve care fuseseră prevăzute pentru unele ramuri de producţie, care se bucură de prioritate, au fost deja consumate ; atitudinea proletariatului faţă de ţărănime se schimbă. Războiul a provocat o stare de oboseală extremă, nevoile au crescut, în timp ce producţia n-a crescut sau a crescut într-o măsură insuficientă. Pe de altă parte, eu, încă în raportul prezentat la cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor, am atras atenţia că noi am folosit în mod just şi cu succes constrîngerea atunci cînd am ştiut mai întîi să facem ca ea să se sprijine pe convingere *. Trebuie să spun că Troţki şi Buharin n-au ţinut de loc seama de acest considerent extrem de important.

Am desfăşurat noi o muncă de lămurire suficient de amplă şi de temeinică, pentru a convinge pe muncitori de

* Vezi volumul de faţa, p. 144—145. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

necesitatea noilor sarcini de producţie ? Nu, abia am început s-o facem. N-am antrenat încă masele. Dar pot oare masele să treacă dintr-o dată la aceste sarcini noi ? Nu, nu pot, pentru că, de exemplu, problema dacă trebuie doborît moşierul Vranghel, dacă trebuie făcute în acest scop toate sacrificiile nu necesită o propagandă specială. În ce priveşte însă rolul sindicatelor în producţie, dacă avem în vedere nu problema „principială", nu discuţiile despre „trade-unionismul sovietic" şi alte asemenea fleacuri, ci latura practică a problemei, trebuie să spunem că abia am început să elaborăm problema, abia am creat o instituţie pentru propaganda pe linie de producţie ; nu avem încă experienţă. Am instituit premii în natură, dar n-avem încă experienţă. Am creat comisii de disciplină, dar nu cunoaştem încă rezultatele. Or, din punct de vedere politic, tocmai pregătirea maselor este lucrul cel mai important. Am pregătit noi problema, am studiat-o, am chibzuit asupra ei, am cîntărit-o sub acest aspect ? Nici pe departe. Şi aceasta e o greşeală politică fundamentală, o greşeală gravă şi periculoasă, pentru că aici, mai mult decît în oricare altă problemă, trebuie să procedezi după regula : „măsoară de două ori şi taie o dată", iar ei s-au apucat să taie fără să fi măsurat măcar o dată. Se spune că „partidul trebuie să aleagă între două tendinţe", dar n-au măsurat încă măcar o dată, şi, în plus, au mai născocit şi falsa lozincă a „democraţiei de producţie".

Trebuie să înţelegem semnificaţia acestei lozinci, mai ales într-un asemenea moment politic, cînd birocratismul a apărut în faţa maselor într-o formă concretă pentru ele şi cînd noi am pus la ordinea zilei problema birocratismului. Tov. Troţki spune, în tezele sale, că în problema democraţiei muncitoreşti congresului nu-i rămîne „decît să fixeze în mod unanim". Nu e adevărat. Nu e de ajuns să fixezi : a fixa înseamnă a consfinţi ceea ce a fost pe deplin chibzuit şi măsurat ; or, problema democraţiei de producţie este departe de a fi fost chibzuită pînă la capăt, încercată, verificată. Gîndiţi-vă ce interpretare poate căpăta în rîndul maselor lozinca „democraţiei de producţie".

„Noi, oamenii de rînd, oamenii de masă, spunem că este nevoie de înnoire, de îndreptare, că trebuie să izgonim pe

www.dacoromanica.ro

birocraţi, iar tu vrei să mă duci cu vorba, îmi spui să mă ocup de producţie, să dau dovadă de democraţie obţinînd succese în producţie ; dar eu vreau să mă ocup de producţie nu cu actualele cadre — birocratice — ale conducerilor de întreprinderi, ale direcţiilor generale etc., ci cu altele". Dv. n-aţi dat maselor răgaz să-şi spună cuvîntul, să-şi însuşească lozinca şi să chibzuiască, n-aţi dat partidului răgaz să dobîndească o nouă experienţă, şi vă şi grăbiţi, săriţi peste cal, născociţi formule care din punct de vedere teoretic sînt false. Şi cît de mult o să mai agraveze executanţii prea zeloşi această greşeală ! Un conducător politic răspunde nu numai pentru felul cum conduce, ci şi pentru ceea ce fac cei pe care îi conduce. Uneori el nu ştie acest lucru, adeseori nu-l doreşte, dar răspunderea cade asupra lui.

Trec acum la plenarele din noiembrie (9 noiembrie) şi decembrie (7 decembrie) ale Comitetului Central, în care toate aceste greşeli şi-au găsit expresia nu în disocieri logice, premise, raţionamente teoretice, ci în fapte. A ieşit un talmeş-balmeş şi o harababură în Comitetul Central ; aşa ceva s-a întîmplat pentru prima oară în istoria partidului nostru în timpul revoluţiei, şi este un lucru periculos. Principalul este că s-a produs o despicare, a apărut grupul „tampon" al lui Buharin, Preobrajenski şi Serebreakov, care a pricinuit mai mult rău şi mai multă confuzie ca oricare.

Amintiţi-vă de istoria cu Glavpolitputi [98] şi Ţektran. Într-o rezoluţie a Congresului al IX-lea al P.C. din Rusia din aprilie 1920, se spunea că se creează Glavpolitputi ca un organ „provizoriu", urmînd ca *„într-un termen cît mai scurt posibil"* să se treacă neapărat la situaţia normală [99]. În septembrie aţi putut citi : „Treceţi la o situaţie normală" *. În noiembrie (9 noiembrie) se întruneşte plenara, şi Troţki prezintă tezele sale, părerile sale despre trade-

* Vezi, în „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia" nr. 26, p. 2, rezoluţia plenarei din septembrie a Comitetului Central, paragr. 3 : „Comitetul Central consideră totodată că situaţia grea a sindicatelor din transporturi, care a facut necesară crearea organizaţiilor Glavpolitputi şi Politvod [100] ca pîrghii temporare pentru sprijinirea şi normalizarea muncii, este în prezent considerabil îmbunătăţită. De aceea acum este posibil şi necesar să se procedeze la includerea acestor organizaţii în sindicat în calitate de organe sindicale, care să se adapteze şi să se dizolve în aparatul sindical".

www.dacoromanica.ro

unionism. Oricît de plăcută rezonanţă au avut unele din frazele lui în legătură cu propaganda pe linie de producţie, a trebuit să spunem că toate astea sînt greşite, că n-au nici o legătură cu problema, că înseamnă un pas înapoi şi că în momentul de faţă Comitetul Central nu poate să se ocupe de asemenea lucruri. Buharin spune : „toate astea sînt foarte bune". Poate c-or fi ele foarte bune, dar acesta nu este un răspuns la chestiunea în discuţie. După dezbateri furtunoase se adoptă, cu 10 voturi contra 4, o rezoluţie în care, într-o formă politicoasă şi tovărăşească, se spune că însuşi Ţektranul „a pus deja la ordinea zilei" „întărirea şi dezvoltarea metodelor democraţiei proletare în sînul sindicatului". După aceea se spune că Ţektranul trebuie „să participe îndeaproape la activitatea generală a C.C.S. din Rusia, în cadrul căruia să se bucure de aceleaşi drepturi ca şi celelalte uniuni sindicale".

Care este ideea fundamentală a acestei hotărîri a Comitetului Central ? Ea este clară : „Tovarăşi din Ţektran ! Îndepliniţi nu numai formal, ci şi în mod efectiv hotărîrile congresului şi ale Comitetului Central, pentru ca prin munca voastră să ajutaţi toate sindicatele, pentru ca să nu mai rămînă nici urmă de birocratism, de preferinţă, de îngîmfare, să nu se mai spună : noi sîntem mai buni decît alţii, mai bogaţi decît alţii şi primim mai mult ajutor".

După aceea trecem la munca practică. Se creează o comisie, a cărei componenţă este dată publicităţii. Troţki iese din comisie, torpilează lucrările ei, la care nu mai vrea să participe. De ce ? Pentru simplul motiv că Lutovinov se joacă uneori de-a opoziţia. Ce-i drept, şi Osinski face la fel. Este un joc neplăcut, vi-o spun deschis. Dar este acesta un argument ? Osinski a condus excelent campania de însămînţări. Cu toată „campania opoziţionistă" dusă de el, a trebuit să lucrăm împreună ; dar procedeul acesta — de a torpila lucrările comisiei — este birocratic, nesovietic, nesocialist, nejust şi dăunător din punct de vedere politic. Într-un moment cînd trebuie să separăm ceea ce este sănătos de ceea ce este nesănătos în „opoziţie", un asemenea procedeu este de trei ori nejust şi dăunător din punct de vedere politic. Cînd Osinski duce o „campanie opoziţio-

www.dacoromanica.ro

nistă", eu îi spun : „aceasta este o campanie dăunătoare", dar, cînd conduce o campanie de însămînţări, nu poţi avea decît cuvinte de laudă pentru el. Că Lutovinov, ca şi Işcenko şi Şleapnikov, comite o greşeală prin „campania opoziţionistă" dusă de el, n-am să contest niciodată, dar aceasta nu constituie un motiv să torpilezi lucrările comisiei.

Dar ce însemna o asemenea comisie ? Ea însemna încetarea discuţiilor intelectualiste în legătură cu nişte divergenţe lipsite de conţinut şi trecerea la munca practică. Propaganda pe linie de producţie, premiile, comisiile de disciplină — iată despre ce trebuia să se vorbească şi de ce trebuia să se ocupe comisia. Şi iată că tov. Buharin, şeful „grupului tampon", împreună cu Preobrajenski şi Serebreakov, văzînd periculoasa despicare ce s-a produs în Comitetul Central, s-a apucat să creeze un tampon, un astfel de tampon că mi-e greu să găsesc o expresie parlamentară pentru a-l califica. Dacă m-aş pricepe să fac caricaturi, aşa cum se pricepe tov. Buharin, l-aş prezenta sub chipul unui om care ţine în mînă o găleată cu gaz şi toarnă gaz pe foc, iar dedesubt aş scrie : „gaz tampon". Tov. Buharin a vrut să creeze ceva ; nu încape îndoială că dorinţa lui a fost cît se poate de sinceră şi de „tamponistă". Dar din încercarea lui n-a ieşit un tampon, ci a reieşit doar că dînsul n-a ţinut seamă de momentul politic şi, în afară de asta, a comis unele greşeli teoretice.

Era nevoie să aducem într-o largă discuţie toate aceste controverse, să ne ocupăm de asemenea fleacuri, să ne pierdem cu ele săptămînile dinaintea congresului, care ne sînt atît de necesare ? În acest timp am fi putut să elaborăm şi să studiem problema premiilor, a comisiilor de disciplină, a îngemănării. Tocmai aceste probleme le-am fi rezolvat în mod operativ în comisia Comitetului Central. Dacă tov. Buharin voia să creeze un tampon, şi nu să ajungă în situaţia unuia despre care se spune : „una a vrut, şi alta a ieşit", el trebuia să ceară şi să insiste ca tov. Troţki să rămînă în comisie. Dacă ar fi spus şi ar fi făcut acest lucru, am fi pornit pe o cale practică, ne-am fi dat seama, în această comisie, cum arată într-adevăr conducerea unică,

www.dacoromanica.ro

cum arată democraţia, cum se comportă cei numiţi în diferite posturi etc.

Mai departe. În decembrie (plenara din 7 decembrie) se produsese deja ruptura cu cei din transporturile pe apă, care a dus la agravarea conflictului, şi, ca urmare, în Comitetul Central ne-am pomenit acum cu 8 voturi împotriva celor 7 ale noastre. Tov. Buharin, vrînd cu tot dinadinsul „să împace" lucrurile şi să pună în funcţiune „tamponul", a scris în pripă partea „teoretică" a rezoluţiei plenarei din decembrie ; dar se înţelege că, după ce au fost torpilate lucrările comisiei, din asta nu putea să iasă nimic.

În ce constă deci greşeala comisă de Glavpolitputi şi de Ţektran ? În nici un caz în faptul că au făcut uz de constrîngere. Dimpotrivă, acesta este un merit al lor. Greşeala lor constă în aceea că n-au ştiut să treacă la timp şi fără conflicte, potrivit cerinţelor formulate de Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia, la o muncă sindicală normală, n-au ştiut să se adapteze cum trebuie sindicatelor, n-au ştiut să le ajute şi să stabilească raporturi de egalitate în drepturi cu ele. Există o preţioasă experienţă militară : eroism, executare întocmai a ordinelor primite etc. Există şi lucruri rele în experienţa celor mai proaste elemente din rîndurile militarilor : birocratism, înfumurare. Tezele lui Troţki, cu sau fără voia lui, sprijină nu ceea ce este mai bun, ci ceea ce este mai rău în experienţa militară. Nu trebuie să uităm că un conducător politic răspunde nu numai pentru politica sa, dar şi pentru ceea ce fac cei pe care îi conduce.

Ultimul lucru pe care am vrut să vi-l spun şi pentru care a trebuit să mă ocărăsc eu însumi ieri, spunîndu-mi că sînt un prost, este că am scăpat din vedere tezele tovarăşului Rudzutak. Rudzutak are cusurul că nu se pricepe să vorbească frumos, să impresioneze. Şi de aceea nu bagi de seamă, laşi să-ţi scape ceea ce spune. Ieri, neavînd posibilitatea să vin la adunare, mi-am revăzut materialele şi am găsit printre ele o mică tipăritură, publicată în vederea celei de-a V-a Conferinţe generale a sindicatelor, care a avut loc între 2 şi 6 noiembrie 1920. Această tipăritură are ca titlu : „Sarcinile sindicatelor în producţie". Am să vă citesc întreg textul ei, care nu este prea lung :

www.dacoromanica.ro

PENTRU CEA DE-A V-A CONFERINȚĂ GENERALĂ A SINDICATELOR DIN RUSIA

Sarcinile sindicatelor pe linie de producție

(TEZELE RAPORTULUI TOV. RUDZUTAK)

1. Îndată după Revoluția din Octombrie, sindicatele au fost *aproape singurele* organe care, paralel cu exercitarea *controlului* muncitoresc, puteau și trebuiau să ia asupra lor munca de organizare și de *conducere a producției*. În prima perioadă de existență a Puterii sovietice, aparatul de stat pentru conducerea economiei naționale nu era încă organizat, iar sabotajul proprietarilor de întreprinderi și al personalului tehnic superior făcea ca în fața clasei muncitoare să se pună în mod imperios sarcina de a menține industria și de a restabili funcționarea normală a întregului aparat economic al țării.

2. În perioada următoare a activității Consiliului economic superior, cînd o parte considerabilă din această activitate se reducea la lichidarea întreprinderilor particulare și la organizarea conducerii lor de către stat, *sindicatele au desfășurat această activitate paralel și împreună cu organele de stat* pentru conducerea economică.

Slăbiciunea organelor de stat nu numai că făcea explicabil un asemenea *paralelism*, dar îl și justifica ; din punct de vedere istoric el se justifica prin faptul că între sindicate și organele de conducere economică se stabilise un contact deplin.

3. Conducerea exercitată de organele economice de stat, luarea treptată în stăpînire, de către ele, a aparatului de producție și de conducere și coordonarea diferitelor părți ale acestuia au făcut ca *centrul de greutate al muncii de conducere a industriei* și de elaborare a programului de producție să se mute în *aceste organe*. În legătură cu aceasta, activitatea sindicatelor în domeniul organizării producției s-a redus la *participarea lor la alcătuirea colegiilor* direcțiilor generale, ale centralelor și ale conducerilor întreprinderilor.

4. În momentul de față, pentru noi se pune din nou, și în chip nemijlocit, problema stabilirii unei legături cît mai strînse între organele economice ale Republicii sovietice și sindicate, cînd este neapărată nevoie să folosim în mod rațional fiecare unitate de muncă și să atragem întreaga masă a producătorilor, s-o facem să participe în mod conștient la procesul de producție ; cînd aparatul de stat pentru conducerea economiei, devenind tot mai amplu și mai complex, s-a transformat într-o mașină birocratică disproporționat de mare în comparație cu producția însăși, ceea ce determină în mod necesar sindicatele să participe nemijlocit la organizarea producției, nu numai prin reprezentare personală în organele economice, ci ca organizație în ansamblul ei.

5. Dacă Consiliul economic superior abordează problema stabilirii programului general de producție, pornind de la *existența elementelor materiale ale producției* (materii prime, combustibil, starea mașinilor etc.), sindicatele trebuie să abordeze această problemă *din punctul de vedere al organizării muncii* în vederea realizării sarcinilor de pro-

www.dacoromanica.ro

ducție și a folosirii raționale a muncii. De aceea, *la întocmirea programului* general *de producție, atît în părțile lui componente, cît și în ansamblu, trebuie să participe neapărat sindicatele*, pentru a îmbina cît mai rațional folosirea resurselor materiale ale producției cu folosirea muncii.

6. Introducerea unei adevărate discipline a muncii, combaterea cu succes a dezertării de la muncă etc. nu sînt posibile decît cu condiția ca întreaga masă a celor ce participă la producție să *contribuie în mod conștient* la îndeplinirea acestor sarcini. Acest lucru nu se poate înfăptui *prin metode birocratice și prin ordine de sus*, ci este necesar ca fiecare dintre cei ce participă la procesul de producție să înțeleagă necesitatea și rostul sarcinilor de producție pe care le îndeplinește ; ca fiecare dintre ei nu numai să contribuie la îndeplinirea sarcinilor primite de sus, dar și să participe în mod conștient la remedierea tuturor deficiențelor de ordin tehnic și organizatoric din domeniul producției.

In acest domeniu, sindicatelor le revin sarcini uriașe. Ele trebuie să învețe *pe membrii lor din fiecare secție*, din fiecare fabrică *să observe și să semnaleze toate deficiențele* în folosirea *forței de muncă care se datoresc unei utilizări nepotrivite* a mijloacelor tehnice sau unei munci administrative nesatisfăcătoare. *Intreaga experiență a diferitelor* întreprinderi și ramuri de producție trebuie folosită pentru o luptă dîrză împotriva tărăgănelii, delăsării și birocratismului.

7. Pentru a sublinia în mod deosebit importanța acestor sarcini pe linie de producție, este necesar ca, din punct de vedere organizatoric, ele să fie precis încadrate într-o anumită muncă curentă. *Secțiile economice* care sînt în curs de organizare pe lîngă sindicate, conform hotărîrii adoptate de cel de-al III-lea Congres general, trebuie ca, desfășurîndu-și munca lor, să pună treptat în lumină și să definească caracterul întregii activități sindicale. Așa, de pildă, în actualele condiții sociale, cînd întreaga producție este îndreptată spre satisfacerea nevoilor oamenilor muncii înșiși, *tarifele de salarizare și premierea trebuie să fie în strînsă legătură și dependență de gradul de îndeplinire a planului de producție.* Premierea în natură și plata parțială în natură a salariului trebuie să se transforme treptat într-un *sistem de aprovizionare a muncitorilor* în funcție de gradul productivității muncii.

8. O asemenea organizare a activității sindicatelor este menită, pe de o parte, să pună capăt existenței unor *organe paralele (secțiile politice etc.)*, iar pe de altă parte să stabilească o strînsă legătură între mase și organele de conducere economică.

9. După Congresul al III-lea, sindicatele n-au reușit, într-o măsură însemnată, să-și îndeplinească programul în ce privește participarea lor la construirea economiei naționale, și aceasta datorită, pe de o parte, *condițiilor create de război*, iar pe de altă parte *slăbiciunii lor organizatorice* și lipsei lor de legătură cu munca de conducere și activitatea practică a organelor economice.

10. In legătură cu aceasta, sindicatele trebuie să-și pună următoarele sarcini practice imediate : a) o participare cît mai activă la re-

www.dacoromanica.ro

zolvarea problemelor de producţie şi de conducere ; b) o participare directă, împreună cu organele economice respective, *la organizarea* unor organe de conducere *competente ;* c) o urmărire atentă a diferitelor *tipuri de conducere* şi a influenţei exercitate de ele asupra producţiei ; d) o participare obligatorie la elaborarea şi stabilirea *planurilor* economice şi a programelor de producţie ; e) *organizarea muncii* în concordanţă cu ordinea importanţei sarcinilor economice ; f) organizarea pe scară largă a *agitaţiei şi propagandei* pe linie de producţie.

11. Secţiile economice ale *sindicatelor* şi ale organizaţiilor sindicale trebuie, în mod efectiv, transformate în pîrghii puternice, cu o acţiune rapidă, astfel ca să asigure o participare sistematică a sindicatelor la organizarea producţiei.

12. Pentru a se asigura o aprovizionare planificată a muncitorilor cu cele necesare, trebuie ca sindicatele să-şi exercite *influenţa lor asupra organelor de distribuţie ale Comisariatului aprovizionării,* atît asupra celor locale, cît şi asupra celui central, participînd în mod practic şi concret la munca tuturor organelor de distribuţie şi exercitînd *un control* asupra ei, şi să acorde o atenţie deosebită activităţii *comisiilor* centrale şi guberniale *pentru aprovizionarea muncitorilor.*

13. Dat fiind că aşa-zisa „prioritate", datorită tendinţelor îngust departamentale manifestate de diversele direcţii generale, centrale etc., a ajuns să capete un caracter de-a dreptul haotic, trebuie ca pretutindeni sindicatele să lupte pentru o aplicare efectivă a priorităţii în economie şi pentru revizuirea actualului sistem de stabilire a priorităţii, potrivit cu importanţa diverselor ramuri de producţie şi cu resursele materiale ale ţării.

14. O deosebită atenţie trebuie acordată aşa-numitului grup de întreprinderi model, pentru a le transforma în adevărate întreprinderi model, prin crearea unei conduceri competente şi făurirea disciplinei în muncă, ca şi prin activitatea desfăşurată de organizaţia sindicală.

15. În domeniul organizării muncii este necesar ca, pe lîngă gruparea într-un sistem armonios a măsurilor privitoare la tarifele de salarizare şi revizuirea sub toate aspectele a normelor de producţie, sindicatele să pornească o luptă intransigentă împotriva diferitelor *forme de dezertare de la muncă* (absenţe nemotivate, întîrzieri etc.). Comisiile de disciplină, cărora pînă acum nu li s-a acordat atenţia cuvenită, trebuie să devină într-adevăr un mijloc de luptă împotriva încălcării disciplinei proletare a muncii.

16. Îndeplinirea sarcinilor enumerate pînă aci, ca şi elaborarea unui plan practic de propagandă pe linie de producţie şi a unei serii de măsuri pentru îmbunătăţirea situaţiei economice a muncitorilor, trebuie să fie date în seama secţiilor economice. De aceea este necesar ca secţia economică a C.C.S. din Rusia să fie însărcinată cu convocarea, în cel mai scurt timp, a unei *consfătuiri speciale pe întreaga ţară a secţiilor economice,* în vederea examinării problemelor practice ale construcţiei economice în legătură cu activitatea organelor economice de stat.

www.dacoromanica.ro

Cred că acum vă daţi seama de ce a trebuit să mă ocărăsc eu însumi. Asta este într-adevăr o platformă ; ea este de o sută de ori mai bună decît ceea ce a scris, după o îndelungă chibzuială, tov. Troţki şi decît ceea ce a scris, fără să chibzuiască de loc, tov. Buharin (rezoluţia plenarei din 7 decembrie). Noi, membrii Comitetului Central, care timp de mulţi ani n-am mai lucrat în mişcarea sindicală, ar trebui să învăţăm cu toţii de la tov. Rudzutak ; de la el ar trebui să înveţe şi tov. Troţki, şi tov. Buharin. Această platformă a fost adoptată de sindicate.

Am uitat cu toţii de comisiile de disciplină ; or, fără premii în natură, fără comisii de disciplină, „democraţia de producţie" este o vorbă goală.

Vreau să compar acum tezele lui Rudzutak cu cele prezentate de Troţki Comitetului Central. La sfîrşitul tezei a 5-a citesc :

„...trebuie sa se procedeze încă de pe acum la reorganizarea sindicatelor, adică înainte de toate la selecţionarea personalului de conducere, tocmai din acest punct de vedere...".

Iată o adevărată mostră de birocratism ! Troţki şi Krestinski vor selecţiona „personalul de conducere" al sindicatelor !

Încă o dată spun : iată prin ce se explică greşeala Ţektranului. Greşeala lui nu e că a făcut uz de constrîngere : asta e un merit al lui. Greşeala lui e că n-a ştiut să abordeze sarcinile generale ale tuturor sindicatelor, că n-a ştiut să treacă el însuşi la o folosire mai justă, mai rapidă şi mai eficace a comisiilor de disciplină şi să ajute tuturor sindicatelor să facă acest lucru. Cînd am citit cele spuse de tov. Rudzutak, în tezele sale, despre comisiile de disciplină, mi-am zis : probabil că există un decret în această privinţă. Şi într-adevăr există un asemenea decret. E „*Legea* cu privire la comisiile disciplinare muncitoreşti de judecată tovărăşească", publicată la 14 noiembrie 1919 (Colecţia de legi nr. 537).

În aceste comisii, un rol deosebit de important revine sindicatelor. Nu ştiu dacă sînt bune aceste comisii, nu ştiu cu cît succes acţionează ele şi dacă acţionează întotdeauna.

www.dacoromanica.ro

Dacă am studia propria noastră experienţă practică, am face o treabă de un milion de ori mai folositoare decît tot ce au scris tovarăşii Troţki şi Buharin.

Închei. Ca o concluzie la cele spuse în această chestiune, trebuie să arăt că aducerea acestor divergenţe într-o largă discuţie de partid şi la congresul partidului este o mare greşeală. Este o greşeală din punct de vedere politic. În comisie, şi numai în comisie, noi am fi avut o discuţie concretă şi am fi mers înainte ; acum însă mergem înapoi, şi timp de cîteva săptămîni vom merge înapoi spre teze teoretice abstracte, în loc să abordăm problema în mod concret. În ce mă priveşte, trebuie să spun că toată chestiunea asta m-a plictisit de moarte şi, chiar dacă n-aş fi bolnav, m-aş lepăda de ea cu cea mai mare plăcere ; aş fi gata să plec unde m-or duce ochii.

În concluzie : tezele lui Troţki şi ale lui Buharin conţin o serie întreagă de greşeli teoretice, o serie de inexactităţi principiale. Din punct de vedere politic, modul cum abordează ei problema dovedeşte o totală lipsă de tact. „Tezele" tovarăşului Troţki sînt dăunătoare din punct de vedere politic. Politica lui se reduce, în fond, la o hărţuire birocratică a sindicatelor. Şi congresul partidului nostru, sînt convins, va condamna şi va respinge această politică. (Aplauze furtunoase, îndelung repetate.)

Publicat în broşură în 1921, la Petrograd

Se tipăreşte după textul broşurii, confruntat cu stenograma corectată de V. I. Lenin

www.dacoromanica.ro

ÎNSEMNĂRI CU PRIVIRE LA ELECTRIFICARE

1

Importanța electrificării

1. Tehnica modernă.
2. Refacerea forțelor de producție. Dezvoltarea lor.
3. Centralizare la maximum.
4. Comunismul = Puterea sovietică + electrificarea.
5. Plan general și unic: centralizarea atenției și a forțelor poporului.
6. Ridicarea nivelului cultural (al oamenilor muncii).
7. Nu simplă știință de carte.

2

Cu privire la electrificare

1) Decretul de aprobare a planului...
2) Mobilizarea forțelor tehnice.
   - Înmănuncherea forțelor electrotehnice, cît și a celor muncitorești.
   - Folosirea centralelor.
   - Agitația și propaganda.
   - Predarea cunoștințelor teoretice și practice despre electricitate.
3) Decretul cu privire la GOELRO.
4) Decretul cu privire la Secția tehnică-științifică...
5) Decretul cu privire la Congresul electrotehnic general.
6) Petrograd. Cărbune din străinătate prin Murmansk.

Scris în decembrie 1920

Publicat pentru prima oară: partea 1 în 1942, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV; partea a 2-a în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

DESPRE ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITEHNIC

ÎNSEMNĂRI PE MARGINEA TEZELOR NADEJDEI KONSTANTINOVNA[101]

(Neoficial. Concept. **Nu se publică.** Am să mai examinez o dată sau de două ori problema asta.)

Nu se poate scrie *în felul acesta* despre învățămîntul politehnic: rezultă ceva abstract, pentru viitorul îndepărtat, *nu se ține seama* de realitatea vie, actuală, care e atît de tristă.

E necesar

1) să se adauge o teză sau două despre însemnătatea *principială* a învățămîntului politehnic

{*după Marx*
după programul nostru, al P.C. (b) din Rusia.}

2) Să se spună limpede că în nici un caz nu putem renunța la principiul învățămîntului politehnic și la înfăptuirea lui imediată, *în măsura posibilului.*

Teza a 17-a *trebuie eliminată.*

Despre ciclul II (12—17) trebuie spus:

Situația economică, extrem de grea, a republicii noastre cere ca, în momentul de față, să se procedeze neapărat și imediat la

contopirea* ciclului II cu școlile tehnice-profesionale,

transformarea* ciclului II în școli tehnice-profesionale,

dar în același timp, *pentru ca să nu rezulte o transformare în simple școli de meserii*, trebuie stabilite următoarele reguli precise:

* (De îndreptat: nu se va contopi întreg ciclul II, ci începînd de la vîrsta de 13, 14 ani, *potrivit indicațiilor* și *hotărîrii* **pedagogilor.**)

www.dacoromanica.ro

1) se va evita specializarea timpurie; vor fi elaborate instrucțiuni în acest sens;

2) în *toate* școliile tehnice-profesionale se va da o mai mare amploare *disciplinelor de cultură generală*.

Se va întocmi o programă pe ani de școală:

(Dacă asemenea programe nu există încă, merită să fie spînzurat Lunacearski)

comunism — geografie
istoria în general — literatură
„ revoluțiilor — etc.
„ revoluției din 1917

3) se va trasa ca sarcină *neapărată* trecerea *imediată* la învățămîntul *politehnic* sau, mai bine zis, înfăptuirea imediată a unei serii de *măsuri*, realizabile încă de pe acum, *în direcția învățămîntului politehnic*, cum sînt:

împreună cu GOELRO

a) vizitarea celei mai apropiate centrale electrice și o serie de lecții însoțite de experiențe la această centrală; *o serie de lucrări practice* de tot felul în domeniul electricității; se vor elabora imediat programe detaliate (pentru o vizită;
pentru un curs de 5, 10 lecții; pentru o lună, două luni etc.),

b) idem — *la fiecare sovhoz* organizat *în mod acceptabil*,

c) idem — *la fiecare uzină* organizată *în mod acceptabil*,

împreună cu GOELRO

d) mobilizarea *tuturor* inginerilor și agronomilor, a tuturor absolvenților facultății de fizico-matematici (pentru lecții în domeniul electricității și al învățămîntului politehnic, pentru conducerea lucrărilor practice, a excursiilor etc.),

e) amenajarea unor mici muzee de învățămînt politehnic, a unor trenuri, vapoare etc.

www.dacoromanica.ro

Toate acestea sînt extrem de importante. Sîntem săraci de tot. Avem *urgentă* nevoie de tîmplari, lăcătuși etc. Avem *neapărată* nevoie. **Toți** trebuie să devină tîmplari, lăcătuși etc., *dar* avînd și un anumit minimum de cunoștințe de cultură generală și politehnice.

Sarcina școlilor de gradul II (mai bine zis: a claselor superioare ale școlilor de gradul II) (12—17): să pregătească

un tîmplar,
un dulgher,
un lăcătuș etc.,

care să cunoască bine meseria sa, să fie pe deplin capabil să devină maistru și, din punct de vedere practic, să fie pregătit în această direcție, *cu condiția*, *însă*, ca acest „meseriaș" să aibă

o suficient de largă cultură generală (să posede un minimum de cunoștințe de *bază* în cutare și cutare științe; se va indica precis care științe anume);

să fie comunist (se va indica precis *ce* trebuie să știe);

să aibă un orizont politehnic și să posede bazele (elementele) unei culturi politehnice, și anume:

(aa) noțiuni *fundamentale* de electricitate (se va stabili precis ce noțiuni anume),

(bb) despre folosirea electricității în industria *mecanică*,

(cc) —„— idem în industria *chimică*,

(dd) idem despre planul de electrificare a R.S.F.S.R.,

(ee) să fi vizitat **cel puțin de 1—3** ori o centrală electrică, o fabrică, un sovhoz,

(ff) să cunoască *cutare* baze ale agronomiei etc. Se va elabora o programă *amănunțită*, cuprinzînd un *minimum de cunoștințe*.

(Se vede că Grinko s-a prostit de tot dacă a ajuns să nege importanța învățămîntului politehnic (în parte, poate, și O.I. Schmidt)[102]. *Să se facă îndreptarea cuvenită.)*

Scris la sfîrșitul anului 1920
Publicat pentru prima oară în 1929, în revista „Na puteah k Novoi Șhole" nr. 2

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

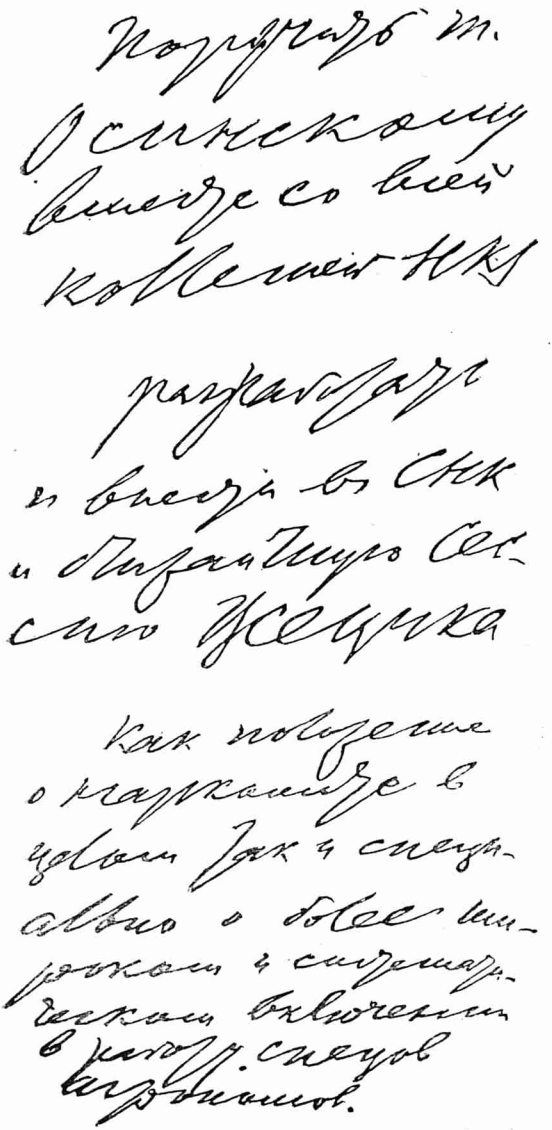

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Proiect de hotărîre a plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la Comisariatul poporului pentru agricultură". — 4 ianuarie 1921

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA COMISARIATUL POPORULUI PENTRU AGRICULTURĂ [103]

Tov. Osinski, împreună cu întregul colegiu al Comisariatului poporului pentru agricultură, este însărcinat să elaboreze şi să prezinte Consiliului Comisarilor Poporului şi viitoarei sesiuni a C.E.C. din Rusia un regulament de organizare a comisariatului în ansamblu, cît şi unul special în legătură cu o mai largă şi mai sistematică folosire în muncă a specialiştilor-agronomi [104].

Scris la 4 ianuarie 1921

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CRIZA DIN PARTID

Discuţia premergătoare congresului a luat o amploare destul de mare. Micile dezacorduri şi divergenţe au crescut, au căpătat proporţii, aşa cum se întîmplă întotdeauna cînd cineva stăruie într-o greşeală mică şi se opune din răsputeri îndreptării ei, sau cînd de greşeala mică a unuia sau a cîtorva se cramponează oameni care comit o greşeală mare.

Aşa cresc întotdeauna divergenţele şi sciziunile. Aşa „am crescut" şi noi, ajungînd de la nişte divergenţe mici la sindicalism, care înseamnă o ruptură totală cu comunismul şi duce la o inevitabilă scindare a partidului dacă partidul nu se va dovedi destul de sănătos şi de puternic ca să scape repede şi definitiv de această boală.

Trebuie să avem curajul să privim în faţă amarul adevăr. Partidul este bolnav. Îl scutură frigurile. Toată problema este dacă boala a cuprins numai „vîrfurile atinse de febră", şi poate că numai pe cele de la Moscova, sau a pus stăpînire pe întregul organism ; iar în acest caz — dacă organismul va putea să se vindece pe deplin în cîteva săptămîni (pînă la congresul partidului şi în timpul lui) şi să facă cu neputinţă o revenire a bolii sau, dimpotrivă, boala se lungeşte şi devine periculoasă.

Ce trebuie să facem pentru ca vindecarea să fie cît mai rapidă şi mai sigură ? Trebuie ca *toţi* membrii de partid *să studieze* cu tot calmul şi cu cea mai mare atenţie, în primul rînd, esenţa divergenţelor şi, în al doilea rînd, evoluţia luptei din partid. E neapărat necesar să fie studiate ambele probleme, deoarece esenţa divergenţelor se dezvăluie, se

www.dacoromanica.ro

Российская Социалистическая Федеративная Советская Республика

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Н. Ленин

КРИЗИС ПАРТИИ

С приложением тезисов тов. Рудзутака
о производственных задачах профсоюзов

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО
1921

Coperta broşurii lui V. I. Lenin „Criza din partid" — Ianuarie 1921.

www.dacoromanica.ro

clarifică, se concretizează (şi de cele mai multe ori se şi modifică) *în cursul luptei,* care ne arată întotdeauna, în fiecare etapă pe care o străbate, că părţile aflate în luptă *nu* rămîn neschimbate ca număr şi componenţă, că poziţiile lor etc. nu rămîn aceleaşi. Trebuie *să studiem* ambele probleme, şi pentru aceasta e neapărat necesar să cerem documente absolut precise, care să fi fost publicate şi care să poată fi verificate sub toate aspectele. Cine crede pe cuvînt este un idiot iremediabil, pe care e cazul să-l laşi în plata domnului. Dacă *nu există* documente, trebuie să fie interogaţi martori ai *ambelor* părţi sau ai mai multor părţi şi să fie neapărat supuşi la un „interogatoriu drastic" şi la un interogatoriu în prezenţa unor martori.

Am să încerc să vă înfăţişez pe scurt cum înţeleg eu atît esenţa divergenţelor, cît şi succesiunea etapelor luptei.

Prima etapă. A V-a Conferinţă generală a sindicatelor din Rusia din 2—6 noiembrie. Lupta începe. Singurii „combatanţi" dintre membrii Comitetului Central sînt Troţki şi Tomski. Troţki aruncă „o vorbă de efect" : „scuturarea" sindicatelor. Tomski îl combate cu înverşunare. Cei mai mulţi dintre membrii Comitetului Central stau în expectativă. Marea lor greşeală (şi în primul rînd a mea) a fost că „am scăpat din vedere" tezele lui Rudzutak despre „sarcinile de producţie ale sindicatelor", adoptate de Conferinţa a V-a. Ele constituie *cel mai important* document din *toată* discuţia.

Etapa a doua. Plenara Comitetului Central din 9 noiembrie. Troţki prezintă „conceptul de teze" : „Sindicatele şi rolul lor în viitor", în care preconizează o politică de „scuturare", *camuflată* sau înfrumuseţată prin consideraţii despre „criza extrem de grea" prin care trec sindicatele şi despre noile sarcini şi metode. Tomski, sprijinit cu energie de Lenin, consideră că centrul de greutate al discuţiilor îl constituie tocmai „scuturarea" în legătură cu greşelile şi exagerările birocratice comise de cei din Ţektran. Totodată, în cursul discuţiei, Lenin are unele „ieşiri" vădit exagerate şi, de aceea, greşite, ceea ce duce la necesitatea creării unui „grup tampon", care şi ia fiinţă, compus fiind din 10 membri ai Comitetului Central (din el fac parte şi Buharin, şi Zinoviev, şi nu face parte nici Troţki, nici Lenin). „Grupul

www.dacoromanica.ro

tampon" decide ca „divergenţele să nu formeze obiectul unor largi discuţii" şi, *hotărînd ca raportul* (la sindicate) *să nu fie prezentat* de Lenin, numeşte ca raportor pe Zinoviev, căruia îi dă indicaţia de „a face un raport constructiv, iar nu polemic".

Tezele lui Troţki sînt respinse. Sînt adoptate tezele lui Lenin. În forma ei definitivă, rezoluţia este adoptată cu 10 voturi contra 4 (Troţki, Andreev, Krestinski şi Rîkov). Această rezoluţie apără şi ea „formele sănătoase ale militarizării muncii", condamnă „degenerarea centralismului şi a formelor de muncă militarizate în birocratism, samavolnicie, cancelarism" etc. I se recomandă Ţektranului „să participe îndeaproape la activitatea generală a C.C.S. din Rusia, în cadrul căruia să se bucure de aceleaşi drepturi ca şi celelalte uniuni sindicale".

Comitetul Central alege o comisie sindicală, din care face parte şi tov. Troţki. Troţki refuză să lucreze în această comisie, şi *numai* acest pas agravează greşeala lui iniţială, care duce mai tîrziu la fracţionism. Fără acest pas, greşeala tovarăşului Troţki (prezentarea unor teze greşite) ar fi fost cu totul neînsemnată : tuturor membrilor Comitetului Central, fără excepţie, li s-a întîmplat să facă asemenea greşeli.

Etapa a treia. Conflictul din decembrie dintre lucrătorii de la transporturile pe apă şi Ţektran. Plenara Comitetului Central din 7 decembrie. De data asta, „combatanţii" principali nu mai sînt Troţki şi Lenin, ci Troţki şi Zinoviev. Zinoviev, ca preşedinte al comisiei sindicale, a examinat conflictul din decembrie dintre lucrătorii din transporturile pe apă şi Ţektran. La 7 decembrie are loc plenara Comitetului Central. Zinoviev face propunerea practică de a se schimba imediat componenţa Ţektranului. Majoritatea Comitetului Central se pronunţă împotriva unei asemenea schimbări. Rîkov trece de partea lui Zinoviev. Se adoptă rezoluţia lui Buharin, care în partea ei practică se pronunţă pe trei sferturi pentru lucrătorii din transporturile pe apă, iar în introducere, respingînd „reorganizarea de sus" a sindicatelor (paragr. 3), aprobă faimoasa „democraţie de producţie" (paragr. 5). Grupul nostru de membri ai Comitetului Central rămîne în minoritate ; noi ne pronunţăm împotriva rezoluţiei lui Buharin mai

www.dacoromanica.ro

ales pentru motivul că „grupul tampon" există, după părerea noastră, numai pe hîrtie, întrucît refuzul lui Troţki de a face parte din comisia sindicală înseamnă de fapt continuarea luptei şi strămutarea ei în afara Comitetului Central. Noi propunem să se fixeze pentru congresul partidului data de 6 februarie 1921. Se acceptă. Amînarea pentru data de 6 martie a fost făcută mai tîrziu, la cererea regiunilor periferice îndepărtate.

Etapa a patra. Congresul al VIII-lea al Sovietelor. La 25 decembrie Troţki publică „broşura-platformă" : „Rolul şi sarcinile sindicatelor". Din punct de vedere al democratismului formal, Troţki avea în mod incontestabil dreptul să prezinte o platformă, dat fiind că la 24 decembrie Comitetul Central admisese libertatea discuţiilor. Sub raportul utilităţii revoluţionare însă, aceasta a însemnat o profundă agravare a greşelii prin *crearea unei fracţiuni* bazate pe o platformă greşită. Broşura citează din rezoluţia din 7 decembrie a Comitetului Central numai ceea ce se referă la „democraţia de producţie" şi *nu* citează cele spuse împotriva „reorganizării de sus". Grupul tampon, creat de Buharin la 7 decembrie cu sprijinul lui Troţki, a fost sfărîmat de acesta la 25 decembrie. Întreg conţinutul broşurii, de la început şi pînă la sfîrşit, este pătruns de spiritul „scuturării". Cît priveşte „sarcinile şi metodele noi", care erau menite să înfrumuseţeze, să camufleze sau să justifice „scuturarea", broşura *nu* a reuşit să le arate, abstracţie făcînd de extravaganţele formulării intelectualiste („atmosferă de producţie", „democraţie de producţie"), care sînt eronate din punct de vedere teoretic şi care, în partea lor practică, se integrează complet în noţiunea, în sarcinile şi în sfera propagandei pe linie de producţie.

Etapa a cincea. Discuţia în faţa a mii de activişti de partid cu munci de răspundere din întreaga Rusie, în cadrul şedinţei din 30 decembrie a fracţiunii P.C. (b) din Rusia de la al VIII-lea Congres al Sovietelor. Se angajează controverse ample. De o parte Zinoviev şi Lenin, iar de cealaltă parte Troţki şi Buharin. Buharin vrea să facă oficiul de „tampon", dar vorbeşte numai împotriva lui Lenin şi Zinoviev şi nu rosteşte nici un cuvînt împotriva lui Troţki. El citeşte o parte din tezele sale (publicate la 16 ianuarie),

www.dacoromanica.ro

însă *numai* pe acelea în care nu se spune nimic despre ruptura cu comunismul şi despre trecerea la sindicalism. Şleapnikov prezintă (în numele „opoziţiei muncitoreşti") o platformă sindicalistă, pe care tov. Troţki o spulberase încă dinainte (în teza 16 din platforma sa) şi pe care (în parte, probabil, tocmai din această cauză) nimeni n-o ia în serios.

Lucrul cel mai important din întreaga discuţie de la 30 decembrie, după părerea mea personală, a fost prezentarea tezelor lui Rudzutak. Într-adevăr, nici tov. Buharin şi nici tov. Troţki nu numai că n-au avut nimic de obiectat împotriva acestor teze, dar au născocit chiar legenda că „mai mult de jumătate" din ele au fost elaborate de către *ţektranişti*, de către Golţman, Andreev şi Liubimov. Şi, în legătură cu aceasta, Troţki făcea spirite foarte nostime şi drăgălaşe pe seama „diplomaţiei" nereuşite a lui Lenin, care, pasămite, voia „să împiedice", „să torpileze" discuţia, căuta „un paratrăsnet" şi, „întîmplător, a pus mîna nu pe paratrăsnet, ci pe Ţektran".

Această legendă a fost spulberată chiar atunci, la 30 decembrie, de către Rudzutak, care a arătat că „în sfera de activitate a C.C.S. din Rusia" nu există nici un Liubimov, că în prezidiul C.C.S. din Rusia Golţman a votat împotriva tezelor lui Rudzutak şi că aceste teze au fost elaborate de o comisie compusă din Andreev, Ţîperovici şi Rudzutak [105].

Să presupunem însă pentru moment că legenda lansată de tovarăşii Buharin şi Troţki este adevărată. Nimic nu face să se năruie în aşa măsură poziţia lor ca o asemenea presupunere. Căci, dacă „ţektraniştii" au introdus „noile" lor idei în rezoluţia lui Rudzutak şi acesta le-a acceptat, dacă toate sindicatele au adoptat (la 2—6 noiembrie ! !) această rezoluţie şi dacă Buharin şi Troţki nu pot să obiecteze nimic împotriva ei, ce rezultă de aici ?

Rezultă că toate divergenţele despre care vorbeşte Troţki sînt simple născociri, că nici el şi nici „ţektraniştii" *nu* au sugerat *nici un fel de* „sarcini şi metode noi", că tot ce este practic şi esenţial a fost spus, adoptat, *hotărît* de către sindicate, şi chiar *înainte ca problema să fi fost pusă în cadrul Comitetului Central.*

www.dacoromanica.ro

Dacă trebuie să fie cineva ocărît şi zdravăn „scuturat", apoi acela nu este C.C.S. din Rusia, ci mai degrabă C.C. al P.C. (b) din Rusia, pentru că „a scăpat din vedere" tezele lui Rudzutak şi, datorită acestei greşeli, a putut să ia proporţii o discuţie cu totul lipsită de obiect. Greşeala ţektraniştilor (care, în fond, nu este o greşeală prea mare, ci una cu totul obişnuită, care constă într-o oarecare exagerare a birocratismului) n-ai cum *s-o acoperi.* Şi ea nu trebuie acoperită, înfrumuseţată sau justificată, ci numai îndreptată. Atît, şi nimic mai mult.

Esenţa tezelor lui Rudzutak a fost formulată de mine la 30 decembrie în patru puncte * : 1) democratism obişnuit (fără nici un fel de exagerări, fără nici un fel de renunţare la dreptul Comitetului Central „de a face numiri" etc., dar şi fără o apărare îndărătnică a greşelilor şi exagerărilor care au fost comise de unii dintre cei „numiţi" şi care se cer îndreptate) ; 2) propagandă pe linie de producţie (aici intră tot ce este judicios în nişte „formule" atît de greoaie, ridicole şi greşite din punct de vedere teoretic cum sînt „democraţia de producţie", „atmosfera de producţie" etc.). La noi a fost creată o *instituţie sovietică :* Biroul central de propagandă pe linie de producţie. Trebuie să sprijinim prin toate mijloacele această instituţie, şi nu să împiedicăm munca în producţie prin *producţia* de... *teze nereuşite.* Atît şi nimic mai mult ; 3) premii în natură şi 4) comisii de disciplină tovărăşească. Fără punctele 3 şi 4, toate discuţiile despre „rolul şi sarcinile în producţie" şi alte lucruri de acest fel sînt o deşartă pălăvrăgeală intelectualistă ; or, în „broşura-platformă" a lui Troţki tocmai aceste două puncte au fost uitate. În tezele lui Rudzutak însă ele există.

Vorbind despre discuţia de la 30 decembrie, trebuie să îndrept încă o greşeală a mea. Eu am spus : „În realitate, statul nostru nu este un stat muncitoresc, ci un stat muncitoresc-ţărănesc". Tov. Buharin a exclamat numaidecît : „Ce fel de stat" ? Iar eu, drept răspuns, m-am referit la materialele Congresului al VIII-lea al Sovietelor, care-şi în-

* Vezi volumul de faţa, p. 219—226. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

cheiase de curînd lucrările *. Citind acum darea de seamă asupra discuției, văd că nu eu am avut dreptate, ci tov. Buharin. Trebuia să spun : „Statul muncitoresc este o abstracție. În realitate statul nostru este un stat muncitoresc, care, în primul rînd, prezintă particularitatea că în țară nu precumpănește populația muncitorească, ci cea țărănească ; iar în al doilea rînd, el este un stat muncitoresc cu o deformare birocratică". Oricine va citi întreaga mea cuvîntare va vedea că această rectificare nu schimbă nici argumentarea și nici concluziile mele.

Etapa a șasea. „Apelul către partid" al organizației din Petersburg, îndreptat împotriva platformei lui Trotki, și riposta dată de Comitetul organizației Moscova (în „Pravda" din 13 ianuarie) [106].

Trecerea de la lupta dintre fracțiunile create de sus la intervenția organizațiilor de jos. Un mare pas înainte spre însănătoșire. Este curios că Comitetul din Moscova a remarcat aspectul „periculos" al publicării platformei *organizației din Petersburg*, dar n-a vrut să remarce *aspectul periculos* pe care-l prezenta crearea unei fracțiuni, la 25 decembrie, de către tov. Trotki ! ! ! Despre o asemenea orbire (la un singur ochi) mucaliții spun că e caracteristică celor din grupul „tampon"...

Etapa a șaptea. Comisia sindicală își termină lucrările și publică o platformă (o broșură cu titlul : „Proiect de hotărîre a Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia cu privire la rolul și sarcinile sindicatelor [107], apărută la 14 ianuarie sub semnătura a 9 membri ai Comitetului Central : Zinoviev, Stalin, Tomski, Rudzutak, Kalinin, Kamenev, Petrovski, Artem și Lenin și a unui membru al comisiei sindicale, Lozovski ; tovarășii Șleapnikov și Lutovinov au „șters-o", intrînd, pe cît se pare, în „opoziția muncitorească". În „Pravda" platforma a fost publicată la 18 ianuarie, avînd de astă dată și semnăturile lui Șmidt, Țîperovici și Miliutin.

În „Pravda" din 16 ianuarie apare platforma lui Buharin (semnată : „Din însărcinarea unui grup de tovarăși", Buharin, Larin, Preobrajenski, Serebreakov, Sokolnikov,

* Vezi volumul de față, p. 217. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Iakovleva) şi platforma lui Sapronov (semnată : „Un grup de tovarăşi care se situează pe platforma centralismului democratic", Bubnov, Boguslavski, Kamenski, Maksimovski, Osinski, Rafail, Sapronov) [108]. La şedinţa lărgită din 17 ianuarie a comitetului organizaţiei din Moscova iau cuvîntul şi reprezentanţii acestor platforme, precum şi „ignatoviştii" [109] (tezele lor au fost publicate în „Pravda" din 19 ianuarie sub semnătura lui Ignatov, Orehov, Korzinov, Kuranova, Burovţev, Maslov) *.

Vedem aici, de o parte, o coeziune tot mai puternică (fiindcă platforma celor 9 membri ai Comitetului Central este în deplină concordanţă cu hotărîrea celei de-a V-a Conferinţe generale a sindicatelor din Rusia), iar de altă parte disensiune şi descompunere. Culmea descompunerii *ideologice* au atins-o tezele lui Buharin & Co. Aici s-a realizat o „cotitură" din acelea despre care pe vremuri marxiştii spuneau în glumă : „e o cotitură mai mult isterică decît istorică". În teza 17 citim : ...„în momentul de faţă este necesar ca aceste candidaturi" (şi anume candidaturile desemnate de sindicate pentru „direcţiile generale şi centralele" respective) „să devină *obligatorii*".

A susţine o asemenea teză înseamnă a rupe complet cu comunismul şi a trece pe poziţiile sindicalismului. Înseamnă, în fond, a repeta lozinca lui Şleapnikov : „sindicalizarea statului" ; înseamnă ca diferitele părţi ale aparatului Consiliului economic superior să treacă pe rînd, în mîinile sindicatelor respective. A spune : „eu desemnez candidaturi *obligatorii*" este tot una cu a spune : „eu numesc".

Comunismul spune : avangarda proletariatului, partidul comunist, conduce masa muncitorilor fără partid, luminînd, pregătind, instruind, educînd această masă („şcoala" comunismului), mai întîi pe muncitori, iar apoi şi pe ţărani, pentru ca ea să poată ajunge — şi să ajungă în mod efectiv — să concentreze în mîinile sale conducerea întregii economii naţionale.

* În treacăt fie zis, partidul trebuie să ceară ca fiecare „platforma" să fie publicată sub semnătura întreagă a tuturor tovarăşilor care raspund pentru ea. Această cerinţă este satisfăcută de „ignatoviştii" şi de „sapronoviştii", dar nu şi de „troţkişti", „buharinişti" şi „şleapnikoviştii", care se refera la nişte tovarăşi pe care ei nu-i numesc şi care, pretind ei, raspund pentru platforma respectiva.

www.dacoromanica.ro

Sindicalismul transmite masei muncitorilor fără partid, împărţiţi pe ramuri de producţie, conducerea ramurilor industriei („direcţiile generale şi centralele"), negînd implicit necesitatea existenţei partidului şi nedesfăşurînd o activitate îndelungată în direcţia educării maselor şi a concentrării *efective* a conducerii *întregii economii naţionale* în mîinile lor.

Programul P.C. (b) din Rusia spune: „...Sindicatele *trebuie să ajungă*" (ceea ce înseamnă că n-au ajuns şi nici nu sînt încă pe cale să ajungă) „să concentreze efectiv în mîinile lor (adică în mîinile sindicatelor, ale *maselor* unite în totalitatea lor; oricine vede cît de departe sîntem noi pînă şi de o oarecare apropiere de această concentrare *efectivă*)... să concentreze ce? „toată conducerea întregii economii naţionale ca un singur tot economic" (deci nu a ramurilor industriale şi nu a industriei, ci a industriei *plus* agricultura ş.a.m.d. Sîntem noi aproape de situaţia de a concentra efectiv în mîinile sindicatelor conducerea agriculturii?). Şi frazele următoare din programul P.C. (b) din Rusia vorbesc despre „legătura" dintre „conducerea centrală de stat" şi „masele largi ale oamenilor muncii", despre „*participarea* sindicatelor la conducerea economiei" [110].

Dacă sindicatele, care în proporţie de $^{9}/_{10}$ sînt compuse din muncitori fără partid, desemnează conducerea industriei („candidaturi obligatorii"), ce rost mai are partidul? Din punct de vedere logic, teoretic şi practic, năstruşniciile lui Buharin înseamnă o scindare a partidului sau, mai bine zis, o ruptură între sindicalişti şi partid.

Pînă acum „matadorul" în această luptă era Troţki. Acum Buharin l-a „întrecut" cu mult, l-a „eclipsat" cu totul, a creat o corelaţie cu totul nouă în această luptă, fiindcă a ajuns să susţină o greşeală de o sută de ori mai mare decît acelea ale lui Troţki luate la un loc.

Cum de-a ajuns Buharin să spună asemenea lucruri, care înseamnă o ruptură cu comunismul? Noi ştim cît de maleabil este tov. Buharin, şi aceasta este una din însuşirile pentru care dînsul este atît de iubit şi nu se poate să nu fie iubit. Ştim că nu o dată s-a spus despre dînsul în glumă că e „ceară moale". Iar acum vedem că pe această „ceară moale" orice om „fără principii", orice „demagog" poate

www.dacoromanica.ro

să scrie ce-i place. Aceste expresii tari, puse aci în ghilimele, le-a folosit şi a avut tot dreptul să le folosească tov. Kamenev în cadrul discuţiei de la 17 ianuarie. Dar nici lui şi nici altcuiva nu-i va trece prin minte *să explice* cele întîmplate printr-o *demagogie* lipsită de principii, să reducă totul la această demagogie.

Dimpotrivă, există o logică obiectivă a luptei fracţioniste, care duce inevitabil, chiar şi pe cei mai buni dintre oameni — dacă ei stăruie în poziţia greşită pe care au adoptat-o —, la o situaţie care de fapt nu se deosebeşte cu nimic de demagogia lipsită de principii. Întreaga istorie a luptelor fracţioniste ne arată acest lucru (de exemplu : unirea „vperediştilor" cu menşevicii împotriva bolşevicilor [111]). Tocmai de aceea este necesar să studiem nu numai esenţa abstractă a divergenţelor, dar şi dezvăluirea lor concretă şi modificarea lor în cursul desfăşurării diferitelor etape ale luptei. Discuţia de la 17 ianuarie a exprimat bilanţul acestei desfăşurări [112]. Nu se mai pot preconiza nici „scuturarea" şi nici „noi sarcini de producţie" (fiindcă tot ce este rezonabil şi practic a intrat în tezele lui Rudzutak). Nu-ţi mai rămîne decît să găseşti în tine — ca să folosim o expresie a lui Lassalle — „tăria fizică de spirit" (şi de caracter) pentru a-ţi recunoaşte greşeala, a o îndrepta şi a întoarce această pagină a istoriei P.C. (b) din Rusia, sau... sau să te agăţi de aliaţii care au mai rămas, oricare ar fi ei, „fără a ţine seama" de nici un fel de principii. Au mai rămas adepţii „democraţiei" *pînă la inconştienţă*. Şi Buharin alunecă spre ei, alunecă spre sindicalism.

În timp ce noi absorbim treptat tot ce a fost sănătos în „democratica" „opoziţie muncitorească", lui Buharin îi e dat să se agaţe de ceea ce este *nesănătos*. Tov. Bumajnîi, un ţektranist sau troţkist mai de seamă, a declarat la 17 ianuarie că este gata să accepte propunerile sindicaliste ale lui Buharin. „Sapronoviştii" au mers pînă acolo, încît în cuprinsul aceleiaşi teze (nr. 3) vorbesc despre „criza profundă" şi „anchilozarea birocratică" a sindicatelor şi propun în acelaşi timp, ca o măsură „absolut" necesară, „lărgirea *drepturilor* sindicatelor în producţie..." probabil în virtutea „anchilozării lor birocratice". Poate oare să fie luat în serios un asemenea grup ? Ei au auzit vorbindu-se

www.dacoromanica.ro

despre *rolul* sindicatelor în producţie şi, ca să strige mai tare decît ceilalţi, au trîntit o vorbă mare : „lărgirea drepturilor" în virtutea „anchilozării birocratice". E de ajuns să citeşti primele rînduri din propunerile lor „practice" : „prezidiul Consiliului economic superior este desemnat de plenara C.C.S. din Rusia şi este confirmat definitiv de C.E.C. din Rusia", ca să nu mai citeşti nimic mai departe. Dar poziţia lor *democratică* „principială" ? Ascultaţi : (teza 2) „...Ei (Zinoviev şi Troţki) exprimă de fapt două curente din unul şi acelaşi grup, şi anume din grupul *foştilor promotori ai militarizării economiei*" ! !

Dacă e să-i luăm în serios, aici avem de-a face cu un menşevism şi un eserism de cea mai proastă speţă. Dar Sapronov, Osinski & Co. nu pot fi luaţi în serios atunci cînd, înaintea fiecărui congres al partidului („de fiecare dată tot pe locul ăsta"), aceşti activişti — după părerea mea, foarte valoroşi — cad într-un fel de paroxism febril, caută să strige neapărat mai tare decît toţi (fracţiunea „celor ce strigă mai tare") şi sfîrşesc prin a se face de rîs. „Ignatoviştii" se ţin de „sapronovişti". Încheierea de blocuri între diferite grupuri (mai ales înainte de congres) este, firește, permisă (la fel şi goana după voturi). Dar acest lucru trebuie făcut în cadrul comunismului (şi nu al sindicalismului), şi în aşa fel ca să nu stîrnească rîsul. Cine dă mai mult ? Voi, cei ce făgăduiţi mai multe „drepturi" celor fără partid, folosiţi prilejul pe care vi-l oferă congresul P.C. (b) din Rusia şi uniţi-vă !...

Pînă acum în platforma noastră se prevedea că nu trebuie să apărăm excesele de birocratism, ci să le înlăturăm. Combaterea birocratismului este o treabă grea şi de lungă durată. Înlăturarea exceselor poate şi trebuie să fie realizată imediat. Autoritatea lucrătorilor din armată şi a celor numiţi de sus o subminează nu acei care atrag atenţia asupra unor excese dăunătoare şi caută să le înlăture, ci aceia care se opun unor asemenea eforturi. Tocmai acestea au fost excesele unor ţektranişti, care vor fi totuşi (şi au fost) lucrători valoroşi, folositori. Nu trebuie să hărţuim sindicatele şi să născocim divergenţe între noi şi ele, din moment ce tot ce este nou, concret şi practic în problema sarcinilor sindicatelor pe linie de producţie a fost recunoscut şi înscris

www.dacoromanica.ro

în hotărîrile lor. Trebuie ca pe acest teren să desfăşurăm, în deplină unitate, o activitate practică intensă.

Acum platforma noastră mai prevede încă ceva : să luptăm împotriva confuziei ideologice şi a elementelor *nesănătoase* din rîndurile opoziţiei, care merg pînă acolo încît susţin că trebuie să se renunţe la orice fel de „militarizare a economiei", să se renunţe nu numai la „metoda numirilor" de sus, care a fost practicată cu precădere pînă acum, dar la orice fel de „numiri", adică, în ultimă analiză, la rolul conducător al *partidului* faţă de masa fără partid. Trebuie să luptăm împotriva devierii sindicaliste, care ameninţă să ducă partidul la pieire dacă nu ne lecuim definitiv de ea.

De boala de care suferă partidul nostru vor căuta, desigur, să profite atît capitaliştii Antantei în vederea unei noi invazii, cît şi socialiştii-revoluţionari pentru a pune la cale noi comploturi şi răscoale. Asta nu ne sperie, pentru că ne vom uni cu toţii ca unul, fără să ne temem a recunoaşte că această boală există, dar fiind totodată conştienţi că ea ne impune tuturora, în orice post ne-am afla, mai multă disciplină, mai multă tărie de caracter şi mai multă fermitate. Partidul nu va slăbi, ci se va întări atît în perioada care ne mai desparte de cel de-al X-lea Congres al său din martie, cît şi după aceea.

19 ianuarie 1921

„Pravda" nr. 13 din 21 ianuarie 1921
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după textul apărut în ziar, care a fost confruntat cu textul broşurii : N. Lenin „Criza din partid", 1921

www.dacoromanica.ro

AL II-LEA CONGRES GENERAL AL MUNCITORILOR MINERI DIN RUSIA [113]

25 IANUARIE—2 FEBRUARIE 1921

1

EXPUNERE CU PRIVIRE LA ROLUL ŞI SARCINILE SINDICATELOR, PREZENTATĂ LA ŞEDINŢA FRACŢIUNII COMUNISTE DE LA CONGRES 23 IANUARIE

Caracterul nevralgic pe care l-a căpătat problema rolului şi sarcinilor sindicatelor se explică prin aceea că ea a devenit prea devreme obiectul unei lupte fracţioniste. Această problemă foarte amplă, de necuprins chiar, nu poate fi tratată aşa, în pripă, cum s-a făcut la noi ; şi de acest fel de a proceda — cu multă grabă, cu excesivă pripeală — îl învinuiesc în primul rînd pe tov. Troţki. Fiecăruia dintre noi i s-a întîmplat şi o să i se întîmple şi de aci înainte să prezinte Comitetului Central teze nu îndeajuns de bine pregătite, pentru că întreaga muncă se desfăşoară, la noi, în cea mai mare grabă. Este o greşeală nu prea mare, şi fiecăruia dintre noi i s-a întîmplat să se pripească. Aceasta este, în fond, o greşeală obişnuită, de care nu ne vom lecui, fiindcă ne aflăm în condiţii obiective prea grele. Dar cu atît mai precauţi trebuie să fim în problemele cu caracter fracţionist, în problemele care constituie un obiect de controversă. Fiindcă în asemenea situaţii chiar un om nu prea iute din fire, ceea ce nu pot spune despre oponentul meu, este lesne expus să cadă în această greşeală. Şi, pentru a vă dovedi în mod concret acest lucru şi a trece imediat la fondul chestiunii, am să vă citesc numaidecît cîteva din principalele teze ale lui Troţki.

În broşura sa, în teza a 12-a, la sfîrşit, tov. Troţki scrie :

„Observam că, pe măsură ce sarcinile economice trec pe primul plan, numeroşi activişti sindicali se pronunţă tot mai răspicat şi mai categoric împotriva perspectivelor «îngemănării» şi a concluziilor prac-

www.dacoromanica.ro

tice care decurg din ea. Printre aceşti activişti sindicali găsim pe tovarăşii Tomski şi Lozovski.

Mai mult decît atît. Numeroşi activişti sindicali, respingînd noile sarcini şi metode, cultivă în mediul lor un spirit de închistare corporatistă, de animozitate faţă de noile cadre atrase în domeniul economic respectiv şi în felul acesta întreţin de fapt rămăşiţele spiritului de breaslă în rîndurile muncitorilor organizaţi în sindicate".

Aş putea să vă citez din broşura lui Troţki multe pasaje de acest fel. Vă întreb : este admisibilă o asemenea manifestare fracţionistă, este admisibil ca un om cu atîta autoritate, un conducător atît de marcant să vorbească în felul acesta despre nişte tovarăşi ai săi de partid ? Sînt convins că 99% din tovarăşi, afară doar de cei care au ajuns să se ia la harţă, vor răspunde că nu e admisibil.

Dacă tovarăşii Tomski şi Lozovski ar fi vinovaţi sau ar putea fi bănuiţi că sînt vinovaţi, bunăoară, că au refuzat din capul locului să semneze pacea de la Brest sau că au refuzat din capul locului să ducă război, aş înţelege un asemenea procedeu. Utilitatea revoluţionară este mai presus de democratismul formal. Dar a proceda cu atîta nesăbuinţă într-un asemenea moment este o greşeală extrem de serioasă. Aşa ceva nu-i admisibil. În acest pasaj se spune că numeroşi activişti sindicali cultivă în mediul lor un spirit de animozitate şi de închistare. Ce înseamnă asta ? Ce discuţie este aceasta şi ce limbaj este acesta ? Se poate oare proceda în felul acesta ? Dacă mai înainte spuneam că voi reuşi, poate, să adopt o poziţie „tampon" şi să nu particip la discuţie, pentru că e dăunător să te iei la harţă cu Troţki — e dăunător pentru noi, pentru partid şi pentru republică —, după apariţia acestei broşuri am spus că trebuie să intervin în discuţie.

Troţki afirmă că „numeroşi activişti sindicali cultivă un spirit de animozitate faţă de noile cadre". Cum vine asta ? Dacă e adevărat că numeroşi activişti sindicali cultivă în mediul lor „un spirit de animozitate faţă de noile cadre", atunci trebuie să ni se spună cine sînt cei ce cultivă acest spirit de animozitate. Iar dacă nu ni se spune, înseamnă că avem de-a face cu o scuturare, cu o abordare birocratică a problemei. Şi chiar dacă există un spirit de animozitate faţă de noile cadre, tot nu este permis să se vorbească în felul

www.dacoromanica.ro

acesta. Troţki învinuieşte pe Lozovski şi pe Tomski de birocratism. Eu însă aş spune că lucrurile stau tocmai invers. Şi nici nu poţi citi mai departe, fiindcă, prin modul lui de a proceda Troţki a stricat totul : el a turnat în miere o lingură de catran şi, oricîtă miere ar mai pune după aceea, totul rămîne stricat.

Dar cine este vinovat că numeroşi activişti sindicali cultivă un spirit de animozitate faţă de noile cadre ? Desigur, un tamponist sau un ţektranist va spune că activiştii sindicali.

În realitate însă aici totul e tras de păr ; sînt multe lucruri născocite şi se îndrugă verzi şi uscate. Dar în această chestiune, tovarăşi, trebuie să ne lămurim şi să înţelegem esenţialul. Şi esenţialul este că o serie de manifestări lipsite de tact provoacă în rîndurile masei un spirit de animozitate. Oponentul meu afirmă că au fost oameni care au cultivat un spirit de animozitate. Asta arată că modul cum pune el problema este cu totul greşit. Trebuie totuşi să lămurim lucrurile. În noiembrie s-a întrunit Conferinţa generală a sindicatelor din Rusia şi acolo a fost rostit îndemnul la „scuturare". Troţki a făcut o greşeală că a spus vorba asta. Din punct de vedere politic este clar că un asemenea mod de a pune problema duce la sciziune şi la răsturnarea dictaturii proletariatului.

Trebuie să se înţeleagă că sindicatele nu sînt un departament în genul comisariatelor poporului, că ele reprezintă întregul proletariat organizat, că ele sînt o instituţie aparte şi că faţă de ele nu se pot adopta asemenea procedee. Şi cînd s-a pus chestiunea procedeului greşit care ameninţă să ducă la sciziune, eu am spus : „Deocamdată să nu vă apucaţi să flecăriţi pe tema unei discuţii pe scară largă ; întruniţi-vă în comisie şi lămuriţi acolo chestiunea cu toată precauţia necesară". Dar tovarăşii spun : „Nu, cum se poate ? Asta-i o încălcare a democratismului". Tov. Buharin a mers chiar pînă acolo că a început să vorbească despre „sfînta lozincă a democraţiei muncitoreşti". Am redat textual cuvintele lui. Le-am citit şi... era cît pe-aci să mă crucesc. (R î s e t e.) Eu spun că se începe totdeauna cu o greşeală mică, care apoi capătă proporţii. Divergenţele de păreri încep întotdeauna cu chestiuni mărunte. Oricui i s-a

www.dacoromanica.ro

întîmplat să capete o rană mică, dar, dacă o asemenea rană începe să se cangreneze, poate să ducă la o boală mortală. Şi în cazul nostru avem de-a face tocmai cu cangrenarea unei răni mici. În noiembrie se vorbeşte de scuturare, iar în decembrie ne şi aflăm în prezenţa unei greşeli mari.

Plenara din decembrie a Comitetului Central s-a pronunţat împotriva noastră. La acea plenară, majoritatea s-a alăturat lui Troţki şi a fost adoptată rezoluţia propusă de el şi de Buharin, pe care, desigur, aţi citit-o. Dar chiar şi acei membri ai Comitetului Central care n-au fost alături de noi au trebuit să recunoască că lucrătorii din transporturile pe apă aveau mai multă dreptate decît Ţektranul. Asta-i realitatea. Şi, cînd mă întreb care a fost vina Ţektranului, trebuie să răspund că ea n-a constat în faptul că aţi făcut uz de constrîngere — asta este un merit al vostru —, ci în faptul că aţi comis excese de birocratism.

Dar dacă aţi înţeles că există asemenea excese, trebuia să le lichidaţi, iar nu să vă ridicaţi împotriva lichidării lor. Asta-i tot. Pentru lichidarea birocratismului e nevoie de decenii. E vorba de o luptă extrem de grea, şi cine vă spune că, dacă vom adopta platforme antibirocratice, vom scăpa numaidecît de birocratism este pur şi simplu un şarlatan, un amator de vorbe mari. E necesar ca excesele de birocratism să fie numaidecît lichidate. Trebuie să descoperim aceste excese de birocratism, să le lichidăm şi să nu numim bun ceea ce este rău sau alb ceea ce este negru. Muncitorii şi ţăranii ştiu că ei înşişi mai au de învăţat cum să conducă, dar îşi dau bine seama că există şi excese de birocratism şi că, dacă nu vrei să le lichidezi, faci o mare greşeală. Trebuie să le lichidezi la timp, aşa cum au arătat lucrătorii din transporturile pe apă, şi nu atunci cînd ţi le-au arătat alţii.

Şi unor lucrători dintre cei mai buni li s-a întîmplat uneori să greşească. La Ţektran există lucrători excelenţi ; noi vom continua să-i numim în posturi, ca şi pînă acum, dar vom căuta să înlăturăm excesele de birocratism comise de ei. Tov. Troţki consideră că tovarăşii Tomski şi Lozovski — activişti sindicali — au vina de a cultiva în mediul lor un spirit de animozitate faţă de noile cadre. Dar asta-i pur

www.dacoromanica.ro

şi simplu monstruos. Trebuie să fie cineva aproape bolnav sau peste măsură de pătimaş ca să spună aşa ceva.

Din cauza acestei pripeli se ivesc controverse, oamenii prezintă platforme, scriu că există vinovaţi, şi rezultatul este că totul se strică de-a binelea.

Ştiţi că, atunci cînd nişte oameni se ceartă, după două zile ajung să pomenească toate rudele, pînă la a zecea generaţie, şi stau şi tot sporovăiesc. Îl întrebi pe unul : „Tu de ce te-ai certat ?" — „Păi să vezi, ăsta are o mătuşă, iar ăsta un bunic". — „Nu, nu te întreb de ce te certi acum, ci de ce te-ai certat la început ?" Reiese că în două zile au fost scornite tot felul de divergenţe.

La Ţektran s-au comis o serie de exagerări cu caracter dăunător şi s-a practicat un birocratism inutil. Exagerări se comit peste tot. Există departamente care au numai la Moscova cîte 30 000 de funcţionari. Asta-i cifră, nu glumă. Caută să remediezi această racilă, să străpungi acest zid. Nu trebuie să te temi de nimic, nu trebuie să te gîndeşti că cutare l-a jignit pe cutare sau că cutare a fost hărţuit. Dacă porneşti o luptă fracţionistă şi spui că vinovat e Tomski, care a cultivat în sînul maselor un spirit de animozitate faţă de ţektranişti, înseamnă că te pretezi la o completă denaturare a lucrurilor, care nu face decît să zdruncine din temelii toată activitatea noastră, toate relaţiile noastre cu sindicatele. Or, sindicatele reprezintă întregul proletariat. Dacă stăruim în această direcţie şi votăm pe bază de platforme diferite, împingem spre prăbuşire Puterea sovietică.

Dacă s-ar crea o ruptură între partid şi sindicate, vinovat ar fi partidul, şi asta ar însemna fără doar şi poate pieirea Puterii sovietice. Noi nu avem alt sprijin decît milioanele de proletari, care au un nivel de conştiinţă destul de redus, care în majoritatea lor sînt oameni inculţi, înapoiaţi, fără ştiinţă de carte, dar care, ca proletari, urmează partidul lor. Timp de două decenii ei au socotit că acesta e partidul lor. Urmează apoi o clasă care nu este a noastră, care va fi, poate, de partea noastră dacă vom fi destul de înţelepţi şi vom duce o politică justă în rîndurile clasei noastre. Am ajuns la unul din cele mai importante momente din revoluţia noastră, am pus în mişcare masele de

www.dacoromanica.ro

proletari şi de ţărani săraci, le-am făcut să ne sprijine în mod conştient. Nici o revoluţie n-a mai făcut aşa ceva. Nu există clasă care să ne poată răsturna, fiindcă de partea noastră se află majoritatea proletarilor şi a ţăranilor săraci. Nimic nu ne poate duce de rîpă, afară de propriile noastre greşeli. În acest „dacă" stă tot miezul problemei. Dacă vom provoca o sciziune, de care noi vom fi vinovaţi, atunci totul se va nărui, pentru că sindicatele sînt nu numai o instituţie, ci izvorul întregii noastre puteri. Ele reprezintă clasa din care economia capitalistă a făcut un factor de unificare economică şi care prin industria sa uneşte milioanele de ţărani împrăştiaţi, răzleţi. De aceea un singur proletar este mai puternic decît 200 de ţărani.

Iată de ce felul cum pune Troţki problema este complet greşit. Aş putea să iau şi să analizez oricare din tezele lui, dar atunci aş avea nevoie nu de o oră, ci de zece, şi aţi fugi de aici cu toţii, fiindcă ar fi ceva plictisitor. În fiecare teză veţi găsi acelaşi punct de vedere, complet greşit : „numeroşi activişti sindicali cultivă un spirit de animozitate". În rîndurile sindicatelor s-a dezvoltat un spirit de animozitate faţă de noi din cauza greşelilor, din cauza birocratismului de care au dat dovadă cei de sus, printre care şi eu, fiindcă Glavpolitputi a fost numit de mine. Ce-i de făcut ? Să îndreptăm greşelile ? Trebuie să lichidăm excesele comise de Ţektran, ca unii care înţelegem că partidul nostru muncitoresc stă ferm pe propriile lui picioare şi judecă cu propriul său cap. Noi nu renunţăm nici la sistemul numirilor de sus şi nici la dictatură. Muncitorii, care în ţara noastră au trecut printr-o şcoală de două decenii, nu vor admite aşa ceva. Dacă vom stărui în această greşeală, ne vom prăbuşi la sigur ; aici este greşeala şi în ea stă miezul chestiunii.

Troţki spune că Lozovski şi Tomski nici nu vor să audă de noile sarcini. Dacă se dovedeşte că este aşa, atunci situaţia se schimbă. În ce constau noile sarcini ?

Ni se vorbeşte aici de „atmosferă de producţie", de „democraţie de producţie", de „rolul în producţie". Eu am spus de la bun început, în cadrul discuţiei din 30 decembrie, că asta e o vorbărie pe care muncitorul n-o înţelege, că toate astea intră în sarcina propagandei pe linie de pro-

www.dacoromanica.ro

ducţie *. Noi nu renunţăm la dictatură şi la principiul conducerii unice ; ele rămîn, şi eu am să le sprijin, însă n-am să apăr prostia şi excesele. „Atmosferă de producţie", este o expresie ridicolă, de care muncitorii îşi vor bate joc. Vorbeşte mai simplu şi mai clar — şi asta e propaganda pe linie de producţie. Dar pentru asta a fost creată o instituţie specială.

În legătură cu modul cum poate fi ridicat rolul sindicatelor în producţie, am răspuns la 30 decembrie ; în răspunsul meu, care a apărut în presă, am arătat că există o rezoluţie care a fost prezentată de tov. Rudzutak şi adoptată de conferinţă la 5 noiembrie. Tovarăşii Troţki şi Buharin au afirmat că această rezoluţie a fost întocmită de Ţektran. Cu toate că această afirmaţie a fost dezminţită, eu aş vrea să întreb : dacă au întocmit-o ei, atunci cine o nesocoteşte ? Ţektranul a întocmit-o, iar sindicatele au adoptat-o. Atunci totul e în ordine. După aceea, copiii nu trebuie să se certe şi să provoace divergenţe fracţioniste. A propus tov. Troţki sarcini noi ? Nu. Şi ceea ce este nou la el arată mai rău. Tocmai aici e neajunsul. Tov. Troţki se luptă să obţină din partea partidului o condamnare a acelora care resping sarcinile noi, şi dînsul consideră că cei mai mari vinovaţi sînt Tomski şi Lozovski.

În rezoluţia lui Rudzutak, totul este spus mai limpede şi mai simplu ; în ea nu se vorbeşte de „atmosferă de producţie" şi nici de „democraţie de producţie". În ea scrie limpede că fiecare membru de sindicat trebuie să fie pătruns de conştiinţa că ridicarea productivităţii muncii în ţara noastră este absolut necesară. Acest adevăr este exprimat într-un limbaj simplu, pe înţelesul tuturor. Totul este spus mai bine decît la Troţki, şi într-o formă mai completă, pentru că se vorbeşte şi despre premiile în natură şi despre comisiile de disciplină. Fără aceasta, toate discuţiile pe tema îmbunătăţirii transporturilor şi a îndreptării situaţiei sînt vorbe goale. Trebuie să creăm comisii, să creăm comisii de disciplină. La Ţektran s-a mers prea departe în această direcţie. Noi sîntem de părere că trebuie să se spună că exagerările sînt exagerări şi că n-are nici un sens să le

* Vezi volumul de faţă, p. 219—225. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

aperi prin trasarea de sarcini noi ; ele trebuie îndreptate. Noi nu renunţăm la constrîngere. Nici un muncitor cu judecata sănătoasă nu se va încumeta să spună că acum ne-am putea lipsi de constrîngere sau că acum am putea să dizolvăm sindicatele sau să le încredinţăm întreaga producţie. Numai tovarăşul Şleapnikov a putut să spună o asemenea enormitate.

În toată cuvîntarea tovarăşului Şleapnikov există un singur pasaj excelent, şi anume acela în care spune că la noi, la Sormovo, s-a făcut o experienţă şi că numărul absenţelor nemotivate a scăzut cu 30%. Se spune că acesta e adevărul, dar eu sînt un om neîncrezător şi propun să se trimită o comisie ca să cerceteze şi să compare situaţia de la Nijni Novgorod cu cea de la Petrograd. O treabă ca asta nu se poate face în cadrul unei adunări, ci într-o comisie de lucru. Troţki afirmă că se urmăreşte împiedicarea îngemănării. Astea-s fleacuri. Dînsul spune că trebuie să mergem înainte ; dacă maşina e bună, trebuie să mergem înainte, dar, dacă a apucat-o într-o parte, trebuie să dăm înapoi. Şi acest lucru este folositor pentru partid, pentru că este necesar să studiem experienţa.

Producţie nu avem, în schimb unii dintre noi s-au apucat să producă teze proaste. O asemenea muncă cere studiu şi experienţă. Dumneavoastră, ca activişti sindicali, ca muncitori mineri, sînteţi ocupaţi cu munca voastră. Dar dacă v-aţi apucat de treaba asta, atunci întrebaţi oamenii, cereţi să vi se prezinte cifre, nu credeţi nimic pe cuvînt, verificaţi de douăzeci de ori şi pe urmă spuneţi ce a ieşit. Dacă a ieşit bine, mergeţi înainte ; dacă a ieşit prost, mergeţi înapoi. Asta-i treabă, nu flecăreală. Iată ce trebuia să se facă la adunările de partid.

La Congresul al VIII-lea al Sovietelor am spus că ar fi bine să ne ocupăm mai puţin de politică *. Spunînd aceasta, eu credeam că la noi n-o să se comită greşeli politice, dar după trei ani de la revoluţia sovietică vorbim despre sindicalism, ceea ce e o ruşine. Dacă în urmă cu o jumătate de an mi s-ar fi spus că am să scriu despre sindicalism, aş fi spus că prefer să scriu ceva despre Donbass.

* Vezi volumul de faţa, p. 162. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Şi acum unii încearcă să ne abată din drum şi să tragă partidul înapoi. O greşeală mică se transformă într-una mare. Trec acum la tov. Şleapnikov. Greşeala lui este just caracterizată de tov. Troţki la punctul 16 al tezelor sale.

Buharin, în virtutea poziţiei sale tampon, s-a agăţat de Şleapnikov, dar ar fi fost mai bine dacă s-ar fi agăţat de un fir de pai. Dînsul promite sindicatelor candidaturi obligatorii. Asta înseamnă că sindicatul face numirile. Este tocmai ce spune şi Şleapnikov. În întreaga lume, marxiştii au dus luptă împotriva sindicalismului. De peste douăzeci de ani ducem şi noi luptă împotriva lui în cadrul partidului nostru. Noi am arătat muncitorilor, prin fapte, iar nu prin vorbe, că partidul reprezintă ceva aparte, că el are nevoie de oameni conştienţi, gata de sacrificiu, că el face greşeli, dar le îndreaptă, că el conduce şi recrutează oameni care ştiu ce drum mai avem de străbătut şi ce greutăţi mai trebuie să învingem. El nu înşală pe muncitori şi nu face promisiuni care nu pot fi împlinite. Şi, dacă veţi trece peste sindicate, veţi duce de rîpă toată munca desfăşurată de noi în aceşti trei ani, veţi pune totul sub semnul întrebării. Tov. Buharin, cu care am vorbit despre această greşeală, spune : „Dumneata, tovarăşe Lenin, cauţi nod în papură".

Eu înţeleg candidaturile obligatorii în sensul că ele vor fi desemnate sub conducerea Comitetului Central al partidului. Şi ce drepturi dăm noi atunci ? Atunci n-ai să poţi înfăptui nici un fel de bloc. Muncitorii şi ţăranii sînt două clase distincte. Dacă electricitatea va fi răspîndită peste tot, în întreaga ţară, dacă vom face acest lucru în douăzeci de ani, va însemna că l-am făcut nespus de repede. Acest lucru nu se poate face de azi pe mîine. Atunci, abia atunci veţi putea să vorbiţi despre transmiterea drepturilor către sindicate, dar pînă atunci a promite aşa ceva înseamnă a înşela pe muncitori. Dictatura proletariatului este lucrul cel mai durabil din lume, pentru că aici încrederea a fost cucerită prin fapte şi pentru că partidul a vegheat cu străşnicie să nu se producă nici o delăsare.

Şi ce înseamnă asta ?

Ştie oare fiecare muncitor cum să conducă statul ? Oamenii practici ştiu că astea-s basme, că la noi milioanele

www.dacoromanica.ro

de muncitori organizaţi în sindicate trec prin acea şcoală a comunismului şi a conducerii pe care, după cum am mai arătat, o constituie sindicatele. După ce vor trece prin şcoală în aceşti ani, ei vor căpăta priceperea necesară, dar treaba asta merge încet. Noi nici neştiinţa de carte n-am lichidat-o încă. Ştim cum muncitorii legaţi de ţărani se lasă antrenaţi de lozinci neproletare. Cîţi dintre muncitori au avut o muncă de conducere? Cîteva mii în întreaga Rusie, şi nu mai mulţi. Dacă vom spune că nu partidul fixează candidaturile şi deţine conducerea, ci sindicatele înseşi, o asemenea afirmaţie ar avea o rezonanţă foarte democratică, cu ea s-ar obţine, poate, voturi, dar nu pentru multă vreme. Aşa ceva ar duce la prăbuşirea dictaturii proletariatului.

Citiţi rezoluţia Congresului al II-la al Internaţionalei Comuniste [114]. Rezoluţiile şi hotărîrile adoptate de el au făcut ocolul întregii lumi. Nu de mult congresul socialiştilor din Franţa a arătat că în această ţară, care e îmbîcsită de cel mai aprig şovinism, am cucerit majoritatea, am scindat partidul, am dat afară pe conducătorii descompuşi, şi acest lucru l-am făcut împotriva sindicaliştilor [115]. Cei mai buni muncitori şi cei mai buni conducători au adoptat cu toţii teoria noastră. Pînă şi sindicaliştii din întreaga lume, sindicaliştii revoluţionari, trec de partea noastră. Eu însumi am stat de vorbă cu sindicalişti americani care au fost în vizită la noi şi care acum spun: „Într-adevăr, fără partid nu poţi conduce proletariatul". Dv. o ştiţi din experienţă. Şi nu-i şade bine de loc proletariatului să se arunce în braţele sindicalismului, să vorbească despre candidaturi obligatorii fixate de „congresele generale ale producătorilor din Rusia". Acesta este un procedeu periculos, care subminează rolul conducător al partidului. În prezent există în ţara noastră doar un procent infim de muncitori organizaţi. Şi majoritatea ţăranilor vor urma partidul, pentru că politica lui este justă, pentru că în perioada, extrem de grea, a păcii de la Brest el a ştiut să recurgă la sacrificii şi retrageri temporare, şi s-a văzut că a procedat just. Se poate să abandonăm toate acestea? Sînt ele oare ceva întîmplător? Ele reprezintă realizări pentru care partidul a luptat

www.dacoromanica.ro

timp de decenii. Pe bolşevici, care au trecut printr-o şcoală de partid de douăzeci de ani, toţi îi cred pe cuvînt.

Pentru a guverna trebuie să ai o armată de revoluţionari călîţi, o armată de comunişti. O asemenea armată există şi poartă denumirea de partid. Toate inepţiile sindicaliste, toate candidaturile obligatorii ale producătorilor trebuie aruncate la coş. A merge pe această cale înseamnă în realitate a da partidul la o parte, înseamnă a admite că în Rusia nu poate exista dictatura proletariatului. Acesta este punctul de vedere pe care am socotit că este de datoria mea de membru de partid să vi-l arăt aici şi care, după părerea mea, este expus sub formă de teze practice în platforma numită „Proiect de hotărîre a Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia" şi semnată de Lenin, Zinoviev, Tomski, Rudzutak, Kalinin, Kamenev, Lozovski, Petrovski, Sergheev şi Stalin. Lozovski, care nu este membru al Comitetului Central, figurează şi el printre semnatari, pentru că a lucrat în comisia sindicală, din care s-au retras, din păcate, Şleapnikov şi Lutovinov. Muncitorii vor judeca dacă Şleapnikov a făcut bine sau nu că s-a retras. Dacă n-a făcut bine, îl vor dezaproba. Sînt convins că toţi muncitorii conştienţi vor accepta această platformă şi că actualele divergenţe din partidul nostru vor rămîne doar o febră a vîrfurilor, iar muncitorii îi vor corecta pe conducători, vor rămîne la postul lor, vor apăra disciplina de partid şi, cu orice preţ, printr-o activitate practică, concretă şi precaută, desfăşurată în deplină unitate, vor ridica producţia şi ne vor aduce victoria deplină. (A p l a u z e p r e l u n g i t e.)

Publicat la 25 ianuarie 1921, „Buletinul celui de-al 11-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia" nr. 1

Se tipăreşte după textul buletinului

www.dacoromanica.ro

2

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA ROLUL ŞI SARCINILE SINDICATELOR, ROSTIT ÎN ŞEDINŢA FRACŢIUNII COMUNISTE DE LA CONGRES 24 IANUARIE

Tovarăşi, la începutul expunerii mele aş vrea să mă ocup tocmai de chestiunea cine pe cine vrea să sperie, precum şi de cele spuse de tov. Şleapnikov, care ne-a băgat în sperieţi. Aici toţi au spus că Lenin vrea să vă sperie cu sindicalismul. A afirma că Lenin vrea să sperie pe cineva înseamnă a te pune într-o situaţie ridicolă, fiindcă ideea pe care şi-o fac unii despre sindicalism ca o sperietoare este pur şi simplu ridicolă. Cred că mai întîi trebuie să începem cu programele noastre, să parcurgem programul partidului comunist şi să vedem ce se spune în el. Tovarăşii Troţki şi Şleapnikov invocă unul şi acelaşi pasaj din programul comunist, şi acest pasaj se află la punctul 5 din program. Am să vi-l citesc în întregime :

> „5. Aparatul organizatoric al industriei socializate trebuie să se sprijine în primul rînd pe sindicate. Ele trebuie să se elibereze în tot mai mare măsură de spiritul îngust de breaslă şi să se transforme în mari uniuni pe ramuri de producţie, care să cuprindă majoritatea şi, cu timpul, pe absolut toţi oamenii muncii din ramura de producţie respectivă".

Acest pasaj a fost citat de tov. Şleapnikov în cuvîntarea sa. Dar, dacă cifrele sînt exacte, rezultă că acest aparat este alcătuit în proporţie de 60% din conducători de organizaţii, adică din muncitori. Mai departe. Dacă te referi la program, trebuie să-l citezi cum trebuie, să nu uiţi că membrii de partid îl cunosc în întregime, iar nu să citeşti doar un crîmpei, şi atîta tot, cum procedează Troţki şi

www.dacoromanica.ro

Şleapnikov. Tovarăşi, este istoriceşte dovedit că muncitorii nu se pot uni altfel decît pe ramuri de producţie. De aceea, în întreaga lume, ei toţi au ajuns la ideea înfiinţării de sindicate pe ramuri de producţie. Aceasta, firește, deocamdată. Se vorbeşte despre necesitatea de a ne elibera de spiritul îngust de breaslă. Dar ne-am eliberat noi de acest spirit îngust măcar în proporţie de o zecime ? Oricine vrea să fie sincer va răspunde, fără îndoială, că nu ne-am eliberat. Dar atunci de ce să uităm acest lucru ?

Dar cine spune sindicatelor : „Voi nu v-aţi eliberat încă de spiritul îngust de breaslă, însă trebuie să vă eliberaţi" ? O spune P.C. (b) din Rusia în programul său. Citiţi acest program. A te abate de la această idee înseamnă a te abate de la program şi a te îndrepta spre sindicalism. Oricît ar pretinde unii că Lenin vrea să sperie pe cineva, programul există totuşi. A cita prima parte şi a o da uitării pe cea de-a doua înseamnă a te abate. În ce direcţie ? În aceea a sindicalismului. Citesc mai departe :

> „Sindicatele, care, potrivit legilor Republicii sovietice şi practicii statornicite, participă la activitatea tuturor organelor locale şi centrale de conducere ale industriei, trebuie să ajungă să concentreze efectiv în mîinile lor toată conducerea întregii economii naţionale, privită ca un singur tot economic".

Toţi invocă acest pasaj. Dar ce se spune aici ? Un lucru absolut indiscutabil : „trebuie să ajungă". Nu se spune că au ajuns. Nu se vede aici acea exagerare pe care este de ajuns s-o faci, ca să iasă o prostie. Aici se spune : „să ajungă" : La ce să ajungă ? La o conducere şi o concentrare efectivă. Cînd veţi ajunge la o asemenea situaţie ? Pentru aceasta este nevoie de educaţie. Oamenii trebuie educaţi în aşa fel ca absolut toţi să fie în stare să conducă, să ştie cum să conducă. Puteţi dv., sincer vorbind, să spuneţi acum că sindicatele sînt în măsură să dea întotdeauna şi în număr oricît de mare, lucrători destoinici pentru posturile de conducere ? Pentru asemenea posturi nu e nevoie, firește, de 6 000 000 de oameni, ci, poate, de 60 000 sau, să zicem, de 100 000. Pot da ele un asemenea număr de lucrători pentru munci de răspundere ? Oricine nu aleargă după formule şi teze şi nu se lasă antrenat de cei ce strigă mai tare va spune

www.dacoromanica.ro

că nu, că ele nu pot, că aşa ceva încă nu este cu putinţă. Ani de zile de acum încolo partidul trebuie să desfăşoare muncă de educaţie, începînd cu lichidarea analfabetismului şi terminînd cu întregul ansamblu al formelor de activitate ale partidului în sindicate. Trebuie depusă multă muncă în sindicate pentru a merge spre acest ţel pe calea cuvenită. Aşa se şi spune : „trebuie să ajungă să concentreze efectiv în mîinile lor toată conducerea întregii economii naţionale". Nu se spune : a ramurilor industriale, cum se spune în tezele lui Troţki. Într-una din primele teze se citează exact. Dar într-o altă teză se spune : organizarea industriei. Să fie cu iertăciune, dar nu este permis să citezi în felul acesta. Dacă scrieţi teze, dacă vreţi să invocaţi programul, citiţi-l pînă la capăt. Şi oricine va citi de la început şi pînă la sfîrşit acest paragraf 5 şi-şi va rezerva zece minute ca să reflecteze un pic asupra lui, va vedea că Şleapnikov s-a abătut de la program, iar Troţki a luat-o razna. Citiţi acest paragraf 5 pînă la capăt :

> „Asigurînd în felul acesta o legătură indisolubilă între administraţia centrală de stat, economia naţională şi masele largi ale oamenilor muncii, sindicatele trebuie să le atragă pe scară cît mai largă pe acestea din urmă la munca directă de conducere a economiei. Participarea sindicatelor la conducerea economiei şi atragerea de către ele a maselor largi la această muncă este totodată principalul mijloc de luptă împotriva birocratizării aparatului economic al Puterii sovietice şi dă posibilitatea de a organiza un control cu adevărat popular asupra rezultatelor producţiei".

Precum vedeţi, mai întîi trebuie să ajungeţi la o concentrare efectivă. Dar ce asiguraţi dv. acum ? — O legătură între administraţia centrală de stat — asta-i una. E o maşină greoaie. Nu ne-aţi învăţat cum s-o stăpînim. Aşadar, trebuie asigurată legătura între administraţia centrală de stat — una, economia naţională — două şi masa — trei. Am asigurat noi această legătură ? Ce, pot sindicatele să conducă ? O să rîdă cu hohote toţi cei care au trecut de treizeci de ani şi care au o oarecare experienţă proprie în materie de construcţie sovietică. Citiţi :

www.dacoromanica.ro

„Participarea sindicatelor la conducerea economiei şi atragerea, de către ele, a maselor largi la această muncă constituie totodată principalul mijloc de luptă împotriva birocratizării aparatului economic al Puterii sovietice şi dau posibilitatea de a organiza un control cu adevărat popular asupra rezultatelor producţiei".

În primul rînd, trebuie asigurată legătura între aparatele centrale ale statului. Noi nu ascundem această boală, şi în program am spus : asiguraţi legătura cu masele şi, în al doilea rînd, participarea sindicatelor la conducerea economiei. Aici nu există cuvinte grandilocvente. Cînd veţi face acest lucru în aşa fel încît să micşoraţi numărul absenţelor nemotivate nu cu 30%, ci chiar cu 3%, atunci vom spune : iată o treabă minunată, folositoare şi preţioasă. „Participarea sindicatelor la conducerea economiei şi atragerea de către ele a maselor largi la această muncă". Iată ce se spune în programul pentru ziua de azi. Programul nu face nici o promisiune, nu conţine în el nimic grandilocvent, nimic în sensul că dv. înşivă trebuie să alegeţi. În el nu se face demagogie şi se spune că există mase inculte, cu un nivel scăzut, există sindicate care sînt atît de puternice, încît duc după ele întreaga ţărănime şi ele însele activează sub conducerea partidului, care s-a călit în cei douăzeci de ani de luptă împotriva ţarismului. Nici o ţară n-a trecut prin cîte a trecut Rusia. Numai aşa se explică faptul că am reuşit să ne menţinem. De ce se consideră că asta este o minune ? Pentru că într-o ţară cu populaţie precumpănitor ţărănească numai sindicatele pot uni, din punct de vedere economic, milioanele de gospodării răzleţe, dacă această masă de şase milioane de oameni crede în partidul ei şi-l urmează, aşa cum l-a urmat pînă acum. Iată mecanismul prin care ne menţinem noi. Cum funcţionează acest mecanism — asta este o problemă politică. De ce poate minoritatea să guverneze într-o imensă ţară cu populaţie precumpănitor ţărănească şi de ce sîntem noi liniştiţi ? După experienţa pe care am acumulat-o timp de trei ani de zile, nimeni în lumea asta — nici o forţă externă sau internă — nu poate să ne înfrîngă ; dacă nu vom comite vreo prostie din cale-afară de mare, care să ducă la sciziuni, ne vom păstra

www.dacoromanica.ro

situaţia ; altfel ne vom duce de rîpă. De aceea, cînd tov. Şleapnikov scrie şi spune în platforma sa :

„Congresul general al producătorilor din Rusia alege conducerea economiei naţionale",

eu vă spun : citiţi în întregime paragr. 5 din programul nostru, pe care vi l-am citat eu aici, şi veţi vedea că nici Lenin, nici altcineva nu caută să sperie pe careva din dv.

În încheierea cuvîntării sale, Şleapnikov a spus : „Să punem capăt birocratismului din aparatul de stat şi celui din economia naţională". Eu afirm că asta este demagogie. Noi am pus la ordinea zilei problema birocratismului începînd din iulie anul trecut. Anul trecut, în iulie, după Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia, a pus şi Preobrajenski problema dacă la noi nu există un exces de birocratism şi spunea că trebuie să fim cu ochii în patru. În august, Comitetul Central aprobă scrisoarea lui Zinoviev, care îndemna la luptă împotriva birocratismului. În septembrie se întruneşte conferinţa partidului şi aprobă această hotărîre. Rezultă deci că nu Lenin a născocit o cale nouă, cum susţine Troţki, ci partidul a spus : „A apărut o nouă racilă, fiţi cu ochii în patru !" În iulie Preobrajenski pune această problemă, în august aprobăm scrisoarea lui Zinoviev, în septembrie se întruneşte conferinţa partidului, iar în decembrie — la congresul Sovietelor — se prezintă un amplu raport asupra birocratismului. Înseamnă că s-a ivit o racilă. În 1919 am arătat, în programul nostru, că la noi există birocratism. Cine vă propune să puneţi capăt birocratismului este un demagog. Şleapnikov a fost totdeauna aşa cum e acum — el cam suferă de acest păcat. Dacă vine cineva în faţa dv. şi vă spune : „să punem capăt birocratismului" face demagogie. Astea-s baliverne. Împotriva birocratismului mai avem încă de luptat ani de zile, şi cine spune altfel e un şarlatan şi un demagog, căci, pentru a învinge birocratismul, e nevoie de sute de măsuri şi este necesar ca toată lumea să ştie carte, să aibă un nivel cultural ridicat şi să participe la activitatea Inspecţiei muncitoreşti-ţărăneşti. Şleapnikov a fost comisar al poporului pentru problemele muncii, a fost comisar al poporului pentru comerţ şi industrie. Ei bine, a pus el capăt birocra-

www.dacoromanica.ro

tismului ? Kiselev a lucrat la Direcţia generală a industriei textile. A pus el capăt birocratismului ?

Ţin să vă spun încă o dată că, atunci cînd toate congresele noastre se vor împărţi pe secţii şi vor strînge fapte concrete cu privire la rezultatele pe care le-a dat îngemănarea la muncitorii din industria morăritului şi la cei din Donbass, vom putea spune că sîntem oameni maturi. Dar, dacă noi am scris o întreagă serie de platforme inutilizabile, asta dovedeşte că nu sîntem buni gospodari. Repet, nimic nu ne va învinge, nici o forţă externă sau internă, dacă nu vom împinge lucrurile pînă la sciziune. Eu spun că Ţektranul nu este numai o bîtă, dar această exagerare a dus la sciziune. Exagerări birocratice există pretutindeni, iar Comitetul Central cunoaşte situaţia şi răspunde de ea. În această privinţă greşeala lui Troţki constă tocmai în faptul că toate tezele lui sînt scrise anapoda. Toate aceste teze sînt scrise în spiritul scuturării, şi ele, laolaltă, au dus sindicatul în pragul sciziunii. Aici nu e vorba să i se pună tovarăşului Troţki o notă proastă ; noi nu sîntem şcolari şi n-avem nevoie de note, dar trebuie să spunem că, prin întregul lor conţinut, tezele tovarăşului Troţki sînt greşite şi de aceea trebuie respinse.

Publicat la 26 ianuarie 1921, în „Buletinul celui de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia" nr. 2

Se tipăreşte după textul apărut în buletin

www.dacoromanica.ro

CU PRIVIRE LA CREAREA UNOR CONDIŢII OPTIME PENTRU MUNCA ŞTIINŢIFICĂ A ACADEMICIANULUI I. P. PAVLOV ŞI A COLABORATORILOR SĂI

HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI

Luînd în consideraţie meritele ştiinţifice cu totul excepţionale ale academicianului I. P. Pavlov, care au o imensă însemnătate pentru oamenii muncii din lumea întreagă, Consiliul Comisarilor Poporului hotărăşte :

1. Se instituie, pe baza propunerii Sovietului din Petrograd, o comisie specială cu largi împuterniciri, compusă din tov. M. Gorki, tov. Kristi, directorul învăţămîntului superior din Petrograd, şi tov. Kaplun, membru al colegiului secţiei administrative a Sovietului din Petrograd. Această comisie va avea sarcina de a asigura în cel mai scurt timp condiţii cît mai favorabile pentru activitatea ştiinţifică a academicianului Pavlov şi a colaboratorilor săi.

2. Editura de stat va tipări în ediţie de lux, în cea mai bună tipografie din republică, lucrarea ştiinţifică pregătită de academicianul Pavlov, în care sînt sintetizate rezultatele cercetărilor sale ştiinţifice din ultimii douăzeci de ani ; totodată se vor rezerva academicianului I. P. Pavlov drepturile de autor asupra acestei opere atît în Rusia, cît şi în străinătate.

3. Comisia pentru aprovizionarea muncitorilor va acorda academicianului Pavlov şi soţiei sale o raţie specială, avînd o valoare calorică egală cu două raţii de academician.

4. Sovietul din Petrograd va asigura profesorului Pavlov şi soţiei sale folosinţa viageră a locuinţei ocupate de ei şi

www.dacoromanica.ro

va înzestra această locuinţă, precum şi laboratorul academicianului Pavlov, cu maximum de confort.

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului,

Moscova, Kremlin. *V. Ulianov (Lenin)*
24 ianuarie 1921

Publicată la 11 februarie 1921, în „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 30

Se tipăreşte după exemplarul dactilografiat, semnat de V. I. Lenin

www.dacoromanica.ro

ÎNCĂ O DATĂ DESPRE SINDICATE, DESPRE MOMENTUL ACTUAL ŞI DESPRE GREŞELILE TOVARĂŞILOR TROŢKI ŞI BUHARIN [116]

Discuţia din partid şi lupta fracţionistă care se desfăşoară acum, în preajma congresului, adică înainte de alegeri şi în legătură cu apropiatele alegeri pentru Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia, s-au înteţit. După o primă manifestare fracţionistă, şi anume după ce tov. Troţki, în numele „unei serii întregi de activişti cu munci de răspundere", a publicat o „broşură-platformă" („Rolul şi sarcinile sindicatelor" ; prefaţa e datată : 25 decembrie 1920), a urmat o manifestare vehementă (de o îndreptăţită vehemenţă, după cum veţi vedea din cele ce urmează) a organizaţiei din Petrograd a P.C. (b) din Rusia („Apel către partid", care a apărut la 6 ianuarie 1921 în „Petrogradskaia Pravda" [117] şi, apoi, la 13 ianuarie 1921 în Organul Central al partidului — în „Pravda" din Moscova). După aceea Comitetul din Moscova a luat atitudine (în aceeaşi zi, în „Pravda") împotriva organizaţiei din Petrograd. Pe urmă biroul fracţiunii P.C. (b) din Rusia din Consiliul Central al Sindicatelor a publicat o dare de seamă stenografică asupra discuţiei care a avut loc, la 30 decembrie 1920, la o mare şi extrem de importantă adunare de partid, şi anume la aceea a fracţiunii P.C. (b) din Rusia de la Congresul al VIII-lea al Sovietelor. Această dare de seamă stenografică este intitulată : „Despre rolul sindicatelor în producţie" (prefaţa e datată : 6 ianuarie 1921). Desigur, toate acestea nu reprezintă nici pe departe întregul material de discuţie. Şi aproape pretutindeni au loc adunări de partid în care

www.dacoromanica.ro

se discută problemele controversate. La 30 decembrie 1920 * am fost nevoit să iau cuvîntul în condiţii de „nerespectare a ordinii", cum m-am exprimat eu, şi anume în condiţii în care n-am putut să particip la dezbateri şi să ascult pe vorbitorii care m-au precedat şi pe cei care au luat cuvîntul după mine. Voi încerca acum să restabilesc ordinea care a fost încălcată şi să-mi expun părerile în mod mai „ordonat".

PERICOLUL PE CARE-L REPREZINTĂ PENTRU PARTID MANIFESTĂRILE FRACŢIONISTE

Reprezintă broşura tovarăşului Troţki intitulată „Rolul şi sarcinile sindicatelor" o manifestare fracţionistă ? Prezintă acest gen de manifestări, independent de conţinutul lor, vreun pericol pentru partid ? În mod deosebit (fără să mai vorbim, bineînţeles, de tov. Troţki) preferă să treacă sub tăcere această chestiune membrii Comitetului din Moscova, care văd fracţionism la cei din Petrograd, şi tovarăşul Buharin, care, totuşi, într-o cuvîntare rostită la 30 decembrie 1920 în numele „fracţiunii tampon", s-a considerat obligat să declare :

„...cînd un tren are o oarecare tendinţă spre deraiere, tampoanele nu sînt un lucru chiar atît de rău" (p. 45 din darea de seamă asupra discuţiei de la 30 decembrie 1920).

Aşadar, o oarecare tendinţă spre deraiere există. Dar se poate oare concepe existenţa unor membri de partid conştienţi pentru care chestiunea : unde, prin ce şi cum anume a început să se manifeste această tendinţă — să nu prezinte nici un interes ?

Broşura lui Troţki începe prin declaraţia că „ea este rodul unei munci colective" ; că la alcătuirea ei au participat „o serie întreagă de activişti cu munci de răspundere, mai ales activişti sindicali (membri ai prezidiului Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia, ai Comitetului central al Sindicatului metalurgiştilor, ai Ţektranului etc.)"; că ea este o „broşură-platformă". Iar la sfîrşitul tezei nr. 4 citim că „apropiatul congres al partidului va trebui *să*

* Vezi volumul de faţă, p. 211. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

aleagă (subliniat de Troţki) între două tendinţe existente în domeniul mişcării sindicale".

Dacă asta nu arată că un membru al Comitetului Central îşi creează o fracţiune, dacă asta nu denotă „o oarecare tendinţă de deraiere", să încerce atunci tov. Buharin sau oricare dintre tovarăşii lui de idei să explice partidului ce alt sens au cuvintele „fracţionism" şi „tendinţă de deraiere a partidului". Se poate imagina o orbire mai monstruoasă decît aceea pe care o dovedesc nişte oameni care vor să joace rolul de „tampon" şi *închid ochii* în faţa unei *asemenea* „tendinţe de deraiere" ? ?

Gîndiţi-vă şi dv. : după două plenare ale Comitetului Central (cea din 9 noiembrie şi cea din 7 decembrie), consacrate unei discutări nemaipomenit de amănunţite, de îndelungate şi de aprinse a conceptului iniţial al tezelor tovarăşului Troţki şi a întregii politici pe care susţine el că trebuie s-o ducă partidul în sindicate, un membru al Comitetului Central, unul *singur din 19*, îşi alcătuieşte un grup în afara Comitetului Central, publică o „lucrare" „colectivă" a acestui grup, pe care o prezintă drept o „platformă", şi propune congresului „să aleagă între două tendinţe" ! ! Nu mai vorbesc de faptul că această proclamare, făcută de Troţki la 25 decembrie 1920, a două şi numai două tendinţe, cu toate că încă de la 9 noiembrie Buharin se manifestase ca un „tamponist", lasă să se vadă limpede adevăratul rol al grupului lui Buharin, de complice al celui mai rău şi mai dăunător fracţionism. Asta în treacăt fie spus. Dar întreb pe oricare dintre membrii de partid : nu este oare uluitor să vezi cum, pentru a „alege" între două tendinţe în domeniul mişcării sindicale, se recurge la un asalt şi la un atac de-a dreptul ameţitor ? Nu rămîi pur şi simplu înmărmurit cînd vezi că, după trei ani de dictatură proletară, s-a mai putut găsi în partid fie chiar şi un singur membru în stare „să atace" *în acest fel* problema celor două tendinţe din domeniul mişcării sindicale ?

Dar nu numai atît. Priviţi atacurile fracţioniste cu care este garnisită această broşură. Chiar în prima teză găsim o „acuzaţie" teribilă împotriva „unor activişti din mişcarea sindicală", care sînt învinuiţi „de alunecare pe poziţiile trade-unioniste. pe care din punct de vedere principial

www.dacoromanica.ro

partidul le-a lichidat de multă vreme" (pe semne că un singur membru al Comitetului Central — din cei 19 — reprezintă partidul). În teza a 8-a este condamnat pe un ton grandilocvent „conservatismul de breaslă al păturii conducătoare a mişcării sindicale" (observaţi această manieră cu adevărat birocratică de a îndrepta atenţia asupra „păturii conducătoare" !). În teza a 11-a, la început, găsim o nespus de delicată, convingătoare şi concretă... cum să mă exprim mai politicos ?... „aluzie", în sensul că „majoritatea activiştilor sindicali" „recunosc în mod formal, adică doar *în vorbe*", rezoluţia Congresului al IX-lea al P.C. din Rusia.

Iată ce judecători autorizaţi avem în faţa noastră : ei susţin că *majoritatea* (!!) activiştilor sindicali recunosc doar în vorbe hotărîrile partidului !

În teza a 12-a :

„...numeroşi activişti sindicali se pronunţă tot mai răspicat şi mai categoric împotriva perspectivelor îngemănării... Printre aceşti activişti sindicali găsim pe tovarăşii Tomski şi Lozovski. Mai mult decît atît. Numeroşi activişti sindicali, respingînd noile sarcini şi metode, cultivă în mediul lor un spirit de închistare corporatistă, de animozitate faţă de noile cadre atrase în domeniul economic respectiv, şi în felul acesta întreţin de fapt rămăşiţe ale spiritului de breaslă în rîndurile muncitorilor organizaţi în sindicate".

Recitiţi cu atenţie aceste consideraţii şi reflectaţi serios asupra lor. Găsiţi aici o uimitoare abundenţă de „perle". În primul rînd, apreciaţi această manifestare din punctul de vedere al caracterului ei fracţionist ! Închipuiţi-vă ce ar fi spus şi cum ar fi reacţionat Troţki dacă Tomski ar fi publicat o platformă în care l-ar fi acuzat pe el şi pe „numeroşi" lucrători din armată că cultivă un spirit birocratic, că sprijină rămăşiţe ale barbariei etc. ? Ce „rol" au Buharin, Preobrajenski, Serebreakov şi ceilalţi, care nu văd — sau pur şi simplu nu observă, nu observă de loc — vehemenţă şi fracţionism *aici*, nu văd în cît de mare măsură aceasta are un caracter mai fracţionist decît manifestarea celor din Petrograd ?

În al doilea rînd. Luaţi aminte la acest mod de a aborda problema : numeroşi activişti sindicali „cultivă în mediul lor un spirit"... E un mod complet birocratic. Esenţialul

www.dacoromanica.ro

este, vedeţi dv., ce „spirit" cultivă Tomski şi Lozovski „în mediul lor", şi nu nivelul de cultură şi condiţiile de trai ale maselor, ale milioanelor de oameni.

În al treilea rînd. Fără să vrea, tov. Troţki a exprimat aici *esenţa* întregii controverse, care e ocolită şi estompată cu atîta grijă atît de el, cît şi de „tamponiştii" Buharin & Co.

În aceasta constă oare esenţa întregii controverse şi aceasta să fie oare cauza luptei — că numeroşi activişti sindicali resping noile sarcini şi metode şi cultivă în mediul lor un spirit de animozitate faţă de noii activişti ?

Ori în faptul că masele de muncitori organizaţi în sindicate protestează, pe bună dreptate, şi îşi exprimă în mod inevitabil hotărîrea de a izgoni acele cadre noi care nu vor să înlăture inutilele şi dăunătoarele excese de birocratism ?

În aceasta constă oare esenţa controversei că cineva nu vrea să înţeleagă „noile sarcini şi metode" ?

Ori în faptul că cineva încearcă fără succes să camufleze, printr-un torent de vorbe despre noile sarcini şi metode, faptul că apără unele exagerări inutile şi dăunătoare ale birocratismului ?

Această *esenţă* a întregii controverse merită să fie reţinută.

DEMOCRATISMUL FORMAL ŞI UTILITATEA REVOLUŢIONARĂ

„Democraţia muncitorească nu cunoaşte fetişuri" — scrie tov. Troţki în tezele sale, care sînt „rodul unei munci colective". „Ea cunoaşte doar utilitatea revoluţionară" (teza 23).

Cu aceste teze ale tov. Troţki s-a întîmplat o istorie neplăcută. Ceea ce este just în ele nu numai că nu e nou, dar se întoarce *împotriva* lui Troţki. Iar ceea ce este nou în ele e cu totul eronat.

Am extras acele teze ale tovarăşului Troţki care sînt juste. Ele se întorc împotriva lui nu numai în problema atinsă în teza a 23-a (despre Glavpolitputi), dar şi în alte probleme.

Din punct de vedere formal-democratic, dînsul *avea dreptul* să prezinte o platformă fracţionistă chiar dacă era

www.dacoromanica.ro

îndreptată împotriva întregului Comitet Central. Acest drept este indiscutabil. Indiscutabil este şi faptul că Comitetul Central a confirmat acest drept formal prin hotărîrea sa din 24 decembrie 1920 cu privire la libertatea discuţiilor. Tamponistul Buharin recunoaşte acest drept formal lui Troţki, dar nu şi organizaţiei din Petrograd — probabil pentru că la 30 decembrie 1920 Buharin a ajuns să vorbească de „lozinca sfîntă a democraţiei muncitoreşti" (p. 45 din darea de seamă stenografică)...

Bine, dar cum rămîne cu utilitatea revoluţionară ?

S-o fi găsind măcar un singur om serios care nu s-a lăsat orbit de vanitatea fracţionistă a fracţiunii „tamponiste" sau „ţektraniste" şi care, în deplinătatea facultăţilor sale mintale, să considere că *o asemenea* manifestare, în problemele mişcării sindicale, din partea unui *asemenea* conducător cu autoritate cum e Troţki este *utilă din punct de vedere revoluţionar ?*

Se poate oare contesta că Troţki, chiar dacă „noile sarcini şi metode" ar fi fost indicate de el în chip tot atît de just pe cît de greşit sînt ele indicate în realitate (despre asta voi vorbi mai jos), prin însuşi acest mod de a pune problema, el şi-ar fi dăunat lui însuşi, cît şi partidului, mişcării sindicale, educării milioanelor de membri ai sindicatelor şi republicii ? ?

Bunul nostru Buharin şi grupul său, pe cît se pare, de aceea îşi zic „tamponişti", pentru că sînt ferm hotărîţi *să nu se gîndească* la obligaţiile pe care le impune acest titlu.

PRIMEJDIA POLITICĂ A UNOR SCIZIUNI ÎN MIŞCAREA SINDICALĂ

Oricine ştie că marile dezacorduri se nasc uneori din divergenţe foarte mici, care la început sînt chiar cu totul neînsemnate. Oricine ştie că o rană mică, nebăgată în seamă, sau chiar o zgîrietură, cum i s-a întîmplat fiecăruia din noi să aibă de zeci de ori în viaţă, se poate transforma într-o boală extrem de periculoasă, ba chiar într-una de-a dreptul mortală, *dacă* rana începe să se infecteze, *dacă* apare o septicemie. Aşa se întîmplă în toate conflictele,

www.dacoromanica.ro

chiar şi în cele cu caracter pur personal. Aşa se întîmplă şi în politică.

Orice divergenţă, fie ea cît de neînsemnată, poate deveni primejdioasă din punct de vedere politic dacă există posibilitatea ca ea să se transforme într-o sciziune, şi încă într-una din acelea care pot să zdruncine şi să distrugă întregul edificiu politic, să provoace — ca să folosim o comparaţie a tov. Buharin — deraierea trenului.

E limpede că, într-o ţară care trăieşte sub regimul dictaturii proletariatului, o sciziune în rîndurile proletariatului sau o ruptură între partidul proletar şi masa proletariatului este nu numai primejdioasă, dar chiar extrem de primejdioasă, mai ales dacă în această ţară proletariatul formează o mică minoritate în cadrul populaţiei. Or, a provoca sciziuni în mişcarea sindicală (care, aşa cum am căutat să subliniez cu toată tăria în cuvîntarea mea de la 30 decembrie 1920, este o mişcare a proletariatului aproape în întregime organizat în sindicate *) înseamnă a provoca sciziuni tocmai în masa proletariatului.

Iată de ce, atunci cînd „s-a iscat zarva" la cea de-a V-a Conferinţă generală a sindicatelor din Rusia din 2—6 noiembrie 1920 (şi ea s-a iscat tocmai la această conferinţă), cînd imediat după această conferinţă... nu, greşesc, *în timpul* acestei conferinţe, la Biroul Politic şi-a făcut apariţia tov. Tomski, care era extrem de agitat şi, sprijinit din plin de un tovarăş atît de ponderat ca Rudzutak, a început să povestească despre felul cum a vorbit tov. Troţki, la această conferinţă, despre „scuturarea" sindicatelor şi cum el, Tomski, s-a angajat într-o polemică cu Troţki, — cînd s-a întîmplat acest lucru, eu am ajuns numaidecît la convingerea definitivă că tocmai în politică (adică în politica partidului faţă de sindicate) se află esenţa controversei şi că, în această controversă cu tov. Tomski, tov. Troţki, cu politica sa de „scuturare", nu are de loc dreptate. Fiindcă politica de „scuturare", chiar *dacă în parte ar fi îndreptăţită* de „noile sarcini şi metode" (teza a 12-a a lui Troţki), este cu totul inacceptabilă în acest moment şi în actualele împrejurări, întrucît creează pericolul unei sciziuni.

* Vezi volumul de faţă, p. 211—212. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Tovarăşului Troţki i se pare acum că ceea ce i se atribuie lui ca o politică de „scuturare de sus", „este o pură caricatură" (L. Troţki : „Răspuns tovarăşilor din Petrograd", în „Pravda" nr. 9 din 15 ianuarie 1921). Dar această „scuturare" este un adevărat „cuvînt înaripat" nu numai în sensul că, o dată ce a fost rostit de tov. Troţki la cea de-a V-a Conferinţă generală a sindicatelor din Rusia, el, ca să zicem aşa, a şi „făcut înconjurul" partidului şi sindicatelor. Nu, din păcate, acest cuvînt rămîne potrivit şi acum într-un sens mult mai adînc. Şi anume el singur exprimă, în forma cea mai concisă, *întregul spirit, întreaga tendinţă* a broşurii-platformă „Rolul şi sarcinile sindicatelor". Toată această broşură-platformă a tov. Troţki este pătrunsă, de la un capăt la altul, tocmai de spiritul politicii de „scuturare de sus". E de ajuns să ne amintim de acuzaţia adusă tovarăşului Tomski sau unor „numeroşi activişti sindicali" că „cultivă în mediul lor un spirit de animozitate faţă de noile cadre" !

Dar dacă la cea de-a V-a Conferinţă generală a sindicatelor din Rusia (2—6 noiembrie 1920) abia începuse să se creeze o atmosferă care prezenta un pericol de sciziuni, la începutul lunii decembrie 1920 sciziunea Ţektranului a devenit realitate.

Acest eveniment este elementul fundamental, principal, esenţial pentru aprecierea fondului politic al controverselor noastre ; şi degeaba cred tovarăşii Troţki şi Buharin că trecerea sub tăcere a acestor controverse poate fi de vreun folos aici. Trecerea sub tăcere, în cazul de faţă, nu acţionează ca un „tampon", ci, dimpotrivă, aprinde spiritele, întrucît problema nu numai că a fost pusă de viaţă la ordinea zilei, dar este şi subliniată de tov. Troţki în broşura-platformă publicată de el. Căci tocmai această broşură, în pasajele citate de mine, şi mai cu seamă în teza a 12-a, pune în repetate rînduri problema : oare esenţial este aici că „numeroşi activişti sindicali cultivă în mediul lor un spirit de animozitate faţă de noile cadre", sau că „animozitatea" *maselor* este legitimă, dată fiind existenţa unor exagerări inutile şi dăunătoare ale birocratismului, ca, de pildă, în Ţektran ?

www.dacoromanica.ro

Tov. Zinoviev, chiar în prima sa cuvîntare, rostită la 30 decembrie 1920, a pus pe bună dreptate în mod deschis această problemă, spunînd că „partizanii peste măsură de zeloşi ai tov. Troţki" sînt aceia care au dus la sciziune. Poate că asta l-a făcut pe tov. Buharin să califice drept „pălăvrăgeală" cuvîntarea tovarăşului Zinoviev. Dar de netemeinicia acestui reproş se va convinge acum orice membru de partid care va citi darea de seamă stenografică asupra discuţiei de la 30 decembrie 1920 şi va vedea că tocmai tov. Zinoviev citează fapte precise şi se bazează pe fapte precise, în timp ce „vorbăria" intelectualistă, lipsită de orice bază concretă, predomină tocmai la Troţki şi la Buharin.

Cînd tov. Zinoviev a spus : „Ţektranul stă pe picioare de lut şi s-a scindat de pe acum în trei părţi", tov. Sosnovski l-a întrerupt, apostrofîndu-l :

„Iar dv. aţi încurajat asemenea tendinţă" (Darea de seamă stenografică, p. 15).

Aceasta este o acuzaţie serioasă. Dacă ea se dovedeşte a fi întemeiată, atunci, firesc, cei ce s-au făcut vinovaţi de *încurajarea sciziunii*, fie chiar şi într-un singur sindicat, n-ar avea ce căuta în C.C. şi în P.C. din Rusia, şi nici în sindicatele din republica noastră. Din fericire, această acuzaţie serioasă a fost adusă într-o formă neserioasă de către un tovarăş care, din păcate, nu o dată ne-a oferit asemenea mostre de neserioasă „înflăcărare" polemică. Tov. Sosnovski, chiar şi în excelentele sale articole de propagandă pe linie de producţie, bunăoară, a ştiut uneori să toarne „o lingură de catran", care trăgea cu mult mai greu în cumpănă decît toate părţile pozitive ale propagandei pe linie de producţie. Există firi fericite (ca, de pildă, Buharin) care, chiar şi în momentele cînd lupta devine extrem de înverşunată, nu sînt cîtuşi de puţin în stare să pună venin în atacurile lor ; există şi alte firi, nu prea fericite, care umplu prea des cu venin atacurile lor. Tovarăşului Sosnovski nu i-ar strica să se supravegheze în această privinţă şi chiar să roage pe prietenii săi să-l supravegheze.

Dar — ar putea să spună unii — a fost totuşi adusă această acuzaţie, fie chiar şi într-o formă neserioasă, nereuşită, vădit „fracţionistă". Dar e mai bine să spui ade-

www.dacoromanica.ro

vărul într-o formă nereuşită, decît să-l treci sub tăcere atunci cînd e vorba de un lucru serios.

E vorba, fără îndoială, de un lucru serios, fiindcă, repet, aici se află, mai mult decît se crede, *esenţa* întregii controverse. Şi noi, din fericire, dispunem de date destul de convingătoare şi de obiective pentru a da un răspuns *de fond* la chestiunea ridicată de tov. Sosnovski.

În primul rînd, pe aceeaşi pagină din darea de seamă stenografică citim declaraţia făcută de tov. Zinoviev, care nu numai că a răspuns tovarăşului Sosnovski : „Nu-i adevărat !", dar a şi făcut referiri precise la fapte decisive. Tov. Zinoviev a arătat că tov. Troţki (adaug de la mine : lăsîndu-se cuprins în mod vădit de pasiune fracţionistă) a încercat să aducă cu totul altă acuzaţie decît cea adusă de tov. Sosnovski, anume să-l acuze pe tov. Zinoviev că, prin *cuvîntarea sa de la conferinţa generală din septembrie a P.C. (b) din Rusia*, a contribuit la apariţia sciziunii sau chiar a provocat-o. (O acuzaţie care — în paranteză fie spus — este inconsistentă fie şi numai pentru simplul fapt că cuvîntarea rostită de Zinoviev în septembrie a fost aprobată, în principiu, şi de Comitetul Central, şi de partid, şi nimeni n-a formulat vreodată un protest formal împotriva ei.)

Şi tov. Zinoviev a răspuns că, la şedinţa Comitetului Central, tov. Rudzutak a dovedit, cu procesele-verbale în mînă, că „această problemă" (a unor exagerări inutile şi dăunătoare ale birocratismului în Ţektran) „a fost examinată atît în Siberia, cît şi în regiunea Volgăi, atît în nord cît şi în sud, *cu mult înainte* ca eu (adică Zinoviev) să fi rostit vreo cuvîntare şi cu mult înainte de a se deschide conferinţa generală".

Aceasta este o declaraţie cît se poate de clară şi de precisă, care e bazată pe fapte. Ea a fost făcută de tov. Zinoviev în prima sa cuvîntare, rostită în faţa a mii de membri ai P.C. din Rusia, oameni cu munci de răspundere, şi nici tov. Troţki, care a vorbit *de două ori după* această cuvîntare a lui Zinoviev, nici tov. Buharin, care a vorbit *tot după* această cuvîntare, *nu* au dezminţit afirmaţiile lui, bazate pe fapte.

www.dacoromanica.ro

în al doilea rînd, o dezminţire şi mai precisă, şi mai oficială a acuzaţiei aduse de tov. Sosnovski o constituie *rezoluţia* — cuprinsă în aceeaşi dare de seamă stenografică — a *plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la conflictul dintre comuniştii din transporturile pe apă şi fracţiunea comunistă de la consfătuirea Ţektranului,* care a fost adoptată la 7 decembrie 1920. Iată ce se spune în acea parte din rezoluţie care este consacrată Ţektranului :

„În legătură cu conflictul dintre Ţektran şi lucrătorii din transporturile pe apă, Comitetul Central a hotărît : 1) Să se creeze în Ţektranul unit o secţie a lucrătorilor din transporturile pe apă. 2) Să se convoace în februarie un congres al feroviarilor şi al lucrătorilor din transporturile pe apă, la care să se facă alegeri normale pentru un nou Ţektran. 3) Pînă atunci să rămînă în funcţiune Ţektranul în vechea lui componenţă. 4) Să se desfiinţeze imediat Glavpolitvod şi Glavpolitputi, urmînd ca toate cadrele şi fondurile lor să fie transferate la organizaţiile sindicale, pe bază de democratism normal".

Din cele de mai sus se poate vedea că nici nu poate fi vorba de o condamnare a lucrătorilor din transporturile pe apă şi că, dimpotrivă, în tot ceea ce este esenţial se recunoaşte că *ei au dreptate.* Totodată, această rezoluţie *nu* a fost votată (în afară de Kamenev) de *nici unul* dintre membrii Comitetului Central care au semnat platforma comună din 14 ianuarie 1921 („Despre rolul şi sarcinile sindicatelor". Proiect de hotărîre a Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia, prezentat Comitetului Central de către un grup de membri ai Comitetului Central şi membri ai comisiei sindicale. Lozovski a semnat această platformă în calitate de membru al comisiei sindicale, şi nu în aceea de membru al C.C. ; ceilalţi semnatari, membri ai Comitetului Central erau : Tomski, Kalinin, Rudzutak, Zinoviev, Stalin, Lenin, Kamenev, Petrovski şi Artem Sergheev).

Această rezoluţie a fost adoptată *împotriva* sus-numiţilor membri ai Comitetului Central, adică împotriva grupului nostru, fiindcă noi am fi votat împotriva menţinerii temporare a vechiului Ţektran. Şi faptul că victoria grupului nostru era inevitabilă l-a silit pe Troţki să voteze pentru rezoluţia lui Buharin, căci altfel ar fi fost adoptată rezoluţia noastră. Tov. Rîkov, care în noiembrie era *de partea* lui Troţki, în decembrie a participat la lucrările

www.dacoromanica.ro

comisiei sindicale pentru aplanarea conflictului dintre lucrătorii din transporturile pe apă şi Ţektran şi s-a convins că cei dintîi au dreptate.

În concluzie : majoritatea din decembrie (7 decembrie) a Comitetului Central era alcătuită din tovarăşii Troţki, Buharin, Preobrajenski, Serebreakov etc., adică din membri pe care nimeni nu i-ar bănui că sînt porniţi *împotriva* Ţektranului. Şi această majoritate, prin ceea ce e esenţial în hotărîrea ei, a condamnat nu pe lucrătorii din transporturile pe apă, ci Ţektranul, şi s-a abţinut doar de la înlocuirea lui imediată. Aşadar, inconsistenţa acuzaţiei lui Sosnovski este dovedită.

Pentru a nu da loc la nici o confuzie, trebuie să atingem încă un punct. În ce constau în fond acele „exagerări inutile şi dăunătoare ale birocratismului" despre care am pomenit în repetate rînduri ? N-a fost şi nu este *această* învinuire o afirmaţie gratuită sau o exagerare ?

Repet : răspunsul a fost dat de tov. Zinoviev chiar în prima sa cuvîntare de la 30 decembrie 1920, şi el e de o precizie care nu lasă nimic de dorit. Tov. Zinoviev a citat un pasaj dintr-un ordin tipărit al tov. Zof, adresat personalului din transporturile pe apă (la 3 mai 1920) şi care conţine următoarea declaraţie : „comitetomania şi-a trăit traiul" [118]. Tov. Zinoviev a calificat, pe bună dreptate, această declaraţie drept o greşeală fundamentală. Acesta chiar şi este un exemplu de exagerare inutilă şi dăunătoare a birocratismului şi a „sistemului numirilor de sus". Totodată, tov. Zinoviev a menţionat că există „tovarăşi mult mai puţin încercaţi şi mai puţin experimentaţi" decît tov. Zof şi care au fost numiţi de sus. Am auzit, la Comitetul Central, spunîndu-se despre Zof că este un lucrător foarte preţios, şi cele constatate de mine în Consiliul Apărării confirmă pe deplin această apreciere. Nimeni nu se gîndeşte să submineze autoritatea unor asemenea tovarăşi şi nici să facă din ei nişte „ţapi ispăşitori" (cum bănuieşte tov. Troţki în raportul său, la pagina 25, fără să aibă absolut nici un temei). Nu cel ce caută să îndrepte greşelile sapă autoritatea celor „numiţi", ci, dimpotrivă, cel ce se gîndeşte să-i apere chiar atunci cînd greşesc.

www.dacoromanica.ro

Vedem deci că pericolul unei sciziuni în mişcarea sindicală nu era ceva închipuit, ci, dimpotrivă, ceva real. De asemenea vedem în mod concret în ce anume constă adevăratul fond al divergenţelor : în lupta pentru ca unele exagerări inutile şi dăunătoare ale birocratismului şi ale sistemului numirilor de sus să nu fie apărate, să nu fie justificate, ci înlăturate. Atît, şi nimic mai mult.

DESPRE DIVERGENŢELE PRINCIPIALE

Dar — ar putea să ne spună unii — dacă există divergenţe principiale, esenţiale şi profunde, nu justifică ele pînă şi manifestările cele mai vehemente şi mai fracţioniste ? Dacă trebuie să spui ceva nou, care nu este înţeles, nu ai prin aceasta, cîteodată, o justificare chiar şi pentru o sciziune ?

Desigur că ai o justificare dacă, într-adevăr, divergenţele sînt extrem de profunde şi dacă nu poţi obţine pe altă cale o îndreptare a orientării greşite a politicii partidului sau a clasei muncitoare.

Dar tocmai asta-i chestiunea, că nu există asemenea divergenţe. Tov. Troţki s-a ostenit să ni le arate, dar n-a reuşit. Şi dacă *pînă* la apariţia broşurii sale (25 decembrie) se putea — şi trebuia — să se vorbească în mod condiţional sau conciliant („nu se poate aborda astfel chestiunea, chiar dacă există sarcini noi care n-au fost înţelese, chiar dacă există divergenţe"), *după* apariţia acestei broşuri ne-am văzut nevoiţi să spunem : în tot ce este nou la el, tov. Troţki nu are în fond dreptate.

Acest lucru se vede cît se poate de limpede dacă comparăm tezele tovarăşului Troţki cu tezele lui Rudzutak, care au fost adoptate de cea de-a V-a Conferinţă generală a sindicatelor din Rusia (2—6 noiembrie). Eu le-am citat în cuvîntarea mea de la 30 decembrie şi în „Pravda" din 21 ianuarie *. Aceste teze sînt mai juste şi mai complete decît acelea ale lui Troţki. Ceea ce este diferit în tezele lui Troţki faţă de acelea ale lui Rudzutak este greşit la Troţki.

* Vezi volumul de faţă, p. 232—234. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Să luăm pentru început faimoasa „democraţie de producţie", pe care tov. Buharin s-a grăbit s-o includă în rezoluţia din 7 decembrie a Comitetului Central. Fireşte, ar fi ridicol să ne legăm de acest termen stîngaci şi artificial intelectualist („termen preţios"), dacă el ar fi fost folosit într-o cuvîntare sau într-un articol. Dar iată că tocmai Troţki şi Buharin s-au pus într-o situaţie atît de ridicolă prin faptul că *în tezele lor ei insistă* tocmai asupra acestui termen, prin care „platforma" lor diferă de tezele lui Rudzutak, adoptate de sindicate!

Acest termen este greşit din punct de vedere teoretic. Orice democraţie, ca şi, în general, orice suprastructură politică (care este inevitabilă atîta timp cît n-a fost desăvîrşită desfiinţarea claselor şi n-a fost creată societatea fără clase), serveşte, în ultimă instanţă, producţiei şi este determinată, în ultimă instanţă, de relaţiile de producţie ale societăţii respective. De aceea a separa „democraţia de producţie" de orice altă democraţie înseamnă a nu spune nimic, înseamnă a crea confuzie şi a spune vorbe goale. Asta în primul rînd.

În al doilea rînd, priviţi ce explicaţie dă însuşi Buharin acestui termen în rezoluţia, întocmită de el, a plenarei din 7 decembrie a Comitetului Central. „De aceea — scria Buharin în această rezoluţie — metodele democraţiei muncitoreşti trebuie să fie metode ale democraţiei de producţie. Aceasta înseamnă" — observaţi: „asta înseamnă"! Buharin îşi începe apelul său către mase cu un termen atît de subtil, încît necesită o *explicaţie specială:* după părerea mea, din punctul de vedere al democratismului, acest procedeu e *nedemocratic;* pentru mase trebuie să se scrie fără asemenea termeni noi, care necesită o explicaţie specială; din punctul de vedere al „producţiei", el este dăunător, fiindcă te face să-ţi pierzi vremea degeaba cu explicarea unui termen inutil — „asta înseamnă că la toate alegerile, la întocmirea listelor de candidaţi, la susţinerea lor ş.a.m.d. trebuie să se ţină seama nu numai de consecvenţa politică, ci şi de aptitudinile gospodăreşti, de stagiul administrativ, de calităţile organizatorice şi de grija, practic verificată,

www.dacoromanica.ro

pentru interesele materiale şi spirituale ale maselor muncitoare".

Aceasta e o argumentare vădit forţată şi greşită. Democraţia nu înseamnă numai „alegeri, întocmirea listelor de candidaţi, susţinerea lor ş.a.m.d.". Asta pe de o parte. Iar pe de altă parte nu la toate alegerile trebuie să privim lucrurile din punctul de vedere al consecvenţei politice şi al aptitudinilor gospodăreşti. Într-o organizaţie care numără milioane de oameni trebuie să avem, contrar părerii lui Troţki, şi un anumit procent de trepăduşi, de birocraţi (de birocraţi buni n-o să ne putem dispensa mulţi ani de acum încolo). Dar noi nu vorbim despre o democraţie a „trepăduşilor" sau a „birocraţilor".

În al treilea rînd, este greşit să ai în vedere numai elementele elective, numai pe organizatori, pe administratori etc. Aceştia, oricum, formează doar o minoritate de oameni proeminenţi. Trebuie să ai în vedere oamenii de rînd, masele. La Rudzutak, această idee şi-a găsit o exprimare mai simplă, mai pe înţeles şi, totodată, mai justă din punct de vedere teoretic (teza a 6-a):

„...este necesar ca fiecare din cei ce participă la procesul de producţie să înţeleagă necesitatea şi rostul sarcinilor de producţie pe care le îndeplineşte; ca fiecare dintre ei nu numai să contribuie la îndeplinirea sarcinilor fixate de sus, dar şi să participe în mod conştient la înlăturarea tuturor deficienţelor de ordin tehnic şi organizatoric din domeniul producţiei".

În al patrulea rînd, „democraţia de producţie" este un termen care poate da loc la interpretări greşite. El poate fi înţeles în sensul unei negări a dictaturii şi a conducerii unice. El poate fi interpretat în sensul unei amînări a democraţiei obişnuite sau al unei eschivări de la această democraţie. Ambele interpretări sînt dăunătoare şi nu pot fi evitate fără a recurge la lungi comentarii speciale.

Expunerea simplă a aceloraşi idei, făcută de Rudzutak, este mai adecvată şi este ferită de toate aceste neajunsuri. Şi Troţki, în articolul său „Democraţia de producţie", apărut în „Pravda" din 11 ianuarie, nu numai că nu dezminte existenţa acestor erori şi neajunsuri (el ocoleşte toată

www.dacoromanica.ro

această chestiune şi nu compară tezele sale cu cele ale lui Rudzutak), ci, dimpotrivă, confirmă indirect inconvenientul şi inexactitatea termenului său tocmai prin aceea că foloseşte, paralel cu el, şi expresia „democraţie militară". Din fericire, noi, pe cît îmi amintesc, nu ne-am angajat niciodată în dispute fracţioniste pentru un asemenea termen.

Şi mai puţin fericit este un asemenea termen al lui Troţki ca „atmosferă de producţie". Zinoviev pe bună dreptate l-a luat în derîdere. Troţki s-a supărat foc şi i-a răspuns : „La noi a existat o atmosferă de război... Acum trebuie ca în masele muncitoreşti, în adîncurile lor şi nu numai la suprafaţă, să se creeze o atmosferă de producţie, adică aceeaşi încordare, acelaşi interes practic şi aceeaşi atenţie faţă de producţie care au existat faţă de front..." Tocmai asta e, că „maselor muncitoreşti, adîncurilor lor" trebuie să le vorbeşti aşa cum se vorbeşte în tezele lui Rudzutak, şi nu recurgînd la astfel de cuvinte ca „atmosferă de producţie", care provoacă nedumerire sau te fac să zîmbeşti. În fond, folosind un termen ca „atmosferă de producţie", tov. Troţki exprimă aceeaşi idee ca şi noţiunea de propagandă pe linie de producţie. Dar tocmai pentru masele muncitoreşti, pentru păturile lor largi, propaganda pe linie de producţie trebuie dusă în aşa fel ca să se evite asemenea expresii. Această expresie e bună ca exemplu de felul cum *nu* trebuie dusă în mase propaganda pe linie de producţie.

POLITICUL ŞI ECONOMICUL. DIALECTICA ŞI ECLECTISMUL

Este curios că trebuie să punem din nou o chestiune atît de elementară, atît de simplă. Din păcate, Troţki şi Buharin ne silesc să facem acest lucru. Amîndoi îmi reproşează că eu „substitui" problema sau că o privesc din punct de vedere „politic", în timp ce ei o privesc din punct de vedere „economic". Buharin a inclus chiar această afirmaţie în tezele sale şi a încercat „să se ridice deasupra" ambelor părţi aflate în dispută : el, vedeţi dv., îmbină ambele puncte de vedere.

Aceasta este o flagrantă eroare teoretică. Politicul este expresia concentrată a economicului — am repetat eu în

www.dacoromanica.ro

cuvîntarea mea, deoarece auzisem încă mai înainte acest reproş absurd, inadmisibil din partea unui marxist pentru faptul că abordez problema „din punct de vedere politic". Politicul nu poate să nu aibă întîietate faţă de economic. Cine gîndeşte altfel dă dovadă că a uitat abecedarul marxismului.

Dar poate că aprecierea mea politică este greşită. Spuneţi şi dovediţi că e aşa. Dar a spune (sau a admite măcar, fie şi indirect, ideea) că punctul de vedere politic are aceeaşi valoare ca şi cel „economic", că se poate lua „şi una şi alta" înseamnă a da uitării abecedarul marxismului.

Cu alte cuvinte, a privi lucrurile din punct de vedere politic înseamnă a admite că o atitudine greşită faţă de sindicate ar duce la distrugerea Puterii sovietice, a dictaturii proletariatului. (Într-o ţară cu populaţie precumpănitor ţărănească atît de pronunţat cum este Rusia, o ruptură între partid şi sindicate, în caz că partidul n-ar avea dreptate, ar duce cu siguranţă la răsturnarea Puterii sovietice.) Se poate (şi este necesar) să se procedeze la o verificare de fond a acestui considerent, adică să se analizeze, să se cerceteze, să se hotărască dacă acest punct de vedere este just sau greşit. Dar să spui : eu „apreciez" punctul dumitale de vedere politic, *„însă"* el e numai politic, pe cînd noi avem nevoie *„şi* de unul economic", e ca şi cum ai spune : eu „apreciez" considerentul dumitale că, dacă vei face cutare pas, o să-ţi frîngi gîtul, *însă* ia aminte că e mai bine să fii sătul şi îmbrăcat decît flămînd şi gol.

Din punct de vedere teoretic, Buharin a alunecat spre *eclectism,* pledînd pentru îmbinarea punctului de vedere politic cu cel economic.

Troţki şi Buharin prezintă în aşa fel lucrurile, de parcă ei s-ar îngriji de creşterea producţiei, iar pe noi ne-ar preocupa numai democraţia formală. Acest mod de a prezenta lucrurile este greşit, fiindcă chestiunea se pune (şi din punct de vedere marxist *se poate* pune) *numai* aşa : fără o justă abordare politică a acestei probleme, clasa respectivă nu va putea să-şi menţină dominaţia *şi, prin urmare,* nu va putea să rezolve nici *sarcina ce-i revine în domeniul producţiei.*

Mai concret. Zinoviev a spus : „Dumneavoastră comiteţi o greşeală politică, împingînd lucrurile pînă la provocarea

www.dacoromanica.ro

de sciziuni în sindicate. Cît privește creșterea producției, despre ea am vorbit și am scris încă în ianuarie 1920, cînd am dat ca exemplu construirea unei băi". Troțki a răspuns : „Auzi, mare lucru (p. 29) să scrii o broșură în care să dai ca exemplu o baie ; în schimb nu se găsește la dumneata «nici un cuvînt», «nici un singur cuvînt» (p. 22) despre ceea ce trebuie să facă sindicatele".

Nu e adevărat. Exemplul cu baia face, iertați-mi calamburul, cît zece „atmosfere de producție" plus cîteva „democrații de producție". Exemplul cu baia arată limpede, simplu, tocmai maselor, tocmai „păturilor largi", ce trebuie să facă sindicatele, în timp ce „atmosferele de producție" și „democrațiile de producție" nu sînt altceva decît praf în ochii maselor muncitorești, care le întunecă vederea și le *împiedică* să înțeleagă lucrurile cum trebuie.

Tov. Troțki mi-a reproșat și mie că „Lenin n-a spus nici un cuvînt" (p. 66) despre „rolul pe care-l joacă și pe care trebuie să-l joace acele pîrghii care poartă denumirea de aparat sindical".

S-avem iertare, tovarășe Troțki : citindu-vă în întregime tezele lui Rudzutak și raliindu-mă lor, am vorbit despre asta *mai mult, mai cuprinzător, mai temeinic, mai simplu și mai limpede* decît toate tezele dumitale și decît tot raportul sau coraportul și cuvîntul dumitale de încheiere. Fiindcă, așa cum am mai spus, premiile în natură și comisiile de disciplină tovărășească înseamnă de o sută de ori mai mult pentru stăpînirea economiei, pentru conducerea industriei, pentru ridicarea rolului sindicatelor în producție decît cuvintele absolut abstracte (și de aceea găunoase) despre „democrația de producție", despre „îngemănare" etc.

Sub pretext că se pune pe primul plan punctul de vedere al „producției" (Troțki) sau că se înlătură unilateralitatea punctului de vedere politic și se îmbină acest punct de vedere cu cel economic (Buharin), ni s-a oferit :

1) o dovadă de uitare a marxismului, fapt care și-a găsit expresia într-o definire eclectică și greșită din punct de vedere teoretic a raportului dintre politic și economic ;

2) o apărare sau o camuflare a greșelii politice, care-și găsește expresia în politica de „scuturare", care străbate ca un fir roșu *întreaga* broșură-platformă a lui Troțki. Iar

www.dacoromanica.ro

această greşeală, dacă nu va fi recunoscută şi îndreptată, *va duce* la prăbuşirea dictaturii proletariatului.

3) un pas înapoi în domeniul problemelor care privesc exclusiv producţia, economia, al problemelor referitoare la modul cum poate fi sporită producţia, şi anume un pas înapoi de la tezele *practice* ale lui Rudzutak, care pun sarcini concrete, practice, vitale, vii (desfăşuraţi propagandă pe linie de producţie, învăţaţi să distribuiţi după merit premiile în natură şi să folosiţi mai judicios constrîngerea prin intermediul comisiilor de disciplină tovărăşească) la *teze* generale, abstracte, „găunoase", greşite din punct de vedere teoretic, formulate în chip intelectualist şi care *dau uitării* ceea ce este mai practic şi mai concret.

Iată care este, în realitate, raportul dintre Zinoviev şi mine, de o parte, şi Troţki şi Buharin, de altă parte, în problema politicului şi economicului.

De aceea n-am putut citi fără să zîmbesc obiecţia pe care mi-a făcut-o tov. Troţki la 30 decembrie: „Tovarăşul Lenin, în cuvîntul său de încheiere la raportul despre situaţia noastră, rostit la Congresul al VIII-lea al Sovietelor, a spus că e necesar să ne ocupăm mai puţin de politică şi mai mult de economie, iar în problema sindicatelor el a pus pe primul plan latura politică a problemei" (p. 65). Aceste cuvinte i s-au părut tovarăşului Troţki „grozav de nimerite". În realitate, ele exprimă o jalnică confuzie de noţiuni, o „confuzie de idei" cu adevărat extraordinară. Desigur, eu mi-am exprimat, îmi exprim şi îmi voi exprima întotdeauna dorinţa de a ne ocupa mai puţin de politică şi mai mult de economie. Dar nu e greu de înţeles că această dorinţă nu poate fi împlinită decît atunci cînd nu există primejdii politice *şi greşeli politice*. Greşelile politice făcute de tov. Troţki şi adîncite, agravate de tov. Buharin *abat* partidul nostru de la sarcinile economice, de la munca de „producţie", *ne silesc, din păcate, să ne pierdem vremea* cu îndreptarea acestor greşeli, cu dezbaterile pe tema devierii sindicaliste (care duce la prăbuşirea dictaturii proletariatului), cu combaterea atitudinii greşite faţă de mişcarea sindicală (atitudine care duce la prăbuşirea Puterii sovietice), cu dezbaterile pe marginea unor „teze" generale, în loc să discutăm în mod practic, concret, „gospodăresc" cine

www.dacoromanica.ro

a distribuit mai bine şi cu mai mult succes premiile în natură, cine a organizat mai bine comisiile de disciplină, cine a realizat mai bine îngemănarea pe baza tezelor lui Rudzutak, adoptate de cea de-a V-a Conferinţă generală a sindicatelor din Rusia de la 2—6 noiembrie : muncitorii morari din Saratov, sau minerii din Donbass, metalurgiştii din Petrograd etc.

Să luăm chestiunea utilităţii unei „discuţii largi". Şi aici vom vedea cum greşelile politice ne abat de la sarcinile economice. Eu am fost împotriva aşa-zisei discuţii „largi" şi am considerat şi consider drept o greşeală, drept o greşeală politică a tovarăşului Troţki, faptul că a torpilat lucrările comisiei sindicale, în care urma să aibă loc o discuţie practică. Consider drept o greşeală politică a grupului tampon, în frunte cu Buharin, faptul că n-a înţeles rostul unui grup tampon (şi aici a substituit dialecticii eclectismul) ; tocmai din punctul de vedere al rolului de „tampon", el ar fi trebuit să se pronunţe cu toată energia împotriva unei discuţii largi şi să lupte pentru strămutarea discuţiei în comisia sindicală. Acum vedeţi ce-a ieşit.

La 30 decembrie Buharin nu s-a sfiit să declare că „noi am proclamat o lozincă nouă, lozinca sfîntă a democraţiei muncitoreşti, care constă în aceea că toate problemele urmează să fie discutate nu în colegii restrînse, în adunări mici sau în vreo corporaţie proprie, ci în cadrul unor adunări largi. Ei bine, eu afirm că, aducînd problema rolului sindicatelor în faţa unei adunări atît de mari ca cea de azi, noi nu facem un pas înapoi, ci un pas înainte" (p. 45). Şi omul acesta l-a învinuit pe Zinoviev de flecăreală şi de exagerare a democraţiei ! Curată flecăreală şi „trăncăneală", totală neînţelegere a adevărului că democratismul formal trebuie subordonat utilităţii revoluţionare !

Lucrurile nu stau de loc mai bine nici la Troţki. El aduce învinuirea că „Lenin vrea cu orice preţ să torpileze discuţia cu privire la fondul problemei şi s-o zădărnicească" (p. 65). El declară : „Am arătat limpede celor din Comitetul Central de ce n-am vrut să fac parte din comisie : atîta timp cît nu-mi va fi permis să pun ca şi toţi ceilalţi tovarăşi aceste probleme în toată amploarea lor în presa de partid, nu mă aştept la nici un folos de la o examinare

www.dacoromanica.ro

a acestor probleme cu uşile închise şi, prin urmare, nici de la o participare a mea la lucrările comisiei" (p. 69).

Şi care e rezultatul ? N-a trecut nici o lună de cînd Troţki a început, la 25 decembrie, o „largă discuţie", şi nu ştiu dacă din o sută de activişti de partid cu munci de răspundere s-o găsi unul căruia să nu-i fie lehamite de această discuţie, care să nu-şi fi dat seama că ea este inutilă (dacă nu şi mai rău decît atîta). Aceasta pentru că Troţki a răpit timpul partidului cu o ceartă de cuvinte în jurul unor teze proaste, şi a calificat drept o examinare „cu uşile închise" tocmai examinarea *practică,* gospodărească într-o comisie care şi-ar fi pus drept sarcină studierea şi verificarea experienţei practice, pentru ca, învăţînd din această experienţă, *să meargă înainte,* în adevărata muncă „de producţie", şi *nu înapoi,* de la activitatea vie la scolastica moartă a diverselor „atmosfere de producţie".

Să luăm faimoasa „îngemănare". Eu am recomandat la 30 decembrie să nu se vorbească despre ea, fiindcă noi *n-am studiat* propria noastră experienţă practică, şi fără această condiţie prealabilă orice discuţii pe tema îngemănării vor degenera inevitabil în flecăreală, într-o inutilă distragere a forţelor partidului *de la* munca gospodărească. Iar tezele lui Troţki, referitoare la acest punct, care conţineau propunerea de a introduce în consiliile economice, în proporţie de 1/3 pînă la 1/2 şi de 1/2 pînă la 2/3, reprezentanţi ai sindicatelor, eu le-am calificat drept proiectomanie birocratică. *

Asta l-a supărat foarte mult pe Buharin, care, după cum văd din pagina 49 a dării de seamă, a căutat să-mi demonstreze în mod amplu şi amănunţit „că, atunci cînd nişte oameni se adună laolaltă şi vorbesc despre ceva, nu se cade să facă pe surdomuţii" (aşa stă scris, textual, la pagina indicată !) S-a supărat atunci şi Troţki, care a declarat cu emfază :

„Rog pe fiecare dintre dv. să-şi noteze în carnet că la data cutare tovarăşul Lenin a calificat această propunere drept birocratism, iar eu mă încumet să prezic că peste cîteva luni se va lua notă de ea şi va fi considerată drept un îndreptar, în sensul că în Consiliul Central

* Vezi volumul de faţa, p. 223. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

al Sindicatelor din Rusia şi în Consiliul economic superior, în Comitetul central al siderurgiştilor şi în secţia siderurgică etc. să se afle, în proporţie de o treime pînă la jumătate, lucrători comuni ambelor instituţii...“ (p. 68).

După ce am citit toate astea, l-am rugat pe tov. Miliutin (vicepreşedinte al Consiliului economic superior) să-mi trimită rapoartele *tipărite* în problema îngemănării. Să m-apuc o dată, mi-am zis eu, să studiez cît de cît *experienţa noastră practică*, fiindcă e cît se poate de plictisitor să te ocupi de „vorbărie de partid“ (o expresie a lui Buharin întîlnită la pagina 47 şi care va deveni, probabil, un „cuvînt înaripat“, nu mai puţin decît faimoasa „scuturare“) aşa, la întîmplare, fără material, fără fapte, sugînd din deget divergenţe, definiţii, „democraţii de producţie“.

Tov. Miliutin mi-a trimis cîteva cărţi, printre care şi „Raportul Consiliului economic superior la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia“ (Moscova, 1920; prefaţa e datată 19 decembrie 1920). La pagina 14 se găseşte un tabel în care se arată gradul de participare a muncitorilor la organele de conducere. Reproduc acest tabel (care cuprinde numai o parte din consiliile economice guberniale şi o parte din întreprinderi):

Aparatul de conducere:	Nr. total	Din care: Muncitori	%	Specialişti	%	Funcţionari etc.	%
Prezidiul Consiliului economic superior şi al consiliilor economice guberniale . .	187	107	57,2	22	11,8	58	31,0
Colegii ale direcţiilor generale ale secţiilor, ale centrelor şi ale centralelor . . .	140	72	51,4	31	22,2	37	26,4
Conduceri unice şi prin colegii ale fabricilor şi uzinelor . . .	1 143	726	63,5	398	34,8	19	1,7
Total	1 470	905	61,6	451	30,7	114	7,7

www.dacoromanica.ro

Aşadar, încă de pe acum participarea muncitorilor reprezintă în medie 61,6%, adică e mai aproape de două treimi decît de jumătate ! Caracterul birocratic şi nerealist al celor scrise, în această privinţă, de tov. Troţki în tezele sale este *deja dovedit*. Să vorbeşti, să discuţi, să scrii platforme în care să spui : „1/3 pînă la 1/2“ sau „1/2 pînă la 2/3“ — toate astea nu sînt decît o deşartă „vorbărie de partid“, o încercare de a sustrage forţe, mijloace, atenţie şi timp muncii în *producţie*, înseamnă să te pretezi la un simplu politicianism fără conţinut serios. Dar o comisie în care s-ar fi găsit oameni cu experienţă şi care n-ar fi acceptat să se scrie teze fără să studieze faptele s-ar fi putut ocupa în chip util de verificarea experienţei, bunăoară chestionînd vreo zece oameni (din miile de „lucrători comuni ambelor instituţii“), comparînd impresiile şi concluziile lor cu datele obiective ale statisticii şi încercînd să obţină indicaţii concrete, practice pentru viitor, din care să se vadă dacă, în prezenţa cutăror rezultate ale experienţei, este cazul să înaintăm imediat în aceeaşi direcţie sau să schimbăm întrucîtva direcţia, procedeele, metoda şi cum anume să le schimbăm, sau, în interesul cauzei, să ne oprim, să verificăm încă şi încă o dată experienţa, să modificăm poate cîte ceva ş.a.m.d.

Tovarăşi, un adevărat lucrător din domeniul economic (permiteţi-mi şi mie să fac puţină „propagandă pe linie de producţie“ !) ştie că capitaliştii şi organizatorii de trusturi, chiar şi în ţările cele mai înaintate, s-au ocupat ani de-a rîndul, uneori cîte zece ani şi mai bine, cu studierea şi verificarea experienţei practice dobîndite de ei (şi de alţii) şi că, în acest timp, ei au corectat şi refăcut cele începute, s-au întors înapoi, au făcut multe îndreptări pentru a ajunge la un sistem perfect adecvat de conducere şi de selecţionare a funcţionarilor administrativi superiori şi inferiori etc. Aşa era în regimul capitalist, care, în întreaga lume civilizată, s-a sprijinit în activitatea lui economică pe *experienţa şi pe deprinderile căpătate în decurs de veacuri*. Noi însă construim pe un teren nou, pe care, într-o perioadă foarte îndelungată, trebuie să depunem o muncă foarte perseverentă şi plină de răbdare pentru a schimba deprinderile pe care

www.dacoromanica.ro

ni le-a lăsat moştenire capitalismul şi a căror schimbare nu se poate face decît încetul cu încetul. Este cu totul greşit să pui această problemă aşa cum o pune Troţki. „Au oare — a întrebat el pe un ton exclamativ în cuvîntarea sa de la 30 decembrie —, au oare muncitorii noştri, activiştii noştri de partid şi de sindicat o educaţie pe linie de producţie ? Da sau nu ? Eu răspund : nu“ (p. 29). E ridicol să pui astfel o asemenea problemă. E ca şi cum ai întreba : are oare cutare divizie o cantitate suficientă de pîslari ? Da sau nu ?

Noi şi peste zece ani vom fi, desigur, nevoiţi să spunem că toţi activiştii noştri de partid şi sindicali nu posedă o suficientă educaţie pe linie de producţie. Aşa cum peste zece ani nu vor avea o suficientă educaţie militară toţi activiştii de partid şi sindicali şi aceia ai departamentului armatei. Dar un *început* de educaţie pe linie de producţie a fost făcut la noi prin aceea că circa o mie de muncitori — membri şi delegaţi ai sindicatelor — fac parte din administraţie sau conduc întreprinderi, direcţii generale şi instituţii şi mai înalte. Principiul fundamental al „educaţiei pe linie de producţie“, al educaţiei *noastre*, a vechilor ilegalişti şi ziarişti de profesie, constă în a ne apuca noi înşine şi a învăţa şi pe alţii să se apuce să studieze cu cea mai mare atenţie şi în modul cel mai amănunţit propria noastră experienţă practică potrivit regulii : „măsoară de două ori şi taie o dată“. O verificare perseverentă, lentă, prudentă, concretă, practică a ceea ce au făcut aceşti o mie de oameni, o corectare şi mai prudentă, şi mai concretă a muncii lor şi o înaintare mai departe numai după ce utilitatea procedeului respectiv, a sistemului de conducere respectiv, a proporţiei respective, a selecţionării respective a oamenilor etc. va fi fost pe deplin dovedită — iată regula principală, esenţială, pe care trebuie s-o urmeze neapărat „educaţia pe linie de producţie“. Şi tocmai această regulă o încalcă tov. Troţki prin toate tezele sale, prin întregul său mod de a pune problema. Toate tezele, întreaga broşură-platformă a tovarăşului Troţki sînt de aşa natură, încît prin greşelile lor au distras atenţia şi forţele partidului de la munca practică „de producţie“ şi le-au antrenat într-o logomahie deşartă, lipsită de conţinut.

www.dacoromanica.ro

DIALECTICĂ ŞI ECLECTISM. „ŞCOALĂ" ŞI „APARAT"

Una dintre numeroasele calităţi preţioase ale tovarăşului Buharin este capacitatea sa teoretică şi interesul cu care caută să descopere în fiecare problemă rădăcinile ei teoretice. Aceasta este o calitate foarte preţioasă, fiindcă nu-ţi poţi lămuri nici un fel de greşeli, inclusiv cele politice, dacă nu descoperi rădăcinile lor teoretice la cel ce le comite şi dacă nu porneşti de la tezele adoptate de el în mod conştient.

Potrivit acestei tendinţe de a aprofunda din punct de vedere teoretic problema, tov. Buharin, începînd cu discuţia de la 30 decembrie, dacă nu şi mai devreme, a deplasat controversa, mutînd-o tocmai în domeniul arătat.

„Eu — a spus tov. Buharin la 30 decembrie —, consider că e absolut necesar — în aceasta constă esenţa teoretică a ceea ce se numeşte aici «fracţiune» tampon» sau a ideologiei ei — şi mi se pare absolut indiscutabil că nu poate fi lăsat la o parte nici acest factor politic şi nici acest factor economic..." (p. 47).

Esenţa teoretică a greşelii pe care o face aici tov. Buharin constă în aceea că raportul dialectic dintre politic şi economic (despre care ne învaţă marxismul) este, la dînsul, înlocuit prin eclectism. „Şi una, şi alta", „pe de o parte, pe de altă parte" — iată care este poziţia teoretică a lui Buharin. Tocmai în asta constă eclectismul. Dialectica cere să iei în considerare, sub toate aspectele, relaţiile în dezvoltarea lor concretă, iar nu să smulgi la întîmplare o bucăţică de ici şi una de colo. Acest lucru l-am mai arătat atunci cînd m-am referit la politic şi economic.

El este tot atît de neîndoielnic şi atunci cînd e vorba de „tampon". Un tampon este folositor şi necesar dacă trenul partidului are tendinţă de deraiere. Acest lucru e indiscutabil. Buharin a pus sarcina „tamponului" în mod eclectic, luînd o bucăţică de la Zinoviev şi una de la Troţki. Ca „tamponist", el ar fi trebuit să stabilească singur unde, cînd şi în ce greşeşte unul sau altul, unii sau alţii, să stabilească dacă este vorba de o greşeală teoretică sau de o greşeală care constă în lipsă de tact politic, în forme fracţioniste de manifestare sau în exagerare etc., şi

www.dacoromanica.ro

să atace *cu toată puterea fiecare* greşeală de acest fel. Buharin nu şi-a înţeles această misiune de a acţiona ca un „tampon". Iată o dovadă grăitoare în acest sens :

Fracţiunea comunistă din biroul de la Petrograd al Ţektranului (C.C. al sindicatului feroviarilor şi al lucrătorilor din transporturile pe apă) — organizaţie care simpatizează cu Troţki şi care declară deschis că, după părerea ei, „în problema de bază, în problema rolului sindicatelor în producţie, poziţiile tovarăşilor Troţki şi Buharin reprezintă variante ale unuia şi aceluiaşi punct de vedere" — a editat la Petrograd, într-o broşură, coraportul prezentat de tov. Buharin la 3 ianuarie 1921 la Petrograd (N. Buharin. „Despre sarcinile sindicatelor". Petrograd, 1921). În acest coraport citim :

„La început tovarăşul Troţki s-a exprimat în sensul că trebuie înlocuită conducerea sindicatelor, că trebuie selecţionaţi tovarăşi corespunzători etc., iar mai înainte s-a situat chiar pe punctul de vedere al «scuturării», la care acum a renunţat, şi de aceea este cu totul absurd să prezinţi «scuturarea» ca un argument împotriva tovarăşului Troţki" (p. 5).

N-am să mă opresc asupra numeroaselor inexactităţi de fond cuprinse în această expunere. (Cuvîntul „scuturare" a fost folosit de Troţki la cea de-a V-a Conferinţă generală a sindicatelor din Rusia, care a avut loc între 2 şi 6 noiembrie. Despre „selecţionarea personalului de conducere", Troţki a vorbit în paragr. 5 al tezelor sale, pe care le-a prezentat Comitetului Central la 8 noiembrie şi care, în treacăt fie zis, au fost publicate în foaie volantă de către unul din partizanii lui Troţki. Întreaga broşură a lui Troţki : „Rolul şi sarcinile sindicatelor", apărută la 25 decembrie, este pătrunsă de acelaşi mod de a gîndi, de acelaşi spirit care a fost semnalat de mine mai înainte. Unde şi prin ce s-a exprimat această „renunţare", nu se ştie.) Dar alta este tema de care mă ocup eu acum. Dacă „tamponul" este eclectic, el trece cu vederea unele greşeli şi vorbeşte despre altele ; trece sub tăcere greşelile la 30 decembrie 1920 la Moscova, în faţa a mii de activişti de partid din întreaga ţară, şi vorbeşte despre greşeli la Petrograd la 3 ianuarie 1921. Dacă „tamponul" este dialectic, el atacă cu

www.dacoromanica.ro

toată puterea orice greşeală pe care o constată la cele două părţi sau la toate părţile. Or, tocmai acest lucru nu-l face Buharin. El nici nu încearcă să analizeze broşura lui Troţki din punctul de vedere al politicii de scuturare. El *o trece pur şi simplu sub tăcere*. Nu e de mirare că acest fel de a-şi îndeplini rolul de tampon provoacă rîsetele tuturor.

Mai departe. În aceeaşi cuvîntare rostită de Buharin la Petrograd citim la pagina 7 :

„Greşeala tovarăşului Troţki este că el nu susţine în măsură suficientă factorul şcoală a comunismului".

În discuţia de la 30 decembrie, Buharin emite următorul raţionament :

„Tov. Zinoviev a spus că sindicatele sînt o şcoală a comunismului, iar Troţki a afirmat că ele sînt un aparat tehnic-administrativ de conducere a producţiei. Eu nu văd nici un temei logic pentru a conchide că prima teză sau cea de-a doua nu este justă : sînt juste amîndouă, precum justă este şi o îmbinare a lor" (p. 48).

Aceeaşi idee o găsim în teza a 6-a a lui Buharin şi a „grupului" sau „fracţiunii" sale : „...pe de o parte, ele (sindicatele) sînt o şcoală a comunismului,... pe de altă parte, sînt — şi încă într-o măsură din ce în ce mai mare — o parte integrantă a aparatului economic şi a aparatului puterii de stat în general..." („Pravda" din 16 ianuarie).

Tocmai asta este principala greşeală teoretică a tovarăşului Buharin că el înlocuieşte dialectica marxismului prin eclectism (care e deosebit de răspîndit printre autorii diferitelor sisteme filozofice „la modă" şi reacţionare).

Tov. Buharin vorbeşte de temeiuri „logice". Întreaga sa argumentaţie dovedeşte că el — poate fără să-şi dea seama — se situează aici pe punctul de vedere al logicii formale sau scolastice, şi nu pe acela al logicii dialectice sau marxiste. Pentru a lămuri acest lucru, am să încep cu un exemplu foarte simplu, dat chiar de tov. Buharin. La discuţia de la 30 decembrie, el a spus :

„Tovarăşi, multora dintre dv. discuţiile care au loc aici le fac o impresie cam de felul acesta : vin doi oameni şi se întreabă unul pe altul ce este paharul care se află pe masă. Unul spune : «este

www.dacoromanica.ro

un cilindru de sticlă, şi afurisit să fie cine o spune că nu-i aşa». Celălalt spune : «paharul este un recipient de băut, şi afurisit să fie cine o spune că nu-i aşa»" (p. 46).

Prin acest exemplu, Buharin, precum vedeţi, voia să-mi explice în mod popular cît de mare e prejudiciul unilateralităţii. Primesc cu recunoştinţă această explicaţie şi, pentru a-i dovedi prin fapte recunoştinţa mea, am să-i răspund explicîndu-i în mod popular ce este eclectismul spre deosebire de dialectică.

Un pahar este, incontestabil, un cilindru de sticlă şi, totodată, el este un recipient de băut. Dar el nu are numai aceste două însuşiri sau calităţi sau laturi, ci şi un număr infinit de alte însuşiri, calităţi, laturi, relaţii şi „mijlociri" cu tot restul lumii. Paharul este un obiect greu, care poate servi ca proiectil. El poate servi ca presse-papiers, ca adăpost pentru un fluture prins, poate fi preţuit ca obiect cu incrustaţii sau desene artistice, cu totul independent de faptul că este sau nu bun pentru băut, că este sau nu făcut din sticlă, că are o formă perfect cilindrică sau nu tocmai cilindrică etc. etc.

Mai departe. Dacă acum am nevoie de un pahar ca recipient de băut, pentru mine nu este de loc important să ştiu dacă forma lui este perfect cilindrică sau dacă el este într-adevăr făcut din sticlă ; în schimb, este important ca el să n-aibă vreo crăpătură la fund şi ca, folosindu-mă de el, să nu-mi tai buzele etc. Dacă n-am nevoie de un pahar pentru băut, ci pentru o întrebuinţare la care poate servi orice cilindru de sticlă, atunci mă pot servi şi de un pahar cu crăpătură la fund sau chiar fără fund etc.

Logica formală, la care ne limităm în şcolile noastre (şi trebuie să ne limităm — cu unele corectări — în clasele inferioare), ia definiţiile formale, conducîndu-se după ceea ce este mai obişnuit sau după ceea ce sare mai ades în ochi şi se limitează la atît. Dacă, în acest caz, luăm două sau mai multe definiţii diferite şi le îmbinăm cu totul la întîmplare (şi cilindru de sticlă, şi recipient pentru băut), obţinem o definiţie eclectică, care ne arată diferite laturi ale obiectului, şi altceva nimic.

Logica dialectică ne cere să mergem mai departe. Pentru a cunoaşte într-adevăr un obiect, trebuie să cuprindem, să

www.dacoromanica.ro

studiem toate laturile, toate conexiunile şi „mijlocirile" lui. Acest lucru nu ne va reuşi niciodată pe deplin, dar cerinţa multilateralităţii ne fereşte de greşeli şi de anchilozare. Asta în primul rînd. În al doilea rînd, logica dialectică cere să iei obiectul în dezvoltarea, în „automişcarea" lui (cum spune uneori Hegel), în schimbarea lui. În ce priveşte paharul, acest lucru nu se vede clar dintr-odată, dar nici paharul nu rămîne neschimbat, şi îndeosebi se schimbă destinaţia lui, întrebuinţarea lui, *legătura* lui cu lumea înconjurătoare. În al treilea rînd, într-o „definiţie" completă a obiectului trebuie să intre întreaga practică umană, şi ca criteriu al adevărului şi ca determinant practic al legăturii dintre obiect şi ceea ce este necesar omului. În al patrulea rînd, logica dialectică ne învaţă că „nu există adevăr abstract, adevărul este întotdeauna concret", cum obişnuia să spună, împreună cu Hegel, răposatul Plehanov. (Mi se pare că este cazul, în paranteză, să atrag atenţia tinerilor membri de partid că *nu* poţi deveni un comunist conştient, un comunist *adevărat* fără a studia — subliniez : a *studia* — tot ceea ce a scris Plehanov în domeniul filozofiei, fiindcă asta-i tot ce-i mai bun în întreaga literatură marxistă internaţională *.)

Bineînţeles, eu n-am epuizat noţiunea de logică dialectică. Dar deocamdată ajunge şi atît. Se poate trece de la pahar la sindicate şi la platforma lui Troţki.

„Pe de o parte şcoală, iar pe de altă parte aparat", spune Buharin şi aşa scrie şi în tezele sale. Greşeala lui Troţki este că „nu susţine în suficientă măsură factorul şcoală"... greşeala lui Zinoviev este că nu ţine suficient seama de „factorul" aparat.

De ce este acest raţionament al lui Buharin un eclectism mort şi lipsit de conţinut ? Pentru că la Buharin nu găsim nici urmă de încercare de a analiza în mod independent,

* Cu acest prilej nu putem să nu arătăm, în primul rînd, că ar fi de dorit ca în ediţia, în curs de apariţie, a operelor lui Plehanov, toate articolele de filozofie să fie grupate laolaltă într-unul sau mai multe volume aparte, cu indexuri amănunţite etc., fiindcă volumele acestea trebuie să facă parte din seria de manuale obligatorii ale comunismului. În al doilea rînd, statul muncitoresc, după părerea mea, trebuie să pretindă profesorilor de filozofie să cunoască expunerile lui Plehanov asupra filozofiei marxiste şi să ştie să transmită cunoştinţele lor studenţilor. Dar, vorbind în felul acesta, am şi început să mă abat de la „propagandă" la „administrare".

www.dacoromanica.ro

din punctul său de vedere, atît întreaga istorie a acestei controverse (marxismul, *adică* logica dialectică, cere să se facă neapărat o asemenea analiză), cît şi întregul mod de a ataca problema, întregul mod de a pune — sau, dacă vreţi, întreaga orientare a modului de a pune — problema în momentul de faţă, în împrejurările concrete date. Nu vedem la el nici urmă de încercare în acest sens ! El abordează problema fără să procedeze cît de cît la o studiere concretă, recurge la abstracţii goale, ia o bucăţică de la Zinoviev şi una de la Troţki. Tocmai în asta constă eclectismul.

Ca să explic şi mai clar acest lucru, am să dau un exemplu. Eu nu ştiu absolut nimic despre insurgenţii şi revoluţionarii din China de sud (în afară de cele aflate din 2—3 articole ale lui Sun Iat-sen şi din cîteva cărţi şi articole de ziar pe care le-am citit cu mulţi ani în urmă). Din moment ce acolo au loc insurecţii, există, probabil, şi controverse între chinezul nr. 1, care spune că insurecţia este un produs al luptei de clasă, care s-a ascuţit extrem de mult şi a cuprins întreaga naţiune, şi chinezul nr. 2, care spune că insurecţia este o artă. Fără să ştiu ceva mai mult, eu pot să scriu nişte teze ca acelea ale lui Buharin : „pe de o parte,... pe de altă parte". Unul n-a ţinut îndeajuns seama de „factorul" artă, iar celălalt de „factorul ascuţire" etc. Aşa ceva ar fi un eclectism mort şi lipsit de conţinut, fiindcă lipseşte o studiere *concretă* a controversei *date*, a problemei date, a felului dat de a o aborda etc.

Sindicatele sînt dintr-un punct de vedere o şcoală ; dintr-alt punct de vedere — un aparat ; dintr-un al treilea punct de vedere — o organizaţie a oamenilor muncii ; dintr-un al patrulea punct de vedere — o organizaţie aproape numai a muncitorilor industriali ; dintr-un al cincilea punct de vedere — o organizaţie pe ramuri de producţie * ş.a.m.d. La Buharin nu găsim nici urmă de fundamentare, de analiză proprie, menită să demonstreze de ce trebuie luate primele două „laturi" ale problemei sau ale

* În treacăt fie spus, Troţki a comis şi aici o greşeală. El crede că sindicat de producţie înseamnă un sindicat al cărui rol este să stăpînească producţia. Asta nu-i adevărat. Sindicat de producţie înseamnă un sindicat care organizează pe muncitori pe ramuri de producţie, ceea ce este şi inevitabil în condiţiile actualului nivel al tehnicii şi culturii (atît în Rusia, cît şi în întreaga lume).

www.dacoromanica.ro

obiectului, şi nu a treia, a patra, a cincea ş.a.m.d. De aceea nici tezele grupului buharinist nu sînt altceva decît vorbărie eclectică. Buharin pune cu totul greşit, în mod eclectic întreaga problemă a raportului dintre „şcoală" şi „aparat".

Ca să punem în mod just această problemă, trebuie să trecem de la abstracţiile goale la controversa concretă, adică la controversa dată. Luaţi cum vreţi această controversă, aşa cum s-a ivit ea la cea de-a V-a Conferinţă generală a sindicatelor din Rusia sau aşa cum a tratat-o şi a *orientat-o* însuşi Troţki prin a sa broşură-platformă din 25 decembrie, şi veţi vedea că *întregul* mod de a pune problema, întreaga orientare a lui Troţki sînt greşite. El n-a înţeles că sindicatele trebuie şi pot să fie privite ca o şcoală şi atunci cînd pui chestiunea „trade-unionismului sovietic", şi atunci cînd vorbeşti despre propagandă pe linie de producţie în general, şi atunci cînd pui, *aşa* cum pune Troţki, problema „îngemănării", a participării sindicatelor la conducerea producţiei. În această din urmă problemă, aşa cum este ea pusă în întreaga broşură-platformă a lui Troţki, greşeala constă în neînţelegerea faptului că sindicatele sînt *o şcoală de conducere tehnică-administrativă* a *producţiei.* Nu „pe de o parte şcoală, iar pe de altă parte altceva", ci *sub toate aspectele* — în cadrul actualei controverse, cînd Troţki pune problema aşa cum o pune — *sindicatele sînt o şcoală*, o şcoală a unirii, o şcoală a solidarităţii, o şcoală a apărării intereselor proprii, o şcoală de gospodărire, o şcoală de conducere. Tov. Buharin, în loc să înţeleagă şi să îndrepte această greşeală fundamentală a tov. Troţki, a procedat la o corectare ridicolă : „pe de o parte, pe de altă parte".

Să abordăm problema în mod şi mai concret. Să vedem ce sînt actualele sindicate ca „aparat" de conducere a producţiei. Am văzut cum dintr-o serie de date incomplete reiese că aproximativ 900 de muncitori membri şi delegaţi ai sindicatelor fac parte din personalul de conducere a producţiei. Măriţi, dacă vreţi, această cifră de zece ori şi chiar de o sută de ori — să presupunem chiar, pentru a vă face o concesie şi a vă explica cît de adîncă e greşeala voastră, că în „mersul nostru înainte" se va înregistra în timpul cel mai apropiat o asemenea viteză de necrezut —, şi tot nu

www.dacoromanica.ro

vom ajunge să avem decît un procent infim de *conducători* direcţi în comparaţie cu masa totală a celor 6 000 000 de membri ai sindicatelor. Şi de aici se vede şi mai clar că a-ţi îndrepta întreaga atenţie spre „pătura conducătoare", cum face Troţki, a vorbi despre rolul sindicatelor în producţie şi despre conducerea producţiei fără a ţine seama de faptul că 98,5% *învaţă* (6 000 000 — 90 000 = 5 910 000 = 98,5% din numărul total), *şi trebuie să mai înveţe mult timp*, înseamnă a face o greşeală esenţială. Nu şcoală *şi* conducere, ci *ş c o a l ă de conducere.*

Combătîndu-l pe Zinoviev la 30 decembrie şi învinuindu-l în mod absolut gratuit şi nejust că neagă „sistemul numirilor de sus", adică dreptul şi datoria Comitetului Central de a face numiri, tov. Troţki a emis, fără să vrea, o antiteză extrem de caracteristică :

„...Zinoviev — a spus el — abordează în mod prea propagandistic fiecare problemă practică, concretă, uitînd că aici are în faţă nu numai un material pentru agitaţie, dar şi o problemă care trebuie rezolvată în mod administrativ" (p. 27).

Am să explic numaidecît, şi în mod amănunţit, cum *ar putea* să fie abordată în mod administrativ problema dată. Dar tocmai aici e greşeala de căpetenie a tov. Troţki, că *problemele* puse de el însuşi, în a sa broşură-platformă, le-a abordat (mai bine zis, le-a examinat în pripă) ca un *administrator*, pe cîtă vreme el putea şi trebuia să abordeze *aceste* probleme *numai şi numai ca propagandist.*

Într-adevăr, ce-i bun la Troţki ? Ceea ce-i bun la el, dar nu în tezele sale, ci în *cuvîntările* rostite de el — mai cu seamă atunci cînd uită de polemica sa nereuşită cu aşa-zisa aripă „conservatoare" a activiştilor din sindicate —, este, fără îndoială, *propaganda pe linie de producţie.* Printr-o muncă practică „gospodărească" în comisia sindicală, prin cuvîntările sale şi prin activitatea sa publicistică, în calitate de membru şi colaborator al Biroului central de propagandă pe linie de producţie, tov. Troţki ar fi adus, fără îndoială (şi va aduce, fără îndoială), un mare folos cauzei. Greşeala o constituie „tezele-platformă". Ca un fir roşu trece prin ele maniera lui administrativă de a aborda „criza" din mişcarea sindicală, „cele două tendinţe" din sindicate, inter-

www.dacoromanica.ro

pretarea programului P.C. (b) din Rusia, „trade-unionismul sovietic", „educaţia pe linie de producţie" şi „îngemănarea". Am enumerat acum toate temele principale ale „platformei" lui Troţki, şi în momentul de faţă, cu materialul de care dispune Troţki, tocmai aceste teme pot fi abordate în mod just numai prin procedee propagandistice.

Statul ţine de domeniul constrîngerii. Ar fi o nebunie să renunţăm la constrîngere mai ales în epoca dictaturii proletariatului. „Administrarea" şi metodele administrative sînt aici obligatorii. Partidul este avangarda — direct cîrmuitoare — a proletariatului, este conducătorul. Excluderea din partid, iar nu constrîngerea — iată mijlocul specific de influenţare, de curăţire şi călire a avangărzii. Sindicatele sînt un rezervor al puterii de stat, sînt o şcoală a comunismului, o şcoală de gospodărire. În acest domeniu, ceea ce e specific şi principal *nu* e conducerea, *ci „l e g ă t u r a" „între* administraţia centrală" (şi locală, fireşte) „de stat, economia naţională şi *masele largi* ale oamenilor muncii" (aşa cum spune programul partidului nostru, în paragr. 5 din partea economică, consacrat sindicatelor).

Ca un fir roşu trece prin întreaga broşură-platformă a lui Troţki modul greşit cum pune el această problemă şi cum înţelege acest raport.

Închipuiţi-vă că Troţki ar fi elaborat această faimoasă „îngemănare" în legătură cu celelalte teme ale platformei sale şi că ar fi abordat întreaga problemă sub alt aspect. Închipuiţi-vă că broşura lui ar fi fost în întregime consacrată sarcinii de a examina în mod amănunţit, să zicem, 90 din cele 900 de cazuri de „îngemănare", de cumulare, de către persoanele respective, a funcţiilor deţinute în Consiliul economic superior, pe linia conducerii industriei cu funcţiile deţinute în calitate de aleşi ai sindicatelor, de cumulare a calităţii de membri ai sindicatelor cu calitatea de activişti permanenţi ai mişcării sindicale. Închipuiţi-vă că aceste 90 de cazuri ar fi fost analizate împreună cu datele furnizate de sondajul statistic, împreună cu rapoartele şi dările de seamă prezentate de revizorii şi instructorii Inspecţiei muncitoreşti-ţărăneşti şi ai respectivelor comisariate ale poporului, adică ar fi fost analizate pe baza datelor furnizate de instituţiile administrative, ar fi fost analizate din

www.dacoromanica.ro

punctul de vedere al rezultatelor obținute în muncă, al succeselor înregistrate în producție etc. Am fi avut, în acest caz, o justă abordare administrativă a problemei, și ea ar fi îndreptățit pe deplin linia „scuturării", care constă în a-ți îndrepta atenția asupra unor chestiuni de felul acesta : cine trebuie destituit, cine transferat și cine numit, și ce cerințe trebuie formulate chiar acum față de „pătura conducătoare". Dacă Buharin, în cuvîntarea sa de la 3 ianuarie, care a fost publicată de tektraniștii din Petrograd, a spus că mai înainte Trotki s-a pronunțat pentru „scuturare", dar că acum a renunțat la acest punct de vedere, înseamnă că și de astă dată Buharin cade într-un eclectism ridicol sub raportul practic și absolut inadmisibil din punct de vedere teoretic pentru un marxist. Buharin privește problema în mod abstract, neștiind (sau nevrînd) s-o abordeze în mod concret. Atîta timp cît noi, C.C. al partidului și întregul partid, vom administra, adică vom conduce statul, nu vom renunța și nu vom putea renunța niciodată la „scuturare", adică la destituiri, transferări, numiri, concedieri etc. Dar în broșura-platformă a lui Trotki nu se folosește de loc acest material și nu se pune în nici un caz o „problemă practică concretă". Nu despre o „problemă practică concretă" au discutat Zinoviev și Trotki, nu despre ea discut eu cu Buharin, și nu despre ea discută întregul partid, ci despre problema *„tendințelor* din mișcarea sindicală" (sfîrșitul tezei a 4-a a lui Trotki).

Aceasta este prin esența ei o problemă politică. O îndreptare a greșelii lui Trotki prin mici corectări și completări eclectice, așa cum vrea Buharin, care, se înțelege, este animat de sentimentele și intențiile cele mai umane, este, prin însăși esența problemei — a „problemei" concrete, date — imposibilă.

În acest caz există doar o singură soluție.

Să fie just rezolvată problema politică a „tendințelor din mișcarea sindicală", a raportului dintre clase, a raportului dintre politic și economic, a rolului specific al statului, al partidului, al sindicatelor ca „școală" și ca aparat etc. Aceasta în primul rînd.

În al doilea rînd : pe baza rezolvării politice juste, să ducem — mai bine zis, să desfășurăm — cu răbdare o în-

www.dacoromanica.ro

delungată, sistematică, perseverentă, variată, repetată propagandă pe linie de producţie, s-o desfăşurăm pe scara întregului stat, în numele şi sub conducerea unei instituţii de stat.

În al treilea rînd : să nu confundăm „problemele practice concrete" cu acele controverse despre tendinţele care sînt într-adevăr de domeniul „vorbăriei de partid" şi al discuţiilor largi, ci să le punem în mod concret în cadrul unor comisii care să procedeze în mod practic, audiind martori, studiind rapoarte, dări de seamă, date statistice şi pe baza tuturor acestor elemente — şi numai pe baza lor, numai în astfel de condiţii, numai în urma unei hotărîri a organului sovietic sau a organului de partid respectiv, sau a ambelor acestor organe —, să procedăm la o „scuturare".

Or, la Troţki şi la Buharin a ieşit un mişmaş de greşeli politice în modul de a pune problema, însoţite de o rupere a legăturii de transmisie, a curelelor de transmisie, de un atac sau de o şarjă împotriva „administrării" în vînt, în gol. Sursa „teoretică" a greşelii — din moment ce Buharin, prin exemplul lui cu „paharul", a pus chestiunea sursei teoretice — este clară. Greşeala teoretică — în cazul de faţă, gnoseologică — a lui Buharin constă în înlocuirea dialecticii prin eclectism. Punînd problema în mod eclectic, el s-a încurcat de tot şi a alunecat în sindicalism. Greşeala lui Troţki este că priveşte lucrurile în mod unilateral, se aprinde repede, exagerează, se îndărătniceşte. Platforma lui se bazează pe ideea că paharul e un recipient de băut, dar în cazul de faţă se constată că el n-are fund...

ÎNCHEIERE

Îmi mai rămîne acum să mă ocup, pe scurt, de unele puncte care, dacă ar fi trecute sub tăcere, ar putea să dea loc la nedumeriri.

În teza a 6-a a „platformei" sale, tov. Troţki a reprodus, din partea economică a programului P.C. (b) din Rusia, paragr. 5, în care se vorbeşte despre sindicate. Peste două pagini, în teza a 8-a, dînsul spune :

„...Pierzîndu-şi vechea lor bază de existenţă — lupta economică de clasă —, sindicatele"... (aici se face o afir-

www.dacoromanica.ro

maţie inexactă, se comite o exagerare pripită : sindicatele au pierdut o bază cum este lupta economică *de clasă,* dar n-au pierdut de loc şi, din păcate, mulţi ani de acum încolo nu vor putea să piardă o bază cum este „lupta economică" *fără caracter de clasă,* în sensul luptei împotriva deformărilor birocratice ale aparatului sovietic, în sensul apărării intereselor materiale şi spirituale ale maselor de oameni ai muncii pe căi şi prin mijloace inaccesibile acestui aparat etc.)..., „sindicatele, datorită unei serii de condiţii, n-au reuşit să adune în rîndurile lor forţele necesare şi să elaboreze metodele necesare pentru a fi în stare să rezolve noua sarcină pe care le-o pune în faţă revoluţia proletară şi care este formulată de programul nostru : aceea de a *organiza producţia*" (subliniat de Troţki, p. 9, teza a 8-a).

Şi aceasta este o exagerare pripită, care poartă în sine germenul unei grave erori. Programul nu dă o asemenea formulare şi nu pune în faţa sindicatelor o sarcină ca aceea de a „organiza producţia". Să urmărim pas cu pas fiecare idee şi fiecare teză din programul partidului nostru în ordinea în care ele figurează în textul programului :

(1) „Aparatul organizatoric" (nu orice aparat) „al industriei socializate trebuie să se sprijine în primul rînd" (iar nu exclusiv) „pe sindicate" (2). „Ele trebuie să se elibereze tot mai mult de spiritul îngust de breaslă" (cum să se elibereze ? sub conducerea partidului şi în procesul înrîuririi educative şi de orice alt gen pe care proletariatul o exercită asupra masei muncitoare neproletare) „şi să se transforme în mari uniuni pe ramuri de producţie, care să cuprindă majoritatea oamenilor muncii şi, cu timpul, pe absolut toţi oamenii muncii din ramura respectivă de producţie..."

Aceasta este prima parte a secţiunii din programul partidului care este consacrată sindicatelor. Precum vedeţi, în această parte se pun „condiţii" foarte *„stricte"* pentru viitor şi care cer o muncă foarte îndelungată. Dar iată ce urmează mai departe :

„...Sindicatele, care potrivit legilor Republicii sovietice şi practicii statornicite, participă..." (un cuvînt, după cum vedeţi, foarte prudent : numai participă) „...la activitatea tuturor organelor locale şi centrale de conducere a in-

www.dacoromanica.ro

dustriei, trebuie să ajungă să concentreze efectiv în mîinile lor toată conducerea întregii economii naţionale, privită ca un singur tot economic..." (notaţi : trebuie să ajungă să concentreze efectiv conducerea nu a unor ramuri industriale şi nu a industriei, ci a întregii economii naţionale, şi chiar ca un singur tot economic ; această condiţie, care e o condiţie economică, va putea fi socotită ca fiind într-adevăr îndeplinită abia atunci cînd, în industrie ca şi în agricultură, micii producători vor reprezenta mai puţin de jumătate din populaţie şi din economia naţională)... „Asigurînd în felul acesta"... (numai „în felul acesta", care permite să se realizeze treptat toate condiţiile indicate mai sus)... „o legătură indisolubilă între administraţia centrală de stat, economia naţională şi masele largi ale oamenilor muncii, sindicatele trebuie să le atragă pe scară cît mai largă pe acestea din urmă"... (adică masele, adică majoritatea populaţiei)... „la munca directă de conducere a economiei. Participarea sindicatelor la conducerea economiei şi atragerea de către ele a maselor largi la această muncă sînt totodată principalul mijloc de luptă împotriva birocratizării aparatului economic al Puterii sovietice şi dau posibilitatea de a organiza un control cu adevărat popular asupra rezultatelor producţiei".

Aşadar, în ultima frază găsim din nou o expresie foarte prudentă : „participarea la conducerea economiei" ; din nou se arată că atragerea maselor largi constituie principalul (dar nu singurul) mijloc de luptă împotriva birocratismului ; şi în încheiere o indicaţie extrem de prudentă : „*dă posibilitatea*" de a organiza „un *control popular*", adică muncitoresc-ţărănesc, şi nicidecum unul exclusiv proletar.

A trage din toate acestea concluzia că programul partidului nostru „a formulat" sarcina sindicatelor de „a organiza producţia" este vădit greşit. Şi dacă stărui în această falsă interpretare, dacă o introduci în tezele-platformă, din asta n-o să poată ieşi nimic altceva decît o deviere anticomunistă, sindicalistă.

În treacăt aş vrea să remarc că, în tezele sale, tov. Troţki scrie că, „în ultima perioadă, noi nu ne-am apropiat de ţelul fixat în program, ci, dimpotrivă, ne-am îndepărtat"

www.dacoromanica.ro

(p. 7, teza a 6-a). Asta este o afirmaţie gratuită şi, după părerea mea, inexactă. Nu poţi dovedi acest lucru, aşa cum a încercat să facă Troţki în cadrul discuţiilor, invocînd faptul că a fost recunoscut „chiar" de către sindicate. Pentru partid ele nu sînt instanţa supremă. Şi în general acest lucru poate fi dovedit numai printr-o foarte serioasă studiere obiectivă a unui mare număr de fapte. Aceasta în primul rînd. Şi, în al doilea rînd, chiar dacă acest lucru ar fi dovedit, ar rămîne încă deschisă chestiunea : din ce cauză ne-am îndepărtat ? Din cauză că „numeroşi activişti sindicali" „resping noile sarcini şi metode", aşa cum crede Troţki, sau din cauză că „noi" „n-am reuşit să adunăm în rîndurile noastre forţele necesare şi să elaborăm metodele necesare pentru" a curma şi înlătura unele exagerări inutile şi dăunătoare ale birocratismului.

În legătură cu aceasta ar fi cazul să vorbim despre imputarea pe care ne-a făcut-o tov. Buharin la 30 decembrie (şi pe care Troţki a repetat-o ieri, 24 ianuarie, în cursul discuţiei purtate de noi în cadrul fracţiunii comuniste de la Congresul al II-lea al minerilor), anume că „am renegat linia trasată de Congresul al IX-lea al partidului" (p. 46 din darea de seamă asupra discuţiei de la 30 decembrie). La Congresul al IX-lea, zic ei, Lenin s-a pronunţat pentru militarizarea muncii şi a luat în derîdere referirile la democraţie, iar acum „a renegat" această poziţie. În cuvîntul său de încheiere de la 30 decembrie, tov. Troţki şi-a condimentat, ca să zicem aşa, această imputare a sa cu nişte afirmaţii deosebit de incisive : „Lenin ia în consideraţie faptul că în sindicate are loc... o grupare a tovarăşilor cu tendinţe opoziţioniste" (p. 65) ; el abordează chestiunea „sub un unghi de vedere diplomatic" (p. 69) ; „se fac unele manevrări înăuntrul grupărilor din partid" (p. 70) etc. Modul acesta în care prezintă tov. Troţki lucrurile este, desigur, foarte măgulitor pentru dînsul, dar este mai rău decît nemăgulitor pentru mine. Dar să vedem ce spun faptele.

În cadrul aceleiaşi discuţii de la 30 decembrie, Troţki şi Krestinski fac constatarea că „încă în iulie (1920) tov. Preobrajenski a ridicat, în faţa Comitetului Central, chestiunea că noi trebuie să adoptăm o linie nouă în ceea ce priveşte

www.dacoromanica.ro

viaţa internă a organizaţiilor noastre muncitoreşti" (p. 25). În august, tov. Zinoviev întocmeşte un proiect de scrisoare şi Comitetul Central aprobă *scrisoarea Comitetului Central* cu privire la lupta împotriva birocratismului şi la lărgirea democratismului. În septembrie problema este pusă în discuţia conferinţei de partid şi hotărîrea acesteia este aprobată de Comitetul Central. În decembrie problema luptei împotriva birocratismului este dezbătută de Congresul al VIII-lea al Sovietelor. Prin urmare, întregul Comitet Central, întregul partid şi întreaga republică muncitorească-ţărănească au considerat că este necesar să pună la ordinea zilei problema birocratismului şi a combaterii lui. Rezultă oare de aici că s-a comis o „renegare" a hotărîrilor adoptate de Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia ? Nu, nu reiese. Nu poate fi vorba aici de nici o renegare. Justeţea hotărîrilor cu privire la militarizarea muncii etc. este incontestabilă, şi eu n-am nici un motiv să-mi retrag ironiile mele pe seama referirilor la democraţie făcute de cei ce combăteau aceste hotărîri. De aici rezultă numai că, în organizaţiile muncitoreşti, noi vom lărgi democratismul, dar fără să facem din el un fetiş ; — că vom acorda o atenţie deosebită luptei împotriva birocratismului ; — că vom înlătura cu deosebită grijă orice exagerări inutile şi dăunătoare ale birocratismului, indiferent de cine ar fi ele semnalate.

Şi acum o ultimă observaţie în legătură cu problema mai puţin importantă a priorităţii şi a nivelării. La discuţia de la 30 decembrie eu am spus că felul cum a formulat tov. Troţki acest punct în teza a 41-a este greşit din punct de vedere teoretic, deoarece din el rezultă că în domeniul consumului e valabilă nivelarea, iar în acela al producţiei prioritatea. Prioritatea, am răspuns eu, înseamnă preferinţă, iar preferinţa fără consum nu înseamnă nimic. Tov. Troţki îmi reproşează acest lucru şi spune că sînt „un mare uituc" şi că „terorizez" lumea (p. 67 şi 68) ; mă mir că nu mă învinovăţeşte şi de manevrare, de diplomaţie ş.a.m.d. El, Troţki a făcut, cică, unele concesii liniei mele nivelatoare, şi totuşi eu îl atac.

În realitate, oricărui cititor care manifestă interes pentru treburile partidului îi stau la dispoziţie documente pre-

www.dacoromanica.ro

cise de partid : rezoluţia din noiembrie a plenarei Comitetului Central, punctul al 4-lea, şi tezele-platformă ale lui Troţki, teza a 41-a. Oricît aş fi eu de „uituc“ şi oricît de bună memorie ar avea tov. Troţki, cert este că teza a 41-a conţine o eroare teoretică, care în rezoluţia din 9 noiembrie a Comitetului Central nu există. În această rezoluţie se spune : „Recunoscînd necesitatea de a menţine principiul priorităţii în înfăptuirea planului economic, Comitetul Central, pe deplin solidar cu hotărîrea ultimei conferinţe generale (adică a conferinţei din septembrie), găseşte că este necesar să se treacă treptat, dar ferm la o nivelare în situaţia diferitelor grupuri de muncitori şi a sindicatelor respective şi să se întărească mereu întreaga organizaţie sindicală“. Este clar că acest punct este îndreptat împotriva Ţektranului şi înţelesul precis al acestei rezoluţii nu poate cu nici un chip să fie răstălmăcit. Principiul priorităţii nu se desfiinţează. Preferinţa dată întreprinderii, sindicatului, trustului, departamentului de primă importanţă (în înfăptuirea planului economic) se menţine, dar totodată „linia nivelării“, care nu a fost apărată de „tov. Lenin“, *ci aprobată de conferinţa partidului şi de Comitetul Central, adică de întregul partid,* cere în mod clar *să se treacă* treptat, dar ferm, la nivelare. Că Ţektranul n-a aplicat această rezoluţie din noiembrie a Comitetului Central reiese din hotărîrea din decembrie a Comitetului Central (adoptată datorită lui Troţki şi Buharin), în care vedem că se aminteşte din nou de „principiile democratismului normal“. Eroarea teoretică a tezei a 41-a constă în aceea că în ea se spune : în domeniul consumului — nivelare, iar în domeniul producţiei — prioritate. Aşa ceva este absurd din punct de vedere economic, fiindcă înseamnă o ruptură între consum şi producţie. Eu n-am spus niciodată şi nici nu puteam să spun aşa ceva. Dacă o uzină nu e necesară, să fie închisă ; să fie închise toate uzinele care nu sînt absolut necesare. Dintre cele absolut necesare să se dea preferinţă celei de primă importanţă. Să se dea preferinţă, bunăoară, transporturilor. În această privinţă nu mai încape discuţie. Dar pentru ca această preferinţă să nu fie excesivă şi avînd în vedere că la Ţektran ea era

www.dacoromanica.ro

excesivă, directiva *partidului* (şi nu a lui Lenin) glăsuieşte : *să se treacă treptat,* dar ferm la nivelare. Dacă după plenara din noiembrie, care a adoptat o hotărîre precisă şi din punct de vedere teoretic justă, Troţki a publicat o broşură fracţionistă despre „cele două tendinţe" şi, în teza a 41-a, a propus o formulare proprie, care este greşită din punct de vedere economic, vinovat de aceasta este el însuşi.

Astăzi, 25 ianuarie, se împlineşte o lună de la manifestarea fracţionistă a tov. Troţki. Că, datorită acestei manifestări neraţionale ca formă şi greşite ca fond, partidul a fost distras de la munca concretă, practică, gospodărească, de producţie, că a fost distras pentru că a trebuit să îndrepte anumite greşeli politice şi teoretice, se vede de pe acum cît se poate de clar. Doar nu degeaba spune o veche zicală : „nu e rău fără bine".

În legătură cu divergenţele interne din Comitetul Central au fost puse în circulaţie, după cît se spune, o seamă de zvonuri monstruoase. În jurul opoziţiei s-au aciuat (şi se aciuează, fără îndoială, şi acum) menşevici şi socialiştirevoluţionari, care amplifică zvonurile, le formulează în termeni nemaipomenit de veninoşi şi scornesc tot felul de basme cu scopul de a ne ponegri în fel şi chip, de a da o răstălmăcire mîrşavă conflictelor, de a le agrava şi a zădărnici astfel munca partidului. Acesta este un procedeu politic al burgheziei, ca şi al democraţilor mic-burghezi, al menşevicilor şi socialiştilor-revoluţionari, care spumegă de mînie împotriva bolşevicilor, şi nu pot să nu spumege, din motive lesne de înţeles. Fiecare membru conştient al partidului cunoaşte acest procedeu politic al burgheziei şi ştie cîte parale face.

Divergenţele din Comitetul Central ne-au determinat să ne adresăm partidului. Discuţia a arătat în mod clar esenţa acestor divergenţe şi proporţiile lor. S-a pus capăt zvonurilor şi bîrfelilor. Partidul învaţă şi se călеşte în lupta cu această boală nouă (nouă în sensul că după Revoluţia din Octombrie am uitat de ea) care e fracţionismul. În

www.dacoromanica.ro

fond avem de-a face cu o boală veche, ale cărei recidive sînt, probabil, inevitabile timp de cîţiva ani, dar a cărei vindecare poate şi trebuie să meargă acum mai repede şi mai uşor.

Partidul învaţă să nu exagereze divergenţele. Aici este locul să repetăm observaţiile juste făcute de tov. Troţki la adresa tov. Tomski: „În toiul celei mai aprinse polemici cu tov. Tomski, eu am spus totdeauna că pentru mine este absolut clar că nu putem avea în sindicate altfel de conducători decît oameni cu experienţă, cu autoritate, cum este tov. Tomski. Am spus acest lucru în fracţiunea de la cea de-a V-a Conferinţă a sindicatelor, şi l-am spus şi zilele acestea la teatrul «Zimin». Lupta de idei în rîndurile partidului nu înseamnă înlăturare reciprocă, ci înrîurire reciprocă" [119] (p. 34 din darea de seamă asupra discuţiei de la 30 decembrie). Se înţelege de la sine că partidul va aplica şi tovarăşului Troţki aceste consideraţiuni juste.

În cursul discuţiei a ieşit la iveală o deviere sindicalistă, mai cu seamă la tov. Şleapnikov şi la grupul său, aşa-zisa „opoziţie muncitorească". Întrucît aceasta este o deviere vădită de la linia partidului, de la comunism, trebuie s-o combatem în mod deosebit, să ne ocupăm în mod special de ea, să dăm o deosebită atenţie explicării caracterului eronat al acestor concepţii, să arătăm pericolul pe care-l reprezintă o asemenea greşeală. Tov. Buharin, care nu s-a sfiit să enunţe fraza sindicalistă: „candidaturi obligatorii" (din partea sindicatelor, pentru organele de conducere), se apără azi în „Pravda" într-un mod foarte nereuşit şi vădit nejust. El, vedeţi dv., a vorbit în alte paragrafe despre rolul partidului! Cred şi eu! Altfel, atitudinea lui l-ar fi dus la ieşirea din partid. Altfel n-ar fi fost vorba doar de o *greşeală* care trebuie îndreptată şi care e lesne de îndreptat. Dacă vorbeşti despre „candidaturi obligatorii" şi nu adaugi imediat că ele *nu* sînt obligatorii pentru partid, înseamnă că comiţi o deviere sindicalistă, că adopţi o poziţie incompatibilă cu comunismul, incompatibilă cu programul de partid al P.C. (b) din Rusia. Dacă adaugi că „*nu* sînt obligatorii pentru partid", înseamnă că înşeli pe muncitorii fără partid prin mirajul unei sporiri oarecare a drepturilor lor, pe cînd în realitate nu se va produce nici

www.dacoromanica.ro

cea mai mică schimbare faţă de ceea ce este acum. Cu cît tov. Buharin va continua să apere devierea sa de la comunism, care e vădit greşită din punct de vedere teoretic şi înşelătoare din punct de vedere politic, cu atît mai triste vor fi rezultatele încăpăţînării lui. Dar nu poţi apăra ceea ce nu poate fi apărat. Partidul nu este împotriva oricărei lărgiri a drepturilor muncitorilor fără partid, dar e de ajuns să stai şi să te gîndeşti puţin, ca să înţelegi care cale poate fi urmată în acest scop şi care nu.

La discuţia din cadrul fracţiunii comuniste de la Congresul al II-lea al muncitorilor mineri din Rusia, platforma lui Şleapnikov, deşi a fost apărată de tov. Kiselev, care se bucură de o deosebită autoritate în acest sindicat, a suferit o înfrîngere : platforma noastră a întrunit 137 de voturi, platforma lui Şleapnikov 62 de voturi, iar aceea a lui Troţki 8. Devierea sindicalistă trebuie lichidată şi va fi lichidată.

În decurs de o lună, atît Petrogradul şi Moscova, cît şi o serie de oraşe de provincie au şi arătat că partidul a reacţionat la discuţie şi a respins cu o majoritate covîrşitoare linia greşită a tov. Troţki. Dacă la „vîrfuri" şi la „periferie", în comitete şi în instituţii s-au semnalat, fără îndoială, unele şovăieli, în schimb masa membrilor de rînd ai partidului, masa muncitorească din partid, în majoritatea ei, ba chiar în covîrşitoarea ei majoritate, s-a pronunţat împotriva acestei linii greşite.

Tov. Kamenev mi-a comunicat că, la discuţia care a avut loc la 23 ianuarie în raionul Zamoskvorecie din Moscova, tov. Troţki a declarat că renunţă la platforma sa şi se uneşte, pe baza unei noi platforme, cu grupul lui Buharin. Din păcate, nici la 23 ianuarie, nici la 24 ianuarie n-am auzit nimic despre asta de la tov. Troţki, care, luînd cuvîntul în cadrul fracţiunii comuniste de la congresul minerilor, m-a combătut. Şi-a schimbat tov. Troţki din nou intenţiile şi platformele, sau lucrurile se explică altfel — nu ştiu. Dar, în orice caz, declaraţia făcută de el la 23 ianuarie arată că partidul, chiar fără să fi ajuns să-şi mobilizeze toate forţele, ci apucînd să exprime doar vederile Petrogradului, Moscovei şi ale unei minorităţi a centrelor

www.dacoromanica.ro

din provincie, a îndreptat totuşi dintr-odată, cu fermitate şi hotărîre, cu repeziciune şi fără şovăială, greşeala tovarăşului Troţki.

Degeaba au jubilat duşmanii partidului. Ei n-au reuşit şi nu vor reuşi să profite de divergenţele — uneori inevitabile — ivite în rîndurile partidului, să se folosească de ele în dauna partidului şi a dictaturii proletariatului din Rusia.

25 ianuarie 1921.

Publicat la 25 şi 26 ianuarie 1921, într-o broşură editată de secţia de presă a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor şi ostaşilor roşii din Moscova
Semnat: N. Lenin

Se tipăreşte după textul broşurii, confruntat cu manuscrisul

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA DECLARAŢIA LUCRĂTORILOR DIN ŢEKTRAN [120]

Avînd în vedere că problema e cît se poate de clară, propun să ne limităm la o consultare a membrilor Comitetului Central. Propun următoarea rezoluţie :

„Dat fiind că pînă la deschiderea congresului (atît a congresului Ţektranului, cît şi a congresului P.C. (b) din Rusia) a rămas atît de puţin timp, eliberarea din muncă este absolut imposibilă şi inadmisibilă. Cea mai mică manifestare de «prigonire», adică de polemică dăunătoare activităţii transporturilor şi susceptibilă să degenereze în atacuri *care ar duce la năruirea disciplinei,* va fi aspru sancţionată de Comitetul Central, care se adresează tuturora cu rugămintea ca astfel de cazuri să-i fie aduse la cunoştinţă".

31. I. *Lenin*

Scris la 31 ianuarie 1921

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONFERINŢA LĂRGITĂ A MUNCITORILOR METALURGIŞTI DIN ORAŞUL ŞI GUBERNIA MOSCOVA 4 FEBRUARIE 1921 [121]

Vă rog să mă iertaţi că nu pot să particip la lucrările conferinţei dv. ; am să-mi expun doar punctul de vedere.

Din cele spuse de tovarăşii care au luat cuvîntul înaintea mea am aflat că vă interesează în mod deosebit campania de însămînţări. Foarte mulţi cred că în politica Puterii sovietice faţă de ţărănime se ascunde nu ştiu ce şiretenie. Politica pe care o ducem noi în acest domeniu este de aşa natură că o expunem întotdeauna deschis în faţa întregii mase. Problema fundamentală a Puterii sovietice constă în faptul că victoriile obţinute de noi n-au fost încă urmate de victorii în alte ţări. Dacă veţi citi cu atenţie Constituţia noastră, veţi vedea că nu promitem marea cu sarea, ci vorbim despre necesitatea dictaturii, fiindcă împotriva noastră se ridică întreaga lume burgheză.

Ni se spune : ţăranii nu se află în condiţii egale cu muncitorii, aici umblaţi cu şiretlicuri. Dar noi vorbim deschis despre acest şiretlic.

Cine a reflectat cît de cît calm asupra raportului de forţe dintre noi şi burghezie ştie că burghezia este mai puternică decît noi, şi totuşi în trei ani de zile ea n-a fost în stare să ne strivească. Asta nu e o minune ; noi nu credem în minuni. Totul se explică pur şi simplu prin faptul că ei, capitaliştii, nu se pot uni între ei şi se ceartă pentru împărţirea prăzii. O mare parte din ţinuturile asuprite sînt colonii ; un număr mic de ţări care trăiesc din munca acestor colonii stau ca pe un vulcan.

Capitaliştii sînt mai puternici decît noi, dar şi acolo, la ei, mişcarea e în creştere. Forţa lor militară este mai mare

www.dacoromanica.ro

decît a noastră, dar încercările făcute de ei au dat greș, și noi spunem : ce a fost mai greu a trecut, dar dușmanul va face noi încercări. Nici unul dintre europenii care ne-au vizitat țara nu spune că, în condiții similare, la ei n-ar fi fost oameni zdrențăroși și „cozi" la magazine ; ei spun că, după șase ani de război, și Anglia s-ar fi aflat în aceeași situație.

Trebuie să depunem toate eforturile pentru a stabili relații juste între muncitori și țărani. Țăranii formează o altă clasă ; vom avea socialism atunci cînd nu vor mai fi clase, cînd toate uneltele de producție se vor afla în mîinile oamenilor muncii. La noi au mai rămas încă clase, și pentru desființarea lor e nevoie de ani mulți, mulți de tot, și cine promite să facă în scurt timp treaba asta este un șarlatan. Țăranul trăiește izolat, gospodărește de unul singur, și cerealele sînt în mîinile lui ; prin aceasta el poate să-i aservească pe toți. Ne pîndește un dușman înarmat, și, pentru ca el să nu ne doboare, trebuie să stabilim relații juste între muncitori și țărani.

Dacă facem o comparație între muncitori și țărani, vedem că țăranii sînt mai numeroși. Burghezia spune că la ea există democrație și că muncitorii și țăranii se bucură de aceleași drepturi. Atîta timp cît țăranii merg alături de burghezie, iar muncitorii sînt singuri, ei totdeauna vor fi înfrînți. Dacă vom uita acest lucru, vom fi învinși de capital. Noi nu promitem egalitate ; ea nu există la noi. Și nu poate să existe atîta timp cît unul are pîine din belșug, iar celălalt n-are nimic.

Capitaliștii au înțeles cît se poate de bine că nu poate fi împărțită o fabrică, dar poate fi împărțit pămîntul. La noi există dictatura proletariatului, și acest cuvînt îi sperie pe țărani, dar acesta este singurul mijloc de a-i uni și a-i determina să meargă sub conducerea muncitorilor. Noi credem că aceasta este o soluție justă, că clasa muncitoare îi va uni pe țărani. Numai atunci drumul va fi deschis mai departe, numai atunci vom putea păși spre lichidarea claselor.

Ce politică duc capitaliștii în America ? Ei împart pămîntul în mod gratuit, și de aceea sînt urmați de țărani, pe care caută să-i liniștească prin vorbe despre egalitate [122].

www.dacoromanica.ro

Ori te laşi prins în plasa acestei înşelăciuni, ori îţi dai seama de ea şi te uneşti cu muncitorii ca să-i alungi pe capitalişti.

Aceasta este politica noastră, pe care o veţi găsi înscrisă în Constituţie. Mi s-a spus aici că trebuie revizuită campania de însămînţări. Ştiu că în primăvara aceasta situaţia ţăranilor este foarte grea. Pentru muncitori, ce a fost mai greu a trecut. Noi n-am promis egalitate nimănui : vrei să fii cu muncitorii — mergi cu noi, treci de partea socialiştilor ; nu vrei să fii — du-te la albi. Noi n-am promis o putere de stat care să nu comporte greutăţi ; dar ea ne-a scos de sub puterea moşierilor şi capitaliştilor. În aceşti trei ani muncitorii au îndurat foamea şi frigul şi au luat în primire fabrici care nu lucrau. Dar ei au dobîndit puterea. Pînă şi ţăranii din regiunile bogate în cereale au înţeles deosebirea dintre puterea muncitorilor şi aceea a lui Denikin, şi au ales. Dacă l-am învins pe Denikin, asta nu se datoreşte unei minuni, ci faptului că pînă şi ţăranii bogaţi au văzut la ce rezultate a ajuns în realitate Adunarea constituantă. Şi ţăranul a început să-şi dea seama de situaţie şi să verifice lucrurile prin proprie experienţă.

Ţăranii şi-au dat seama că, cu cît albii ocupă mai mult pămînt, cu atît îi mobilizează mai mult în armată ; şi de îndată ce s-au strîns acolo în număr mare, l-au doborît pe Denikin.

Noi nu promitem că în ţară o să curgă lapte şi miere, pe cînd cei de acolo promit egalitatea, dar în realitate îl aduc... pe moşier. Iată de ce am învins noi.

Ni se spune că trebuie revizuită campania de însămînţări, iar eu spun că nimeni n-a suferit aşa cum au suferit muncitorii. În acest timp ţăranul a primit pămînt şi a putut să strîngă cereale. În iarna asta ţăranii au ajuns într-o situaţie fără ieşire, şi nemulţumirea lor este întru totul explicabilă.

Să procedăm la o revizuire a relaţiilor dintre muncitori şi ţărani. Noi am spus că muncitorii au făcut sacrificii nemaipomenite ; acum a venit un an cînd ţăranii se află într-o situaţie extrem de grea, şi noi cunoaştem această situaţie. Noi nu sîntem împotriva unei revizuiri a acestor relaţii. În ce constă principala sarcină a campaniei de în-

www.dacoromanica.ro

sămînţări ? În aceea că trebuie însămînţată întreaga suprafaţă de pămînt, altfel mergem inevitabil spre pieire. Ştiţi ce cantitate de cereale am luat în acest an de la ţărani ? Aproape 300 000 000 de puduri ; altfel ce s-ar fi făcut clasa muncitoare ? Şi aşa ea a răbdat destul de foame ! Noi ştim că situaţia ţăranilor este grea, dar nu există altă cale pentru a o remedia. Acum în 13 gubernii sistăm cu desăvîrşire predarea obligatorie a surplusurilor. Anul trecut am dat pentru sămînţă 8 000 000 de puduri şi am primit înapoi, din recoltă, 6 000 000, iar acum am dat vreo 15 000 000. A renunţa la campania de însămînţări e tot una cu a te arunca de la etajul cinci. Noi nu putem promite ţăranilor că-i vom scoate dintr-o dată din nevoi ; pentru asta e nevoie ca fabricile să producă de o sută de ori mai mult.

Dacă nu le-am fi asigurat muncitorilor nici această raţie mizeră, am fi făcut să înceteze producţia în întreaga industrie.

E adevărat că, timp de trei ani de zile, muncitorii n-au primit nimic. Dar nu poţi găsi un remediu dintr-o dată ; aşa ceva nu există.

Clasa muncitoare s-a istovit în aceşti trei ani, iar pentru ţărani a venit primăvara cea mai grea. Ajutaţi-ne să efectuăm campania de însămînţări, să însămînţăm toate ogoarele şi atunci vom putea să ieşim din impas.

În Ungaria, ţăranii nu i-au ajutat pe muncitori şi de aceea au ajuns din nou sub puterea moşierilor.

Iată în ce alternativă ne aflăm. Cum să ieşim din această situaţie dificilă ? — Să depunem toate eforturile pentru a sprijini campania de însămînţări, să arătăm unde sînt greşelile şi să le îndreptăm la timp ; altfel nu vom ieşi din impas.

O relatare pentru presă a apărut la 8 februarie 1921, în „Kommunisticeskii Trud" nr. 264

Cuvîntarea a fost publicată în întregime în „Culegere de opere ale lui N. Lenin (V. Ulianov)", vol. XX, partea a II-a

Se tipăreşte după textul dactilografiat al procesului-verbal

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CEL DE-AL IV-LEA CONGRES GENERAL AL MUNCITORILOR DIN INDUSTRIA DE CONFECŢII 6 FEBRUARIE 1921 [123]

(Aplauze prelungite.) Tovarăşi, sînt foarte bucuros că pot aduce acestui congres salutul Comitetului Central al partidului nostru şi al Consiliului Comisarilor Poporului. Sînt şi mai bucuros că, după eforturi considerabile, din care o mică parte au revenit şi Biroului Politic al Comitetului Central al partidului nostru, şi după marile eforturi pe care a trebuit să le depuneţi dv. cu toţii am reuşit totuşi să aplanăm, printr-o împăcare fericită şi prin hotărîrea unanimă pe care aţi adoptat-o ieri, conflictul, ciocnirile şi fricţiunile care au avut loc în rîndurile dv. Sînt convins, tovarăşi, că acest mic conflict şi soluţionarea fericită pe care şi-a găsit-o vor fi pentru noi o chezăşie că în munca dv. viitoare veţi şti, atît ca membri ai sindicatului, cît şi ca membri de partid, să faceţi faţă tuturor greutăţilor şi sarcinilor mari care ne mai stau în faţă.

Tovarăşi, dacă e să vorbim despre situaţia republicii noastre în general, despre situaţia externă şi cea internă a Puterii sovietice, trebuie să spunem, fireşte, că cele mai mari greutăţi pe care le-am avut de înfruntat au fost cele în legătură cu politica externă a republicii noastre. Cele mai mari greutăţi ale întregii revoluţii proletare din Rusia au constat în aceea că, datorită cursului pe care l-a luat războiul imperialist şi datorită dezvoltării precedente a primei revoluţii, din 1905, a trebuit să ne asumăm iniţiativa declanşării revoluţiei socialiste ; şi această iniţiativă ne-a pus pe noi şi a pus şi ţara în faţa unor greutăţi nemaivăzute şi nemaiauzite. Dv. ştiţi, desigur, cu toţii — şi în ramura dv.

www.dacoromanica.ro

industrială acest lucru vă este, cred, şi mai clar decît muncitorilor din alte ramuri — în ce mare măsură reprezintă capitalul o forţă internaţională, cît de strîns legate între ele sînt marile fabrici, întreprinderi şi magazine capitaliste din întreaga lume. Şi de aici, desigur, reiese clar că, prin însăşi firea lucrurilor, capitalul nu poate fi definitiv învins într-o singură ţară. El reprezintă o forţă internaţională, şi pentru a-l învinge definitiv este nevoie şi de acţiuni comune ale muncitorilor pe scară internaţională. Şi noi am arătat întotdeauna, încă de pe vremea cînd, în 1917, luptam împotriva guvernelor burghezo-republicane din Rusia, încă de pe vremea cînd, la sfîrşitul anului 1917, am făurit Puterea sovietică, am arătat în permanenţă muncitorilor că sarcina principală, fundamentală şi condiţia de căpetenie a victoriei noastre o constituie extinderea revoluţiei în cel puţin cîteva ţări dintre cele mai înaintate. Şi cele mai mari greutăţi pe care le-am avut de înfruntat în decursul acestor patru ani au constat în aceea că capitaliştii din Europa occidentală au reuşit să termine războiul şi au făcut să întîrzie revoluţia.

Noi am văzut cu toţii, în chip deosebit de concret, că în timpul războiului imperialist situaţia burgheziei din Rusia era extrem de precară ; după aceea am auzit că în toate celelalte ţări tocmai sfîrşitul războiului, cînd poporul era înarmat, a însemnat în primul rînd o criză politică pentru statele respective şi tocmai în acel moment proletariatul ar fi putut să-i răstoarne dintr-o singură lovitură pe capitalişti. Dintr-o serie întreagă de cauze, muncitorii din apusul Europei n-au reuşit să facă acest lucru, şi iată că de patru ani trebuie să ne apărăm singuri poziţia noastră.

Greutăţile pe care a avut să le înfrunte, din această cauză, Republica sovietică rusă au fost imense, deoarece forţa militară a capitaliştilor din întreaga lume, care au făcut tot ce le-a stat în putinţă pentru a sprijini pe moşierii de la noi, este, desigur, mult mai mare decît a noastră. Şi dacă acum, după trei ani şi mai bine, ieşim la liman, după ce am biruit toate piedicile şi am zădărnicit invaziile lor militare, sîntem totuşi îndreptăţiţi să spunem, fără nici o exagerare — ca unii care cunoaştem prea bine dificultăţile, greutăţile, privaţiunile şi calamităţile fără seamăn care s-au

www.dacoromanica.ro

abătut în acest timp asupra clasei muncitoare din Rusia — că principalele greutăţi sînt de domeniul trecutului. Dacă burghezia mondială, cu toată imensa ei superioritate militară, n-a reuşit în timp de trei ani să înfrîngă o ţară slabă şi înapoiată, asta s-a întîmplat numai pentru că această ţară a trecut la dictatura proletariatului, pentru că ea se bucură de simpatia maselor muncitoare din întreaga lume, am putea spune, din fiecare ţară fără excepţie. Dacă capitaliştii din întreaga lume n-au reuşit să atingă acest obiectiv, care nu era prea greu pentru ei, pentru că dispuneau de o uriaşă superioritate militară, putem spune că — din punct de vedere internaţional — sub acest aspect, care este cel mai periculos pentru întreaga revoluţie sovietică, principala greutate, aşa cum am mai arătat, e de domeniul trecutului.

Pericolul, bineînţeles, n-a trecut încă ; şi acum se mai duc tratative pentru încheierea unei păci definitive, şi tocmai acum, judecînd după unele indicii, aceste tratative intră într-o fază destul de grea datorită mai ales faptului că imperialiştii francezi continuă să împingă Polonia într-un nou război şi răspîndesc tot felul de ştiri mincinoase, în sensul că Rusia Sovietică nu doreşte pacea.

În realitate, noi am făcut totul pentru a dovedi că vrem pace : acum cîteva luni am semnat nişte condiţii preliminare, al căror conţinut, prin concesivitatea de care am dat dovadă, a uimit pe toată lumea. Noi nu ne abatem cîtuşi de puţin de la aceste condiţii, dar în nici un caz nu putem admite ca, sub pretextul împărţirii bunurilor care în timpul ţarismului au aparţinut poporului polonez şi poporului rus, care s-au aflat pe atunci sub jugul ţarismului, această împărţire să se transforme pentru noi într-un nou tribut. Aşa ceva în nici un caz nu putem admite. O împărţire echitabilă a bunurilor care trebuie considerate comune, şi în parte a materialului feroviar, precum şi restituirea tuturor valorilor culturale care prezintă o deosebită importanţă pentru poporul polonez şi care în timpul ţarismului au fost jefuite şi aduse în Rusia constituie pentru noi o chestiune indiscutabilă. Noi ne-am aşteptat întotdeauna ca la reglementarea acestei chestiuni să se ivească probleme grele ; dar dacă, sub presiunea imperialiştilor francezi, polonezii vor

www.dacoromanica.ro

căuta să provoace un conflict și să zădărnicească cu orice preț pacea, atunci nu mai e nimic de făcut. Pentru a ajunge la o împăcare este nevoie de consimțămîntul benevol al ambelor părți, și nu numai al uneia din ele ; asta indiferent dacă e vorba de un mare conflict în cadrul unui sindicat sau de un mare conflict și de o ciocnire între două state. Dacă polonezii vor ceda și de data asta în fața presiunii imperialiștilor francezi, atunci pacea, repet încă o dată, poate fi zădărnicită. Știți, desigur, cu toții, ce greutăți noi vor cădea pe umerii noștri dacă imperialiștii francezi vor reuși să zădărnicească această pace. Și noi știm bine, dintr-o serie întreagă de informații și documente, că se fac asemenea încercări și că se depun eforturi imense în această direcție, că și acum capitaliștii străini pun iarăși la bătaie multe milioane pentru a organiza pînă în primăvară o nouă invazie în Rusia Sovietică. Acum, după evenimentele prin care am trecut în acești trei ani și mai bine, avem destulă experiență în ce privește modul cum se organizează asemenea invazii. Noi știm că fără ajutorul unui stat vecin capitaliștii străini n-au cum să organizeze o campanie cît de cît serioasă, așa că cele cîteva milioane pe care ei le aruncă diverselor grupuri în fruntea cărora se află Savinkov, sau grupului de socialiști-revoluționari care scot la Praga un ziar propriu [124] și vorbesc uneori în numele Adunării constituante, vor fi aruncate în vînt, și din asta n-o să iasă nimic altceva decît o maculatură confecționată în diverse imprimerii din Praga.

Dar au mai rămas unele state, ca România, care n-a încercat să lupte împotriva Rusiei, și ca Polonia, unde există și își exercită rolul lor dominant o clică militară de aventurieri și o clasă exploatatoare. Știm că ei nu pot să adune forțe mari și să le îndrepte împotriva noastră ; totodată știm că cel mai prețios lucru pentru noi îl constituie menținerea păcii și deplina posibilitate de a ne consacra toate forțele refacerii economiei, că trebuie să fim precauți, extrem de precauți. Sîntem în drept să spunem că principalele greutăți din domeniul politicii internaționale au rămas în urmă, dar ar fi să dăm dovadă de prea multă ușurință dacă am închide ochii în fața posibilității unor noi tentative. Se înțelege că, dacă România nu s-a hotărît să por-

www.dacoromanica.ro

nească război într-un moment favorabil pentru ea, apoi acum, după ce la noi a fost complet lichidat frontul lui Vranghel, e şi mai puţin probabil ca ea să se încumete să facă acest pas ; dar nu trebuie să uităm că clasa guvernantă din România şi din Polonia se află într-o situaţie pe care o putem considera ca fiind aproape desperată. Ambele ţări sînt vîndute cu ridicata şi cu amănuntul capitaliştilor străini. Ele sînt înglodate în datorii, pe care n-au cu ce le plăti. Falimentul lor este inevitabil. Mişcarea revoluţionară a muncitorilor şi ţăranilor este în continuă creştere. Nu o dată s-a întîmplat ca, într-o asemenea situaţie, un guvern burghez să se arunce orbeşte în cele mai absurde şi mai nebuneşti aventuri, care nu pot fi altfel explicate decît prin situaţia desperată şi fără ieşire a claselor dominante. Iată de ce trebuie să ţinem şi acum seama de posibilitatea unor noi tentative de invazie militară.

Ceea ce ne dă mai mult ca orice certitudinea că aceste tentative vor fi zdrobite şi, în afară de asta, că situaţia puterilor capitaliste, în general vorbind, e instabilă în întreaga lume, este adîncirea crizei economice în toate ţările şi creşterea mişcării muncitoreşti comuniste. În Europa, revoluţia se desfăşoară altfel de cum s-a desfăşurat la noi. Aşa cum am mai arătat, în statele vest-europene sfîrşitul războiului, cînd armele se aflau în mîinile muncitorilor şi ţăranilor, n-a putut fi folosit pentru o revoluţie rapidă şi cît mai nedureroasă ; dar războiul imperialist a zdruncinat pînă într-atît situaţia acestor state, că acolo criza nu numai că nu s-a terminat nici pînă azi, dar, dimpotrivă, tocmai acum, în pragul primăverii, criza economică se accentuează tot mai mult, pretutindeni, fără excepţie, în cele mai bogate ţări înaintate. Capitalul este o calamitate internaţională, dar tocmai pentru că este o asemenea calamitate, toate ţările au ajuns să fie atît de strîns legate între ele, că pieirea unora le va trage în prăpastie pe toate celelalte.

Ţările bogate s-au înavuţit, bineînţeles, şi capitaliştii lor s-au pricopsit în timpul războiului, şi totuşi, datorită ruinării totale nu numai a Rusiei, dar şi a unei ţări cum e Germania, datorită stării de depresiune, datorită deprecierii banilor, în marea majoritate a ţărilor europene relaţiile comerciale sînt perturbate, zdruncinate ; ţările cele mai

www.dacoromanica.ro

bogate simt că se sufocă, neavînd posibilitatea să-și desfacă produsele lor industriale, fiindcă banii s-au depreciat, șomajul capătă în toate țările proporții nemaipomenite și întreaga lume e tot mai mult cuprinsă de o criză economică fără precedent.

În același timp, clasa muncitoare, altă dată coruptă de burghezia din propria ei țară, care pentru a o ademeni și a o îndepărta de revoluție ceda o parte considerabilă din profiturile ei vîrfurilor clasei muncitoare, în cei trei ani și jumătate de război împotriva Rusiei Sovietice a început, pretutindeni, să se trezească din rătăcirea ei și în întreaga lume mișcarea comunistă se dezvoltă continuu, se întărește și se adîncește, și nu numai în rîndurile partidelor, dar și în acelea ale sindicatelor, deși nu atît de repede pe cît am vrea noi. Clasele guvernante din întreaga lume se tem mai ales de schimbările care au loc în mișcarea sindicală. Un partid care să poată conduce proletariatul revoluționar — așa cum s-a întîmplat în revoluția rusă, cînd în decurs de cîteva luni sau de cîteva săptămîni partidul, care pînă atunci era ilegal, a devenit un partid care dispune de forțele întregului popor —, un asemenea partid, care să fie urmat de milioane de oameni, nu s-a văzut de zeci de ani în Europa și nu inspiră temeri celor de acolo. Dar orice capitalist vede sindicatele și știe că ele grupează milioane de oameni, că fără sindicate — adică dacă capitaliștii nu țin sindicatele în mîinile lor prin intermediul unor lideri care își zic socialiști, dar care duc politica capitaliștilor —, că fără sindicate s-ar prăbuși întreaga mașină a capitalismului. Ei știu, simt, își dau limpede seama de acest lucru. Pentru Germania, bunăoară, faptul cel mai caracteristic este, poate, că ceea ce a provocat furia extraordinară a întregii prese burgheze, a întregii prese a social-trădătorilor din Internaționala a II-a care își zic socialiști, dar care în realitate slujesc cu credință și devotament pe capitaliști, ceea ce a provocat acolo această furie extraordinară a fost nu atît călătoria lui Zinoviev, cît călătoria făcută de un număr de activiști sindicali ruși în Germania, fiindcă nimeni n-a contribuit în asemenea măsură la descompunerea sindicatelor germane ca muncitorii-activiști sindicali ruși atunci cînd au făcut, pentru prima oară, o foarte scurtă

www.dacoromanica.ro

călătorie prin Germania ; şi această furie sălbatică a tuturor ziarelor burgheze germane, a tuturor capitaliştilor, care-i urăsc pe comunişti, arată cît de instabilă şi de şubredă este situaţia lor. În întreaga lume s-a încins o luptă, pe scară internaţională, pentru influenţa în rîndul sindicatelor, care grupează în prezent, în toate statele civilizate, milioane de muncitori şi de care depinde toată această muncă internă, care la prima vedere pare neînsemnată ; acum, cînd criza economică se adînceşte, se hotărăşte inevitabil soarta statelor capitaliste.

Încercarea partidului monarhist german de a săvîrşi o lovitură de stat a eşuat datorită împotrivirii opuse de sindicatele muncitoreşti din Germania : muncitorii, care pînă atunci urmaseră pe Scheidemann, pe ucigaşii lui Liebknecht şi ai Rosei Luxemburg, s-au ridicat cu toţii şi au înfrînt forţele armate. Acelaşi lucru se petrece acum în Anglia şi, într-o măsură însemnată, în America, şi asta cu atît mai repede, cu cît criza economică se adînceşte tot mai mult. Iată de ce tocmai situaţia internaţională ne insuflă, mai mult ca orice, nu numai speranţa, dar şi convingerea că situaţia internă a statelor capitaliste duce la subminarea definitivă a forţelor lor şi că situaţia noastră internaţională — care ieri era grea şi care, cu toate marile succese obţinute, continuă să fie şi astăzi grea — se va îmbunătăţi, fără îndoială, şi noi vom avea posibilitatea să ne consacrăm toate forţele soluţionării sarcinilor noastre interne. N-am să vorbesc prea mult despre aceste sarcini, deoarece dumneavoastră tuturor, care sînteţi familiarizaţi cu problemele producţiei, aceste sarcini ale construcţiei vă sînt, desigur, mult mai cunoscute şi mai clare decît mie, şi ar fi de prisos să insist prea mult asupra lor.

Am ascultat adineauri remarca făcută de vorbitorul precedent la sfîrşitul cuvîntării sale, şi nu pot decît să mă raliez în totul la părerea lui că ceea ce se cere acum în primul rînd de la fiecare membru în parte este să-şi concentreze atenţia asupra sarcinilor practice ale producţiei, ale construcţiei economice, care ne stau în faţă. Sindicatele grupează acum în rîndurile lor aproape pe toţi muncitorii industriali ; ele unesc clasa căreia i-a fost dat să suporte în aceşti trei ani cele mai multe greutăţi. Clasa muncitoare

www.dacoromanica.ro

exercită dictatura în Rusia ; ea este clasa guvernantă într-o țară în care muncitorii constituie minoritatea ; dar tocmai pentru că la cîrmă se află clasa muncitoare, tocmai pentru că muncitorul a cunoscut și a suportat povara exploatării capitaliste, clasei muncitoare îi sînt asigurate simpatia și sprijinul întregii mase muncitoare a țărănimii, simpatia și sprijinul tuturor celor ce nu trăiesc din munca altora. Tocmai de aceea s-a și întîmplat un lucru pe care nu numai burghezia nu-l poate înțelege, dar nici socialiștii care au rămas dușmani ai Internaționalei a III-a, un lucru care lor li se pare a fi o șiretenie a guvernului nostru, și anume că clasa muncitoare a putut să lupte, timp de trei ani, cu asemenea greutăți și să le învingă. Dar tocmai din cauză că, pentru prima oară în istorie, s-a întîmplat ca oamenii muncii să vină la putere, ca clasa cea mai exploatată să ia puterea în mîinile ei, tocmai de aceea majoritatea țăranilor nu pot să nu sprijine clasa muncitoare ; ei văd că această clasă are dreptate și nu nutresc nici un fel de simpatie pentru burghezie. Acest cuvînt are pentru ei o rezonanță ofensatoare ; mi s-a întîmplat să aud cum un țăran — care se plîngea de actualele rînduieli și care în mod vădit nu aproba politica Puterii sovietice în domeniul aprovizionării și într-o serie întreagă de alte probleme — spunea că se simte jignit că țăranii săraci îi zic „burjui". Nu pot să îngădui, spunea el, să mi se arunce mie o asemenea vorbă de ocară ; și faptul că țăranii — chiar și mijlocașii mai înstăriți, dacă au muncit ei înșiși și știu ce înseamnă să-ți cîștigi pîinea prin muncă proprie și dacă au văzut cum arată exploatarea practicată de moșieri și de capitaliști, și asta au văzut-o cu toții — nu pot să nu considere că asta e o vorbă de ocară, înseamnă totul : pe ea se bazează propaganda și agitația noastră, ca și influența pe care o exercită, prin intermediul statului, clasa muncitoare. Și tocmai acest sprijin al maselor țărănești, cu toată împotrivirea opusă de masa țăranilor înstăriți și a speculanților, îi este asigurat clasei muncitoare. Tocmai de aceea, la noi, sindicatele acționează nu numai ca uniuni ale oamenilor muncii, nu numai ca constructori ai economiei noastre — în asta constă sarcina lor principală —, dar și ca forțe de stat care con-

www.dacoromanica.ro

struiesc un stat nou, fără moşieri şi fără capitalişti şi care, deşi constituie o minoritate, pot să construiască o societate nouă, comunistă, şi o vor construi, pentru că le este asigurat sprijinul zecilor de milioane de oameni care au trăit din munca lor. Iată de ce, salutînd congresul dv., îmi exprim convingerea că, cu toate greutăţile ce ne stau în faţă, ne vom îndeplini sarcinile cu succes. (Aplauze prelungite.)

Publicat pentru prima oară în 1922, în cartea „Al IV-lea Congres general al muncitorilor din industria de confecţii (1—6 februarie 1921) (Dare de seamă stenografică)". Petrograd

Se tipăreşte după textul cărţii, confruntat cu textul dactilografiat al procesului-verbal

www.dacoromanica.ro

DIRECTIVELE COMITETULUI CENTRAL CĂTRE LUCRĂTORII COMUNIŞTI DIN COMISARIATUL POPORULUI PENTRU ÎNVĂŢĂMÎNT

1. Situîndu-se în mod categoric pe poziţia stabilită de programul P.C. (b) din Rusia în ceea ce priveşte învăţămîntul politehnic (vezi în special paragr. 1 şi 8 ale capitolului din program care este consacrat învăţămîntului public), partidul trebuie să considere reducerea limitei de vîrstă pentru învăţămîntul general şi politehnic de la 17 la 15 ani numai ca o necesitate practică vremelnică, dictată de starea de mizerie şi de ruină în care a ajuns ţara sub povara războaielor ce ne-au fost impuse de Antantă.

Realizarea unei „legături" între învăţămîntul profesional, pentru persoanele de la 15 ani în sus, şi „cunoştinţele politehnice generale" (paragr. 8 din sus-menţionatul capitol al programului P.C. (b) din Rusia), în măsura în care există cea mai mică posibilitate în acest sens, este, pretutindeni, absolut obligatorie.

2. Principala lipsă a Comisariatului poporului pentru învăţămînt este că nu dă dovadă de suficientă operativitate şi spirit practic, că nu asigură în suficientă măsură evidenţa şi verificarea experienţei practice, că nu foloseşte în mod sistematic învăţămintele acestei experienţe şi că în activitatea sa precumpănesc raţionamentele generale şi lozincile abstracte. Principala atenţie a comisarului poporului şi a colegiului trebuie îndreptată spre combaterea acestor lipsuri.

3. În Comisariatul poporului pentru învăţămîntul public în general şi în Direcţia generală a învăţămîntului profesional în special este greşit organizată atragerea la muncă

www.dacoromanica.ro

în organele centrale a specialiştilor, adică a pedagogilor care au pregătire teoretică şi o îndelungată experienţă practică, precum şi a persoanelor care au o astfel de pregătire în domeniul învăţământului tehnic-profesional (inclusiv agronomic).

Este necesar să se organizeze imediat înregistrarea acestor specialişti, să se procedeze la verificarea stagiului lor, a rezultatelor obţinute de ei în muncă şi la atragerea lor sistematică în posturi de răspundere în instituţiile locale şi mai cu seamă în cele centrale. Nici o măsură serioasă nu trebuie înfăptuită fără avizul unor asemenea specialişti şi fără participarea lor permanentă.

La atragerea specialiştilor trebuie, bineînţeles, să fie respectate următoarele două condiţii obligatorii : 1) specialiştii necomunişti trebuie să lucreze sub controlul comuniştilor ; 2) conţinutul învăţământului, în măsura în care este vorba de obiecte de cultură generală — şi în special de filozofie, de ştiinţele sociale şi de educaţia comunistă — trebuie să fie stabilit numai de comunişti.

4. Trebuie elaborate şi aprobate, de către colegiu şi comisarul poporului, programe pentru principalele tipuri de şcoli, apoi programe pentru cursuri, conferinţe, prelegeri, convorbiri şi activităţi practice.

5. Secţia şcolii unice a muncii şi îndeosebi Direcţia generală a învăţământului profesional trebuie să acorde o deosebită atenţie atragerii într-o măsură mai largă şi în mod sistematic a tuturor forţelor tehnice şi agronomice corespunzătoare în învăţământul tehnic-profesional şi politehnic, folosind în acest scop fiecare întreprindere industrială şi agricolă, organizată într-un mod cît de cît acceptabil (sovhoz, staţiune agricolă experimentală, gospodărie bună etc., centrală electrică etc.).

Formele şi modalitatea de folosire a întreprinderilor şi instituţiilor economice pentru nevoile învăţământului politehnic trebuie stabilite de comun acord cu organele economice respective, în aşa fel ca să nu tulbure bunul mers al producţiei.

6. Trebuie elaborate forme de evidenţă practice, cît mai sumare, dar clare şi precise, pentru a face cu putinţă o evidenţă şi un control al volumului muncii depuse şi al rezul-

www.dacoromanica.ro

tatelor obţinute. Sub acest raport, în Comisariatul poporului pentru învăţămîntul public munca este organizată într-un mod cu totul nesatisfăcător.

7. Cu totul nesatisfăcător este organizată şi repartizarea ziarelor, a broşurilor, a revistelor şi a cărţilor la biblioteci şi la sălile de lectură, atît la cele de pe lîngă şcoli, cît şi la cele din afara lor. Aşa se explică de ce ziarele şi cărţile sînt acaparate de către o pătură subţire de funcţionari sovietici şi doar într-o măsură cu totul redusă ajung şi în mîinile muncitorilor şi ţăranilor. Este nevoie, în acest domeniu, de o reorganizare radicală a întregii activităţi.

„Pravda" nr. 25 din 5 februarie 1921 *Se tipăreşte după manuscris*

www.dacoromanica.ro

CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU ÎNVĂŢĂMÎNT

În nr. 25 din 5 februarie al ziarului „Pravda" au fost publicate „Directivele C.C. al P.C. (b) din Rusia către lucrătorii comunişti din Comisariatul poporului pentru învăţământ (în legătură cu reorganizarea comisariatului)".

Din păcate, la primul punct s-a strecurat o greşeală de tipar, care se repetă de trei ori şi care denaturează sensul : în loc de învăţământul „politehnic" a apărut : învăţământul politic !

Aş vrea să atrag atenţia tovarăşilor asupra acestor directive şi să-i provoc la un schimb de păreri asupra unor puncte deosebit de importante.

În decembrie 1920 a avut loc o consfătuire de partid în legătură cu problemele învăţământului public. Au participat 134 de delegaţi cu vot deliberativ şi 29 cu vot consultativ. Consfătuirea a durat cinci zile. O dare de seamă asupra lucrărilor ei a apărut în „Suplimentul la buletinul Congresului al VIII-lea al Sovietelor, consacrat consfătuirii de partid în legătură cu problemele învăţământului public" (editat de C.E.C. din Rusia la 10 ianuarie 1921). Din rezoluţiile consfătuirii, din darea de seamă în legătură cu lucrările ei, din toate articolele publicate în menţionatul „Supliment la buletin" — în afară de articolul introductiv al tov. Lunacearski şi de articolul tov. Grinko — se poate vedea că problema învăţământului politehnic este greşit pusă, se poate vedea deficienţa pentru a cărei combatere directivele Comitetului Central atrag „principala atenţie"

www.dacoromanica.ro

a comisarului poporului şi a colegiului, şi anume „pasiunea" pentru consideraţii generale şi lozinci abstracte.

Problema învăţămîntului politehnic este rezolvată, în linii generale, de programul partidului nostru prin paragr. 1 şi 8 din capitolul consacrat învăţămîntului public. Şi tocmai asupra acestor puncte de program atrage atenţia directiva Comitetului Central. Paragr. 1 vorbeşte despre *învăţămîntul politehnic* pînă la 17 ani, iar paragr. 8 — despre „dezvoltarea pe scară largă a învăţămîntului profesional pentru persoanele de la vîrsta de 17 ani în sus, *în legătură cu cunoştinţele politehnice generale*".

Aşadar, în programul partidului problema este pusă cît se poate de clar. Consideraţiile pe tema: „învăţămînt *politehnic sau învăţămînt monotehnic?*" (şi tocmai aceste cuvinte puse de mine în ghilimele şi subliniate le găsim, în toată absurditatea lor monstruoasă, în pagina a 4-a a susmenţionatului „Supliment la buletin" !) sînt absolut greşite, iar pentru un comunist de-a dreptul inadmisibile, şi ele vădesc atît o necunoaştere a programului, cît şi o „pasiune" deşartă pentru lozinci abstracte. Dacă sîntem nevoiţi să reducem *vremelnic* limita de vîrstă (la trecerea de la învăţămîntul politehnic general la învăţămîntul politehnic profesional) de la 17 la 15 ani, *„partidul trebuie să considere"* această reducere a limitei de vîrstă „numai" (punctul 1 din directivele Comitetului Central) ca o necesitate practică, ca o măsură vremelnică, dictată *„de starea de mizerie şi de ruină în care a ajuns ţara"*.

Consideraţiile generale şi încercările zadarnice de „a fundamenta" o asemenea reducere sînt cu totul absurde. Trebuie să se termine o dată cu jocul de-a consideraţiile generale şi cu aşa-zisa teoretizare. Centrul de greutate al activităţii noastre să fie strămutat în întregime asupra „evidenţei şi verificării experienţei *practice*", asupra *„folosirii* sistematice a *învăţămintelor* acestei experienţe".

Oricît de puţini oameni pricepuţi, competenţi şi cu experienţă în *practica* pedagogică am avea noi, există totuşi astfel de oameni; în această privinţă nu există nici o îndoială. Ne lipseşte doar priceperea de a-i găsi şi de a-i pune în posturi de conducere potrivite, priceperea de *a studia* împreună cu ei experienţa practică a construcţiei sovietice.

www.dacoromanica.ro

Or, tocmai acest lucru nu se vede la consfătuirea de partid din decembrie 1920 ; şi dacă acest lucru nu se vede la o consfătuire la care au participat 163 — o sută şaizeci şi trei ! — de lucrători din învăţămîntul public, atunci nu mai încape îndoială că în organizarea muncii există o anumită lipsă generală, fundamentală, care a făcut să fie necesară o directivă specială a Comitetului Central al partidului.

În Comisariatul pentru învăţămînt există doi — şi numai doi — tovarăşi cu atribuţii speciale. Aceştia sînt : comisarul poporului, tov. Lunacearski, care exercită conducerea generală, şi locţiitorul său, tov. Pokrovski, care exercită conducerea, în primul rînd, în calitate de locţiitor al comisarului poporului şi, în al doilea rînd, în calitate de consilier (şi îndrumător) obligatoriu în problemele ştiinţifice, în problemele marxismului în general. Întregul partid, care cunoaşte bine şi pe tov. Lunacearski şi pe tov. Pokrovski, nu se îndoieşte, fireşte, că ei amîndoi sînt, în privinţele arătate mai sus, un fel de „specialişti" în Comisariatul poporului pentru învăţămînt. Cît despre ceilalţi lucrători, în cazul lor nu se poate vorbi de o asemenea „*specialitate*". „Specialitatea" tuturor celorlalţi lucrători trebuie să constea în priceperea de a atrage în muncă pe pedagogii de profesie, de a organiza munca lor în modul cel mai potrivit şi de a folosi sistematic învăţămintele pe care le oferă experienţa lor practică. Despre asta se vorbeşte atît în paragr. 2, cît şi în paragr. 3 şi 5 ale directivelor Comitetului Central.

La consfătuirea activiştilor de partid ar fi trebuit să fie ascultaţi specialişti, pedagogi care au o activitate practică de cel puţin zece ani şi care ne pot spune nouă, tuturor, ce s-a făcut şi ce se face în cutare şi cutare domeniu, de pildă în domeniul învăţămîntului profesional, şi cum ne achităm de sarcinile construcţiei sovietice în acest domeniu, ce rezultate bune s-au obţinut, prin ce exemple pot fi ilustrate aceste rezultate bune (asemenea exemple se pot da, desigur, deşi într-un număr extrem de redus), ce indicaţii concrete există cu privire la principalele neajunsuri şi ce măsuri trebuie adoptate pentru înlăturarea lor.

www.dacoromanica.ro

La consfătuirea activiştilor de partid *nu* a fost luată în consideraţie experienţa *practică*, n-au fost ascultate aprecierile unor pedagogi care au aplicat într-un fel sau altul această experienţă, ci s-au făcut doar încercări nereuşite de a enunţa unele „consideraţii generale" şi de a face aprecieri asupra unor „lozinci abstracte". E necesar ca întreg partidul, toţi cei ce lucrează în Comisariatul poporului pentru învăţămînt să-şi dea seama de această lipsă şi, cu forţe unite, să pornim la înlăturarea ei. E necesar ca lucrătorii din instituţiile locale să facă schimb de experienţă în această privinţă şi să ajute partidului să scoată în evidenţă guberniile, judeţele sau raioanele model, sau instituţiile de învăţămînt model, sau pe pedagogii model care au obţinut rezultate bune pe scară relativ redusă, locală sau într-un domeniu special. Bazîndu-ne pe aceste realizări, care au fost verificate de practică, trebuie să mergem mai departe, să extindem în întreaga Rusie — după cuvenita verificare — experienţa locală, să promovăm pe pedagogii talentaţi sau pur şi simplu capabili în posturi de mai mare răspundere, cu o sferă de activitate mai largă ş.a.m.d.

Succesul muncii unui comunist care activează în domeniul (şi în instituţiile) învăţămîntului public trebuie apreciat în primul rînd după felul cum este organizată atragerea specialiştilor, după priceperea de a-i găsi, de a-i folosi, de a realiza o colaborare între specialistul-pedagog şi comunistul-conducător, de a verifica ce anume şi în ce măsură *se înfăptuieşte în mod practic*, de a merge înainte — fie chiar şi extrem de încet, în proporţii extrem de modeste, însă numai pe teren *concret*, pe terenul experienţei *practice*. Dar dacă la Comisariatul poporului pentru învăţămînt se vor afla şi de aici înainte o droaie de oameni care au pretenţia să exercite o „conducere comunistă" în timp ce în domeniul practic nu se face nimic şi se resimte o insuficienţă sau o lipsă de practicieni-specialişti, dacă noi nu vom şti să-i promovăm, să-i ascultăm, să ţinem seama de experienţa lor, atunci n-o să meargă treaba. Comunistul-conducător trebuie să-şi dovedească dreptul de a conduce numai şi numai prin aceea că el *găseşte mulţi*, tot mai mulţi ajutori în rîndurile pedagogilor-practicieni, *se pricepe* să-i

www.dacoromanica.ro

ajute în muncă, să-*i* promoveze, să scoată în evidenţă experienţa *lor* şi să ţină seama de ea.

În *acest* sens, lozinca noastră trebuie să fie neapărat: *mai puţină* „conducere" şi mai multă muncă practică, adică mai puţine consideraţii generale, mai multe fapte, şi anume mai multe fapte verificate, care să arate în ce privinţă, în ce condiţii, în ce măsură mergem înainte sau stăm pe loc sau dăm înapoi. Un conducător comunist care a îndreptat programele de predare ale unor pedagogi-practicieni, care a întocmit un manual izbutit, care a obţinut o îmbunătăţire oricît de mică, dar *cu rezultate practice* în ceea ce priveşte conţinutul muncii, în ceea ce priveşte condiţiile de muncă ale unui număr *de zece, de o sută sau de o mie* de pedagogi-specialişti — iată cine este un adevărat conducător. Iar un comunist care, dimpotrivă, *face consideraţii* asupra „conducerii" *şi nu ştie* să antreneze pe specialişti într-o muncă practică, nu ştie să asigure succesul *lor* în practică, nu ştie să folosească experienţa practică a sute şi sute de profesori, un asemenea comunist nu e bun de nimic.

E de ajuns să parcurgi broşura „Comisariatul poporului pentru învăţămînt. Octombrie 1917—octombrie 1920. Scurtă dare de seamă", care e o lucrare bine întocmită, ca să-ţi dai seama că întreaga muncă a acestui comisariat suferă mai ales de lipsa menţionată. Tov. Lunacearski îşi dă seama de acest lucru, căci în prefaţă (p. 5) el vorbeşte despre „o incontestabilă lipsă de spirit practic". Dar mai e nevoie de multă muncă perseverentă pentru ca să-şi dea seama de acest lucru toţi comuniştii din Comisariatul poporului pentru învăţămînt şi ca ei să poată într-adevăr să transpună în viaţă adevărurile înţelese. Broşura sus-menţionată arată că noi cunoaştem puţine, extrem de puţine fapte şi nu ştim să le adunăm; că nu ştim care anume sînt problemele pe care trebuie să le punem şi la care (în condiţiile nivelului nostru de cultură, şi avînd în vedere moravurile noastre şi mijloacele noastre de comunicaţie) putem să aşteptăm un răspuns; că nu ştim să adunăm învăţămintele

www.dacoromanica.ro

scoase din experienţa practică şi să le generalizăm ; că ne îndeletnicim cu deşarte „consideraţii generale şi lozinci abstracte" şi nu ştim să folosim pe profesorii pricepuţi în general şi pe inginerii şi agronomii destoinici pentru învăţămîntul tehnic în special, nu ştim să folosim pentru învăţămîntul politehnic uzinele, sovhozurile, gospodăriile organizate în mod acceptabil, precum şi centralele electrice.

Cu toate aceste lipsuri, Republica sovietică merge înainte în domeniul învăţămîntului public ; în această privinţă nu încape îndoială. „De jos", adică din masa oamenilor muncii pe care capitalismul — în mod făţiş, prin violenţă, cît şi prin duplicitate şi înşelăciune — îi înlătura de la învăţătură, se manifestă o puternică năzuinţă spre lumină, spre ştiinţă. Sîntem îndreptăţiţi să ne mîndrim că sprijinim această năzuinţă şi o slujim. Dar ar fi pur şi simplu o crimă să închidem ochii în faţa lipsurilor care există în munca noastră, să pierdem din vedere că n-am învăţat încă *să organizăm* cum trebuie aparatul învăţămîntului de stat.

Să examinăm acum şi problema repartizării ziarelor şi cărţilor, căreia îi este consacrat ultimul punct, al 7-lea, din directivele Comitetului Central.

La 3 noiembrie 1920 a fost publicat decretul Consiliului Comisarilor Poporului „Cu privire la centralizarea conducerii bibliotecilor" (art. 439 din Colecţia de legi 1920, nr. 87), cu privire la crearea *unei reţele unice de biblioteci în R.S.F.S.R.*

Iată cîteva date concrete în legătură cu această problemă, pe care am reuşit să le obţin de la tov. Malkin, de la „Direcţia difuzării presei" şi de la tov. Modestov, de la sectorul biblioteci al Secţiei de învăţămînt public din Moscova. În cele 38 de gubernii, în cele 305 judeţe din Rusia Sovietică centrală (fără Siberia şi Caucaz) existau :

Biblioteci centrale	342
„ raionale orăşeneşti	521
„ de plasă	4 474
„ ambulante	1 661
Case de citit	14 739
Diverse („biblioteci sătеşti pentru copii şi de informare ; biblioteci ale diferitelor instituţii şi organizaţii")	12 203
Total	33 940

www.dacoromanica.ro

Tovarăşul Modestov, bazîndu-se pe propriile sale constatări, consideră că circa 3/4 din aceste biblioteci au o existenţă efectivă, pe cînd celelalte figurează doar pe hîrtie. Din datele comunicate de „Direcţia difuzării presei" reiese că în gubernia Moscova sînt 1 223 de biblioteci, iar din datele prezentate de tov. Modestov reiese că ele sînt în număr de 1 018, dintre care 204 în oraşul Moscova şi 814 în restul guberniei, fără a socoti bibliotecile sindicatelor (probabil vreo 16) şi cele militare (vreo 125).

Din cît putem deduce dintr-o comparare a datelor pe gubernii, nu punem prea mult temei pe aceste cifre ; nu ştiu dacă ele corespund realităţii măcar în proporţie de 75% ! În gubernia Veatka, de pildă, sînt 1 703 case de citit, în gubernia Vladimir — 37, în gubernia Petrograd — 98, în gubernia Ivanovo-Voznesensk — 75 etc. În gubernia Petrograd există 36 de biblioteci „diverse", în gubernia Voronej — 378, în gubernia Ufa — 525, în gubernia Pskov — 31 etc.

Pe cît se vede, din aceste date reiese tocmai că masele de muncitori şi ţărani sînt animate de dorinţa de a şti cît mai mult, că năzuinţa de a învăţa şi de a înfiinţa biblioteci capătă caracterul unei puternice mişcări „populare" în adevăratul înţeles al cuvîntului. Dar noi sîntem încă departe de a ne pricepe să organizăm, să coordonăm, să îndrumăm această năzuinţă a poporului, s-o satisfacem în modul cuvenit. Trebuie să depunem încă eforturi considerabile şi cît se poate de susţinute pentru a crea o *reţea* de biblioteci cu adevărat *unică*.

Cum repartizăm noi ziarele şi cărţile ? Din datele furnizate de „Direcţia difuzării presei" reiese că, în ce priveşte ziarele, în 1920 s-au distribuit 401 000 000 de exemplare, iar în ce priveşte cărţile — 14 000 000 de exemplare (în 11 luni). Iată datele cu privire la repartizarea a trei ziare (la 12.I.1921), potrivit planului alcătuit de secţia presei periodice din C.C.E.R. [125] (cifrele reprezintă *mii* de exemplare) :

www.dacoromanica.ro

	„Izvestiia"	„Pravda"	„Bednota"
Agenţiile „Direcţiei difuzării presei"	191	139	183
Biroul militar pentru difuzarea presei	50	40	85
Organele şi secţiile feroviare ale „Dir. difuz. presei", punctele de agitaţie	30	25	16
Instituţiile şi organizaţiile din oraşul Moscova	65	35	8
Comisariatul militar al oraşului Moscova	8	7	6
Colecţii pentru trenurile de călători	1	1	1
Afişare şi colecţii	5	3	1
Total .	350	250	300

Este extrem de redus numărul exemplarelor folosite pentru afişare, adică al exemplarelor destinate maselor celor mai largi. Este uimitor de ridicat numărul celor repartizate „instituţiilor" din capitală etc., care vor fi, probabil, acaparate de către „demnitarii sovietici", atît militari cît şi civili, şi folosite în scopuri pur birocratice.

Iată încă cîteva cifre extrase din rapoartele prezentate de subsecţiile locale ale „Direcţiei difuzării presei". În cursul lunii septembrie 1920, agenţia gubernială din Voronej a „Direcţiei difuzării presei" a primit ziare de 12 ori (ceea ce înseamnă că în 18 din cele 30 de zile ale lunii septembrie nu s-au distribuit ziare). Ziarele primite au fost repartizate precum urmează : „Izvestiia", agenţiilor judeţene ale „Direcţiei difuzării presei" — 4 986 de exemplare (4 020 ; 4 310 *), agenţiilor raionale — 7 216 (5 860 ; 10 064), iar celor de plasă — 3 370 (3 200 ; 4 285) ; organizaţiilor de partid 447 (569 ; 3 880) ; instituţiilor sovietice — 1 765 (1 641 ; 509), — notaţi că instituţiile sovietice au primit aproape de trei ori mai multe exemplare din „Pravda" decît organizaţiile de partid ! Apoi : centrului de agitaţie şi educaţie de pe lîngă comisariatul militar — 5 532 (5 793 ; 12 332), punctelor de agitaţie — 352 (400 ; 593) ; caselor de citit de la sate — *nici un exemplar*. Abonaţilor — 7 167 (3 080 ; 764). Aşadar, „abonaţii", adică, de fapt, „demnitarii" sovietici, au fost aprovizionaţi din plin. Pentru afişare au fost distribuite 460 de exemplare (508 ; 500). Total : 32 517 (25 104 ; 37 237).

* Prima cifră din paranteză se referă la „Pravda", iar a doua la „Bednota".

www.dacoromanica.ro

În gubernia Ufa, în luna noiembrie 1920 s-au primit ziare de 25 de ori, ceea ce înseamnă că numai în cinci zile n-au venit de loc. Ele au fost repartizate astfel : organizaţiilor de partid — 113 (1 572 ; 153) ; instituţiilor sovietice — 2 763 (1 296 ; 1 267) ; centrului de agitaţie şi educaţie de pe lîngă comisariatul militar — 687 (470 ; 6 500) ; comitetelor executive de plasă — 903 (308 ; 3 511) ; caselor de citit — 36 (8 — 8 exemplare din „Pravda“ ! — 2 538 ; abonaţilor — *nici un exemplar* ; „diferitelor organizaţii judeţene“ — 1 044 (219 ; 991). Total : 5 841 (4 069 ; 15 429).

În sfîrşit, din darea de seamă a agenţiei din plasa Pustoşa, judeţul Sudogod, gubernia Vladimir, reiese că pe luna decembrie 1920 au primit : organizaţiile de partid — 1 (1 ; 2) ; instituţiile sovietice — 2 (1 ; 3) ; centrul de agitaţie şi educaţie de pe lîngă comisariatul militar — 2 (1 ; 2) ; comitetele executive de plasă — 2 (1 ; 3) ; poşta şi telegraful — 1 (1 ; 1) ; comitetul de uzină din Urşelski — 1 (1 ; 2) ; comisia raională de asistenţă socială — 1 (0 ; 3) — Total : 10 (6 ; 16).

Ce concluzii se desprind din aceste date fragmentare ? După părerea mea, concluzia este aceea pe care o exprimă programul partidului nostru cînd spune că „în momentul de faţă... abia se fac primii paşi spre trecerea de la capitalism la comunism“ [126].

Capitalismul a transformat ziarele în nişte întreprinderi capitaliste, a făcut din ele un instrument de înavuţire, de informare şi distracţie pentru cei bogaţi, un instrument de înşelare şi prostire a maselor de oameni ai muncii. Noi am sfărîmat instrumentele de îmbogăţire şi înşelare. *Am început* să facem din ziare un instrument de luminare a maselor pentru a le învăţa cum să trăiască şi cum să-şi construiască economia lor *fără* moşieri şi capitalişti. Însă acest lucru abia am început să-l facem. În trei ani şi ceva am făcut prea puţin. Mai avem încă foarte mult de făcut şi trebuie să străbatem o cale lungă de tot. Mai puţină flecăreală politică, mai puţine consideraţii generale şi lozinci abstracte, din acelea cu care se delectează comuniştii lipsiţi de experienţă şi cei care nu şi-au înţeles sarcinile ; mai multă propagandă pe linie de producţie şi, în primul

www.dacoromanica.ro

rînd, mai multă atenţie folosirii concrete, judicioase a indicaţiilor experienţei practice, folosire care să fie adaptată la nivelul de dezvoltare al maselor.

În cadrul repartizării ziarelor (în ce priveşte cărţile nu dispun de date ; pe cît se pare, acolo lucrurile stau şi mai prost) am desfiinţat abonamentele. Această măsură constituie un pas înainte de la capitalism la comunism. Dar capitalismul nu poate fi lichidat dintr-o dată. El reînvie sub forma „demnitarilor sovietici", a „birocraţiei sovietice", care, sub diverse pretexte, acaparează ziarele. Nu se poate calcula în ce proporţii le acaparează, dar, pe cît se pare, în număr mare. Trebuie să facem eforturi perseverente şi sistematice ca „să-i dăm peste mînă" birocraţiei, să nu-i permitem să acapareze ziarele şi cărţile, să micşorăm partea ei, să reducem necontenit însuşi numărul „demnitarilor sovietici". Din păcate, nu sîntem în stare să micşorăm dintr-o dată de zece ori, de o sută de ori numărul lor — cu actualul nostru nivel de cultură ar fi o şarlatanie să promitem aşa ceva —, dar putem — şi trebuie — să-l micşorăm încontinuu şi fără şovăială. Un comunist care nu face acest lucru este numai în vorbe comunist.

Trebuie să depunem eforturi, să facem totul pentru ca, de regulă, ziarele şi cărţile să fie repartizate în mod gratuit *numai* bibliotecilor şi caselor de citit, a căror *reţea* să deservească regulat întreaga ţară, întreaga masă a muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor. Atunci aspiraţiile poporului spre ştiinţă de carte, spre lumină şi ştiinţă se vor manifesta de o sută de ori mai puternic şi mai năvalnic şi vor fi încununate de mai mult succes. Atunci opera de culturalizare va merge înainte cu paşi gigantici.

Pentru a ilustra cele spuse aici, pentru a da un exemplu, să facem o mică socoteală. Dispunem de 350 000 de exemplare din „Izvestiia" şi de 250 000 din „Pravda" pentru întreaga Rusie. Sîntem săraci. N-avem hîrtie. Muncitorii îndură frigul şi foamea, sînt dezbrăcaţi şi desculţi. Maşinile sînt uzate. Clădirile se năruie. Să ne închipuim că avem în toată ţara, în cele peste 10 000 de plăşi, 50 000 de biblioteci şi case de citit, dar că ele există în realitate, şi nu doar pe hîrtie. Cel puţin cîte trei în fiecare plasă şi neapărat cîte una în fiecare uzină sau în fiecare fabrică

www.dacoromanica.ro

şi în fiecare unitate militară. Să ne închipuim că am învăţat să facem nu numai „primul pas de la capitalism la comunism", dar şi pe al doilea, şi al treilea. Să ne închipuim că am învăţat să aprovizionăm în mod regulat fiecare bibliotecă şi casă de citit cu cîte trei exemplare de ziar, din care două, să zicem, să fie pentru „lipit" (presupunînd că am făcut şi al patrulea pas de la capitalism la comunism, eu admit, mă încumet să admit, că, în loc „să lipim" ziarele, în loc să folosim acest procedeu barbar care duce la deteriorarea lor, le vom fixa cu cuie de lemn — fiindcă cuie de fier nu avem şi fier nu vom avea îndeajuns nici cînd vom face „al patrulea pas" ! — pe o tablă netedă, pentru ca să fie uşor de citit şi să poată fi păstrate). Aşadar, pentru fiecare dintre cele 50 000 de biblioteci şi case de citit ar reveni cîte două exemplare pentru „lipit" şi unul pentru colecţie. Să ne închipuim, totodată, că am învăţat să nu irosim decît într-o cantitate *moderată* ziare pentru „demnitarii sovietici", să zicem cel mult cîteva mii de exemplare pentru răsfăţaţii „dregători" din instituţiile centrale ale Republicii sovietice.

Într-o ipoteză atît de îndrăzneaţă, 160 000 sau, să zicem, 175 000 de exemplare vor satisface de cinci ori mai bine nevoile întregii ţări decît acum. Toţi vor avea posibilitatea să se informeze din ziare (în cazul unei bune organizări a „bibliotecilor ambulante", pentru care pleda în chip atît de reuşit, după părerea mea, tovarăşa F. Dobler într-un recent articol din „Pravda" [127]). Vom avea astfel în total 350 000 de exemplare din cele două ziare. Acum 600 000 de exemplare sînt acaparate de „demnitarii sovietici" care le irosesc în chip inutil, „pentru ţigări" etc., pur şi simplu în virtutea unor deprinderi capitaliste. Am face o economie de 250 000 de exemplare. Cu alte cuvinte, cu toată sărăcia noastră, am putea să scoatem, printr-o asemenea economie, încă *două* publicaţii cotidiene cu cîte 125 000 de exemplare fiecare. Şi în fiecare din aceste cotidiene i-am putea oferi poporului, în fiecare zi, un material publicistic serios şi preţios, scrieri beletristice — inclusiv clasice — de cea mai bună calitate, manuale de cultură generală, precum şi manuale de domeniul agriculturii şi industriei. Dacă bur-

www.dacoromanica.ro

ghezii francezi, încă înainte de război, au învăţat să cîştige bani din publicarea unor romane pentru popor nu în forma unor cărţi luxoase la preţul de 3,50 franci, ci în forma unor gazete pentru proletari la preţul de 10 centime (cu alte cuvinte de 35 de ori mai ieftin, adică cu 4 copeici la cursul dinainte de război), de ce n-am învăţa şi noi — la cel de-al doilea pas de la capitalism la comunism — să facem la fel ? De ce n-am învăţa şi noi, procedînd în felul acesta, să facem ca într-un singur an — chiar şi în actualele condiţii, cînd ne zbatem în sărăcie, — să dăm poporului, în cîte două exemplare pentru fiecare din cele 50 000 de biblioteci şi case de citit, toate manualele necesare şi toate operele necesare ale clasicilor literaturii universale şi pe acelea ale ştiinţei şi tehnicii moderne ?

O să învăţăm să facem şi treaba asta.

7 februarie 1921.

„Pravda" nr. 28 din 9 februarie 1921
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CONCEPT PRELIMINAR DE TEZE CU PRIVIRE LA ŢĂRANI [128]

1. Să fie satisfăcută dorinţa exprimată de ţărănimea fără partid ca predarea obligatorie (a surplusurilor de cereale) să fie înlocuită cu un impozit în cereale.
2. Cuantumul acestui impozit să fie mai mic decît acela al surplusului predat obligatoriu anul trecut.
3. Să se adopte principiul potrivit căruia cuantumul impozitului trebuie pus în concordanţă cu hărnicia producătorului, în sensul unei scăderi procentuale a impozitului atunci cînd producătorul dă dovadă de mai multă hărnicie.
4. Să se acorde mai multă libertate producătorului de a folosi ceea ce-i rămîne, după achitarea impozitului, în circulaţia economică locală, cu condiţia ca impozitul să fie achitat complet şi fără întîrziere.

Scris la 8 februarie 1921

Publicat pentru prima oară la 26 iunie 1930, în ziarul „Pravda" nr. 174

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

SCRISOARE ÎN LEGĂTURĂ CU CONCESIUNILE PETROLIERE

Pentru membrii Biroului Politic şi pentru tov. Rîkov

Pentru Stalin
Buharin
Kamenev
Krestinski
şi Rîkov

La întrebările puse de Biroul Politic în legătură cu concesiunile petroliere, s-au primit răspunsuri atît de la Krasin (şi Bogdatian), cît şi de la Dosser, preşedintele Comitetului general al petrolului, şi cei patru specialişti ai săi.

Aceste răspunsuri, împreună cu raportul despre „Situaţia industriei petroliere la sfîrşitul anului 1920" (Baku, 1920), le trimit tovarăşului Stalin şi rog pe toţi membrii Biroului Politic să ia legătură telefonică cu dînsul ca să poată primi la timp aceste materiale şi să le citească. (În raportul tipărit este de ajuns să parcurgă cu privirea doar pasajele care au fost subliniate de mine cu creion albastru în paginile notate pe coperta interioară, adică pe fila care precede textul propriu-zis.)

Aceste materiale trebuie citite cît mai repede, deoarece este de dorit ca la şedinţa Biroului Politic (luni, 14 februarie, orele 8 seara) să se adopte o hotărîre.

Aceste materiale dovedesc din plin :

(a) că ne ameninţa o catastrofă şi că ea *se apropie ;*
(b) că trebuie să depunem toate eforturile pentru a acorda concesiuni (adică a găsi concesionari) la Baku ;
(c) că şeful Comitetului general al petrolului e prost de dă în gropi. Prostia unei asemenea persoane sus-puse este periculoasă.

Cîteva cuvinte în legătură cu toate aceste trei puncte :

(a) Se apropie catastrofa. Acest lucru a fost arătat cu o deosebită claritate de *specialiştii din Comi-*

www.dacoromanica.ro

tetul general al petrolului. În „raportul" său, nerodul de Dosser încearcă să subaprecieze pericolul. Asta-i o mare prostie. Trebuie să citiţi avizurile date de *toţi specialiştii* din Comitetul general al petrolului şi să le comparaţi cu concluzia superficială a lui Dosser.

(b) „Folosul atragerii concesionarilor este problematic", aşa îşi formulează Dosser concluzia. Ca un adevărat prostănac bine intenţionat ce este, el a căutat, probabil, să-i sperie pe specialiştii săi, spunîndu-le că unui om „sovietic" îi şade bine să fie împotriva concesiunilor ! ! Iată ce înseamnă a face un prost serviciu ! !

În realitate, din rapoartele prezentate de specialiştii din Comitetul general al petrolului (rapoarte concrete şi riguros confirmate de darea de seamă tipărită, care înfăţişează situaţia „pînă la sfîrşitul anului 1920") se vede cît se poate de clar *ce condiţii* trebuie să punem concesionarilor.

Este, desigur, „problematic" dacă se va găsi vreun concesionar care să accepte aceste condiţii. Dar nici un om politic care nu şi-a pierdut minţile nu se va apuca să consulte, în această privinţă, pe Dosser sau pe specialişti.

Ceea ce trebuie să facem noi este să depunem toate eforturile pentru a găsi asemenea concesionari.

Dacă nu-i vom găsi, va fi cu atît mai rău pentru noi.

Dacă nu vom fi în stare să depunem toate eforturile pentru a găsi concesionari, atunci noi vom fi aceia care vom da faliment.

Trebuie să urgentăm elaborarea condiţiilor.

Trebuie să pornim numaidecît lupta împotriva unei prejudecăţi, extrem de dăunătoare, de care se pot lesne lăsa influenţaţi o parte din muncitori şi care trebuie lichidată cu orice preţ. Această prejudecată constă în „ideea" : „nu vrem să lucrăm pentru capitalişti" sau în varianta ei : „nu vrem să lucrăm pentru capitalişti atunci cînd alături de noi sînt muncitori care nu lucrează pentru capitalişti".

Cît de dăunătoare este această prejudecată (condamnată şi de programul nostru, al P.C. din Rusia, ca şi de marxism în general) se vede limpede din următorul calcul aproximativ, care face un bilanţ concret al rapoartelor specialiştilor.

Noi extragem 100*a* petrol.

www.dacoromanica.ro

Extracţia scade.

Inundarea ameninţă să devină catastrofală.

Dacă vom atrage un concesionar care să ne ajute să extragem petrol în cantitate de $100a + 100b$ şi dacă îi vom plăti pentru asta $98b$, producţia noastră va creşte, deşi încet ($100a + 2b$), în loc să scadă.

Se pune întrebarea : pentru cine lucrează muncitorii care dau concesionarului $98b$ din $100b$, „pentru capitalişti" sau pentru Puterea sovietică ?

Răspunsul nu este greu de găsit.

Vă rog foarte stăruitor să citiţi cît mai repede materialele şi dările de seamă anexate, ca să putem adopta cît mai curînd o hotărîre. O întîrziere ar fi extrem de periculoasă.

Lenin

12. II. 1921

Publicat pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA PLANUL DE IMPORT [129]

1) Consiliul Comisarilor Poporului nu aprobă planul de import ce i-a fost prezentat, pentru că el este de cel puţin cinci ori mai mare decît trebuie *.

2) Consiliul Comisarilor Poporului însărcinează Consiliul Muncii şi Apărării să instituie imediat o comisie centrală a planificării din care să facă parte şi experţi şi să traseze acestei comisii (sau unei subcomisii a ei) sarcina de a reduce acest plan şi de a-l revizui din punctul de vedere al posibilităţii practice de a utiliza, în actualele condiţii economice, mărfurile ce vor fi cumpărate în străinătate. Aprobarea lui definitivă va fi dată de Consiliul Muncii şi Apărării.

3) Pe viitor, pînă la revizuirea acestui plan, Comisariatul poporului pentru comerţul exterior n-are voie să depăşească 1/5 din planul de faţă pentru fiecare din cele 71 de articole de bază, iar pentru departamentul militar — 1/10 ; aceasta cu condiţia obligatorie ca pe primul plan să fie pusă satisfacerea necesităţilor industriei de extracţie a combustibilului şi ale industriei metalurgice. Derogările se acordă de Consiliul Muncii şi Apărării.

Scris la 15 februarie 1921

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

---

* In manuscris, V. I. Lenin a tăiat punctul 1 şi a scris deasupra : „Planul Krasin". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

PROIECTUL PUNCTULUI PRINCIPAL DIN HOTĂRÎREA CONSILIULUI MUNCII ŞI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA COMISIA CENTRALĂ A PLANIFICĂRII [130]

Către membrii Consiliului Muncii şi Apărării, din partea tov. Lenin personal

Depunînd mîine (18/II.) la Consiliul Muncii şi Apărării proiectul de hotărîre cu privire la comisia centrală a planificării, vă prezint — spre luare de cunoştinţă — proiectul principalului punct din hotărîre şi o listă preliminară a membrilor (întocmită după o consfătuire cu tovarăşii Rîkov şi Krjijanovski) *. Vă rog să pregătiţi pentru şedinţa din 18/II. a Consiliului Muncii şi Apărării amendamente sau un contraproiect.

Pe lîngă Consiliul Muncii şi Apărării se instituie o comisie centrală a planificării, care să elaboreze, pe baza planului de electrificare aprobat de cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, un plan economic de stat unic şi să exercite un control general asupra modului cum se realizează acest plan.

Sarcinile economice din prima etapă, şi în special acelea care trebuie îndeplinite în viitorul cel mai apropiat, bunăoară în cursul anului 1921, trebuie elaborate de comisia centrală a planificării sau de o subcomisie a ei cît mai amănunţit posibil şi ţinînd neapărat seama de actualele condiţii ale realităţii economice concrete.

Scris la 17 februarie 1921

Publicat pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin", vol. XX

Se tipăreşte după un exemplar dactilografiat

* Vezi „Culegeri din Lenin", vol. XX, p. 24. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

CU PRIVIRE LA PLANUL ECONOMIC UNIC

Articolele şi discuţiile pe această temă produc o impresie penibilă. Citiţi, bunăoară, articolele lui L. Krităman apărute în „Ekonomiceskaia Jizn“ [131] (I — 14 decembrie 1920; II — 23 decembrie; III — 9 februarie; IV — 16 februarie; V — 20 februarie). Vorbărie goală. Simple exerciţii stilistice. Nu se vede de loc dorinţa de a lua în considerare şi a studia ceea ce înseamnă creaţie concretă în acest domeniu. În loc de o analiză a datelor şi a faptelor, ni se oferă — în cinci lungi articole! — o serie de raţionamente despre felul cum trebuie ele studiate.

Luaţi tezele lui Miliutin („Ekonomiceskaia Jizn“ din 19 februarie), ale lui Larin („Ekonomiceskaia Jizn“ din 20 februarie), urmăriţi cu atenţie cuvîntările rostite de tovarăşi „cu munci de răspundere“. Veţi găsi în ele aceleaşi lipsuri esenţiale ca şi la Krităman. O scolastică extrem de plicticoasă, care merge pînă la trăncăneala despre legea înlănţuirii etc., o scolastică cînd literaturizantă, cînd birocratică, iar muncă vie de loc.

Mai rău decît atît. O îngîmfată desconsiderare birocratică a operei vii care a fost realizată pînă acum şi care trebuie continuată. Ni se oferă mereu aceeaşi găunoasă „producţie de teze“ sau se debitează lozinci şi proiecte supte din deget, în loc să se treacă la o studiere atentă şi minuţioasă a propriei noastre experienţe practice.

Singura lucrare serioasă în legătură cu planul economic unic este „Planul de electrificare a R.S.F.S.R.“ — raportul prezentat la Congresul al VIII-lea al Sovietelor de către

www.dacoromanica.ro

GOELRO (Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei), care a fost publicat în decembrie 1920 şi împărţit delegaţilor la acest congres. În această carte este expus planul economic unic, care, din însărcinarea organelor superioare ale republicii, a fost elaborat — bineînţeles, numai în cifre foarte aproximative — de cei mai buni oameni de ştiinţă ai noştri. Lupta împotriva înfumurării ignorante a demnitarilor şi împotriva înfumurării intelectualiste a publiciştilor comunişti trebuie începută cu o treabă cît se poate de modestă, cu simpla prezentare a istoricului acestei cărţi, a conţinutului şi a însemnătăţii ei.

Între 2 şi 7 februarie 1920, adică acum un an şi mai bine, a avut loc sesiunea C.E.C. din Rusia, care a adoptat o rezoluţie cu privire la electrificare. În această rezoluţie se spune :

„...Pe lîngă sarcinile imediate, vitale, primordiale, de extremă urgenţă privind organizarea transporturilor, lichidarea crizei de combustibil şi de alimente, combaterea epidemiilor, organizarea unor disciplinate armate ale muncii, Rusia Sovietică are, pentru prima oară, posibilitatea de a trece la o construcţie economică mai sistematică, la elaborarea ştiinţifică şi aplicarea consecventă a unui plan de stat al întregii economii naţionale. Luînd în considerare însemnătatea primordială pe care o are electrificarea... ţinînd seama de importanţa pe care o prezintă electrificarea pentru industrie, agricultură, transporturi... etc. etc.... C.E.C. din Rusia hotărăşte : Consiliul economic superior este însărcinat să elaboreze, împreună cu Comisariatul poporului pentru agricultură, un proiect de construire a unei reţele de centrale electrice..."

Se pare că este clar. „Elaborarea ştiinţifică a unui plan de stat al întregii economii naţionale" — se poate să nu înţeleagă cineva aceste cuvinte, această hotărîre a celui mai înalt organ al nostru de stat ? Dacă nişte literaţi şi demnitari care se laudă în faţa „specialiştilor" cu comunismul lor nu cunosc această hotărîre, nu ne mai rămîne altceva de făcut decît să le amintim că necunoaşterea propriilor noastre legi nu constituie un argument.

În conformitate cu această hotărîre a C.E.C. din Rusia, prezidiul Consiliului economic superior a confirmat, la 21 februarie 1920, comisia de electrificare instituită pe lîngă secţia de electrificare, iar după aceea Consiliul Apărării a aprobat legea cu privire la GOELRO, a cărui

www.dacoromanica.ro

componenţă urma să fie stabilită şi confirmată de Consiliul economic superior în înţelegere cu Comisariatul poporului pentru agricultură. Încă de la 24 aprilie 1920, GOELRO a scos primul număr al „Buletinului“ [132] său, care cuprindea un program extrem de amănunţit al lucrărilor şi o listă a persoanelor de răspundere — oameni de ştiinţă, ingineri, agronomi şi statisticieni, care fac parte din diferite subcomisii, care conduc activitatea în diferite raioane sau care şi-au asumat diferite sarcini bine definite. Simpla enumerare a acestor lucrări şi a persoanelor însărcinate cu elaborarea lor ocupă, în nr. 1 al „Buletinului“, zece pagini tipărite. Cele mai capabile elemente de care dispuneau Consiliul economic superior şi Comisariatul poporului pentru agricultură, precum şi Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie au fost atrase în această activitate.

Rezultatul muncii depuse de GOELRO a fost ampla — şi excelenta — lucrare ştiinţifică menţionată mai sus. La alcătuirea ei au participat peste 180 de specialişti. Numărul lucrărilor prezentate de ei la GOELRO trece de 200. Avem, în primul rînd, o situaţie centralizatoare a acestor lucrări (prima parte a volumului menţionat, care cuprinde, ea singură, peste 200 de pagini) : a) electrificarea şi planul economiei de stat ; apoi b) aprovizionarea cu combustibil (cuprinzînd un „buget al combustibilului“ al R.S.F.S.R. *pentru deceniul următor*, care a fost elaborat în amănunţime, ţinîndu-se seama de numărul necesar de muncitori) ; c) energia hidraulică ; d) agricultura ; e) transportul şi f) industria.

Planul este calculat pe o durată de aproximativ zece ani şi în el se indică numărul de muncitori şi puterea instalată (calculată în mii de cai putere). Acesta este, firește, doar un plan aproximativ, iniţial, brut, cu greşeli, un plan elaborat „în cifre foarte aproximative“, dar este un adevărat plan ştiinţific. Dispunem de calcule precise, făcute de specialişti, în toate problemele fundamentale. Dispunem de calculele lor pentru toate ramurile industriei. Avem — ca să dau doar un mic exemplu — calculul volumului producţiei de piele, de încălţăminte, cîte două perechi pentru fiecare om (300 000 000 de perechi) etc. În concluzie, avem şi o balanţă de materiale şi o balanţă financiară (în

www.dacoromanica.ro

ruble aur) a electrificării (circa 370 000 000 de zile de lucru, atîtea şi atîtea butoaie de ciment, atîtea şi atîtea cărămizi, puduri de fier, de aramă etc., atîta putere a turbogeneratorilor etc.). Balanţa prevede o sporire („după o evaluare cu totul aproximativă") a industriei prelucrătoare, în 10 ani, cu 80%, iar a celei extractive cu 80—100%. Deficitul balanţei aur (+ 11 miliarde — 17 miliarde, în total, un deficit de circa 6 miliarde) „poate fi acoperit prin concesiuni şi operaţii de credit".

Se indică unde vor fi amplasate cele 20 de termocentrale şi cele 10 uzine hidroelectrice raionale din prima serie şi se face totodată o descriere amănunţită a importanţei economice pe care o prezintă fiecare din ele.

În afară de situaţia centralizatoare, în acelaşi volum sînt prezentate, în pagini separat numerotate, lucrări ce privesc fiecare regiune în parte : Regiunea de nord, Regiunea industrială centrală (aceste două lucrări sînt deosebit de bune, precise, amănunţite, bazate pe un material ştiinţific foarte bogat), Regiunea de sud, regiunea Volgăi, Uralul, Caucazul (acesta este considerat în ansamblu, pornindu-se de la premisa încheierii unui acord economic între diferitele republici), Siberia apuseană şi Turkestanul. La fiecare regiune ni se prezintă nu numai calculul pentru centralele electrice din prima serie, ci şi aşa-zisul „program *A* GOELRO", adică un plan pentru folosirea cea mai raţională şi mai economicoasă a centralelor electrice *existente*. Încă un mic exemplu : în ceea ce priveşte Regiunea de nord (regiunea Petrogradului), s-a calculat că prin conectarea centralelor din Petrograd s-ar obţine o economie care ar putea fi evaluată în felul următor. Aproape jumătate din curentul electric ar putea fi dirijat (pagina 69 din darea de seamă cu privire la Regiunea de nord) spre locurile de plutărit din nord, la Murmansk, Arhanghelsk etc. În aceste condiţii, o extindere a exploatărilor forestiere şi o sporire a cantităţii de lemn pentru export ne-ar putea aduce, *„chiar în viitorul cel mai apropiat, pînă la o jumătate de miliard de ruble devize anual"*.

„Venitul anual realizat din exploatarea pădurilor din nord ar putea să atingă, în următorii cîţiva ani, proporţiile rezervei noastre de aur" (loc. cit., p. 70), bineînţeles dacă

www.dacoromanica.ro

vom şti să trecem de la discuţiile despre plan la studierea şi *aplicarea* planului elaborat în mod real de către oamenii de ştiinţă !

Trebuie să mai spunem că, într-o serie de probleme (bineînţeles că nici pe departe în toate), noi avem un început de program calendaristic, adică nu numai un plan în general, ci un calcul prealabil pentru fiecare an, din 1921 şi pînă în 1930, privind numărul centralelor care pot fi puse în funcţiune şi măsura în care pot fi lărgite centralele existente (însă tot cu condiţia sus-arătată, care nu poate fi prea uşor îndeplinită, date fiind moravurile intelectualist-publicistice şi dregătoreşti-birocratice existente la noi).

Pentru a aprecia întreaga amploare şi întreaga valoare a muncii efectuate de GOELRO, să aruncăm o privire asupra Germaniei. Acolo, un savant, Ballod, a făcut o treabă analogă. El a alcătuit un plan ştiinţific de reconstrucţie socialistă a întregii economii naţionale a Germaniei [133]. În Germania capitalistă, planul a rămas suspendat în aer, a rămas literă moartă, opera unui om izolat. Noi am trasat o sarcină de stat, am mobilizat sute de specialişti, am reuşit să întocmim în zece luni (fireşte, nu în două, cum ne propusesem la început) un plan economic unic, întemeiat pe baze ştiinţifice. Avem tot dreptul să ne mîndrim cu această lucrare ; trebuie numai *să ne pricepem* s-o folosim, şi tocmai împotriva *acestei* nepriceperi trebuie să ducem acum lupta.

Rezoluţia celui de-al VIII-lea Congres al Sovietelor spune : „...Congresul... *aprobă munca depusă de Consiliul economic superior* etc. şi îndeosebi de GOELRO *pentru elaborarea planului de electrificare a Rusiei*... apreciază acest plan *ca un prim pas al unei măreţe iniţiative economice*, însărcinează C.E.C. din Rusia etc. *să desăvîrşească elaborarea acestui plan şi să-l aprobe*, şi neapărat în termenul cel mai scurt. El trasează sarcina de a se lua toate măsurile pentru a se asigura o *cît mai largă popularizare* a acestui plan... Studierea acestui plan trebuie introdusă *în toate instituţiile de învăţămînt ale republicii, fără excepţie*" [134] etc.

Nimic nu caracterizează atît de sugestiv existenţa în aparatul nostru — mai cu seamă în cel de conducere — a

www.dacoromanica.ro

unor racile, atît birocratice, cît şi intelectualiste, ca atitudinea care se observă azi la Moscova faţă de această rezoluţie, ca încercările de a o „interpreta" în fel şi chip, care merg aproape pînă la a o anula. Publiciştii nu caută să popularizeze planul elaborat, ci scriu teze şi se lansează în consideraţii lipsite de orice conţinut asupra modului cum ar trebui să se procedeze la elaborarea planului. Demnitarii pun accentul, în mod pur birocratic, pe necesitatea „aprobării" planului, înţelegînd prin aceasta nu stabilirea unor sarcini concrete (să se construiască cutare lucru în cutare interval de timp, să se cumpere cutare lucru din străinătate etc.), ci ceva cu totul confuz, în genul elaborării unui *nou* plan ! Se ajunge astfel la o monstruoasă neînţelegere a chestiunii şi auzim pe unii spunînd : înainte de a construi ceva nou, să refacem mai întîi, măcar în parte, ceea ce e vechi ; electrificarea seamănă a electroficţiune ; de ce nu gazificare ? ; la GOELRO se află specialişti burghezi, iar comunişti sînt puţini ; GOELRO ar trebui să fie elaborat de cadre de experţi, iar nu de o comisie centrală a planificării etc.

Tocmai această divergenţă de păreri este periculoasă, întrucît dovedeşte că oamenii nu se pricep să lucreze şi că înfumurarea intelectualistă şi birocratică predomină asupra activităţii reale. Ironiile pe seama caracterului fantezist al planului, întrebările în legătură cu gazificarea etc. nu fac decît să demaşte îngîmfarea ignoranţei. Nu este oare o ruşine să corijezi la repezeală munca a sute de specialişti, dintre cei mai buni, să încerci a te eschiva prin glume de prost gust, să te mîndreşti cu dreptul de „a nu aproba" ?

Trebuie să învăţăm o dată să preţuim ştiinţa, să respingem înfumurarea „comunistă" a diletanţilor şi birocraţilor, trebuie să învăţăm o dată să muncim sistematic şi să folosim propria noastră experienţă, propria noastră practică !

Fireşte, „planurile" sînt prin însăşi esenţa lor un lucru despre care se poate vorbi şi discuta la infinit. Dar nu trebuie admise flecărelile şi discuţiile generale despre „principii" (de construire a planului) atunci cînd se cere să ne apucăm de studierea acestui plan, care e singurul ştiinţific, şi să procedăm la corectarea lui pe baza datelor furnizate de experienţa *practică* şi pe baza unui studiu mai amănunţit.

www.dacoromanica.ro

Desigur, demnitarii vor avea şi de aci înainte oricînd dreptul de „a aproba" sau de „a nu aproba". Dacă acest drept este înţeles în mod rezonabil şi dacă hotărîrile Congresului al VIII-lea cu privire la aprobarea planului, care a fost adoptat de el şi care se recomandă să fie larg popularizat, sînt interpretate cum trebuie, atunci prin aprobare trebuie să se înţeleagă o serie de comenzi şi de dispoziţii: să se cumpere cutare lucru, la cutare dată şi din cutare loc; să se înceapă construirea cutărui obiectiv, să fie procurate şi transportate cutare materiale etc. Dar dacă acest drept este interpretat în mod birocratic, atunci prin „aprobare" trebuie înţeles arbitrarul demnitarilor, hîrţogăria birocratică, jocul de-a comisiile de control, într-un cuvînt înăbuşirea pur birocratică a unei acţiuni vii.

Să privim chestiunea şi sub un alt aspect. E necesar ca planul ştiinţific de electrificare să fie strîns legat de planurile practice curente şi de înfăptuirea lor reală. Acest lucru este, desigur, absolut indiscutabil. Dar cum să asigurăm această legătură? Pentru a putea răspunde la această întrebare, este necesar ca economiştii, publiciştii şi statisticienii să nu flecărească despre plan în general, ci să studieze amănunţit modul cum sînt îndeplinite planurile noastre, să vadă ce greşeli am săvîrşit noi în această muncă practică şi prin ce mijloace pot fi ele îndreptate. Fără o asemenea studiere sîntem orbi. Dacă se procedează în felul acesta şi dacă, totodată, se studiază experienţa practică, rămîne problema, cu totul măruntă, a tehnicii administrative. Comisii de planificare sînt la noi cîtă frunză şi iarbă. Ia pentru coordonare doi oameni din departamentul încredinţat lui Ivan Ivanîci şi unul din departamentul încredinţat lui Pal Palîci, sau invers. Repartizează-i la o subcomisie a comisiei centrale a planificării. Este clar că asta este doar o chestie de tehnică administrativă, şi nimic mai mult. Să încerci şi aşa, şi aşa, şi să alegi ce e mai bun, e şi ridicol să discuţi despre aşa ceva.

Esenţialul este că la noi oamenii nu ştiu să pună problema şi înlocuiesc munca vie prin proiectomanie intelectualistă şi birocratică. Noi am avut şi avem planuri curente de aprovizionare cu alimente şi combustibil. Am comis o greşeală evidentă şi în unele, şi în celelalte. În această privinţă

www.dacoromanica.ro

nu pot exista două păreri. Un economist priceput, în loc să emită teze lipsite de conţinut, s-ar apuca să studieze faptele, cifrele, datele, să analizeze propria noastră experienţă practică şi ar spune : în cutare loc este o greşeală şi trebuie îndreptată în cutare fel. Un administrator priceput, pe baza unui asemenea studiu, ar propune sau ar efectua el însuşi transferarea unor persoane, schimbarea sistemului de evidenţă, reorganizarea aparatului etc. La noi n-ai să vezi pe nimeni privind în mod practic şi concret planul economic unic.

Tocmai aici e neajunsul, că se pune în mod nejust problema atitudinii comunistului faţă de specialişti, a administratorului faţă de oamenii de ştiinţă şi de publicişti. În problema planului economic unic, ca şi în orice altă problemă, există asemenea aspecte — şi oricînd pot să apară alte aspecte noi — care nu pot fi rezolvate decît de comunişti sau care necesită doar metode administrative. Asta e indiscutabil. Dar asta e o pură abstracţie. Şi acum, la noi, tocmai publiciştii comunişti şi administratorii comunişti privesc greşit această problemă, fiindcă nu sînt în stare să înţeleagă că aici trebuie să învăţăm mai mult de la specialiştii şi oamenii de ştiinţă burghezi şi să ne jucăm mai puţin de-a administrarea. Nu există şi nu poate să existe alt plan economic unic în afară de cel care a fost deja elaborat de GOELRO. El trebuie completat, dezvoltat, corectat şi pus în aplicare pe baza datelor furnizate de studierea atentă a experienţei practice. Părerea contrară, ca să ne exprimăm în cuvintele programului partidului, este doar „în aparenţă o părere radicală, în realitate însă denotă o ignoranţă plină de îngîmfare“ [135]. O dovadă de ignoranţă plină de îngîmfare ne-o oferă şi ideea că în R.S.F.S.R. ar fi posibilă o altă comisie centrală a planificării, în afară de GOELRO, şi, spunînd aceasta, nu contestăm, firește, folosul pe care l-ar putea aduce unele schimbări parţiale, cu caracter practic, în componenţa ei. Numai pe această bază, numai printr-o continuare a celor începute se poate face ceva serios în sensul îmbunătăţirii planului general al economiei noastre naţionale ; altfel, din toate astea iese un joc de-a administrarea sau, ca să mă exprim mai simplu, o domnie a bunului plac. Sarcina comuniştilor din GOELRO este să

www.dacoromanica.ro

comande mai puțin sau, mai bine zis, să nu comande de loc, ci să se apropie cu o deosebită atenție și pricepere de specialiștii în știință și tehnică („în majoritatea cazurilor, aceștia sînt inevitabil îmbibați de concepții și obiceiuri burgheze", cum se arată în programul P.C. (b) din Rusia), să învețe de la ei și să-i ajute să-și lărgească orizontul. În acest sens, ei trebuie să pornească de la cuceririle și datele științei respective și să țină seama că un inginer va ajunge la recunoașterea comunismului *nu așa* cum a ajuns propagandistul ilegalist sau publicistul, *ci în virtutea datelor științei sale*, că *în felul său* va ajunge la recunoașterea comunismului un agronom, în felul său un silvicultor ș.a.m.d. Un comunist care nu și-a dovedit priceperea de a îmbina și a dirija cu modestie munca specialiștilor, pătrunzînd în fondul problemei și studiind-o în amănunțime, este adeseori dăunător. Asemenea comuniști avem noi mulți, și i-aș da cu duzina pentru un singur specialist burghez care își studiază în mod conștiincios meseria și o cunoaște bine.

Comuniștii care nu fac parte din GOELRO pot să ajute în două feluri la întocmirea și aplicarea planului economic unic. Dacă sînt economiști, statisticieni sau publiciști, trebuie mai întîi să studieze propria noastră experiență practică, și numai pe baza unui studiu amănunțit al faptelor respective să facă recomandări pentru îndreptarea greșelilor și îmbunătățirea muncii. Această studiere este o treabă de om de știință, și cum la noi de multă vreme nu mai e vorba de principii generale, ci tocmai de experiență practică, pentru noi un „specialist în știință și tehnică", fie el și burghez, dar bine pregătit, este de zece ori mai prețios decît un comunist îngîmfat, care e gata, la orice oră din zi și din noapte, să scrie „teze", să lanseze „lozinci", să ne ofere abstracții goale. Mai multă cunoaștere a faptelor și mai puțină vorbărie cu pretenții de principialitate comunistă!

Pe de altă parte, dacă un comunist îndeplinește o funcție administrativă, prima lui datorie este să nu se lase antrenat de tendința de a comanda, să caute, în primul rînd, să țină seama de ceea ce a fost deja elaborat de știință, să se informeze din capul locului dacă faptele sînt controlate, să aibă grijă mai întîi să cerceteze (în rapoarte, în paginile

www.dacoromanica.ro

presei, în dezbaterile adunărilor etc.) unde anume s-a făcut o greşeală, şi numai pe această bază să treacă la îndreptarea celor făcute. Mai puţine procedee de-ale lui Tit Titîci * („pot să aprob sau să nu aprob"), mai multă atenţie studierii greşelilor comise de noi în practică.

De multă vreme s-a observat că lipsurile oamenilor sînt, de cele mai dese ori, legate de calităţile lor. Acelaşi lucru se poate spune şi despre lipsurile multora dintre comuniştii cu munci de conducere. Zeci de ani noi am înfăptuit o operă măreaţă, am făcut propagandă pentru răsturnarea burgheziei, i-am învăţat pe oameni să n-aibă încredere în specialiştii burghezi, pe care i-am demascat, i-am îndepărtat de la putere, şi am zdrobit împotrivirea lor. A fost o operă măreaţă, de importanţă istorică mondială. Dar e de ajuns să exagerezi un pic, şi se confirmă adevărul că de la sublim la ridicol nu e decît un pas. Noi am convins Rusia, am smuls-o din mîinile exploatatorilor, pentru oamenii muncii, am zdrobit pe exploatatori şi acum trebuie să învăţăm s-o guvernăm. Pentru asta trebuie să învăţăm să fim modeşti şi să respectăm munca eficientă depusă de „specialiştii în ştiinţă şi tehnică" ; pentru aceasta trebuie să învăţăm să facem o analiză concretă şi atentă a numeroaselor greşeli *practice* făcute de noi şi să le îndreptăm treptat, dar cu perseverenţă. Mai puţină înfumurare intelectualistă şi birocratică, o mai atentă studiere a ceea ce ne oferă experienţa noastră practică la centru şi pe teren, ca şi a ceea ce ne-a oferit pînă acum ştiinţa.

21 februarie 1921.

„Pravda" nr. 39 din 22 februarie 1921
Semnat: N. Lenin

Se tipăreşte după textul apărut în ziar, care a fost confruntat cu şpalturile corectate de V. I. Lenin

---

* Personaj din comedia „Unul face, altul trage" de A. Ostrovski. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ADUNAREA ACTIVULUI DE PARTID DIN ORAŞUL MOSCOVA 24 FEBRUARIE 1921 [136]

Mă miră întrucîtva caracterul convorbirii noastre de astăzi. Mi se pare că acum nu e momentul politic potrivit pentru aşa ceva. Trebuie să facem faţă situaţiei create, care s-a înrăutăţit atît pe plan intern, cît şi pe plan internaţional. Pacea cu Polonia n-a fost încă încheiată, iar înăuntru ia amploare banditismul şi se înmulţesc răscoalele chiaburești. În domeniul aprovizionării cu alimente şi combustibil se observă o înrăutăţire considerabilă. Anul trecut, în primul semestru, noi am distribuit 15 000 000 de puduri, în semestrul doi 8 000 000, iar anul acesta, în primul semestru, 25 000 000 de puduri, iar acum trebuie să reducem raţia, şi nici aşa n-avem certitudinea că o s-o distribuim şi pe asta regulat. Noi am făcut în mod vădit greşeala că în primul semestru am distribuit în mod neraţional cerealele ; nu trebuia să mărim consumul de cereale pînă la 25 000 000 de puduri. În prezent nu mai aducem cereale din Siberia, pentru că chiaburii răsculaţi au întrerupt traficul pe calea ferată. Tovarăşii noştri siberieni spuneau că este posibilă o răscoală a chiaburilor, dar e foarte greu de stabilit amploarea ei. Aici nu e vorba de un război, ca să-ţi poţi da seama de ce forţe dispune inamicul. Ţăranii siberieni încă nu s-au obişnuit cu greutăţile, cu toate că au mult mai puţin de îndurat decît cei din Rusia europeană, şi s-a ajuns la o întrerupere a legăturii cu Siberia şi la o sistare a transporturilor de cereale. De la 1 şi pînă la 10 martie nu se vor produce îmbunătăţiri în domeniul aprovizionării. Noi n-am păstrat rezerve. În momentul de

www.dacoromanica.ro

faţă trebuie să facem totul ca să rezistăm, să dăm dovadă de maximum de fermitate în faţa situaţiei ce s-a creat. Aprovizionarea din Caucaz s-a îmbunătăţit întrucîtva, dar s-ar putea să se şi înrăutăţească. Pe cît se pare, răscoala din Armenia se potoleşte [137], dar transporturile din Caucaz în nici un caz nu pot constitui o compensaţie pentru cele care întîrzie să vină din Siberia, cu toate că se fac eforturi pentru a folosi drumul din sud-est, în aşa fel încît să acopere pierderile. Ştirile sînt triste, dar nu-i nimic de făcut.

În acest banditism se simte influenţa socialiştilor-revoluţionari. Principalele lor forţe se află în străinătate ; în fiecare primăvară ei visează să răstoarne Puterea sovietică. Nu de mult Cernov a scris despre asta într-un ziar rusesc din străinătate. Socialiştii-revoluţionari au legături cu instigatorii locali. Aceasta se vede din faptul că răscoalele au loc tocmai în regiunile din care scoatem cereale. Cu predarea obligatorie a surplusurilor treaba a mers extrem de greu. Şi în Siberia se aplică sistemul de predare obligatorie a surplusurilor, dar acolo mai există rezerve din anii trecuţi.

O înrăutăţire s-a produs şi în domeniul combustibilului. Nu dispunem de cifre precise în această privinţă, aşa că nu putem să tragem o concluzie clară şi nici să stabilim care sînt cauzele crizei de combustibil.

Am ajuns la concluzia că există o nemulţumire cu caracter general. Această nemulţumire trebuie interceptată de jos şi, dacă nu putem face repede treaba asta prin intermediul aparatului sovietic, atunci s-o facem direct prin aparatul de partid.

Afară de unele indicii de birocratism, există şi greşeli de plan. El trebuie verificat, atunci cînd se întocmeşte, şi discutat în presă şi în cadrul adunărilor. Sîntem nevoiţi să oprim întreprinderi, şi în felul acesta întrerupem şi munca în fabricile care mai au combustibil. Cum se explică această situaţie ? Este clar că, în afară de greşeli, în plan există şi materiale pentru intentarea unui proces. Trebuie să trimitem în instituţii elemente proletare.

Este evident că înainte de încheierea sezonului de plutărit n-o să ieşim din criza de combustibil. Trebuie să facem uz, cît mai putem, de drumul de sanie şi să folosim din plin

www.dacoromanica.ro

plutăritul. Criza de combustibil s-a făcut simţită şi la întreprinderile textile, care nu pot să-şi îndeplinească nici măcar programul-minimum.

Acestea sînt greutăţile provocate de banditism şi de întreruperea legăturilor cu Siberia. Dintr-o comunicare a lui Smirnov aflăm că acolo ei o să-i vină de hac banditismului, dar nu garantează că transportul de cereale are să se îmbunătăţească. De aceea nu trebuie să pierdem timpul cu discuţii despre situaţia generală, ci să ne concentrăm eforturile asupra mijloacelor prin care să ieşim din această situaţie.

Cîteva cuvinte despre situaţia existentă în organizaţia din Moscova. Unii tovarăşi consideră că vina disensiunilor o poartă majoritatea Comitetului organizaţiei din Moscova. Dacă minoritatea este nemulţumită, poate să facă apel la Comitetul Central împotriva hotărîrii adoptate de conferinţă. Nu ştiu cum are să rezolve Comitetul Central această problemă, dar părerea mea personală este că vina o poartă minoritatea. Rezoluţia conferinţei generale spune că trebuie să se ţină seama de părerea minorităţii, că este nevoie de o analiză şi de discuţii în cadrul partidului [138]. În noiembrie, la conferinţa gubernială, s-au făcut alegeri pentru Comitetul organizaţiei Moscova pe baza acestei platforme [139]. A fost folosit sistemul bicameral, care constituie de fapt o fisură ; dar nu mai putem tolera asemenea procedee. N-am făcut critică de dragul criticii, ci ca să adoptăm hotărîri juste. Moscova a bătut recordul în materie de discuţii. În noiembrie s-a vorbit despre linia nejustă a Comitetului organizaţiei din Moscova, şi 120 de voturi au fost pentru. În timpul discuţiei, cînd fiecare şi-a prezentat propria lui platformă, împotriva Comitetului organizaţiei din Moscova au fost deja mai puţine voturi. Ce fel de democraţie o mai fi şi asta, dacă conferinţa nu poate să aleagă Comitetul organizaţiei din Moscova ? După trei luni de discuţii, vina pentru disensiuni cade asupra celor nemulţumiţi. Fireşte, există un drept formal de a face apel împotriva hotărîrii, dar datoria revoluţionarilor este să se unească, în momente grele, şi nu să abuzeze de dreptul formal de a face apel.

www.dacoromanica.ro

Din 67 de ziare ruseşti care apar în străinătate aflăm cum socialiştii-revoluţionari şi alţii vor să încerce, în primăvara ce vine, să ne asmută pe unii împotriva altora la conferinţele celor fără partid. Şi într-un asemenea moment vin unii şi ne spun : o să facem apel împotriva hotărîrii adoptate de conferinţă. Trebuie să vă gîndiţi pentru ce, cînd şi în ce măsură trebuie să faceţi apel. Am dat posibilitate tuturor să spună ce gîndesc, am organizat o discuţie şi congresul o să hotărască, iar acum ne aflăm la postul de luptă. Trebuie să fim strîns uniţi şi să înţelegem că e de ajuns să mai facem încă un pas în discuţia aceasta a noastră ca să nu mai fim partid. Fără să contest cîtuşi de puţin dreptul de apel, eu spun că şi fără discuţie ne-am făcut datoria şi că acum trebuie să ştim care ne e datoria. Trebuie să trimitem comunişti în toate organizaţiile fără partid ca să explice în ce situaţie grea ne aflăm.

Se tipăreşte pentru prima oară, după un exemplar dactilografiat al procesului-verbal

www.dacoromanica.ro

MESAJ DE SALUT ADRESAT CELUI DE-AL V-LEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DIN UCRAINA [140]

Tovarăşi ! Adresez un călduros salut celui de-al V-lea Congres general al Sovietelor din Ucraina. Îmi exprim profunda convingere că alianţa dintre ţăranii săraci şi muncitorii ucraineni va duce la întărirea Ucrainei sovietice şi la consolidarea Republicii Ucrainene, în ciuda tuturor piedicilor şi uneltirilor duşmane.

Rog pe tov. Petrovski să comunice delegaţilor la congres că, spre regretul meu, mi-e absolut imposibil să primesc propunerea de a participa personal la lucrările lui. Sper totuşi că într-un viitor apropiat am să pot vizita Ucraina Sovietică. Urez congresului succes în opera de consolidare a puterii muncitorilor şi ţăranilor şi de refacere a economiei.

Al dv., *Lenin*

„Kommunist" (Harkov) nr. 45 din 27 februarie 1921

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

HOTĂRÎRE A CONSILIULUI MUNCII ŞI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA ÎMBUNĂTĂŢIREA APROVIZIONĂRII MUNCITORILOR [141]

28.II.1921

Consiliul Muncii şi Apărării hotărăşte să se ia numaidecît măsuri urgente pentru îmbunătăţirea aprovizionării muncitorilor nevoiaşi cu alimente şi obiecte de primă necesitate, să se aloce în acest scop un fond de circa *zece* milioane ruble *aur* şi să se trimită în străinătate o delegaţie care să achiziţioneze imediat obiectele respective. Din această delegaţie trebuie să facă parte şi reprezentanţi ai C.C.S. din Rusia.

Preşedintele Consiliului Muncii şi Apărării,
V. Ulianov (Lenin)

Publicat pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin", vol. XX

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ŞEDINŢA PLENARĂ A SOVIETULUI DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI ŢĂRANILOR DIN MOSCOVA 28 FEBRUARIE 1921 [142]

(A p l a u z e p r e l u n g i t e.) Înainte de a trece la situaţia internă, care, cum e şi firesc, trezeşte un deosebit interes, dar totodată provoacă şi multă îngrijorare, permiteţi-mi să mă ocup, pe scurt, doar de principalele evenimente noi din domeniul politicii internaţionale. Ca să fiu mai concis, am să menţionez doar trei din ele : primul este că aici la noi, la Moscova, şi-a început lucrările conferinţa cu delegaţii turci [143]. Acest fapt trebuie salutat în mod deosebit, întrucît în calea unor tratative directe între noi şi delegaţia guvernului turc au stat o sumedenie de piedici, şi noi sîntem convinşi că acum, cînd există posibilitatea de a se ajunge aici la o înţelegere, va fi pusă o bază extrem de solidă pentru realizarea unei apropieri şi stabilirea unor relaţii de prietenie, şi aceste rezultate vor fi, desigur, obţinute nu prin şiretlicuri diplomatice (în această privinţă adversarii noştri sînt mult mai tari decît noi, ceea ce nu ne temem să recunoaştem), ci datorită faptului că, în ultimii ani, ambele popoare au avut de suferit nespus de mult din partea statelor imperialiste. Unul dintre vorbitorii precedenţi a arătat aici răul pe care-l aduce izolarea de ţările imperialiste. Dar cînd lupul se năpusteşte asupra oii, nu e cazul ca oaia să spună că nu trebuie să fie izolată de lup. (R î s e t e şi a p l a u z e.) Şi dacă pînă acum popoarele din Orient erau doar nişte oiţe în faţa lupului imperialist, Rusia Sovietică a fost prima ţară care a arătat că, în ciuda slăbiciunii ei militare nemaipomenite, nu-i tocmai uşor să-şi întindă cineva ghearele şi colţii spre ea. De acest exemplu

www.dacoromanica.ro

al Rusiei Sovietice s-au molipsit foarte multe popoare, indiferent dacă ele nutresc sau nu simpatie faţă de „instigatorii bolşevici". Despre aceşti „instigatori" se vorbeşte mult în lumea întreagă şi despre noi se spune chiar că sîntem nişte instigatori periculoşi pentru Turcia. Desigur, pînă acum n-am putut să facem nimic în acest domeniu, şi totuşi muncitorii şi ţăranii turci au reuşit să arate că rezistenţa pe care popoarele o opun azi jafului este un lucru de care trebuie să se ţină seama, şi jaful la care guvernele imperialiste au osîndit Turcia a provocat o ripostă care a silit cele mai puternice state imperialiste să-şi retragă mîna. Iată ce ne face să considerăm că aceste tratative cu guvernul turc reprezintă o mare cucerire. Noi nu vom recurge la nici un fel de şiretlicuri. Ştim că aceste tratative se vor desfăşura într-un cadru foarte modest, dar ele prezintă importanţă prin faptul că, în ciuda unor piedici extraordinare, apropierea dintre masele de muncitori şi ţărani ale tuturor popoarelor face mereu progrese, şi acest lucru nu trebuie să-l uităm atunci cînd facem o apreciere a greutăţilor prin care trecem.

Cel de-al doilea fapt pe care trebuie să-l menţionăm atunci cînd vorbim despre situaţia internaţională este stadiul în care au ajuns tratativele de pace de la Riga [144]. Dv. ştiţi că, pentru a încheia o pace cît de cît trainică, noi facem cît mai multe concesii cu putinţă acelor state care altădată făceau parte din imperiul rus. Acest lucru e lesne de înţeles, fiindcă una din principalele forţe care trezesc ura împotriva imperialiştilor şi unesc împotriva lor popoarele este asuprirea naţionalităţilor, şi puţine state pe lumea asta au păcătuit atît de mult în această privinţă ca vechiul imperiu rus şi republica burgheză a lui Kerenski, a menşevicilor şi a socialiştilor-revoluţionari aliaţi cu burghezia. Acesta este motivul pentru care tocmai faţă de aceste state sîntem deosebit de concesivi, acceptînd condiţii de pace pentru care unii socialişti-revoluţionari ne-au ocărît şi puţin a lipsit să ne zică tolstoieni. Aceste reproşuri ne lasă indiferenţi, întrucît faţă de aceste state trebuie să dăm dovadă de cea mai mare concesivitate, pentru a face să dispară neîncrederea seculară sădită în rîndurile lor de vechea asuprire şi a pune bazele unei alianţe între munci-

www.dacoromanica.ro

torii şi ţăranii aparţinînd diferitelor naţiuni, care pe vremuri au suferit împreună de pe urma ţarismului şi a moşierilor ruşi, iar acum suferă de pe urma imperialismului. În ce priveşte Polonia, această politică a fost subminată cel mai mult de albgardiştii, socialiştii-revoluţionari şi menşevicii ruşi, care beneficiază de „libertatea presei", de „libertatea cuvîntului" şi de alte splendide „libertăţi", alături de libertatea extraordinară de care dispun capitaliştii din Franţa şi din alte ţări, care au acaparat nestînjeniţi cea mai mare parte din Polonia şi au desfăşurat acolo, în deplină libertate, o agitaţie menită să tîrască această ţară într-un război împotriva noastră. Acum toate eforturile capitaliştilor sînt îndreptate spre torpilarea păcii încheiate. Una din împrejurările care explică de ce nu putem demobiliza armata noastră, aşa cum am vrea noi, este că trebuie să ţinem seama de primejdia războiului într-o măsură mult mai mare decît cred unii. Se înşală aceia care spun că am putea să nu consacrăm atît de multe forţe domeniului militar. Se înşală pentru că duşmanii noştri recurg la tot felul de intrigi şi de uneltiri pentru a zădărnici încheierea păcii definitive cu Polonia, cu care am şi încheiat o pace preliminară. În ultimul timp, aceste tratative au fost tărăgănate şi, cu toate că acum cîteva săptămîni lucrurile ajunseseră într-un stadiu care ne făcea să ne temem că în aceste tratative s-a ivit o criză serioasă, în ultimul timp am hotărît să mai facem unele concesii, nu pentru că am considerat că aşa ar fi just, ci pentru că am socotit că important este să zădărnicim intrigile urzite la Varşovia de albgardiştii, socialiştii-revoluţionari şi menşevicii ruşi şi de imperialiştii Antantei, care se străduiesc cel mai mult să împiedice încheierea păcii. Pacea n-a fost încă semnată, dar pot să spun că sîntem îndreptăţiţi să fim foarte optimişti, în sensul că în cel mai scurt timp ea va fi semnată şi că vom reuşi să zădărnicim intrigile îndreptate împotriva încheierii ei. Cred că asta o să ne bucure pe toţi, deşi nu este vorba decît de o presupunere. Dar nu trebuie să zici hop pînă nu sari. De aceea noi nu vom reduce şi nu vom slăbi cîtuşi de puţin, nici pentru un moment, forţele noastre armate, şi, totodată, nu ne vom teme să facem

www.dacoromanica.ro

ceva mai multe concesii Poloniei burgheze, în speranţa că astfel vom reuşi să rupem de Antantă pe muncitorii şi ţăranii polonezi şi să le dovedim că puterea muncitorească-ţărănească nu înţelege să provoace discordii naţionale. Vom apăra această pace chiar cu preţul unor sacrificii, care nu totdeauna sînt uşoare.

Cea de-a treia problemă internaţională este aceea a evenimentelor din Caucaz. Acolo au avut loc în ultima vreme evenimente de mare anvergură, ale căror amănunte, deocamdată, nu le cunoaştem, dar care în esenţă denotă că ne aflăm în pragul unui mare război. Conflictul dintre Armenia şi Gruzia nu putea să nu ne îngrijoreze, şi aceste evenimente au dus la transformarea războiului armeano-gruzin într-o răscoală la care au participat şi o parte din trupele ruse. Rezultatul a fost că, cel puţin pînă acum, planurile burgheziei armene îndreptate împotriva noastră s-au întors împotriva ei, şi s-au întors în aşa fel că la Tiflis, după ultimele ştiri, încă neconfirmate, a fost instaurată Puterea sovietică. (A p l a u z e.) Noi ştim că în Armenia răscoala a început tocmai în zona neutră care se află între Gruzia şi Armenia şi pe care Gruzia a ocupat-o cu permisiunea imperialiştilor Antantei. În mod obişnuit, menşevicii, mai ales cei din Gruzia, atunci cînd vorbesc despre prejudiciul pe care-l aduce izolarea de ţările occidentale, înţeleg prin aceasta că trebuie să se manifeste încredere în imperialiştii Antantei, pentru că ei sînt mai puternici decît toţi. Dar că capitaliştii din ţările înaintate înşală mai rău ca oricine, asta o uită unii albgardişti, fiindcă ei judecă astfel : ce înseamnă Armenia, ţăranii armeni etc., ce înseamnă Republica sovietică ruinată în comparaţie cu toate puterile imperialiste din lume, care s-au coalizat între ele ? Capitaliştii din ţările înaintate reprezintă forţele civilizate din întreaga lume : să ne îndreptăm spre ei. Aşa justifică menşevicii gruzini murdara lor încercare de a apăra pe capitalişti. În mîinile menşevicilor gruzini se afla singura cale ferată existentă, care constituia cheia aprovizionării cu alimente a ţăranilor armeni.

Nimeni n-ar avea răbdare să citească toate telegramele, declaraţiile şi protestele schimbate cu acest prilej între noi şi Gruzia. Dacă am fi avut un tratat de pace cu Gruzia,

www.dacoromanica.ro

ar fi trebuit să tărăgănăm cît mai mult lucrurile. Dar s-a văzut că ţărănimea armeană priveşte altfel chestiunea tratatului şi totul s-a terminat prin izbucnirea, la începutul lunii februarie, a unei răscoale cumplite, care s-a întins cu o repeziciune extraordinară şi a cuprins nu numai populaţia armeană, dar şi pe cea gruzină. Ştirile ne parvin de acolo cu multă greutate, şi ultima informaţie primită confirmă presupunerile noastre. Ştim prea bine că burghezia gruzină şi menşevicii gruzini nu se sprijină pe masele muncitoare, ci pe capitaliştii din ţara lor. Aceşti capitalişti caută un pretext de gîlceavă, dar noi mizăm de trei ani de zile pe o singură carte, şi vom miza pe ea pînă la ultima suflare, mizăm pe masele muncitoare, fie ele şi dintr-o ţară înapoiată şi asuprită. Şi pînă la urmă, oricît de precauţi am fi noi, oricît ne-am încorda puterile pentru a întări Armata Roşie, vom depune toate eforturile pentru a stinge incendiul care a izbucnit în Caucaz. Şi ceea ce am reuşit să arătăm în Apus — şi anume că acolo unde există Putere sovietică nu e loc pentru asuprire naţională — vom arăta şi în Răsărit. De acest lucru depinde, în ultimă instanţă, întreaga luptă, şi pînă la urmă forţa muncitorilor şi ţăranilor se va dovedi mai puternică şi mai mare decît aceea a capitaliştilor, pentru că muncitorii şi ţăranii sînt mult mai numeroşi decît capitaliştii.

După aceste observaţii cu privire la politica externă, trec la politica internă. Din păcate, n-am putut asculta în întregime raportul prezentat aici de tov. Briuhanov. Dv. aţi auzit deja de la el toate amănuntele şi aţi căpătat informaţii precise, aşa că nu este nevoie să mai repet ce s-a spus. Aş vrea să mă opresc numai asupra unui lucru, care e cel mai important şi care ne va arăta, poate, cauzele crizei cumplite în care ne zbatem noi azi. Va trebui să ne asumăm o sarcină pentru a cărei rezolvare vom alege o anumită cale. Această cale există, am găsit-o, dar nu sîntem încă în măsură s-o urmăm cu perseverenţa, cu consecvenţa sistematică pe care o cer grelele condiţii lăsate moştenire de război. La noi e o mare sărăcie în toate privinţele, şi totuşi nu sîntem mai ruinaţi decît muncitorii din Viena. Muncitorii din Viena mor de foame, li se sting copiii de foame ; însă aceşti muncitori nu au principalul lucru pe care îl

www.dacoromanica.ro

avem noi : ei nu au nici o speranţă. Ei se sting sub apăsarea capitalismului şi se află într-o situaţie în care fac sacrificii, dar nu aşa cum le facem noi. Noi facem sacrificii pentru războiul pe care l-am declarat întregii lumi capitaliste. Iată prin ce se deosebeşte situaţia în care se află muncitorii din Petrograd şi Moscova de situaţia muncitorilor din Viena. Acum, în primăvară, suferinţele noastre provocate de lipsa de alimente s-au agravat din nou, deşi cu cîtva timp în urmă s-a observat o îmbunătăţire a situaţiei în domeniul aprovizionării. Reiese că aici am scăpat din vedere ceva. Cînd s-a întocmit planul de predări obligatorii, succesul înregistrat atunci ne-a arătat că e posibil să obţinem o îmbunătăţire. Poporul era atît de înfometat, încît trebuia cu orice preţ să-i îmbunătăţim situaţia. Trebuia nu numai să-l ajutăm, dar şi să-i îmbunătăţim neapărat situaţia. Noi am scăpat din vedere că, dacă facem să fie bine acum, o să fie greu la sfîrşit, şi asta a fost greşeala datorită căreia azi ne aflăm în faţa unei crize alimentare. Aceeaşi greşeală am făcut-o şi în alt domeniu. O asemenea greşeală am făcut şi în războiul cu Polonia şi aceeaşi greşeală am făcut-o şi în domeniul combustibilului. Aprovizionarea cu alimente, cu combustibil — cărbune, petrol, lemn de foc — ţine de diferite domenii de activitate, dar în toate aceste domenii am făcut aceleaşi greşeli. În lupta cu foamea şi cu frigul ne-am supraestimat forţele, nu le-am evaluat cum trebuie. N-am ţinut seama că am cheltuit dintr-o dată toate resursele noastre ; n-am calculat bine resursele pe care le aveam ca rezervă şi n-am lăsat nimic pentru zile negre. Aceasta este în general o regulă simplă, şi ea este înţeleasă de orice ţăran în gospodăria lui obişnuită, necomplicată. Dar pe scara întregului stat noi ne-am aflat tot timpul în următoarea situaţie : ce să mai vorbim de rezerve, cînd nu ştim cum să facem ca să trecem cu bine ziua de azi ! Iar cînd ne-am lovit pentru prima oară de problema acestor rezerve şi a trebuit să ne ocupăm în mod practic de ea, n-am fost în stare să facem în aşa fel ca aceste rezerve să ne ajungă pentru zile negre.

În războiul cu Polonia, Armata noastră Roşie s-a dovedit a fi energică şi îndrăzneaţă, dar am mers ceva mai departe decît trebuia, am mers pînă la porţile Varşoviei, iar după

www.dacoromanica.ro

aceea ne-am retras pînă aproape de Minsk. Acelaşi lucru s-a întîmplat şi cu aprovizionarea. Ce-i drept, noi am ieşit învingători din acest război. În 1920 am propus moşierimii şi burgheziei poloneze o pace în condiţii mai avantajoase pentru ele decît cele de azi. Ele au primit astfel o lecţie, şi întreaga lume a primit o lecţie la care nimeni nu se aştepta pînă acum. Cînd vorbim de situaţia noastră, noi spunem adevărul, ba chiar exagerăm puţin în rău. În aprilie 1920 noi am spus : transporturile sînt în pragul catastrofei şi nu avem alimente. Am spus-o deschis în ziarele noastre, ca şi la miile de adunări care au avut loc în cele mai bune săli din Moscova şi din Petrograd. Spionii Europei s-au grăbit să transmită telegrafic această informaţie, iar cei de acolo au început să-şi frece mîinile : „Daţi-i drumul, polonezi ! Vedeţi cît de prost stau lucrurile la ei, o să-i strivim numai-decît !“ Dar noi spuneam adevărul, exagerînd uneori în rău. Să ştie muncitorii şi ţăranii că nu s-a sfîrşit cu greutăţile. Şi cînd armata poloneză, pusă sub supravegherea unor instructori specialişti francezi, englezi etc. şi finanţată şi aprovizionată cu muniţii de capitaliştii lor, a pornit împotriva noastră, a fost zdrobită. Şi acum, cînd spunem că la noi lucrurile stau prost, cînd ambasadorii noştri ne informează că în întreaga presă burgheză se scrie despre „Sfîrşitul Puterii sovietice“, cînd pînă şi Cernov a afirmat că ea, fără îndoială, merge spre prăbuşire, noi spunem : „Urlaţi cît poftiţi, că de-aia există libertatea presei întreţinute cu banii capitaliştilor ! Asemenea libertate aveţi din belşug, dar noi nu ne vom teme cîtuşi de puţin să spunem tristul adevăr“. Da, în primăvara asta situaţia s-a înrăutăţit din nou, şi ziarele noastre sînt pline acum de mărturii din care reiese că situaţia este proastă. Dar încercaţi voi, capitaliştii de acolo, menşevicii, socialiştii-revoluţionari, savinkovii, sau cum v-o mai fi zicînd, încercaţi să trageţi vreun folos din această situaţie, şi o s-o păţiţi şi mai rău, o să căpătaţi o trînteală şi mai straşnică. (A p l a u z e.) Evident, a fost grea trecerea de la starea de sărăcie totală în care ne aflam în anii 1918—1919, cînd nimeni nu se putea gîndi la rezerve sau la repartizare pe timp de un an, şi ne puteam gîndi numai la trei săptămîni sau numai la două, iar în ce priveşte cea de-a treia săptămînă — „vom vedea“. Evi-

www.dacoromanica.ro

dent, a fost grea trecerea de la această situaţie la cea din 1920, cînd am putut constata că dispuneam de o armată mai mare decît aceea a polonezilor, că aveam de două ori mai multe cereale decît în anul precedent, iar combustibil — cărbune din bazinul Doneţului şi din Siberia — o dată şi jumătate mai mult. Noi n-am ştiut să repartizăm toate acestea pe scara întregului stat. Nu trebuie să uităm că pentru calcule pe un an întreg e nevoie de o metodă deosebită şi de condiţii deosebite. Că în primăvară o să fie mai rău decît în toamnă, asta o ştiam noi, dar cu cît anume — nu puteam şti. Aici nu e vorba de cifre sau de repartizare ; ceea ce interesează aici e să ştim în ce măsură au flămînzit muncitorii şi ţăranii, pînă unde pot merge sacrificiile lor pentru cauza comună a tuturor muncitorilor şi ţăranilor. Cine poate să evalueze toate acestea ? Cine ne învinuieşte, şi ne învinuieşte pe bună dreptate — fiindcă aici am făcut o greşeală, şi nimănui nu-i va trece prin minte s-o ascundă, aşa cum nu ascundem nici greşeala comisă în războiul cu Polonia —, cine ne atrage atenţia că am făcut această greşeală să ne prezinte un calcul pe baza căruia să se poată stabili dinainte, pe scara întregului stat, ce cantitate de cereale din rezervele existente în primul semestru al anului trebuie pusă de o parte ca s-o avem în al doilea semestru pentru zile negre. Asemenea calcule n-au existat. Noi le-am făcut pentru prima oară în 1920 şi am dat greş. Într-un anumit sens, revoluţia apare ca o minune. Dacă în 1917 ni s-ar fi spus că vom avea de susţinut, timp de trei ani de zile, un război cu întreaga lume şi că în urma acestui război două milioane de moşieri şi capitalişti ruşi, cu copiii lor, vor ajunge în străinătate, iar noi vom fi învingători, nimeni dintre noi n-ar fi crezut una ca asta. S-a întîmplat o asemenea minune pentru că din mijlocul muncitorilor şi ţăranilor s-a ridicat împotriva invaziei moşierilor şi capitaliştilor o forţă atît de mare, că pînă şi puternicul capitalism s-a văzut în primejdie. Tocmai pentru că aici a fost o minune am pierdut obişnuinţa de a face calcule pentru un timp mai îndelungat. De aceea şchiopătăm atît de rău cu toţii. Viitorul congres al partidului a fost convocat mai devreme, pentru că trebuie să facem un foarte serios bilanţ al acestei noi experienţe. În ceea ce priveşte apărarea pu-

www.dacoromanica.ro

terii muncitorilor şi ţăranilor s-a produs o minune, dar nu o minune cerească, ca şi cum ar fi picat ceva din cer, ci o minune în sensul că revoluţia, tocmai pentru că a mers împreună cu muncitorii, a găsit în muncitori şi în ţărani — oricît de apăsaţi, desconsideraţi, ruinaţi şi sleiţi erau ei — de o sută de ori mai multe forţe decît există în orice stat bogat, înaintat şi civilizat. Dar cu o asemenea deprindere nu te poţi apuca de activitate economică. În această activitate — ca să folosim un cuvînt nu tocmai potrivit — este nevoie de o anumită „cărpănoşenie". Noi însă n-am învăţat încă să fim „cărpănoşi". Trebuie să avem în vedere că, deşi la noi burghezia a fost învinsă, ea continuă să existe, şi lupta continuă. Şi unul din mijloacele ei de luptă împotriva noastră este acela de a semăna panică. În această privinţă, burghezii sînt meşteri mari, şi acest lucru nu trebuie să-l uităm. Ei au gazete care, deşi netipărite, sînt foarte bine răspîndite, şi totodată ştiu să facă din ţînţar armăsar. Noi însă nu trebuie, în nici un caz, să ne lăsăm cuprinşi de panică. Situaţia s-a agravat la noi din cauză că am făcut greşeli în toate domeniile de activitate. Să nu ne temem însă de aceste greşeli, să nu ne fie frică să le recunoaştem, să nu ne aruncăm învinuiri unul altuia ; iar pentru ca să putem folosi şi încorda la maximum toate forţele în toate domeniile de activitate, trebuie să ştim să calculăm, să calculăm în aşa fel ca să devenim stăpînii întregii noastre republici, fiindcă numai cu ajutorul unui astfel de calcul putem ţine evidenţa unor mari cantităţi de cereale şi de combustibil. Din punctul de vedere al nevoilor unui om sănătos vom avea prea puţină pîine, dar nu putem face dintr-o dată să avem mai multă. Numai în caz că n-o să facem rezerve, n-o să avem pîine îndeajuns, dar ea va fi îndeajuns dacă vom face un calcul echitabil, astfel ca să dăm acelora care au mai multă nevoie, iar de la cei care au mai multe surplusuri să luăm mai mult decît de la cei care în ultimii trei ani şi-au dat, poate, ultima bucăţică de pîine. Au înţeles acest calcul ţăranii din Siberia şi din Ucraina ? Nu încă. Ei au avut şi au surplusuri cum n-au existat niciodată în Rusia centrală. Ei n-au trecut încă printr-o asemenea situaţie. Ei n-au cunoscut lipsurile pe care le-au îndurat timp de trei ani de zile ţăranii de la noi

www.dacoromanica.ro

din guberniile Petrograd şi Moscova (care au primit, totodată, cu mult mai puţin decît cei din Ucraina) ; asemenea lipsuri şi asemenea foamete n-au cunoscut niciodată ţăranul din Ucraina, cel din Siberia şi cel din Caucazul de nord. Ei aveau, de obicei, surplusuri de sute de puduri şi s-au deprins cu gîndul că pentru asemenea surplusuri trebuie să le dăm imediat mărfuri. Dar de unde să le luăm dacă fabricile stau ? Pentru a pune fabricile în funcţiune e nevoie de timp şi de pregătire, e nevoie de muncitori. Nu din desperare facem noi sacrificii nemaipomenite, ci pentru că ducem o luptă care ne duce la victorii. Această diferenţă hotărăşte totul.

Acesta este principalul lucru pe care am vrut să-l subliniez aici nu din punctul de vedere al datelor precise pe care vi le-au prezentat tovarăşul de la aprovizionarea cu alimente şi cel de la aprovizionarea cu combustibil, ci din punct de vedere economic şi politic, pentru ca să vă daţi seama prin ce se deosebesc greşelile din ultimii ani de cele anterioare şi să înţelegeţi că, deşi sînt de alt gen, ele au totuşi comun faptul că noi, avînd posibilitatea să urcăm o treaptă, am încercat să urcăm două. Dar ne aflăm, oricum, mai sus. Asta-i bine. Şi totuşi în acest an vom fi în măsură să avem o balanţă a combustibilului mult mai bună decît în trecut. Cît priveşte aprovizionarea, am să vă comunic, în încheiere, conţinutul unei ultime telegrame transmise de ajutorul comandantului-şef al tuturor forţelor armate din Siberia ale republicii. El telegrafiază că comunicaţiile au fost restabilite şi că 7 trenuri cu cereale sînt în drum spre Moscova. Un timp au fost tulburări şi răscoale chiabureşti. Aici se pot face, fireşte, glume pe tema instigatorilor, dar trebuie să se înţeleagă că în lupta de clasă noi am învăţat totuşi cîte ceva. Noi ştim că guvernul ţarist spunea despre noi că sîntem nişte instigatori, dar cînd noi vorbim de instigatorii socialişti-revoluţionari şi menşevici, vorbim de o altă clasă, vorbim de cei ce sînt alături de burghezie, de cei ce caută să profite de orice situaţie dificilă, scot manifeste şi spun : „Uitaţi-vă, vi se iau surplusuri de cîte 300 de puduri, voi daţi totul, şi în schimb primiţi doar nişte hîrtii colorate". Nu-i cunoaştem noi pe aceşti instigatori ? Din ce clasă provin ei ? Sînt aceiaşi

www.dacoromanica.ro

moşieri, oricum s-ar intitula ei : socialişti-revoluţionari sau adepţi ai libertăţii, ai suveranităţii poporului, ai Adunării constituante ş.a.m.d. Noi am ascultat toate vorbele lor şi am învăţat să le înţelegem. Aceste răscoale constituie un indiciu că în mediul ţărănesc există pături care nu vor să se împace nici cu predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole, nici cu impozitul. Cineva a vorbit aici de impozit. E mult bun-simţ în cele spuse de el, dar, din păcate, a uitat să adauge că, înainte ca noi să fi vorbit de la această tribună, în paginile ziarului „Pravda", care este Organul Central al Partidului Comunist din Rusia, au fost publicate propuneri pentru introducerea unui impozit, care erau semnate nu numai de colaboratori ocazionali, dar şi de oameni cu răspundere [145]. Cînd ţăranul fără partid ne spune : „Hai să facem socoteala în aşa fel ca să se potrivească cu ceea ce îi trebuie micului ţăran ; lui îi trebuie certitudine : să ştiu că dau atîta şi atîta, iar cu restul fac ce vreau", noi spunem : da, e bună ideea asta, e o idee înţeleaptă, care corespunde întru totul condiţiilor concrete, şi atîta timp cît nu avem maşini, atîta timp cît ţăranul nu vrea el însuşi să treacă de la mica gospodărie la cea mare, înclinăm să luăm în consideraţie această idee, şi peste o săptămînă, la congresul partidului, vom pune această chestiune, o vom analiza şi vom adopta o hotărîre care să satisfacă pe ţăranii fără partid şi masele largi ale populaţiei. Desigur, în aparatul nostru există multe imperfecţiuni, multe racile, pentru că a pătruns în el mult, foarte mult birocratism. Dar în Armata noastră Roşie n-au existat astfel de greşeli şi imperfecţiuni ? Noi n-am putut să scăpăm de ele dintr-o dată, dar, mulţumită ajutorului dat de muncitori şi ţărani, ea a învins totuşi. Ceea ce s-a petrecut în Armata Roşie se va petrece, deşi sub altă formă, în toate domeniile, şi de aceste racile birocratice, care revoltă şi scandalizează pe toată lumea, pentru că sînt greşeli şi calamităţi ale noastre, ne vom lecui printr-o muncă perseverentă, fără a ne lăsa cuprinşi de panică şi fără a scăpa din vedere pe cei ce încearcă să profite de aceste greşeli pentru a repeta istoria cu Kolceak şi Denikin. În Ucraina se comit adevărate nelegiuiri : se irosesc rezervele de cărbune, de a căror lipsă noi, cei de aici, avem atît de mult

www.dacoromanica.ro

de suferit. Acolo au fost 120 de guverne, iar ţărănimea înstărită este pervertită. Ea nu poate să înţeleagă că avem un guvern muncitoresc-ţărănesc, care, dacă ia cerealele, o face pentru a îmbunătăţi situaţia muncitorilor şi ţăranilor. Atîta timp cît acolo nu vom reuşi să lămurim pe deplin toate aceste probleme, vom continua să primim ştiri în care e vorba de dezordini, bande şi răscoale. Acest lucru este inevitabil, pentru că inevitabile sînt şi ignoranţa, izolarea şi îndîrjirea ţăranilor răzleţi, care ne-au rămas moştenire de la capitalism şi pe care trebuie să-i reeducăm în decurs de ani de zile. Acest lucru îl vedem şi-l vom mai vedea în fiecare primăvară.

Altfel stau lucrurile cu căile ferate din sud-est. Se ştie că anul acesta noi am trăit mai ales din resursele pe care ni le-au furnizat Siberia şi Caucazul de nord. Am în faţă situaţii întocmite la intervale de cinci zile. Începînd de la 1 februarie — 8 vagoane pe zi. În al doilea interval de cinci zile — 32, în al treilea — 60, în al patrulea — 109, pe cîtă vreme noi trebuie să primim 200 de vagoane pe zi ; şi numai în ultimele cinci zile, de la 20 la 24 februarie, s-a ajuns la 120 de vagoane. Asta înseamnă trei trenuri. Astăzi însă tov. Fomin ne-a comunicat că în ultimele două zile am primit patru trenuri. În Donbass, situaţia este aşa cum a caracterizat-o un tovarăş : nu este pîine, fiindcă nu sînt cărbuni, şi nu sînt cărbuni, fiindcă nu este pîine. Trebuie ca, prin energia noastră, printr-o presiune, prin eroismul oamenilor muncii, să rupem undeva acest lanţ blestemat, pentru ca toate maşinile să fie puse în funcţiune. Aici ne-am lovit de foarte mari greutăţi, din care începem să ieşim. A apărut o rază de speranţă. Eu, tovarăşi, nu vreau de loc să vă liniştesc cu promisiuni şi nu intenţionez să afirm că perioada grea a trecut. Nimic din toate astea ! Sînt semne de îmbunătăţire a situaţiei, dar ne aflăm încă într-o perioadă nespus de grea, deşi în comparaţie cu toamna trecută ar fi putut să fie mai puţin grea, cu toate că sîntem izolaţi de Europa apuseană. Pentru a nu fi izolaţi de ea, a trebuit să recurgem la concesiuni : poftim 500% profit, dar dă-ne mai multe cereale, mai mult petrol etc. Sîntem dispuşi să acordăm concesiuni, şi le vom acorda. Şi asta o să însemne o nouă luptă, pentru că cele

www.dacoromanica.ro

500% şi, poate, chiar mai mult n-o să le dăm fără tocmeală, şi a trece la această luptă e ca şi cum ai trece toate trenurile pe linii noi.

Pentru aceasta e necesar ca capitaliştii să se convingă că printr-un război împotriva noastră nu vor obţine nimic. Noi am adoptat în mod definitiv această politică de concesiuni. Ştiţi că în această privinţă am avut destule discuţii cu ţăranii şi muncitorii şi că muncitorii spuneau : „Am izgonit pe burghezii noştri, dar acum o să lăsăm să vină alţii". Şi noi le-am explicat că nu putem trece dintr-o dată de la o situaţie cînd nu avem nimic la o situaţie cînd vom avea de toate şi că, pentru a ne uşura această trecere, pentru a obţine cantitatea necesară de cereale şi de textile, trebuie să ştim să nu ne dăm în lături de la nici un fel de sacrificii. Lasă-i pe capitalişti să-şi satisfacă lăcomia lor ; totul e să îmbunătăţim situaţia muncitorilor şi ţăranilor noştri. Dar înfăptuirea politicii de concesiuni este legată de mari dificultăţi. Noi am emis, încă din noiembrie, un decret în acest sens, dar n-am încheiat pînă acum nici un contract de concesiune. Aici intervine, desigur, şi influenţa presei albgardiste şi menşevice. Fiindcă nu există ţară în lume în care să nu apară acum un ziar rusesc, şi în toate aceste ziare menşevicii vociferează împotriva concesiunilor şi afirmă că la Moscova nu e linişte şi că de aceea Puterea sovietică are să cadă curînd, aşa că dv., domnilor capitalişti, să nu vă încredeţi în ei şi să nu încheiaţi tranzacţii cu ei. Dar noi nu vom renunţa la această luptă ; noi i-am învins pe capitalişti, dar nu i-am nimicit. Ei s-au mutat pe un alt scaun şi acum îşi au reşedinţa la Varşovia, care a fost cîndva un centru al luptei împotriva absolutismului rus, iar acum uneşte laolaltă, împotriva Rusiei Sovietice, pe toţi albgardiştii ; noi vom lupta împotriva lor pretutindeni, atît pe frontul extern, cît şi pe cel intern.

Am primit o telegramă de la Petrograd din partea tov. Zinoviev, care spune că, cu prilejul arestărilor care au fost operate acolo, la unul dintre cei reţinuţi de autorităţi s-a găsit o hîrtie din care reiese clar că este un spion al capitaliştilor de peste graniţă. S-a mai găsit un manifest cu titlul „Către cei devotaţi", care are un conţinut contrarevoluţionar. Totodată, tov. Zinoviev ne mai comunică că

www.dacoromanica.ro

la Petrograd au fost lipite manifeste ale menşevicilor, care îndeamnă la grevă ; iar aici, la Moscova, s-a lansat zvonul că a avut loc o demonstraţie. În realitate, cineva a tras cu arma în scop provocator şi a ucis un comunist. Aceasta este singura jertfă din aceste zile nenorocite. Cînd Denikin se afla lîngă Orel, ziarele albgardiste scriau că el înaintează cu o iuţeală de aproape 100 de verste pe oră. Pe noi nu ne miră ce scriu aceste ziare. Noi privim lucrurile în mod lucid şi trebuie să fim strîns uniţi, tovarăşi ; altfel ce perspective am avea ? Să facem din nou proba unui guvern „de coaliţie", prezidat de un Kerenski, sau a unui guvern Kolceak ? Fireşte, Kolceak nu mai trăieşte, dar, dacă nu există el, o să vină un altul. Generali ruşi există cîţi pofteşti, şi ar fi destui pentru o armată imensă. Trebuie să vorbim deschis, să nu ne temem de ce-o să spună ziarele care apar în toate oraşele lumii. Toate astea sînt fleacuri, şi nu trebuie să ne facă să trecem sub tăcere situaţia noastră atît de grea. Dar noi spunem, tovarăşi, că ducem toată această luptă grea şi sîngeroasă, şi, dacă ei nu pot să pornească acum împotriva noastră cu arma în mînă, în schimb fac uz de arma minciunii şi a calomniei, exploatează fiecare caz de lipsuri şi sărăcie pentru a-i ajuta astfel pe duşmanii noştri. Toate acestea, cum am mai spus, le-am simţit pe pielea noastră şi am trecut prin ele. Am trecut prin greutăţi mult mai mari, îl cunoaştem prea bine pe acest duşman şi-l vom învinge chiar în primăvara asta, îl vom învinge pentru că vom lucra cu mai mult succes, cu mai multă chibzuinţă. (A p l a u z e.)

„Pravda" nr. 46 din 2 martie 1921

Se tipăreşte după textul apărut în ziar, confruntat cu stenograma

www.dacoromanica.ro

SCRISOARE CĂTRE G. K. ORDJONIKIDZE

2. III. 1921

Lui Sergo Ordjonikidze

Transmiteţi comuniştilor gruzini, şi în special tuturor membrilor Comitetului revoluţionar din Gruzia, salutul meu fierbinte adresat Gruziei Sovietice. Îi rog în special să-mi comunice dacă sînt complet de acord cu noi în următoarele trei chestiuni :

Prima : trebuie să înarmăm imediat pe muncitori şi pe ţăranii săraci, pentru a crea o puternică Armată Roşie gruzină.

A doua : este necesară o politică specială, o politică de concesii faţă de intelectualitatea gruzină şi de micii comercianţi. Trebuie să se înţeleagă că, în cazul acestora, nu numai că naţionalizarea n-ar avea nici un rost, dar că trebuie chiar făcute unele sacrificii pentru a le îmbunătăţi situaţia şi a le lăsa posibilitatea să practice micul comerţ.

A treia : este extrem de important să căutaţi să ajungeţi la un compromis acceptabil în vederea încheierii unui bloc cu Jordania sau cu alţi menşevici gruzini de felul lui, care încă înainte de insurecţie n-au fost absolut ostili ideii de a instaura, în anumite condiţii, orînduirea sovietică în Gruzia.

Rog să se ţină seama că atît condiţiile politice interne, cît şi cele internaţionale, în care se află Gruzia, cer comuniştilor gruzini să nu aplice în chip şablonard modelul rusesc, ci să-şi creeze o tactică proprie, iscusită şi elastică,

www.dacoromanica.ro

bazată pe o mai mare concesivitate față de diversele elemente mic-burgheze.

Vă rog să-mi răspundeți.

Lenin

Lui *Stalin*. Vă rog s-o transmiteți destinatarului ; iar dacă aveți vreo obiecție, să mi-o comunicați prin telefon.

Lenin

„Pravda Gruzii" nr. 5 din 6 martie 1921

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A MUNCITOARELOR

Ceea ce e principal, esențial în bolșevism și în Revoluția rusă din Octombrie este că sînt atrași în politică tocmai aceia care erau cei mai asupriți sub capitalism. Ei erau oprimați, înșelați și jefuiți de către capitaliști atît în statul monarhic, cît și în republicile democratice burgheze. Această asuprire și înșelare a poporului, această jefuire a muncii lui de către capitaliști erau inevitabile atîta timp cît se menținea proprietatea privată asupra pămîntului, asupra fabricilor și uzinelor.

Esența bolșevismului, esența Puterii sovietice constă în faptul că, demascînd minciuna și ipocrizia democrației burgheze și desființînd proprietatea privată asupra pămîntului, asupra fabricilor și uzinelor, concentrează întreaga putere de stat în mîinile maselor muncitoare și exploatate. Aceste mase iau în mîinile lor proprii politica, adică opera de construire a unei societăți noi. Aceasta este o treabă grea, căci masele au fost abrutizate și strivite de către capitalism, însă altă ieșire din robia salariată, din robia capitalistă, nu există și nu poate să existe.

Dar nu poți să atragi masele în politică fără să atragi în politică femeile. Fiindcă femeile, care reprezintă jumătate din omenire, au de suportat, în societatea capitalistă, o dublă opresiune. Muncitoarea și țăranca sînt oprimate de capital și, în afară de asta, chiar și în cele mai democratice republici burgheze, ele continuă să rămînă lipsite de drepturi depline, pentru că legea nu le acordă egalitate cu bărbații, aceasta în primul rînd. În al doilea rînd — și aceasta

www.dacoromanica.ro

este principalul —, ele continuă să rămînă în „sclavia casnică", să rămînă „sclave ale gospodăriei", fiind strivite de o muncă atît de măruntă, de ingrată, de grea și de abrutizantă cum e munca la bucătărie și, în general, munca în gospodăria casnică-familială individuală.

Revoluția bolșevică, revoluția sovietică, curmă atît de radical rădăcinile asupririi și inegalității femeilor, cum nu s-a încumetat s-o facă nici un partid și nici o revoluție din lume. La noi, în Rusia Sovietică, n-a mai rămas nici urmă de inegalitate legală între femeie și bărbat. Inegalitatea deosebit de mîrșavă, de infamă și de ipocrită din dreptul matrimonial și familial, inegalitatea în ce privește copilul, a fost pe de-a-ntregul desființată de Puterea sovietică.

Acesta este doar primul pas spre eliberarea femeii. Dar nici una dintre republicile burgheze, nici chiar dintre cele mai democratice, nu s-a încumetat să facă măcar acest prim pas. Și nu s-a încumetat de teamă să nu se atingă de „sacrosancta proprietate privată".

Al doilea pas, și cel mai important, este desființarea proprietății private asupra pămîntului, asupra fabricilor și uzinelor. Printr-o asemenea măsură, și numai prin ea, se deschide calea spre eliberarea deplină și reală a femeii, spre eliberarea ei de „sclavia casnică", prin trecerea de la mica gospodărie casnică individuală la marea gospodărie socializată.

Aceasta este o trecere anevoioasă, fiindcă aici este vorba de transformarea celor mai înrădăcinate, mai obișnuite, mai încremenite și mai anchilozate „rînduieli" (la drept vorbind, nu „rînduieli", ci neorînduieli și barbarii). Dar această trecere a și început, căci noi ne-am și apucat de treabă, am și pornit pe drumul cel nou.

Și de ziua internațională a muncitoarelor, în toate țările din lume, la nenumăratele adunări ale muncitoarelor, se vor rosti cuvinte de salut la adresa Rusiei Sovietice, care a început o operă nespus de grea și de anevoioasă, dar în același timp măreață, de proporții mondiale și cu adevărat eliberatoare. Se vor rosti îndemnuri însuflețite ca nimeni să nu-și piardă curajul în fața furibundei și, adesea, sălbaticei reacțiuni burgheze. Cu cît o țară burgheză este mai „liberă" sau mai „democratică", cu atît mijloacele de luptă

www.dacoromanica.ro

folosite de banda capitaliştilor împotriva revoluţiei muncitorilor sînt mai crîncene şi mai bestiale ; un exemplu în această privinţă ne oferă republica democratică a Statelor Unite ale Americii de Nord. Dar muncitorii, în marea lor majoritate, s-au şi trezit. În America, la fel ca în Europa, sau ca în înapoiata Asie, războiul imperialist a trezit în mod definitiv masele adormite, somnolente, inerte.

În toate colţurile lumii, gheaţa s-a rupt.

Opera de eliberare a popoarelor de sub jugul imperialismului, de eliberare a muncitorilor şi muncitoarelor de sub jugul capitalului înaintează în mod irezistibil. Această operă a fost pornită de zeci şi sute de milioane de muncitori şi muncitoare, ţărani şi ţărance. Şi de aceea cauza eliberării muncii de sub jugul capitalului va învinge în întreaga lume.

4. III. 1921

Publicat la 8 martie 1921, în suplimentul la nr. 51 al ziarului „Pravda"
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după textul suplimentului

www.dacoromanica.ro

MATERIALE PREGĂTITOARE

www.dacoromanica.ro

SCHIŢA PROIECTULUI DE REZOLUŢIE CU PRIVIRE LA „SARCINILE SINDICATELOR ŞI METODELE DE ADUCERE A LOR LA ÎNDEPLINIRE"*

1. Trecerea treptată, dar neabătută, de la principiul priorităţii la acela al nivelării se va înfăptui pretutindeni, inclusiv în mişcarea sindicală.

2. Această măsură va fi aplicată cu toată strictoţea şi Ţektranului în ceea ce priveşte relaţiile lui cu C.C.S. din Rusia şi cu mişcarea sindicală în ansamblu.

3. Se va pune capăt întăririi Ţektranului (cu cadre şi cu mijloace materiale) în mod disproporţionat faţă de celelalte sindicate.

4. Se va elabora un program amănunţit de întărire (cu activişti, ziare, mijloace financiare etc.) a întregului C.C.S. din Rusia şi a activităţii sale pe scara mişcării sindicale luate în ansamblu.

5. Întărirea metodelor de democraţie muncitorească, a democratismului în cadrul sindicatelor va fi considerată drept sarcina cea mai urgentă şi va fi elaborată în mod amănunţit.

6. Va fi elaborată pe puncte (procedee, metode, moduri), sub forma unor instrucţiuni cuprinzătoare, lărgirea participării sindicatelor la conducerea întreprinderilor.

7. Acelaşi lucru în ce priveşte specialiştii, împărţirea lor în trei sau mai multe categorii, atragerea lor justă, folosirea lor sistematică ş.a.m.d.

Se vor elabora instrucţiuni.

Scris în noiembrie 1920, nu mai târziu de 8 ale lunii

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

* Vezi volumul de faţă, p. 9–10. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

PENTRU TEZELE CU PRIVIRE LA PROPAGANDA PE LINIE DE PRODUCŢIE*

1) „*Izvestiia*“ *şi* „*Pravda*“.
2) *Un ziar unic pentru problemele de producţie.*
3) Broşuri şi foi volante.
4) Filmul şi diagramele.
5) Discurile (propaganda pe linie de producţie).
6) Teatrul?
7) Prelegeri...
8) Dări de seamă...
9) Informări în legătură cu perfecţionările...
||| Folosirea corpului didactic...
+ inspecţia pe linie de producţie

---

1) Propaganda pe linie de producţie trebuie pusă pe primul plan**.
2) „*Izvestiia*“ şi „*Pravda*“; în general publicaţiile de directivă.
3) Propaganda pe linie de producţie trebuie unificată şi pusă sub conducerea unui singur colegiu.
4) Acest colegiu = redacţia ziarului „Bednota“, ziar popular „pentru problemele de producţie“.

---

* Vezi volumul de faţă, p. 14–17. — *Nota red.*
** În manuscris, punctul acesta şi cele care urmează au fost tăiate de către V.I. Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

5) Acest colegiu = 5 persoane din partea: 1) a Consiliului economic superior; 2) a Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia; 3) a Comisariatului poporului pentru agricultură; 4) a Comitetului general pentru educația politică; 5) a Comitetului Central.

7)) 4) Aproximativ: $^1/_6$ — $^1/_4$ politică; $^1/_2$ — $^1/_3$ propagandă pe linie de producție industrială și $^1/_4$ — pe linie de producție agricolă; restul — răspunsuri la scrisorile cititorilor.

5) Selecționarea materialului pe ramuri de producție și retipărirea lui în broșuri și foi volante; pentru fiecare fabrică; pentru fiecare bibliotecă.

6) O distribuire mai justă a ziarelor (și a altor publicații) la *toate* bibliotecile.

ad* 11 7) Atragerea obligatorie a tuturor profesorilor, a agronomilor, a inginerilor etc., a tuturor „intelectualilor" și în general a celor cu știință de carte în vederea participării în mod organizat la propaganda pe linie de producție.

8) Filmul în legătură cu propaganda. Secția cinematografie.

9) Diagrame și cartograme în biblioteci, cluburi, pe străzi etc.

10) Discuri.

ad 7 11) Prelegeri; convorbiri; dări de seamă.

12) Inspecția pe linie de producție; instructorii; trenurile lor etc.

Scris în noiembrie 1920, între 16 și 18 ale lunii

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A COMITETULUI CENTRAL*

Reorganizarea Comisariatului poporului pentru învățămîntul public în ansamblu trebuie amînată, pentru ca această chestiune să fie examinată mai amănunțit.

Se va aplica numaidecît următoarea măsură:

1) se înființează funcția de *adjunct al comisarului poporului*, care va fi însărcinat cu întreaga conducere a muncii administrative, subordonîndu-i-se în acest sens toate sectoarele și secțiile Comisariatului;

2) se numește în acest post tov. Litkens, care va face parte și din colegiul Comisariatului poporului pentru învățămîntul public, fără să-și înceteze activitatea în cadrul Comitetului general pentru educația politică, căreia îi va consacra în mod obligatoriu cel puțin jumătate din numărul orelor de lucru, și se însărcinează Comitetul general pentru educația politică să găsească și să pregătească imediat un înlocuitor al lui Litkens în Comitetul general pentru educația politică;

3) tov. Litkens este însărcinat să pregătească un proiect de instrucțiuni precise cu privire la funcțiile și drepturile adjunctului de comisar al poporului.

Scris în noiembrie 1920

Publicat pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

---

* Vezi volumul de față, p. 89. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

ÎN LEGĂTURĂ CU ELABORAREA PROIECTULUI DE DECRET CU PRIVIRE LA MĂSURILE NECESARE PENTRU ÎNTĂRIREA ŞI DEZVOLTAREA GOSPODĂRIILOR ŢĂRĂNEŞTI

INDICAŢII PENTRU MEMBRII COMISIEI

1) Se va mări numărul reprezentanţilor comitetelor de sprijin ţărăneşti...

2) La stabilirea participării comitetelor de sprijin ţărăneşti se va lua ca bază formularea dată în paragraful 6 din capitolul despre **Comisariatul poporului pentru agricultură.**

3) Drepturile comitetelor pentru însămînţări de a emite hotărîri obligatorii vor fi limitate, punîndu-se drept condiţie pentru emiterea unor asemenea hotărîri ca aceste măsuri să fie în prealabil dezbătute în cadrul consfătuirilor judeţene, guberniale sau regionale ale comitetelor de sprijin ţărăneşti.

4) Se scoate paragraful cu privire la confiscarea semînţelor şi se trasează organelor locale sarcina de a elabora o formă de pază a fondurilor de semînţe.

5) Se scoate capitolul VII — cu privire la sancţiuni...

6) Cea mai mare parte din proiect va căpăta forma unor instrucţiuni.

Scris la 4 decembrie 1920

Publicat pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PLANUL RAPORTULUI PENTRU CEL DE-AL VIII-LEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DIN RUSIA*

Planul raportului

Tema:

Raport cu privire la politica externă (A) și internă (B).	tema
Nu o enumerare, nu o relatare, ci învățămintele experienței și sarcinile care decurg din ele.	planul (sau caracterul sau modul) de elaborare a temei.

I. (A) *Politica externă.*

1. Războiul cu Polonia. (Pacea vs** războiul, propunerea noastră de pace și zădărnicirea ei.)	Războiul cu Polonia și învățămintele lui.
2. Înfrîngerea de la Varșovia: oboseala. (*Învățămîntul* ce decurge de aici: avem nevoie de un răgaz. Doar nu întotdeauna poți înainta în același ritm amețitor.)	
3. Vranghel.	Vranghel. Învățăminte: o pace nesigură.
4. *Disensiuni în sînul Antantei.*	
5. Rămășițele lui Vranghel sînt încă vii.	

* Vezi volumul de față, p. 133–167.— *Nota red.*
** — versus — în opoziție cu. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

План доклада:

(1)

Тема:

(А) (Б)

Долину Вис. и Вит. Тика.

Не перечень, не рассказ, а уроки опыта и идеи, из них вытек.

тема

план (или краткое содержание) его разработки.

I. Вис. тика.

(А) 1. По. б-ка. (Шаг из Вис, как шаг. гр. и его суд).

2. Порав. над Крым: усадьба. (Урок: культа героики на к. Не все дело в бр.-ва. райоп).

По. б-ка и ее уроки

3 Крапивн. 4. Гардер среди вер. обрыв Чёрн живой.

5.

6. Добр с Англ.: почему мы от них чужды?

Крым. Уроки: коалиция

Новый Афон Уроки Армении

7. Кожуховск (ЗК 23. VI. 1920) ((м. традиц. бернард. кит)

Поход из опыта Врем. с Вост. нар.

(Б) II. 8. Поход и переход к Зап. Руси, к Зап. ике

Лавра Бучача без перед Зап. Армении Зап. Руси Зап. Бел.

9. Зап. ика = край на Зап. Бр.

10. Ср: 29. IV. 1918: рада Киев

11. ...§1: 1-ая ориг. часть; ...§5: новая тр. Зап. и Зап. Бр. ост... "край" ... §6: подч. Зап. Бр. Киеву

Зап. Бр. = лавра Зап. Руси.

www.dacoromanica.ro

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Planul raportului pentru cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia". — Decembrie 1920.

www.dacoromanica.ro

6. Tratatul cu Anglia: de ce avem nevoie de el?

7) *Concesiunile* (legea din 23.XI. 1920) ((N.B.: avertismentul țăranului **fără partid**)).

Letonia
Buhara
+ Persia
Armenia #
Concluzie din experiența relațiilor cu imperialismul mondial.

Letonia, Buhara și Azerbaidjan, #Persia — *tratat*, Armenia. Relații de prietenie cu Afganistanul și în special cu Turcia.

II. (B)

8. (Apropiere și trecere la frontul muncii, la *politica internă*.)

9. Politica internă = trecerea la frontul muncii.

10. Cf. 29.IV.1918: rezoluția **C.E.C. din Rusia***.

11.
- ... § 2: sarcină organizatorică
- ... § 5: întărirea disciplinei în muncă și ridicarea productivității muncii, îndeosebi... sindicatele...
- ... § 6: supunerea față de împuternicirile dictatoriale.

„repetiția = mama învățăturii".

12. Cf. lupta împotriva birocratismului. Consfătuirea organizatorică de la 11.XII. — trecerea la sarcini mai grele.

13. Frontul muncii este un front > dificil. Ergo: prin *convingere* [la *constrîngere*. Mai multă convingere.

14. Propaganda pe linie de producție. Un birou central. Ziarele.

* Vezi *V.I. Lenin*. Opere complete, vol. 36, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 291—294. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

15. Rolul sindicatelor.
16. Proiectul agrar (scris la 14.XII.1920).
    „Reglementarea"?
    Prin *convingere*.
    Masa („Umfang der Aktion"*).
    Țăranii fără partid = principalul.
17. Planul economic? Baza: colectările de cereale (320—50—100—200—?300).
18. Premii în natură — principiu: 20.IV. 1920; decret: 23.X.1920 — Fond: 500 mii de puduri; distribuit 172 mii (XI+XII).
19. Îmbunătățirea situației în domeniul industriei și al *combustibilului* — lemne, cărbune, țiței
20. „Hidroturba". {21. turba}
21. Îmbunătățirea transporturilor (în special în $4^1/_2$ și în $3^1/_2$ ani). teza 9.
22. Din tezele lui Rîkov cu privire la planul *pe ani* ((notă)).
23. Unificarea *comisariatelor poporului* din sectorul economic (C.M.A.). (Proasta broșură a lui Gusev.)
24. *Entuziasmul* economic (α) politic; β) militar; γ) economic).
25. Electrificarea: mai puțini oameni politici, mai mulți ingineri și agronomi.
    Comunismul = orînduirea sovietică + electrificarea.
    Electrificarea ca bază a „democrației".
    Planul economic unic. Un plan măreț.
    Avîntul țăranilor: „lumină artificială".

* — „Mărimea, amploarea acțiunii". Aici V.I. Lenin se referă la un cunoscut pasaj din „Sfînta familie" (vezi *K. Marx* și *F. Engels*. Opere, vol. 2, București, Editura politică, 1962, ed. a II-a, p. 92). — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

Poate Rusia să se întoarcă la capitalism?
Am desființat piața Suharevka.
Suharevka în sufletul *și în faptele* milioanelor de oameni.

26. ΣΣ* = Totul pentru frontul economic!!!

Electrificarea.

Sarcina trasată de C.E.C. din **Rusia** la *7.II.1920*.
Hotărîrea prezidiului Consiliului economic superior de la 21.II.1920
Hotărîrea **Consiliului Apărării** cu privire la GOELRO (buletinul *nr. 1*, 24.IV.1920).

Lucrarea: *un volum.*

Al 2-lea program al partidului... — *Mai mulți ingineri și agronomi decît oameni politici.*

Trebuie presupus că pentru reorganizarea industriei va fi nevoie de 10 ani...

Programul: Σ = 191 pagini. **17 miliarde** balanța materială.
30 de centrale electrice raionale

- agricultura
- combustibilul
- industria prelucrătoare și cea extractivă
- transporturile

- Electrificarea + Puterea sovietică = comunismul
- Electrificarea ca bază a democrației.
- „Lumină artificială"...

E posibilă o întoarcere a capitalismului? Suharevka? Da, poate, **deocamdată.**

În *toate* școlile: programul nostru:
învățămînt politehnic + legătură multilaterală cu producția.

Scris între 13 și 22 decembrie 1920

Publicat pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

* — Summa summarum — total general. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

ÎNSEMNĂRI
PENTRU MEMBRII COMITETULUI CENTRAL ŞI PENTRU COMISARII POPORULUI

Spre cunoştinţa membrilor Comitetului Central şi a comisarilor poporului

Însemnările de mai jos, pe marginea dezbaterilor şi declaraţiilor de la consfătuirea ţăranilor fără partid, au fost făcute de Lenin, care vă roagă să le citiţi.

La adunarea celor fără partid:

Din Bielorusia (gubernia Minsk).

Sare, fier şi de toate pentru a însămînţa *tot* pămîntul. Trebuie dat. Mai mult n-am să spun.

Din Ucraina.

Raţiile (atît cele de nutreţ pentru vite, cît şi cele de hrană pentru oameni) sînt mici. Noi însă n-o să lăsăm pămîntul neînsămînţat.

Din gubernia Tver.

În anul ăsta nu merge. N-avem sămînţă de trifoi. Ţăranul nu vede nici un folos de la gospodăriile colective.

Din gubernia Ivanovo-Voznesensk.

? La predarea obligatorie a surplusurilor de cereale se cere acelaşi lucru de la trîntor ca şi de la ţăranul harnic, ceea ce este cu totul nedrept.

Fierarii trebuie să facă reparaţii la preţuri fixe (la fel şi dulgherii). Pentru că te jupoaie, cer cîte 4000 de ruble şi 5 funţi, ceea ce e cu totul exagerat.

www.dacoromanica.ro

Din gubernia Ekaterinoslav.

Mai aproape de viaţa şi de inima ţăranilor săraci...
Cereale, fier, cărbune — iată ce ne trebuie. Avem nevoie de inventar.

Din gubernia Kursk.

Este necesar ca ţăranii săraci să înveţe de la ţăranii gospodari...
...Osinski poate doar să spună vorbe frumoase, ca acelea că vom face ca 120 000 de oameni să urmeze diferite cursuri...
Ţăranii gospodari trebuie sprijiniţi...

Din Donbass.

Cerem 35 000 de puduri pentru sămînţă. Şi oamenii doar umblă cu servieta-n subsuoară şi nu fac nimic. Dacă nu puteţi, daţi-ne voie să găsim noi...

? Din gubernia Cerepoveţ.

Sînt unii care spun că eşti puturos, cînd colo tu n-ai nici plug, nici boroană. De la un ţăran sărac nu trebuie să ceri prea mult.
Să stabilim prin lege că ţăranii săraci trebuie sprijiniţi.
Constrîngerea este neapărat necesară.

Voci din sală: ajunge! N.B.

Din gubernia Tula.

Acum nu mai sînt chiaburi (din sală: ba mai sînt). Ca să nu te facă unii de ruşine spunînd că eşti chiabur, mai bine să nu munceşti. Un om muncitor mai putea să agonisească ceva, dar un trîntor nu.
Astăzi cari gunoi pe ogoare, dar mîine ale cui o să fie ele?

Din judeţul Işim.

De însămînţat o să însămînţăm noi, dar cu 18 puduri de ovăz nu faci mare lucru. Trebuie mărită raţia pentru vite. Osinski nu cunoaşte Siberia: eu de 38 de ani lucrez pămîntul, pe cînd dînsul nu ştie nimic din toate astea.

www.dacoromanica.ro

Din gubernia Novgorod.

Trebuie îmbunătățit inventarul. E nevoie de reparații. Se rechiziționează prea multe vite. Se ia pentru măciniș. Se ia pentru dezertori. Dările sînt prea grele, trebuie micșorate.

Din gubernia Penza.

E nevoie de propagandă. Numai prin propagandă se pot obține rezultate. Dacă războiul i-a ruinat unui țăran gospodăria, n-o să spunem despre el că e un leneș.

Comisia o să-și apere toate neamurile. E nevoie de o comisie de un nivel mai înalt.

Din gubernia Kostroma.

Trebuie să facem în așa fel ca țăranul să fie cointeresat. Altfel n-o să iasă nimic. Poți să tai lemne cu sila, dar nu să faci agricultură.

Trebuie să se dea preferință aceluia care muncește, iar nu aceluia care își pierde vremea de pomană.

Din gubernia Novgorod.

Primăvara se pierde vremea cu reîmpărțirea pămîntului. Desființați aceste reîmpărțiri.

Trebuie, neapărat, să se ia în evidență materialul semincer și să se dea țăranilor săraci.

Timp de trei ani de zile am tot căutat să ajungem la o egalizare.

Cum să fie cointeresați? Simplu: prin predarea în % a surplusurilor de cereale, ca la vite...

Să-l îmboldim pe trîntor... să i se dea 10 puduri de sămînță — să le semene și apoi să predea ce se cuvine.

Din fosta gubernie Kazan. Județul Țarevokokșaisk.

Păduri. Pămînt puțin. Secara nu ne-a ajuns nici de sămînță. Cotele de predare sînt prea mari. Faceți demersuri să se fixeze o normă potrivită pentru noi, altfel o să mîncăm și ce a mai rămas pentru însămînțările de primăvară.

www.dacoromanica.ro

Din gubernia Reazan (din partea armatei a VII-a).

Războiul e pe sfîrşite, ţăranii aşteaptă o reîmpărţire egală a pămînturilor.

Se vor comite abuzuri şi cu sămînţa din hambarul comun. Mă revoltă cînd aud spunîndu-se despre ţărani că sînt nişte nemernici. Tatăl meu are 35 de deseatine. Chiulangii n-am văzut. Ţăranii săraci au de suferit. Chiaburi (ca şi dezertori) *există* (aplauze furtunoase).

Din gubernia Veatka.

Reîmpărţirile de pămînt sînt dăunătoare. Trebuie făcute la 6 ani, nu mai des. În ce priveşte vitele... trebuie păstrate...

Din gubernia Petrograd.

Sistemul de folosire a pămîntului nu trebuie smuls din rădăcini. În ce priveşte predarea obligatorie a surplusurilor, la noi s-au făcut nişte *presiuni* aşa de mari, că ne-au pus revolverul în tîmplă. Oamenii sînt revoltaţi...

Obligativitatea muncii... Dacă se va ţine seama de situaţie, oamenii îşi vor face datoria.

Încălţăminte n-avem, unelte n-avem şi ne scot la muncă cu sila. Sinistraţii de pe urma incendiilor nu sînt ajutaţi.

Copiii n-au primit ceea ce era prevăzut pentru sărbătorile din Octombrie.

Din judeţul Demiansk, din gubernia Novgorod.

Chiaburi sînt. Cerealele au fost îngropate. Eu însumi am dezgropat şi am luat cereale. Sînt pentru sprijinirea ţăranului sărac...* s-au dovedit. Chiaburii au fost scoşi la iveală. Nu vom permite camuflarea bogătanilor.

Din gubernia Perm.

Ca să ridici agricultura, trebuie să-i scapi pe ţărani de constrîngere. Constrîngere = rechiziţiile de alimente.

* În manuscris, un cuvînt a rămas nedescifrat. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

În comitetele de sprijin trebuie să intre oameni practici. Poate să se practice constrîngerea, dar pentru nevoile noastre, pentru ca cel harnic să-l preseze pe chiulangiu.

Din gubernia Samara.

Pentru reparații e nevoie de fier vechi. Altfel n-o s-o scoatem la capăt. Premii pentru lucrările de bună calitate.

Trebuie organizate expoziții. Centre de închiriere.

Din gubernia Cernigov.

Chiulangii nu sînt, țăranii săraci muncesc. Trebuie însămînțat totul.

Din regiunea Donului.

Tot felul de bande au distrus transportul. Ruină. Trebuie să ne organizăm o viață de stat.

Din republica Kirghiză.

Cerealele au fost strînse pînă la ultimul bob. N-a rămas nimic. Trebuie ajutați crescătorii de vite. Economia a fost distrusă de război. Este nevoie de propagandă. ?

Din gubernia Tula.

Proiectul de lege trebuie adoptat. E de folos. Lipsesc îngrășămintele. Vite sînt puține. În 10 gubernii (guberniile centrale) lipsește sămînța. Să se procure *sămînță*. Să se acorde concesiuni în schimbul îngrășămintelor minerale.

Din gubernia Kursk.

Să ni se mai dea 100 de cai. Ne mai trebuie și roți. Sare este. Boroanele lipsesc. De gaz n-avem nevoie.

Din gubernia Țaritîn.

Era o gubernie producătoare. Acum e o gubernie consumatoare. Avem grija însămînțărilor. Am avut mult de suferit din cauza contrarevoluției.

www.dacoromanica.ro

Din gubernia Ienisei.

Sîntem coloniști. La noi sînt geruri mari, degeră semănăturile. O ducem greu de tot. Ar trebui să fim strămutați în locuri mai potrivite.

Scris la 22 decembrie 1920

Publicat pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

ÎNSEMNĂRI CU PRIVIRE LA SARCINILE CONSTRUCŢIEI ECONOMICE

Principalele sarcini ale construcţiei economice

Atitudinea faţă de ţărănime: impozit + premii. (...)*
Impozit = predarea obligatorie.
Idem combustibil.
Idem materii prime.
Grîne şi combustibil. Alimente şi combustibil.

Planul economic unic şi *GOELRO*... Raportul între **minimum** şi **maximum**. Metalurgia.

Scris la sfîrşitul lunii decembrie 1920

Publicat pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV

Se tipăreşte după manuscris

* Cuvintele cuprinse în paranteze n-au fost descifrate. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

CONSPECTUL CUVÎNTĂRII „DESPRE SINDICATE, DESPRE MOMENTUL ACTUAL ŞI DESPRE GREŞELILE TOVARĂŞULUI TROŢKI"*

Sindicatele = o organizaţie istoriceşte *inevitabilă*, care în condiţiile actuale cuprinde *aproape întregul* proletariat industrial.

2) De aici reiese că ele au un rol şi o sarcină deosebit de importante în înfăptuirea dictaturii proletariatului.

Specificul acestui rol = pe de o parte, ele sînt o organizaţie a clasei conducătoare, dominante, guvernante, dar nu o organizaţie de constrîngere, nu o

3) organizaţie de stat. Pe de altă parte, ele sînt o organizaţie de educare, de antrenare, de instruire, o şcoală, o şcoală de conducere, o şcoală de gospodărire, *o şcoală a comunismului*.

Locul sindicatelor este, ca să zicem aşa, între partidul comunist şi puterea de stat. Întregul specific constă în îmbinarea de către sindicate a două trăsături: convingerea *maselor*, rezervor al puterii. Le-

4) gătura cu masele (dictatura proletariatului = avangarda proletariatului, *care se află la guvern*. Sindicatele creează o legătură cu masele).

5) Un rezervor pentru munca politică şi cea militară. Prin aceasta se explică slăbirea sindicatelor. Caracterul complet eronat al principalei teze a lui Troţki cu privire la criză ca fenomen *specific* al sindicatelor.

„O confuzie ideologică" în § 1 la Troţki.

* Vezi volumul de faţă, p. 211–236. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

„Rolul în producție al sindicatelor“ a fost unanim recunoscut la Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia[146]. Citatele (la Troțki) sînt luate din Tomski și Lozovski.

6) „În principiu“ este greșit felul cum pune Troțki problema, fiindcă el *trage înapoi* de la înfăptuirea practică la „principii“. — „Un principiu general“ § 9 la Troțki; § 24;

7) Divergențe reale în privința metodelor de apropiere de mase, de *cucerire a maselor*, de *legătură* cu masele.

8) „Trade-unionismul sovietic“ al lui Reazanov? Nu-i adevărat. La Reazanov găsim o doză de adevăr (apărarea intereselor materiale). — § 14 la Troțki „Apărarea intereselor materiale“

9) Sindicate într-un „stat muncitoresc“? Dar într-un stat muncitoresc *cu deviații birocratice?* Ai de ce să te aperi! — dar într-un stat muncitoresc-*țărănesc*?

10) „**Semitrade-unionism**“ la Tomski ș.a.? Nu-i adevărat. Exprimarea punctului de vedere al maselor, legătura cu ele, indicarea ritmului de muncă și a metodelor de stabilire a legăturii cu ele.

11) „Democrația de producție“. Producția va rămîne întotdeauna, democrația va trece, va dispărea. [Buharin și „cuvintele fistichii“]
Producția va fi condusă de toți atunci cînd nu va fi democrație.
Alegeri privite din unghiul de vedere al „producției“? *Greșit*: nu numai alegeri, ci și numiri*.

12) Prioritatea și nivelarea. La Troțki sînt apreciate greșit. — § 41 (p. 31) la Troțki.

* În locul acestei fraze, în manuscrisul lui V.I. Lenin la început era scris (și apoi a fost șters) așa: „*Greșit*: administrare. Atitudinea față de oameni. Munca de birou și de contabilitate a funcționarilor sovietici: alegeri privite din unghiul de vedere al «producției»? Greșit“. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

13) „Îngemănarea“? cu un aparat semibirocratic trebuie făcută cu *precauție* și *chibzuială*. Să se vorbească mai puțin de îngemănare și să se verifice mai atent rezultatele ei concrete (pentru că ele există de multă vreme și se văd pretutindeni).

14) Proiectomanie, „birocratism“, normări sau propunerile lui Troțki: de la $^1/_3$ și pînă la $^1/_2$ etc.
De la 1 la 100% ar fi mai just!

15) Rolul în producție și *propaganda pe linie de producție*.
Tocmai în problema „*rolului* în producție“, totul depinde în cea mai mică măsură de constrîngere, de *conducere*, de administrare și în cea mai mare măsură de *mijloace materiale* (hrană, îmbrăcăminte, încălțăminte) și de *convingere*.
Propaganda pe linie de producție* trebuie organizată în mod serios, *fără* pretinse divergențe principiale. Așa, și numai așa, poate și trebuie pusă problema rolului sindicatelor în producție în general.

(α) democratism obișnuit, normal
(β) propagandă pe linie de producție
(γ) premii
(δ) comisii de disciplină

16) Momentul politic actual. Fără o apreciere a lui, modul cum pune Troțki problema este cu totul antimarxist. Politicul = economicul concentrat.

17) Trecerea de la perioada de război la cea de refacere a economiei, de la munca de șoc din timpul războiului la munca de șoc pentru refacerea economiei.
Demobilizarea armatei.
Toată lumea așteaptă să primească leafă.
Așteptări exagerate ale maselor largi (și ale proletariatului și ale țărănimii), care sînt foarte obosite, și posibilități cu totul reduse.

* În manuscris urmează apoi un text care a fost șters de V.I. Lenin: „(«Gudok»[147] și repartizarea nejustă a forțelor: transporturilor mai mult decît altora)“. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Pretutindeni criză. *C e e a c e e s t e s ă n ă t o s* se află în „opoziție“ cu *c e e a c e e s t e p r i m e j d i o s.*

Într-un moment ca acesta, mai important ca orice
18) este ca activitatea în rîndurile *proletariatului*, în masele lui (inclusiv mișcarea sindicală) să se desfășoare în deplină unitate. A angaja o luptă în rîndurile lui, afară de cazurile de extremă necesitate, înseamnă a comite o greșeală.

Nu era nevoie; poziția lui Trotki în această luptă era greșită.

19) Perioadă de trecere în cadrul unei perioade de trecere = ΣΣ al momentului actual.

De aici rezultă că problema luptei împotriva birocratismului se situează pe primul plan; a chibzui, a face ca oameni noi, pături noi să se deprindă cu mașina de stat, a selecționa, a înlocui, a înnoi.

21) Lupta împotriva birocratismului și apărarea democratismului sînt înlocuite și estompate, de către unii, prin discuții despre „rolul în producție“, aceasta este esența *o b i e c t i v ă* a poziției lui Trotki.

Dovadă: sfîrșitul tezei nr. 23 a lui Trotki; Glavpolitputi vs* Țektran.

22) „A consultat“ oare?

Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia	(IV.1920)	[148]
rezoluția din septembrie a C.C.	IX.1920	
rezoluția din noiembrie	XI.1920	
rezoluția din decembrie	XII.1920	
apelul din ianuarie	I.1921	

XI. 1920. *P l e n a r a.*

Rezoluția împotriva tezelor lui Trotki (care erau și (10 și 4) mai *bătăioase* decît cele de acum).

* — versus — față de. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

23) **Comisia și torpilarea ei.**

XII.1920. Conflictul: lucrătorii din transporturile pe apă și Țektranul.

Greșelile lui Ișcenko etc.?

24) Nu. Hotărîrea **8 contra 7** Retragerea lui Troțki din comisie.

Buharin + Preobrajenski + Serebreakov tampon sau confuzie?

În loc de pace, o ascuțire a luptei.

25)+Tezele lui Rudzutak pentru cea de-a V-a Conferință a sindicatelor.

26)+Trecerea a o serie de „comuniști de război" la munca sindicală.

„Personalul de conducere"? (vechile teze ale lui Troțki; nr. 5)
sau de jos?

Eșecul Țektranului. Greșelile unei serii întregi de comuniști de război care n-au înțeles în ce constă specificul mișcării sindicale.

Poziția lui Troțki, în mod obiectiv, constă în sprijinirea a *ceea ce este mai rău*, a prejudecăților, a deprinderilor rele existente în ambianța *comunismului de război*, *și nu a ceea ce este mai bun*.

Bilanțul acestei lupte?

27) (1) Erori teoretice la Troțki.

(2) Idem la Buharin (democrația de producție).

(3) O serie de greșeli la Troțki în modul cum pune problema mișcării sindicale.

Greșit din punct de vedere teoretic; din punct de vedere principial conține o serie de inexactități; din punct de vedere politic este lipsit de tact și dăunător.

(4) Lupta din sînul Țektranului = eșecul *r o l u l u i său*, al metodelor folosite de el în **mișcarea sindicală**. S-a retras, pro-

ΣΣ o hărțuire birocratică; congresul partidului va con-

www.dacoromanica.ro

vocînd animozitate și sciziune.

damna și va respinge metodele lui.

(5) Tamponul tovarășului Buharin? Nu frînează nimic, nu e tampon, ci „oftat" și, pe deasupra, mai toarnă și gaz pe foc.

(6) Înapoi de la munca concretă la „teze" și controverse „principiale" în probleme care au fost de mult rezolvate. O mișcare *i n a p o i*.

28) (7) **Congresul partidului** trebuie
(α) să respingă greșelile teoretice...
(β) să îndrepte erorile principiale...
(γ) să înlăture disensiunile dăunătoare
(δ) să oprească mersul înapoi și să îndemne la muncă concretă
(ε) să înlăture tamponul, care nu e tampon, și frîna, care nu frînează.

Scris la 29 decembrie 1920

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

SCHIŢA PĂRŢII FINALE A ARTICOLULUI „CRIZA DIN PARTID"*

Comunismul și sindicalismul

Comunismul *conduce* masa celor fără partid și (fiind pentru ei o școală) îi ridică la conducerea *întregii economii naționale*.
Sindicalismul *transmite* masei celor fără partid conducerea pe ramuri a *industriei*.

Programul P.C. (b) din Rusia.

Ce rost mai are partidul? Scindare...
Buharin l-a „eclipsat" pe Trotki.
„Ceară moale"... *Demagogie lipsită de principii.*

Logica luptei fracționiste.

{ Fracțiunea lui Șleapnikov — sindicalistă.
Fracțiunea „celor ce strigă mai tare"
(„drepturile sindicatelor").
Oscilările ignatoviștilor

să ne unim cu toții, poate că atunci o să întrunim voturile... *Cine dă mai mult*?

În general, gafe (la Buharin).

{ cf** minimum de numiri (XI, § 2; XII, § 2)
vs*** nici un fel de numiri (Buharin, § 15, 2)

* Vezi volumul de față, p. 244—255. — *Nota red.*
** — confer — compară. — *Nota trad.*
*** — versus — contra. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

Buharin nu e Şleapnikov: liderul sindicaliştilor? „Ninocika"?

„Tăria fizică a cugetului" (Lassalle) și a *caracterului?*

Nu trebuie apărate exagerările birocratismului
și sistemul numirilor de sus.

{ cine compromite Armata Roșie?
{ și sistemul numirilor de sus?

Să nu născocim tot felul de teorii despre „noile sarcini", ci să muncim, strîns uniți, *pe baza tezelor lui Rudzutak.*

Anarhism + sindicalism.

Criza din partid: *Antanta* și *eserii*, înăuntru și în afară — să ne unim strîns rîndurile, — să păstrăm disciplina — să fim cu toții la posturile noastre — să ne concentrăm atenția, să veghem etc. *Pînă la congres trebuie să lecuim partidul.*

Scris în ianuarie 1921,
nu mai tîrziu de 19 ale lunii

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

*MATERIALE PENTRU BROŞURA „ÎNCĂ O DATĂ DESPRE SINDICATE, DESPRE MOMENTUL ACTUAL ŞI DESPRE GREŞELILE tovarăşilor ŢROŢKI ŞI BUHARIN“**

1

OBSERVAŢII PE MARGINEA BROŞURII LUI TROŢKI „ROLUL ŞI SARCINILE SINDICATELOR“

Troţki:

Întregul capitol I grund-falsch! ****

Troţki „Rolul şi sarcinile sindicatelor“

Prefaţa — *fracţiune:* 1) rodul unei munci colective; 2) „o serie întreagă“ (cf. teza 4 i.f.**); 3) broşură-platformă.

teza 1. a limine*** greşită. „**Înapoi**“ nu aceia (ci Troţki), nu acolo (ci la teze, *de la* practică; la birocratism, *de la* democraţie)

teza a 4-a (i.f.) „să aleagă între *2 tendinţe* (Fracţiunea!)... în domeniul mişcării sindicale“

teza a 5-a. „Cea mai mare contradicţie în statul muncitoresc“ Greşit!!!

---

* Vezi volumul de faţă, p. 275–318. — *Nota red.*
** — *in fine* — la *sfîrşit.* — *Nota trad.*
*** — de la început; în principiu. — *Nota trad.*
**** — complet greşit. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

teza a 6-a. Programul: „*să ajungă* să concentreze *efectiv* în mîinile lor *întreaga* conducere a economiei naționale, ca un singur tot economic“ (**prin urmare, și a agriculturii!!**) „*În practică*... ne-am... îndepărtat“??? *Greșit.* αα teza a 6-a: programul

teza a 7-a (i.f. p. 8): „a căzut“ „lupta economică de clasă“. *Greșit!*

teza a 7-a (i.f. p. *9*): „tot mai ciuntit, lipsit de sistem“??? *Greșit.*

teza a 8-a. „conservatism sindicalist în pătura conducătoare“ teza a 8-a un salt

„în componența organelor conducătoare“??? atacuri fracționiste { *N.B.*: + o concentrare birocratică a atenției asupra „vîrfurilor“ }

teza a 8-a i.f. sarcina: „*a organiza producția*“ (cursive) = în program { *Greșit din punct de vedere teoretic* { Greșit. *Inexact.* „Să ajungă“ *să* concentreze efectiv... } }

ββ

teza a 9-a. (p. 10): ...„direct“ (inepție!)

teza a 9-a (i.f.) „nu pot fi“ specialiști în organizarea producției și în mișcarea sindicală (inepție! Pot!!).

teza a 10-a. „concentrarea întregii conduceri a producției în mîinile sindicatelor“ (= programul). **Nu. Greșit.**

(programul = „să ajungă să concentreze *efectiv*“, și *nu* „a conducerii pre-

www.dacoromanica.ro

ducției)... (fiecare ramură a industriei 10 i.f.")

(γγ)

N.B.

(nu acesta)

teza a 11-a. „Acest punct de vedere este recunoscut în mod formal, adică *în vorbe*, de majoritatea activiștilor sindicali.
De pildă, tov. Tomski..."
Un citat la **Lozovski...**

δδ atac fracționist „în vorbe"

(N.B.)

de 100 de ori mai inteligent

...„Ca urmare **a procesului...** pe măsură ce *înaintează... (bis)* creează în comun"...
(și **îngemănarea** și *contopirea* la *Lozovski* este justă).

teza a *12-a.* „Tot mai categoric împotriva *îngemănării*" *Tomski* și *Lozovski*

εε atac fracționist

teza a 12-a i.f. „cultivă un spirit de închistare corporatistă"
„*de animozitate* față de noile cadre"
...„întreținem rămășițe ale spiritului de breaslă"...

teza a *14-a.* Reazanov menține pentru sindicate „apărarea intereselor lor materiale și spirituale"
„trade-unionism sovietic"
Inepție. Aici *Reazanov are dreptate.*

teza a 15-a. (...„respinge... *pe conducători...*")

ξξ atac fracționist „respinge"

Un punct de vedere **birocratic**: sînt vinovați **conducătorii** C.C.S. din Rusia

www.dacoromanica.ro

teza a 15-a (i.f.) Tomski **alunecă** spre Reazanov [inepție!]

teza a 16-a i.f. „sarcina fundamentală: regruparea, reorganizarea, reeducarea sindicatelor“ (în conformitate cu sarcinile organizării producției) ((N.B. reeducarea sindicatelor sau reeducarea a $6\,^1/_2$ milioane de oameni? N.B.)) — [birocratism: trebuie reeducate vîrfurile]

teza a 17-a. „*n u* mijlocitor, *c i* organizator“ (inepție! **Și** una **și** alta) — [contra **18** (din rezoluția din 7.XII a C.C.[149])]

„sindicatul îmbunătățește mecanizarea ei“ (a muncii) (pasiune *s i n d i c a l i s t ă*) (cf. Șleapnikov)

teza a 19-a. „reeducarea în producție... în primul rînd trebuie pus accentul pe activiștii sindicali... *înviorat*... Conducătorii“... — [un punct de vedere birocratic *a î n v i o r a* vîrfurile]

teza a 20-a. *Propaganda pe linie de producție* („parte componentă (?) *a educației* în producție (?)“... „...trebuie să constituie **cel mai important** conținut al vieții și muncii sindicatelor“ — [Greșit! Nu „cel mai important“, ci unul din cele importante]

teza a **20-a** i.f. „masa“ muncitorilor trebuie „să-și cunoască“ conducătorul economic și „să înnoiască, să întărească încrederea în el“.

www.dacoromanica.ro

v.v.*, nu acesta e subiectul. El trebuie s-o cucerească pe ea, iar nu ea pe el.

teza a *2 1-a*. Tendința „unora dintre activiștii sindicali" de a prezenta „*actuala luptă ideologică*" (?) ca o luptă între *sistemul numirilor de sus și democrație* „*complet greșit*". — „substituirea" problemei?

Dar aplicarea greșită a sistemului numirilor de sus?

„Sistemul numirilor de sus" = completare inevitabilă a „neputinței în producție"?

teza a *22-a*. Democrația muncitorească *numai* ca democrație de producție.

inepție! a dat uitării și nivelul de cultură și 1 000 de alte lucruri

teza a *23-a*. „O strălucită mostră de abordare democratică formală" — *Glavpolitputi*; „unii activiști sindicali" — **„condamnă"**... (pentru ce?? *măsură*, și nu „principiu"...) — „substituirea" problemei?

teza a *24-a*. Constrîngerea trebuie **„să se sprijine"** pe... o muncă tot mai amplă de atragere și de organizare, *de ridicare a nivelului de cultură generală*... — aceasta este esența! măsura! O abordare corespunzătoare a problemei! — să se sprijine! iar voi nu vă țineți **sprijinit**

* — viceversa. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

teza a 24-a. „Aripa conservatoare a organizației sindicale“... „Tomski“? — ⌒ ηη atac fracționist

teza a 25-a. „A lucra militărește“ înseamnă „*și* prin **convingere**“ — Minunat! Dar *măsura*? Dar **abordarea** problemei?

teza a 26-a. Lupta împotriva birocratismului... în primul rînd „parte componentă“ a activității sindicatelor? (A trîntit-o!) *Nu* atît aglomerare a organelor de control, *cît îndreptare*. (Perfect! *Pentru Rabkrin*!)*

teza a 28-a. Obiecția că nu trebuie forțate lucrurile, că trebuie să se țină seama de *nivel*, „*nu-și atinge ținta*“... *Ritmul poate fi diferit* (toată *greșeala* tovarășului Troțki este doar o greșeală de ritm: *s-a grăbit*!) — Ha-ha!! Aici e miezul... N.B.

teza a 28-a. *i.f.* „Trebuie să fie urmată *linia*, iar nu să se facă pași înapoi atunci cînd situația cere categoric să se facă pași înainte“ — Miezul! Ce „situație“? *Conflictul dintre Tektran și lucrătorii din transporturile pe apă*? — ΣΣ = N.B. = Compromiterea unei **orientări** juste prin exagerări și încălcarea ritmului!

* *Rabkrin* (Raboce-krestianskaia Inspecțiia) — Inspecția muncitorească-țărănească. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

29 i.f. „Se opune noii *orientări în producție*... partea conservatoare a birocrației sindicale"

99 atac fracționist

teza a 29-a. „*Masele*"!! „Succese economice palpabile pentru **mase**"... | Troțki este *pentru* succese economice, Lenin este pentru politică | ha-ha!! cf. cuvîntul de încheiere al lui Troțki

VI. Concluzii practice

teza a 30-a. ...„O serie de măsuri organizatorice"... „menite să înlăture *starea de inerție a sindicatelor*"... de la $^1/_3$ pînă la $^1/_2$... și de la $^1/_2$ pînă la $^2/_3$... | Ha-ha! Un birocrat! | Și acestea sînt concluzii practice?

teza a 30-a. (p. 26): „**întrucît** activistul se bucură de **încrederea** *deplină* a sindicatului"... | Aici e principalul! Camuflat cu *întrucît*!!

teza a 33-a. Conflictele sînt rezolvate „*numai* de sindicate"?? | Greșit! Exagerare în altă direcție. *Sindicalism.*

teza a 35-a. „Trebuie să dispară" „însăși problema amestecului sindicatelor în conducere" (?? cînd?) | cînd? **ritmul**!! Și acestea sînt „concluzii practice"??

www.dacoromanica.ro

teza a 38-a. „Vom ajunge"... într-o situație cînd sindicatul, cuprinzînd ramura respectivă de producție..., va „*furniza* (??) (??) **întregul** *aparat* economic-administrativ"... | Greșit! Nu *întregul.* Sindicalism!

teza a 39-a. ...„**Ritmul** nu poate fi stabilit dinainte... revoluția mondială... o politică *elastică.* | video meliora proboque, deteriora sequor...*

teza a 40-a. Reorganizarea sindicatelor = | muncă de jos, iar nu de sus? rezoluția din 7.XII.1920?
1) să **li** se indice *scopul* (!! Propaganda pe linie de producție)
2) să fie întărite cu *activiști*
3) să li se asigure aparatul

teza a 41-a. Consumul — nivelare.
Producția — prioritate. (Greșit.)

teza a 43-a. „Posibilități destul de largi de a îmbunătăți situația locuințelor, a îmbrăcămintei, a alimentației"... | tocmai acestea *mijlocesc!!* N.B. N.B. tocmai acestea reprezintă „*apărarea intereselor materiale și spirituale*". Cf. teza a 14-a împotriva lui Reazanov

* — văd și laud ceea ce e bun, dar mă simt atras de ceea ce e rău. — *Ovidiu.* „Metamorfoze". — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

„*Atacuri fracţioniste*" în teze:
„înapoi" (1); „conservatism sindicalist în pătura conducătoare" (8); „C.C.S. din Rusia este în întregime în afara principalei munci economice" (9); „au schimbat în mai mică măsură componenţa organelor de conducere"(8);

αα (t. 6); ββ(t. 8); γγ (t. 10); δδ (t. 11 începutul); εε (t. 12 i.f.); ζζ (t. 15 i.f.); ηη (t. 24); ϑϑ (t. 29 i.f.)

www.dacoromanica.ro

2

CONSPECTELE BROȘURII „ÎNCĂ O DATĂ DESPRE SINDICATE, DESPRE MOMENTUL ACTUAL ȘI DESPRE GREȘELILE TOVARĂȘILOR TROȚKI ȘI BUHARIN"

Încă o dată despre sindicate, despre momentul actual și despre greșeala tov. Troțki

α Divergențe teoretice.

β „Două tendințe" și fracțiunea lui Troțki („substituirea problemei") + „Șovăielile" mele și „războiul" meu

„veninul tektranist" (+„Direcția și ritmul") + Abordare „birocratică" a problemei la Troțki

γ „Nici un cuvînt" vs* „îngemănare" „4 puncte" + abordare în spirit administrativ

δ Renegarea hotărîrilor adoptate de Congresul al IX-lea al P.C.(b) din Rusia

Sistemul numirilor de sus, da sau nu?

„Ipocrizia" lui Zinoviev (Troțki, 27).

ε **Nu trebuie să exagerăm.**

ζ **Tot răul e spre bine.**

„Temele" (nu capitolele) următoare:

Divergențele noastre (α)

Fracționismul și pasiunile fracționiste ale lui Troțki (β+γ)

Renegarea hotărîrilor adoptate de Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia (δ)

Pericolul exagerării divergenței (ε)

Tot răul e spre bine (ζ)

---

* — versus — împotriva. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

1. Caracterul *fracționist* al cuvîntării lui Trotki de la 25.XII = un pericol pentru partid*. { munca colectivă; 2 tendințe; atacurile fracționiste; scuturarea }
2. Sciziunea Ţektranului = = primejdie politică. { Democratism formal *vs* Glavpolitputi „Zof“
3. Sursa acestui dublu pericol: 8.XI. Plenum[150] și torpilarea comisiei. | +3 bis tampon?
4. Poate că aceasta se justifică prin adîncimea și seriozitatea divergențelor? *Esența* dezacordului, — analiza teoretică a tezelor etc.
5. Abordare politică și (vs) abordare economică eclectism. | +5 bis: Manevrare politică și (vs) îmbunătățire economică
6. Școală și (vs) „parte componentă a aparatului“ eclectism.
7. „Democrația de producție“?
8. „Trade-unionism sovietic“? „Apărarea intereselor materiale și spirituale“? mijlocitori?
9. Programul partidului și îndeplinirea lui, sau vulgarizare?
10. *Prioritate și nivelare?*
11. „Îngemănarea“. De ce nu trebuie să vorbim de ea? „nici un cuvînt la Zinoviev și Lenin“?
12. Patru puncte la mine în cuvîntarea de la 30.XII**. | *+12 bis.* „Venin țektranist“ (Incidentul cu tezele lui Rudzutak) Zof și „țapii ispășitori“
    - α) democratismul obișnuit
    - β) propaganda pe linie de producție — vs „atmosfera“ democratică
    - γ) premiile în natură
    - δ) comisiile de disciplină.
13. „Renegarea“ hotărîrilor adoptate de Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia

* În manuscris, punctele 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12 bis, 15 și 16 au fost șterse de către V.I. Lenin. — *Nota red.*
** Vezi volumul de față, p. 213–226. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

„Ipocrizia“ lui Zinoviev.
Sistemul numirilor de sus, da sau nu?

14. Linia, ritmul, situația la Trotki
abordare propagandistică și administrativă a problemei.

15. Conflictele trebuie să fie rezolvate de sindicate? Pasiune sindicalistă.

16. **Înapoi** de la munca practică și concretă la teze (a pierde vremea cu politica)
abordarea problemei și situația

17. Nu trebuie exagerate divergențele (nu „măturare“).
18. „Tot răul e spre bine“.
Tamponul și „rufele murdare“.
19. $\Sigma\Sigma$ =

„Platforma“ mea:
- Manifestările fracționiste primejdie pentru partid.
- Sciziunea Țektranului primejdie politică.
- Greșeli teoretice și tendință greșită.
- Înapoi de la munca practică, concretă, la „teze“ și „principii“
- „4 puncte“.

α Divergențe teoretice

1. abordare politică și economică (sau punct de vedere) („politicul“ și „economicul“ „școală“ și „aparat“) (punctul de vedere „tampon“)
2. eclectism sau dialectică?
3. „democrație de producție“. Democratismul formal *vs* Glavpolitputi (teza a 23-a)... Trotki, 67, Buharin
4. trade-unionism sovietic sau apreciere greșită a „ritmului“ și a situației

www.dacoromanica.ro

5. programul partidului şi simplificarea şi înrăutăţirea lui de către Troţki. „Apărarea intereselor materiale şi spirituale" şi „ceremoniile funebre". Buharin şi Troţki, p. 48.

Fracţiunea a fost întemeiată la 25.XII.1920 de către Troţki. Nu va dura mult (8 atacuri fracţioniste).

„Două tendinţe" în legătură cu rolul în producţie sau cu apropierea de masă?

Grupul tampon şi punctul de vedere tampon (eclectism şi dialectică)*

a zădărnici discuţia Troţki, 65

Nu trebuie exagerate divergenţele (sau disensiunile?)

„măturarea" Troţki, 34

{ *Tot răul e spre bine* / („rufele murdare ale C.C.") } + „grupul tampon" bucătăria Curţii?

Troţki, 31

Cum s-a agăţat Lenin, din greşeală, de „paratrăsnetul Ţektranului" şi cum am fost demascat de Troţki**

„Veninul Ţektranului" (şi incidentul cu Zof)

Ţektranul... „Să admitem că-i o greşeală" Troţki, 24

„Îngemănarea" şi de ce ar fi mai bine să nu prea vorbim de ea

{ (1) fără fapte n-are rost / (2) să nu ameninţăm degeaba** }

Troţki, 32 nu ca părţi aflate în litigiu, ci ca unii care participă la o activitate comună

* În manuscris, textul de la cuvîntul „Fracţiunea" pînă la cuvîntul „dialectică" a fost şters de către V.I. Lenin. — *Nota red.*

** În manuscris, această frază a fost ştearsă de către V.I. Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Abordarea problemei ca propagandist și ca administrator.

„**ș c o a l ă**“ administrativă	„propagandist“ și administrator (*T r o ț k i, p. 27*)	„o problemă specială“ după Troțki, 22

Linia (teza 28) și ritmul (teza 39) și „situația“ (teza 28 i.f.)

„Ipocrizia“ lui Zinoviev (Troțki, 27)

α 6. Nivelare și prioritate (Troțki, 67)

Conflictele vor fi soluționate de sindicate (teza 33)?
Exemplu de pasiune, de exagerare.

Punct de vedere birocratic la Troțki {1/3 și 1/2 a îndrepta vîrfurile} (cf.* teza 24: pe ce trebuie să se sprijine constrîngerea)

Sistemul numirilor de sus, da sau nu? Troțki, 25

„Țapii ispășitori“. Troțki, 25

---

* — confer — compară. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

3

SCHIȚĂ DE PLAN PENTRU CAPITOLELE „POLITICUL ȘI ECONOMICUL. DIALECTICA ȘI ECLECTISMUL" ȘI „DIALECTICĂ ȘI ECLECTISM. «ȘCOALĂ» ȘI «APARAT»"

1) Eclectismul tamponului
2) dialectică și eclectism
3) școală și aparat
   (*p e d e o* parte și *p e d e a l t ă* parte)
4) și ca aparat, ele = școală
   1 500 × 5 = 7 500; 7 500 × 5 = 37 500
   37.5 *vs* ***6 0 0 0*** mii < 1% [151]
5) Buharin, 3.I. la *P e t r o g r a d*
6) Troțki, *s c u t u r a r e*
   „se cultivă spiritul de animozitate"
   administrator vs propagandist (Troțki, 27)
7) statul — constrîngere
   partidul — excepție
   sindicatele — școală.

---

1) O discuție largă
   Cine a vrut-o?
2) „Îngemănarea"
   discuția în legătură cu ea?
   Cine a început-o?*

---

* Acest text, scris de catre V.I. Lenin cu creionul pe o coală de hîrtie, n-a fost șters, iar deasupra lui au fost scrise cele șapte puncte anterioare. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

„Paharul“: 2 „părți“, iar nu 222? de ce?
cînd? cui? în legătură cu ce?
Logica formală și logica dialectică
α) sub toate aspectele
β) în dezvoltare
γ) practica omenească *y compris**
Σ = δ) „nu există adevăr abstract“. „Adevărul e întotdeauna concret“.

De la pahar la
sindicate: școală și aparat...
în general? Da!
În perioada dictaturii proletariatului — „a primilor pași de la capitalism la comunism“ (programul P.C. (b) din Rusia)
aparat = cînd se vor contopi (nici sindicate, nici stat)
în prezent însă școala *și* ca pregătire comunistă = = școală
și ca aparat = *școală a aparatului*, școală = „școală de conducere tehnică-administrativă a producției“
nu pe de o parte școală, iar pe de alta aparat, ci sub ambele aspecte și sub toate aspectele, o *școală*.

Și mai concret.
Aparat? *D a.* 1 500 × 5 = 7.$_5$; 7.$_5$ × 5 = 37.$_5$ vs 6 000 < 1%
față de acest aparat (1%) ca *administrator* (cf. Trotki, p. 27)
față de *sindicate* ca „propagandist“.
Statul = constrîngere. *Administrare.* Inclusiv față de activiștii sindicali (o minoritate, vîrfurile).
Partidul = excepție
(vîrfuri de alt fel).
Sindicatele = masa. *Școală.* Propagandist.

| Bilanț 2 ΣΣ.
Nu aborda astfel problema. |
|---|

* — inclusiv. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

Și mai concret.

Teza a 12-a a lui Troțki

se dezvoltă spiritul de animozitate. Vîrfurile? Jos cu ele? masa? α) să îndrepte Ţektranul

β) să înveți, să educi masa. *Cel mai bun* lucru e cuvîntul, *propaganda*

Bilanț și ΣΣ = nu aborda astfel problema, ca în teza a 12-a a lui Troțki.

De ce ca propagandist și nu ca administrator?

1) pentru că în general este necesar mai întîi ca propagandist, mai cu seamă acum, — față de sindicate la pătrat, iar față de asemenea teme la cub.
2) statul (administrator) — partidul (excepție) — sindicatele { școală / *legătură* }
3) dacă la Troțki ar fi o altă temă:
   90 „scuturare"*

Și mai concret teza a 12-a.

„trebuie să vină — să organizeze producția".

Troțki despre rolul economic: la Zinoviev „nici un cuvînt" (Troțki, 22). La Lenin „nici un cuvînt" (Troțki, 66)**.

„Substituirea problemei" la Zinoviev (Troțki, 25)

Propaganda pe linie de producție *vs* atmosfera de producție (Troțki, 29)

(reeducarea etc.)

(cf. teza 16 i.f.)

Există educație? Da sau nu? (Troțki, 29)**

---

* Vezi volumul de față, p. 307—308. — *Nota red.*

** În manuscris, această frază a fost ștearsă de către V.I. Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Abordare în spirit administrativ a problemei

Șleapnikov
Noghin
Zinoviev și Lenin
(baia)

la mine 4 puncte { democratismul obișnuit
propaganda pe linie de producție
premiile în natură
comisiile de disciplină* }

Pierdere de timp (de ce din punct de vedere politic (Trotki, 65), și nu ca inginer? Pentru că tov. Trotki a luat cuvîntul.
Prin greșeala sa politică, Trotki a tras partidul înapoi).

„Oscilările" mele și războiul.

„Renegarea" hotărîrilor Congresului al IX-lea al P.C. (b) din Rusia. **(Buharin, p. 46)**

1) politicul și economicul
greșit
2) alegerea?
dar alegerea cui?
3) vîrfurile și păturile de jos.

{ „Apreciind" abordarea politică a problemei, — esențialul îl constituie pîinea, îmbrăcămintea
Trotki, 70 }

---

* În manuscris, textul cuprins în acolade și cuvintele „la mine 4 puncte" au fost șterse de către V.I. Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

4

PLANUL ÎNCHEIERII

Încheiere

(1) Programul partidului*.
(2) Prioritate și nivelare.
(3) *Renegarea hotărîrilor Congresului al IX-lea al P.C. (b) din Rusia* teza a 9-a (?) „Ne-am îndepărtat“? teza a 7-a.
(4) Să nu *exagerăm*.
(5) Tot *răul spre bine*.

---

* În manuscris, primul punct a fost șters de către V.I. Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

5

SCHIŢA CUPRINSULUI BROŞURII

Un fel de introducere ..... p. 1
Pericolul pe care-l reprezintă pentru partid manifestările fracţioniste p. 3
Democratismul formal şi utilitatea revoluţionară ..... p. 8
Primejdia politică a unor sciziuni în mişcarea sindicală ..... p. 10
Despre divergenţele principiale.... p. 20
democraţia de producţie
Politicul şi economicul ..... p. 25
„îngemănarea"
Dialectică şi eclectism. Şcoală şi aparat 38
Încheiere ..... 56 pînă la 70

p. 3 de introdus o zeflemea la adresa lui Preobrajenski

22.I.

p. 9 hotărîrea din 24 (?).XII. a C.C.[152]

Scrisă în ianuarie 1921, înainte de 25 ale lunii

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PLANUL „DIRECTIVELOR COMITETULUI CENTRAL CĂTRE LUCRĂTORII COMUNIŞTI DIN COMISARIATUL POPORULUI PENTRU ÎNVĂŢĂMÎNT“*

Cu privire la Comisariatul poporului pentru învăţământ:

1. Legătura dintre învăţământul politehnic şi cel profesional.

2. Folosirea centralelor electrice
fabricilor şi uzinelor
sovhozurilor
colhozurilor
gospodăriilor bine organizate
staţiunilor experimentale.

3. Prelegeri şi cursuri
tehnice
agronomice.

4. O evidenţă precisă
numărul prelegerilor + lichidarea
„ cursurilor analfabetismului
„ cursanţilor în special
„ celor ce frecventează cursurile
„ celor care le-au terminat
ş.a.m.d. despre rezultatele muncii.

5. Atragerea specialiştilor (pedagogi cu studii şi experienţă) în mod sistematic şi în număr mare.

6. Documente calificative şi o serie de măsuri similare

* Vezi volumul de faţă, p. 333—335. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

pentru verificarea lucrătorilor locali și promovarea lor în munci la centru.

7. Principala lipsă a Comisariatului poporului pentru învățământ este lipsa de simț practic, insuficienta evidență și verificare a experienței practice, precumpănirea unor raționamente generale și a unor lozinci abstracte. Trebuie pus capăt cu orice preț acestei lipse.

8. Bibliotecile. Rețeaua lor. O justă organizare a rețelei și a folosirii ei.

9. Repartizarea cărților și a manualelor pe (aproximativ) 600 de județe și (aproximativ) 10 000 de plăși.

10. O formă de evidență concisă, dar clară și exactă {care să cuprindă și efectivul cadrelor didactice} {și al funcționarilor, pe secții, subsecții etc. }

11. *Programele* pentru școli.
1
7
5. 6
11
2. 3
4. 10
8. 9[153]

Scris între 2 și 5 februarie 1921

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

MATERIALE PENTRU ARTICOLUL „CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU ÎNVĂŢĂMÎNT"*

I

La 1.XII.1920

Date pe	Biblioteci	Numărul bibliotecilor
Gubernii 39	Centrale	342
Judeţe 305	Raionale orăşeneşti	521
	De plasă	4 474
	Ambulante	1 661
	Case de citit	14 739
	Diverse**	12 203
	Total	33 940

33 940 + 305 34 245	Au adunat bibliotecile cu judeţele!! (şi au făcut o greşeală la adunare)[154]

Datele subsecţiei bibliotecilor a **Secţiei de învăţămînt din Moscova**

18 judeţe —518 + bibliotecile sindicale (aprox. 16), militare (aprox. 125) şi ale organizaţiilor particulare??
+137 ambulante
+154 case de citit
+ 5 diverse (?)

814 + 204 = 1 018 în gubernie şi în oraş.

* Vezi volumul de faţa, p. 336–347. — *Nota red.*

** „Bibliotecile săteşti, cele pentru copii şi cele de informare, precum şi bibliotecile diferitelor instituţii şi organizaţii".

www.dacoromanica.ro

În oraș		
Subsecția biblioteci	81	
Biblioteci de club	42	$\Sigma =$
Biblioteci ale caselor populare	9	139 + 65 ambulante
Biblioteci ale partidului	7	204

Case de citit în gubernia Moscova
aproximativ 180 pe hîrtie
154 *în mod efectiv* | $^3/_4$ în mod efectiv
Militarii au aprox. *14*,
restul pe lîngă cluburi

2

Centrala presei (31. I. 1921) *are*:
60 agenții guberniale
570 agenții județene
1 640 agenții raionale (de plasă)
470 **puncte de agitație** în gări
funcționari
aproximativ 3 000 la Moscova
17 000 în R.S.F.S.R.[155]

3

„Izvestiia“ (1) 350 000 } 200 000 } *10 000 de plăși* | **50 000 de biblioteci**
„Pravda“ (2) 250 000 } 100 000 }
600 300

Sovietelor de deputați și instituțiilor *15 mii* × 2 = 30 mii
bibliotecilor 50 mii × 2 = 100
130 mii
+ 20 „
150 mii

www.dacoromanica.ro

mii 10 000 de plăşi
3) 50 — 75 × 5 = 50 000 de biblioteci
mii
2) 10—15 ale armatei şi
1) 1—1.5 ale instituţiilor 20 000 = 20 000

70 000 × 2 = 140 mii
+ 10 „
(2)—(3) 150 mii

300 mii ×
300
90 000 mii
90 milioane de exemplare

150 mii
2 ziare × 300 nr.
= 600 nr.
300 nr. × 2 = 600

100	beletristică	50
200	agrare	100
200	tehnică	100
100*	ştiinţă şi politică	50
600		300

Scris în februarie 1921,
nu mai târziu de 7 ale lunii

Publicat pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

* În manuscris, cifrele 100, 200, 200, 100 au fost şterse de către V.I. Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

ÎNSEMNĂRI FĂCUTE CU PRILEJUL PRIMIRII UNEI DELEGAŢII DAGHESTANE

Daghestan
De reţinut!
Delegaţia daghestană
1) *Cereale...*
(de vorbit cu organele de aprovizionare)
(n-au primit *nimic*)
(şi sămînţă au primit cu 50% mai puţin...)
2) *Textile*
au primit aprox. 1 milion de arşini în martie 1920 — cît au primit
muntenii au mai primit cîte $1^1/_2$—2 — alţi munteni...
Daghestanul — *nimic*
3) *Transportul.* Există o şosea. E nevoie de camioane, minimum 40.
4) *Telecomunicaţii*
telefoane
telegraf
şi *radio.*
5) Litografii (minimum 2) şi hîrtie
(6 000 de exemplare la 1,2 milioane locuitori. Atît!! *Toţi ştiu carte.)*
6) Rugăminte: *să se trimită de urgenţă cu trenul.*
Subotnicele *au prins rădăcini*

Lenin

Scris la 12 februarie 1921
Publicat pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV
Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PLANUL CUVÎNTĂRII ROSTITE LA O ŞEDINŢĂ A COMITETULUI ORGANIZAŢIEI DIN MOSCOVA A P.C. (b) DIN RUSIA CU ACTIVUL DE PARTID[156]

Planul cuvîntării pentru 16.II.1921

Nemulţumiri.

Specialiştii?
Vîrfurile şi masa. Egalitate?
Birocratism?

Fapte
- Armata Roşie
- Trecerea de la această armată la alta.

Programul
- Programul P.C. (b) din Rusia:
  - Egalitate?
  - „Primii paşi".
  - Lupta împotriva birocratismului.

Exemple
- Greşeli:
  - Războiul polonez
  - Combustibilul 1920—1921
  - Cereale (alimente) — „ —
  - Tipografiile (15/II.1921)[157].
- Principalul: birocratismul?
  - Kiselev?
  - Şleapnikov? *Osinski*
  - Deviere sindicalistă
  - *Proporţiile divergenţelor.*
  - Dictatura proletariatului?
  - *Primejdie*?

Scris la 15 sau 16 februarie 1921
Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CONCEPT DE PLAN PENTRU CUVÎNTAREA ROSTITĂ LA ŞEDINŢA PLENARĂ A SOVIETULUI DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI ŢĂRANILOR DIN MOSCOVA*

1) Situaţia internaţională
o pace trainică

2) *Caucazul*

3) Începutul conferinţei cu delegaţii turci

---

4) situaţia internă
manifeste la Petrograd

5) situaţia aprovizionării {înrăutăţire şi un început de îmbunătăţire}

6) criza de combustibil

Scris între 24 şi 28 februarie 1921

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

---

* Vezi volumul de faţă, p. 370–383. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

PLANUL SCRISORII CĂTRE TOVARĂȘII DIN BAKU[158]

Confidențial

Scrisoare către tovarășii din Baku

(În legătură cu concesiunile)

Plan preliminar:

1. Încep să se ivească divergențe într-o problemă extrem de importantă. *(Hotărîrea C. C. P.* 1921, textul ei[159].)
2. Concesiuni la Baku? Exemplul și centrul tuturor divergențelor, „focarul" lor.

3—8. Contraargumente *(A 1 — a 6)*.

\+ *8 bis*

9. Analiza și infirmarea lor.
10. Esența economică a problemei.
11. O greșeală politică imensă.
12. Esența principială a problemei.
13. Model de acord.
14. Încheiere.

N. B.

{{α I Principalele stadii ale principalelor
II „argumente" (și ale principalelor
III greșeli) ale adversarului
IV „retragerea" adversarului
V „linia de apărare în spatele căreia
VI încearcă să se ascundă prejudecata"}}

www.dacoromanica.ro

3. (a I) „N-o să vrea să lucreze pentru capitaliști cînd alături oamenii lucrează pentru ei înșiși".

4. (a II) „În spatele lui Krasin stă Bogdatian".

Krasin: în ce constă, în genere, conținutul de principii al discuțiilor cu privire la personalitatea lui Krasin? Pur și simplu în epitetul: „un specialist burghez"!

Înșelăciunea specialiștilor (problema rolului important al specialiștilor și a atitudinii față de ei.)

4 a. „Specialist burghez"? Afară cu el! Trebuie să știm să-l folosim, să-l consultăm pe „specialistul burghez", să înțelegem în ce constă „forța" lui.

4 b. „Muzicanți comuniști bine intenționați", care iau puțin cam scump, dar care, în schimb, nu pun în gură nici un pic de băutură.

5. (a III) „Capitalismul privat e rapace, numai puterea de stat (naționalizarea) *e în stare* să gospodărească rațional".

6. (a IV) „Nu există nici o dovadă că nu vom putea să ne procurăm singuri utilaj" (= o să ne descurcăm singuri).

7. (a V) Nu vom reuși să-i controlăm pe străini.

8. (a VI) Specialiștii *noștri* spun: e „problematic" (ce anume este problematic și despre ce trebuie *să știm* să-l întrebăm pe specialist).

8 bis (a VII) *Baku*: catastrofă. *Groznîi*. Variantă.

$^1/_4$ din exploatări, utilaj etc. — „**spatele frontului**" capitalismului înaintat.

10. O întrebare de domeniul economic: oare capitalismul înaintat ne este superior în momentul de față în ce privește tehnica și organizarea?

www.dacoromanica.ro

10 a. Ne putem noi pune acum drept sarcină: să ne descurcăm singuri, adică să cădem astfel într-un stîngism pueril sau într-un doctrinarism prostesc?

10 *b.* Nu este obligatoriu să punem acum problema în felul următor: dată fiind marea primejdie în care se află Puterea sovietică de a se prăbuși din cauza ruinei și a înapoierii ei economice, dat fiind pericolul de *a rămîne în urma altor țări, de a nu le ajunge din urmă*, problema trebuie pusă numai astfel: *prin intermediul* unei alianțe cu capitalul străin, *să le ajungem din urmă*?

„Dacă le vom da $^1/_4$, vom reduce cu $^2/_4$ rămînerea în urmă", iată *u n i d e a l* pe care nu-l vom atinge într-un an, iar dacă îl vom atinge în 5 ani, înseamnă că am repurtat o mare victorie.

Aceasta este un mod serios — și nu pueril — de a pune problema.

11. De ce Σ reprezintă o mare greșeală *politică?* O greșită apreciere a perspectivelor, *a raportului de clasă* atît în Rusia (proletariat, țărănime, burghezie), cît și **în întreaga lume.**

12. Importanța economică = (α) un bloc cu capitalismul *de stat înaintat* împotriva stihiei *mic-burgheze* și *î n a p o i a t e* = (β) bloc cu un trust *imperialist* împotriva altuia.

„Nu vor putea fi supravegheați"? De cine? De funcționarii țariști și burghezi? De noi.

Să dăm $^1/_4$? Ar fi un ideal pentru învățătură. Să dăm $^1/_4$ ca să reducem cu $^2/_4$ rămînerea în urmă ($^3/_4$ e un ideal de neatins). Atunci peste 30 de ani (cît este durata medie a concesiunilor) va fi asigurată o victorie pașnică, dar e probabil că în 15 ani vom ajunge la o răscumpărare.

E t w a*:

13. § 1. Să fie respectate regulile tehnice-științifice ale ultimelor cuceriri ale tehnicii.

* — De exemplu. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

§ 2. Să aducă cereale, îmbrăcăminte și alte obiecte de consum (pentru muncitorii de la întreprinderile „lor").

§ 3. Să aducă utilaj.

§ 4. Orice transport din străinătate (§ 2 și § 3) ne oferă $^1/_4$—$^1/_3$ din produsul respectiv. (Prin tragere la sorți, din 3 „lăzi", una ne revine nouă.)

§ 5. Noi oferim un minimum (bunăoară, lemn) și pentru o plată specială.

§ 6. Legile noastre sînt obligatorii.

§ 7. „Îi" vom da 50—75% din țiței.

§ 8. Îi supraalimentăm, pe rînd, pe muncitorii și specialiștii noștri.

§ 9. O să învățăm serios, și n-o să țipăm că nu e ușor să-i învingem.

14. Trebuie **să ne străduim** să găsim astfel de concesionari, care să admită astfel de condiții?
Iată singurul mod just de a pune problema.

Scris în a doua jumătate a lunii februarie 1921

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

COMPLETARE LA PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA MINIMUL ŞTIINŢIFIC OBLIGATORIU ÎN INSTITUŢIILE DE ÎNVĂŢĂMÎNT SUPERIOR

Trebuie să adăugăm, pe baza rezoluției adoptate de cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia,

{*planul de electrificare*,
bazele lui economice,
geografia economică a Rusiei,
importanța planului și condițiile în care poate fi înfăptuit.

Lenin

Scris la 5 martie 1921

Publicat pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

LISTA LUCRĂRILOR LUI
V. I. LENIN
CARE N-AU FOST GĂSITE

ADNOTĂRI

INDICI

DATE DIN
VIAŢA ŞI ACTIVITATEA LUI
V. I. LENIN

www.dacoromanica.ro

LISTA LUCRĂRILOR LUI V. I. LENIN CARE N-AU FOST GĂSITE PÎNĂ ÎN PREZENT

(6 noiembrie 1920—7 martie 1921)

SCRISOAREA CĂTRE L. M. KARAHAN

Într-un registru de ieşire al documentelor lui V. I. Lenin figurează următoarea însemnare făcută sub nr. 98 din 18 noiembrie 1920 : „Scrisoare către Karahan cu privire la numirea lui Suht în calitate de curier diplomatic" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

SCRISOAREA CĂTRE F. E. DZERJINSKI

Într-un registru de ieşire al documentelor lui V. I. Lenin figurează următoarea însemnare făcută sub nr. 107 din 22 noiembrie 1920 : Scrisoare către Dzerjinski cu privire la Galan (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

SCRISOAREA CĂTRE G. V. CICERIN

Într-un registru de ieşire al documentelor lui V. I. Lenin figurează următoarea însemnare făcută sub nr. 143 din 16 decembrie 1920 : „Pentru Cicerin, o scrisoare a guvernului Kareliei, — cu întrebarea dacă trebuie întreprins ceva" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

SCRISOAREA CĂTRE V. P. MILIUTIN

Într-un registru de ieşire al documentelor lui V. I. Lenin figurează următoarea însemnare făcută sub nr. 144 din 16 decembrie 1920 : „Scrisoare către Miliutin. Întreabă dacă se iau măsuri în vederea publicării unor materiale curente cu privire la concesiuni" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

www.dacoromanica.ro

SCRISOAREA CĂTRE G. I. LOMOV ŞI N. P. BRIUHANOV

Într-un registru de ieşire al documentelor lui V. I. Lenin figurează următoarea însemnare, făcută sub nr. 154 din 5 ianuarie 1921 : „Scrisoare către Lomov şi Briuhanov. Se cer explicaţii în legătură cu declaraţia preşedintelui Comitetului executiv gubernial Ivanovo-Voznesensk că hotărîrea Consiliului Apărării cu privire la aprovizionarea cu alimente şi petrol n-a fost îndeplinită“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

SCRISOAREA CĂTRE G. V. CICERIN

Într-un registru de ieşire al documentelor lui V. I. Lenin figurează următoarea însemnare făcută sub nr. 155 din 9 ianuarie 1921 : „O telegramă a lui Krasin în legătură cu un nou complot, urzit de Franţa împotriva Rusiei, şi întrebarea, pusă de V. I. lui Cicerin : ce are de gînd să întreprindă“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

SCRISOAREA CĂTRE V. V. FOMIN

Într-un registru de ieşire al documentelor lui V. I. Lenin figurează următoarea însemnare făcută sub nr. 166 din 10 februarie 1921 : „Scrisoare către Fomin. Confidenţial, pentru a prezenta Consiliului Muncii şi Apărării un raport în legătură cu trenurile speciale“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

SCRISOAREA CĂTRE I. S. UNŞLIHT

S-a păstrat plicul în care a fost trimisă scrisoarea, cu adresa scrisă de V. I. Lenin : „Ceka. Pentru tov. Unşliht (din partea lui Lenin)“ şi semnătura de primire a lui I. S. Unşliht, datată 18 februarie 1921 (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

www.dacoromanica.ro

LISTA DOCUMENTELOR LA A CĂROR REDACTARE A PARTICIPAT V. I. LENIN

HOTĂRÎREA CU PRIVIRE LA CONSILIUL MUNCII ŞI APĂRĂRII

Lenin a prezidat şedinţele Comisiei economice a Consiliului Comisarilor Poporului în care s-a discutat problema organizării legăturii dintre toate comisariatele economice şi în cadrul cărora a fost dezbătut proiectul de hotărîre cu privire la Consiliul Muncii şi Apărării. În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează proiectul de hotărîre cu modificările făcute de V. I. Lenin. Hotărîrea a fost adoptată de cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia la 29 decembrie 1920.

„ÎNŞTIINŢARE" PENTRU DELEGAŢII LA CEL DE-AL VIII-LEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DIN RUSIA

Această „Înştiinţare" — semnată de N. P. Gorbunov, directorul treburilor C.C.P. — cu privire la modul în care delegaţii se puteau adresa lui Lenin sau Direcţiei treburilor C.C.P. cu diferite probleme sau cereri care nu aveau nici o legătură cu lucrările congresului a fost scrisă, din însărcinarea lui Lenin, de către Gorbunov. La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează manuscrisul acestei „Înştiinţări", cu îndreptările şi completările făcute de V. I. Lenin.

PROIECTUL DE LEGE AL C.C.P. „CU PRIVIRE LA MĂSURILE NECESARE PENTRU ÎNTĂRIREA ŞI DEZVOLTAREA GOSPODĂRIILOR ŢĂRANEŞTI"

V. I. Lenin a participat la lucrările comisiei agrare a celui de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, a făcut o serie de observaţii pe marginea amendamentelor la acest proiect de lege, care au fost prezentate de Kuraev fracţiunii P.C. (b) din Rusia la cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor, a scris o completare la rezoluţia celui de-al VIII-lea Congres al Sovietelor cu privire la problema agrară. În Arhiva centrală de partid a Institutului de

www.dacoromanica.ro

marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează proiectul de decret „Cu privire la măsurile necesare pentru întărirea şi dezvoltarea gospodăriilor ţărăneşti", elaborat de comisia agrară a congresului, cu îndreptările făcute de V. I. Lenin şi o completare scrisă de el. Proiectul de lege a fost adoptat de cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor la 28 decembrie 1920.

HOTĂRÎREA CU PRIVIRE LA COMISARIATUL POPORULUI PENTRU ÎNVĂŢĂMÎNT

Lenin a condus lucrările comisiei pentru reorganizarea Comisariatului poporului pentru învăţămînt, care a fost instituită la plenara C.C. al P.C. (b) din Rusia, în vederea elaborării unei „Hotărîri cu privire la Comisariatul poporului pentru învăţămînt", a prezidat toate şedinţele acestei comisii, a făcut o serie de observaţii pe marginea proiectelor de hotărîre prezentate de diferiţi membri ai comisiei. În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează un proiect de hotărîre cu privire la Comisariatul poporului pentru învăţămînt scris de E. A. Litkens, cu completările şi îndreptările redacţionale făcute de Lenin. „Hotărîrea cu privire la Comisariatul poporului pentru învăţămînt" a fost publicată în „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 33 din 15 februarie 1921.

HOTĂRÎRI ALE PLENARELOR ŞI ALE BIROULUI POLITIC ALE C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA

HOTĂRÎREA PLENAREI C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA MICUL C.C.P. *10 noiembrie 1920.*

HOTĂRÎREA PLENAREI C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA „CU PRIVIRE LA STRUCTURA INTERNĂ A C.C." *8 decembrie 1920.*

HOTĂRÎREA PLENAREI C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA PROPAGANDA PE LINIE DE PRODUCŢIE. *8 decembrie 1921.*

HOTĂRÎREA PLENAREI C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA CREAREA UNUI ORGAN DE PRESĂ SPECIAL PENTRU PROBLEMELE DE PRODUCŢIE. *20 decembrie 1920.*

HOTĂRÎREA BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA AJUTORAREA ŢĂRANILOR CARE AU AVUT DE SUFERIT DE PE URMA SECETEI. *2 februarie 1921.*

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează proiectele sus-menţionatelor hotărîri, cu îndreptările şi completările făcute de Lenin.

DECRETE ŞI HOTĂRÎRI ALE C.E.C. DIN RUSIA, ALE C.C.P. ŞI C.M.A.

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA APROVIZIONAREA FUNCŢIONARILOR ŞI MUNCITORILOR DIN INSTITUŢIILE SOVIETICE. *6 noiembrie 1920.*

www.dacoromanica.ro

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA NORMELE DE APROVIZIONARE A MUNCITORILOR. *6 noiembrie 1920.*

HOTĂRÎREA C.M.A. PRIN CARE AUTOCAMIOANELE DIFERITELOR DEPARTAMENTE ERAU PUSE LA DISPOZIȚIA ÎMPUTERNICITULUI EXTRAORDINAR CU APROVIZIONAREA ARMATEI. *12 noiembrie 1920.*

HOTĂRÎREA C.M.A. CU PRIVIRE LA APROVIZIONAREA FABRICILOR DIN IVANOVO-VOZNESENSK CU ȚIȚEI, PĂCURĂ ȘI ALIMENTE. *17 noiembrie 1920.*

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA CONFISCAREA ÎNTREGII AVERI MOBILE A CETĂȚENILOR CARE AU FUGIT PESTE GRANIȚĂ SAU CARE CONTINUĂ SĂ STEA ASCUNȘI. *19 noiembrie 1920.*

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA CIRCULAȚIA BĂNEASCĂ ÎN REPUBLICA DIN EXTREMUL ORIENT. *20 noiembrie 1920.*

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA REDRESAREA EXPLOATĂRII CĂRBUNILOR ÎN DONBASS. *23 noiembrie 1920.*

HOTĂRÎREA C.C.P. PRIN CARE PREVEDERILE HOTĂRÎRII C.C.P. CU PRIVIRE LA PROTECȚIA MUNCII MUNCITORILOR ȘI FUNCȚIONARILOR URMEAZĂ SĂ FIE EXTINSE ȘI ASUPRA ÎNTREPRINDERILOR ȘI INSTITUȚIILOR CU CARACTER MILITAR. *26 noiembrie 1920.*

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA DESFIINȚAREA SISTEMULUI DE LUCRU ÎN ANTREPRIZĂ. *30 noiembrie 1920.*

HOTĂRÎREA C.C.P. PRIN CARE SE APROBĂ CA DIRECȚIA GENERALĂ A PĂDURILOR SĂ CONTINUE LUCRĂRILE DE EXPLOATARE ÎNCEPUTE ÎNAINTE DE ÎNCHIDEREA SEZONULUI DE EXPLOATĂRI FORESTIERE. *6 decembrie 1920.*

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA ȘCUTIREA DE SERVICIUL MILITAR PENTRU MOTIVE DE CONVINGERI RELIGIOASE. *14 decembrie 1920.*

HOTĂRÎREA C.E.C. DIN RUSIA ȘI A C.C.P. CU PRIVIRE LA INSTITUIREA UNOR REPREZENTANȚE ALE COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU PROBLEMELE NAȚIONALITĂȚILOR ÎN REPUBLICILE ȘI REGIUNILE AUTONOME. *16 decembrie 1920.*

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA ȘCOLILE SUPERIOARE DE ARTE ȘI MESERII DIN MOSCOVA. *18 decembrie 1920.*

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA FOLOSIREA CRIMEII PENTRU REFACEREA SĂNĂTĂȚII OAMENILOR MUNCII. *21 decembrie 1920.*

HOTĂRÎREA C.M.A. CU PRIVIRE LA ACORDAREA DE CONCEDIU NELIMITAT OSTAȘILOR DIN ARMATA ROȘIE CARE AU LOC DE MUNCĂ LA ÎNTREPRINDERILE INDUSTRIALE ȘI ÎN INSTITUȚIILE CIVILE. *4 februarie 1921.*

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA ELIBERAREA LUI L.P. SEREBRIAKOV DIN FUNCȚIA DE LOCȚIITOR AL COMISARULUI POPORULUI PENTRU PROBLEMELE MUNCII ȘI DE PREȘEDINTE AL DIRECȚIEI GENERALE PENTRU PROBLEMELE MUNCII. *8 februarie 1921.*

DECRETUL C.C.P. CU PRIVIRE LA APROVIZIONAREA CU ALIMENTE ȘI OBIECTE DE LARG CONSUM A INSTITUȚIILOR MEDICALE, A AȘEZĂMINTELOR PENTRU OCROTIREA MAMEI ȘI COPILULUI, A ȘCOLILOR ȘI INSTITUȚIILOR PENTRU COPII. *8 februarie 1921.*

HOTĂRÎREA C.M.A. CU PRIVIRE LA LUPTA ÎMPOTRIVA FURTURILOR DE COMBUSTIBIL ÎN DONBASS. *9 februarie 1921.*

HOTĂRÎREA C.M.A. CU PRIVIRE LA MĂSURILE DE INTENSIFICARE A EXPORTURILOR DE PETROL. *11 februarie 1921.*

www.dacoromanica.ro

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA DESFIINȚAREA COMISIEI ORGANIZATORICE PENTRU SIMPLIFICAREA APARATULUI SOVIETIC ȘI A COMISIEI PENTRU ÎNTOCMIREA SCHEMELOR DE ORGANIZARE. *15 februarie 1921.*

HOTĂRÎREA C.M.A. CU PRIVIRE LA ASIGURAREA TRANSPORTULUI OSTAȘILOR ROȘII CARE AU PRIMIT CONCEDIU NELIMITAT. *18 februarie 1921.*

HOTĂRÎREA C.M.A. CU PRIVIRE LA ÎNZESTRAREA TRANSPORTURILOR PE APĂ CU ATELIERE DE REPARAȚII PROPRII. *18 februarie 1921.*

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA COMISARII POPORULUI, LOCȚIITORII LOR ȘI REPREZENTANȚII COMISARIATELOR POPORULUI ÎN C.C.P. *22 februarie 1921.*

HOTĂRÎREA CU PRIVIRE LA COMISIA CENTRALĂ A PLANIFICĂRII. *22 februarie 1921.*

HOTĂRÎREA C.M.A. CU PRIVIRE LA REORGANIZAREA PAZEI CĂILOR FERATE PENTRU LUPTA ÎMPOTRIVA BANDITISMULUI. *martie 1921.*

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA MINIMUL DE CUNOȘTINȚE OBLIGATORIU ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÎNT SUPERIOR. *7 martie 1921.*

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează proiectele decretelor și hotărîrilor enumerate mai sus, cu îndreptările, completările și observațiile lui Lenin. Informații în legătură cu redactarea de către V. I. Lenin a decretului din 21 decembrie 1920 al C.C.P. cu privire la folosirea Crimeii pentru refacerea sănătății oamenilor muncii găsim în amintirile lui N. A. Semașko „Lenin și ocrotirea sănătății în 1921" (vezi „Amintiri despre V. I. Lenin". Partea a 2-a, București, Editura politică, 1958, p. 874—876).

TELEGRAME, TELEFONOGRAME ȘI SCRISORI

TELEGRAMĂ CĂTRE I.V. STALIN DE LA N.N. KRESTINSKI. *Noiembrie 1920, înainte de 8 ale lunii.*

SCRISOAREA C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA „CU PRIVIRE LA PROLETCULT". *1 decembrie 1920.*

PROIECT DE SCRISOARE CĂTRE L.B. KRASIN. *16 decembrie 1920.*

TELEFONOGRAMA CĂTRE N. EISMOND. *22 decembrie 1920.*

CIRCULARA C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CĂTRE LUCRĂTORII DIN DOMENIUL APROVIZIONĂRII. *5 februarie 1921.*

LUI S.P. ȘEINMAN LA TIFLIS. *18 februarie 1921.*

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează textele scrisorilor și telegramelor enumerate mai sus, cu îndreptările, completările și observațiile lui Lenin.

www.dacoromanica.ro

ADNOTĂRI

1 *Antanta* — bloc de state imperialiste (Anglia, Franţa şi Rusia), care s-a constituit definitiv în 1907 şi care era îndreptat împotriva imperialiştilor din Tripla Alianţă (Germania, Austro-Ungaria şi Italia). Îşi trăgea numele de la înţelegerea anglo-franceză „Entente cordiale", încheiată în 1904. În primul război mondial au aderat la Antantă S.U.A., Japonia şi alte ţări. După Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie, principalii membri ai acestui bloc — Anglia, Franţa, S.U.A. şi Japonia — au fost inspiratorii şi organizatorii intervenţiei militare împotriva Ţării sovietice şi au participat efectiv la această intervenţie. După terminarea primului război mondial şi zdrobirea intervenţiei antisovietice, blocul s-a destrămat. — 2.

2 Ofensiva Armatei Roşii împotriva trupelor generalului ţarist Vranghel a început în ultimele zile ale lunii octombrie 1920. În urma unor bătălii crîncene, Vranghel a fost azvîrlit în Crimeea. În noaptea de 8 noiembrie a început eroicul asalt al Perekopului, iar la 16 noiembrie întreaga Crimee era curăţită de albgardişti. Prin zdrobirea lui Vranghel s-a încheiat, în linii generale, perioada războiului civil şi a intervenţiei străine. — *3*.

3 *Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste*, care a pus bazele programatice, tactice şi organizatorice ale Cominternului, a avut loc între 19 iulie şi 7 august 1920 în Rusia Sovietică. Deschiderea congresului a avut loc la Petrograd ; şedinţele următoare, începînd de la 23 iulie, s-au ţinut la Moscova. La congres au participat 169 de delegaţi cu vot deliberativ şi 49 cu vot consultativ, reprezentînd 67 de organizaţii muncitoreşti din 37 de ţări. Întreaga muncă de pregătire în vederea convocării Congresului al II-lea a fost condusă de către Lenin, care a acordat o deosebită importanţă acestui congres internaţional al organizaţiilor comuniste şi muncitoreşti. Un rol de seamă în stabilirea sarcinilor Internaţionalei Comuniste şi în elaborarea liniei ei poli-

www.dacoromanica.ro

tice l-a avut cartea lui Lenin „«Stîngismul» — boala copilăriei comunismului", scrisă de el înainte de deschiderea congresului al II-lea. — *3*.

4 *Congresul extraordinar al Partidului social-democrat independent din Germania* a avut loc între 12 şi 17 octombrie 1920 la Halle. Problema centrală de pe ordinea de zi au constituit-o raportul cu privire la Internaţionala Comunistă şi cele 21 de condiţii de primire în această organizaţie. Cu o majoritate de 237 de voturi contra 156, congresul s-a pronunţat pentru afilierea la Internaţionala Comunistă. Ca urmare a acestui fapt, aripa de dreapta s-a retras de la congres şi a format un partid aparte, care a fiinţat sub vechea denumire pînă în septembrie 1922, cînd a fuzionat cu partidul social-democrat. Aripa de stînga a Partidului social-democrat independent din Germania s-a unit, în decembrie 1920, cu Partidul Comunist din Germania. — *3*.

5 În urma revoluţiei care a început la 27 ianuarie 1918 în Finlanda, guvernul burghez a fost răsturnat şi puterea a trecut în mîinile muncitorilor. La 29 ianuarie a fost constituit guvernul revoluţionar al Finlandei — Consiliul împuterniciţilor poporului, în care au intrat E. Gyling, O. Kuusinen, I. Sirola, A. Taimi şi alţii. Principalele măsuri ale guvernului muncitoresc au fost : adoptarea unei legi prin care pămînturile lucrate de ţăranii fără pămînt erau trecute, fără plată, în proprietatea lor deplină ; scutirea de orice impozite a păturilor sărace ale populaţiei ; exproprierea întreprinderilor care aparţineau proprietarilor fugiţi ; instituirea controlului de stat asupra băncilor particulare (funcţiile lor au fost transmise băncii de stat) şi altele.

Dar revoluţia proletară învinsese numai în sudul Finlandei. Contrarevoluţia s-a întărit în nordul ţării şi a cerut ajutorul guvernului kaiserului german. În urma intervenţiei forţelor armate germane, în mai 1918, după un război civil înverşunat, revoluţia din Finlanda a fost înfrîntă. În ţară s-a instaurat teroarea albă ; mii de muncitori şi ţărani revoluţionari au fost executaţi sau ucişi în torturi între zidurile închisorilor. — *4*.

6 *Republica sovietică din Ungaria* a luat fiinţă la 21 martie 1919 şi a durat pînă la 1 august 1919. În fruntea ei s-a aflat un guvern format din reprezentanţi ai partidelor comunist şi social-democrat, care au fuzionat, formînd Partidul socialist din Ungaria. Revoluţia socialistă din Ungaria a avut un caracter paşnic ; neavînd posibilitatea să lupte, burghezia n-a îndrăznit atunci să opună rezistenţă instaurării Puterii sovietice.

Chiar în prima şedinţă, Consiliul guvernamental revoluţionar a adoptat hotărîrea de a crea o Armată Roşie, care să asigure apărarea republicii. La 26 martie, guvernul sovietic al Ungariei a emis decretele cu privire la naţionalizarea întreprinderilor industriale, a transporturilor şi a băncilor, iar la 2 aprilie decretul cu privire la monopolul comerţului exterior. Au fost majorate

www.dacoromanica.ro

salariile muncitorilor, în medie cu 25% şi a fost introdusă ziua de muncă de 8 ore ; la 3 aprilie a fost adoptată legea reformei agrare, potrivit căreia toate domeniile mai mari de 100 de holzi (57 ha) erau confiscate. Dar pămînturile confiscate n-au fost împărţite ţăranilor cu pămînt puţin şi celor fără pămînt, ci puse la dispoziţia cooperativelor agricole de producţie şi a gospodăriilor de stat organizate în localităţile respective. Ţărănimea săracă, care nădăjduia să primească pămînt, s-a văzut înşelată în aşteptările ei, ceea ce a împiedicat stabilirea unei alianţe trainice între proletariat şi ţărănime şi a dus la slăbirea Puterii sovietice în Ungaria.

Imperialiştii din Antantă au întîmpinat cu ostilitate instaurarea dictaturii proletariatului în Ungaria ; Republica sovietică a fost supusă blocadei economice. Împotriva Republicii Sovietice Ungare a fost organizată o intervenţie militară. Ofensiva trupelor intervenţioniste a activizat contrarevoluţia ungară. Trădarea comisă de social-democraţii de dreapta, care au intrat în alianţă cu imperialismul internaţional, a fost o altă cauză care a dus la pieire Republica Sovietică Ungară.

Situaţia internaţională nefavorabilă care s-a creat în vara anului 1919, cînd Rusia Sovietică era asediată din toate părţile de duşmani şi nu putea să dea ajutor Republicii Sovietice Ungare, a avut şi ea un rol negativ. La 1 august 1919, în urma acţiunilor comune întreprinse de intervenţia imperialistă străină şi de contrarevoluţia internă, Puterea sovietică din Ungaria a fost răsturnată. — *4*.

7 *Eroica răscoală din mai 1919 a marinarilor din escadra a 2-a a flotei franceze din Marea Neagră* era îndreptată împotriva politicii duse de guvernul francez, care a trimis vreo 300 000 de soldaţi şi marinari ca să sugrume tînăra republică sovietică. Efectivul trupelor intervenţioniste din sudul Rusiei se ridica la 130 000. Un rol deosebit de important în formarea spiritului revoluţionar în rîndurile soldaţilor şi marinarilor din armatele intervenţioniste a avut Comitetul ilegal din Odesa al partidului bolşevic, condus de I. F. Smirnov (Lastocikin), şi „Colegiul pentru străini", înfiinţat de acest comitet, din biroul căruia făcea parte şi Jeanne Labourbe, glorioasa fiică a poporului francez. În acest colegiu activau agitatori comunişti cu experienţă, ca Iakov Elin, Vladimir Degoti şi alţii, care au stabilit legături cu soldaţii şi cu echipajele unor vase. Răscoala a început la 20 aprilie pe bastimentele „France" şi „Jean Bart", care se aflau în rada portului Sevastopol. Acestor echipaje li s-au alăturat echipajele altor nave de război franceze şi soldaţii Regimentului de infanterie 175. După aceea răscoala a cuprins şi vasele din rada portului Odesa. Răsculaţii cereau încetarea imediată a intervenţiei şi trimiterea lor în patrie, ameninţînd că, în caz contrar, vor trece de partea Armatei Roşii. Comandamentul francez a arestat pe organizatorii acţiunii revoluţionare şi i-a trimis imediat în ţară, unde au fost supuşi unor crunte represiuni. Răsculaţii au fost înfrînţi pentru

www.dacoromanica.ro

că erau lipsiți de o perspectivă revoluționară clară și de o conducere adevărată : pe atunci în Franța nu luase încă ființă partidul comunist. Dar faptele eroice ale soldaților și marinarilor francezi, care au reprezentat un act de solidaritate revoluționară cu primul stat din lume al oamenilor muncii, a contribuit la creșterea mișcării revoluționare în Franța.

Succesele Armatei Roșii, acțiunile revoluționare din armata și flota franceză, cererile formulate de muncitori au silit guvernul francez să-și recheme trupele din Rusia Sovietică. În legătură cu aceasta, Lenin a scris : „Prin agitație și propagandă am luat Antantei propriile ei trupe. I-am învins pe imperialiști nu numai cu ajutorul soldaților noștri, ci și sprijinindu-ne pe simpatia pe care propriii lor soldați o manifestau față de noi" *(V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 40, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 131). — *4.*

8 În ședința plenarei din 9 noiembrie 1920 a C.C. al P.C. (b) din Rusia, G. M. Krjijanovski a fost însărcinat să pregătească pentru cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor raportul „Cu privire la electrificarea Rusiei". La congresul Sovietelor, care a avut loc la Moscova între 22 și 29 decembrie 1920, la propunerea prezidiului, acest raport a fost inclus în ordinea de zi. — *7.*

9 Documentul de față a stat la baza rezoluției cu privire la sarcinile mișcării sindicale, care a fost adoptată la 8 noiembrie 1920 de către fracțiunea P.C. (b) din Rusia de la cea de-a V-a Conferință generală a sindicatelor și publicată la 13 noiembrie în „Pravda". Pentru această rezoluție au votat peste 200 de persoane, iar 12 s-au abținut.

La conferință, care s-a ținut la Moscova între 2 și 6 noiembrie (deschiderea ei oficială a avut loc la 3 noiembrie), partidul a ridicat problema reorganizării activității sindicatelor în conformitate cu sarcinile construcției socialiste, ale dezvoltării democrației, ale renunțării la metodele de comandă și administrative folosite în timp de război. Împotriva trecerii la noile metode de muncă s-a ridicat Trotki. În ședința de la 3 noiembrie a fracțiunii comuniste, Trotki, după cum s-a exprimat Lenin, a aruncat „un cuvînt înaripat" : „scuturarea" sindicatelor și a cerut să se „strîngă șurubul" și să se procedeze imediat la „etatizarea sindicatelor". Cuvîntarea lui Trotki, care a însemnat începutul discuției în rîndurile partidului, a căpătat riposta cuvenită din partea comuniștilor delegați la conferință. Divergența cu Trotki în problema sindicatelor era o divergență „cu privire la metodele de *apropiere* de mase, de cucerire a maselor, de stabilire a *legăturilor* cu ele" (vezi volumul de față, p. 215). Înfăptuirea cerințelor formulate de Trotki ar fi dus de fapt la lichidarea sindicatelor, la subminarea dictaturii proletariatului" ; de aceea ele au devenit obiectul unei dezbateri în cadrul C.C. al partidului. La 8 noiembrie, în ședința plenară a Comitetului Central, Lenin a prezentat

www.dacoromanica.ro

o serie de teze, pe care le-a opus concepţiilor lui Troţki. Tezele lui Troţki au întrunit 7 voturi, iar cele ale lui Lenin — 8.

Tezele lui Lenin au stat la baza proiectului său de rezoluţie „Sarcinile sindicatelor şi metodele de aducere a lor la îndeplinire", adoptat de plenară cu majoritate de voturi (10 contra 4 şi o abţinere). — *9*.

10 *Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia* a avut loc între 29 martie şi 5 aprilie 1920 la Moscova. Numărul delegaţilor la acest congres a fost mai mare decît la oricare dintre congresele anterioare ale partidului : la lucrările lui au participat 715 delegaţi, dintre care 553 cu vot deliberativ şi 162 cu vot consultativ, reprezentînd 611 978 de membri de partid. La congres au fost reprezentate organizaţiile de partid din Rusia Centrală, din Ucraina, din Ural, din Siberia şi din alte regiuni ale ţării recent eliberate de către Armata Roşie. Mulţi delegaţi au venit la congres direct de pe front.

Ordinea de zi a congresului a fost : 1) Raportul Comitetului Central ; 2) Sarcinile imediate ale construcţiei economice ; 3) Mişcarea sindicală ; 4) Probleme organizatorice ; 5) Sarcinile Internaţionalei Comuniste ; 6) Atitudinea faţă de cooperaţie ; 7) Trecerea la sistemul armatei-miliţie ; 8) Alegerea Comitetului Central ; 9) Probleme curente.

Lucrările congresului s-au desfăşurat sub conducerea directă a lui V. I. Lenin, care a prezentat raportul de activitate politică al Comitetului Central şi a rostit cuvîntul de încheiere la acest raport, a luat cuvîntul în problema construcţiei economice, în problema cooperaţiei, a rostit cuvîntul de încheiere a lucrărilor congresului şi a prezentat o propunere în legătură cu lista membrilor supleanţi ai Comitetului Central al partidului.

În rezoluţia „Cu privire la sarcinile imediate ale construcţiei economice", congresul a subliniat că „principala condiţie a refacerii economice a ţării este elaborarea şi adoptarea *unui plan economic unic*, eşalonat pe următorii cîţiva ani" („Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 493). Locul central în planul economic unic îl ocupa electrificarea, pe care Lenin a caracterizat-o drept un grandios program pentru o perioadă de 10—20 de ani. Directivele Congresului al IX-lea au stat la baza planului întocmit de Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei (GOELRO), care a fost elaborat definitiv şi aprobat în decembrie 1920 de cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. O deosebită atenţie s-a acordat la acest congres organizării conducerii industriei. În rezoluţia la această problemă s-a arătat că e necesară crearea unei conduceri competente, ferme şi energice, pe baza principiului conducerii unice.

Împotriva liniei partidului s-a ridicat, la acest congres, grupul antipartinic „centralismul democratic" (Sapronov, Osinski, V. Smirnov etc.). Camuflîndu-se în dosul frazeologiei lor despre centra-

www.dacoromanica.ro

lismul democratic, dar în realitate denaturînd acest principiu, „centraliştii democraţi" negau necesitatea conducerii unice în întreprinderi, se pronunţau împotriva unei discipline ferme de partid şi de stat, susţineau, contrar adevărului, că în cadrul Comitetului Central nu se aplică principiul conducerii colective. Grupul „centralismului democratic" a fost sprijinit la congres de Rîkov, Tomski, Miliutin şi Lomov. Congresul a dat riposta cuvenită „centraliştilor democraţi" şi a respins propunerile lor antipartinice.

O atenţie deosebită a fost acordată, la acest congres, întrecerii în muncă şi subotnicelor comuniste. Pentru extinderea întrecerii, s-a recomandat să se folosească pe scară largă sistemul premial de retribuire a muncii. Congresul a hotărît ca ziua de 1 Mai, sărbătoarea internaţională a proletariatului, care în 1920 cădea într-o sîmbătă, să fie transformată, în Rusia, într-un grandios subotnic general.

Un loc important în lucrările acestui congres a fost rezervat problemei sindicatelor, care a fost analizată prin prisma adaptării întregii lor activităţi la îndeplinirea sarcinilor economice. În hotărîrea adoptată de el în această problemă, congresul a definit cu precizie rolul sindicatelor, a arătat care trebuie să fie relaţiile dintre sindicate, de o parte, stat şi partid, de altă parte, şi a stabilit formele şi metodele de conducere a sindicatelor de către partidul comunist, formele de participare a sindicatelor la construcţia economică. Congresul a dat o ripostă hotărîtă elementelor anarho-sindicaliste (Şleapnikov, Lozovski, Tomski şi Lutovinov), care se pronunţau pentru „independenţa" sindicatelor şi încercau să le contrapună partidului comunist şi Puterii sovietice.

La 4 aprilie, în şedinţă închisă, congresul a ales noul Comitet Central, format din 19 membri şi 12 membri supleanţi. — *9*.

11 Vezi rezoluţia „Cu privire la sarcinile imediate ale construcţiei de partid", adoptată de cea de-a IX-a Conferinţă generală a P.C. (b) din Rusia („Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 521).

A IX-a Conferinţă generală a P.C. (b) din Rusia a avut loc între 22 şi 25 septembrie 1920 la Moscova. La lucrările ei au luat parte 241 de delegaţi (116 cu vot deliberativ şi 125 cu vot consultativ), care reprezentau 700 000 de membri de partid. Pe ordinea de zi au figurat următoarele probleme: 1) Raportul reprezentantului comuniştilor polonezi; 2) Raportul politic al Comitetului Central; 3) Raportul organizatoric al Comitetului Central; 4) Cu privire la sarcinile imediate ale construcţiei de partid; 5) Raportul comisiei pentru studierea istoriei partidului; 6) Darea de seamă cu privire la Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste.

Raportul politic al Comitetului Central a fost prezentat în prima şedinţă de V. I. Lenin. Principala problemă din raportul

www.dacoromanica.ro

politic al Comitetului Central a fost aceea a încheierii păcii cu Polonia şi a pregătirilor necesare pentru zdrobirea armatei albgardiste a lui Vranghel. Conferinţa a adoptat în unanimitate rezoluţia cu privire la condiţiile încheierii păcii cu Polonia. A fost aprobată declaraţia C.E.C. din Rusia cu privire la condiţiile concrete de încheiere a păcii cu Polonia, întocmită sub conducerea directă a lui Lenin şi redactată de el.

Un loc important în lucrările Conferinţei a IX-a a avut discutarea problemei sarcinilor imediate ale construcţiei de partid. Încă de la începutul lunii septembrie 1920, Comitetul Central a adresat tuturor organizaţiilor de partid o circulară în care erau semnalate unele fenomene nesănătoase care se manifestaseră, în acea perioadă, într-o serie de organizaţii de partid; se atrăgea atenţia că unii comunişti cu funcţii de conducere în instituţiile de stat şi economice nu combăteau birocratismul, abuzau de situaţia lor, se izolau de organizaţia lor de partid şi de masele muncitoreşti. La propunerea Comitetului Central, organizaţiile locale de partid au discutat, în adunările lor, această scrisoare şi, prin delegaţii respectivi, au prezentat conferinţei propuneri practice pentru lichidarea lipsurilor. La conferinţă, în cadrul discuţiilor pe marginea sarcinilor construcţiei de partid, a luat poziţie şi grupul antipartinic „al centralismului democratic", care a desemnat drept coraportor pe T. V. Sapronov. Membrii acestui grup s-au pronunţat împotriva disciplinei de partid şi a rolului conducător al partidului comunist în Soviete şi în sindicate. Ca şi Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia, conferinţa de partid a dat o ripostă hotărîtă grupului „centralismului democratic".

Conferinţa a adoptat rezoluţia „Cu privire la sarcinile imediate ale construcţiei de partid", al cărei proiect a fost scris de Lenin; tot Lenin a scris „Propuneri la rezoluţia cu privire la sarcinile imediate ale construcţiei de partid" (vezi Opere complete, vol. 41, Bucureşti, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 294). În rezoluţie erau indicate o serie de măsuri concrete, menite să ducă la întărirea mai departe a rîndurilor partidului şi să facă să crească rolul său conducător în Statul sovietic, să dezvolte pe toate căile democraţia internă de partid şi democraţia sovietică. Se recomanda „să se convoace cît mai des adunări generale ale membrilor de partid, cu participarea obligatorie a tuturor activiştilor cu munci de răspundere" („Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 522). Conferinţa a atras atenţia că e necesar să fie antrenaţi pe scară mai largă comuniştii de rînd la o activă participare la conferinţele guberniale şi la plenarele comitetelor guberniale ale P.C. (b) din Rusia. De asemenea, a indicat măsuri pentru lichidarea oricăror urme de birocratism în munca organelor sovietice şi economice. Pentru combaterea diferitelor abuzuri şi pentru examinarea plîngerilor venite din partea comuniştilor, conferinţa a considerat că e necesară instituirea unei comisii de control, iar pe lîngă comitetele guberniale, înfiinţarea unor comisii de partid speciale.

www.dacoromanica.ro

La raportul organizatoric al Comitetului Central, Conferința a IX-a a adoptat o rezoluție în care se recomanda să se intensifice activitatea Secretariatului Comitetului Central în direcția unei cît mai depline cunoașteri a muncii locale, pentru a trage învățăminte din experiența ei, să se acorde mai multă atenție activității desfășurate de secția de propagandă și agitație ; de asemenea, se arăta că e nevoie să fie îmbunătățită conducerea directă, de către Comitetul Central, a muncii organizatorice a organizațiilor comuniste din rîndurile Armatei Roșii și ale Flotei și să nu se admită ca activitatea acestor organizații să fie izolată de viața socială. — *9*.

12 *Ţektran* — Comitetul central al sindicatului unificat al feroviarilor și al lucrătorilor din transporturile pe apă ; a fost înființat în septembrie 1920. Unificarea acestor două sindicate a fost impusă de necesitatea de a crea o conducere centralizată, fermă, capabilă să asigure îndeplinirea unor sarcini menite să ducă la refacerea rapidă a transporturilor, a căror dezorganizare amenința să paralizeze întreaga economie națională. Dificultatea sarcinilor trasate făcea necesară aplicarea temporară, în cadrul organizației sindicale, a unei politici de măsuri excepționale și de metode militare. După ce a efectuat o importantă muncă de refacere a transporturilor, Ţektranul a degenerat, cu timpul, într-un organ birocratic, rupt de masa sindicală. Birocratismul, procedeele pur administrative, sistemul numirilor de sus și renunțarea la metodele de muncă democratice, toate aceste practici introduse în mod perseverent de trotkiști, care puseseră mîna pe conducerea Ţektranului, creau în rîndurile muncitorilor o stare de spirit ostilă partidului, provocau dezbinare în rîndurile lucrătorilor din transporturi. Aceste metode defectuoase au fost condamnate de Comitetul Central al partidului. Plenarele din 8 noiembrie și 7 decembrie 1920 ale C.C. al P.C. (b) din Rusia au adoptat hotărîrea de a include Ţektranul în sistemul general de activitate al C.C.S. din Rusia cu aceleași drepturi ca și celelalte sindicate și au recomandat Ţektranului să-și schimbe metodele de muncă în sensul lărgirii democrației sindicale, al aplicării pe scară largă a principiului eligibilității tuturor organelor sindicale, al restrîngerii sistemului numirilor de sus etc. Primul Congres general al lucrătorilor din transporturi, convocat, în urma unei hotărîri a C.C. al partidului, în martie 1921, a izgonit pe trotkiști din conducerea Ţektranului și a indicat noi metode de muncă. — *9*.

13 *Proletcult* — organizație muncitorească cultural-educativă cu caracter de masă. Apărut încă în septembrie 1917, ca o organizație muncitorească de sine stătătoare, Proletcultul, a cărui conducere era concentrată în mîinile lui A. A. Bogdanov și ale adepților lui, a continuat și după Revoluția din Octombrie să-și apere „independența" lui, opunîndu-se astfel statului proletar. Ca urmare, în această organizație au pătruns intelectuali burghezi, care au început să influențeze în mod decisiv poziția ei. Proletcultul

www.dacoromanica.ro

căuta să se sustragă de sub conducerea partidului comunist şi să-şi menţină independenţa faţă de organele Puterii sovietice, în special faţă de Comisariatul poporului pentru învăţământ. Proletculiştii contestau de fapt însemnătatea moştenirii culturale a trecutului, căutau să se delimiteze de sarcinile muncii cultural-educative de masă şi, rupţi de viaţă, să creeze „prin mijloace de laborator" o cultură deosebită, o „cultură proletară". Recunoscînd în vorbe marxismul, Bogdanov, principalul ideolog al Proletcultului, propaga de fapt o filozofie idealist-subiectivă, machistă. Proletcultul nu era o organizaţie omogenă. Alături de intelectualii burghezi, care aveau un rol conducător în multe organizaţii ale Proletcultului, acestea cuprindeau în rîndurile lor şi tineret muncitoresc, care era pătruns de dorinţa sinceră de a contribui la construcţia culturală a Statului sovietic. Organizaţiile proletculiste au ajuns la cea mai mare dezvoltare în 1919. La începutul deceniului al 3-lea ele au început să se destrame, iar în 1932 Proletcultul şi-a încetat existenţa.

Partidul, luptînd pentru scoaterea membrilor de rînd ai organizaţiei de sub influenţa concepţiilor idealiste ale lui Bogdanov, s-a ridicat împotriva stărilor de spirit separatiste ale Proletcultului. În octombrie 1920, Lenin pune problema Proletcultului în discuţia Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia. Pornind de la o hotărîre a Biroului Politic, la baza căreia a stat proiectul de rezoluţie scris de V. I. Lenin (vezi Opere complete, vol. 41, Bucureşti, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 336—337), Comitetul general pentru educaţia politică a elaborat instrucţiunile cu privire la relaţiile dintre Proletcult şi Comisariatul poporului pentru învăţămînt. Tocmai aceste instrucţiuni au format obiectul dezbaterilor de la plenara din 10 noiembrie 1920 a Comitetului Central. Proiectul de hotărîre al plenarei Comitetului Central cu privire la Proletcult, prezentat de Lenin, a fost adoptat aproape fără modificări. — *12.*

14 *Comitetul general pentru educaţia politică* de pe lîngă Comisariatul poporului pentru învăţămînt a luat fiinţă printr-un decret al Consiliului Comisarilor Poporului „Cu privire la Comitetul general pentru educaţia politică al Republicii", elaborat pe baza indicaţiilor lui V. I. Lenin (vezi Opere complete, vol. 41, Bucureşti, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 397) şi semnat de el la 12 noiembrie 1920. Decretul a fost publicat în „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 263 din 23 noiembrie 1920. Comitetul general pentru educaţia politică făcea parte din Comisariatul poporului pentru învăţămînt şi îi era subordonat din punct de vedere administrativ şi organizatoric, dar în problemele conţinutului ideologic al muncii sale era subordonat direct C.C. al P.C. (b) din Rusia. Comitetul general pentru educaţia politică avea în atribuţia sa întreaga activitate de educaţie politică şi de propagandă şi agitaţie, îndruma munca de instruire şi educare comunistă, cu caracter de masă, a adulţilor (cursurile de alfabetizare, şcolile, cluburile, bibliotecile, casele de citit), precum şi învăţămîntul de

www.dacoromanica.ro

partid (universitățile comuniste, școlile de partid). Pînă la reorganizarea lui ca sector al muncii de masă din Comisariatul poporului pentru învățămînt (în iunie 1930), Comitetul general pentru educația politică a fost condus de N. K. Krupskaia. — *12.*

15 Prezentul document a fost adoptat de plenara C.C. al P.C. (b) din Rusia în ședința din seara zilei de 10 noiembrie 1920, în urma raportului „Cu privire la atragerea sindicatelor de sub conducerea lui Legien la controlul îndeplinirii comenzilor noastre", prezentat de Artem (F. A. Sergheev). — *13.*

16 Prezentul document a stat la baza proiectului de teze ale Comitetului general pentru educația politică, publicat în nr. 267 din 27 noiembrie 1920 al ziarului „Pravda", sub titlul „Propaganda pe linie de producție (Proiect de teze ale Comitetului general pentru educația politică)".

Problema propagandei pe linie de producție a fost pusă pentru prima oară cu prilejul discuției asupra sarcinilor imediate ale construcției economice, care a avut loc la Congresul al IX-lea al partidului (29 martie—5 aprilie 1920). Dar, datorită faptului că scurtul răgaz de pace a fost întrerupt de atacul dezlănțuit de Polonia burghezo-moșierească împotriva Țării sovietice, problemele construcției economice au fost împinse din nou pe planul al doilea. Și abia la sfîrșitul anului 1920, după încheierea tratatului provizoriu de pace cu Polonia și zdrobirea lui Vranghel, s-a pus cu toată stringența problema necesității propagandei pe linie de producție, pentru antrenarea maselor populare la o participare conștientă la refacerea economiei naționale. Ideea propagandei pe linie de producție, emisă de V. I. Lenin, continuă să fie și astăzi una dintre principalele sarcini ale activității cultural-educative desfășurate de partid și de Statul sovietic. — *14.*

17 *„Bednota"* — ziar pentru țărani ; a apărut la Moscova cu începere de la 27 martie 1918. A fost înființat în urma unei hotărîri a C.C. al P.C. (b) din Rusia, în locul ziarelor „Derevenskaia Bednota", „Derevenskaia Pravda" și „Soldatskaia Pravda". A militat activ pentru întărirea alianței dintre clasa muncitoare și țărănime, pentru organizarea maselor de țărani săraci și mijlocași și unirea lor în jurul partidului comunist și al Puterii sovietice. „Bednota" a jucat un rol important în opera de educare politică și ridicare culturală a păturilor muncitoare ale țărănimii, în promovarea de activiști pe tărîm obștesc din rîndurile țărănimii sărace și mijlocașe, în educarea unei numeroase armate de corespondenți la sate. La 1 februarie 1931, „Bednota" a fuzionat cu ziarul „Soțialisticeskoe Zemledelie". — *15.*

18 *Conferința organizației guberniale Moscova a P.C. (b) din Rusia* a avut loc între 20 și 22 noiembrie 1920 la Kremlin. La această conferință au luat parte 289 de delegați cu vot deliberativ și 89 cu vot consultativ. Pe ordinea de zi au figurat următoarele

www.dacoromanica.ro

rapoarte : cu privire la activitatea Comitetului organizației guberniale Moscova a P.C. (b) din Rusia ; cu privire la situația externă și internă și sarcinile partidului ; cu privire la situația economică a țării ; cu privire la propaganda pe linie de producție și alegerile pentru Comitetul organizației guberniale Moscova.

La 19 noiembrie, în ajunul deschiderii conferinței, a avut loc o consfătuire preliminară a delegaților, la care a luat cuvîntul V. I. Lenin (stenograma cuvîntării nu s-a păstrat). La 21 noiembrie, în ședința de seară a conferinței, la punctul doi de pe ordinea de zi, V. I. Lenin a prezentat un raport care a durat două ore. Acest raport a fost publicat, în același an, în broșură, în limbile rusă, franceză și germană. În aceeași ședință, Lenin a rostit o cuvîntare în legătură cu alegerile pentru Comitetul organizației guberniale Moscova. Stenograma cuvîntărilor rostite la consfătuirile premergătoare alegerilor nu s-a păstrat.

Conferința a avut loc în perioada cînd începuse discuția cu privire la sindicate. Lucrările ei s-au desfășurat într-o atmosferă încărcată, dat fiind că grupările opoziționiste desfășurau o luptă aprigă împotriva liniei partidului. Grupurile antipartinice reprezentate la conferință, „centralismul democratic" și „opoziția muncitorească", precum și grupul lui Ignatov, au supus unor violente atacuri demagogice politica partidului. Atît în perioada de pregătire a conferinței, cît și în timpul lucrărilor ei, aceste grupuri au încercat să-și asigure o influență preponderentă în organizația gubernială de partid Moscova. Căutînd să obțină alegerea unui număr mai mare de adepți ai lor în comitetul acestei organizații, membrii grupului „opoziția muncitorească" au organizat, într-o sală a Kremlinului, o consfătuire specială a delegaților-muncitori, opunînd-o celorlalți delegați, care-și țineau ședințele într-o altă sală. „În noiembrie, cînd a avut loc conferința cu două încăperi — spunea V. I. Lenin la Congresul al X-lea al partidului —, cînd aici stăteau unii, iar în altă încăpere de la același etaj — alții, cînd am avut de suferit și eu, fiind nevoit să umblu în calitate de curier de la o încăpere la alta — aceasta dăuna muncii, era începutul fracționismului și al sciziunii" (*V. I. Lenin.* Opere, vol. 32, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 186).

Sub conducerea lui Lenin, conferința a dat o ripostă manifestărilor antipartinice și a arătat că e necesar să se ducă lupta împotriva grupurilor lipsite de principii, care au apărut ca rezultat al unor intrigi. La raportul Comitetului organizației Moscova a fost adoptată o rezoluție care reflectă punctul de vedere al Comitetului Central al partidului. Lista de membri ai Comitetului organizației guberniale Moscova, întocmită de opoziționiști la consfătuirea lor particulară, a fost respinsă și ea de conferință, care a adoptat lista recomandată de Biroul Politic al Comitetului Central. — *18.*

19 Războiul Poloniei burghezo-moșierești împotriva Rusiei Sovietice a fost organizat și declanșat de imperialiștii din S.U.A. și din

www.dacoromanica.ro

Antantă. Pregătind o nouă campanie armată împotriva Țării sovietice, ei au hotărît să folosească drept principală forță de șoc Polonia panilor albi și rămășițele armatei lui Denikin, adunate de generalul Vranghel în Crimeea. V. I. Lenin spunea că Polonia și Vranghel erau cele două mîini ale imperialiștilor, care urmăreau să desființeze Statul sovietic. Efectivul total al celor două armate se ridica la aproape 1 000 000 de oameni, iar în ceea ce privește înzestrarea tehnică, ele erau superioare Armatei Roșii.

Instigată de imperialiști, Polonia evita cu încăpățînare să răspundă la propunerile de pace ale guvernului sovietic, considerîndu-le drept un semn de slăbiciune. La 25 aprilie 1920 trupele poloneze de sub comanda lui Pilsudski, fără să declare război, au năvălit pe teritoriul Rusiei Sovietice. La 26 aprilie intervenționiștii au ocupat orașele Jitomir, Korosten și Radomîșl, iar la 7 mai — Kievul.

La 30 aprilie, C.E.C. din Rusia și Consiliul Comisarilor Poporului au adresat un apel „către toți muncitorii și țăranii și către toți cetățenii cinstiți din Rusia", iar la 23 mai C.C. al P.C. (b) din Rusia a publicat tezele „Frontul polonez și sarcinile noastre". Aceste documente au devenit un program de luptă, de mobilizare a forțelor poporului sovietic pentru zdrobirea intervenționiștilor. La sfîrșitul lunii mai a început contraofensiva trupelor de pe Frontul de sud-vest. La 12 iunie a fost eliberat Kievul. La mijlocul lunii august trupele sovietice s-au apropiat de Varșovia și de Lvov. Totuși, comandamentul armatelor albe poloneze, cu sprijinul Antantei, a reușit să mobilizeze rezervele, și la 16 august inamicul a dezlănțuit un atac puternic împotriva trupelor sovietice, care erau obosite și cu rîndurile rărite în urma bătăliilor de pînă atunci. La 15 octombrie polonezii au ocupat din nou orașul Minsk. Dar insuccesele de la Varșovia n-au însemnat o înfrîngere a Statului sovietic. Trupele sovietice s-au pregătit pentru o nouă ofensivă. Temîndu-se de o înfrîngere totală, la 12 octombrie Polonia burghezo-moșierească a semnat armistițiul. Tratatul definitiv de pace între R.S.F.S.R. și R.S.S.U., de o parte, și Polonia, de altă parte, a fost semnat la 18 martie 1921 la Riga. — *18.*

20 „*Le Temps*" — cotidian, apărut la Paris din 1861 pînă în 1942. Oglindea interesele cercurilor guvernante ale Franței și era de fapt organul oficial de presă al Ministerului de Externe. — *19.*

21 *Tratatul de pace între R.S.F.S.R. și Finlanda* a fost semnat la 14 octombrie 1920. În acest tratat se proclama încetarea războiului între aceste două state, se confirmau independența și suveranitatea Finlandei, care-i fuseseră acordate de guvernul sovietic în 1917, se stabilea granița între Finlanda și R.S.F.S.R.

Tratatul de pace între R.S.F.S.R. și Estonia a fost semnat la 2 februarie 1920 la Iuriev (astăzi Tartu), în pofida uneltirilor urzite de imperialiștii din S.U.A. și din Antantă, care căutau să torpi-

www.dacoromanica.ro

leze tratativele de pace duse din inițiativa guvernului sovietic. Rusia Sovietică a recunoscut independența Estoniei. Ambele state își luau obligația să nu permită prezența pe teritoriul lor a unor grupuri înarmate străine sau ostile celeilalte părți. Între aceste state se stabileau legături diplomatice. Tratatul cu Estonia era primul pas spre stabilirea unor relații pașnice între Statul sovietic și țările capitaliste. El deschidea posibilitatea unor schimburi de mărfuri cu Europa și America. După o expresie plastică a lui Lenin, prin acest tratat Țara Sovietelor își deschidea „o fereastră spre Europa" (vezi Opere complete, vol. 40, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 115), spărgînd zidul compact al izolării diplomatice și al blocadei economice înălțat de statele imperialiste.

O dată cu zdrobirea, în 1919, a intervenționiștilor străini și a albgardiștilor și cu consolidarea situației internaționale a Rusiei Sovietice, cercurile guvernante din Letonia au fost nevoite să facă demersuri pentru încheierea unui tratat de pace cu R.S.F.S.R. La 25 martie 1920, Ministerul de Externe al Letoniei s-a adresat guvernului sovietic cu propunerea de a începe tratative de pace. La 16 aprilie s-a deschis la Moscova o conferință a reprezentanților R.S.F.S.R. și ai Letoniei pentru tratative în vederea încheierii tratatului de pace, iar la 11 august a fost semnat, la Riga, tratatul de pace cu Letonia. — *19.*

22 *Pacea de la Brest* — tratat de pace între Rusia Sovietică și statele Cvadruplei Alianțe (Germania, Austro-Ungaria, Bulgaria și Turcia), semnat la 3 martie 1918 la Brest—Litovsk și ratificat la 15 martie de cel de-al IV-lea Congres general extraordinar al Sovietelor din Rusia. Condițiile de pace erau extrem de grele pentru Rusia Sovietică. Potrivit acestui tratat, Polonia, Ținutul baltic, aproape în întregime, și o parte din Bielorusia urmau să treacă sub controlul Germaniei și al Austro-Ungariei. Ucraina era despărțită de Rusia Sovietică și transformată într-un stat dependent de Germania. Orașele Kars, Batumi și Ardagan treceau în posesiunea Turciei. În august 1917 Germania a impus Rusiei Sovietice un tratat suplimentar și o convenție financiară, în care erau formulate noi cereri tîlhărești.

Încheierea păcii de la Brest a fost legată de o luptă susținută împotriva lui Trotki și a grupului antipartinic al „comuniștilor de stînga". Numai mulțumită uriașelor eforturi depuse de V. I. Lenin a fost semnat tratatul de pace cu Germania. Pacea de la Brest a constituit un strălucit exemplu de înțelepciune și suplețe a tacticii aplicate de Lenin, de pricepere de a elabora, în condiții excepțional de complexe, singura politică justă. Încheierea acestei păci a constituit un înțelept compromis politic. Tratatul de la Brest a dat Statului sovietic un răgaz de pace, i-a permis să demobilizeze vechea armată, aflată în descompunere, și să creeze una nouă — Armata Roșie —, să-și desfășoare opera de construcție socialistă și să acumuleze forțe pentru lupta împotriva contra-

www.dacoromanica.ro

revoluției interne și a intervenționiștilor străini. Încheierea păcii de la Brest a contribuit la intensificarea continuă a luptei pentru pace, la creșterea stării de spirit revoluționare în rîndul trupelor și al maselor largi populare din toate țările beligerante. După revoluția din noiembrie 1918 din Germania, care a răsturnat regimul monarhist, C.E.C. din Rusia a anulat, la 13 noiembrie 1918, tratatul prădalnic de la Brest. — *23*.

23 În toamna anului 1920, la Moscova a venit Washington Vanderlip, reprezentantul marelui „Sindicat Vanderlip" din America, pentru a duce tratative cu privire la concesionarea exploatării locurilor de pescuit, a prospecțiunilor și a extracției de petrol și de cărbune în Kamciatka și în celelalte regiuni ale Siberiei răsăritene situate la est de meridianul 160. În vederea acestor tratative a fost instituită o comisie compusă din reprezentanți ai Consiliului economic superior, ai Comisariatului poporului pentru afacerile externe și ai Comisariatului poporului pentru comerțul exterior. Tratativele cu privire la concesiuni au neliniștit cercurile guvernante din Japonia, care se temeau de o continuă întărire a pozițiilor S.U.A. în Extremul Orient.

Proiectul definitiv al contractului a fost elaborat la sfîrșitul lunii octombrie. În baza acestui contract, „Sindicatul Vanderlip" căpăta o concesiune pe 60 de ani. După 35 de ani, guvernul sovietic obținea dreptul de a răscumpăra înainte de termen toate întreprinderile concesionate, iar la expirarea termenului prevăzut în contract, întreprinderile împreună cu utilajul lor în plină funcțiune treceau, fără nici o despăgubire, în proprietatea R.S.F.S.R.

Acceptînd să acorde această concesiune, guvernul sovietic urmărea nu numai să stabilească o colaborare reciproc avantajoasă cu cercurile de afaceri americane, dar și să normalizeze relațiile dintre Rusia Sovietică și Statele Unite ale Americii. „Sindicatul Vanderlip" însă n-a fost sprijinit nici de guvern și nici de cercurile financiare influente din S.U.A., și contractul n-a fost semnat. — *24*.

24 *Partidul socialist din America* s-a constituit în iulie 1901, la Congresul de la Indianopolis, prin unificarea grupurilor ce s-au desprins din Partidul muncitoresc socialist și din Partidul social-democrat din S.U.A., care a avut printre organizatorii săi pe Eugen Debs, militant popular al mișcării muncitorești din S.U.A. și unul dintre fondatorii noului partid. Acest partid avea o compoziție socială neomogenă : el cuprindea în rîndurile sale o parte din muncitorii americani, muncitori imigranți, precum și mici fermieri și oameni proveniți din mica burghezie. Conducerea centristă și oportunistă-de dreapta a acestui partid (Victor L. Berger, Moris Hillquit ș.a.) contesta necesitatea dictaturii proletariatului, respingea metodele de luptă revoluționare, reducînd în fond activitatea partidului la participarea la campaniile electorale. În anii primului război mondial s-au format în acest partid trei curente : social-șoviniștii, care sprijineau politica imperialistă a guvernului ;

www.dacoromanica.ro

centriştii, care erau numai cu vorba împotriva războiului imperialist ; minoritatea revoluţionară, care se situa pe poziţii internaţionaliste şi ducea luptă împotriva războiului.

Aripa stîngă a partidului, în frunte cu Charles Rutenberg, William Foster, Bill Haywood etc., sprijinindu-se pe elementele proletare, lupta împotriva conducerii oportuniste a partidului, pentru organizarea de acţiuni politice independente ale proletariatului, pentru crearea de sindicate ale producătorilor bazate pe principiile luptei de clasă. În 1919, în Partidul socialist din America s-a produs o sciziune. Aripa stîngă, care s-a desprins din partid, a devenit iniţiatoarea creării Partidului Comunist din S.U.A. şi nucleul lui principal.

În prezent, partidul socialist este o organizaţie sectară, cu un număr restrîns de membri. — *25*.

25 Diplomaţii Antantei, căutînd să întărîte Turcia împotriva Rusiei Sovietice şi să zădărnicească tratativele în vederea stabilirii unor relaţii prieteneşti, au provocat un atac al Armeniei daşnace împotriva Turciei. Daşnacii, visînd să creeze o „Armenie Mare", din care să facă parte aproape jumătate din Asia Mică, au adoptat o poziţie ostilă faţă de Turcia. La 24 septembrie 1920, guvernul daşnac a început operaţiile militare împotriva Turciei. La 29 septembrie armata turcă, oprind ofensiva daşnacilor, a trecut la contraofensivă şi din septembrie pînă în noiembrie a ocupat oraşele Sarîkamîş, Kars şi Alexandropol. Guvernul turc a hotărît să profite de politica aventurieră a daşnacilor pentru a cotropi teritoriul Armeniei.

La 11 noiembrie Comisariatul poporului pentru afacerile externe al R.S.F.S.R. şi-a oferit oficiile de mediator între părţile beligerante. Turcia a respins propunerea sovietică, iar guvernul daşnac a preferat să încheie un tratat înrobitor, prin care Armenia era declarată protectorat turc. Tratatul n-a intrat însă în vigoare, pentru că înainte de semnarea lui, la 29 noiembrie, în Armenia a fost proclamată Puterea sovietică, iar guvernul daşnac a fost răsturnat. Guvernul turc încerca să demonstreze că tratatul rămîne în vigoare şi tărăgăna evacuarea trupelor sale din regiunea Alexandropol. Numai după demersul energic al guvernului R.S.F.S.R., la mijlocul lunii mai 1921, trupele turceşti au părăsit această regiune. — *26*.

26 V. I. Lenin se referă la *„Raportul cu privire la sarcinile imediate ale Puterii sovietice"*, prezentat de el la şedinţa din 29 aprilie 1918 a C.E.C. din Rusia (vezi Opere complete, vol. 36, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 253—280). Pentru cuvintele citate de Lenin, vezi lucrarea „Sarcinile imediate ale Puterii sovietice" (op. cit., p. 182). — *28*.

27 Este vorba de rebeliunea contrarevoluţionară a corpului de armată cehoslovac, care a fost organizată de imperialiştii Antantei cu participarea activă a menşevicilor şi a socialiştilor-revoluţionari. Corpul de armată cehoslovac, alcătuit din prizonieri de

www.dacoromanica.ro

război cehi şi slovaci, a fost organizat în Rusia încă înainte de victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie. În vara anului 1918 el număra peste 60 000 de oameni (în Rusia se aflau pe atunci aproape 200 000 de prizonieri cehi şi slovaci). După instaurarea Puterii sovietice, finanţarea acestui corp de armată a fost preluată de statele Antantei, care hotărîseră să-l folosească în lupta împotriva Republicii sovietice. T. Masaryk, liderul naţionaliştilor burghezi cehi şi preşedintele Consiliului naţional cehoslovac, a declarat corpul de armată cehoslovac o parte integrantă a armatei franceze, iar reprezentanţii Antantei au pus problema evacuării lui în Franţa. Guvernul sovietic a consimţit să fie evacuaţi cehoslovacii, însă cu condiţia repatrierii soldaţilor ruşi aflaţi în Franţa. Prin acordul de la 26 martie 1918, corpului de armată cehoslovac i s-a dat posibilitatea de a părăsi Rusia prin Vladivostok, cu condiţia de a preda armamentul. Dar comandamentul contrarevoluţionar al corpului de armată cehoslovac a încălcat în mod perfid acordul încheiat cu guvernul sovietic referitor la predarea armamentului şi, la ordinul imperialiştilor Antantei, a declanşat, la sfîrşitul lunii mai, o rebeliune armată. Guvernele S.U.A., Angliei şi Franţei au pornit pe calea sprijinirii făţişe şi multilaterale a rebeliunii, la care au participat nemijlocit şi ofiţeri francezi. Acţionînd în strînsă legătură cu albgardiştii şi cu chiaburimea, rebelii cehoslovaci au ocupat o mare parte din Ural, din regiunea Volgăi şi din Siberia, restaurînd pretutindeni puterea burgheziei. În regiunile ocupate de rebelii cehoslovaci au fost formate, cu participarea menşevicilor şi a socialiştilor-revoluţionari, guverne albgardiste : la Omsk — „guvernul" Siberiei, la Samara — Comitetul membrilor Adunării constituante etc.

Curînd după izbucnirea rebeliunii, la 11 iunie, Comitetul executiv central al grupurilor comuniste cehoslovace din Rusia a adresat soldaţilor corpului de armată cehoslovac un apel în care demasca caracterul contrarevoluţionar al rebeliunii şi îndemna pe muncitorii şi ţăranii cehi şi slovaci să pună capăt acestei rebeliuni şi să se înroleze în unităţile cehoslovace ale Armatei Roşii. Majoritatea prizonierilor cehi şi slovaci, care nutreau simpatii faţă de Puterea sovietică, nu s-au lăsat influenţaţi de propaganda antisovietică desfăşurată de vîrfurile reacţionare ale corpului de armată cehoslovac. Dîndu-şi seama că fuseseră înşelaţi, mulţi soldaţi s-au retras din rîndurile corpului de armată, refuzînd să lupte împotriva Rusiei Sovietice. Aproape 12 000 de cehi şi slovaci au luptat în rîndurile Armatei Roşii.

În toamna anului 1918, regiunea Volgăi a fost eliberată de către Armata Roşie. Rebelii cehi au fost definitiv înfrînţi o dată cu lichidarea aventurii lui Kolceak. — *28.*

28 Transformarea unor unităţi regulate ale Armatei Roşii în armate ale muncii, pentru a fi folosite în domeniul construcţiei economice, a fost impusă de situaţia care s-a creat pentru Ţara sovietică în perioada răgazului de pace de la începutul anului 1920, cînd în fiecare zi era posibilă o reîncepere a intervenţiei armate

www.dacoromanica.ro

a imperialiştilor. În legătură cu crearea armatelor muncii, V. I. Lenin a arătat în februarie 1920 : „Acum se impune sarcina trecerii de la război la construcţia paşnică în condiţii atît de specifice, încît nu putem demobiliza armata, deoarece trebuie să ţinem seama fie chiar şi de eventualitatea unei ofensive din partea aceleiaşi Polonii sau din partea oricăruia dintre statele pe care Antanta continută să le instige împotriva noastră“ (*V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 40, Bucureşti, Editura politică, ed. a doua, 1966, p. 111). La 15 ianuarie 1920, Consiliul Apărării a adoptat hotărîrea cu privire la transformarea Armatei a 3-a în Armata 1 a muncii şi a constituit Consiliul Armatei 1 a muncii, format din membri ai Consiliului militar-revoluţionar şi reprezentanţi ai Comisariatului poporului pentru aprovizionare, ai Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie, ai Comisariatului poporului pentru agricultură, ai Comisariatului poporului pentru problemele muncii şi ai Consiliului economic superior. La 17 şi 18 ianuarie, problema folosirii unităţilor militare pe frontul economic a fost discutată în Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia. A fost aprobată hotărîrea Consiliului Apărării cu privire la transformarea Armatei a 3-a în Armata 1 a muncii şi adoptată hotărîrea cu privire la pregătirea proiectelor de creare a unor armate ale muncii în regiunile Kuban-Groznîi, Ucraina, Kazan şi Petrograd. La 21 ianuarie, Consiliul Comisarilor Poporului al R.S.F.S.R., de comun acord cu Comitetul revoluţionar al Ucrainei, a adoptat hotărîrea de a crea în regiunea Frontului de sud-vest Armata muncii din Ucraina. La 10 februarie, Consiliul Apărării a hotărît ca Armata a 7-a să poarte denumirea de Armata revoluţionară a muncii din Petrograd. La sfîrşitul lunii ianuarie şi începutul lunii februarie, la munca de construcţie economică au fost atrase Armata de rezervă a Republicii şi unităţi ale Armatei a 2-a, în martie — trupe ale Armatei a 8-a, iar ceva mai tîrziu — cîteva alte mari unităţi. Războiul cu Polonia burghezo-moşierească şi cu Vranghel, care a început atunci, a impus transformarea armatelor muncii în armate combatante. — *28.*

29 Este vorba de „Planul de electrificare a R.S.F.S.R. Raport prezentat la cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor de Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei“ (Moscova, 1920). Această lucrare ştiinţifică colectivă, întocmită de către cei mai renumiţi specialişti şi oameni de ştiinţă, a fost primul plan de stat de perspectivă pentru crearea bazei materiale a socialismului pornind de la electrificarea ţării. Lenin a caracterizat planul GOELRO drept un „al doilea program al partidului“. — *31.*

30 Vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.“, partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 429. — *33.*

31 Lenin se referă la rezoluţia „Cu privire la sarcinile imediate ale construcţiei de partid“, adoptată de cea de-a IX-a Conferinţă

www.dacoromanica.ro

generală a P.C. (b) din Rusia (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 521—528). — *33.*

32 *Conferinţa comitetelor sindicale de la întreprinderile poligrafice din Moscova* a avut loc la 25 noiembrie 1920, în Sala coloanelor a Casei sindicatelor. La lucrările ei au participat peste 2 000 de membri ai sindicatului. V. I. Lenin a prezentat raportul cu privire la situaţia internaţională şi internă a Republicii sovietice şi sarcinile curente ale clasei muncitoare. — *41.*

33 *Adunarea secretarilor de celule din organizaţia de partid Moscova* a avut loc la 26 noiembrie 1920, în Sala coloanelor a Casei sindicatelor. Pe ordinea de zi au figurat următoarele probleme : darea de seamă cu privire la Conferinţa organizaţiei guberniale Moscova a P.C. (b) din Rusia şi raportul ou privire la situaţia militară. La această conferinţă, V. I. Lenin a rostit o cuvîntare despre decretul cu privire la concesiuni, care fusese publicat la 25 noiembrie. — *42.*

34 *Consiliul Comisarilor Poporului (C.C.P.),* în frunte cu V. I. Lenin, a fost constituit la cel de-al II-lea Congres general al Sovietelor, care a avut loc în octombrie 1917. Cîteodată purta denumirea de Marele C.C.P., spre deosebire de Micul C.C.P., care a fiinţat pe lîngă el din decembrie 1917 pînă în 1926, ca o comisie pentru examinarea chestiunilor mărunte şi pregătirea problemelor pentru Marele C.C.P. — *42.*

35 *Tratatul de pace de la Versailles,* cu care s-a încheiat războiul mondial din 1914—1918, a fost semnat la 28 iunie 1919 de S.U.A., Imperiul britanic, Franţa, Italia, Japonia şi statele aliate cu ele, de o parte, şi Germania, de altă parte.

Făcînd o apreciere asupra Tratatului de pace de la Versailles, Lenin a spus : „Este o pace fără pereche, o pace tîlhărească, care pune într-o situaţie de sclavi zeci de milioane de oameni, printre care şi mulţi dintre cei mai civilizaţi" (V. I. Lenin. Opere complete, vol. 41, Bucureşti, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 352). Prin acest tratat se urmărea consfinţirea reîmpărţirii lumii capitaliste în folosul puterilor învingătoare, precum şi crearea unui sistem de relaţii între state care să facă posibilă sugrumarea Rusiei Sovietice şi înfrîngerea mişcării revoluţionare din lumea întreagă. — *43.*

36 Guvernul imperialist al Japoniei, în înţelegere cu cercurile guvernante din America şi Anglia, a pornit în primăvara anului 1918 o intervenţie militară în Extremul Orient, prin care urmărea să cotropească pămînturile sovietice de la răsărit de Baikal. La 5 aprilie 1918 trupele japoneze au debarcat la Vladivostok. După ce au făcut din acest oraş principala lor bază strategică, intervenţioniştii au ocupat Primorie, Sahalinul de nord şi Transbaikalul. Zdrobirea trupelor lui Kolceak de către Armata Roşie la sfîrşitul anului 1919, extinderea masivei mişcări de partizani,

www.dacoromanica.ro

criza economică din anii 1920—1921 în Japonia, care a fost adîncită de contradicţiile japono-americane, au făcut imposibilă rămînerea mai departe a trupelor japoneze pe teritoriul sovietic. În toamna anului 1922, intervenţia japoneză a suferit un eşec total ; la 25 octombrie intervenţioniştii japonezi au părăsit Vladivostokul. — *43.*

37 Lenin se referă la tratativele duse cu Bullitt, care în martie 1919 a venit în Rusia Sovietică pentru a afla în ce condiţii guvernul sovietic ar fi de acord să încheie pace cu aliaţii, precum şi cu guvernele albgardiste care s-au format pe teritoriul Rusiei. Bullitt a transmis o serie de propuneri care porneau de la Wilson, preşedintele S.U.A., şi de la Lloyd George, primul ministru al Marii Britanii.

Guvernul sovietic, care năzuia spre o încheiere cît mai grabnică a păcii, a acceptat să ducă tratative pe baza condiţiilor propuse, aducîndu-le însă amendamente substanţiale (vezi textul proiectului de propunere de pace a ţărilor aliate şi a acelora care li s-au alăturat, elaborat de reprezentantul guvernului S.U.A., Bullitt, şi de guvernul R.S.F.S.R., în culegerea „Documente ale politicii externe a U.R.S.S.", vol. II, Moscova, 1958, p. 91—95).

Curînd după plecarea lui Bullitt din Rusia Sovietică, Kolceak a reuşit să obţină unele succese pe Frontul de răsărit, iar guvernele imperialiste, sperînd că Statul sovietic va fi zdrobit, au renunţat la tratativele de pace. Wilson a interzis publicarea proiectului de acord adus de Bullitt, iar Lloyd George, luînd cuvîntul în parlament, a declarat că în general n-are nici un amestec în tratativele duse cu guvernul sovietic. — *44.*

38 Proiectul de hotărîre a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia a fost adoptat, cu unele adăugiri neînsemnate, la şedinţa din 27 noiembrie 1920 a Biroului Politic. — *46.*

39 *Consiliul Apărării (Consiliul Apărării Muncitoreşti şi Ţărăneşti)* a fost creat printr-o hotărîre a Comitetului Executiv Central al Sovietelor din Rusia la 30 noiembrie 1918. În această hotărîre se arăta că sarcina Consiliului Apărării este aceea de a traduce în fapt decretul C.E.C. din 2 septembrie 1918, prin care Republica sovietică a fost declarată lagăr militar. Consiliul Apărării era un organ extraordinar al Statului sovietic şi înfiinţarea lui a fost dictată de situaţia extrem de grea care se crease în ţară. El dispunea de puteri depline în tot ce priveşte mobilizarea forţelor şi resurselor ţării în interesul apărării. Preşedinte al Consiliului Apărării a fost numit V. I. Lenin.

Hotărîrile Consiliului Apărării erau obligatorii pentru toate departamentele şi instituţiile centrale şi locale, pentru toţi cetăţenii Republicii sovietice. El a fost principalul organ central militar, economic şi de planificare al Republicii în perioada intervenţiei străine şi a războiului civil. Sub controlul lui permanent a

www.dacoromanica.ro

fost pusă activitatea Consiliului militar-revoluţionar şi a altor organe militare.

La începutul lunii aprilie 1920, Consiliul Apărării Muncitoreşti şi Ţărăneşti a fost reorganizat şi a căpătat denumirea de Consiliul Muncii şi Apărării (C.M.A.). Printr-o hotărîre a celui de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, în decembrie 1920, Consiliul Muncii şi Apărării a fost transformat într-o comisie a Consiliului Comisarilor Poporului, a cărei sarcină principală era aceea de a coordona activitatea tuturor departamentelor în domeniul construcţiei economice ; a funcţionat pînă în 1937. — *46*.

40 *Comitetele sărăcimii* au fost instituite prin decretul din 11 iunie 1918 al C.E.C. din Rusia „Cu privire la organizarea şi aprovizionarea sărăcimii satelor". Decretul prevedea că în sarcina acestor comitete intră : evidenţa rezervelor de produse alimentare ale gospodăriilor ţărăneşti ; descoperirea rezervelor şi surplusurilor de produse alimentare ale gospodăriilor chiaburești ; sprijinirea organelor sovietice de aprovizionare la confiscarea acestor surplusuri ; aprovizionarea ţărănimii sărace cu produse alimentare confiscate de la gospodăriile chiaburești ; distribuirea de inventar agricol şi mărfuri industriale etc. În practică însă, activitatea desfăşurată de comitetele sărăcimii îmbrăţişa toate aspectele muncii la sate. De fapt, ele au devenit puncte de sprijin, organe ale dictaturii proletariatului la sate ; organizarea lor a însemnat dezvoltarea în continuare a revoluţiei socialiste la sate. La sfîrşitul anului 1918, comitetele sărăcimii, care îşi îndepliniseră sarcinile ce le fuseseră încredinţate, au fuzionat cu Sovietele săteşti şi de plasă.

În satele din Azerbaidjan, comitetele sărăcimii au apărut după ce Azerbaidjan a fost proclamat republică sovietică socialistă. Hotărîrea cu privire la organizarea lor a fost adoptată de C.C. al P.C. (b) din Azerbaidjan în august 1920. — *46*.

41 *Inspecţia muncitorească-ţărănească (Rabkrin)* a fost creată, din iniţiativa lui V. I. Lenin, în februarie 1920, prin reorganizarea Comisariatului poporului pentru controlul de stat, care a luat fiinţă în primele luni de după instaurarea Puterii sovietice.

Lenin acorda o mare importanţă controlului şi verificării îndeplinirii sarcinilor de sus şi pînă jos. El a elaborat, sub toate aspectele, principiile organizării controlului în Statul sovietic, a urmărit cu atenţie activitatea Rabkrinului, a criticat lipsurile lui şi a luptat cu perseverenţă pentru îmbunătăţirea muncii lui. Mai tîrziu, în ultimele sale articole : „Cum să reorganizăm Rabkrinul" şi „Mai bine mai puţin, dar mai bine", el a prezentat un plan de reorganizare a Rabkrinului. Principiile de bază ale acestui plan constau în a îmbina controlul de partid cu controlul de stat şi în a atrage, pe scară largă, în activitatea lui pe muncitori şi pe ţărani. Lenin considera că în aceasta stă chezăşia unei activităţi rodnice şi izvorul forţei nesecate a partidului şi a statului. Potrivit indicaţiilor lui Lenin, Congresul al XII-lea al P.C. (b) din

www.dacoromanica.ro

Rusia a creat un organ unificat C.C.C. — I.M.Ţ., care avea funcţii de control de partid şi de stat. — *49*.

42 „*Opoziţia muncitorească*“ — grup fracţionist anarho-sindicalist cu caracter antipartinic, în frunte cu A. G. Şleapnikov, S. P. Medvedev, A. M. Kollontai, I. I. Kutuzov, I. H. Lutovinov, ş.a. Acest grup s-a manifestat pentru prima oară sub această denumire demagogică în septembrie 1920, la cea de-a IX-a Conferinţă generală a P.C. (b) din Rusia ; în noiembrie el a păşit pe calea luptei fracţioniste şi a subminării unităţii partidului şi la Conferinţa organizaţiei guberniale Moscova a P.C. (b) din Rusia a organizat o consfătuire separată. „Opoziţia muncitorească“ s-a constituit definitiv în cursul discuţiei cu privire la sindicate din anii 1920—1921. Concepţiile acestui grup erau o expresie a devierii anarho-sindicaliste din partid. Ele şi-au găsit o expunere mai completă într-o broşură a Aleksandrei Kollontai, „Opoziţia muncitorească“, publicată în preajma Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia. Opoziţia propunea ca conducerea economiei naţionale să fie în întregime încredinţată „unui congres general al producătorilor“ grupaţi în sindicate de producţie ; aceştia urmau să aleagă un organ central, care să conducă întreaga economie a ţării. Opoziţia cerea ca toate organele de conducere ale economiei naţionale să fie alese numai de sindicatele respective, iar candidaturile propuse de un sindicat să nu poată fi recuzate de organele de partid sau sovietice. Aceste revendicări însemnau o negare a rolului conducător al partidului şi a dictaturii proletariatului ca principal instrument de construire a socialismului. „Opoziţia muncitorească“ opunea Statului sovietic şi partidului comunist sindicatele, considerînd că cea mai înaltă formă de organizare a clasei muncitoare nu este partidul, ci sindicatele.

Platforma „opoziţiei muncitoreşti“ în ceea ce priveşte problemele interne de partid consta în acuzaţiile calomnioase aduse conducerii partidului, anume că „s-a rupt de masele de partid“, că „subapreciază forţele creatoare ale proletariatului“, că „vîrfurile partidului au degenerat“.

Un timp oarecare „opoziţia muncitorească“ s-a bucurat de un anumit sprijin în rîndurile muncitorilor mai înapoiaţi, care erau cel mai lesne influenţaţi de stihia mic-burgheză. Ea a încercat să profite de oscilările acestei părţi şovăielnice a clasei muncitoare, pentru a-şi satisface interesele sale înguste, fracţioniste. Într-o serie de organizaţii de partid, atît centrale, cît şi locale, „opoziţia muncitorească“ se bucura de simpatie. La Conferinţa din noiembrie 1920 a organizaţiei guberniale Moscova a P.C. (b) din Rusia, platforma ei a întrunit 21% din totalul voturilor, iar la şedinţa fracţiunii comuniste de la cel de-al II-lea Congres general al minerilor din Rusia, care a avut loc la începutul anului 1921 — 30% din voturi. În urma muncii de lămurire, prin care erau demascate lozincile demagogice antipartinice ale opoziţiei, pînă la Congresul al X-lea, rîndurile ei s-au rărit considera-

www.dacoromanica.ro

bil. La acest congres, platforma ei a întrunit mai puţin de 6% din voturi. Congresul a dat lovitura de graţie concepţiilor „opoziţiei muncitoreşti". În rezoluţia „Cu privire la devierea sindicalistă şi anarhistă din partidul nostru", prezentată de V. I. Lenin, se sublinia că concepţiile „Opoziţiei muncitoreşti" nu numai că sînt greşite din punct de vedere teoretic, dar şi „slăbesc în fapt linia călăuzitoare consecventă a partidului comunist, ajută în fapt duşmanilor de clasă ai revoluţiei proletare" („Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 549). Congresul al X-lea al partidului a considerat că propagarea ideilor „opoziţiei muncitoreşti" este incompatibilă cu calitatea de membru al partidului comunist. Rezoluţia cu privire la unitatea partidului, adoptată de congres, cerea dizolvarea imediată a tuturor grupurilor, fără excepţie, care s-au format pe baza unei platforme sau a alteia. După congres, cea mai mare parte din membrii de rînd au rupt orice legătură cu „opoziţia muncitoarească" şi au sprijinit fără rezerve linia partidului. Unele resturi ale opoziţiei însă, în frunte cu Şleapnikov şi Medvedev, au menţinut organizaţia ilegală şi au continuat să desfăşoare propagandă antipartinică, pe care încercau s-o camufleze cu o frazeologie ultrarevoluţionară. În februarie 1922 aceştia au înaintat Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste o „declaraţie a celor 22", care era de fapt o însăilare de calomnii veninoase la adresa partidului. Analizînd cu atenţie „declaraţia celor 22", Comitetul Executiv al Internaţionalei Comuniste a condamnat cu hotărîre acţiunile acestui grup şi l-a avertizat că, dacă îşi va continua activitatea, se va pune în afara rîndurilor Internaţionalei a III-a. Din punct de vedere organizatoric, „opoziţia muncitorească" a fost definitiv zdrobită în 1922, la Congresul al XI-lea al P.C. (b) din Rusia. — *50.*

43 Proiectul scris de V. I. Lenin a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 30 noiembrie 1920. — *51.*

44 Documentul de faţă a stat la baza hotărîrii „Cu privire la Consiliul Muncii şi Apărării", care a fost prezentată, în numele C.E.C. din Rusia şi al Consiliului Comisarilor Poporului, la Congresul al VIII-lea al Sovietelor şi aprobată de el la 29 decembrie 1920.

Comisia economică — comisie pentru organizarea legăturii între toate comisariatele economice — a fost instituită la 26 noiembrie 1920 şi pusă sub preşedinţia lui V. I. Lenin. Ea a elaborat un proiect de reorganizare a Consiliului Muncii şi Apărării, căutînd să mute centrul de greutate al activităţii lui pe sarcinile construcţiei economice. Ulterior, această comisie s-a ocupat de elaborarea unui proiect de hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului „Cu privire la organizarea activităţii comisariatelor economice în conformitate cu hotărîrea «Cu privire la Consiliul

www.dacoromanica.ro

Muncii şi Apărării», adoptată de cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor". După unele modificări redacţionale, acest proiect a fost aprobat la 17 martie 1921 de către Consiliul Comisarilor Poporului ca „Regulament de funcţionare al comisiilor de planificare". — *52.*

45 La 30 noiembrie 1920, Comitetul militar-revoluţionar al Armeniei a trimis un mesaj de salut lui V. I. Lenin cu prilejul instaurării Puterii sovietice în Armenia. Telegrama de faţă a fost trimisă ca răspuns la acest mesaj. — *54.*

46 În nr. 269 din 30 noiembrie 1920 al ziarului „Pravda" a fost publicat textul incomplet al cuvîntării rostite de V. I. Lenin la adunarea secretarilor de celule din organizaţia Moscova a P.C. (b) din Rusia (vezi volumul de faţă, p. 42—45) şi au fost publicate unele teze, expuse în cuvîntare, pe care Lenin nu voia pe atunci să le dea publicităţii, din considerente politice (de pildă, că, în caz de război, întregul utilaj al concesiunilor rămîne statului sovietic, cît şi referirea la organele Cekăi). Greşeala redacţiei a fost îndreptată de I. I. Skvorţov-Stepanov în articolul „Cui nu trebuie să-i acordăm concesiuni", apărut în „Pravda" nr. 274 din 5 decembrie 1920. El scria că organele Cekăi vor urmări ca concesionarii să nu desfăşoare o activitate ostilă Statului sovietic. „Şi este clar că tov. Lenin în cuvîntarea sa, care a fost reprodusă în „Pravda" (nr. 269 din 30 noiembrie) într-un mod prea concis şi cu multe denaturări, s-a referit tocmai la un asemenea caz atunci cînd a pomenit de existenţa organelor Cekăi. Tot aşa, atunci cînd a spus că, în caz de război, toate bunurile ne vor rămîne nouă în virtutea legilor războiului, a vrut să arate — şi pe bună dreptate — că, gîndindu-se la asta, vor dori să capete concesiuni de la noi numai acele grupuri care au ajuns la convingerea că interesele propriilor lor ţări cer să facă negoţ, iar nu să se războiască cu noi". — *56.*

47 Aici şi la pag. 96—97, V. I. Lenin nu citează scrisoarea lui Washington Vanderlip, ci redă doar conţinutul ei. — *63.*

48 *Republica Extremului Orient* a fost creată în aprilie 1920, pe un teritoriu care cuprindea regiunile Transbaikal, Amur, Primorie şi Kamciatka, precum şi Sahalinul de nord. Constituirea acestei republici, care ca formă era un stat burghezo-democratic, dar în fond aplica politica sovietică, corespundea intereselor Rusiei Sovietice, care căuta să-şi asigure un răgaz mai îndelungat pe Frontul de est şi să evite un război cu Japonia. În acelaşi timp, crearea unui stat „tampon" în Extremul Orient era o măsură dictată de împrejurări. După cum a relevat V. I. Lenin, „împrejurările au dus la crearea unui stat-tampon, sub forma Republicii Extremului Orient" (vezi volumul de faţă, p. 97).

După curăţirea teritoriului din Extremul Orient (cu excepţia

www.dacoromanica.ro

Sahalinului de nord) de intervenţionişti şi albgardişti, Adunarea populară a Republicii Extremului Orient a adoptat, la 14 noiembrie 1922, hotărîrea de a se uni cu R.S.F.S.R. — *63*.

49 V. I. Lenin se referă la broşura „Cu privire la concesiuni. Decretul din 23 noiembrie 1920 al Consiliului Comisarilor Poporului. Textul decretului. Obiectivele concesiunilor. Hărţi". Moscova, 1920. — *69*.

50 Este vorba de proiectul unui acord comercial între Marea Britanie şi R.S.F.S.R., care a fost înmînat, la 29 noiembrie 1920, de Wise, ministrul comerţului al Marii Britanii, lui L. B. Krasin, şeful delegaţiei comerciale sovietice la Londra. Tratativele în legătură cu normalizarea relaţiilor economice şi politice, care începuseră în mai 1920, erau tărăgănate, iar cîteodată erau chiar întrerupte din vina guvernului englez. Ele s-au încheiat la 16 martie 1921 prin semnarea unui acord comercial. — *71*.

51 „*Popoarele din Orient*" — revistă lunară, organ al Consiliului de propagandă şi acţiune al popoarelor din Orient. Editarea acestei reviste a fost hotărîtă la primul congres al popoarelor din Orient care a avut loc la Baku între 1 şi 7 septembrie 1920. A apărut un singur număr în octombrie 1920 la Baku, în limbile rusă, turcă, persană şi arabă. — *72*.

52 Lenin se referă la proiectul de lege „Cu privire la măsurile necesare pentru întărirea şi dezvoltarea gospodăriilor ţărăneşti", pe care Consiliul Comisarilor Poporului l-a înaintat Prezidiului C.E.C. din Rusia pentru a fi aprobat la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor. A fost publicat în „Izvestiia" nr. 281 din 14 decembrie 1920.

Acest proiect prevedea o îmbinare a măsurilor de reglementare de către stat a dezvoltării agriculturii cu cointeresarea personală a ţaranilor în ridicarea productivităţii gospodăriilor lor. Proiectul a fost adoptat de către Congres în unanimitate. — *79*.

53 *Conferinţa generală a şefelor de secţii guberniale pentru munca în rîndurile femeilor* a avut loc la Moscova între 1 şi 6 decembrie 1920. La lucrările ei au participat peste 200 de delegate, care reprezentau 5 republici, 65 de gubernii şi 5 regiuni. La conferinţă au fost prezentate raportul cu privire la situaţia internaţională şi internă a ţării, raportul secţiei C.C. cu privire la munca în rîndurile femeilor ; totodată au fost dezbătute probleme privind sarcinile imediate ale secţiilor pentru munca în rîndurile femeilor, precum şi probleme ale protecţiei mamei şi copilului. O atenţie deosebită a fost acordată sarcinilor de producţie, desfăşurării propagandei pe linie de producţie, participării muncitoarelor la activitatea sindicatelor şi a Inspecţiei muncitoreşti-ţărăneşti.

Telefonogramei de salut adresate de V. I. Lenin participantelor la conferinţă i s-a dat citire în şedinţa de la 6 decembrie. — *86*.

www.dacoromanica.ro

54 Proiectul de hotărîre cu privire la reorganizarea Comisariatului poporului pentru învăţămînt, prezentat de V. I. Lenin cu adaugirea punctului 2, a fost adoptat de plenara din 8 decembrie 1920 a C.C. al P.C. (b) din Rusia.

La punctul 2 se spune: „Conducerea muncii Comisariatului Poporului pentru învăţămînt în domeniul organizatoric şi administrativ pe scara întregii ţări, precum şi în însuşi aparatul Comisariatului poporului pentru învăţămînt, este înfăptuită de comisarul poporului numai prin locţiitorul său".

Problema reorganizării muncii Comisariatului poporului pentru învăţămînt a fost pusă de Lenin în noiembrie 1920 (vezi volumul de faţă, p. 394). Necesitatea acestei reorganizări era dictată de faptul că munca şi structura comisariatului nu corespundeau noilor sarcini în domeniul învăţămîntului public, apărute în urma trecerii la construcţia socialistă paşnică. Din iniţiativa lui Lenin, Biroul Politic al C.C. a instituit, la 24 noiembrie 1920, o comisie alcătuită din A. V. Lunacearski (cu dreptul de a fi înlocuit de M. N. Pokrovski), E. A. Litkens şi N. P. Gorbunov (cu dreptul de a fi înlocuit de V. I. Soloviev) pentru elaborarea planului de reorganizare a aparatului acestui comisariat.

Proiectul „Regulamentului de funcţionare a Comisariatului poporului pentru învăţămînt", elaborat de Litkens şi Soloviev, nu l-a satisfăcut pe Lenin. Comunicînd acest lucru într-o scrisoare adresată la 29 noiembrie lui Lunacearski, Vladimir Ilici şi-a expus considerentele sale prealabile cu privire la reorganizarea Comisariatului poporului pentru învăţămînt (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XXXV, p. 179—180).

La plenara din 8 decembrie a C.C. al P.C. (b) din Rusia, „Regulamentul de funcţionare a Comisariatului poporului pentru învăţămînt" a fost discutat, dar n-a fost aprobat. Lenin considera că proiectul de reorganizare generală a Comisariatului poporului pentru învăţămînt trebuie pregătit mai temeinic şi apoi discutat la o consfătuire de partid în legătură cu învăţămîntul public. —

La consfătuirea care a avut loc între 31 decembrie 1920 şi 4 ianuarie 1921, dezbaterile s-au redus la consideraţii generale. În legătură cu aceasta, Lenin a dat indicaţii ca aplicarea rezoluţiilor cu privire la reorganizarea Comisariatului poporului pentru învăţămînt, adoptate de consfătuire (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI, p. 164), să fie suspendată. La 26 ianuarie, plenara C.C. ia din nou în discuţie problema acestui comisariat şi instituie o comisie, în frunte cu Lenin, pentru elaborarea unui proiect de reorganizare generală. De aici înainte Lenin începe să se ocupe intens cu studiul problemelor legate de reorganizarea acestui comisariat. La 28 ianuarie, într-o scrisoare adresată membrilor colegiului Comisariatului poporului pentru învăţămînt, Lenin cere să i se trimită de urgenţă materiale în legătură cu şcolile de toate categoriile, precum şi textul legilor în vigoare (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XXXV, p. 211—212). În Arhiva centrală de partid

www.dacoromanica.ro

a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează următorul document al lui Lenin :

„Decret cu privire la ucenicie : 29. VII. 1920 (nr. 70, p. 325) ; *Regulamentul şcolii unice a muncii.* 16. X. 1918 (Colecţia de legi nr. 74, p. 812) ;

Direcţia generală a învăţămîntului profesional. 29.I.1920 (nr. 6, p. 41)".

Pe cît se vede, e vorba de o listă de materiale cerute de Lenin sau care i-au fost trimise lui.

La 20 şi 31 ianuarie şi la 2 februarie au avut loc şedinţele Comisiei sub preşedinţia lui Lenin. Comisia a ajuns la concluzia că reorganizarea Comisariatului poporului pentru învăţămînt nu trebuie să se reducă la adoptarea unui regulament. Lenin considera că e nevoie şi de directive politice, după care să se orienteze lucrătorii comunişti din acest comisariat atunci cînd e vorba de îndreptarea unor hotărîri greşite adoptate de consfătuirea de partid pentru problemele învăţămîntului. La propunerea lui Lenin, la 2 februarie Biroul Politic al Comitetului Central a acordat comisiei dreptul de a da, în numele Comitetului Central, directive colegiului Comisariatului poporului pentru învăţămînt. La 5 februarie, în nr. 25 al ziarului „Pravda" au fost publicate „Directivele Comitetului Central către lucrătorii comunişti din Comisariatul poporului pentru învăţămînt", scrise de Lenin (vezi volumul de faţă, p. 333—335).

La 11 februarie, Consiliul Comisarilor Poporului a aprobat „Regulamentul de funcţionare a Comisariatului poporului pentru învăţămînt", care a fost elaborat de membrii comisiei şi redactat de Lenin. El a fost publicat în nr. 33 din 15 februarie al ziarului „Izvestiia C.E.C. din Rusia" şi, pe baza lui, în cursul anului 1921 a fost înfăptuită reorganizarea acestui comisariat. — *89.*

55 Prezentul document a fost inclus în textul hotărîrii adoptate de plenara din 20 decembrie 1920 a C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la crearea unui organ special de presă pentru problemele de producţie. — *91.*

56 *Al VIII-lea Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, ostaşilor roşii şi cazacilor din Rusia* a avut loc la Moscova între 22 şi 29 decembrie 1920. Prin componenţa sa, el a fost cel mai numeros dintre toate congresele de pînă atunci ale Sovietelor : la lucrările lui au participat 2 537 de delegaţi, dintre care 1 728 cu vot deliberativ şi 809 cu vot consultativ. Componenţa pe partide a delegaţilor era : comunişti — 91,7%, simpatizanţi — 2,7%, fără partid — 3,9%, menşevici — 0,3%, bundişti — 0,3%, socialişti-revoluţionari de stînga — 0,15%, anarhişti — 0,15%, membri ai altor partide — 0,8%. O asemenea componenţă a congresului constituia o dovadă concretă a creşterii prestigiului partidului comunist şi ea arăta în mod vădit că partidele mic-burgheze, care se demascaseră în faţa poporului

www.dacoromanica.ro

ca partide contrarevoluționare antisovietice, din punct de vedere politic mergeau spre pieire.

Congresul a avut loc într-o perioadă cînd războiul împotriva intervenției militare străine și a forțelor contrarevoluționare interne se încheia cu succes și cînd frontul economic devenise „preocuparea cea mai importantă, preocuparea principală" (vezi volumul de față, p. 142). Pe ordinea de zi figurau următoarele probleme : raportul de activitate al Comitetului Executiv Central din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului ; electrificarea Rusiei, refacerea industriei și a transporturilor, dezvoltarea producției agricole și sprijinirea gospodăriei țărănești, îmbunătățirea activității organelor sovietice și lupta împotriva birocratismului. Principalele probleme de pe ordinea de zi au fost în prealabil discutate la ședințele fracțiunii P.C. (b) din Rusia. Pentru o analiză aprofundată și multilaterală a problemelor au fost instituite, de către congres, trei comisii : industrială, agricolă și de construcție sovietică.

Lucrările congresului s-au desfășurat sub conducerea directă a lui V. I. Lenin. La ședința plenară din 22 decembrie el a prezentat raportul de activitate al C.E.C. din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului, iar la cea din 23 decembrie a rostit cuvîntul de încheiere la raport. În afară de aceasta, el a luat de șase ori cuvîntul la ședințele fracțiunii comuniste de la congres (la 21, 22, 24 și 27 decembrie) în problema concesiunilor și în cadrul discuțiilor pe marginea proiectului de lege cu privire la măsurile necesare pentru întărirea și dezvoltarea gospodăriilor țărănești.

La raportul de activitate al C.E.C. din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului, prezentat de Lenin, congresul a adoptat, cu o imensă majoritate de voturi, o rezoluție în care aprobă activitatea guvernului. Încercarea reprezentanților partidelor micburgheze, care făceau declarații antisovietice, de a face să fie votat proiectul lor de rezoluție a primit o ripostă unanimă din partea delegaților la congres.

Cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor a adoptat planul de electrificare a țării (planul GOELRO), întocmit din inițiativa lui Lenin și după indicațiile date de el. Acesta a fost primul plan economic de perspectivă al Statului sovietic, pe care Lenin l-a calificat drept un „al doilea program al partidului". Rezoluția adoptată la raportul lui G. M. Krjijanovski a fost scrisă de Lenin (vezi volumul de față, p. 205—206).

Una din principalele probleme de pe ordinea de zi a congresului a fost proiectul de lege cu privire la măsurile necesare pentru întărirea și dezvoltarea gospodăriilor țărănești, adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 14 decembrie 1920. Subliniind importanța acestui proiect, Lenin spunea că în jurul lui „se grupează, ca în jurul unui focar, sute de hotărîri și de proiecte de lege ale Puterii sovietice" (vezi volumul de față, p. 153). Principalele teze ale proiectului de lege au fost discutate, cu participarea lui V. I. Lenin, la

www.dacoromanica.ro

consfătuirea neoficială din 22 decembrie a țăranilor fără partid, delegați la congres, precum și la 24 și 27 decembrie în cadrul fracțiunii P.C. (b) din Rusia (vezi volumul de față, p. 185—204, 400—405). Proiectul a fost adoptat în unanimitate de către congres.

Trecerea la construcția pașnică făcea să fie necesare îmbunătățirea și reorganizarea întregului aparat sovietic. Congresul a adoptat o amplă hotărîre cu privire la construcția sovietică, prin care erau reglementate relațiile dintre organele centrale și cele locale ale puterii și administrației de stat. Un loc important în lucrările congresului l-au ocupat problemele reorganizării întregului sistem de conducere a economiei naționale potrivit cu noile sarcini economice. Congresul a aprobat noul regulament de funcționare al Consiliului Muncii și Apărării.

Congresul al VIII-lea al Sovietelor a instituit ordinul „Steagul Roșu al Muncii", ca semn de distincție pentru abnegație, inițiativă, sîrguință și spirit de organizare în îndeplinirea sarcinilor economice. — *93.*

57 În seara zilei de 21 decembrie 1920, la o ședință a fracțiunii P.C. (b) din Rusia de la cel de-al VIII Congres general al Sovietelor, care a avut loc în Sala coloanelor a Casei sindicatelor, V. I. Lenin a prezentat un raport cu privire la concesiuni și a rostit respectivul cuvînt de încheiere.

Fracțiunea a ținut ședință în ajunul deschiderii congresului. Ea a discutat ordinea de zi a congresului și modul în care urmau să se desfășoare lucrările. A fost adoptată hotărîrea ca „Raportul Comitetului Executiv Central din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la politica externă și internă" (vezi volumul de față, p. 133—167), raportul „Cu privire la dezvoltarea agriculturii și sprijinirea gospodăriilor țărănești" și cel „Cu privire la îmbunătățirea activității organelor sovietice centrale și locale și lupta împotriva birocratismului" să fie în prealabil discutate la ședințele fracțiunii. — *95.*

58 Pe cît se pare, V. I. Lenin se referă la culegerea „Golgota roșie", consacrată memoriei celor căzuți victime agresorilor japonezi. — *97.*

59 La 26 mai 1919, Consiliul suprem al Antantei a adresat lui Kolceak o notă semnată de Wilson, Lloyd George, Clemenceau, Orlando și Saiondzi, în care se spunea că Antanta este dispusă să-l recunoască și să-l ajute cu echipament, alimente și muniții, pentru ca să devină cîrmuitor al întregii Rusii. La rîndul lor, aliații îi cereau să îndeplinească și el anumite condiții: după ocuparea Moscovei să convoace o Adunare constituantă, să recunoască independența Poloniei și a Finlandei; în caz că nu va putea să reglementeze relațiile cu Estonia, Letonia, Lituania, regiunile caucaziene și transcaucaziene, să supună această chestiune spre rezolvare Ligii Națiunilor, iar pînă atunci să considere aceste teritorii drept autonome ș.a.m.d. În scrisoarea sa de răspuns adresată Consiliului suprem al Antantei, Kolceak se declara de

www.dacoromanica.ro

acord cu o serie de condiţii puse de aliaţi. La 12 iulie, Anglia, Franţa, S.U.A. şi Italia au declarat că răspunsul lui Kolceak este satisfacător şi au confirmat încă o dată hotărîrea lor de a-l sprijini. — *99.*

60 „*Comitetele de acţiune*" („*Consiliile de acţiune*"), create de muncitorii englezi pentru a împiedica intrarea Angliei în război împotriva Rusiei Sovietice, au început să ia fiinţă pe la începutul lunii august 1920. Pe la sfîrşitul acestei luni erau în Anglia peste 150 de organizaţii de acest fel, iar în timp de o lună numărul lor s-a dublat. Un rol însemnat în organizarea „Comitetelor de acţiune" a avut Partidul Comunist din Marea Britanie. Sub presiunea mişcării revoluţionare de masă, „Comitetul de acţiune" central, care avea în frunte pe liderii oportunişti ai trade-unionurilor şi ai Partidului laburist, a fost nevoit să ia atitudine împotriva politicii antisovietice duse de guvern. Dar atunci cînd guvernul, speriat de creşterea avîntului revoluţionar, a renunţat la războiul cu Rusia Sovietică, Comitetul s-a abţinut de la o desfăşurare mai amplă a luptei şi a început să restrîngă activitatea organizaţiilor locale. Aceasta a dus la subminarea muncii „Comitetelor de acţiune" şi la slăbirea mişcării ; la începutul anului 1921 aceste comitete şi-au încetat existenţa. — *104.*

61 Este vorba de condiţiile de primire în Internaţionala Comunistă, adoptate la 6 august 1920 de către cel de-al II-lea Congres al Cominternului. Aceste condiţii au fost în prealabil discutate în cadrul unei comisii alese de congres. Din această comisie făceau parte reprezentanţi ai partidelor comuniste din Rusia, Germania, Bulgaria, S.U.A., Ungaria, Austria, Olanda, ai organizaţiei „Muncitorii industriali ai lumii" din Irlanda, ai aripii de stînga a Partidului social-democrat din Elveţia şi ai grupului comunist din Franţa. La lucrările acestei comisii a participat îndeaproape şi V. I. Lenin. La baza lucrărilor ei au stat tezele lui Lenin „Condiţiile de primire în Internaţionala Comunistă" (vezi Opere complete, vol. 41, Bucureşti, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 204—210, 211). La 29 iulie comisia a supus aceste teze spre dezbatere congresului. — *106.*

62 Lenin se referă la *primul Congres al popoarelor din Orient*, care a avut loc între 1 şi 7 septembrie 1920 la Baku. La acest congres au luat parte 1 891 de delegaţi, care reprezentau 37 de naţionalităţi (din Caucaz, Asia Centrală, Afganistan, Egipt, India, Iran, China, Coreea, Siria, Turcia, Japonia şi din alte ţări). Din delegaţii veniţi la congres două treimi (1 273 de delegaţi) erau comunişti. În ajunul deschiderii congresului, la 31 august, a avut loc adunarea solemnă a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor, ostaşilor roşii şi marinarilor din Baku şi a Congresului sindicatelor din Azerbaidjan, care a salutat pe delegaţii veniţi la congres. Congresul a fost salutat şi de reprezentanţii unor partide comuniste

www.dacoromanica.ro

din Europa şi America : Belá Kun (Ungaria), Thomas Quelch (Anglia), John Reed (S.U.A.) şi alţii.

Congresul popoarelor din Orient a dezbătut următoarele probleme : 1) Situaţia internaţională şi sarcinile popoarelor muncitoare din Orient ; 2) Problema naţională şi cea colonială ; 3) Problema agrară ; 4) Sovietele în Orient ; 5) Problema organizatorică ş.a. Pentru pregătirea materialelor, la congres au fost create patru comisii : pentru problema agrară, pentru problema naţională şi cea colonială, pentru problema construcţiei sovietice şi pentru problema organizatorică.

Congresul popoarelor din Orient a aderat la hotărîrile adoptate de Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste şi, pe baza lor, a elaborat o serie de rezoluţii. El a hotărît să publice un apel către popoarele din Orient, pe care să le cheme la luptă împotriva colonialiştilor, şi apelul către oamenii muncii din Europa, America şi Japonia, pe care să-i cheme să sprijine mişcarea de eliberare a popoarelor din Orient. În vederea aplicării hotărîrilor adoptate, congresul a creat un organ permanent pe lîngă Comitetul Executiv al Internaţionalei Comuniste : Consiliul de propagandă şi acţiune al popoarelor din Orient.

Vorbind despre Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste şi despre primul Congres al popoarelor din Orient, V. I. Lenin a subliniat : „Acestea au fost congrese internaţionale, care i-au unit pe comunişti şi au demonstrat că în toate ţările civilizate şi în toate ţările înapoiate din Orient steagul bolşevic, programul bolşevismului, modul de a acţiona al bolşevicilor reprezintă pentru muncitorii din toate ţările civilizate şi pentru ţăranii din ţările coloniale înapoiate steagul salvării, steagul luptei ; că în cursul acestor trei ani Rusia Sovietică într-adevăr nu numai că i-a respins pe toţi acei care au încercat s-o sugrume, dar şi-a cîştigat şi simpatia oamenilor muncii din întreaga lume..“ (Opere complete, vol. 41, Bucureşti, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 356—357). — *106.*

63 *Liga Naţiunilor* — organizaţie internaţională creată în 1919 la Conferinţa de pace de la Paris de către puterile învingătoare în primul război mondial, care, deşi proclamau formal ca scop al Ligii promovarea colaborării internaţionale şi menţinerii păcii şi securităţii internaţionale, în realitate urmăreau păstrarea cuceririlor teritoriale şi a raportului de forţe existent la încheierea păcii. Pactul de constituire a Ligii Naţiunilor a fost semnat iniţial de 44 de state, printre care şi România. Deşi S.U.A. au fost unul dintre iniţiatorii Ligii Naţiunilor, ele nu au semnat pactul, deoarece nu au ratificat tratatul de la Versailles, a cărui parte integrantă a fost pactul Ligii Naţiunilor. În 1934 au părăsit Liga Naţiunilor Japonia şi Germania, care adoptaseră o orientare făţiş agresivă în politica lor. În acelaşi an, U.R.S.S. a intrat în Ligă spre a folosi orice posibilitate de a frîna agresiunea. Nicolae Titulescu, reprezentantul permanent al României în anii 1928—1932, ales de două ori (în 1930 şi 1931) preşedinte al

www.dacoromanica.ro

Adunării Ligii Naţiunilor, a luptat şi pentru orientarea Ligii pe un făgaş constructiv şi adoptarea unor măsuri eficace împotriva agresiunii. Datorită politicii statelor imperialiste, Liga Naţiunilor n-a constituit o piedică în calea agresorilor şi a dezlănţuirii celui de-al doilea război mondial; ea şi-a încetat de fapt activitatea în 1940 şi a fost dizolvată în 1946. — *107.*

64 *Spartachiştii* — membrii organizaţiei revoluţionare a social-democraţilor de stînga din Germania, înfiinţată la începutul primului război mondial de către K. Liebknecht, R. Luxemburg, F. Mehring, C. Zetkin, J. Marchlewsky, L. Ioghihes (Tyszka) şi W. Pieck. Spartachiştii au desfăşurat activitate de propagandă revoluţionară în sînul maselor, au organizat ample acţiuni împotriva războiului, au condus o serie de greve, au demascat caracterul imperialist al războiului mondial şi trădarea comisă de liderii oportunişti ai social-democraţiei. Totuşi, într-o serie de probleme teoretice şi politice de cea mai mare importanţă au comis greşeli serioase. Lenin a criticat în repetate rînduri greşelile social-democraţilor de stînga din Germania, ajutîndu-i să adopte o poziţie justă (vezi, de pildă, lucrările „Broşura lui Junius", „Programul militar al revoluţiei proletare", în Opere complete, vol. 30, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 1—16, 133—145).

În aprilie 1917, spartachiştii au intrat în Partidul social-democrat independent din Germania, de orientare centristă, însă şi-au păstrat independenţa lor organizatorică. În noiembrie 1918, în timpul revoluţiei din Germania, spartachiştii au constituit „Uniunea Spartacus" şi, publicînd la 14 decembrie 1918 un program propriu, au rupt cu „independenţii". La congresul de constituire, care a avut loc între 30 decembrie 1918 şi 1 ianuarie 1919, spartachiştii au înfiinţat Partidul Comunist din Germania. — *108.*

65 Decretul Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la concesiuni, hărţile concesiunilor forestiere, agricole şi miniere, precum şi o serie de articole scrise de lucrători sovietici cu funcţii de conducere au fost publicate în 1921, în limba germană, în nr. 1—2 al revistei „Russische Korrespondenz". — *110.*

66 Este vorba de adunarea din 6 decembrie 1920 a activului organizaţiei Moscova a P.C. (b) din Rusia. — *115.*

67 *Suharevka* — piaţă din Moscova, situată în jurul turnului Suharev, construit în anul 1692, pe vremea lui Petru I. În anii intervenţiei militare străine şi ai războiului civil a fost un centru de speculă. De atunci Suharevka a devenit un sinonim al comerţului „liber", particular. În decembrie 1920, Sovietul din Moscova a adoptat hotărîrea de a închide această piaţă. În anii n.e.p.-ului, ea a apărut din nou şi a dăinuit pînă în 1932, cînd a fost închisă definitiv. În 1934 turnul Suharev a fost demolat, pentru că împiedica circulaţia.

www.dacoromanica.ro

Astăzi, pe teritoriul fostei pieţe Suharevka se află Piaţa colhoznică. — *118.*

68 Potrivit hotărîrii plenarei din 8 decembrie 1920 a C.C. al P.C. (b) din Rusia, Congresul al X-lea urma să fie convocat în februarie 1921. În ianuarie Comitetul Central, dînd urmare cererii organizaţiilor locale, a luat hotărîrea ca congresul să se ţină în martie. — *124.*

69 La 10 august 1920, guvernul Franţei a declarat oficial că-l recunoaşte pe Vranghel drept „cîrmuitor al Sudului Rusiei" şi a numit ca reprezentant diplomatic pe lîngă „guvernul" lui pe de Martel, care pînă atunci fusese reprezentant al Franţei pe lîngă Kolceak, iar apoi pe lîngă guvernele burgheze din Caucaz. — *134.*

70 Tratatul cu privire la stabilirea relaţiilor de prietenie între R.S.F.S.R. şi Persia a fost semnat la 26 februarie 1921 la Moscova, cu toate piedicile puse de cercurile guvernante engleze. El se întemeia pe principiile coexistenţei paşnice şi ale colaborării între state, şi anume pe egalitate, respectarea suveranităţii, neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc. Prin acest tratat erau anulate toate acordurile încheiate de Rusia ţaristă cu Persia şi state terţe, care prejudiciau interesele suverane ale poporului iranian. Persiei îi erau restituite toate concesiunile pe care le obţinuse Rusia ţaristă pe teritoriul ei. Guvernul sovietic renunţa la orice drepturi asupra împrumuturilor acordate Persiei de guvernul ţarist. O importanţă deosebită aveau acele articole din tratat prin care ambele părţi se obligau să nu admită formarea sau existenţa pe teritoriul lor a unor organizaţii sau grupuri avînd drept scop lupta împotriva Rusiei sau a Persiei. Acesta a fost primul tratat bazat pe egalitate în drepturi încheiat de Persia. — *137.*

71 *Biroul central de propagandă pe linie de producţie de pe lîngă C.C.S. din Rusia* a fost înfiinţat în urma unei hotărîri adoptate, la 8 decembrie 1920, de C.C. al P.C. (b) din Rusia. Din acest birou făceau parte reprezentanţi ai C.C. al P.C. (b) din Rusia, ai C.C.S. din Rusia, ai Consiliului economic superior, ai Comitetului general pentru educaţia politică, ai Direcţiei generale a învăţămîntului profesional şi ai Comisariatului poporului pentru agricultură. La 21 ianuarie 1921, Biroul Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia a aprobat regulamentul de funcţionare a acestui birou, în care erau definite ţelurile şi sarcinile organelor de propagandă pe linie de producţie, atît ale celor centrale, cît şi ale celor locale, precum şi structura lor. Acestui Birou central îi revenea misiunea de a elabora un plan general de activitate, de a conduce şi controla activitatea de agitaţie şi propagandă pe linie de producţie desfăşurată de către diferite organe şi instituţii. — *147.*

72 *Ordinul nr. 1 042* a fost emis de Direcţia generală a căilor de comunicaţie la 22 mai 1920. În acest ordin era vorba de repararea

www.dacoromanica.ro

locomotivelor distruse în timpul războiului mondial şi al războiului civil. Ordinul fixa un termen de patru ani şi jumătate, cu începere de la 1 iulie 1920, în cursul căruia procentul de locomotive aflate la revizie trebuia să se reducă de la 60 la 20. — *158.*

73 Este vorba de broşura lui S. I. Gusev „Un plan economic unic şi un aparat economic unic", publicată în preajma celui de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. Broşura lui precedentă „Probleme actuale ale construcţiei economice (Cu privire la tezele C.C. al P.C. din Rusia)" apăruse înainte de Congresul al IX-lea al partidului. În raportul prezentat la acest congres, la 29 martie 1920, Lenin a făcut aprecieri pozitive în legătură cu această broşură (vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 40, Bucureşti, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 267—268). — *160.*

74 La invitaţia ţăranilor din satul Kaşino, plasa Iaropol, judeţul Volokolamsk, gubernia Moscova, în ziua de 14 noiembrie 1920, V. I. Lenin, împreună cu N. K. Krupskaia, a luat parte la inaugurarea unei centrale electrice. El a stat de vorbă cu ţăranii şi, la mitingul care a avut loc aici, a rostit o cuvîntare despre situaţia internaţională şi despre importanţa pe care o prezintă electrificarea pentru economia naţională. V. I. Lenin şi N. K. Krupskaia s-au fotografiat împreună cu un grup de ţărani din satul Kaşino care au participat la acest miting. — *165.*

75 Cuvîntarea rostită de V. I. Lenin în seara zilei de 22 decembrie 1920, la şedinţa fracţiunii P.C. (b) din Rusia de la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor, era un răspuns la intervenţiile din cadrul discuţiilor purtate de membrii acestei fracţiuni pe marginea „Raportului Comitetului Executiv Central din Rusia şi al Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la politica externă şi internă". — *168.*

76 *Nota lui Curzon* a fost prilejuită de succesele repurtate de Armata Roşie, care în vara anului 1920 a alungat pe cotropitorii albgardişti polonezi din Ucraina şi din Belorusia. Trupele sovietice, desfăşurînd ofensiva, au ajuns pînă aproape de Lvov şi de Varşovia ; armata poloneză era pe punctul de a fi complet zdrobită. Pentru a împiedica înaintarea Armatei Roşii şi a preveni o prăbuşire posibilă a Poloniei panilor şi zdrobirea lui Vranghel, guvernul Angliei a trimis, la 11 iulie 1920, Uniunii Sovietice o notă semnată de ministrul de externe Curzon. Nota conţinea cererea ultimativă de a opri ofensiva Armatei Roşii, de a încheia un armistiţiu cu Polonia şi de a înceta războiul împotriva lui Vranghel. În această notă se făcea propunerea de a stabili graniţa de stat dintre Polonia şi Rusia Sovietică pe aşa-zisa „linie Curzon", care urma să treacă cam pe la 50 km est de Grodno, prin Nemirov şi Brest-Litovsk, spre Peremîşl şi Carpaţi. Guvernul englez îşi oferea oficiile de mediator şi, în numele Consiliului suprem al Antantei, ameninţa că, în caz de respingere a ultima-

www.dacoromanica.ro

tumului, va acorda Poloniei ajutor „cu toate mijloacele de care dispune".

În nota sa de răspuns, care a fost întocmită pe baza propunerilor lui V. I. Lenin, guvernul sovietic a respins în mod categoric mediaţia lui Curzon şi a insistat ca tratativele să fie purtate direct cu Polonia. Guvernul sovietic şi-a exprimat protestul său împotriva încercărilor întreprinse de Antantă de a anexa Crimeea şi a declarat că acceptă să garanteze securitatea personală a lui Vranghel şi a trupelor lui numai cu condiţia unei capitulări imediate, fără rezerve. — *170.*

77 Este vorba de numărul funcţionarilor din toate instituţiile administrative, economice şi culturale care se aflau pe atunci în subordinea Sovietului din Moscova. — *171.*

78 Pe cît se pare, V. I. Lenin se referă la următorul pasaj din „Programul Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia", „În întreaga sa muncă la sate, P.C. (b) din Rusia se sprijină, ca şi pînă acum, pe păturile proletare şi semiproletare ale satului, le organizează, în primul rînd, într-o forţă de sine stătătoare, creînd celule de partid la sate, organizaţii ale sărăcimii, sindicate de tip special ale proletarilor şi semiproletarilor satului etc., apropiindu-le prin toate mijloacele de proletariatul orăşenesc şi smulgîndu-le de sub influenţa burgheziei săteşti şi a intereselor de mici proprietari" („Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 438). — *177.*

79 V. I. Lenin se referă la următorul pasaj din „Programul Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia": „Participarea sindicatelor la conducerea economiei şi atragerea de către ele a maselor largi la această conducere este totodată principalul mijloc de luptă împotriva birocratizării aparatului economic al Puterii sovietice şi permite să se organizeze un control cu adevărat al poporului asupra rezultatelor producţiei" („Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 435). — *178.*

80 La 22 decembrie 1920, V. I. Lenin a participat la consfătuirea neoficială a ţăranilor fără partid, delegaţi la Congresul al VIII-lea al Sovietelor, care a fost organizată, la cererea lui, de preşedintele C.E.C. din Rusia, M. I. Kalinin. Consfătuirea era consacrată unei discutări prealabile a decretului cu privire la întărirea şi dezvoltarea agriculturii, adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 14 decembrie şi pus în discuţia congresului. Lenin, care a urmărit cu mare atenţie dezbaterile, a făcut scurte însemnări despre cele spuse de vorbitori (vezi volumul de faţă, p. 400—405). — *181.*

81 Este vorba de organizaţia internaţională creată de liderii oportunişti şi alcătuită din partidele şi grupurile socialiste centriste, care,

www.dacoromanica.ro

sub presiunea maselor revoluționare, s-au retras din Internaționala a II-a. Această uniune, cunoscută sub denumirea de „Internaționala a II1/2“ sau „Internaționala de la Viena“ (denumirea oficială „Uniunea internațională a partidelor socialiste“), s-a constituit la Conferința de la Viena din februarie 1921. Criticînd în vorbe Internaționala a II-a, liderii Internaționalei a II1/2 promovau, de fapt, în toate problemele mai importante ale mișcării proletare o politică oportunistă scizionistă în rîndurile clasei muncitoare, iar uniunea creată de ei căutau s-o folosească drept mijloc de contracarare a influenței crescînde a comuniștilor asupra maselor muncitorești. „Domnii din Internaționala a II1/2, care doresc să se numească revoluționari, se dovedesc a fi în fapt, în fiecare situație serioasă, niște contrarevoluționari, căci lor le este frică de distrugerea prin violență a vechiului aparat de stat și n-au încredere în forțele clasei muncitoare“ (*V. I. Lenin*, Opere, vol. 33, București, E.S.P.L.P. 1957, p. 5).

În mai 1923, Internaționalele a II-a și a II1/2 s-au unit, formînd așa-zisa Internațională Muncitorească Socialistă. — *181.*

82 Ședința din dimineața zilei de 24 decembrie 1920 a fracțiunii P.C. (b) din Rusia de la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor a fost consacrată problemei refacerii agriculturii, care reprezenta una dintre problemele centrale înscrise pe ordinea de zi a congresului. Proiectul de lege „Cu privire la măsurile necesare pentru întărirea și dezvoltarea gospodăriilor țărănești“, adoptat la 14 decembrie de Consiliul Comisarilor Poporului și prezentat congresului spre examinare, a stîrnit un mare interes.

După o analiză preliminară în ședința fracțiunii, proiectul de lege a fost prezentat la ședința plenară a congresului, iar apoi transmis spre studiere comisiei agricole, care a introdus în el o serie de amendamente și completări. Proiectul, astfel modificat în comisie, a fost din nou dezbătut în ședințele din 25 și 27 decembrie ale fracțiunii. Numai după această dezbatere amănunțită și aprofundată el a fost adoptat de congres în ziua de 28 decembrie. — *185.*

83 Lenin se referă la o teză formulată de el în raportul cu privire la munca la sate, prezentat la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia la 23 martie 1919 : „*Violența față de țărănimea mijlocașă este cel mai mare rău*“ (V. I. Lenin. Opere complete, vol. 38, București, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 198). — *185.*

84 Lenin se referă la legea socializării pămîntului, adoptată, la 18 (31) ianuarie 1918, de către cel de-al III-lea Congres general al Sovietelor din Rusia și publicată la 19 februarie în nr. 28 al ziarului „Izvestiia C.E.C. din Rusia“. În articolul 6 se spune : „Întregul inventar agricol viu și mort proprietate particulară trece, fără nici o răscumpărare, din gospodăriile care nu sînt bazate pe muncă proprie, la dispoziția — în funcție de importanța

www.dacoromanica.ro

lor — a secţiilor agrare ale Sovietelor judeţene, guberniale sau a Sovietului federal". — *188.*

85 Cu prilejul discutării proiectului de rezoluţie al celui de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor „Cu privire la măsurile necesare pentru întărirea şi dezvoltarea gospodăriilor ţărăneşti", fracţiunea comunistă de la congres s-a pronunţat pentru scoaterea punctelor referitoare la premierea personală a gospodarilor individuali. La 27 decembrie 1920, plenara Comitetului Central, examinînd această problemă, a constatat că fracţiunea de la congres a adoptat o hotărîre greşită şi a propus ca ea să fie reexaminată. Plenara a adoptat proiectul de hotărîre propus de V. I. Lenin, în care erau stabilite condiţiile şi principiile de premiere a gospodarilor individuali (vezi volumul de faţă, p. 208). Plenara l-a însărcinat pe Lenin să prezinte în faţa fracţiunii un referat în acest sens. După ce a ascultat expunerea lui, fracţiunea a anulat hotărîrea ei anterioară. — *193.*

86 *Ordinul „Steagul Roşu al Muncii"* a fost instituit, printr-o hotărîre a celui de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor, ca o distincţie pentru grupuri de oameni ai muncii sau cetăţeni izolaţi care au dat dovadă de abnegaţie, spirit de iniţiativă, sîrguinţă şi aptitudini organizatorice în îndeplinirea sarcinilor economice. — 197.

87 Este vorba de Eremin, delegat la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. — *199.*

88 După ce V. I. Lenin şi-a rostit cuvîntarea sa la şedinţa fracţiunii P.C. (b) din Rusia de la cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor (vezi volumul de faţă, p. 193—198), au început dezbaterile. Ostaşul roşu Eremin, ţăran mijlocaş, luînd cuvîntul, a încercat să demonstreze că, oricum, chiaburii tot vor reuşi să le ia săracilor caii şi inventarul agricol. El a dat următorul exemplu : în judeţul Kozlov din gubernia Tambov, nişte ţărani săraci, neavînd ce mînca, au fost nevoiţi să-şi vîndă caii chiaburilor pe cîte 5 puduri de cereale. — *200.*

89 Vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 483. — *204.*

90 Aici, V. I. Lenin răspunde la o întrebare ce i-a fost pusă după cuvîntarea rostită la şedinţa fracţiunii P.C. (b) din Rusia de la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor. Cel ce a pus întrebarea şi-a exprimat bănuiala că hotărîrea adoptată de plenara Comitetului Central (vezi adnotarea 85) trebuie să conţină niscai greşeli serioase din moment ce a fost nevoie de prestigiul lui V. I. Lenin pentru a o apăra. — *204.*

91 Punctele cu privire la premierea gospodarilor individuali au fost adoptate la 27 noiembrie 1920 de plenara Comitetului Central

www.dacoromanica.ro

şi au intrat în rezoluţia „Cu privire la măsurile necesare pentru întărirea şi dezvoltarea gospodăriilor ţărăneşti", adoptată de cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. — *208*.

92 Este vorba de insurecţia armată care a avut loc la Moscova în decembrie 1905, în timpul primei revoluţii ruse. După exemplul Moscovei, în decembrie 1905 şi în ianuarie 1906 au izbucnit insurecţii armate într-o serie de alte localităţi : Nijni Novgorod, Rostov pe Don, Novorossiisk, Donbass, Ekaterinoslav, Perm (Motoviliha), Ufa, Krasnoiarsk, Cita. Mari acţiuni armate au avut loc în Transcaucazia, în Polonia, în Ţinutul baltic şi în Finlanda. Dar toate aceste insurecţii izolate au fost înăbuşite cu cruzime de către guvernul ţarist.

Insurecţia armată din decembrie reprezintă punctul culminant al revoluţiei. Dînd o înaltă apreciere acestei insurecţii, Lenin scria : poporul „a primit botezul focului. S-a călit în focul insurecţiei. A pregătit cohortele de luptători care aveau să învingă în 1917" (volumul de faţă, p. 209—210). În legătură cu insurecţia armată din decembrie, vezi articolul lui Lenin „Învăţămintele insurecţiei din Moscova" *(V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 13, Bucureşti, Editura politică, 1962, ed. a doua, p. 365—373). — *209*.

93 Cuvîntarea rostită la şedinţa comună a fracţiunilor comuniste ale Congresului al VIII-lea al Sovietelor, Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia şi Consiliului orăşenesc al sindicatelor din Moscova, care a avut loc în ziua de 30 decembrie 1920 la Teatrul Mare, a fost prima expunere făcută de V. I. Lenin în faţa activului de partid în legătură cu discuţia privitoare la rolul şi sarcinile sindicatelor în construirea socialismului.

Discuţia a fost impusă partidului de către Troţki, care la şedinţa din 3 noiembrie a fracţiunii P.C. (b) din Rusia de la cea de-a V-a Conferinţă generală a sindicatelor s-a ridicat împotriva liniei partidului, îndreptată spre lărgirea democraţiei în sindicate, şi a adresat îndemnul de a „strînge şurubul comunismului de război".

Esenţa divergenţelor o constituia dezacordul cu privire la „metodele *de apropiere* de mase, de cucerire a maselor, *de stabilire a legăturii* cu ele" (volumul de faţă, p. 215). Divergenţele care s-au manifestat în şedinţa fracţiunii au fost puse în discuţia plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia. Totuşi, spre sfîrşitul lunii decembrie discuţia cu privire la sindicate a căpătat amploare, ieşind din cadrul Comitetului Central. La 24 decembrie Troţki a luat cuvîntul la o adunare a activiştilor mişcării sindicale şi a delegaţilor la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor. La 25 decembrie el a publicat o broşură care a marcat constituirea unei fracţiuni antipartinice, ceea ce a servit drept semnal pentru manifestarea unor alte grupuri antipartinice, şi anume a grupului „tampon", a „opoziţiei muncitoreşti", a „centralismului democratic" etc.

www.dacoromanica.ro

Lenin a fost împotriva acestei discuţii, considerînd că ea ar abate atenţia şi forţele partidului de la rezolvarea unor sarcini economice vitale, avînd ca obiectiv lupta împotriva ruinei economice şi a foametei. Totuşi, date fiind manifestările opoziţioniştilor, el a dus o luptă hotărîtă împotriva lor, îndreptînd principala lovitură împotriva troţkiştilor, care constituiau principala forţă a grupărilor antipartinice. Într-o serie de cuvîntări ulterioare, precum şi în articolele „Criza din partid", „Încă o dată despre sindicate, despre momentul actual şi despre greşelile tovarăşilor Troţki şi Buharin" (vezi volumul de faţă, p. 244—255 şi 275—318), Lenin a dezvăluit adevăratul sens al luptei din sînul partidului, a demascat caracterul fracţionist al acţiunilor opoziţioniştilor, care subminau unitatea partidului, şi a arătat cît de dăunătoare este discuţia impusă de ei. În acelaşi timp el a formulat şi dezvoltat o serie de teze principiale, din cele mai importante, cu privire la rolul sindicatelor în sistemul dictaturii proletariatului şi la sarcinile ce le revin în construirea socialismului.

Discuţia cu privire la sindicate a ţinut mai bine de două luni. În cursul ei, majoritatea covîrşitoare a organizaţiilor de partid au aprobat platforma leninistă. În toate organizaţiile principale de partid, opoziţia a suferit un eşec total. Bilanţul discuţiei a fost făcut la Congresul al X-lea al partidului, care a avut loc între 8 şi 16 martie 1921. — *211.*

94 În ordinea de zi a Congresului al IX-lea al partidului au fost incluse problemele privind sarcinile imediate ale construcţiei economice şi mişcarea sindicală. Congresul a stabilit sarcinile economice imediate ale construirii socialismului şi a stăruit îndeosebi asupra necesităţii unei participări practice a sindicatelor la această operă. Această preocupare şi-a găsit oglindirea în rezoluţiile „Despre sarcinile imediate ale construcţiei economice" şi „Cu privire la problema sindicatelor şi organizarea lor" (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 492—505, 505—509). — *214.*

95 Este vorba de rezoluţia „Cu privire la sarcinile imediate ale construcţiei de partid", adoptată de Conferinţa a IX-a generală a P.C. (b) din Rusia (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 521—528). — *220.*

96 *„Izvestiia Comitetului Central al Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia"* — buletin informativ al Comitetului Central, în care erau tratate probleme ale vieţii de partid. A început să apară la 28 mai 1919, în urma unei hotărîri a Congresului al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia. Primele numere au apărut ca supliment săptămînal al ziarului „Pravda", iar cu începere din octombrie 1920 buletinul a apărut ca un organ de presă de sine stătător.

www.dacoromanica.ro

În anul 1929, buletinul „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia" a făcut loc revistei bilunare „Partiinoe stroitelstvo", care a apărut pînă în iunie 1946, cînd s-a transformat în „Partiinaia Jizn", tot o revistă bilunară. — *220.*

97 „*Grupul tampon*" — unul din grupurile fracţioniste antipartinice apărute în perioada discuţiei cu privire la sindicate din anii 1920—1921. În fruntea acestui grup, din care făceau parte I. Larin, E. A. Preobrajenski, L. P. Serebreakov, G. I. Sokolnikov, V. N. Iakovleva şi alţii, se afla N. I. Buharin. Sub pretextul necesităţii de a atenua divergenţele dintre V. I. Lenin şi L. D. Troţki în problema rolului şi sarcinilor sindicatelor, „grupul tampon" încerca să împace leninismul cu troţkismul. Asumîndu-şi rolul de mediator, Buharin căuta în fel şi chip să-l apere pe Troţki şi să-l atace pe Lenin. O caracterizare foarte plastică a poziţiei lui Buharin a fost dată de Lenin, care a spus că acesta seamănă cu „un om care ţine în mînă o găleată cu gaz şi toarnă gaz pe foc" (volumul de faţă, p. 230). „Grupul tampon" a sprijinit activitatea fracţionistă a lui Troţki şi a adus un mare prejudiciu partidului. De fapt, el s-a dovedit a fi complicele celui mai rău şi mai dăunător fracţionism ; tezele lui Buharin şi ale aderenţilor săi au fost calificate de Lenin drept „culme a descompunerii *ideologice*" (volumul de faţă, p. 251). Curînd după aceea Buharin a renunţat la platforma sa şi a aderat în mod făţiş la poziţia lui Troţki.

O caracterizare a „grupului tampon" şi o apreciere a concepţiilor lui antipartinice au fost făcute de către Lenin în articolul „Criza din partid", în broşura „Încă o dată despre sindicate, despre momentul actual şi despre greşelile tovarăşilor Troţki şi Buharin" (vezi volumul de faţă, p. 245—255, 275—318), precum şi în alte scrieri ale sale. — *221.*

98 *Glavpolitputi (Direcţia politică generală a Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie)* a luat fiinţă în februarie 1919, ca organ politic provizoriu sub conducerea directă a C.C. al P.C. (b) din Rusia ; în ianuarie 1920 a fost reorganizat, devenind Direcţia politică superioară a Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie. Glavpolitputi a fost creat în vederea aplicării unor măsuri excepţionale, menite să preîntîmpine dezorganizarea totală a transporturilor, provocată de războiul imperialist şi de războiul civil, să asigure îmbunătăţirea conducerii muncii politice şi de partid în rîndurile lucrătorilor din transporturi, întărirea sindicatului lucrătorilor din transporturi şi transformarea lui într-un instrument de dezvoltare continuă a transporturilor. Glavpolitputi a introdus o disciplină militară la căile ferate, care au fost pe de-a-ntregul subordonate sarcinilor impuse de război. Metodele extraordinare aplicate de Glavpolitputi au făcut cu putinţă ca transporturile să fie salvate de ruină, dar totodată au dus la întărirea birocratismului şi au dat naştere tendinţei de a se

www.dacoromanica.ro

izola de mase, de a renunța la metodele democratice de muncă în sindicate.

În 1920, o dată cu terminarea războiului civil și cu trecerea la construcția pașnică, Glavpolitputi, în baza hotărîrii din 7 decembrie a C.C. al P.C. (b) din Rusia, a fost desființat. — *228.*

99 Vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor P.C.U.S. și ale plenarelor C.C.", partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 501. — *228.*

100 *Politvod (Glavpolitvod — Direcția politică generală a transporturilor pe apă din Comisariatul poporului pentru căile de comunicație)* a fost înființat în aprilie 1920, ca secție a Direcției politice generale a Comisariatului poporului pentru căile de comunicații. Avea menirea de a efectua controlul politic asupra aparatului administrativ și tehnic, de a conduce munca de educație politică, îndreptată spre refacerea rapidă a transporturilor pe apă, de a duce lupta pentru ridicarea productivității și întărirea disciplinei în muncă. A fost desființat în decembrie 1920. — *228.*

101 Aceste însemnări au fost făcute de către V. I. Lenin pe marginea unor teze ale Nadejdei Konstantinovna Krupskaia, pe care ea le pregătise pentru referatul pe care urma să-l țină la consfătuirea de partid în problemele învățămîntului public, convocată de C.C. al P.C. (b) din Rusia. Această consfătuire a avut loc la Moscova între 31 decembrie 1920 și 4 ianuarie 1921 și și-a fixat ca sarcină să pregătească pentru Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia materialele cu privire la organizarea învățămîntului. La consfătuire au fost discutate o serie de probleme, ca : educația socială, reforma învățămîntului, sarcinile învățămîntului profesional. Se prevăzuse ca la această consfătuire N. K. Krupskaia să prezinte un referat cu privire la învățămîntul politehnic, lucru pe care nu l-a putut face din motive de boală. — *238.*

102 *G. F. Grinko* — comisar al poporului pentru învățămînt în Ucraina — a prezentat o schemă proprie a învățămîntului public. Principalele teze ale acestei scheme se reduceau la două puncte : 1) pentru copiii pînă la 15 ani se creează „un sistem unic de educație socială, în care toate formele organizatorice (grădinițele și căminele pentru copii, școlile de 7 ani etc.) se întemeiază pe principiul muncii" și 2) de la vîrsta de 15 ani „începe, pentru ei, o perioadă de pregătire specială într-un domeniu sau altul al producției sau într-un grup organizatoric (industrial, agricol, industrial-economic ș.a.m.d.)".

Această schemă era în contradicție cu programul P.C. (b) din Rusia, care în ce privește învățămîntul public prevedea următoarele : „1) Introducerea învățămîntului general și politehnic (care să dea cunoștințe teoretice și practice în toate ramurile principale ale producției), gratuit și obligatoriu, pentru toți copiii de ambele sexe pînă la vîrsta de 17 ani... 8) Dezvoltarea pe scară

www.dacoromanica.ro

largă a învăţămîntului profesional pentru persoanele de la vîrsta de 17 ani în sus în legatură cu cunoştinţele politehnice generale" („Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 432—433).

O. *I. Schmidt*, care era pe atunci vicepreşedinte al Direcţiei generale a învăţămîntului profesional, se pronunţa şi el, ca şi Grinko, pentru necesitatea încadrării tineretului în învăţămîntul tehnic-profesional „la o vîrstă mai timpurie..., adică de la 15 ani". El căuta să demonstreze că „interesele producţiei, ale construcţiei economice cer imperios reducerea anilor pentru aşa-zisa şcoală de pregătire generală — de fapt pur literară — şi trecerea, cît mai devreme, la învăţămîntul special, concret". El încerca să ridice la rangul de principiu o măsură cu caracter provizoriu, care era dictată de mizerie şi ruină. În articolele sale apărute în presă, Schmidt se pronunţa împotriva învăţămîntului politehnic şi pleda în favoarea învăţămîntului monotehnic, susţinînd necesitatea pregătirii pentru o anumită ramură de producţie. Aceste concepţii au fost aspru criticate de către V. I. Lenin (vezi volumul de faţă, p. 336—337). — *240.*

103 Proiectul prezentat de V. I. Lenin a fost adoptat de Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia la 4 ianuarie 1921. — *243.*

104 La cea de-a II-a sesiune a celei de-a VIII-a legislaturi a C.E.C. din Rusia (19—20 martie 1921) n-a fost supusă dezbaterii problema Comisariatului poporului pentru agricultură. Pe ordinea de zi a sesiunii figurau regulamentele de funcţionare ale comisariatelor poporului. În hotărîrea adoptată în această problemă s-a stabilit termenul definitiv în care urmau să fie prezentate spre aprobare Prezidiului C.E.C. din Rusia regulamentele de funcţionare ale comisariatelor poporului şi ale organelor lor. — *243.*

105 La 30 decembrie 1920, la şedinţa comună a fracţiunii P.C. (b) din Rusia de la Congresul al VIII-lea al Sovietelor, a Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia şi a Consiliului orăşenesc al sindicatelor din Moscova s-a iscat o controversă în legătură cu chestiunea dacă autorul tezelor „Sarcinile în producţie ale sindicatelor" este I. E. Rudzutak. În legătură cu aceasta, V. I. Lenin a cerut de la C.C.S. din Rusia date documentare cu privire la proveniența acestor teze. I-a fost prezentat un extras din procesul-verbal nr. 44 al şedinţei de la 1 noiembrie a C.C.S. din Rusia, precum şi un bileţel din partea lui G. A. Lozovski. Din extras reieşea că prezidiul, după ce a discutat tezele lui Rudzutak, le-a luat drept document de bază. Cu elaborarea lor definitivă au fost însărcinaţi M. P. Tomski şi Rudzutak. În bilcţel însă se spunea că Tomski n-a participat la întocmirea tezelor şi că elaborarea lor definitivă aparţine lui Rudzutak. Cea de-a V-a Conferinţă generală a sindicatelor, după ce a ascultat raportul lui Rudzutak, a luat drept bază tezele lui şi a însărcinat cu redactarea

www.dacoromanica.ro

lor definitivă o comisie compusă din G. V. Ţîperovici, A. A. Andreev şi Rudzutak. Comisia a elaborat în comun cîteva puncte şi a completat tezele.

Materialele adunate şi tezele lui Rudzutak au fost trimise de Lenin la redacţia ziarului „Pravda". În scrisoarea de însoţire se spunea : „Rog redacţia să publice tezele lui Rudzutak adoptate de cea de-a V-a Conferinţă generală a sindicatelor din 2—6 noiembrie 1920, ele fiind absolut necesare ca material de discuţie. Totodată trimit şi nişte materiale în legătură cu discuţia iscată în cercurile de partid cu privire la provenienţa acestor teze". Scrisoarea lui Lenin şi materialele trimise de el au apărut în nr. 13 din 21 ianuarie 1921 al ziarului „Pravda". — *248*.

106 „*Apelul catre partid*" al organizaţiei Petrograd a P.C. (b) din Rusia a fost adoptat la 3 ianuarie 1921, la o adunare de discuţii a reprezentanţilor organizaţiilor raionale de partid din acest oraş. La 6 ianuarie, el a fost aprobat de adunarea generală orăşenească de la Casa poporului, la care au participat peste 4 000 de membri şi candidaţi de partid. Împotriva lui n-au votat mai mult de 20 de persoane. Cu prilejul discutării lui la adunările raionale au votat pentru apel 95—98% din membrii organizaţiilor.

În acest apel erau expuse concepţiile bolşevicilor din Petrograd asupra rolului şi sarcinilor sindicatelor, erau apărate poziţiile lui Lenin şi aspru criticată platforma lui Troţki. Organizaţia din Petrograd chema toate celelalte organizaţii de partid să sprijine platforma leninistă şi atrăgea atenţia întregului partid asupra primejdiei pe care o reprezenta platforma lui Troţki, a cărei aplicare ar fi dus de fapt la lichidarea sindicatelor şi la subminarea dictaturii proletariatului. „Apelul către partid" a fost publicat în nr. 7 din 13 ianuarie al ziarului „Pravda".

Comitetul organizaţiei din Moscova a P.C. (b) din Rusia, care pe atunci se situa pe poziţia „tampon", a răspuns printr-un contraatac la apelul organizaţiei din Petrograd. Într-o rezoluţie, publicată în acelaşi număr al „Pravdei", se spunea că Comitetul organizaţiei Moscova consideră „absolut imposibil" să se alăture propunerilor formulate în „Apelul către partid". Apreciind acţiunea organizaţiei de partid din Petrograd drept o tendinţă, „extrem de periculoasă", de a se transforma într-un centru aparte de pregătire a congresului partidului, Comitetul din Moscova n-a condamnat crearea unei fracţiuni de către Troţki şi în felul acesta a sprijinit lupta lui fracţionistă. — *250*.

107 „*Proiectul de hotărîre a Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia cu privire la rolul şi sarcinile sindicatelor*", prezentat spre examinare Comitetului Central al partidului de către un grup de membri ai C.C. şi ai comisiei sindicale de pe lîngă C.C., era platforma leninistă („platforma celor zece"), opusă platformelor grupurilor antipartinice. În acest document era definit rolul sindicatelor în lumina noilor sarcini care se ridicau în faţa ţării o dată cu terminarea războiului civil şi cu trecerea la construcţia

www.dacoromanica.ro

socialistă pașnică. Sindicatelor le revenea rolul de școală a conducerii, de școală a gospodăririi, de școală a comunismului. Principalele lor funcții constau în : participarea la conducerea statului, pregătirea cadrelor pentru aparatul de stat și economic, lupta pentru întărirea disciplinei în muncă. Se prevedea că la baza activității lor trebuie să stea metoda educației și a convingerii, aplicarea pe scară largă a principiilor democratice în cadrul sindicatelor. „Platforma celor zece", care în timpul discuției cu privire la sindicate a fost sprijinită de majoritatea organizațiilor locale de partid, a stat la baza hotărîrii cu privire la rolul și sarcinile sindicatelor, adoptată de Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia. — *250.*

108 *Grupul „centralismului democratic"* — grup fracționist oportunist, în fruntea căruia se aflau : M. S. Boguslavski, A. Z. Kamenski, V. N. Maksimovski, N. Osinski, Rafail (R. B. Farbman), T. V. Sapronov. Pentru prima oară acest grup s-a pronunțat împotriva principiilor leniniste în problemele construcției de partid și de stat la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia. La Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia, „centraliștii democrați" și-au desemnat coraportorii lor în problemele construcției economice și în problema organizatorică ; congresul a demascat concepțiile lor antipartinice și le-a dat o ripostă hotărîtă. „Centraliștii democrați" negau rolul conducător al partidului în Soviete și în sindicate, erau împotriva principiului conducerii unice și a răspunderii personale a directorilor în întreprinderi, împotriva principiilor leniniste în problemele organizatorice, cereau să fie recunoscută libertatea fracțiunilor și a grupărilor. Reprezentanții acestui grup se pronunțau pentru contopirea Consiliului Comisarilor Poporului cu prezidiul C.E.C. din Rusia, cereau să fie înlăturat sistemul subordonării organelor locale față de puterea centrală. Ei erau împotriva unității conducerii politice și organizatorice a Comitetului Central și căutau să obțină înlăturarea Biroului Organizatoric al Comitetului Central de la conducerea politică. În Ucraina, ei se pronunțau împotriva creării de comitete ale „sătenilor nevoiași", care erau instrumentul dictaturii proletare la sate.

În rîndul maselor de membri ai partidului, „centraliștii democrați" nu aveau nici o influență ; acțiunile lor se bucurau de aprobarea menșevicilor, care se solidarizau cu ei în multe probleme.

În timpul discuției cu privire la sindicate din anii 1920—1921, grupul „centralismului democratic" și-a publicat platforma sa fracționistă și, la adunările de alegere a delegaților pentru congres, a încercat s-o apere, obținînd în sprijinul ei unele voturi izolate. La Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia, „centraliștii democrați" au renunțat să-și mai apere platforma, acordînd membrilor grupului lor libertatea de a vota cu cine vor. Centrul de greutate al luptei lor împotriva partidului a fost strămutat asupra problemelor construcției de partid, în legătură cu care, în calitate

www.dacoromanica.ro

de coraportor din partea grupului, a vorbit V. N. Maksimovski. După Congresul al X-lea, activitatea antipartinică au continuat-o numai conducătorii grupului. În 1923 ei au încheiat un bloc cu opoziția trotkistă, iar în 1926 au înjghebat așa-zisul „grup al celor 15", în frunte cu Sapronov și Smirnov. La Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S. acest grup a fost exclus din partid. — *251.*

109 *Ignatoviștii sau „grupul lucrătorilor activi din raioanele orașului Moscova"* — grup antipartinic anarho-sindicalist, avînd în frunte pe E. N. Ignatov, a ființat în perioada discuției cu privire la sindicate din anii 1920—1921. Activitatea lui nu depășea cadrul organizației de partid din Moscova. În rîndul membrilor de partid și al muncitorilor din Moscova, acest grup nu se bucura de nici o influență. În preajma Congresului al X-lea al partidului, el a publicat două platforme : una cu privire la sarcinile imediate ale sindicatelor și alta cu privire la problemele construcției de partid. Ignatoviștii împărtășeau concepțiile anarho-sindicaliste ale „opoziției muncitorești", cereau ca conducerea economiei naționale să fie transmisă unui organ ales de congresul general al sindicatelor. Spre deosebire de „opoziția muncitorească", ei susțineau că organul ales trebuie să fie confirmat și de C.E.C. din Rusia. Ignatoviștii, ca și „opoziția muncitorească", opuneau Statului sovietic sindicatele, contestau rolul conducător al partidului în construirea socialismului, se pronunțau împotriva principiilor centralismului democratic, cereau libertatea de discuții și „proletarizarea" partidului. La Congresul al X-lea al partidului, Ignatov a fost raportorul oficial al „opoziției muncitorești" în problemele construcției de partid. După congres, grupul ignatoviștilor și-a încetat existența. — *251.*

110 Vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor P.C.U.S. și ale plenarelor C.C.", partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 435. — *252.*

111 Este vorba de coalizarea vperediștilor (grupul antipartinic „Vpered", din care făceau parte otzoviștii, ultimatiștii și ziditorii de dumnezeu) cu menșevicii lichidatori și trotkiștii. Această coalizare a avut loc după Conferința a VI-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R. și a avut drept obiectiv lupta împotriva hotărîrilor ei.

Căutînd să spargă unitatea mișcării muncitorești revoluționare, să submineze forța partidului proletar, să-l descompună, oportuniștii au pornit o campanie furibundă împotriva bolșevicilor. Ei au încercat să înjghebeze un bloc pe bază lichidatoristă, formulînd cerința „reorganizării" partidului, ceea ce însemna de fapt lichidarea lui. Dar această coaliție, creată pe o bază lipsită de principii, a fost extrem de nestabilă și în curînd s-a destrămat. — *253.*

112 V. I. Lenin se referă la discuția în legătură cu rolul și sarcinile sindicatelor, care a avut loc în ședința lărgită din 17 ianuarie 1921

www.dacoromanica.ro

a Comitetului organizației Moscova a P.C. (b) din Rusia, la care au participat reprezentanți ai organizațiilor de partid din raioanele Moscovei și ai organizațiilor județene.

La această ședință au fost ascultate și discutate toate proiectele de teze ale diferitelor grupuri, care au fost prezentate în perioada discuției. Procedîndu-se la o votare prealabilă, tezele lui Lenin au întrunit 76 de voturi, ale lui Trotki — 27, ale lui Buharin — 5, ale lui Șleapnikov — 4, ale lui Sapronov — 11, ale lui Ignatov — 25, ale lui Noghin — 0, ale lui Reazanov — 0. La votarea celor două platforme de bază, tezele lui Lenin au întrunit 84 de voturi, iar platforma lui Trotki — 27. Au fost astfel adoptate, cu o majoritate covîrșitoare de voturi, tezele semnate de Lenin și de tovarășii săi de idei.

A doua zi, la 18 ianuarie, Comitetul organizației Moscova a adoptat un apel „Către toate organizațiile de partid", în care chema pe toți membrii de partid să sprijine unanim platforma leninistă. — *253.*

113 *Al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia* s-a ținut în Sala coloanelor a Casei sindicatelor, între 25 ianuarie și 2 februarie 1921. La lucrările lui au participat 341 de delegați (295 cu vot deliberativ și 46 cu vot consultativ), care reprezentau peste 332 000 de membri ai sindicatului minerilor. V. I. Lenin, M. I. Kalinin și alții au fost aleși președinți de onoare ai congresului.

Congresul a ascultat și discutat raportul C.C. al sindicatului, raportul Consiliului minier și pe acelea ale direcțiilor generale, precum și dările de seamă privind aprovizionarea cu combustibil, sarcinile sindicatului, organizarea producției, salariile tarifare, problema organizatorică, activitatea cultural-educativă, protecția muncii, relațiile internaționale, concesiunile, și a ales un nou Comitet Central. În încheiere, el a hotărît să adreseze un apel către muncitorii organizați din toate țările, pe care să-i îndemne la unire.

Deschiderea congresului a fost precedată de patru ședințe ale fracțiunii P.C. (b) din Rusia (22—24 februarie), în cadrul cărora s-a desfășurat discuția cu privire la rolul și sarcinile sindicatelor. Raportori la ședințele fracțiunii au fost Lenin, Trotki și Șleapnikov. Majoritatea absolută a membrilor fracțiunii l-a sprijinit pe Lenin. Platforma susținută de el a întrunit 137 de voturi, tezele lui Șleapnikov — 61, iar cele ale lui Trotki — 8 voturi.

Lucrările congresului au avut o mare importanță pentru lupta împotriva crizei de combustibil, prin care trecea pe atunci Republica sovietică, și pentru elaborarea programelor de producție în industria minieră. — *256.*

114 Este vorba de rezoluția „Despre rolul partidului comunist în revoluția proletară", adoptată de Congresul al II-lea al Internaționalei Comuniste (vezi „Congresul al II-lea al Internaționalei Comuniste", Moscova, 1934, p. 640—646). — *265.*

www.dacoromanica.ro

115 V. I. Lenin se referă la Congresul al VIII-lea al Partidului socialist francez, care a avut loc la Tours între 25 şi 30 decembrie 1920. La acest congres au participat 285 de delegaţi, cu 4 575 de mandate. În centrul dezbaterilor acestui congres a stat problema afilierii partidului socialist francez la Internaţionala Comunistă. Congresul naţional a fost precedat de congresele federaţiilor, care, în majoritatea lor absolută, s-au pronunţat pentru afilierea imediată la Internaţionala a III-a, pe baza celor 21 de condiţii. În felul acesta, afilierea Partidului socialist francez la Internaţionala a III-a a fost de fapt hotărîtă dinainte. Cu toate acestea, lupta care s-a dat, la congres, între adepţii şi adversarii afilierii a căpătat forme înverşunate.

Împotriva afilierii au luat poziţie Leon Blum, Jean Longuet, Marcel Sembat şi alţii. În favoarea ei s-au pronunţat Vaillant-Couturier, Marcel Cachin, Daniel Renoult ş.a. În ciuda opreliştilor puse de guvernul francez şi a supravegherii speciale exercitate de poliţie, la congres a venit şi Clara Zetkin. Ea a rostit o înflăcărată cuvîntare şi a transmis delegaţilor salutul Internaţionalei Comuniste.

După dezbateri, care au durat patru zile, congresul a trecut la vot : propunerea de afiliere la Internaţionala Comunistă a întrunit 3 208 mandate, adică mai mult de 70% din numărul total.

Majoritatea de la congres a înfiinţat Partidul comunist francez, care s-a constituit definitiv în mai 1921. Minoritatea, în frunte cu Blum, care căuta să scindeze mişcarea muncitorească, a părăsit congresul şi a înfiinţat, sub vechea denumire, un partid socialist reformist de sine stătător. — *265.*

116 *Broşura „Încă odată despre sindicate, despre momentul actual şi despre greşelile tovarăşilor Troţki şi Buharin“*, V. I. Lenin a început s-o scrie la 21 sau 22 ianuarie 1921 la Gorki, unde se dusese sa se odihnească. La 22 ianuarie, seara, el s-a întors la Moscova, aducînd cu sine o mare parte din textul lucrării, pe care l-a predat secretarei pentru a fi dactilografiat. Lucrarea a fost terminată la 25 ianuarie şi în aceeaşi zi a fost dată la tipar. La 26 ianuarie, seara tîrziu, membrii Comitetului Central al Partidului care plecau în provincie pentru a participa la discuţia cu privire la rolul şi sarcinile sindicatelor au primit o parte din tirajul broşurii. Restul exemplarelor au fost gata în ziua următoare, la 27 ianuarie. — *275.*

117 *„Petrogradskaia Pravda“* — cotidian ; a început să apară la 2 aprilie 1918, ca organ al Comitetului Central şi al Comitetului organizaţiei din Petrograd a P.C. (b) din Rusia. În ianuarie 1924 şi-a schimbat denumirea în „Leningradskaia Pravda“. În prezent apare tot sub această denumire. — *275.*

118 *Ordinul lui V. I. Zoţ din 3 mai 1920* a fost publicat în acelaşi an în nr. 5 al „Buletinului Direcţiei regionale Mari a transporturilor pe apă“. În acest ordin se spunea : „Aşadar, în viaţa transportu-

www.dacoromanica.ro

rilor pe apă se produce o cotitură decisivă. Sistemele primitive, comitetomania, lipsa de organizare şi de autoritate şi-au trăit traiul, transporturile pe apă devin o chestiune de stat. În fruntea lor vor fi numiţi comisari politici, cu împuternicirile corespunzătoare. Se anulează puterea comitetelor, a sindicatelor, a delegaţilor aleşi în ceea ce priveşte amestecul în treburile tehnice şi administrative".

Acest ordin este o mostră de administrare cancelaristă şi de birocratism, pe care-l cultiva cu asiduitate conducerea trotkistă a Ţektranului, şi el ne oferă o dovadă concretă de neînţelegere a rolului sindicatelor în refacerea transporturilor. Sindicatele erau puse pe acelaşi plan cu comitetele din armată, care îşi încetaseră de mult misiunea ; ele erau acuzate de comitetomanie şi, printr-un simplu ordin, erau înlăturate de la activitatea de organizare a transportului pe apă. — *286.*

119 La 24 decembrie 1920, în sala fostului Teatru „Zimin", Trotki a prezentat, la adunarea comună a activiştilor mişcării sindicale şi a delegaţilor la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, organizată de Comitetul Central al sindicatului unit al lucrătorilor de la căile ferate şi din transporturile pe apă, un referat cu privire la sarcinile sindicatelor în producţie. Acest referat a constituit începutul unei discuţii deschise în întreg partidul cu privire la sindicate. — *316.*

120 La 26 ianuarie 1921, 13 membri ai Ţektranului s-au adresat C.C. al P.C. (b) din Rusia cu cererea de a fi desărcinaţi de atribuţiile lor de membri ai Ţektranului. Unul din motivele acestei cereri era acela că criticile la adresa metodelor de lucru ale Ţektranului, care au fost aduse în cursul discuţiei cu privire la sindicate, ar crea în rîndurile muncitorilor de la căile ferate şi din transporturile pe apă impresia că C.C. al partidului condamnă întreaga activitate trecută şi prezentă a Ţektranului. Criticile aduse activităţii Ţektranului erau caracterizate de autorii acestei cereri ca o tendinţă de persecuţie manifestată de un grup de lucrători din transporturile pe apă, de unii membri ai C.C. al partidului şi ai prezidiului C.C.S. din Rusia.

Proiectul de hotărîre cu privire la cererea lucrătorilor din Ţektran, prezentat de V. I. Lenin, a fost adoptat de Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia la 31 ianuarie. — *319.*

121 *Conferinţa lărgită a muncitorilor metalurgişti din oraşul şi gubernia Moscova* a avut loc între 2 şi 4 februarie 1921, în Sala coloanelor a Casei sindicatelor. La această conferinţă au participat aproape 1 000 de delegaţi ai muncitorilor metalurgişti din oraşul şi gubernia Moscova. Conferinţa s-a întrunit într-o perioadă de acută criză alimentară ; de aceea în centrul atenţiei au stat rapoartele cu privire la situaţia alimentară a ţării şi la atitudinea clasei muncitoare faţă de ţărănime. Pe ordinea de zi au figurat de asemenea problema tarifelor de salarizare şi aceea a rolului sin-

www.dacoromanica.ro

dicatelor în producţie. La raportul cu privire la relaţiile dintre muncitori şi ţărani a fost adoptată o rezoluţie în care se vorbea de necesitatea de a se înlocui sistemul predării obligatorii a surplusurilor prin impozitul în natură. Menşevicii şi socialiştii-revoluţionari prezenţi la conferinţă au încercat să profite de dificultăţile prin care trecea ţara şi, prin cuvîntările lor demagogice, să creeze în rîndurile delegaţilor o stare de spirit potrivnică politicii economice a Puterii sovietice, potrivnică partidului comunist. Dar conferinţa a condamnat asemenea încercări. La rugămintea delegaţilor, în ultima şedinţă a conferinţei, V. I. Lenin a rostit o cuvîntare. — *320.*

122 Politica colonialistă dusă de imperialiştii americani, sub steagul împărţirii gratuite a pămîntului, este demascată de V. I. Lenin în lucrarea sa „Noi date cu privire la legile dezvoltării capitalismului în agricultură“ (vezi Opere complete, vol. 27, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 133—233). — *321.*

123 *Cel de-al IV-lea Congres general al muncitorilor din industria de confecţii* a avut loc la Moscova între 1 şi 6 februarie 1921. La lucrările lui au participat 287 de delegaţi. Pe ordinea de zi figurau probleme privind activitatea C.C. al sindicatului, sarcinile economice, normarea muncii, uniunea internaţională a sindicatelor şi altele. Congresul a adresat o telegramă de salut lui V. I. Lenin.

La cea de-a noua şedinţă plenară din dimineaţa zilei de 6 februarie a luat cuvîntul V. I. Lenin. Conflictul la care se referă el la începutul cuvîntării sale a izbucnit în şedinţa fracţiunii comuniste de la congres, cînd au fost discutate candidaturile pentru noul comitet central al sindicatului. Divergenţele au avut un caracter atît de ascuţit, încît a fost nevoie de intervenţia Comitetului Central al partidului. — *324.*

124 Este vorba de ziarul *„Volea Rossii“*, organul central al socialiştilor-revoluţionari de dreapta, care a apărut la Praga de la 12 septembrie 1920 pînă la 9 octombrie 1921. — *327.*

125 *C.C.E.R.* — Comisia centrală de evidenţă şi repartizare de pe lîngă Editura de stat a fost organizată în decembrie 1919, în vederea elaborării unui plan unic de evidenţă şi repartizare a publicaţiilor. — *342.*

126 Vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.“, partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 436. — *344.*

127 Este vorba de articolul lui F. Dobler „Reţeaua modernă de biblioteci“, publicat în nr. 24 din 4 februarie 1921 al ziarului „Pravda“. — *346.*

128 *„Conceptul preliminar de teze cu privire la ţărani“* a fost scris de V. I. Lenin la 8 februarie 1921, la şedinţa Biroului Politic al

www.dacoromanica.ro

Comitetului Central al partidului, cînd s-a discutat despre campania însămînţărilor de primăvară şi despre situaţia ţărănimii. Acest concept era primul document care definea noua bază economică a alianţei dintre clasa muncitoare şi ţărănime şi indica trecerea concretă de la comunismul de război la noua politică economică. El a stat la baza proiectului de hotărîre cu privire la înlocuirea sistemului de predare obligatorie a surplusurilor de cereale prin impozitul în natură, care a fost adoptat la 15 martie 1921 de Congresul al X-lea al partidului. — *348.*

129 Acest proiect, scris de V. I. Lenin, a intrat în întregime în hotărîrea la raportul comisiei pentru revizuirea planului de import (punctele „2" şi „3"), care a fost adoptată de Consiliul Comisarilor Poporului la şedinţa sa din 15 februarie 1921. — *352.*

130 Proiectul de faţă, scris de V. I. Lenin, a intrat în întregime în „Regulamentul de organizare a Comisiei centrale a planificării", care a fost aprobat de Consiliul Comisarilor Poporului la 22 februarie 1921 împreună cu lista membrilor comisiei, întocmită de Lenin (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XX, p. 24). Comisia centrală a planificării a fost înfiinţată pe baza GOELRO şi a avut ca preşedinte pe G. M. Krjijanovski.

Troţkiştii şi alţi opoziţionişti au luat atitudine împotriva hotărîrii de a transforma GOELRO într-o comisie centrală a planificării. La şedinţa din 18 februarie a Consiliului Muncii şi Apărării n-a fost adoptată hotărîrea de constituire a acestei comisii. Dezbaterile şedinţei n-au fost stenografiate ; nu s-au păstrat decît scurtele notiţe ale lui Lenin din cursul dezbaterilor, precum şi însemnările făcute de el pentru cuvîntul de încheiere (vezi „Culegeri din Lenin", vol XX, p. 20—22). După cum reiese din aceste însemnări şi din articolul „Cu privire la planul economic unic" (vezi volumul de faţă, p. 354—363), împotriva înfiinţării unei asemenea comisii s-au pronunţat I. Larin, V. P. Miliutin, N. Osinski şi A. I. Rîkov. Problema a fost apoi trimisă spre examinare la Consiliul Comisarilor Poporului. — *353.*

131 „*Ekonomiceskaia Jizn*" — cotidian, a apărut din noiembrie 1918 ca organ al Consiliului economic superior şi al comisariatelor economice. Şi-a încetat apariţia în noiembrie 1937 ; în ultima perioadă a fost organul de presă al Comisariatului poporului pentru finanţe, al Băncii de stat şi al altor instituţii financiare ale U.R.S.S., precum şi al C.C. al sindicatului lucrătorilor bancari. — *354.*

132 „*Buletinele Comisiei de stat pentru electrificarea Rusiei*" erau publicate de Editura tehnică de stat a secţiei tehnico-ştiinţifice a Consiliului economic superior ; au apărut la Moscova din aprilie pînă în august 1920 ; în total au fost tipărite 5 numere. — *356.*

133 Este vorba de lucrarea „Der Zukunftsstaat, Produktion und Konsum im Sozialstaat" a lui Karl Ballod, profesor german de eco-

www.dacoromanica.ro

nomie politică. A apărut în 1898 în Germania. În 1919 a apărut o a doua ediţie, revăzută ; în 1920 cartea a fost editată la Moscova în limba rusă. — *358.*

134 Lenin citează din rezoluţia cu privire la electrificare, care a fost adoptată la 29 decembrie 1920 de al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. Proiectul acestei rezoluţii a fost scris de el (vezi volumul de faţă, p. 205—206). — *358.*

135 Aici şi mai departe, Lenin citează pasaje din programul partidului, care a fost adoptat în martie 1919 de Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 436). — *361.*

136 *Adunarea din 24 februarie 1921 a activului de partid din oraşul Moscova* a fost convocată de Comitetul din Moscova al P.C. (b) din Rusia într-o perioadă foarte grea, cînd dezastrul economic din ţară ajunsese la extrem. Acuta criză de combustibil şi lipsa de materii prime duseseră la oprirea a o serie de întreprinderi din centrele industriale. Se înrăutăţise aprovizionarea cu alimente a muncitorilor. Agravarea ruinei economice complicase situaţia politică a ţării. Crescuse nemulţumirea în rîndurile ţăranilor, cuprinzînd şi unele pături de muncitori. Dificultăţile economice erau folosite de menşevici şi de socialiştii-revoluţionari pentru intensificarea agitaţiei lor contrarevoluţionare. În regiunile periferice, ei organizau răscoale ale chiaburilor şi împiedicau aprovizionarea cu alimente a regiunilor industriale din centrul ţării.

Scopul convocării acestei adunări a fost acela de a informa activul de partid cu privire la măsurile ce trebuiau luate pentru a îmbunătăţi aprovizionarea oamenilor muncii din Moscova. Adunarea activului de partid a adoptat hotărîrea ca raportul cu privire la situaţia externă şi internă a Rusiei Sovietice să fie pus în discuţia adunării plenare a Sovietului din Moscova. — *364.*

137 Este vorba de răscoala contrarevoluţionară a daşnacilor din Armenia. După victoria Puterii sovietice în Armenia, daşnacii au căutat să profite de faptul că Comitetul militar-revoluţionar lăsase în libertate pe mulţi dintre oamenii politici de seamă ai daşnacilor. Daşnacii au reuşit să menţină cîte un grup conducător de-al partidului lor într-o serie de oraşe din Armenia, printre care şi în Erevan. Unii dintre daşnaci au reuşit să se strecoare în organele Puterii sovietice. Folosindu-se de funcţiile pe care le deţineau, ei căutau cu bună ştiinţă ca, prin acţiuni provocatoare, să discrediteze Puterea sovietică în rîndurile oamenilor muncii. Liderii daşnaci care se refugiaseră în Gruzia menşevică au înfiinţat un comitet contrarevoluţionar, aşa-zisul „Comitet al salvării patriei", care a început să pregătească o răscoală armată împotriva Armeniei Sovietice. În activitatea lor complotistă,

www.dacoromanica.ro

dașnacii au primit ajutor în arme și bani de la guvernele imperialiste ale Angliei, S.U.A., Franței, Gruziei menșevice și Turciei.

Răscoala a început la 13 februarie 1921. Concentrînd în jurul orașului Erevan bande cu un efectiv de aproape 6 000 de oameni, la 18 februarie dașnacii, după cîteva bătălii sîngeroase, în urma cărora trupele sovietice au fost nevoite să părăsească orașul, au ocupat capitala Armeniei. Ei au reușit să ocupe și alte cîteva regiuni. „Comitetul salvării patriei" s-a proclamat guvern. În regiunile ocupate de ei, dașnacii au instituit un regim de teroare și arbitrar, pedepsind cu cruzime orice act de nesupunere, pîrjolind și răzînd de pe fața pămîntului sate și alte așezări ale populației.

Oamenii muncii din Armenia, sub conducerea partidului bolșevic, s-au ridicat la luptă împotriva bandelor contrarevoluționare. Cu sprijinul unor unități ale Armatei a XI-a sovietice, muncitorii și țăranii din Armenia, în urma unor lupte eroice, i-au zdrobit pe dașnaci. La 4 aprilie 1921 a fost eliberat orașul Erevan, capitala Armeniei, iar dașnacii au fost alungați. — *365*.

138 Este vorba de punctul 9 din rezoluția „Cu privire la sarcinile imediate ale construcției de partid", adoptată de cea de-a IX-a Conferință generală a P.C. (b) din Rusia (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor P.C.U.S. și ale plenarelor C.C.", partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 524). — *366*.

139 Vezi adnotarea 18. — *366*.

140 *Al V-lea Congres general al Sovietelor din Ucraina* a avut loc între 25 februarie și 3 martie 1921 la Harkov. Pe ordinea de zi au figurat raportul guvernului R.S.S.U., precum și rapoartele cu privire la: construcția economică, electrificarea Ucrainei, organizarea muncii, refacerea transporturilor, aprovizionarea cu alimente și problemele agrare, învățămîntul public.

La 25 februarie, prezidiul i-a trimis lui V. I. Lenin o telegramă prin care-l invita să participe la lucrările congresului. Drept răspuns, Lenin a adresat celui de-al V-lea Congres general al Sovietelor din Ucraina un mesaj de salut, căruia i s-a dat citire în ședința a doua de la 26 februarie. Congresul l-a ales pe Lenin în Comitetul Executiv Central din Ucraina. — *368*.

141 Hotărîrea Consiliului Muncii și Apărării cu privire la îmbunătățirea aprovizionării muncitorilor a fost publicată la 1 martie 1921, în nr. 45 al ziarului „Pravda". — *369*.

142 *Ședința plenarei Sovietului de deputați ai muncitorilor și țăranilor din Moscova, a plenarelor Sovietelor raionale din Moscova și a reprezentanților comitetelor de întreprindere* a fost convocată de Comitetul de partid din Moscova, în urma unei hotărîri a adunării activului de partid, care a avut loc la 24 februarie 1921

www.dacoromanica.ro

(vezi adnotarea 136). La plenară a fost prezentat un raport cu privire la aprovizionarea cu alimente. Raportul cu privire la situaţia internaţională şi internă a Ţării sovietice a fost prezentat de către V. I. Lenin. Plenara a adoptat în unanimitate un apel către muncitorii, ţăranii şi ostaşii roşii din oraşul şi gubernia Moscova, în care erau arătate cauzele crizei de alimente. Apelul chema la luptă împotriva duşmanilor care încercau să folosească în scopuri contrarevoluţionare greutăţile vremelnice existente în domeniul aprovizionării. El a fost publicat la 1 martie 1921, în nr. 45 al ziarului „Pravda". — *370.*

143 Este vorba de tratativele dintre guvernul R.S.F.S.R. şi guvernul Marii adunări naţionale a Turciei, care au început la 26 februarie 1921 la Moscova. Aceste tratative s-au încheiat prin semnarea, la 16 martie, a unui tratat de prietenie şi frăţie între R.S.F.S.R. şi Turcia. La 13 octombrie a fost semnat la Kars un tratat de prietenie între Turcia şi republicile sovietice din Transcaucazia : Armenia, Gruzia şi Azerbaidjan. — *370.*

144 După semnarea, la 12 octombrie 1920, a tratatului preliminar de pace dintre Polonia, de o parte, şi Rusia Sovietică şi Ucraina Sovietică, de altă parte, la Riga au început tratativele pentru încheierea unui tratat de pace definitiv. Tratativele au durat 5 luni de zile. Guvernul polonez, instigat de Franţa, nu şi-a încetat acţiunile ostile împotriva Ucrainei Sovietice şi a Bielorusiei Sovietice şi a tărăgănat în fel şi chip lucrările conferinţei de pace. Dar tonul hotărît al intervenţiilor diplomatice ale guvernului sovietic şi zdrobirea lui Vranghel, aliatul Poloniei burghezo-moşiereşti, de către Armata Roşie au forţat guvernul polonez să încheie pacea. Tratatul definitiv de pace a fost semnat la 18 martie 1921 la Riga. Prin acest tratat, Ucraina apuseană şi Bielorusia apuseană erau alipite Poloniei.

Tratatul de pace de la Riga a fost anulat de guvernul sovietic la 17 septembrie 1939, cînd, prin voinţa poporului, Ucraina apuseană şi Bielorusia apuseană s-au alipit Uniunii Sovietice. — *371.*

145 V. I. Lenin se referă la articolele lui P. Sorokin şi M. Rogov, publicate sub titlul : „Predare obligatorie a surplusurilor, sau impozit ?, publicate ca articole de discuţie, în nr. 35 şi 43 din 17 şi 26 februarie 1921 ale ziarului „Pravda". Dezbaterea în presă a problemei înlocuirii sistemului de predare obligatorie a surplusurilor cu impozitul în natură a început în urma unei hotărîri a Biroului Politic al C.C., adoptată la 16 februarie 1920. — *380.*

146 Lenin se referă la rezoluţiile Congresului al IX-lea al P.C. (b) din Rusia : „Cu privire la sarcinile imediate ale construcţiei economice" şi „Cu privire la problema sindicatelor şi organizarea lor" (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 492—505 ; 505—509). — *408.*

www.dacoromanica.ro

147 „*Gudok*" — ziar al Direcţiei politice superioare a Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie şi al Comitetului Central al sindicatului muncitorilor feroviari din Rusia a început să apară în mai 1920. În prezent el este organul de presă al Ministerului Căilor de Comunicaţie al U.R.S.S. şi al Comitetului Central al sindicatului lucrătorilor din transporturile feroviare. — *409*.

148 Este vorba de hotărîrile partidului cu privire la sindicate, adoptate la Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia, la plenarele din septembrie, noiembrie şi decembrie 1920 ale C.C., precum şi de „Apelul către partid", adoptat în ianuarie 1921, la adunarea generală a organizaţiei de partid din oraşul Petrograd în legătură cu discuţia despre sindicate (vezi adnotarea 106). — *410*.

149 Este vorba de rezoluţia din 7 decembrie 1920 a C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu conflictul dintre lucrătorii comunişti din transporturile pe apă şi fracţiunea comunistă de la consfătuirea Ţektranului, despre care vorbeşte Troţki în paragraful 18 al broşurii sale. Această rezoluţie a fost propusă de Buharin şi votată cu sprijinul lui Troţki, cu toată împotrivirea opusă de Lenin şi adepţii săi.

Conflictul s-a iscat în urma nemulţumirilor provocate de metodele de lucru birocratice folosite de Ţektran, care nu aplica hotărîrile C.C. al P.C. (b) din Rusia şi ale celei de-a V-a Conferinţe generale a sindicatelor cu privire la trecerea la metodele de lucru democratice. — *418*.

150 Este vorba de şedinţa din 8 noiembrie 1920 a plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia, în cadrul căreia a fost constituită comisia sindicală a C.C. însărcinată cu analiza divergenţelor cu privire la metodele de muncă în sindicate, apărute în legătură cu cuvîntarea rostită de Troţki la şedinţa din 3 noiembrie a fracţiunii P.C. (b) din Rusia de la cea de-a V-a Conferinţă generală a sindicatelor. Lucrările comisiei au fost zădărnicite de Troţki, care a refuzat să participe la desfăşurarea lor. — *425*.

151 Este vorba de numărul muncitorilor din organele de conducere. După unele date incomplete, care se refereau doar la prezidiul C.E.S. şi la o parte din consiliile economice guberniale şi din întreprinderi, acest număr se ridica la 1 470 (vezi volumul de faţă, p. 296). Aici V. I. Lenin a rotunjit cifra pînă la 1 500 şi, înmulţind-o cu 25, a obţinut 37 500, care, raportată la cei 6 000 000 de membri ai sindicatelor, reprezintă mai puţin de 1%. — *429*.

152 La 24 decembrie 1920, plenara C.C. al P.C. (b) din Rusia a adoptat hotărîrea de a organiza o discuţie în legătură cu problemele de pe ordinea de zi a apropiatului Congres al X-lea al partidului. — *434*.

153 Aici, cele 11 puncte ale planului iniţial au fost reduse de V. I. Lenin la 7, iar în textul „Directivelor C.C. către lucrătorii comunişti din

www.dacoromanica.ro

Comisariatul poporului pentru învăţămînt" el a efectuat gruparea de material indicată aici. În manuscris, toate cifrele au fost tăiate de Lenin. — *436.*

154 În „Situaţia la 1 decembrie 1920 a bibliotecilor din Rusia Sovietică Centrală", pe care au fost făcute însemnările, este o greşeală de adunare. — *437.*

155 Scris pe marginea textului cu situaţia „Repartizării ziarelor centrale pe gubernii şi regiuni". — *438.*

156 Stenograma cuvîntării lui V. I. Lenin n-a fost găsită. — *441.*

157 La 15 februarie 1921, Consiliul Comisarilor Poporului a ascultat raportul lui V. P. Miliutin cu privire la mersul concentrării tipografiilor. Raportul a fost prezentat în cadrul unui control asupra modului cum au fost îndeplinite hotărîrile din 28 septembrie, 19 octombrie şi 23 noiembrie 1920 ale Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la concentrarea conducerii tipografiilor din Moscova în secţia poligrafie a Consiliului economic orăşenesc şi la concentrarea producţiei poligrafice în cîteva întreprinderi bine organizate. Consiliul Comisarilor Poporului a considerat că lucrările de concentrare a tipografiilor se desfăşoară în mod nesatisfăcător. — *441.*

158 Partea cea mai importantă a documentului de faţă (de la cuvintele : „N-o să vrea să lucreze..." pînă la sfîrşit) reprezintă însemnările în legătură cu concesiunile petroliere, făcute, probabil, la plenara din 24 februarie 1921 a C.C. al P.C. (b) din Rusia. Ulterior, V. I. Lenin a sistematizat aceste însemnări, le-a numerotat pe puncte (3—14) şi, încadrînd partea liberă de deasupra, a schiţat planul preliminar al scrisorii (punctele 1—14). Scrisoarea lui, întocmită după acest plan, nu se găseşte în Arhiva Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. Principalele probleme schiţate în plan au fost expuse de V. I. Lenin într-o scrisoare, cu data de 2 aprilie 1921, trimisă de el la Baku lui A. P. Serebrovski, preşedintele „Azneftekom"-ului (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XX, p. 157—159). — *443.*

159 Este vorba de hotărîrea cu privire la concesiunile petroliere, adoptată de Consiliul Comisarilor Poporului la 1 februarie 1921. Acesta a adoptat proiectul de hotărîre întocmit de V. I. Lenin, aprobînd în principiu darea în concesiune a unor regiuni petrolifere de la Baku şi Groznîi şi a altor exploatări. În legătură cu concesiunile petroliere, vezi şi volumul de faţă, p. 349—351, precum şi „Culegeri din Lenin", vol. XX, p. 125—159, şi vol. XXXVI, p. 212—213. — *443.*

www.dacoromanica.ro

INDICE DE LUCRĂRI ŞI IZVOARE CITATE SAU MENŢIONATE DE V. I. LENIN

Al VIII-lea Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, ostaşilor roşii şi cazacilor din Rusia. Dare de seamă stenografică. (22—29 decembrie 1920). Moscova, Gosizdat, 1921. 299 p. (R.S.F.S.R.). — *122, 162, 168, 170, 171, 179, 181—182, 183, 184, 197—198, 202, 205, 208, 226, 263, 271, 353, 358, 360, 447.*

Apel către partid. La adunarea din 3 ianuarie a activiştilor organizaţiei Petersburg a P.C. din Rusia... s-a adoptat următorul apel către partid. — „Petrogradskaia Pravda", 1921, nr. 4, 6 ianuarie, p. 2. Semnat: Organizaţia Petersburg a P.C. din Rusia. — *250, 251, 275.*

Apelul către partid [al organizaţiei Petrograd a P.C. (b) din Rusia, adoptat la adunarea de discuţii a reprezentanţilor organizaţiilor de partid orăşeneşti şi raionale care a avut loc la 3 ianuarie 1921]. — „Pravda", Moscova, 1921, nr. 7, 13 ianuarie, p. 3, la rubrica: Viaţa de partid. — *250, 251, 275, 410.*

Apelul din ianuarie — vezi Apelul către partid al organizaţiei Petrograd a P.C. (b) din Rusia.

Arhanghelski, N. Prefaţă [la cartea: „Raport la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia". 19 decembrie 1920] — În: Raport la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. Moscova, 1920, p. 3. (C.E.S.). — *296.*

Articolul introductiv al tov. Grinko — vezi Experienţa reformei învăţământului din Ucraina.

Articolul introductiv al tov. Lunacearski — vezi Un nou mod de a pune problema educaţiei sociale.

„Bednota", Moscova. — *15, 91, 343, 392.*

[Bubnov, A. şi alţii] Despre sindicate. (Tezele grupului de tovarăşi care se situează pe platforma centralismului democratic).

www.dacoromanica.ro

— „Pravda", Moscova, 1921, nr. 10, 16 ianuarie, p. 1—2. — *251, 254, 255, 413.*

Buharin, N. I. Despre sarcinile sindicatelor. (Coraport prezentat la adunarea din 3 ianuarie 1921 a activiştilor organizaţiei Petrograd a P.C. din Rusia). Editat de fracţiunea comunistă din biroul de la Petrograd al Ţektranului. Petrograd, 1921. 15. p. — *299, 300, 308, 429, 430.*

— *Sindicalism şi comunism* (În legătură cu foiletonul tov. Lenin). — „Pravda", Moscova, 1921, nr. 15, 25 ianuarie, p. 1. — *316.*

[Buharin, N. şi alţii] Despre sarcinile şi structura sindicatelor. — „Pravda", Moscova, 1921, nr. 10, 16 ianuarie, p. 2—3. — *247, 250—251, 252, 301, 303, 304, 413, 425.*

Buharin, N. I. şi Preobrajenski, E. A. A.b.c.-ul comunismului. O explicare populară a programului Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia. Moscova, Gosizdat, 1920. 341 p. (P.C. (b) din Rusia). — *162, 217.*

„Buletinele Comisiei de stat pentru electrificarea Rusiei", Moscova, 1920, nr. 1, 24 aprilie, p. 3, 4. — *162, 356, 355—356.*

„Buletinul celui de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia", Moscova, 1921, nr. 1, 25 ianuarie, p. 1—4. — *267, 268, 269, 271, 317.*

— nr. 2, 26 ianuarie, p. 2—4. — *267, 312, 317.*

„Buletinul Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie", Moscova, 1920, nr. 43, 22 mai, p. 2—3. — *158, 165.*

„Buletinul Congresului al II-lea al Internaţionalei Comuniste", 1920, nr. 6, 7 august, p. 2. Supliment la ziarul „Pravda", Moscova, 1920, nr. 173, 7 august. — *72.*

„Buletinul Direcţiei regionale Mari a transporturilor pe apă", Petrograd, 1920, nr. 5, 21 mai, p. 1. — *286.*

Codul muncii. — „Colecţia de hotărîri şi dispoziţii ale guvernului muncitoresc-ţărănesc", Moscova, 1918, nr. 87—88, 10 decembrie, art. 905, p. 1 099—1 114. — *82, 112—113, 125—126.*

„Colecţia de hotărîri şi dispoziţii ale guvernului muncitoresc-ţărănesc", Moscova, 1918, nr. 87—88, 10 decembrie, p. 905, p. 1 099—1 114. — *82, 112—113, 125—126.*

— 1919, nr. 56, 22 noiembrie, art. 537, p. 572—573. — *215, 235.*

Comisariatul poporului pentru învăţămînt. 1917—octombrie—1920. Scurtă dare de seamă — *vezi* 1917—octombrie—1920.

www.dacoromanica.ro

Comunicarea făcută de V. I. Zof, membru al Colegiului Direcţiei generale a transporturilor pe apă, la consfătuirea reprezentanţilor împuterniciţilor lucrătorilor din transporturile pe apă din regiunea Mari. 3 mai 1920. — „Buletinul Direcţiei regionale Mari a transporturilor pe apă", Petrograd, 1920, nr. 5, 21 mai, p. 1, la rubrica : Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *286.*

Condiţiile de primire în Internaţionala Comunistă. — „Kommunisticeskii Internaţional", Moscova—Petrograd, 1920, nr. 13, 28 septembrie, coloanele 2 387—2 392. — *105—106.*

Conferinţa generală a P.C. din Rusia (Şedinţa din 23 septembrie). — „Pravda", Moscova, 1920, nr. 213, 25 septembrie, p. 1—2. — *37.*

Conferinţa generală a P.C. din Rusia. Şedinţa din dimineaţa zilei de 24 septembrie. Raport cu privire la îmbunătăţirea muncii de partid. — „Pravda", Moscova, 1920, nr. 215, 28 septembrie, p. 1—2. — *284.*

Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică, Moscova, „Kommunist", 1919, p. 294—306 (P.C. (b) din Rusia). — *185.*

Consfătuirea de partid asupra problemelor învăţămîntului public. [Dare de seamă]. — În : Supliment la buletinul Congresului al VIII-lea al Sovietelor, consacrat consfătuirii de partid asupra problemelor învăţămîntului public. Editat de C.E.C. din Rusia. Moscova, 10 ianuarie 1921, p. 8—12. — *336.*

Constituţia (Legea fundamentală) a Republicii Sovietice Federative Socialiste Ruse. Publicată în „Izvestiia Comitetului Executiv Central din Rusia" nr. 151 din 19 iulie 1918. Moscova, Ghiz, 1919. 16 p. (R.S.F.S.R.). — *106, 173, 183, 320, 321, 387.*

**Cu privire la concesiuni.* Decretul din 23 noiembrie 1920 al Consiliului Comisarilor Poporului. Textul decretului. Obiectele concesiunilor. Hărţi. Moscova, Gosizdat, 1920. 23 p. ; 3 file cu hărţi. (R.S.F.S.R.). — *68—70, 71—72, 73—74, 77, 78, 80—85, 95, 109—110, 111—112, 113, 138—139, 140, 164—165, 168, 169, 382, 397.*

Cu privire la măsurile necesare pentru întărirea şi dezvoltarea gospodăriilor ţărăneşti. [Rezoluţie adoptată la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. 1920]. — În : Al VIII-lea Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, ostaşilor roşii şi cazacilor din Rusia. Dare de seamă steno-

* Cu asterisc sînt notate cărţile, ziarele, articolele şi documentele pe care se află însemnări ale lui V. I. Lenin şi care se păstrează în Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

grafică (22—29 decembrie 1920). Moscova, Gosizdat, 1921, p. 267—271. (R.S.F.S.R.). — *208.*

Cu privire la ordinul Steagul Roşu al Muncii. [Hotărîrea celui de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. 1920]. — În : Al VIII-lea Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, ostaşilor roşii şi cazacilor din Rusia. Dare de seamă stenografică (22—29 decembrie 1920). Moscova, Gosizdat, 1921, p. 276. (R.S.F.S.R.). — *197.*

Cu privire la sindicate şi la organizarea lor. [Rezoluţia adoptată la Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia. 1920]. — În : Congresul al IX-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de seamă stenografică. (29 martie—4 aprilie 1920). Moscova, Gosizdat, 1920, p. 383—387. (P.C. (b) din Rusia). — *9—10, 214, 225—226, 408.*

Declaraţia minorităţii din partidul socialist-revoluţionar la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. — În : Al VIII-lea Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, ostaşilor roşii şi cazacilor din Rusia. Dare de seamă stenografică. (22—29 decembrie 1920). Moscova, Gosizdat, 1921, p. 49—52. (R.S.F.S.R.). — *179, 181—182, 183.*

Decretul [C.C.P.] cu privire la centralizarea conducerii bibliotecilor în R.S.F.S.R. [3 noiembrie 1920]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1920, nr. 249 (1 096), 6 noiembrie, p. 4, la rubrica : Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *341.*

Decretul Consiliului Comisarilor Poporului. Cu privire la comisiile muncitoreşti de judecată tovărăşească (lege). [14 noiembrie 1919]. — „Colecţia de hotărîri şi dispoziţii ale guvernului muncitoresc-ţărănesc", Moscova, 1919, nr. 56, 22 noiembrie, art. 537, p. 572—573. — *215, 235.*

Decretul cu privire la concesiuni — *vezi* Cu privire la concesiuni.

**Despre rolul sindicatelor în producţie.* Rapoartele tov. Zinoviev şi Trotki, cuvîntarea tov. Lenin, corapoartele tov. Buharin, Noghin, Şleapnikov şi Reazanov şi cuvîntul de încheiere al tov. Trotki şi Zinoviev la şedinţa fracţiunilor comuniste ale Congresului al VIII-lea al Sovietelor, Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia şi ai Consiliului orăşenesc al sindicatelor din Moscova. 30 decembrie 1920. Moscova, tipografia nr. 1, 1921. 79 p. (Biroul fracţiunii comuniste a C.C.S. din Rusia. Numai pentru membrii P.C. din Rusia). — *247, 248, 258, 275, 276, 277, 279, 280, 282—283, 284, 285—286, 289—290, 291—292, 293, 294, 295, 296, 297, 298—299, 301—302, 306, 309, 312, 313, 315—316, 420, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433.*

www.dacoromanica.ro

Despre rolul şi sarcinile sindicatelor — vezi Proiect de hotărîre a Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia cu privire la rolul şi sarcinile sindicatelor, prezentat spre examinare C.C. al P.C. din Rusia de către un grup de membri ai C.C. şi ai comisiei sindicale de pe lîngă C.C.

Despre sarcinile imediate ale construcţiei economice. [Rezoluţie adoptată la Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia]. — În : Congresul al IX-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de seamă stenografică (29 martie—4 aprilie 1920). Moscova, Gosizdat, 1920, p. 371—383. (P.C. (b) din Rusia). — *214, 228, 231, 408.*

Din partea biroului fracţiunii comuniste din Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia. 6 ianuarie 1920. — În : Despre rolul sindicatelor în producţie. Rapoartele tov. Zinoviev şi Trotki, cuvîntarea tov. Lenin, corapoartele tov. Buharin, Noghin, Şleapnikov şi Reazanov şi cuvîntul de încheiere al tov. Trotki şi Zinoviev la şedinţa comună a fracţiunilor comuniste ale Congresului al VIII-lea al Sovietelor, Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia şi Consiliului orăşenesc al sindicatelor din Moscova. 30 decembrie 1920. Moscova, tipografia nr. 1, 1921, p. 3—4. (Biroul fracţiunii comuniste din C.C.S. din Rusia. Numai pentru membrii P.C. din Rusia). — *275.*

Din partea fracţiunii comuniste din biroul de la Petrograd al Ţektranului. — În : Buharin, N. I. Despre sarcinile sindicatelor. (Coraport prezentat la adunarea din 3 ianuarie 1921 a activiştilor organizaţiei Petrograd a P.C. din Rusia). Editat de fracţiunea comunistă din biroul de la Petrograd al Ţektranului. Petrograd, 1921, p. 2. — *300.*

Dobler, F. E. Reţeaua actuală de biblioteci. — „Pravda", Moscova, 1921, nr. 24, 4 februarie, p. 2—3. — *346.*

„*Ekonomiceskaia Jizn*", Moscova, 1920, nr. 243, 30 octombrie, p. 4. — *155, 398.*

— 1920, nr. 281, 14 decembrie, p. 1 ; nr. 289, 23 decembrie, p. 1 ; 1921, nr. 28, 9 februarie, p. 2 ; nr. 34, 16 februarie, p. 1 ; nr. 38, 20 februarie, p. 1. — *354.*

— 1921, nr. 37, 19 februarie, p. 2. — *354.*

— 1921, nr. 38, 20 februarie, p. 2. — *354.*

Electrificarea regiunii Caucaz. Întocmit de Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei. Moscova, 1920, 49 p. ; 1 hartă. (Secţia tehnică-ştiinţifică a C.E.S.). — *31—32, 357.*

Electrificarea regiunii de sud. Întocmit de Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei. Moscova, 1920, 66 p. ; 3 hărţi. (Secţia tehnică-ştiinţifică a C.E.S.). — *31—32, 357.*

www.dacoromanica.ro

Electrificarea regiunii industriale centrale. Întocmit de Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei. Moscova, 1920, 118 p.; 1 hartă. (Secţia tehnică-ştiinţifică a C.E.S.). — *31—32, 357.*

Electrificarea regiunii Turkestan. Întocmit de Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei. Moscova, 1920. 37 p.; 1 hartă. (Secţia tehnică-ştiinţifică a C.E.S.). — *31—32, 357.*

Electrificarea regiunii Ural. Întocmit de Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei. Moscova, 1920. 26 p.; 1 hartă. (Secţia tehnică-ştiinţifică a C.E.S.). — *31—32, 357.*

Electrificarea regiunii Volga. Întocmit de Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei. Moscova, 1920. 45 p.; 1 hartă. (Secţia tehnică-ştiinţifică a C.E.S.). — *31—32, 357.*

Electrificarea Siberiei apusene. Întocmit de Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei. Moscova, 1920. 24 p.; 1 hartă. (Secţia tehnică-ştiinţifică a C.E.S.). — *31—32, 357.*

[Emşanov, A. I. şi Troţki, L. D.] Tezele tov. Emşanov şi ale tov. Troţki la raportul cu privire la transporturi. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1920, nr. 288 (1 135), 22 decembrie, p. 1—2. — *158, 159.*

„Ertomba" („Unitatea"), Tiflis, 1920, nr. 247, 30 octombrie, p. 2—3; nr. 248, 31 octombrie, p. 2—3. În limba gruzină. — *72—73.*

Experienţa reformei învăţămîntului din Ucraina. (O convorbire cu tov. Grinko, comisarul poporului pentru învăţămînt al Ucrainei). — În: „Supliment la buletinul Congresului al VIII-lea al Sovietelor, consacrat consfătuirii de partid asupra problemelor învăţămîntului public". Editat de C.E.C. din Rusia, Moscova, 10 ianuarie 1921, p. 7—8. — *336.*

Extras din procesul-verbal al şedinţei Prezidiului Consiliului economic superior din 21 februarie 1920. [Despre componenţa Comisiei de stat pentru electrificare]. (P. 1 361). — „Buletinul Comisiei de stat pentru electrificarea Rusiei", Moscova, 1920, nr. 1, 24 aprilie, p. 3. — *162, 355—356, 399.*

Gorbunov, I. F. La staţie. — *253—254.*

Griboedov, A. S. Prea multă minte strică. — *230.*

*Gusev, S. I. *Probleme actuale ale construcţiei economice.* (Cu privire la tezele C.C. al P.C. din Rusia). Materiale pentru Congresul al IX-lea al P.C. din Rusia. Editat de Consiliul militar-revoluţionar al Frontului din Caucaz. F. l., tip. statului major al Frontului din Caucaz, [1920], 30 p. — *160, 172.*

www.dacoromanica.ro

— *Un plan economic unic şi un aparat economic unic.* Harkov, editura Poiuj, 1920. 72 p. ; 1 filă cu scheme. — *160, 171, 172, 398.*

Hotărîrea C.E.S. cu privire la componenţa Comisiei de stat pentru electrificare — vezi Extras din procesul-verbal al şedinţei Prezidiului Consiliului economic superior din 21 februarie 1920.

Hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului [cu privire la concesiuni. 23 noiembrie]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1920, nr. 265 (1 112), 25 noiembrie, p. 4, la rubrica : Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *55.*

Hotărîrea din 13 decembrie 1920 a Prezidiului Sovietului de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor şi ostaşilor roşii din Moscova cu privire la lichidarea pieţei Suharevka. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova" ; 1920, nr. 281 (1 128), 14 decembrie, p. 4, la rubrica : Acte ale guvernului. Dispoziţii ale organelor locale. — *163—164.*

Hotărîrea Prezidiului C.E.C. din Rusia [cu privire la ordinea de zi a celui de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia]. — „Pravda", Moscova, 1920, nr. 251, 9 noiembrie, p. 1. — *30—31, 33—34.*

[Ignatov, G. şi alţii] Sarcinile imediate ale sindicatelor. — „Pravda", Moscova, 1921, nr. 12, 19 ianuarie, p. 2. — *251.*

„*Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia*", Moscova, 1920, nr. 24, 12 octombrie, p. 2—5. — *34, 44—45.*

— 1920, nr. 26, 20 decembrie, p. 2—3. — *220, 228—229, 410.*

„*Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova*". — *14, 91, 343, 345, 392, 438.*

— 1920, nr. 157 (1 004), 18 iulie, p. 1. — *170.*

— 1920, nr. 249 (1 096), 6 noiembrie, p. 4. — *341—342.*

— 1920, nr. 265 (1 112), 25 noiembrie, p. 4. — *55.*

— 1920, nr. 281 (1 128), 14 decembrie, p. 3—4. — *78, 150, 151, 152, 153, 155, 163, 185, 186, 188, 190, 191, 193, 194, 199, 200, 201, 398.*

— 1920, nr. 287 (1 134), 21 decembrie, p. 2—3. — *155—156, 398.*

www.dacoromanica.ro

— 1920, nr. 288 (1 135), 22 decembrie, p. 1—2. — *158, 159.*

„Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor şi soldaţilor şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd", 1918, nr. 28 (292), 19 (6) februarie, p. 3. — *188, 189.*

Învăţămînt politehnic sau învăţămînt monotehnic? (Convorbire cu tov. O. I. Şmidt, director adjunct al Direcţiei generale a învăţămîntului profesional). — În : Supliment la buletinul Congresului al VIII-lea al Sovietelor, consacrat consfătuirii de partid asupra problemelor învăţămîntului public. Editat de C.E.C. din Rusia. Moscova, 10 ianuarie 1921, p. 4—5. — *337.*

[Jordania, N. N.] Raportul lui N. Jordania. (La congresul al doilea, din 26 octombrie, al Gărzii populare). (Dare de seamă stenografică). — „Ertoba", Tiflis, 1920, nr. 247, 30 octombrie, p. 2—3 ; nr. 248, 31 octombrie, p. 2—3. În limba gruzină. — *72—73.*

Kamenev, L. B. Despre rolul şi însemnătatea sindicatelor. (Raport şi cuvînt de încheiere la şedinţa din 17 ianuarie 1921 a Comitetului organizaţiei Moscova a P.C. din Rusia). Moscova, editat de biroul fracţiunii comuniste din Consiliul orăşenesc al sindicatelor din Moscova, 1921. 24 p. (Numai pentru membrii P.C. din Rusia). — *253.*

„Kommunisticeskii Internaţional", Moscova—Petrograd, 1920, nr. 13, 28 septembrie, coloanele 2 387—2 392. — *106.*

„Kommunisticeskii Trud", Moscova, 1920, nr. 204, 23 noiembrie, p. 3. — 40.

— 1920, nr. 207, 26 noiembrie, p. 2. — *100.*

„Krasnaia Gazeta", Petrograd, 1920, nr. 275(856), 7 decembrie, p. 1. — *80, 96, 101, 103.*

Kriţman, L. Despre planul economic. — „Ekonomiceskaia Jizn", Moscova, 1920, nr. 281, 14 decembrie, p. 1 ; nr. 289, 23 decembrie, p. 1 ; 1921, nr. 28, 9 februarie, p. 2 ; nr. 34, 16 februarie, p. 1 ; nr. 38, 20 februarie, p. 1. — *354.*

Kuraev, V. V. Depozitarea cerealelor în hambarele obşteşti. — „Pravda", Moscova, 1920, nr. 286, 19 decembrie, p. 1 ; nr. 287, 21 decembrie, p. 1 ; nr. 288, 22 decembrie, p. 1. — *151, 191.*

La raportul tov. Krjijanovski cu privire la electrificare. [Rezoluţie adoptată la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia 1920]. — În : Al VIII-lea Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, ostaşilor roşii şi cazacilor din

www.dacoromanica.ro

Rusia. Dare de seamă stenografică. (22—29 decembrie 1920). Moscova, Gosizdat, 1921, p. 271—272. (R.S.F.S.R.). — *353, 358, 359—360, 447.*

Larin, I. Metode de elaborare a planului economic unic. — „Ekonomiceskaia Jizn", Moscova, 1921, nr. 38, 20 februarie, p. 2. — *354.*

Legea cu privire la Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei [GOELRO]. — „Buletinul Comisiei de stat pentru electrificarea Rusiei", Moscova, 1920, nr. 1, 24 aprilie, p. 4. — *356, 399.*

Legea cu privire la comisiile muncitoreşti de judecată tovărăşească — *vezi* Decretul Consiliului Comisarilor Poporului.

Legea fundamentală cu privire la socializarea pămîntului [27 ianuarie (9 februarie) 1918]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor şi soldaţilor şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd", 1918, nr. 28 (292), 19 (6) februarie, p. 3, la rubrica : Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *188, 189.*

[Lenin V. I.] Cu privire la concesiuni. (Raport prezentat în faţa fracţiunii P.C. din Rusia de la Congresul al VIII-lea al Sovietelor). Moscova, Gosizdat, 1920. 29 p. (R.S.F.S.R. Cuvîntări şi convorbiri ale propagandistului, nr. 18). — *122, 123, 169.*

— *Cuvîntarea rostită de tov. Lenin [la adunarea activului organizaţiei din Moscova a P.C. (b) din Rusia].* — „Krasnaia Gazeta", Petrograd, 1920, nr. 275 (856), 7 decembrie, p. 1. Sub titlul comun : Ne convin concesiunile ? — *80, 96, 101, 103.*

— *Cuvîntarea rostită de tov. Lenin la adunarea secretarilor de celule din organizaţia Moscova.* — „Pravda", Moscova, 1920, nr. 269, 30 noiembrie, p. 2. — *55—56.*

— *Cuvîntarea rostită de tov. Lenin la consfătuirea gubernială din Moscova.* — „Pravda", Moscova, 1920, nr. 232, 17 octombrie, p. 3. — *77.*

— *Cuvîntarea rostită de tov. Lenin [la şedinţa fracţiunii P.C. (b) din Rusia de la cel de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia].* — „Buletinul celui de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia", Moscova, 1921, nr. 1, 25 ianuarie, p. 1—2. — *267.*

— *Cuvîntarea rostită la consfătuirea preşedinţilor comitetelor executive judeţene, de plasă şi săteşti din gubernia Moscova* — *vezi* [Lenin, V. I.] Cuvîntarea rostită de tov. Lenin la consfătuirea gubernială din Moscova.

— *Cuvîntarea rostită la 22 septembrie 1920 la cea de-a IX-a Conferinţă generală a P.C. (b) din Rusia* — *vezi* [Lenin, V. I.]

www.dacoromanica.ro

Tov. Lenin despre războiul cu Polonia şi despre politica internaţională.

— *Cuvîntarea tov. Lenin [cu privire la problema naţională şi problema colonială, rostită la Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste].* — „Buletinul Congresului al II-lea al Internaţionalei Comuniste", 1920, nr. 6, 7 august, p. 2, în art.: 26 iulie. Supliment la ziarul „Pravda", Moscova, 1920, nr. 173, 7 august. — *71—72.*

— *Despre sindicate, despre momentul actual şi despre greşeala tov. Troţki.* Cuvîntare rostită la 30 decembrie 1920 la adunarea de discuţii a membrilor fracţiunii comuniste de la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. Petrograd, Gosizdat, 1921. 32 p. (R.S.F.S.R.). — *246, 248—250, 261, 275—276, 281, 287, 290, 295—296, 313, 425.*

— *Directivele Comitetului Central către lucrătorii comunişti din Comisariatul poporului pentru învăţămînt (în legătură cu reorganizarea comisariatului).* — „Pravda", Moscova, 1921, nr. 25, 5 februarie, p. 3. — *336, 337, 338, 340—341, 342.*

— *[Raport asupra muncii la sate, prezentat la 23 martie 1919 la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia].* — În: Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „Kommunist", 1919, p. 294—306 (P.C. (b) din Rusia). — *185.*

— *Raport cu privire la concesiuni prezentat în faţa fracţiunii P.C. (b) din Rusia la Congresul al VIII-lea al Sovietelor — vezi* Lenin, V. I. Cu privire la concesiuni.

— *Raport cu privire la concesiuni [prezentat la adunarea activului organizaţiei Moscova a P.C. (b) din Rusia. 6 decembrie 1920] — vezi* [Lenin, V. I.] Cuvîntarea rostită de tov. Lenin la adunarea activului organizaţiei Moscova a P.C. (b) din Rusia.

— *Raport cu privire la rolul şi sarcinile sindicatelor, prezentat la şedinţa fracţiunii comuniste de la congres — vezi* Lenin V. I. Cuvîntarea rostită de tov. Lenin la şedinţa fracţiunii P.C. (b) din Rusia de la cel de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia.

— *[Raport cu privire la sarcinile imediate ale Puterii sovietice, prezentat la şedinţa din 29 aprilie 1918 a C.E.C. din Rusia].* — În: Procesele-verbale ale şedinţelor Comitetului Executiv Central din Rusia al celei de-a 4-a legislaturi. (Dare de seamă stenografică). Moscova, Gosizdat, 1920, p. 206—219. (R.S.F.S.R.). — *27—28.*

— *[Raportul C.E.C. din Rusia şi al C.C.P. cu privire la politica externă şi internă, prezentat la Congresul al VIII-lea al Sovietelor].* — În: Al VIII-lea Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, ostaşilor roşii şi cazacilor din Rusia.

www.dacoromanica.ro

Dare de seamă stenografică. (22—29 decembrie 1920). Moscova, Gosizdat, 1921, p. 8—32. (R.S.F.S.R.). — *122, 168, 170, 179, 183, 202, 226—227, 263.*

— *Raportul comisiei pentru problema naţională şi problema colonială, prezentat la Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste* — *vezi* [Lenin, V. I.] Cuvîntarea tov. Lenin cu privire la problema naţională şi problema colonială, rostită la Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste.

* — *Sarcinile imediate ale Puterii sovietice.* Moscova, editura C.E.C. din Rusia, 1918. 30 p. Înaintea titlului, autor : N. Lenin. — *27, 142, 397.*

— *[Şase teze despre sarcinile imediate ale Puterii sovietice].* — In : Lenin, V. I. Sarcinile imediate ale puterii sovietice. Moscova, editura C.E.C. din Rusia, 1918, p. 28—30, în circulara Prezidiului C.E.C. din Rusia „Către toate Sovietele guberniale, judeţene şi de plasă, către toţi cetăţenii Rusiei". Înaintea titlului, autor : N. Lenin. — *142—143, 397.*

— *Tov. Lenin despre războiul cu Polonia şi despre politica internaţională.* (Scurtă relatare despre cuvîntarea rostită de tov. Lenin la prima şedinţă a Conferinţei generale a P.C. din Rusia). — „Pravda", Moscova, 1920, nr. 216, 29 septembrie, p. 1. Sub titlul comun : Conferinţa generală a P.C. din Rusia. — *29—30.*

— *Tov. Lenin la adunarea generală a comuniştilor din cartierul Zamoskvorecie.* [Raport]. — „Pravda", Moscova, 1920, nr. 273, 4 decembrie, p. 4, la rubrica : Viaţa de partid. — *50.*

Lomov, A. Prefaţă [la broşura „Despre concesiuni"]. — In : Despre concesiuni. Decretul Consiliului Comisarilor Poporului din 23 noiembrie 1920. Textul decretului. Întreprinderi care pot fi date în concesiune. Hărţi. Moscova, Gosizdat, 1920, p. 3—4 (R.S.F.S.R.). — *80.*

[Lozovski, S. A.] Sindicatele în Rusia Sovietică. Editat de C.C.S. din Rusia. Moscova, 1920. 64 p. Înaintea titlului, autor : A. Lozovski (S. A. Dridzo). — *214, 218, 408, 417.*

Lunacearski, A. V. În loc de prefaţă [la cartea : „1917—octombrie—1920"]. — In : 1917—octombrie—1920. (Scurtă dare de seamă). Moscova, Gosizdat, 1920, p. 3—14. (R.S.F.S.R. Comisariatul poporului pentru învăţămînt). — *340.*

Marx, K. şi Engels, F. Manifestul Partidului Comunist. Decembrie 1847—ianuarie 1848. — *72.*

— *Sfînta familie, sau critica criticii critice.* Împotriva lui Bruno Bauer & Co. Septembrie—noiembrie 1844. — *398.*

www.dacoromanica.ro

[Miliutin, V. P. Metode de elaborare a planului economic unic]. — „Ekonomiceskaia Jizn", Moscova, 1921, nr. 37, 19 februarie, p. 2. Sub titlul comun : Problema planului economic unic. — *354.*

„*Narodî Vostoka*", Baku. — *72.*

Neledinski-Meleţki, I. A. Cîntec („Mă duc la rîuleţ..."). — 226.

„*Nevskaia Zvezda*", Petersburg, 1912, nr. 17, 15 iulie, p. 1. — *303.*

1917—octombrie—1920. (Scurtă dare de seamă). Moscova, Gosizdat, 1920. 112 p. (R.S.F.S.R. Comisariatul poporului pentru învăţămînt). — *340.*

Ordin pentru întreaga reţea de căi ferate. 22 mai 1920, nr. 1 042. Planul de reparaţie a locomotivelor în a doua jumătate a anului 1920. — „Buletinul Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie", Moscova, 1920, nr. 43, 22 mai, p. 2—3, la rubrica : Ordine şi dispoziţii ale Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie. — *158, 166.*

Ordinul tov. Zof — vezi Comunicarea făcută de V. I. Zof, membru al Colegiului superior al Direcţiei politice a transporturilor pe apă, la consfătuirea reprezentanţilor...

Ovidiu. Metamorfozele. — 422.

„*Petrogradskaia Pravda*", 1921, nr. 4, 6 ianuarie, p. 2. — *249—250, 251, 275.*

Planul de electrificare a R.S.F.S.R. Raport prezentat la cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor de Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei. Moscova, Gostehizdat, 1920. 669 p. ; 14 file cu scheme şi hărţi. (R.S.F.S.R. Secţia tehnică-ştiinţifică a Consiliului economic superior). — *30, 31, 70, 73—74, 114—115, 162, 163, 164, 165—167, 195—196, 205, 207, 354—355, 356—359, 360, 361, 399.*

[Platforma „opoziţiei muncitoreşti"]. — În : Despre rolul sindicatelor în producţie. Rapoartele tov. Zinoviev şi Trotki, cuvîntarea tov. Lenin, corapoartele tov. Buharin, Noghin, Şleapnikov şi Reazanov şi cuvîntul de încheiere al tov. Trotki şi Zinoviev la şedinţa comună a fracţiunilor comuniste ale Congresului al VIII-lea al Sovietelor, Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia şi Consiliului orăşenesc al sindicatelor din Moscova, 30 decembrie 1920. Moscova, tipografia nr. 1, 1921, p. 59—61. (Biroul fracţiunii comuniste din C.C.S. din Rusia. Numai pentru membrii P.C. din Rusia). — *247.*

www.dacoromanica.ro

Popov, P. Cîteva cifre cu privire la economia R.S.F.S.R. şi la construcţia sovietică. — „Izvestiia C.E.C al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1920, nr. 287 (1 134), 21 decembrie, p. 3. — *155—156.*

„*Pravda*", Moscova — *14, 56, 91, 130, 343, 344, 345, 392, 438.*

— 1920, nr. 213, 25 septembrie, p. 1—2. — *37.*

— 1920, nr. 215, 28 septembrie, p. 1—2 — *284.*

— 1920, nr. 216, 29 septembrie, p. 1. — *30.*

— 1920, nr. 219, 2 octombrie, p. 1. — *9, 33, 220, 271, 313, 314, 366, 410.*

— 1920, nr. 232, 17 octombrie, p. 3. — *77.*

— 1920, nr. 245, 2 noiembrie, p. 2. — *3.*

— 1920, nr. 251, 9 noiembrie, p. 1. — *31, 33.*

— 1920, nr. 255, 13 noiembrie, p. 2. — *220, 229, 313, 314, 410.*

— 1920, nr. 269, 30 noiembrie, p. 2. — *55—56.*

— 1920, nr. 271, 2 decembrie, p. 1. — *75.*

— 1920, nr. 272, 3 decembrie, p. 1. — *75.*

— 1920, nr. 273, 4 decembrie, p. 1, 4. — *50, 75.*

— 1920, nr. 274, 5 decembrie, p. 1. — *56, 75.*

— 1920, nr. 275, 7 decembrie, p. 1. — *75.*

— 1920, nr. 278, 10 decembrie, p. 1. — *75.*

— 1920, nr. 279, 11 decembrie, p. 1. — *75.*

— 1920, nr. 281, 14 decembrie, p. 2. — *219, 220, 226, 231, 234, 236, 246, 247, 258—259, 287—288, 290, 291—292, 314, 418, 422.*

— 1920, nr. 286, 19 decembrie, p. 1 ; nr. 287, 21 decembrie, p. 1 ; nr. 288, 22 decembrie, p. 1. — *152, 190.*

— 1921, nr. 5, 11 ianuarie, p. 2—3. — *289.*

— 1921, nr. 7, 13 ianuarie, p. 3. — *249—251, 275, 410.*

— 1921, nr. 9, 15 ianuarie, p. 3. — *282.*

— 1921, nr. 10, 16 ianuarie, p. 1—3. — *247, 250—251, 253, 254, 255, 301, 304, 305, 413, 425.*

— 1921, nr. 11, 18 ianuarie, p. 1—2. — *251.*

— 1921, nr. 12, 19 ianuarie, p. 2. — *251.*

— 1921, nr. 13, 21 ianuarie, p. 2. — *287, 288.*

— 1921, nr. 15, 25 ianuarie, p. 1. — *316.*

www.dacoromanica.ro

— 1921, nr. 24, 4 februarie, p. 2—3. — *346.*

— 1921, nr. 25, 5 februarie, p. 3. — *336, 337, 338, 340, 341.*

— 1921, nr. 35, 17 februarie, p. 1. — *380.*

— 1921, nr. 43, 26 februarie, p. 1. — *380.*

**Principiile proiectului de electrificare a Regiunii de nord.* Întocmit de Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei. Petrograd, publicaţie tehnică-ştiinţifică, 1920. 74 p.; 1 hartă. (R.S.F.S.R. Secţia tehnică-ştiinţifică a Consiliului economic superior). — *7, 32, 83, 357—358.*

Proiectul agrar — vezi Proiect de lege prezentat de C.C.P. Prezidiului C.E.C. din Rusia pentru a fi prezentat la Congresul general al Sovietelor din Rusia.

**Programul Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia.* Adoptat de Congresul al VIII-lea al partidului, care a avut loc între 18 şi 23 martie 1919. Moscova—Petrograd, „Kommunist", 1919. 24 p. (P.C. (b) din Rusia). — *33, 79, 162, 163, 167, 171, 177, 178, 217, 238, 252, 267—268, 269, 270, 271, 307, 309, 310—312, 316, 333, 336—337, 344, 346, 350, 362, 408, 413, 416, 425, 427, 430. 441.*

**Proiect de hotărîre a Congresului al X-lea al P.C. din Rusia cu privire la rolul şi sarcinile sindicatelor, prezentat spre examinare C.C. al P.C. din Rusia de către un grup de membri ai C.C. şi ai Comisiei sindicale de pe lîngă C.C.* Moscova, Sovietul de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor şi ostaşilor roşii din Moscova, 1921. 23 p. (R.S.F.S.R.). — *250, 266, 285.*

Proiect de hotărîre a Congresului al X-lea al P.C. din Rusia cu privire la rolul şi sarcinile sindicatelor (prezentat spre examinare C.C. al P.C. din Rusia de către un grup de membri ai C.C. şi ai comisiei sindicale de pe lîngă C.C.). — „Pravda", Moscova, 1921, nr. 11, 18 ianuarie, p. 1—2. — *250.*

Proiect de lege prezentat de C.C.P. Prezidiului C.E.C. din Rusia pentru a fi prezentat la Congresul general al Sovietelor din Rusia. Cu privire la măsurile necesare pentru întărirea şi dezvoltarea gospodăriilor ţărăneşti. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1920, nr. 281 (1 128), 14 decembrie, p. 3—4. — *78—79, 149—150, 151, 152, 153, 155, 185, 186, 188, 190, 191—192, 193, 194, 199, 200, 201, 398.*

Raport la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. Moscova, 1920, 71 p.; 4 file cu hărţi. (C.E.S.). — *296—297.*

www.dacoromanica.ro

Raportul Consiliului economic superior la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia — *vezi* Raport la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia.

Regulament provizoriu cu privire la acordarea de premii în natură. [Decretul C.C.P. din 23 octombrie 1920]. — „Ekonomiceskaia Jizn", Moscova, 1920, nr. 243, 30 octombrie, p. 4, la rubrica oficială. — *155, 398.*

Rezoluţia adoptată de conferinţa gubernială la raportul de activitate al Comitetului din Moscova al P.C. din Rusia. — „Kommunisticeskii Trud", Moscova, 1920, nr. 204, 23 noiembrie, p. 3. Sub titlul comun : Conferinţa organizaţiei guberniale Moscova a P.C. din Rusia. (Ziua a doua, 21 noiembrie). — *40.*

[Rezoluţia adoptată la consfătuirea din 9 noiembrie 1920 a celor 10 membri ai C.C.]. — În : Despre rolul sindicatelor în producţie. Rapoartele tov. Zinoviev şi Trotki, cuvîntarea tov. Lenin, corapoartele tov. Buharin, Noghin, Şleapnikov şi Reazanov şi cuvîntul de încheiere al tov. Trotki şi Zinoviev la şedinţa comună a fracţiunilor comuniste ale Congresului al VIII-lea al Sovietelor, Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia şi Consiliului orăşenesc al sindicatelor din Moscova. 30 decembrie 1920, Moscova, tipografia nr. 1, 1921, p. 19—20. (Biroul fracţiunii comuniste a C.C.S. din Rusia. Numai pentru membrii P.C. din Rusia). — *245—246.*

[Rezoluţia C.C. al P.C. din Rusia în problema conflictului dintre comuniştii din transporturile pe apă şi fracţiunea comunistă de la consfătuirea Ţektranului. Adoptată în şedinţa plenară din 7 decembrie 1920]. — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia", Moscova, 1920, nr. 26, 20 decembrie, p. 3, în articolul : Raportul de activitate al C.C. al P.C. din Rusia pe perioada 15 septembrie—15 decembrie. — *220, 410.*

Rezoluţia C.C. al P.C. din Rusia în problema conflictului dintre comuniştii din transporturile pe apă şi fracţiunea comunistă de la consfătuirea Ţektranului. (Adoptată în şedinţa plenară din 7 decembrie 1920). — În : Despre rolul sindicatelor în producţie. Rapoartele tov. Zinoviev şi Trotki, cuvîntarea tov. Lenin, corapoartele tov. Buharin, Noghin, Şleapnikov şi Reazanov şi cuvîntul de încheiere al tov. Trotki şi Zinoviev la şedinţa comună a fracţiunilor comuniste ale Congresului al VIII-lea al Sovietelor, Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia şi Consiliului orăşenesc al sindicatelor din Moscova. 30 decembrie 1920, Moscova, tipografia nr. 1, 1921, p. 78. (Biroul fracţiunii comuniste a C.C.S. din Rusia. Numai pentru membrii P.C. din Rusia). — *285, 286.*

Rezoluţia C.C. al P.C. din Rusia în problema conflictului dintre comuniştii din transporturile pe apă şi fracţiunea comunistă de la consfătuirea Ţektranului. (Adoptată în şedinţa plenară din 7 decembrie 1920). — „Pravda", Moscova, 1920, nr. 281, 14 decem-

www.dacoromanica.ro

brie, p. 2, la rubrica : Viaţa de partid. — *219, 220, 226, 231, 235, 236, 246, 247, 258—259, 287—288, 290, 291—292, 314, 418, 422.*

Rezoluţia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor, ţăranilor şi cazacilor din Rusia adoptată în şedinţa din 29 aprilie 1918 la raportul tov. Lenin „Cu privire la sarcinile imediate ale Puterii sovietice". — În : Lenin, V. I. Sarcinile imediate ale Puterii sovietice, Moscova, editura C.E.C. din Rusia, 1918, p. 27. Înaintea titlului, autor : N. Lenin. — *142—143, 397.*

Rezoluţia Comitetului organizaţiei Moscova. [Răspuns la „Apelul către partid" al organizaţiei Petrograd din 3 ianuarie 1921]. — „Pravda", Moscova, 1921, nr. 7, 13 ianuarie, p. 3. — *250, 275.*

[Rezoluţia cu privire la activitatea sindicatelor adoptată la plenara din septembrie a C.C. al P.C. (b) din Rusia. 1920]. — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia", Moscova, 1920, nr. 26, 20 decembrie, p. 2, în : Raportul de activitate al C.C. al P.C. din Rusia pe perioada 15 septembrie—15 decembrie. — *220, 228—229.*

Rezoluţia cu privire la electrificarea Rusiei adoptată de Comitetul Executiv Central din Rusia al celei de-a VII-a legislaturi. (Prima sesiune 2—7 februarie 1920). — „Buletinul Comisiei de stat pentru electrificarea Rusiei", Moscova, 1920, nr. 1, 24 aprilie, p. 3. — *355—356, 399.*

Rezoluţia cu privire la rolul partidului comunist în revoluţia proletară [adoptată la Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste]. — În : Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste. Dare de seamă stenografică. Petrograd, editura Internaţionalei Comuniste, 1921, p. 568—579. — *212, 265.*

Rezoluţia din decembrie — vezi Rezoluţia C.C. al P.C. din Rusia în problema conflictului dintre comuniştii din transporturile pe apă şi fracţiunea comunistă de la consfătuirea Ţektranului.

Rezoluţia din noiembrie — vezi Rezoluţia fracţiunii P.C. din Rusia cu privire la sarcinile mişcării sindicale...

Rezoluţia din septembrie — vezi Sarcinile imediate ale construcţiei de partid.

[Rezoluţia fracţiunii P.C. din Rusia cu privire la sarcinile mişcării sindicale adoptată la plenara din 9 noiembrie 1920 a C.C. al P.C. (b) din Rusia]. — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia", Moscova, 1920, nr. 26, 20 decembrie, p. 2—3, în : Raportul de activitate al C.C. al P.C. din Rusia pe perioada 15 septembrie—15 decembrie. — *220.*

www.dacoromanica.ro

Rezoluţia fracţiunii P.C. din Rusia cu privire la sarcinile mişcării sindicale [adoptată la plenara din 9 noiembrie 1920 a C.C. al P.C. (b) din Rusia]. — „Pravda", Moscova, 1920, nr. 255, 13 noiembrie, p. 2, la rubrica : Mişcarea sindicală. Sub titlul : A V-a Conferinţă generală a sindicatelor din Rusia. — *220, 228, 246, 313—314, 410.*

Rezoluţia menşevicilor — vezi Rezoluţia P.M.S.D.R. la rapoartele C.E.C. din Rusia şi Consiliului Comisarilor Poporului prezentată la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia.

Rezoluţia P.M.S.D.R. la rapoartele C.E.C. din Rusia şi Consiliului Comisarilor Poporului prezentată la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. — În : Al VIII-lea Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, ostaşilor roşii şi cazacilor din Rusia. Dare de seamă stenografică (22—29 decembrie 1920). Moscova, Gosizdat, 1921, p. 54—57. (R.S.F.S.R.). — *179, 182, 183.*

Rezoluţia socialiştilor-revoluţionari — vezi Declaraţia minorităţii din partidul socialist-revoluţionar la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia.

Rezoluţii [adoptate la cea de-a IX-a Conferinţă generală a P.C. (b) din Rusia. 1920]. — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia", Moscova, 1920, nr. 24, 12 octombrie, p. 2—5. — *34—35, 44—45.*

Rezoluţiile consfătuirii de partid. — În : Supliment la buletinul Congresului al VIII-lea al Sovietelor, consacrat consfătuirii de partid asupra problemelor învăţămîntului public. Editat de C.E.C. din Rusia. Moscova, 10 ianuarie 1921, p. 12—15. — *336.*

[Rezoluţiile şi hotărîrile Congresului al II-lea al Internaţionalei Comuniste. 1920]. — În : Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste. Dare de seamă stenografică. Petrograd, editura Internaţionalei Comuniste, 1921, p. 542—658. — *265.*

Rezoluţiile şi hotărîrile Congresului al IX-lea al P.C. din Rusia. — În : Congresul al IX-lea al Partidului Comunist din Rusia. Dare de seamă stenografică (29 martie—4 aprilie 1920). Moscova, Gosizdat, 1920, p. 369—397. (P.C. (b) din Rusia). — *9, 278.*

Rîkov, A. I. Situaţia industriei şi măsurile pentru refacerea ei. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1920, nr. 287 (1 134), 21 decembrie, p. 2—3. — *156, 398.*

Rudzutak, I. E. Sarcinile de producţie ale sindicatelor. (Tezele raportului tov. Rudzutak). — „Pravda", Moscova, 1921, nr. 13, 21 ianuarie, p. 2. — *287, 288.*

www.dacoromanica.ro

— *[Teze despre rolul sindicatelor în producţie].* — În : A V-a Conferinţă generală a sindicatelor din Rusia. (3—7 noiembrie 1920). Dare de seamă stenografică. Moscova, 1921, p. 71—74. — *235, 245, 248, 253, 262, 289, 290, 293, 294, 414, 425.*

— *[Teze despre rolul sindicatelor în producţie].* — În : Lenin, V. I. Despre sindicate, despre momentul actual şi despre greşeala tov. Trotki. Cuvîntare rostită la 30 decembrie 1920 la adunarea de discuţii a membrilor fracţiunii comuniste de la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. Petrograd, Gosizdat, 1921, p. 25—30 (R.S.F.S.R.). — *248—249, 287.*

Sarcinile imediate ale construcţiei de partid. (Rezoluţie). — „Pravda", Moscova, 1920, nr. 219, 2 octombrie, p. 1. Sub titlul comun : Conferinţa generală a P.C. din Rusia. — *9, 33, 220, 271, 313, 314, 366, 410.*

**Situaţia industriei petrolului din regiunea Baku la sfîrşitul anului 1920.* Raportul delegatului Consiliului muncii şi apărării muncitoreşti-ţărăneşti cu privire la extracţia şi transportul petrolului. Baku, „Centrul de difuzare a cărţii din Azerbaidjan", 1920. 88 p. ; 3 file anexe şi o hartă. (Comitetul pentru problemele petrolului din Azerbaidjan). — *349, 350.*

[Skvorţov-Stepanov, I. I.] Cui i se pot da concesiuni? — „Pravda", Moscova, 1920, nr. 275, 7 decembrie, p. 1. Semnat : I. Stepanov. — *75.*

— *Cui nu trebuie să-i acordăm concesiuni!* — „Pravda", Moscova, 1920, nr. 274, 5 decembrie, p. 1. Semnat : I. Stepanov. — *56, 75.*

— *De ce au nevoie de concesiuni?* — „Pravda", Moscova, 1920, nr. 272, 3 decembrie, p. 1. Semnat : I. Stepanov. — *75.*

— *De ce avem nevoie de concesiuni?* — „Pravda", Moscova, 1920, nr. 273, 4 decembrie, p. 1. Semnat : I. Stepanov. — *75.*

— *Despre concesiunile din Kamciatka.* — „Pravda", Moscova, 1920, nr. 279, 11 decembrie, p. 1. Semnat : I. Stepanov. — *75.*

— *Despre concesiunile străine.* — „Pravda", Moscova, 1920, nr. 271, 2 decembrie, p. 1. Semnat : I. Stepanov. — *75.*

— *Nu vor întări oare concesiunile orînduirea capitalistă?* — „Pravda", Moscova, 1920, nr. 278, 10 decembrie, p. 1. Semnat : I. Stepanov. — *75.*

Sorokin, P. şi Rogov, M. Predare obligatorie a surplusurilor sau impozit? — „Pravda", Moscova, 1921, nr. 35, 17 februarie, p. 1. — *380.*

— *Predare obligatorie a surplusurilor sau impozit?* — „Pravda", Moscova, 1921, nr. 43, 26 februarie, p. 1. — *380.*

www.dacoromanica.ro

Statutul Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia. Moscova, Gosizdat, 1920. 16 p. (R.S.F.S.R.). — *204.*

Sun Iat-sen. Semnificaţia socială a revoluţiei chineze. — „Nevskaia Zvezda", Petersburg, 1912, nr. 17, 15 iulie, p. 1. — *304.*

Supliment la buletinul Congresului al VIII-lea al Sovietelor, consacrat consfătuirii de partid în legătură cu problemele învăţămîntului public. Editat de C.E.C. din Rusia. Moscova, 10 ianuarie 1921, 16 p. — *336, 337.*

Sviderski, A. I. Trei ani de luptă pe frontul aprovizionării. — În: Trei ani de luptă împotriva foametei. Scurtă dare de seamă cu privire la activitatea Comisariatului poporului pentru aprovizionare în anii 1919—1920, Moscova, 1920, p. III—X. (Secţia publicaţii a Comisariatului poporului pentru aprovizionare). — *154.*

Şedinţele fracţiunii P.C. (b) din Rusia de la cel de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia. Şedinţa din seara zilei de 23 ianuarie. — „Buletinul celui de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia", Moscova, 1921, nr. 1, 25 ianuarie, p. 1—4. — *267, 268, 269, 271, 317.*

Şedinţele fracţiunii P.C. (b) din Rusia de la cel de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia. Şedinţa din dimineaţa zilei de 24 ianuarie. — „Buletinul celui de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia", Moscova, 1921, nr. 2, 26 ianuarie, p. 2—4. — *267, 312, 317.*

Tezele Congresului al II-lea al Internaţionalei Comuniste cu privire la rolul partidului politic — vezi Rezoluţia cu privire la rolul partidului comunist în revoluţia proletară...

Tomski, M. P. Militarizarea muncii. — „Vestnik Truda", Moscova, 1920, nr. 1, octombrie, p. 20—24. — *214, 218, 408.*

Trei ani de luptă împotriva foametei. Scurtă dare de seamă cu privire la activitatea Comisariatului poporului pentru aprovizionare în anii 1919—1920. Moscova, 1920. XVIII, 124 p. (Secţia publicaţii a Comisariatului poporului pentru aprovizionare). — *154.*

[Troţki, L. D.] Democraţia în producţie. — „Pravda", Moscova, 1921, nr. 5, 11 ianuarie, p. 2—3. — *289.*

— *În loc de prefaţă [la cartea „Rolul şi sarcinile sindicatelor".* 25 decembrie 1920] — În: Troţki, L. D. Rolul şi sarcinile sindicatelor (pentru Congresul al X-lea al partidului). Moscova, Gosizdat, 1920, p. 3. (R.S.F.S.R.). — *275, 415.*

www.dacoromanica.ro

— *Răspuns tovarăşilor din Petrograd.* — „Pravda", Moscova, 1921, nr. 9, 15 ianuarie, p. 3, la rubrica : Viaţa de partid. Sub titlul comun : În legătură cu discuţia cu privire la sindicate. — *282.*

— *Rolul şi sarcinile sindicatelor (pentru Congresul al X-lea al partidului).* Moscova, Gosizdat, 1920, 32 p. (R.S.F.S.R.). — *211, 212, 213—214, 215, 216, 218, 219, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227—228, 247, 249, 256—258, 259, 261, 262, 263, 269, 272, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281—283, 287, 288, 289, 292, 295, 296, 299, 300, 301, 304, 305, 306—307, 308, 309—310, 312, 313, 314—315, 407, 408, 409, 410, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 424, 425, 426—428, 429, 431, 433.*

— *Sindicatele şi rolul lor în viitor.* (Schiţa iniţială a tezelor prezentate de tov. Troţki la plenara C.C. din 9 noiembrie 1920). — În : Partidul şi sindicatele. (În legătură cu discuţia cu privire la rolul şi sarcinile sindicatelor). Culegere de articole şi materiale, sub conducerea redacţională a lui G. Zinoviev. Petrograd, Gosizdat, 1921, p. 354—360. (R.S.F.S.R.). — *211, 229, 231, 234, 235, 236, 245, 246, 277, 410, 411.*

Ultimatumul Angliei şi răspunsul nostru. De la Comisariatul poporului pentru afacerile externe. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1920, nr. 157 (1 004) 18 iulie, p. 1. — *170.*

Un bancher american despre Lenin. — „Kommunisticeskii Trud", Moscova, 1920, nr. 207, 26 noiembrie, p. 2. — *100.*

Un nou mod de a pune problema educaţiei sociale. (O convorbire cu tov. A. V. Lunacearski, comisarul poporului pentru învăţământ). — În : Supliment la buletinul Congresului al VIII-lea al Sovietelor, consacrat consfătuirii de partid asupra problemelor învăţământului public. Editat de C.E.C. din Rusia. Moscova, 10 ianuarie 1921, p. 1—2. — *336.*

„*Vestnik Truda*", Moscova, 1920, nr. 1, octombrie, p. 20—24. — *214, 218, 408.*

„*Volea Rossii*", Praga. — *327.*

[Zinoviev, G. E.] Noile sarcini ale partidului nostru. (De la sarcinile impuse de război la sarcinile economice). Cuvîntare rostită la adunarea comună a membrilor şi candidaţilor de partid şi a simpatizanţilor din raionul Petersburg ; 28 ianuarie 1920. Petrograd, Gosizdat, 1920, 31 p. — *291—292.*

www.dacoromanica.ro

— *Raport cu privire la congresul independenţilor de la Halle, prezentat de tov. Zinoviev la Teatrul Mare.* — „Pravda", Moscova, 1920, nr. 245, 2 noiembrie, p. 2. — *3.*

———

[Ballod, K.] Produktion und Konsum im Sozialstaat. Mit einer Vorrede von K. Kautsky. Stuttgart, Dietz, 1898. 104 S. Înaintea titlului, autor : Atlantikus. — *358.*

— *Der Zukunftstaat.* Produktion und Konsum im Sozialstaat. 2. vollst. umgearb. Aufg. Stuttgart, Dietz, 1919. IV, 240 S. — *358.*

Dekret des Rates der Volkskommissare über Konzessionen [23. November 1920]. — „Russische Korrespondenz", Berlin, 1921, Nr. 1—2, Januar — Februar, S. 86—87. — *109—110.*

Le Désastre de Crimée. — „Le Temps", Paris, 1920, N. 21 656, 16 novembre, p. 1, la rubrica : Bulletin du Jour. — *19.*

Hard, W. Raymond Robins' own Story, by William : with many Illustrations from Photographs. New York — London, Harper, [1920]. 4, I, 248 p. — *57.*

Keynes, J. M. The Economic Consequences of the Peace. London, Macmillan, 1919. 279 p. — *68, 70.*

[The Notes of the People's Commissar of Foreign affairs of the RSFSR to Curzon, Foreign Minister of Great Britain. 1. July 1920]. — „Soviet Russia", New York, 1920, vol. III, No 7, August 14, p. 151. — *107, 137—138.*

Protokoll über die Verhandlungen des ausserordentlichen Parteitages in Halle. Vom 12. bis 17. Oktober 1920. Berlin, „Freiheit", [1920]. 312 S. — *182.*

„Russische Korrespondenz", Berlin, 1921, Nr. 1—2, Januar-Februar, S. 86—87. — *110.*

„Soviet Russia", New York, 1920, vol. III, No 7, August 14, p. 151. — *107, 137—138.*

Spargo, J. Bolshevism. The Enemy of Political and Industrial Democracy. New York — London, Harper, 1919. 10, 389 p. — *25.*

www.dacoromanica.ro

— „*The Greatest Failure in all History*". A Critical Examination of the Actual Workings of Bolshevism in Russia. New York — London, 1920. XVII, 486 p. — *25*.

— *The Psychology of Bolshevism*. New York, 1920, 150 p. — *25*.

— *Russia as an American Problem*. New York — London, Harper, 1920. 10, 444 p. — *25*.

„*Le Temps*", Paris. — *19*.

— 1920, N. 21 656, 16 novembre, p. 1. — *19*.

Vanderlip, F. A. What happened to Europe. New York, Macmillan, 1920. XVIII, 188 p. — *62*.

www.dacoromanica.ro

INDICE DE NUME

A

Aleksinski, G. A. (n. 1879) — la începutul activităţii sale politice a fost social-democrat. În perioada primei revoluţii ruse a aderat la bolşevici. În anii reacţiunii a făcut parte din rîndurile otzoviştilor şi a fost unul dintre organizatorii grupului antipartinic „Vpered". În timpul primului război mondial s-a manifestat ca social-şovinist şi a colaborat la o serie de ziare burgheze. În 1917 s-a alăturat grupului plehanovist „Edinstvo". S-a situat pe poziţii contrarevoluţionare. În iulie 1917 s-a lansat în atacuri calomnioase împotriva lui V. I. Lenin şi a bolşevicilor. În aprilie 1918 a fugit în străinătate. În emigraţie s-a alăturat taberei ultrareacţionare. — *25, 42.*

Andreev, A. A. (n. 1895) — activist al partidului comunist şi om de stat sovietic, membru de partid din 1914. În anii 1915—1917 a făcut parte din Comitetul organizaţiei Petrograd a P.M.S.D.R.; a fost unul dintre organizatorii Sindicatului muncitorilor metalurgişti din Petrograd. În primii ani ai Puterii sovietice a deţinut posturi de conducere în aparatul sindical, de partid şi de stat în Ural şi în Ucraina. În anii 1920—1922 a fost secretar al C.C.S. din Rusia, membru al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în 1922—1927 — preşedinte al C.C. al Sindicatului feroviarilor, în 1924—1925 — secretar al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în 1930—1931 — preşedinte al Comisiei Centrale de Control a P.C. (b) al Uniunii Sovietice, în 1931—1935 — comisar al poporului pentru căile de comunicaţie, din 1932 pînă în 1952 — membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice, din 1935 pînă în 1946 — secretar al C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice, din 1939 pînă în 1952 — preşedinte al Comisiei controlului de partid de pe lîngă C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice, din 1943 pînă în 1946 — comisar al poporului pentru agricultură, din 1946 pînă în 1953 vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri al U.R.S.S., din 1957 — preşedinte al Asociaţiei de prietenie sovieto-chineză. — *246, 248.*

Artem (Sergheev, F. A.)* (1883—1921) — militant de seamă al partidului comunist şi al Statului sovietic. Membru de partid din

* In paranteză sînt scrise, cu litere cursive, adevăratele nume de familie.

www.dacoromanica.ro

1901. A desfăşurat activitate revoluţionară la Ekaterinoslav, Harkov şi în Ural. În repetate rînduri a fost arestat. La mijlocul anului 1911 a emigrat în Australia. În timpul emigraţiei a participat activ la mişcarea muncitorească din Australia. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 s-a întors în Rusia, unde a fost ales secretar al biroului Comitetului regional al partidului bolşevic care reunea organizaţiile de partid din Donbass şi din guberniile Harkov şi Ekaterinoslav. La Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia a fost ales membru al Comitetului Central. A participat activ la Revoluţia Socialistă din Octombrie şi a fost unul dintre organizatorii luptei împotriva contrarevoluţiei şi a ocupanţilor germani din Ucraina. După revoluţie a fost preşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului din Republica Sovietică Doneţ-Krivoi Rog, membru al C.C. al P.C. (b) din Ucraina. În anii 1920—1921 a fost secretar al Comitetului organizaţiei Moscova a P.C. (b) din Rusia, din 1921 — preşedinte al C.C. al Sindicatului minerilor din Rusia, membru al C.E.C. din Rusia. A murit în timpul experimentării unui vagon aeropropulsat pe linia ferată Moscova-Kursk. — *250, 266, 285.*

B

Ballod, Karl (1864—1931) — economist statistician, a desfăşurat activitate ştiinţifică şi pedagogică în Germania şi Letonia. Din 1905 — profesor la Universitatea din Berlin. Din 1919 pînă în 1931 a fost profesor al Universităţii din Letonia. A scris o serie de lucrări pe teme economice, printre care şi cartea „Der Zukunftsstaat". — *358.*

Bogdatian, M. S. — în 1921 a lucrat în industria petrolieră, în 1922 a deţinut funcţia de şef al Direcţiei centrale a industriei combustibilului, apoi pe aceea de vicepreşedinte al consiliului de administraţie al Direcţiei combustibilului. — *349, 444.*

Boguslavski, M. S. (1886—1937) — de profesiune zeţar, a intrat în partid în 1917.

Din 1905 pînă în 1917 a fost membru al partidului socialist evreiesc. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost membru al primului C.E.C. şi al guvernului Ucrainei. Din 1920 a activat la Moscova în Direcţia politică generală a Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţii, apoi a fost preşedinte al Sindicatului muncitorilor tipografi. În anii 1920—1921 a aderat la platforma antipartinică a grupului „centralismul democratic", iar după aceea la poziţia troţkistă. În 1927, printr-o hotărîre a Congresului al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S., a fost exclus din partid. — *251.*

Briliant, G. I. — *vezi* Sokolnikov, G. I.

Briuhanov, N. P. (1878—1942) — om de stat sovietic, membru al P.M.S.D.R. din 1902; din 1904 — bolşevic. A desfăşurat muncă de partid la Kazan, Simbirsk, Ufa şi în alte oraşe din Rusia. A fost supus în repetate rînduri măsurilor de represiune ale autorităţilor

www.dacoromanica.ro

țariste. După Revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului unificat al organizației P.M.S.D.R. din Ufa și președinte al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Ufa. În octombrie 1917 — membru al Comitetului revoluționar gubernial din Ufa. După Revoluția Socialistă din Octombrie a deținut funcția de adjunct al comisarului poporului, — apoi de comisar al poporului pentru problemele alimentației, de adjunct al comisarului poporului pentru finanțe, de adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare și de vicepreședinte al Comisiei pentru evaluarea recoltei de pe lîngă C.C.P. al U.R.S.S. La Congresele al XV-lea și al XVI-lea a fost ales membru supleant al C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice. — *374.*

Bubnov, A. S. (1883—1940) — militant de seamă al partidului bolșevic și om de stat sovietic. Membru al partidului bolșevic din 1903. A desfășurat muncă de partid la Ivanovo-Voznesensk, Moscova, Petersburg și în alte orașe. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Biroului organizației regionale Moscova a P.M.S.D. (b) din Rusia, membru al Comitetului organizației Petersburg și al C.C. al partidului. A luat parte activă la pregătirea și înfăptuirea Revoluției Socialiste din Octombrie, a fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd și al Centrului militar-revoluționar pentru conducerea insurecției armate. Începînd din 1918 a deținut funcții de răspundere pe linie de partid și de stat și în armată. A făcut parte din grupul antipartinic al „comuniștilor de stînga". A fost membru al guvernului sovietic al Ucrainei și al C.C. al P.C. (b) din Ucraina, membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului ucrainean și al Consiliului militar-revoluționar al districtului militar Caucazul de nord. În anii 1920—1921 a făcut parte din grupul oportunist „centralismul democratic". În anii 1922—1923 a condus secția de agitație și propagandă a C.C. al P.C. (b) din Rusia. În 1923 a semnat declarația trotkistă a celor 46 ; ulterior a participat la lupta împotriva trotkismului. Începînd din 1924 a fost șeful Direcției politice a Armatei Roșii muncitorești-țărănești și membru al Consiliului militar-revoluționar al U.R.S.S. ; în 1925 — secretar al C.C. al P.C. (b) din Rusia. Din 1929 pînă în 1937 a fost comisar al poporului pentru învățămînt al R.S.F.S.R. A fost ales în repetate rînduri membru și membru supleant al C.C. al partidului. — *37, 50, 351.*

Buharin, N. I. (1888—1938) — a intrat în partidul bolșevic în 1906 ; a activat ca propagandist în diferite raioane ale Moscovei. În 1911 a emigrat. În 1915 a colaborat la revista „Kommunist" ; s-a situat pe poziții nemarxiste în problema statului, a dictaturii proletariatului, a dreptului națiunilor la autodeterminare etc. La Congresul al VI-lea al partidului a prezentat o schemă antileninistă de dezvoltare a revoluției, bazată pe negarea alianței dintre clasa muncitoare și țărănimea săracă.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost redactor al ziarului „Pravda", membru al Biroului Politic al C.C., membru al Comitetului

www.dacoromanica.ro

Executiv al Internaţionalei Comuniste. S-a pronunţat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului ; în 1918 s-a aflat în fruntea grupului antipartinic al „comuniştilor de stînga" ; în timpul discuţiei din partid cu privire la sindicate (1920—1921) s-a situat mai întîi pe o poziţie „tampon", iar apoi a aderat la grupul lui Troţki ; începînd din 1928 a condus opoziţia de dreapta din rîndurile partidului. În 1929 a fost scos din Biroul Politic al C.C. În 1937 a fost exclus din rîndurile partidului pentru activitate antipartinică. — *7, 124, 126, 162, 217, 219, 221, 225, 226, 228, 229, 230, 231, 235, 236, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 258, 259, 262, 264, 275—318, 349, 354, 408, 410, 411, 412, 413, 414, 426, 427, 429, 432.*

Bullitt, William Christian (n. 1891) — ziarist şi diplomat reacţionar american, unul dintre promotorii activi ai politicii antisovietice a imperialiştilor din S.U.A. În 1917 a fost şef al Biroului de informaţii pentru Europa centrală al Departamentului de Stat al S.U.A. În 1918—1919 a deţinut funcţia de ataşat al delegaţiei americane la Conferinţa de pace de la Paris. În 1919 a fost trimis de Wilson şi de Lloyd George în Rusia Sovietică cu o misiune specială. După aceea şi-a dat demisia. A revenit la activitatea diplomatică în 1933. În anii 1933—1936 a fost primul ambasador american în U.R.S.S., iar în anii 1936—1941 — ambasador în Franţa. În timpul şederii sale în U.R.S.S. şi în Franţa a promovat o linie ostilă Uniunii Sovietice. În anii 1942—1943 a deţinut funcţia de adjunct special al ministrului marinei al S.U.A. După cel de-al doilea război mondial se manifestă ca partizan activ al politicii „războiului rece". — *99.*

Bumajnîi, E. I. (n. 1894) — membru de partid din 1917. A dus muncă de partid la Orehovo-Zuevo. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru problemele muncii, membru al Biroului regional Ural pentru problemele muncii de pe lîngă C.C. al P.C. (b) din Rusia. În anii 1920—1921 a activat în cadrul C.C.S. din Rusia. În timpul discuţiei cu privire la sindicate a aderat la platforma lui Troţki. Din 1922 pînă în 1923 a fost secretar al Comitetului organizaţiei de partid din gubernia Briansk, în 1924—1925 — şeful secţiei agitaţie şi propagandă, membru al secretariatului organizaţiei Moscova a P.C. (b) din Rusia. În 1926 — director adjunct în secţia presei de pe lîngă C.C. al P.C. (b) din Rusia. Din 1930 — pensionar. — *253.*

Burovţev, M. V. (1889—1954) — a intrat în partid în 1905. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a activat în Sovietul din Moscova, a fost şeful secţiei pentru problemele muncii a oraşului Moscova, membru al colegiului secţiei de învăţămînt din Moscova. În anii 1921—1922 a fost şeful secţiei pentru problemele minorităţilor naţionale de pe lîngă C.C. al P.C. (b) din Rusia. În timpul discuţiei cu privire la sindicate (1920—1921) a fost membru activ al grupului lui E. Ignatov, care împărtăşea concepţiile grupului antipartinic „opoziţia muncitorească". În anii 1923—1924 s-a alăturat opoziţiei

www.dacoromanica.ro

troţkiste. În anii 1922—1926, cu unele întreruperi, a lucrat în cadrul Comisariatului poporului pentru afacerile interne. În 1937 a fost exclus din partid pentru participarea la opoziţia troţkistă. — *251.*

C

Cernov, V. M. (1876—1952) — unul dintre liderii partidului eserilor. Din mai pînă în august 1917 a fost ministru al agriculturii în guvernul provizoriu burghez ; a promovat o politică de crunte represiuni împotriva ţăranilor care trecuseră la ocuparea pămînturilor moşiereşti. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii răscoalelor antisovietice. În 1920 a emigrat ; în străinătate a continuat să desfăşoare activitate antisovietică. — *365, 376.*

Cicerin, G. V. (1872—1936) — om de stat sovietic, diplomat eminent. În anii 1904—1917 s-a aflat în emigraţie, unde, în 1905, a intrat în P.M.S.D.R. În perioada reacţiunii a fost adept al menşevismului ; în anii primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste ; la sfîrşitul anului 1917 a trecut pe poziţiile bolşevismului şi în 1918 a fost primit în rîndurile P.C. (b) din Rusia. Din 1918 pînă în 1930 a fost comisar al poporului pentru afacerile externe, a condus delegaţiile sovietice la conferinţele internaţionale de la Genova şi Lausanne. A fost membru al C.E.C. din Rusia şi al C.E.C. din U.R.S.S. La congresele al XIV-lea şi al XV-lea ale partidului a fost ales membru al Comitetului Central. — *102.*

Clemenceau, Georges Benjamin (1841—1929) — fruntaş politic şi om de stat reacţionar francez ; timp de mai mulţi ani a fost unul dintre liderii partidului radical. Din 1876 — membru al Camerei deputaţilor. În anii 1906—1909 a fost şef al guvernului. Apărînd interesele marelui capital, a promovat o politică de crunte represiuni împotriva clasei muncitoare. În primul război mondial s-a manifestat ca un şovinist inveterat. În noiembrie 1917 a venit din nou în fruntea guvernului, instaurînd în ţară un regim de dictatură militară. A fost unul dintre inspiratorii şi organizatorii blocadei şi ai intervenţiei armate împotriva Rusiei Sovietice. În 1920, înfrînt în alegerile prezidenţiale, s-a retras din viaţa politică. — *68.*

Curzon, George Nataniel (1859—1925) — om politic şi diplomat reacţionar englez, lord, unul dintre liderii conservatorilor, reprezentant al cercurilor celor mai agresive ale imperialismului englez. În anii 1898—1905 a fost vicerege al Indiei, unde a înăbuşit cu cruzime mişcarea de eliberare naţională. În anii 1915—1918 a deţinut o serie de posturi în guvern şi în parlament. În anii 1919—1924 a fost ministru de externe al Marii Britanii. A fost unul dintre principalii organizatori ai intervenţiei militare străine împotriva Rusiei Sovietice. La 12 iulie 1920, în timpul războiului polono-sovietic, a cerut guvernului sovietic să oprească ofensiva Armatei Roşii pe linia stabilită de Consiliul suprem al Antantei în decembrie 1919 ca graniţă de răsărit a Poloniei şi care a căpătat apoi denumirea de „linia Curzon".

www.dacoromanica.ro

în mai 1923 a trimis guvernului sovietic un ultimatum provocator (aşa-zisul „ultimatum Curzon") care a constituit o încercare de a relua politica de intervenţie antisovietică ; ultimatumul a fost respins în mod categoric de guvernul şi de poporul U.R.S.S. — *170.*

D

Dan (Gurvici), F. I. (1871—1947) — unul dintre liderii menşevicilor. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a condus în străinătate un grup de lichidatori. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd şi a făcut parte din Prezidiul Comitetului Executiv Central în prima legislatură ; a sprijinit guvernul provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice. La începutul anului 1922 a fost expulzat din ţară ca duşman al Statului sovietic. — *182, 183, 184.*

Denikin, A. I. (1872—1947) — general al armatei ţariste ; în perioada intervenţiei militare străine şi a războiului civil (1918—1920) a fost omul de încredere al imperialiştilor franco-englezi şi americani ; a deţinut funcţia de comandant-şef al forţelor armate albgardiste din sudul Rusiei. După ce acestea au fost zdrobite de trupele sovietice (martie 1920), a emigrat. — *44, 115, 144, 322, 383.*

Dobler, F. E. (n. 1890) — bibliotecar. Din 1911 a lucrat la bibliotecile din Moscova ; după Revoluţia Socialistă din Octombrie — în sectorul bibliotecii al secţiei învăţămîntului public din Moscova. Din 1921 pînă în 1939 — a lucrat la Comisariatul poporului pentru învăţămînt ; în decurs de mai mulţi ani a condus cursurile de pregătire a muncitorilor pentru admiterea în institutele de bibliotecari. În 1940 a fost numit profesor de discipline bibliotecare la Şcoala medie tehnică de bibliotecari din Moscova. Din 1956 — pensionar. — *346.*

Dosser, Z. H. (1882—1938) — membru de partid din 1917 ; de profesiune petrolist. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — preşedinte al colegiului Direcţiei generale a petrolului din Consiliul economic superior, director al Trustului petrolului, reprezentant al Trustului petrolului în China, reprezentant comercial al U.R.S.S. în Italia. Din 1928 pînă în 1937 — director în Comisariatul poporului pentru comerţ al R.S.F.S.R. — *349, 350.*

Drabkin, I. D. — *vezi* Gusev, S. I.

Dridzo, S. A. — *vezi* Lozovski, S. A.

Dzerjinski, F. E. (1877—1926) — militant de seamă al partidului comunist şi om de stat sovietic, membru de partid din 1895. A fost unul din organizatorii social-democraţiei din Polonia şi Lituania. A desfăşurat muncă de partid în Polonia şi în Rusia. În repetate rînduri

www.dacoromanica.ro

a avut de suferit de pe urma măsurilor de represiune ale guvernului țarist : a stat peste 11 ani în închisori, la ocnă și în deportare. La Congresul al IV-lea al partidului a fost ales membru al C.C. al P.M.S.D.R. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a desfășurat muncă de partid la Moscova.

În perioada pregătirii și înfăptuirii Revoluției Socialiste din Octombrie a fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd și al Centrului militar-revoluționar pentru conducerea insurecției creat de Comitetul Central al partidului. După victoria revoluției a fost președinte al Comisiei extraordinare din Rusia pentru lupta împotriva speculei, sabotajului și contrarevoluției (Ceka). La începutul anului 1918 a avut o poziție greșită în problema încheierii păcii de la Brest. În 1921 a fost numit comisar al poporului pentru căile de comunicație, continuînd să dețină în același timp și funcțiile de președinte al Cekăi și de comisar al poporului pentru afacerile interne ; în 1924 a fost numit președinte al Consiliului economic superior. Începînd din iunie 1924 a fost membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia și membru al Biroului Organizatoric. — *175, 184.*

E

Emșanov, A. I. (1891—1941) — membru de partid din 1917, lucrător la transportul feroviar. În anii 1917—1920 a fost președinte al Comitetului sindical de linie din direcția căii ferate Perm, apoi șef al acestei direcții. În 1920—1921 a fost comisar al poporului pentru căile de comunicații, iar în 1921—1922 — adjunct al comisarului poporului pentru căile de comunicație. După aceea a lucrat în cadrul Comisariatului pentru căile de comunicații. — *158.*

Eremin — delegat la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. — *199.*

F

Farbman, P. B. — *vezi* Rafail.

Fedotov, F. (1897—1933) — membru de partid din 1914 ; muncitor. Din cauza prigoanei dezlănțuite de ohrana țaristă a fost nevoit să se refugieze în America, unde a continuat să ducă muncă revoluționară ; nu o dată a avut de suferit de pe urma măsurilor de represiune ale autorităților americane. După întoarcerea în U.R.S.S. a deținut o serie de funcții pe linie de partid și sindicală : secretar de organizație județeană în gubernia Moscova, secretar al organizației guberniale de partid din Semirecie, activist al Comisiei Centrale de Control. A studiat la Școala superioară de partid. La începutul anului 1933 a fost numit șef al secției politice a sovhozului cerealier din Altai. — *81, 101.*

Fomin, V. V. (1884—1942) — membru de partid din 1910. A dus muncă de partid la Orenburg. A fost arestat în repetate rînduri și

www.dacoromanica.ro

deportat. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a redactat ziarul de front „Zvezda". În anii 1918—1920 a făcut parte din colegiul Comisiei extraordinare din Rusia pentru lupta împotriva speculei, sabotajului şi contrarevoluţiei (Ceka), a fost comisar militar la căile ferate, în anii 1921—1922 — şef de secţie în Ceka, în 1923 — comisar în Direcţia generală a căilor de comunicaţii, în 1924 — adjunct al comisarului poporului pentru căile de comunicaţii. În 1925 a devenit membru al Comisiei Centrale de Control. În anii 1926—1930 a lucrat în Comisariatul poporului pentru comerţul interior, iar după aceea a fost numit adjunct al comisarului poporului pentru transporturile pe apă. În anul 1938 a fost numit director al „Oficiului pentru desfacerea produselor industriei textile şi de confecţii". — *381.*

Frumkin, M. I. (1878—1939) — a intrat în P.M.S.D.R. în 1898. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a lucrat la Comitetul executiv gubernial şi comitetul gubernial de partid Krasnoiarsk. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a activat pe linie de partid şi în aparatul de stat : a fost adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare, vicepreşedinte al Comitetului militar-revoluţionar din Siberia, adjunct al comisarului poporului pentru comerţul exterior, adjunct al comisarului poporului pentru finanţe. Participant activ la opoziţia de dreapta, în 1937 a fost exclus din partid pentru activitatea sa antipartinică. — *46.*

G

Goldendah, D. B. — *vezi* Reazanov D. B.

Goltman, A. Z. (1894—1933) — a intrat în mişcarea muncitorească în 1910. În aprilie 1917 a intrat în partidul bolşevic. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut munci de conducere pe linie sindicală şi economică. Din 1917 pînă în 1920 — membru al C.C. al Sindicatului metalurgiştilor. În anii 1920—1921 — membru al Prezidiului C.C.S. din Rusia ; în timpul discuţiei cu privire la sindicate — adept activ al platformei lui Troţki. Din 1922 a îndeplinit munci de răspundere în Consiliul economic superior din Rusia, în C.C.C.-I.M.Ţ., în Direcţia generală a aviaţiei civile. — *248.*

Gorki, Maxim (Peşkov, A. M.) (1868—1936) — mare scriitor proletar, părinte al literaturii sovietice. — *273.*

Grinko, G. F. (1889—1938) — membru de partid din 1919 ; mai înainte făcuse parte din partidul naţional ucrainean al „borotbiştilor". După Revoluţia Socialistă din Octombrie a activat în Ucraina. A fost ales membru al guvernului Ucrainei şi membru al C.C. al P.C. (b) din Ucraina, a deţinut o serie de funcţii de răspundere : comisar al poporului pentru învăţămînt, preşedinte al Comisiei de stat a planificării, vicepreşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului din R.S.S.U. În anii 1926—1929 a fost vicepreşedinte al Comisiei

www.dacoromanica.ro

de stat a planificării din U.R.S.S.; în 1929 — adjunct al comisarului poporului pentru agricultură, iar din 1930 pînă în 1936 — comisar al poporului pentru finanţe. — *240, 336.*

Gurvici, F. I. — *vezi* Dan, F. I.

Gusev, S. I. (Drabkin, I. D.) (1874—1933) — bolşevic. Şi-a început activitatea revoluţionară în 1896, în rîndurile „Uniunii de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare" din Petersburg; în repetate rînduri a avut de suferit de pe urma măsurilor de represiune ale guvernului ţarist. În octombrie 1917 a fost secretar al Comitetului militar-revoluţionar din Petrograd; începînd din 1918 — lucrător politic în Armata Roşie; în anii 1921—1923 — şeful Direcţiei politice şi membru al Consiliului militar-revoluţionar al republicii; din 1923 — secretar al C.C.C. a P.C. (b) din Rusia şi membru al colegiului Comisariatului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească, iar din 1925 — şef al secţiei de presă a C.C. al P.C. (b) din Rusia. În anii 1928—1933 — membru supleant al Prezidiului Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste. Autor al broşurilor: „Un plan economic unic şi un aparat economic unic" (1920), „Probleme actuale ale construcţiei economice (Cu privire la tezele C.C. al P.C. din Rusia)" şi al altor lucrări în legătură cu construirea socialismului. — *160, 170, 171, 172, 398.*

H

Hanov, A. M. (n. 1889) — membru de partid din 1917. În anii 1919—1920 a lucrat în Armata Roşie. În 1920 a fost preşedinte al Comitetului executiv gubernial din Nijni Novgorod. La cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor a fost ales membru al Comitetului Executiv Central din Rusia. — *185.*

Harding, Warren (1865—1923) — om politic american, ziarist, membru al Partidului republican; în anii 1921—1923 a fost preşedinte al S.U.A. — *66, 100.*

Hegel, Georg Wilhelm Friedrich (1770—1831) — mare filozof german, idealist obiectiv, ideolog al burgheziei germane. Meritul istoric al lui Hegel constă în elaborarea profundă şi multilaterală a dialecticii, care a constituit unul dintre izvoarele teoretice ale materialismului dialectic. Dialectica lui Hegel avea însă un caracter idealist, fiind indisolubil legată de sistemul său filozofic, în totalitate conservator, metafizic. Prin concepţiile sale politice, Hegel era un adept al monarhiei constituţionale.

Principalele lucrări ale lui Hegel sînt: „Fenomenologia spiritului", „Ştiinţa logicii", „Enciclopedia ştiinţelor filozofice", „Prelegeri de istorie a filozofiei" etc. — *303.*

www.dacoromanica.ro

I

Iakovleva, V. N. (1885—1944) — membră a partidului bolşevic din 1904. A desfăşurat muncă de partid la Moscova. În 1917 a fost secretar al Biroului organizaţiei P.M.S.D.R. (b) din regiunea Moscova. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat în aparatul de stat şi pe linie de partid : a fost membră a colegiului Comisariatului poporului pentru afacerile interne şi a colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare, director al treburilor în Consiliul economic superior, secretar al Comitetului organizaţiei de partid Moscova, secretar al Biroului regional de partid din Siberia, adjunct al comisarului poporului pentru învăţămînt al R.S.F.S.R., comisar al poporului pentru finanţe al R.S.F.S.R. În 1918 a făcut parte din grupul antipartinic al „comuniştilor de stînga" ; în timpul discuţiei din 1920—1921 cu privire la sindicate a făcut parte din grupul „tampon", care ulterior s-a unit cu Troţki ; în 1923 a semnat declaraţia troţkistă a celor 46. În anii 1924—1926 a activat în cadrul centrului troţkist, apoi a rupt cu opoziţia. — *251.*

Ignatov, E. N. (1890—1938) — membru al partidului bolşevic din 1912. În 1917 a făcut parte din comitetul executiv şi din prezidiul Sovietului din Moscova. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a activat ca membru al Comitetului organizaţiei de partid Moscova. În perioada discuţiei cu privire la sindicate (1920—1921) a înfiinţat grupul anarhosindicalist al aşa-zişilor „ignatovişti", care împărtăşea concepţiile „opoziţiei muncitoreşti". După Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia s-a îndepărtat de opoziţie, a lucrat la Comitetul gubernial de partid Vitebsk, a fost preşedinte al comitetului executiv al Sovietului din această gubernie. Din 1929 — director al Şcolii superioare de construcţie de stat de pe lîngă C.E.C. al U.R.S.S. — *39, 169, 251.*

Işcenko, A. G. (n. 1895) — a devenit membru de partid în aprilie 1917. În iulie 1917 — membru al C.C. al Sindicatului muncitorilor din întreprinderile de navigaţie de la Petrograd. În octombrie 1917 — comisar al unei flotile de torpiloare. Din 1919 pînă în 1921 şi din 1924 pînă în 1927 — preşedinte al C.C. al Sindicatului muncitorilor din transporturi. Participant activ la opoziţia troţkistă din 1923 şi membru al centrului troţkist din Moscova, fapt pentru care în 1927 a fost exclus din partid ; în noiembrie 1929 a fost reprimit, şi apoi din nou exclus, în februarie 1935, pentru activitatea sa contrarevoluţionară. — *230, 411.*

J

Jordania, N. N. (1870—1953) — social-democrat, lider al menşevicilor din Caucaz. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost preşedinte al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor din Tiflis ; în anii 1918—1921 a fost şeful guvernului menşevic contrarevoluţionar din Gruzia ; din 1921 — emigrant alb. — *384.*

www.dacoromanica.ro

K

Kalinin, M. I. (1875—1946) — eminent militant al partidului comunist şi om de stat sovietic. Membru de partid din 1898. A activat în primele cercuri muncitoreşti marxiste ilegale şi în „Uniunea de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare" întemeiată de V. I. Lenin la Petersburg. A participat activ la prima revoluţie rusă. A desfăşurat muncă de partid la Petersburg, Tiflis, Reval, Moscova şi în alte oraşe din Rusia. A fost supus în repetate rînduri măsurilor de represiune ale autorităţilor ţariste. În 1912, la Conferinţa a VI-a (de la Praga) a partidului a fost ales membru supleant al C.C., iar apoi a fost cooptat în Biroul din Rusia al C.C. al P.M.S.D.R. A fost unul dintre organizatorii editării ziarului „Pravda". În timpul revoluţiei burghezo-demooratice din februarie 1917 a fost membru al Comisiei executive a Comitetului organizaţiei Petrograd a partidului. A participat activ la insurecţia armată din octombrie 1917 la Petrograd. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost preşedinte al Dumei orăşeneşti, apoi comisar pentru problemele gospodăriei comunale al oraşului Petrograd. Din martie 1919 a fost preşedinte al Comitetului Executiv Central din Rusia, din decembrie 1922 — preşedinte al Comitetului Executiv Central al U.R.S.S., iar din 1938 — preşedinte al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. Din 1919 a fost membru al C.C., iar din 1926 — membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. — *250, 266, 285.*

Kamenev (Rozenfeld), L. B. (1883—1936) — a intrat în partid în 1901. A făcut parte din redacţia ziarelor „Proletarii" şi „Pravda". La Conferinţa a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia a fost ales în Comitetul Central. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a adoptat o poziţie semimenşevică faţă de guvernul provizoriu şi în problema războiului, s-a ridicat împotriva liniei leniniste a partidului orientate spre revoluţia socialistă. În octombrie 1917, în numele său şi al lui Zinoviev, a publicat în ziarul semimenşevic „Novaia Jizn" o declaraţie în care se arăta că ei nu sînt de acord cu rezoluţia Comitetului Central cu privire la insurecţia armată, ceea ce însemna divulgarea unei hotărîri secrete a partidului, un act de trădare a cauzei revoluţiei.

După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost preşedinte al Sovietului din Moscova, vicepreşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului, membru al Biroului Politic al Comitetului Central. În repetate rînduri s-a ridicat împotriva politicii leniniste a partidului: în noiembrie 1917 s-a pronunţat pentru constituirea unui guvern de coaliţie în care să intre şi reprezentanţi ai menşevicilor şi ai socialiştilor-revoluţionari, în 1925 a fost unul dintre organizatorii „noii opoziţii", iar în 1926 unul dintre liderii blocului antipartinic troţkist-zinovievist. În 1927, Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S. l-a exclus din partid ca militant activ al opoziţiei troţkiste. În 1928 a declarat că-şi recunoaşte greşelile şi a fost reprimit în partid, dar nu şi-a încetat activitatea sa antipartinică şi în 1932 a fost din nou exclus. În 1933 a fost din nou reprimit în partid, iar în 1934, din

www.dacoromanica.ro

cauza activității sale antipartinice, a fost exclus pentru a treia oară. — *45, 107, 250, 253, 266, 285, 317, 349.*

Kamenski, A. Z. (1885—1938) — membru de partid din 1917. După Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat în aparatul de partid, sovietic și sindical ; în 1920—1921 a fost adjunct al comisarului poporului pentru problemele naționalităților în R.S.F.S.R., în anii 1921—1922 — secretar al Comitetului organizației de partid din ținutul Donului. În perioada discuției cu privire la sindicate a făcut parte din grupul antipartinic „centralismul democratic", în 1925—1926 a aderat la opoziția trotkistă. În anii 1922—1923 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru agricultură. Din 1927 pînă în 1933 — director al Academiei industriale ; din 1933 pînă în 1936 — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru industria ușoară, iar din 1936 a lucrat în Comisariatul poporului pentru finanțe al R.S.F.S.R. — *251.*

Kaplun, B. G. (n. 1894) — a intrat în partid în 1917. În 1918—1921 a fost membru al colegiului secției administrative a Sovietului din Petrograd, apoi a lucrat în consiliul economic din Petrograd. În noiembrie 1921, printr-o hotărîre a Comisiei de verificare din Petrograd, a fost exclus din partid pentru carierism și abuz de putere. — *273.*

Kasian (Ter-Kasparian), S. I. (1876—1938) — membru de partid din 1905. A dus muncă revoluționară în Transcaucazia, a redactat primul ziar bolșevic ilegal „Benvori Dzain". A fost arestat în repetate rînduri și deportat.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a activat mai departe în Transcaucazia. În 1920 a fost numit președinte al Comitetului revoluționar al Armeniei. Din 1923 pînă în 1927 a fost rector al Universității comuniste din Transcaucazia. Din 1927 pînă în 1931 — președinte al C.E.C. din Transcaucazia și al C.E.C din R.S.S. Armeană, membru al C.E.C. din U.R.S.S. — *54.*

Kerenski, A F. (n. 1881) — socialist-revoluționar. În anii primului război mondial a fost un social-șovinist fervent. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru al justiției, ministru de război și ministru al marinei, iar apoi prim-ministru în guvernul provizoriu burghez și comandant suprem al armatei. După Revoluția Socialistă din Octombrie a dus luptă împotriva Puterii sovietice ; în 1918 a fugit peste granță. În prezent trăiește în S.U.A., unde desfășoară propagandă antisovietică. — *371, 383.*

Keynes, John Maynard (1883—1946) — economist burghez englez. Începînd din 1915 a fost funcționar la Ministerul de Finanțe al Angliei. În 1919 a participat la lucrările Conferinței de pace de la Paris. După ce — în iunie 1919 — a demisionat, a supus, într-o serie de lucrări, unei critici aspre inconsistența economică a sistemului tratatului de pace de la Versailles. Începînd din 1921 a fost președintele unei mari companii engleze de asigurări. În deceniul al 4-lea a fost întemeietorul unuia dintre curentele principale din economia politică burgheză

www.dacoromanica.ro

(„keynesismul"). După cel de-al doilea război mondial, doctrina lui Keynes continuă să-şi păstreze, mai ales în S.U.A. şi Anglia, influenţa asupra ştiinţei economice burgheze. — *68, 70.*

Kiselev, A. S. (1879—1938) — membru de partid din 1898. A dus muncă de partid în numeroase oraşe din Rusia, a fost arestat în repetate rînduri şi deportat. După Revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost preşedinte al Sovietului din Ivanovo-Voznesensk, membru al Comitetului orăşenesc al P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a activat pe linie de stat, economică şi sindicală. În 1918 a fost ales preşedinte al Centralei textilelor, apoi membru al prezidiului Consiliului economic superior. În 1920 — preşedinte al Sindicatului muncitorilor mineri. În 1921 a făcut parte din grupul antipartinic „opoziţia muncitorească". La Congresul al XII-lea a fost ales membru al Prezidiului Comisiei Centrale de Control a P.C. (b) din Rusia, după aceea a fost comisar al poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească în R.S.F.S.R. şi adjunct al comisarului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească în U.R.S.S. Din 1924 pînă în 1938 — secretar al Comitetului Executiv Central din U.R.S.S. — *272, 317, 441.*

Kolceak, A. V. (1873—1920) — amiral al flotei ţariste, monarhist; în anii 1918—1919 a fost unul dintre principalii conducători ai contrarevoluţiei ruse şi protejat al Antantei. După Revoluţia Socialistă din Octombrie, cu sprijinul imperialiştilor din S.U.A., Anglia şi Franţa, el s-a proclamat cîrmuitor suprem al Rusiei şi a trecut în fruntea dictaturii militare burghezo-moşiereşti din Ural, Siberia şi Extremul Orient. Loviturile date de Armata Roşie şi creşterea mişcării revoluţionare a partizanilor au grăbit sfîrşitul dictaturii lui Kolceak. Luat prizonier, la 7 februarie 1920 el a fost împuşcat în baza unei hotărîri a Comitetului revoluţionar din Irkutsk. — *44, 68, 98, 115, 144, 383.*

Kopp, V. L. (1880—1930) — membru de partid din 1917. În mişcarea revoluţionară a intrat în 1898; a activat la Harkov, Ekaterinoslav şi Petersburg. A luat parte la munca ilegală de transportare a „Iskrei". A fost arestat în repetate rînduri şi deportat. În timpul primului război mondial a fost mobilizat, iar în anii 1915—1918 a fost prizonier în Germania. Din 1919 pînă în 1930 a lucrat în cadrul Comisariatului poporului pentru afacerile externe al U.R.S.S. — *13.*

Korzinov, G. I. (1886—1926) — membru de partid din 1904; a participat la revoluţia din 1905—1907. A dus muncă de partid la Petersburg, Riga, Helsingfors şi Moscova. În 1917 a luat parte la insurecţia armată din octombrie de la Moscova. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut diferite funcţii pe linie de partid, de stat şi economică; membru al Comitetului executiv al Sovietului din Moscova, membru al Comitetului din Moscova al P.C. (b) din Rusia. În anii 1920—1921, în timpul discuţiei sindicale, s-a alăturat grupului anarhosindicalist al lui E. Ignatov, care împărtăşea concepţiile antipartinice ale „opoziţiei muncitoreşti". Din 1921 pînă în 1926 a fost director de întreprindere. — *168, 169, 170, 251.*

www.dacoromanica.ro

Krasin, L. B. (1870—1926) — eminent om de stat sovietic. A intrat în mişcarea social-democrată în ultimul deceniu al secolului al XIX-lea. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la bolşevici. A participat activ la prima revoluţie rusă. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat în domeniul aprovizionării Armatei Roşii, a fost membru al prezidiului Consiliului economic superior, comisar al poporului pentru comerţ şi industrie, şi apoi pentru căile de comunicaţie. În 1919 a intrat în diplomaţie. În 1922 a fost numit comisar al poporului pentru comerţul exterior. În 1924 a fost trimis ca reprezentant plenipotenţiar al U.R.S.S. în Franţa, iar în 1925 în Anglia. — *101, 106, 107, 349, 444.*

Krestinski, N. N. (1883—1938) — a intrat în mişcarea social-democrată în 1903 ; în 1905 a aderat la bolşevici. În 1917 a fost preşedinte al comitetelor regionale Ekaterinburg şi Ural ale P.M.S.D. (b) din Rusia. În anii 1918—1921 a fost comisar al poporului pentru finanţe al R.S.F.S.R., secretar al C.C. al P.C. (b) din Rusia. Ulterior a fost reprezentant plenipotenţiar al U.R.S.S. în Germania şi adjunct al comisarului poporului pentru afacerile externe. În 1918 s-a pronunţat, împreună cu „comuniştii de stînga", împotriva încheierii păcii de la Brest. În timpul discuţiei cu privire la sindicate (1920—1921) a fost partizan al platformei lui Troţki. În 1937 a fost exclus din partid pentru activitate antipartinică. — *175, 235, 246, 312, 349.*

Krjijanovski, G. M. (1872—1959) — vechi militant al partidului comunist ; renumit savant sovietic, inginer-energetician. A luat parte la mişcarea revoluţionară începînd din 1893 ; împreună cu V. I. Lenin a fost unul dintre organizatorii „Uniunii de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare" din Petersburg. La Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a fost ales, în lipsă, membru al Comitetului Central. A participat îndeaproape la revoluţia din 1905—1907. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Sovietului din Moscova, a făcut parte din fracţiunea bolşevică. După victoria Revoluţiei Socialiste din Octombrie a lucrat la refacerea şi dezvoltarea sistemului energetic din Moscova. În 1920, din însărcinarea lui Lenin, a condus Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei (GOELRO). În anii 1921—1930 a fost preşedinte al Comisiei de stat a planificării, a luat parte la elaborarea primului plan cincinal de dezvoltare a economiei naţionale a U.R.S.S., iar între 1930—1932 a fost şef al Direcţiei generale a energeticii din Comisariatul poporului pentru industria combustibilului. În anii 1932—1936 a fost preşedinte al Comitetului pentru învăţămîntul superior de pe lîngă Comitetul Executiv Central din U.R.S.S. şi adjunct al comisarului poporului pentru învăţămînt al R.S.F.S.R. A fost ales în repetate rînduri membru al C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. şi al C.E.C. din U.R.S.S. În 1929 a fost ales membru al Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S., iar din 1929 pînă în 1939 a fost vicepreşedinte al Academiei, precum şi director permanent al Institutului de energetică al Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S., înfiinţat de el ; a scris o serie de lucrări ştiinţifice în domeniul energeticii. — *7, 8, 205, 353.*

www.dacoromanica.ro

Kristi, M. P. (1875—1956) — membru de partid din 1898 ; a dus activitate revoluţionară din 1893. În anii 1905—1906 a luat parte la prima revoluţie rusă. După revoluţia burghezo-democratică din 1917 a activat la Kerci, apoi la Petrograd. Din 1918 pînă în 1926 a fost împuternicit al Comisariatului poporului pentru învăţămînt la Petrograd ; din 1926 — adjunct al şefului Direcţiei generale a cercetărilor ştiinţifice. Din 1928 pînă în 1937 — director al galeriilor Treteakov, iar din 1938 pînă în 1948 — îndrumător artistic la Asociaţia oamenilor de artă din Moscova. — *273.*

Kriţman, L. N. (1890—1938) — economist, membru de partid din 1918. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a deţinut diferite funcţii în domeniul economiei ; preşedinte a o serie de comisii pe lîngă Consiliul economic superior şi Consiliul Muncii şi Apărării din U.R.S.S., vicepreşedinte al Comisiei de stat a planificării din U.R.S.S. Începînd din 1932 s-a îndeletnicit cu munca de cercetare ştiinţifică. — *354.*

Krug, K. A. (1873—1952) — electrotehnician sovietic. Începînd din 1905 a fost profesor la Şcoala tehnică superioară din Moscova ; după Revoluţia Socialistă din Octombrie a organizat o facultate de electrotehnică în cadrul Şcolii tehnice superioare „N. E. Bauman". În 1920 a luat parte la întocmirea planului GOELRO. În anii 1921—1930 a fost director al Institutului electrotehnic al U.R.S.S. A scris o serie de lucrări în domeniul electrotehnicii teoretice. — *8.*

Krupskaia, N. K. (1869—1939) — revoluţionară de profesie, activistă de seamă a partidului comunist şi om de stat sovietic ; tovarăşa de luptă, soţia şi prietena lui V. I. Lenin. Membră de partid din 1898. Şi-a început activitatea revoluţionară în 1890, în cadrul cercurilor marxiste studenţeşti din Petersburg, iar după aceea a desfăşurat propagandă social-democrată în rîndurile muncitorilor. În 1895 a făcut parte din „Uniunea de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare" din Petersburg. În august 1896 a fost arestată şi condamnată la deportare pe termen de trei ani, pe care i-a petrecut în satul Şuşenskoe, iar apoi la Ufa. În 1901 a emigrat ; a lucrat ca secretar de redacţie al ziarului „Iskra". După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R a îndeplinit funcţia de secretar de redacţie la ziarele bolşevice „Vpered" şi „Proletarii" ; în perioada primei revoluţii ruse (1905—1907) a lucrat ca secretar al C.C. al partidului în Rusia, iar în 1907 a emigrat din nou. În anii reacţiunii a participat activ la lupta împotriva lichidatorilor şi otzoviştilor ; după Conferinţa de la Praga a P.M.S.D.R. (1912) l-a ajutat pe Lenin să stabilească legăturile cu organizaţiile de partid din Rusia, cu ziarul „Pravda" şi cu fracţiunea bolşevică din Duma a IV-a de stat.

După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 s-a înapoiat, împreună cu V. I. Lenin, în Rusia, unde a lucrat în secretariatul C.C. al partidului ; a participat activ la pregătirea şi înfăptuirea Revoluţiei Socialiste din Octombrie. După revoluţie a fost membră a colegiului Comisariatului poporului pentru învăţămînt ; începînd din 1921 a condus Comitetul general pentru educaţia politică ; din 1929

www.dacoromanica.ro

a deținut funcția de locțiitor al comisarului poporului pentru învățămînt. A scris o serie de lucrări cu privire la problemele învățămîntului public, ale educației comuniste, ale mișcării de femei și de tineret. Este autoarea unui volum de amintiri despre V. I. Lenin. Începînd din 1924 a fost membră a Comisiei Centrale de Control, iar din 1927 — membră a Comitetului Central al partidului. A fost membră a C.E.C din Rusia și a C.E.C. din U.R.S.S. în toate legislaturile, deputată și membră a Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. în prima legislatură. — *238—240.*

Kuraev, V. V. (1892—1938) — membru de partid din 1914. A dus muncă de partid la Petrograd și la Penza, precum și printre soldați în anii primului război mondial.

În 1917 a fost unul dintre organizatorii Sovietului de deputați ai soldaților, muncitorilor și țăranilor din Penza. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost președinte al Comitetului executiv al Sovietului gubernial din Penza, secretar al Comitetului organizației guberniale de partid din Penza. În 1918 a participat activ la zdrobirea rebeliunii contrarevoluționare cehoslovace, iar după aceea a activat pe linie politică-militară în Armata Roșie. Din martie 1920 — membru al colegiului Comisariatului poporului pentru agricultură, membru al Prezidiului Consiliului economic superior, apoi a deținut funcții de răspundere în Comisia de stat a planificării din U.R.S.S. — *151, 191.*

Kuranova, E. I. (n. 1891) — membră a P.C. (b) din Rusia, în anii 1920—1921 a făcut parte din Sovietul de deputați ai muncitorilor, țăranilor și soldaților din gubernia Moscova. În timpul discuției cu privire la sindicate (1920—1921) a sprijinit grupul antipartinic al lui E. Ignatov, care avea o orientare anarhosindicalistă. — *251.*

L

Larin, I. (Lurie, M. A.) (1882—1932) — lucrător în aparatul sovietic. A activat în mișcarea social-democrată începînd din 1901 ; menșevic. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a condus grupul menșevicilor-internaționaliști. În august 1917 a fost primit în partidul bolșevic. După Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat în aparatul sovietic și în diferite organizații economice. În timpul discuției cu privire la sindicate (1920—1921) s-a situat pe platforma lui Buharin, apoi pe aceea a lui Troțki. — *250, 354.*

Lassalle, Ferdinand (1825—1864) — socialist mic-burghez german, întemeietorul lassalleanismului, o variantă a oportunismului în mișcarea muncitorească germană. A fost unul dintre întemeietorii Uniunii generale a muncitorilor germani (1863). Crearea acestei uniuni a avut o însemnătate pozitivă pentru mișcarea muncitorească, dar Lassalle, în calitatea sa de președinte, a îndreptat-o pe o cale oportunistă. Lassalleenii socoteau că prin agitația legală pentru dreptul de vot universal, prin crearea de asociații de producție subvenționate de statul muncherilor se va ajunge la crearea unui „stat popular liber". Lassalle

www.dacoromanica.ro

a sprijinit politica unificării „de sus" a Germaniei sub hegemonia Prusiei reacţionare. Politica oportunistă a lassalleenilor a constituit o piedică pentru activitatea Internaţionalei I şi pentru crearea unui adevărat partid muncitoresc în Germania, a întîrziat formarea conştiinţei de clasă a muncitorilor.

Concepţiile teoretice şi politice ale lassalleenilor au fost aspru criticate de către clasicii marxism-leninismului (vezi K. Marx. „Critica Programului de la Gotha" ; V. I. Lenin. „Statul şi revoluţia" şi alte lucrări). — *253, 414.*

Legien, Karl (1861—1920) — social-democrat de dreapta german, unul dintre liderii sindicatelor germane, revizionist. În 1890 a fost ales preşedinte al Comisiei generale a sindicatelor germane. Din 1903 a fost secretar, iar din 1913 preşedinte al Secretariatului internaţional al sindicatelor. În anii 1919—1920 a fost membru al Adunării naţionale a Republicii de la Weimar. A luptat împotriva mişcării revoluţionare a proletariatului. — *13.*

Lejava, A. M. (1870—1937) — om de stat sovietic. Membru de partid din 1904. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a ocupat posturi de conducere în domeniul economic şi în aparatul de stat. În anii 1918—1920 a fost preşedinte al Uniunii centrale a cooperativelor de consum, din 1920 pînă în 1925 — vicepreşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului al R.S.F.S.R. Membru al C.E.C din Rusia şi al C.E.C. din U.R.S.S. în diferite legislaturi. Din 1933 pînă în 1937 a deţinut funcţia de şef al Direcţiei generale a culturilor subtropicale din U.R.S.S. — *123, 169, 175.*

Lenin, V. I. (Ulianov, V. I.) (1870—1924) — date biografice. — *11, 23, 28, 36, 41, 48, 49, 50, 57, 64, 65, 72, 96, 100, 102, 103, 122, 170, 180, 204, 211, 215, 223, 231, 236, 245, 246, 247, 248—250, 251, 264, 275—276, 285, 287, 292, 293, 295, 320, 353, 374, 400.*

Liebknecht, Karl (1871—1919) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti germane şi internaţionale ; unul dintre conducătorii aripii de stînga a social-democraţiei germane ; fiul lui Wilhelm Liebknecht. A luptat activ împotriva oportunismului şi a militarismului. În 1912 a fost ales deputat în Reichstag. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste-revoluţionare. A fost unul dintre organizatorii şi conducătorii grupului „Die Internationale", care ulterior şi-a schimbat denumirea în „Spartacus", iar mai tîrziu în „Uniunea Spartacus". Pentru propaganda sa antimilitaristă, în 1916 a fost judecat şi condamnat la muncă silnică. În timpul revoluţiei burghezo-democratice din noiembrie 1918 din Germania a avut un rol de seamă în organizarea luptei proletariatului german. A fost redactor al ziarului „Die Rote Fahne". A fost unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Germania şi conducător al insurecţiei muncitorilor berlinezi din ianuarie 1919. După înăbuşirea insurecţiei, a fost ucis în mod bestial de către contrarevoluţionari. Caracterizînd activitatea lui K. Liebknecht, Lenin scria că „acest nume este simbolul conducătoru-

www.dacoromanica.ro

lui devotat intereselor proletariatului, simbolul devotamentului față de revoluția socialistă... Acest nume este simbolul luptei neîmpăcate împotriva imperialismului, nu în vorbe, ci în fapte..." (Opere complete, vol. 37, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 474). Unele din scrierile mai importante ale lui K. Liebknecht au fost adunate într-un volum de „Cuvîntări, scrisori și articole alese", care a apărut și în limba română (1959). — *330.*

Lincoln, Abraham (1809—1865) — eminent om de stat american, unul dintre liderii Partidului republican, președinte al S.U.A. A dus o susținută campanie pentru abolirea sclaviei. Alegerea sa ca președinte al S.U.A. (1859) și abolirea sclaviei au provocat războiul de secesiune (1861—1865) între statele din sudul S.U.A., care susțineau menținerea sclaviei, și cele din nord, aboliționiste. A fost asasinat în 1865 de către un sudist fanatic. — *65.*

Litkens, E. A. (1888—1922) — membru de partid din 1904. După revoluția burghezo-democratică din 1917 — membru al Comitetului executiv al Sovietului gubernial din Moscova. În 1918 — șef al secției de învățămînt public a Sovietului gubernial Moscova. Din 1919 a activat în Armata Roșie. În 1920 — director adjunct în Comitetul general pentru educația politică, iar după aceea adjunct al comisarului poporului pentru învățămînt din R.S.F.S.R. — *89, 394.*

Liubimov. — *248.*

Lloyd George, David (1863—1945) — om de stat și diplomat englez, lider al partidului liberal. Din 1890 — membru al parlamentului. În anii 1905—1908 a fost ministru al comerțului, iar în 1908—1915 ministru de finanțe. Prin măguleli, minciuni, precum și prin făgăduieli făcute muncitorilor, a încercat să împiedice crearea în Anglia a unui partid revoluționar al clasei muncitoare. În anii 1916—1922, în calitate de prim-ministru, a căutat să consolideze pozițiile imperialismului englez în Orientul Apropiat și Mijlociu, precum și în Balcani ; a reprimat cu cruzime mișcarea de eliberare națională din colonii și din țările dependente. A fost unul din autorii tratatului de pace de la Versailles. După Revoluția Socialistă din Octombrie din Rusia, a fost unul dintre inspiratorii și organizatorii intervenției armate și ai blocadei împotriva Statului sovietic. — *68.*

Lockhart, Robert Hamilton (n. 1887) — agent englez, ziarist. Din 1911 a fost vice-consul englez la Moscova, iar în anii 1915—1917 consul general în Rusia. Din ianuarie 1919 — șeful misiunii speciale engleze pe lîngă guvernul sovietic ; unul din principalii organizatori ai complotului contrarevoluționar prin care se urmărea răsturnarea guvernului sovietic și restaurarea capitalismului în Rusia. A fost arestat și, în octombrie 1918, expulzat. — *75.*

Lomov, A. (Oppokov, G. I.) (1888—1938) — membru al partidului bolșevic din 1903, revoluționar de profesie, om de stat sovietic. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a devenit

www.dacoromanica.ro

membru al Biroului organizației regionale Moscova și al Comitetului organizației Moscova a P.M.S.D. (b) din Rusia. În octombrie 1917 a fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Moscova, vicepreședinte al Sovietului de deputați ai muncitorilor din Moscova. La cel de-al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia a intrat în Consiliul Comisarilor Poporului în calitate de comisar al poporului la justiție. În 1918 s-a situat pe pozițiile „comuniștilor de stînga". A fost membru al prezidiului și vicepreședinte al Consiliului economic superior, vicepreședinte al Comisiei de stat a planificării, membru al C.C. al P.C. (b) din Bielorusia, membru supleant și membru al C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice. — *80.*

Lozovski (Dridzo), S. A. (1878—1952) — membru al P.M.S.D.R. din 1901. Din 1909 pînă în 1917 a trăit în emigrație, unde a aderat la grupul bolșevicilor-conciliatori. În iunie 1917 s-a înapoiat în Rusia ; la cea de-a III-a Conferință generală a sindicatelor din Rusia (iulie 1917) a fost ales secretar al C.C.S. din Rusia. În decembrie 1917 a fost exclus din rîndurile P.M.S.D. (b) din Rusia pentru acțiunile sale îndreptate împotriva politicii partidului. Ulterior a condus grupul social-democraților internaționaliști ; în decembrie 1919 a fost reprimit în P.C. (b) din Rusia împreună cu membrii acestui grup. În 1920 a fost președintele Consiliului gubernial al sindicatelor din Moscova. Din 1921 pînă în 1937 a fost secretar general al Internaționalei Sindicale Roșii, apoi director la Goslitizdat. În anii 1939—1946 — adjunct al comisarului poporului pentru afacerile externe (apoi al ministrului de externe) al U.R.S.S. Începînd de la Congresul al XV-lea al partidului — membru supleant al C.C., iar de la Congresul al XVIII-lea — membru al C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. — *214, 218, 250, 257, 258, 259, 261, 262, 266, 278, 279, 285, 408, 417.*

Lunacearski, A. V. (1875—1933) — remarcabil om de stat sovietic. A intrat în mișcarea revoluționară la începutul ultimului deceniu al secolului trecut. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R, a devenit bolșevic. A făcut parte din redacțiile ziarelor bolșevice „Vpered", „Proletarii" și „Novaia Jizn". În anii reacțiunii stolîpiniste a fost influențat de machism și de curentul „ziditorilor de dumnezeu". În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste. Înapoindu-se în Rusia, în anul 1917, Lunacearski a aderat la grupul „interraioniștilor", împreună cu care, la Congresul al VI-lea al P.M.S.D.R., a fost primit în partid. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost, pînă în 1929, comisar al poporului pentru învățămînt, iar apoi președinte al Comitetului pentru problemele științifice de pe lîngă C.E.C. al U.R.S.S. În 1930 a devenit academician. În august 1933 a fost numit reprezentant plenipotențiar al U.R.S.S. în Spania. Publicist și dramaturg, Lunacearski este autorul unor lucrări în domeniul artei și literaturii. A aprofundat problemele moștenirii leniniste în domeniul esteticii. O serie de scrieri ale sale au apărut în culegerea „Despre literatură" (trad. rom. 1960). — *239, 336, 338, 340.*

Lurie, M. A. — *vezi* Larin, I.

www.dacoromanica.ro

Lutovinov, I. H. (1887—1924) — membru de partid din 1904. A desfăşurat activitate de partid într-o serie de oraşe din Rusia. A avut de suferit în repetate rînduri de pe urma măsurilor de represiune ale guvernului ţarist. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a participat activ la războiul civil pe Don şi în Ucraina ; a făcut parte din C.C. ilegal al P.C. (b) din Ucraina. Ulterior a activat pe linie sindicală şi de stat. Din 1920 — membru al C.C. al Sindicatului metalurgiştilor şi membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia ; a făcut parte din prezidiul C.C.S. din Rusia. În timpul discuţiei cu privire la sindicate (1920—1921) a fost un participant activ al grupului antipartinic „opoziţia muncitorească". — *229, 230, 250, 266.*

Luxemburg, Rosa (1871—1919) — militantă de seamă a mişcării muncitoreşti internaţionale, unul dintre liderii aripii de stînga a Internaţionalei a II-a. A fost unul dintre întemeietorii şi conducătorii Partidului social-democrat din Polonia. Începînd din 1897 a participat activ la mişcarea social-democrată germană, a luptat împotriva bernsteinismului şi a millerandismului. A luat parte la prima revoluţie rusă (la Varşovia).

De la începutul primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste. A fost unul dintre iniţiatorii creării în Germania a grupului „Die Internationale", care ulterior şi-a schimbat denumirea în „Spartacus", iar mai tîrziu în „Uniunea Spartacus", care a constituit nucleul Partidului Comunist din Germania. În timpul revoluţiei burghezo-democratice din noiembrie 1918 din Germania a fost unul dintre conducătorii avangărzii revoluţionare a muncitorilor germani. A participat la Congresul de constituire a Partidului Comunist din Germania, la care a avut un rol de seamă. În ianuarie 1919 a fost arestată şi ucisă în mod bestial de contrarevoluţionari. O serie de scrieri ale ei au fost adunate într-un volum intitulat „Cuvîntări şi articole alese", care a fost tradus şi în limba română (1962). — *330.*

M

Maksimovski, V. N. (1887—1941) — membru de partid din 1903. A desfăşurat activitate de partid într-o serie de oraşe din Rusia. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat pe linie de partid şi de stat : secretar al Comitetului organizaţiei regionale de partid Moscova, şeful secţiei de evidenţă şi repartizare a C.C. al partidului, adjunct al comisarului poporului pentru învăţămînt al R.S.F.S.R. În perioada încheierii păcii de la Brest a fost „comunist de stînga". În anii 1920—1921 a fost un membru activ al grupului antipartinic „centralismul democratic" ; în 1923 a semnat declaraţia trotkistă a celor 46, aderînd apoi la „noua opoziţie". După Congresul al XIV-lea al partidului a părăsit rîndurile opoziţiei. Începînd din 1929 a desfăşurat activitate ştiinţifică şi didactică în diferite instituţii de învăţămînt superior. — *172, 251.*

Malkin, B. F. (1891—1938) — membru al partidului socialiştilor-revoluţionari din 1908 ; unul din organizatorii partidului socialiştilor-

www.dacoromanica.ro

revoluționari de stînga și membru al Comitetului Central. După Revoluția Socialistă din Octombrie — membru al Prezidiului C.E.C. în a II-a și a VI-a legislatură, a condus Agenția telegrafică din Petrograd ; a fost redactor la „Izvestiia". În primăvara lui 1918 a devenit membru al partidului bolșevic. A deținut funcția de director la Izoghiz. — *341.*

Martov, L. (Țederbaum, I. O.) (1873—1923) — unul dintre liderii menșevismului. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar a fost lichidator. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziții centriste. În 1917 s-a aflat în fruntea grupului menșevicilor internaționaliști. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luat atitudine împotriva Puterii sovietice. În 1920 a emigrat în Germania ; a editat la Berlin revista menșevică contrarevoluționară „Sotialisticeskii Vestnik" ; a fost unul dintre organizatorii Internaționalei a II-a[1/2]. — *182.*

Marx, Karl (1818—1883) — vezi articolul lui V. I. Lenin „Karl Marx (scurtă schiță biografică și expunere a marxismului)", Opere complete, vol. 26, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 43—92. — *238.*

Maslov, I. N. (1891—1938) — membru de partid din 1917. Din 1918 pînă în 1937 a deținut următoarele funcții : adjunct al comisarului poporului pentru poștă, telegraf și presă, șef al secției comunicații a Comitetului executiv regional Moscova, secretar al Comitetului organizației orășenești de partid Moscova, director al Trustului bumbacului, șef al Trustului bumbacului din Comisariatul poporului pentru industria ușoară. În timpul discuției cu privire la sindicate (1920—1921) a aderat la platforma lui E. Ignatov, care împărtășea concepțiile grupului antipartinic „opoziția muncitorească". — *251.*

Meșcereakov, N. L. (1865—1942) — membru de partid din 1901. În mișcarea revoluționară a intrat în 1885. În repetate rînduri a avut de suferit de pe urma măsurilor de represiune ale autorităților țariste. În 1902 a activat la Moscova ca reprezentant al „Iskrei" ; în 1906 a fost membru al Comitetului organizației regionale Moscova a P.M.S.D.R. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului organizației Krasnoiarsk a P.M.S.D. (b) din Rusia, iar apoi președinte al Sovietului de deputați ai muncitorilor din gubernia Moscova.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost redactor al ziarului „Izvestiia Moskovskogo Soveta", membru al colegiului redacțional al ziarului „Pravda", președinte al colegiului redacțional la Gosizdat. În anii 1927—1938 a deținut funcția de redactor-șef al Micii Enciclopedii Sovietice și pe cea de redactor-șef adjunct al Marii Enciclopedii Sovietice. — *130.*

Miliutin, V. P. (1884—1938) — a intrat în mișcarea social-democrată în 1903 ; la început a fost menșevic, iar din 1910 — bolșevic. A dus muncă de partid într-o serie de orașe din Rusia. La Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia a fost ales membru al

www.dacoromanica.ro

Comitetului Central. La cel de-al II-lea Congres general al Sovietelor a fost numit comisar al poporului pentru agricultură. În noiembrie 1917 s-a pronunţat pentru formarea unui guvern de coaliţie în care să intre şi menşevicii şi socialiştii-revoluţionari şi, declarîndu-se în dezacord cu politica partidului, a demisionat din Comitetul Central şi din guvern. În anii 1918—1921 a fost vicepreşedinte al Consiliului economic superior, apoi a deţinut alte funcţii de răspundere în aparatul de stat şi în domeniul economiei ; a fost membru supleant al Comitetului Central al partidului şi membru al Comisiei Centrale de Control. — *69, 78, 115, 250, 296, 354.*

Minkin, A. E. (1887—1955) — membru de partid din 1903. A dus muncă de partid la Varşovia şi în Ural. În repetate rînduri a avut de suferit de pe urma măsurilor de represiune ale autorităţilor ţariste. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului organizaţiei Petrograd şi preşedinte al comitetului unei organizaţii raionale de partid din Petrograd a P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a deţinut funcţii de răspundere pe linie de partid, sovietică şi diplomatică : secretar al Comitetului organizaţiei guberniale de partid Penza şi preşedinte al comitetului executiv gubernial ; secretar al Comitetului organizaţiei guberniale de partid Perm şi preşedinte al comitetului executiv gubernial ; secretar al Comitetului organizaţiei guberniale de partid Arhanghelsk ; membru al colegiului Comisariatului poporului pentru comerţ ; reprezentant plenipotenţiar al U.R.S.S. în Ur ai ; locţiitor de preşedinte al Tribunalului Suprem al R.S.F.S.R. — *4, 175.*

Mirbach, Wilhelm (1871—1918) — conte, diplomat german. În anii 1915—1917 a fost ambasador al Germaniei la Atena. Din aprilie 1918 — ambasador al Germaniei la Moscova. La 6 iulie 1918 a fost asasinat de socialiştii-revoluţionari de stînga în scopul provocării unui război între Germania şi Rusia Sovietică. — *102.*

Modestov, V. A. (1880—1960) — bibliotecar. În anii 1902—1917 a fost învăţător în gubernia Tver. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a început să lucreze în domeniul bibliotecilor. În primii ani ai regimului sovietic a condus sectorul biblioteci al secţiei de învăţămînt public din Moscova. În 1918 a organizat prima bibliotecă sindicală din Moscova, pe lîngă Casa Sindicatelor, şi a condus-o timp de peste 35 de ani. — *341.*

N

Napoleon I (Bonaparte) (1769—1821) — împărat al francezilor în 1804—1814 şi în 1815. — *58.*

Noghin, V. P. (1878—1924) — membru al P.M.S.D.R. din 1898, revoluţionar de profesie, bolşevic. După victoria Revoluţiei Socialiste din Octombrie a făcut parte din Consiliul Comisarilor Poporului în calitate de comisar al poporului pentru comerţ şi industrie. În noiem-

www.dacoromanica.ro

brie 1917 s-a pronunţat pentru formarea unui guvern de coaliţie la care să participe menşevicii şi eserii şi, nefiind de acord cu politica partidului, a demisionat din Comitetul Central şi din guvern. Ulterior şi-a recunoscut greşelile ; a deţinut funcţii de răspundere în aparatul de stat şi în organizaţii economice : adjunct al comisarului poporului pentru problemele muncii, membru al Prezidiului Consiliului economic superior, preşedinte al Consiliului de administraţie al Trustului textil din Rusia. — *432*.

O

Obolenski, V. V. — *vezi* Osinski, N.

Oppokov, G. I. — *vezi* Lomov, A.

Ordjonikidze, G. K. (1886—1937) — activist de seamă al partidului comunist şi proeminent om de stat sovietic. Membru de partid din 1903. A desfăşurat activitate revoluţionară în Gruzia apuseană, în Abhazia şi la Baku. În repetate rînduri a fost închis şi deportat. În 1912, la Conferinţa a VI-a (de la Praga) a partidului a fost ales membru al C.C. al P.M.S.D.R. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a lucrat la organizarea puterii revoluţionare în Iakuţia. În iunie 1917 a fost ales membru al Comisiei executive a Comitetului organizaţiei Petersburg a P.M.S.D. (b) din Rusia. A participat activ la insurecţia armată din octombrie de la Petrograd. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost comisar extraordinar în Ucraina, iar după aceea în sudul Rusiei. În anii războiului civil a făcut parte din Consiliul militar-revoluţionar al Armatelor a 16-a şi a 14-a şi al Frontului din Caucaz. În anii 1920—1921 a fost unul dintre organizatorii luptei pentru instaurarea Puterii sovietice în Adzerbaidjan, Armenia şi Gruzia. În anii 1921—1926 a fost preşedinte al Biroului din Caucaz al Comitetului Central, iar după aceea secretar al Comitetului organizaţiei regionale de partid Transcaucazia şi, în acelaşi timp, membru al Consiliului militar-revoluţionar al U.R.S.S. În 1926 a fost ales preşedinte al Comisiei Centrale de Control a P.C. (b) al Uniunii Sovietice şi comisar al poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească din U.R.S.S. În 1930 a fost numit preşedinte al Consiliului economic superior al U.R.S.S., iar în 1932 comisar al poporului pentru industria grea al U.R.S.S.

În 1921 a devenit membru al Comitetului Central, în 1926 membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice, iar în 1930 membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice. — *384*.

Orehov, A. M. (n. 1887) — membru de partid din 1907. Din 1918 pînă în 1920 a făcut parte din Armata Roşie. În timpul discuţiei cu privire la sindicate din anii 1920—1921 a aderat la platforma lui E. Ignatov, care împărtăşea vederile antipartinice ale grupului antipartinic „opoziţia muncitorească". În 1920 a fost ales membru al prezidiului Sovietului din Moscova şi al Consiliului economic din Mos-

www.dacoromanica.ro

cova. Din 1921 pînă în 1923 — director de întreprindere, iar din 1923 pînă în 1929 — președinte al Trustului inului. — *251.*

Osinski, N. (Obolenski, V.V.) (1887—1938) — membru al partidului bolșevic din 1907. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a lucrat în Biroul organizației regionale Moscova a P.M.S.D. (b) din Rusia și a făcut parte din redacția ziarului bolșevic „Soțial-Demokrat".

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost director al Băncii de stat a R.S.F.S.R. și președinte al C.E.S. În 1918 a fost unul dintre autorii platformei „comuniștilor de stînga", care a fost publicată în revista „Kommunist". În anii 1918—1919 a lucrat în redacția ziarului „Pravda" și la secția de propagandă a C.E.C. din Rusia ; a fost delegat la primul Congres al Internaționalei Comuniste. În anii 1920—1921 a fost membru activ al grupului antipartinic „centralismul democratic". Ulterior a aderat la opoziția trotkistă. În anii 1921—1923 a fost adjunct al comisarului poporului pentru agricultură, în 1925 — membru al prezidiului Comisiei de stat a planificării din U.R.S.S. Începînd cu Congresul al XIV-lea al partidului, a fost membru supleant al C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice. În anii 1926—1928 a condus Direcția centrală de statistică a U.R.S.S. În 1929 a fost vicepreședinte al Consiliului economic superior al U.R.S.S. În anii următori a avut munci de raspundere în domeniul economic-administrativ. — *186, 187, 229, 243, 251, 254, 401, 441.*

P

Pavlov, I. P. (1849—1936) — eminent fiziolog rus, academician, care a elaborat teoria materialistă a activității nervoase superioare a animalelor și a omului și a pus bazele psihologiei materialiste.

În 1875 a absolvit Universitatea din Moscova, iar în 1879 Academia medico-chirurgicală. Din 1890 pînă în 1925 a fost profesor la Academia de medicina militară, iar din 1891 pînă la sfîrșitul vieții sale a condus secția de fiziologie a Institutului de medicină experimentală. Activitatea creatoare a lui Pavlov a înregistrat rezultate deosebit de strălucite după Revoluția Socialistă din Octombrie. — *273—274.*

Peatakov, G. L. (1890—1937) — membru al partidului bolșevic din 1910. A dus muncă de partid în Ucraina și în străinătate ; a colaborat la revista „Kommunist". În anii 1915—1917 s-a situat pe o poziție antileninistă în problema dreptului națiunilor la autodeterminare și în alte probleme din cele mai importante ale politicii partidului. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost președinte al Comitetului organizației din Kiev a P.M.S.D. (b) din Rusia și membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor din Kiev ; s-a pronunțat împotriva liniei partidului orientată spre revoluția socialistă.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a făcut parte din guvernul sovietic al Ucrainei. Începînd din 1920 a lucrat în domeniul economic și în aparatul de stat ca vicepreședinte al Comisiei de stat a plani-

www.dacoromanica.ro

ficării şi al Consiliului economic superior, reprezentant comercial în Franţa, preşedinte al Consiliului de conducere al Băncii de Stat, adjunct al comisarului poporului pentru industria grea. La Congresele al XII-lea, al XIII-lea, al XIV-lea şi al XVI-lea ale partidului a fost ales membru al Comitetului Central. S-a ridicat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului : în 1918 s-a aflat în fruntea grupului antipartinic al „comuniştilor de stînga" din Ucraina ; în timpul discuţiei din partid cu privire la sindicate (1920—1921) a fost adept al platformei lui Troţki, iar din 1923 — militant activ al opoziţiei troţkiste. În 1927, Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S. l-a exclus din partid pentru activitatea sa fracţionistă. În 1928 a declarat că-şi recunoaşte greşelile şi a fost reprimit în partid, dar, întrucît nu şi-a încetat activitatea sa antipartinică, în 1936 a fost din nou exclus. — *157.*

Petrovski, G. I. (1878—1958) — unul dintre cei mai vechi participanţi la mişcarea muncitorească revoluţionară, bolşevic, eminent activist de partid şi de stat. Membru de partid din 1897. În timpul primei revoluţii ruse a fost unul dintre conducătorii mişcării muncitoreşti la Ekaterinoslav (azi Dnepropetrovsk). Deputat în Duma a IV-a de stat din partea muncitorilor din gubernia Ekaterinoslav, a fost membru al fracţiunii bolşevice din Dumă. În noiembrie 1914, pentru activitate revoluţionară îndreptată împotriva războiului imperialist, a fost arestat împreună cu ceilalţi deputaţi bolşevici şi deportat, în 1915, în ţinutul Turuhan. A participat activ la Revoluţia Socialistă din Octombrie. În anii 1917—1919 a fost comisar al poporului pentru afacerile interne al R.S.F.S.R., din 1919 pînă în 1938 a fost preşedinte al C.E.C. din Ucraina ; după constituirea U.R.S.S. — vicepreşedinte al C.E.C. din U.R.S.S. ; în anii 1938—1940 — vicepreşedinte al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. În anii 1926—1939 a fost membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. Începînd din 1940 a deţinut postul de director adjunct la Muzeul Revoluţiei al U.R.S.S. — *250, 266, 285, 368.*

Pilsudski, Jósef (1867—1935) — om de stat reacţionar al Poloniei burghezo-moşiereşti, dictator fascist. În anii primului război mondial (1914—1918) a comandat formaţiunile militare poloneze care acţionau de partea Germaniei. În anii 1918—1922, ca şef al statului polon, a reprimat cu cruzime mişcarea revoluţionară a oamenilor muncii. În 1920 a fost unul dintre organizatorii războiului Poloniei albgardiste împotriva Statului sovietic. În mai 1926 a organizat o lovitură de stat, în urma căreia a instaurat în Polonia un regim de dictatură fascistă. În 1934 a încheiat o alianţă cu Germania hitleristă. — *20, 26.*

Plehanov, G. V. (1856—1918) — revoluţionar şi teoretician marxist rus, fondatorul mişcării social-democrate din Rusia. La începutul activităţii sale a condus pe rînd organizaţiile narodnice „Zemlea i volea" şi „Ciornîi peredel". În 1880 a fost nevoit să emigreze în Elveţia, unde a rămas pînă în 1917. În contact cu mişcarea muncitorească din Apus, a aprofundat operele lui K. Marx şi F. Engels şi s-a eliberat treptat de

www.dacoromanica.ro

sub influența narodnicismului. În a doua perioadă a activității sale (1883—1903), el s-a afirmat ca unul dintre cei mai eminenți teoreticieni marxiști. În 1883 a înființat la Geneva grupul „Eliberarea muncii". Plehanov a dezvoltat creator marxismul în opere ca: „Socialismul și lupta politică" (1883), „Divergențele noastre" (1894), „Contribuții la problema dezvoltării concepției moniste a istoriei" (1895), „Contribuții la istoria materialismului" (1896), „Despre concepția materialistă a istoriei" (1897), „Rolul personalității în istorie" (1898) etc. El a adus contribuții importante îndeosebi în problema corelației complexe a formelor ideologiei, a rolului istoric al maselor și personalității și a rolului ideilor în dezvoltarea socială. Plehanov a dezvoltat concepția marxistă despre artă, a opus cu fermitate realismul concepțiilor decadente ale esteticii burgheze și a adus contribuții prețioase la valorificarea moștenirii culturale progresiste a literaturii ruse și universale. Plehanov a luptat împotriva revizionismului în mișcarea muncitorească internațională. El a făcut parte din redacția ziarului „Iskra" și a revistei „Zarea". Dar, încă în această perioadă, el a început să manifeste greșeli importante, care au constituit germenul concepțiilor sale menșevice de mai tîrziu. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., Plehanov s-a situat pe o poziție împăciuitoristă față de oportunism, iar mai tîrziu s-a alăturat menșevicilor. În revoluția rusă din 1905—1907, el s-a situat, în toate problemele fundamentale, pe poziții menșevice. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar, Plehanov a luat atitudine împotriva revizuirii marxismului de către machiști și împotriva lichidatorismului, situîndu-se în fruntea grupului menșevicilor-partiiți. În timpul primului război mondial a trecut pe poziții social-șovine.

Criticînd în mod principial greșelile oportuniste ale lui Plehanov, V. I. Lenin a dat o înaltă apreciere lucrărilor sale filozofice, considerînd că acestea trebuie incluse printre „manualele obligatorii ale comunismului".

Dintre scrierile lui au apărut în limba română: articolul „1 Mai în Rusia" (numărul festiv din 1 mai 1895 al ziarului „Lumea nouă"), studiul „Augustin Thierry și concepția materialistă a istoriei" („Lumea nouă", nr. 6—7, 1896), recenzia romanului lui N. G. Cernîșevski „Ce-i de făcut?" (reprodusă în „Revista ideei", cu prilejul apariției acestei cărți în limba română); studiile „Despre concepția materialistă a istoriei" (Ed. P.C.R., 1945) și „Contribuții la istoria materialismului, Holbach, Helvetius, Marx" (Ed. P.C.R., 1947), Opere filozofice alese, vol. I și II (Editura politică, 1958 și 1962). — *303.*

Pokrovski, M. N. (1868—1932) — membru al partidului bolșevic din 1905, remarcabil om de stat sovietic, militant pe tărîm obștesc, istoric. A participat activ la revoluția din 1905—1907; a fost membru al Comitetului de partid Moscova. La Congresul al V-lea (de la Londra) al P.M.S.D.R. a fost ales membru supleant al C.C. Din 1908 pînă în 1917 a trăit în emigrație. În anii reacțiunii a aderat la otzoviști și ultimatiști, iar apoi la grupul antipartinic „Vpered", de care s-a desprins în 1911. În 1917 s-a întors în Rusia, a participat la insurecția armată din Moscova, a fost membru al statului-major revo-

www.dacoromanica.ro

luţionar din raionul Zamoskvorecie. Din noiembrie 1917 pînă în martie 1918 a fost preşedinte al Sovietului din Moscova. Un timp a aderat la grupul „comuniştilor de stînga" şi s-a pronunţat împotriva semnării tratatului de pace de la Brest. În 1918 a fost numit adjunct al comisarului poporului pentru învăţămînt din R.S.F.S.R. În anii 1923—1927 a participat activ la lupta împotriva troţkismului. În decursul anilor a condus Academia comunistă, Institutul de istorie al Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S., Academia Armatei Roşii etc. În 1929 a devenit academician. A fost ales în repetate rînduri în C.E.C. din Rusia şi în C.E.C. din U.R.S.S. — *338*.

Popov, P. I. (1872—1950) — statistician. Membru al partidului bolşevic din 1924. Din 1918 a condus Direcţia centrală de statistică şi a fost membru al prezidiului Comisiei de Stat a Planificării a U.R.S.S. Din 1926 pînă în 1949 a fost membru al prezidiului Comitetului de stat al planificării al R.S.F.S.R. şi al Academiei unionale de ştiinţe agricole „V. I. Lenin", şeful secţiei agricole a Comitetului de stat al planificării al R.S.F.S.R. ; după aceea membru al Consiliului ştiinţific-metodologic de pe lîngă Direcţia Centrală de Statistică a U.R.S.S. A scris lucrări de statistică. — *171*.

Preobrajenski, E. A. (1886—1937) — membru al partidului bolşevic din 1903. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a lucrat în Ural. La Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia s-a pronunţat împotriva liniei partidului orientată spre revoluţia socialistă. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat pe linie de partid şi în aparatul politic al armatei. În 1918 s-a situat pe poziţiile „comuniştilor de stînga". În timpul discuţiei din partid cu privire la sindicate (1920—1921) — partizan al platformei lui Troţki. Din 1923 — adept activ al opoziţiei troţkiste, fapt pentru care în 1927 a fost exclus din partid. În 1929 a fost reprimit în partid, dar în anii care au urmat a fost din nou exclus din rîndurile lui pentru activitate antipartinică. — *162, 204, 228, 230, 250, 271, 278, 286, 312, 411, 434*.

R

Rafail (Farbman, P. B.) (n. 1893) — a intrat în partid în 1910. În 1920 a fost secretar al C.C. al P.C. (b) din Ucraina, iar după aceea şef al secţiei de învăţămînt din Moscova. Din 1930 — director adjunct şi şef al serviciului de cadre în organizaţia pentru desfacerea minereurilor şi metalelor. În anii 1920—1921 — adept al grupului „centralismul democratic", în 1927 membru activ al „opoziţiei unite". În 1927 a fost exclus din partid. În 1932, recunoscîndu-şi greşelile, a fost reprimit în partid, iar în 1933, printr-o hotărîre a Comisiei Centrale de Control, a fost din nou exclus. — *251*.

Reabuşinski, P. P. (n. 1871) — mare bancher şi industriaş din Moscova, una dintre căpeteniile contrarevoluţiei. A participat activ la crearea partidului burghez al progresiştilor. În august 1917 a ameninţat că va înăbuşi revoluţia „cu mîna scheletică a foametei" ; a

www.dacoromanica.ro

fost unul dintre inițiatorii și organizatorii rebeliunii lui Kornilov. După victoria Revoluției Socialiste din Octombrie a emigrat în Franța, unde a desfășurat activitate contrarevoluționară împotriva Statului sovietic. — *123*.

Reazanov (Goldendah), D. B. (1870—1938) — social-democrat, menșevic. La Congresul al VI-lea al partidului (1917) a fost primit în P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluția Socialistă din Octombrie a deținut posturi de conducere în mișcarea sindicală. La începutul anului 1918, nefiind de acord cu hotărîrea adoptată în problema păcii de la Brest, a ieșit temporar din rîndurile partidului ; în timpul discuției cu privire la sindicate (1920—1921) s-a situat pe o poziție antipartinică, ceea ce a dus la înlăturarea lui din postul ce-l deținea în mișcarea sindicală. Începînd din 1921 a fost director al Institutului K. Marx și F. Engels. În februarie 1931 a fost exclus din rîndurile P.C. (b) al U.R.S.S. pentru sprijinul dat menșevicilor în activitatea lor contrarevoluționară. — *169, 172, 175, 216, 218, 408, 417, 418, 422*.

Rikov, A. I. (1881—1938) — membru al P.M.S.D.R. din 1899. A dus muncă de partid într-o serie de orașe din Rusia. La Congresul al III-lea al P.M.S.D.R. a fost ales membru al Comitetului Central. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 s-a ridicat împotriva liniei leniniste a partidului, care era orientată spre revoluția socialistă.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost comisar al poporului pentru afacerile interne, președinte al Consiliului economic superior, vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului și al Consiliului Muncii și Apărării, președinte al Consiliului Comisarilor Poporului din U.R.S.S. și R.S.F.S.R. ; a fost membru al Biroului Politic al Comitetului Central. În repetate rînduri a luat poziție împotriva politicii leniniste a partidului : în noiembrie 1917 s-a pronunțat pentru formarea unui guvern de coaliție la care să participe și menșevicii și socialiștii-revoluționari și, declarîndu-se în dezacord cu politica partidului, și-a dat demisia din Comitetul Central și din Consiliul Comisarilor Poporului ; în 1928 a fost unul dintre liderii devierii oportuniste de dreapta din P.C. (b) al Uniunii Sovietice. În 1937 a fost exclus din partid pentru activitate antipartinică. — *7, 63, 156, 160, 171, 246, 285, 349, 353, 398*.

Robins, Raymond (n. 1873) — reprezentant al vieții publice burgheze americane, de profesiune avocat. În anii 1917—1918 a fost conducătorul misiunii Crucii Roșii americane în Rusia. În calitate de reprezentant al Crucii Roșii a avut o întrevedere cu V. I. Lenin. S-a îndeletnicit cu studiul problemelor sociale în Rusia. — *57*.

Rudzutak, I. E. (1887—1938) — activist de seamă al partidului comunist și om de stat sovictic ; participant activ la prima revoluție rusă în Letonia ; membru de partid din 1905. În 1906 a devenit membru al Comitetului organizației de partid din Riga. În 1907 a fost arestat și condamnat la 10 ani muncă silnică ; în 1917 a fost eliberat de revoluția burghezo-democratică din februarie. După Revoluția

www.dacoromanica.ro

Socialistă din Octombrie a deţinut posturi de conducere în mişcarea sindicală, apoi a fost membru al prezidiului Consiliului economic superior, preşedinte al Centralei textilelor. Din 1920 — membru al C.C. al P.C. (b) din Rusia, membru al Prezidiului şi secretar general al C.C.S. din Rusia. În anii 1921—1924 a fost preşedinte al Biroului P.C. (b) din Rusia pentru Asia Centrală, în 1923—1924 — secretar al C.C. al P.C. (b) din Rusia ; în 1924—1930 — comisar al poporului pentru căile de comunicaţii, din 1926 — vicepreşedinte al Consiliului economic superior şi al Consiliului Muncii şi Apărării din U.R.S.S., din 1932 — preşedinte al Comisiei Centrale de Control a P.C. (b) al Uniunii Sovietice şi comisar al poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească din U.R.S.S., iar în 1927—1932 — membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice. — *232, 235, 245, 248, 249, 250, 253, 262, 266, 281, 284, 285, 287, 288, 289, 290, 292, 293, 294, 411, 414, 425.*

S

Sapronov, T. V. (1887—1939) — membru al partidului bolşevic din 1912. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a deţinut posturi de răspundere în aparatul sovietic, în partid şi în mişcarea sindicală. S-a ridicat în repetate rînduri împotriva politicii partidului. În 1918 a făcut parte din grupul „comuniştilor de stînga". În timpul discuţiei cu privire la sindicate din anii 1920—1921 a condus grupul antipartinic al „centralismului democratic". În 1923 a semnat declaraţia troţkistă a „celor 46". În anii 1925—1927 a fost unul dintre membrii activi ai „noii opoziţii" şi ai blocului troţkisto-zinovievist. În 1927, la Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S., a fost exclus din partid pentru activitate antipartinică. — *251, 254.*

Savinkov, B. V. (1879—1925) — unul dintre conducătorii partidului eserilor. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost adjunct al ministrului de război, iar apoi guvernator general militar al Petrogradului. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a participat la organizarea mai multor rebeliuni contrarevoluţionare, a sprijinit intervenţia militară împotriva Republicii sovietice ; emigrant alb. În 1924 a venit clandestin în U.R.S.S. şi a fost arestat. Colegiul militar al Tribunalului Suprem al U.R.S.S. l-a condamnat la moarte prin împuşcare, dar printr-o hotărîre a C.E.C. al U.R.S.S. pedeapsa capitală i-a fost comutată în închisoare pe timp de 10 ani. În 1925, pe cînd se afla în închisoare, şi-a pus capăt zilelor. — *119, 327.*

Scheidemann, Philipp (1865—1939) — unul dintre liderii aripii de extremă dreaptă, oportunistă, a social-democraţiei germane. În timpul revoluţiei din noiembrie 1918 din Germania a făcut parte din aşa-zisul Consiliu al împuterniciţilor poporului, a cărui activitate era determinată de interesele burgheziei contrarevoluţionare. Din februarie pînă în iunie 1919 s-a aflat în fruntea guvernului de coaliţie al Republicii de la Weimar ; a fost unul dintre organizatorii reprimării sîngeroase

www.dacoromanica.ro

a mişcării muncitoreşti germane în anii 1918—1921. Ulterior s-a retras din viaţa politică. — *330.*

Serebreakov, L. P. (1888—1937) — a intrat în partid în 1905. În 1917 a fost membru al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor din Kostroma. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — membru al Comitetului regional de partid Moscova, secretar al C.C. al P.C. (b) din Rusia şi secretar al C.E.C. din Rusia. Începînd din 1921 a activat în cadrul Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţii. În timpul discuţiei cu privire la sindicate din anii 1920—1921 a fost adept al platformei lui Troţki. Începînd din 1923 a fost unul dintre fruntaşii activi ai opoziţiei troţkiste. În 1927, la Congresul al XV-lea, a fost exclus din P.C. (b) al Uniunii Sovietice. În 1930 a fost reprimit în rîndurile partidului, iar în 1936 a fost din nou exclus pentru activitate antipartinică. — *175, 228, 230, 250, 278, 286, 411.*

Sereda, S. P. (1871—1933) — remarcabil om de stat sovietic. Membru al partidului bolşevic din 1903. A desfăşurat muncă de partid la Smolensk, Kiev şi Kaluga. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor din Reazan. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a deţinut diferite funcţii de răspundere : în anii 1918—1921 a fost comisar al poporului pentru agricultură al R.S.F.S.R., din 1921 — membru al prezidiului Consiliului economic superior şi al Comisiei de stat a planificării, director-adjunct şi apoi director al Direcţiei centrale de statistică a R.S.F.S.R. ; din 1930 — vicepreşedinte al Comisiei de stat a planificării. — *194.*

Sergheev, F. A. — *vezi* Artem.

Skvorţov-Stepanov (Stepanov), I. I. (1870—1928) — unul dintre cei mai vechi militanţi ai mişcării revoluţionare din Rusia, remarcabil activist de partid şi om de stat sovietic, publicist marxist, autor a numeroase lucrări economice, istorice şi antireligioase. A tradus şi a redactat cele trei volume ale „Capitalului" şi o serie de alte lucrări ale lui K. Marx şi F. Engels. Începînd din 1892 a participat la mişcarea revoluţionară, iar în 1896 a intrat în P.M.S.D.R. ; la sfîrşitul anului 1904 a devenit bolşevic. Pentru activitatea sa revoluţionară a fost în repetate rînduri arestat şi deportat. În perioada Revoluţiei Socialiste din Octombrie a făcut parte din Comitetul militar-revoluţionar din Moscova ; a fost cel dintîi comisar al poporului pentru finanţe al Republicii sovietice. A fost ales în repetate rînduri membru al C.E.C. din Rusia şi al C.E.C. din U.R.S.S. ; a fost membru al Comisiei centrale de revizie a P.C. (b) din Rusia (în perioada congreselor X—XIII), membru al C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. (începînd de la Congresul al XIV-lea), redactor al mai multor organe de partid şi sovietice, director al Institutului Lenin de pe lîngă C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S., membru al Prezidiului Academiei comuniste. — *56, 75, 81.*

Smirnov. — *366.*

www.dacoromanica.ro

Sokolnikov (Brilliant), G. I. (1888—1939) — membru al partidului bolşevic din 1905. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului organizaţiei Moscova şi al Biroului organizaţiei regionale Moscova a P.M.S.D. (b) din Rusia, membru al redacţiei ziarului „Pravda". După Revoluţia Socialistă din Octombrie a deţinut o serie de funcţii în aparatul de partid şi de stat ; din 1922 a fost comisar al poporului pentru finanţe, din 1926 — vicepreşedinte al Comisiei de stat a planificării din U.R.S.S. iar apoi adjunct al comisarului poporului pentru afacerile externe. A fost membru şi membru supleant al Comitetului Central. În 1925 s-a alăturat „noii opoziţii", apoi a intrat în blocul unit troţkist-zinovievist. În 1936 a fost exclus din partid pentru activitate antipartinică. — *250.*

Sosnovski, L. S. (1886—1937) — membru al partidului bolşevic din 1904. În anii 1918—1924 a fost, cu unele întreruperi, redactor al ziarului „Bednota". În timpul discuţiei cu privire la sindicate (1920—1921) a sprijinit platforma lui Troţki. În 1927, la Congresul al XV-lea, a fost exclus din P.C. (b) al Uniunii Sovietice ca militant activ al opoziţiei troţkiste. În 1935 a fost reprimit, iar în 1936 a fost din nou exclus pentru activitate antipartinică. — *283, 284, 285, 286.*

Spargo, John (n. 1876) — socialist american. Din 1901 — membru al Comitetului executiv naţional al Partidului socialist. În 1917 s-a retras din Partidul socialist şi a participat la întemeierea Federaţiei americane a muncii şi democraţiei şi a partidului naţionalist. A luat atitudine împotriva bolşevismului. A scris o serie de lucrări social-economice. — *25, 42.*

Stepanov — *vezi* Skvorţov-Stepanov, I. I.

Stiunkel, B. E. — inginer electrician. În 1920 a luat parte la întocmirea planului GOELRO. În anii 1920—1922 a fost preşedinte al Consiliului tehnic şi membru al colegiului Direcţiei generale a metalelor, apoi membru al direcţiei Societăţii pe acţiuni „Căldură şi forţă". — *7.*

Sun Iat-sen (1866—1925) — eminent democrat-revoluţionar şi om de stat chinez. Şi-a închinat viaţa luptei antifeudale şi antiimperialiste. În 1905 a creat larga organizaţie revoluţionară Tun-Min-Hui. În 1907 a proclamat cele trei principii pe care s-a bazat programul revoluţiei din 1911 : naţionalism (răsturnarea dinastiei manciuriene Ţin), puterea populară (crearea republicii) şi propăşirea poporului (drepturi egale asupra pământului). În urma revoluţiei, Sun Iat-sen a deţinut funcţia de preşedinte provizoriu al Republicii Chineze (noiembrie 1911—februarie 1912). Puterea fiind însă acaparată de un guvern reacţionar sprijinit de puterile imperialiste, Sun Iat-sen a fost nevoit să demisioneze. În 1914 el a pus bazele partidului Ciun Hua Gomindan, în vederea luptei împotriva regimului reacţionar. Experienţa Revoluţiei Socialiste din Octombrie 1917 a avut o deosebită însemnătate în activitatea lui Sun Iat-sen. În 1922—1924 el a reorganizat partidul

www.dacoromanica.ro

Gomindan. A sprijinit activ colaborarea dintre acest partid şi Partidul Comunist Chinez. — *304.*

Sviderski, A. I. (1878—1933) — activist de seamă al Statului sovietic. Membru al P.M.S.D.R. din 1899, bolşevic. A dus muncă de partid la Petersburg, Samara şi Ufa. A fost arestat în repetate rînduri şi deportat. În 1917 a fost redactor al ziarului bolşevic „Vpered", care apărea la Ufa, iar apoi preşedinte al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Ufa. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare, membru al colegiului Inspecţiei muncitoreşti-ţărăneşti. Din 1923 pînă în 1928 a fost adjunct al comisarului poporului pentru agricultură al R.S.F.S.R. Cu începere din 1929 — reprezentant plenipotenţiar al U.R.S.S. în Letonia. — *154.*

Ş

Şleapnikov, A. G. (1885—1937) — membru de partid din 1901 ; bolşevic. A dus muncă de partid într-o serie de oraşe din Rusia. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului organizaţiei Petersburg a P.M.S.D. (b) din Rusia, membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd şi preşedinte al Sindicatului metalurgiştilor din Petrograd. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a făcut parte din Consiliul Comisarilor Poporului, deţinînd funcţia de comisar al poporului pentru problemele muncii ; apoi a lucrat pe linie sindicală şi în sectorul economic. În anii 1920—1922 a fost organizator şi lider al grupului antipartinic „opoziţia muncitorească". În 1933, cu prilejul curăţirii rîndurilor partidului, a fost exclus din P.C. (b) al U.R.S.S. — *50, 230, 248, 250, 263, 264, 266, 267, 268, 269, 271, 316, 317, 413, 414, 418, 432, 441.*

Şlihter, A. G. (1868—1940) — a intrat în mişcarea social-democrată în 1891, bolşevic. A dus muncă de partid la Poltava, Samara, Kiev, Moscova şi Petersburg. A fost arestat în repetate rînduri şi deportat. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 — membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Krasnoiarsk şi al Comitetului organizaţiei guberniale Krasnoiarsk a P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost comisar al poporului pentru agricultură, apoi comisar al poporului pentru aprovizionare al R.S.F.S.R. Din 1921 — reprezentant plenipotenţiar în Austria, împuternicit al Comisariatului poporului pentru afacerile interne în Ucraina. Din 1927 — comisar al poporului pentru agricultură în Ucraina. Din 1923 — membru al C.C. al P.C. (b) din Ucraina ; în anii 1923—1924 — membru al Biroului Organizatoric, în 1925—1937 — membru supleant al Biroului Politic al P.C. (b) din Ucraina ; a fost membru al C.E.C. din Rusia în cîteva legislaturi şi al C.E.C. din U.R.S.S. şi al C.E.C. din R.S.S.U. în toate legislaturile. — *185, 187.*

www.dacoromanica.ro

Şmidt, O. I. (1891—1956) — eminent savant sovietic, academician, specialist în domeniul matematicii, astronomiei şi geofizicii, explorator al Arcticii, activist pe tărîm obştesc. Membru de partid din 1918. În primii ani ai Puterii sovietice a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru aprovizionare (1918—1920), din conducerea Uniunii centrale a cooperativelor de consum (1920), din colegiul Comisariatului poporului pentru învăţămînt (1920—1921) şi din cel al Comisariatului poporului pentru finanţe (1921—1922). Din 1921 pînă în 1924 a fost director la Gosizdat, din 1932 pînă în 1939 — şeful Direcţiei căii maritime de nord ; a fost fondator şi redactor-şef al Marii Enciclopedii Sovietice. Profesor la o serie de instituţii de învăţămînt superior ; a condus în mai multe rînduri expediţii pentru explorarea Arcticii sovietice. A scris o serie de lucrări ştiinţifice. A fost membru al C.E.C. din U.R.S.S., deputat în Sovietul Suprem al U.R.S.S. în prima legislatură. — *240.*

Şmidt, V. V. (1886—1940) — membru al partidului bolşevic din 1905. A dus muncă de partid la Petersburg, în străinătate şi la Ekaterinoslav. În anii 1914—1917 a fost secretar al Sindicatului metalurgiştilor din Petrograd şi al Comitetului organizaţiei din Petersburg a P.M.S.D. (b) din Rusia. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost secretar al Consiliului sindical din Petrograd. În anii 1918—1928 a fost secretar al Consiliului Central al Sindicatelor, apoi comisar al poporului pentru problemele muncii ; din 1928 — vicepreşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului al U.R.S.S. S-a alăturat opoziţiei de dreapta din P.C. (b) al U.R.S.S., dar s-a îndepărtat de ea curînd. La congresele al VII-lea, al XIV-lea şi al XV-lea ale P.C. (b) al U.R.S.S. a fost ales membru al Comitetului Central. — *250.*

T

Ter-Kasparian, S. I. — *vezi* Kasian, S. I.

Tomski, M. P. (1880—1936) — membru al partidului bolşevic din 1904. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a avut o atitudine împăciuitoristă faţă de lichidatori, otzovişti şi troţkişti. În 1917 a facut parte din Comisia executivă a Comitetului organizaţiei Petersburg a P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost preşedinte al Consiliului sindical din Moscova ; din 1919 — preşedinte al prezidiului Consiliului Central al Sindicatelor. La Congresul al VIII-lea al partidului a fost ales membru al Comitetului Central, iar la Congresul al XI-lea — membru al Biroului Politic. În repetate rînduri a luat atitudine împotriva politicii leniniste a partidului, a sprijinit pe „centraliştii democraţi", a apărat aşa-zisa „independenţă" a sindicatelor de conducerea partidului. În 1928 a fost unul dintre liderii deviatorilor de dreapta din P.C. (b) al U.R.S.S. — *214, 218, 219, 245, 250, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 266, 278, 279, 281, 282, 285, 316, 408, 417, 420.*

www.dacoromanica.ro

Ţ

Ţiurupa, A. D. (1870—1928) — militant de seamă al partidului comunist şi eminent om de stat sovietic. În mişcarea revoluţionară a intrat în 1891 ; membru al P.M.S.D.R. din 1898. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului unificat, apoi al Comitetului bolşevic al P.M.S.D.R. şi al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Ufa, preşedinte al comitetului gubernial de aprovizionare şi al Dumei oraşeneşti din Ufa. În zilele insurecţiei armate din octombrie a fost membru al Comitetului militar-revoluţionar din Ufa. Din noiembrie 1917 — adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare ; de la începutul anului 1918 — comisar al poporului pentru aprovizionare al R.S.F.S.R. Din 1921 — vicepreşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului şi al Consiliului Muncii şi Apărării. În anii 1922—1923 — comisar al poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească, în anii 1923—1925 — preşedinte al Comisiei de stat a planificării, iar în 1925 — comisar al poporului pentru comerţul interior şi exterior. La congresele al XII-lea, al XV-lea ale P.C. (b) al U.R.S.S. a fost ales membru al C.C. ; a fost membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia şi al C.E.C. din U.R.S.S. — *187.*

Ţîperovici, G. V. (1871—1932) — economist şi literat. În mişcarea revoluţionară a intrat în 1888. A fost arestat în repetate rînduri şi deportat. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost activist sindical şi a colaborat la diferite publicaţii. În timpul discuţiei cu privire la sindicate (1920—1921) — adept al platformei lui Lenin. În anii care au urmat — rector al Academiei industriale din Leningrad, membru al Consiliului economic din Leningrad. — *248, 250.*

V

Vanderlip, Frank Arthur (1864—1937) — bancher american, autorul unor lucrări cu caracter economic. În anii 1901—1909 a fost vicepreşedinte, iar apoi, pînă în 1919, preşedinte la „National City Bank" din New York. — *24, 62, 68, 70.*

Vanderlip, Washington, B. (n. 1866) — inginer, reprezentant al cercurilor industriale americane, care a venit în Rusia Sovietică în 1920 cu propunerea de a încheia un acord de concesiuni petroliere şi carbonifere în Kamciatka. — *65, 100.*

Vranghel, P. N. (1878—1928) — general în armata ţaristă, baron, monarhist inveterat. În perioada intervenţiei militare străine şi a războiului civil — agentul imperialiştilor anglo-francezi şi americani ; unul dintre conducătorii contrarevoluţiei în sudul Rusiei. În perioada aprilie-noiembrie 1920 a fost comandant suprem „al forţelor armate" albgardiste „din sudul Rusiei" ; după zdrobirea lor de către Armata Roşie a fugit în străinătate. — *3, 18, 19, 25, 107, 134, 135, 179, 227, 396.*

www.dacoromanica.ro

W

Washington, George (1732—1799) — om de stat şi conducător militar american. În anii 1775—1783 a fost comandant suprem al trupelor coloniştilor americani în lupta pentru independenţă împotriva Angliei. În anii 1789—1797 a fost primul preşedinte al S.U.A. — *65, 100.*

Wilson, Woodrow (1856—1924) — om de stat american. În 1913 a fost ales preşedinte al S.U.A. din partea partidului democrat şi a deţinut acest post pînă în 1921. În interiorul ţării a promovat o politică de reprimare cruntă a mişcării muncitoreşti. Politica externă a guvernului Wilson a avut un caracter prădalnic, expansionist, mai ales în ceea ce priveşte ţările Americii Latine, în ale căror treburi s-a amestecat în repetate rînduri, folosind forţa armată. Apărînd interesele miliardarilor americani, Wilson a contribuit la atragerea Statelor Unite ale Americii în războiul imperialist mondial de partea Antantei. La Conferinţa de pace de la Paris din 1919 a încercat să introducă un program îndreptat spre instaurarea dominaţiei mondiale a S.U.A. Dar din cauza rezistenţei opuse de reprezentanţii Angliei şi Franţei, Wilson n-a reuşit să-şi înfăptuiască planurile sale.

După victoria Revoluţiei Socialiste din Octombrie, Wilson a propus un plan de dezmembrare a Rusiei ; a fost unul dintre organizatorii intervenţiei militare a S.U.A. împotriva Rusiei Sovietice. În 1918 a propus un „program de pace imperialist" („cele paisprezece puncte"), care urmărea instaurarea dominaţiei mondiale a S.U.A. În 1920, înfrînt în alegerile prezidenţiale, s-a retras din viaţa politică. — *68.*

Z

Zinoviev (Radomîslski), G. E. (1883—1936) — a intrat în P.M.S.D.R. în 1901. Din 1908 pînă în aprilie 1917 s-a aflat în emigraţie, a făcut parte din redacţia ziarelor „Proletarii" şi „Soţial-Demokrat", organul central al partidului. La Congresul al V-lea al P.M.S.D.R. a fost ales membru al Comitetului Central. În perioada pregătirii şi înfăptuirii Revoluţiei Socialiste din Octombrie a avut o atitudine şovăielnică, s-a pronunţat împotriva insurecţiei armate. Declaraţia publicată de Kamenev — în numele său şi al lui Zinoviev — în ziarul semimenşevic „Novaia Jizn", în care se arăta că ei nu sînt de acord cu rezoluţia Comitetului Central cu privire la insurecţia armată, a constituit o divulgare a unei hotărîri secrete a partidului, un act de trădare a cauzei revoluţiei.

După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost preşedinte al Sovietului din Petrograd, membru al Biroului Politic al Comitetului Central, preşedinte al Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste. S-a pronunţat, în repetate rînduri, împotriva politicii leniniste a partidului : în noiembrie 1917 s-a declarat pentru crearea unui guvern de coaliţie din care să facă parte şi menşevicii şi socialiştii-revoluţionari ; în 1925 a fost unul dintre organizatorii „noii opoziţii", iar în 1926 — unul dintre conducătorii blocului antipartinic troţkist-

www.dacoromanica.ro

zinovievist. În noiembrie 1927 a fost exclus din partid pentru activitate fracţionistă. În 1928 a declarat că-şi recunoaşte greşelile şi a fost reprimit în partid, dar nu şi-a încetat activitatea sa antipartinică şi în 1932 a fost din nou exclus. În 1933 a fost, pentru a doua oară, reprimit în partid, iar în 1934 a fost din nou exclus pentru activitate antipartinică. — *3, 13, 245—246, 247, 250, 254, 266, 271, 283, 284, 285, 286, 290, 291, 293, 294, 299, 303, 304, 306, 308, 313, 329, 382, 424, 425, 426, 428, 431, 432.*

Zof, V. I. (1889—1940) — om de stat sovietic, membru de partid din 1913, participant la războiul civil ; a avut funcţii de răspundere în cadrul forţelor armate. În 1920 a fost membru al colegiului, apoi şef al Direcţiei politice generale a transporturilor pe apă. În 1924 — comisar al Forţelor navale ale U.R.S.S. şi comandant al Forţelor navale ale Flotei roşii muncitoreşti-ţărăneşti ; în 1925 — comandant şi comisar al Forţelor navale ale Flotei roşii muncitoreşti-ţărăneşti, membru al Consiliului militar-revoluţionar al U.R.S.S. În anii 1927—1929 — membru al colegiului Comisariatului pentru căile de comunicaţii şi preşedinte al Consiliului flotei comerciale ; din 1930 — adjunct al comisarului poporului pentru căile de comunicaţii ; din 1931 — prim-adjunct al comisarului poporului pentru transporturile pe apă. — *286, 425, 427.*

www.dacoromanica.ro

DATE DIN VIAŢA ŞI ACTIVITATEA LUI V. I. LENIN

(6 noiembrie 1920 — 7 martie 1921)

1920

Noiembrie, 6

Lenin rosteşte o cuvîntare la plenara festivă a Sovietului din Moscova, a Comitetului organizaţiei Moscova a P.C. (b) din Rusia şi a Consiliului orăşenesc al sindicatelor din Moscova, închinată celei de-a treia aniversări a Revoluţiei din Octombrie.

Într-o scrisoare adresată membrilor C.C. al P.C. (b) din Rusia, Lenin le atrage atenţia să se pregătească pentru plenara Comitetului Central, în cadrul căreia se va pune chestiunea ca G. M. Krjijanovski, preşedintele Comisiei de stat pentru electrificarea Rusiei (GOELRO), să fie însărcinat cu întocmirea unui raport pentru apropiatul congres al Sovietelor.

Lenin îi scrie lui G. M. Krjijanovski în legătură cu sarcinile Comisiei de stat pentru electrificarea Rusiei.

Lenin are o convorbire cu I. V. Lomonosov, împuternicitul Consiliului Comisarilor Poporului pentru comenzile de material feroviar în străinătate.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Comisarilor Poporului ; scrie punctul „b" din proiectul de hotărîre cu privire la normele de aprovizionare a muncitorilor ; introduce modificări în proiectul de hotărîre cu privire la aprovizionarea funcţionarilor şi muncitorilor din instituţiile sovietice. În această şedinţă sînt, de asemenea, discutate unele probleme privind trimiterea în Donbass a unei comisii învestite cu depline puteri, prezentarea unor scurte dări de seamă menite să informeze comisariatele poporului în legătură cu colectările şi trans-

www.dacoromanica.ro

portul de cereale, paza depozitelor de zahăr din Ucraina, standardizarea principalelor categorii de materii prime, includerea unui reprezentant al Sovietului din Moscova în comisia pentru aprovizionarea muncitorilor, o adresă către Micul Consiliu al Comisarilor Poporului în legătură cu începerea cu care este examinat „Codul sancţiunilor pentru încălcarea disciplinei muncii", proiectul de hotărîre cu privire la modificarea decretului, emis de Consiliul Muncii şi Apărării la 1 octombrie 1920, în legătură cu acordarea raţiei de ostaş roşu, precum şi alte probleme...

Noiembrie, 6 sau 9 — Lenin are o convorbire cu socialista franceză Hellène Brion ; face însemnări în timpul convorbirii.

Noiembrie, 7 — La şedinţa festivă a plenarei Sovietului raional din Sokolniki, la care participă şi reprezentanţi ai comitetelor de întreprindere şi ai conducerilor întreprinderilor, Lenin rosteşte o cuvîntare consacrată celei de-a treia aniversări a Revoluţiei din Octombrie.

Lenin, împreună cu F. E. Dzerjinski şi N. I. Muralov, asistă la festivitatea înălţării în grad a noilor absolvenţi ai Şcolii de cavalerie din Moscova ; adresează felicitări noii promoţii şi rosteşte o cuvîntare în legătură cu ce-a de-a treia aniversare a Revoluţiei din Octombrie.

Noiembrie, 8 — Lenin participă la lucrările plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia, în cadrul căreia sînt examinate şi adoptate ca bază de discuţie tezele, întocmite de el, cu privire la sarcinile mişcării sindicale. Lenin este ales membru al comisiei pentru elaborarea unei rezoluţii în această problemă. Cu prilejul discuţiei în legătură cu cea de-a V-a Conferinţă generală a sindicatelor din Rusia, plenara împuterniceşte pe Lenin să prezinte un raport la această conferinţă. La plenară este, de asemenea, examinată problema raportului pe care prezidiul Comitetului central al Sindicatului unificat al feroviarilor şi al lucrătorilor din transporturile pe apă (Ţektran) urmează să-l prezinte la cea de-a V-a Conferinţă a sindicatelor, precum şi alte probleme.

Noiembrie, 9 — Lenin participă la o şedinţă a plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută problema ordinii de zi a şedinţei de la 9 noiembrie a celei

www.dacoromanica.ro

de-a V-a Conferinţe generale a sindicatelor din Rusia.

Lenin participă la o şedinţă a plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care sînt examinate probleme privind organizaţia de partid Moscova, cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia etc.

Noiembrie, 10 Lenin participă la lucrările plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia, scrie o completare la punctul „b" din proiectul de rezoluţie cu privire la Micul Consiliu al Comisarilor Poporului. La şedinţă este examinat şi raportul Comisiei Centrale de Control, precum şi alte probleme.

Lenin participă la lucrările plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia ; scrie proiectul de hotărîre cu privire la Proletcult în legătură cu discuţia asupra formelor de contopire între Proletcult şi Comisariatul poporului pentru învăţămînt, precum şi un proiect de rezoluţie pe marginea raportului lui Artem (F. A. Sergheev) cu privire la atragerea muncitorilor din Germania în munca de control asupra felului cum sînt executate comenzile pentru Rusia Sovietică, făcute de către Comisariatul poporului pentru comerţul exterior. La plenară sînt, de asemenea, discutate unele probleme privind Consiliul internaţional al sindicatelor, Comitetul general pentru educaţia politică, raportul comisiei pentru cercetarea activităţii Comisariatului poporului pentru afacerile externe, înfiinţarea unui Comisariat al poporului pentru apărare şi a unui Comisariat al poporului pentru căile de comunicaţii în Ucraina, demobilizarea contingentelor mai vechi din Armata Roşie, trimiterea unui reprezentant al Comitetului Central la Conferinţa Partidului Comunist din Ucraina şi altele.

Noiembrie, 11 Lenin primeşte pe comunistul francez Henri Guilbeaux ; scrie un bilet „Către tovarăşii membri ai P.C. din Rusia şi către tovarăşii din toate instituţiile sovietice", cărora le cere să-i acorde încredere lui Guilbeaux şi să-i dea informaţii amănunţite.

Noiembrie, 12 Lenin trimite lui N. P. Briuhanov, P. I. Popov, V. A. Avanesov şi M. F. Vladimirski, din comisia pentru aprovizionarea muncitorilor, o scrisoare în legătură cu introducerea unor norme de bază pen-

www.dacoromanica.ro

tru aprovizionarea muncitorilor şi organizarea unei evidenţe în acest domeniu.

Lenin trimite Consiliului militar-revoluţionar al Frontului de sud o telegramă în care dă indicaţii în legătură cu condiţiile de capitulare a lui Vranghel.

Lenin are o convorbire cu M. I. Kalinin, preşedintele Comitetului Executiv Central din Rusia, în legătură cu concesiunile.

Lenin îi trimite lui M. I. Kalinin proiectele de hotărîri ale Consiliului Comisarilor Poporului în legătură cu concesiunile din Siberia, care au fost elaborate de o comisie, şi îl roagă să pună la punct toate chestiunile privind concesiunile agricole.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Muncii şi Apărării în care sînt discutate probleme privind aprovizionarea cu furaj a oraşului Moscova, transformarea locomotivelor încălzite cu lemne în locomotive care folosesc drept combustibil ţiţeiul, aprovizionarea diferitelor întreprinderi cu îmbrăcăminte de protecţie şi cu încălţăminte din rezervele Departamentului armatei, acordarea raţiei de ostaş roşu unor muncitori de la monetăria din Petrograd care lucrează la fabricarea insignelor „Ordinul Steagul Roşu", raportul cu privire la mijloacele de luptă împotriva încercărilor de dezertare ale ostaşilor din Armata Roşie mobilizaţi la lucrările de aprovizionare cu combustibil sau la cele de la calea ferată şi alte probleme.

Noiembrie, 13 Lenin primeşte pe P. K. Zaiţev, delegat al muncitorilor de la Groznîi, care îi predă, din partea secţiunii din Groznîi a Uniunii minerilor, o scrisoare prin care aceştia solicită să fie aprovizionaţi cu literatură şi publicaţii de specialitate ; stă de vorbă cu el.

Într-o telegramă adresată lui I. V. Stalin, Lenin cere informaţii în legătură cu mersul luptei împotriva bandelor din Caucaz şi întărirea căilor de acces spre Baku ; cere să-i comunice ce părere are despre posibilitatea unei reglementări paşnice a relaţiilor Republicii Sovietice Federative Socialiste Ruse cu Gruzia şi Armenia.

Noiembrie, 14 Lenin participă la inaugurarea Centralei electrice din satul Kaşino, judeţul Volokolamsk, gubernia Moscova ; stă de vorbă cu ţăranii, rosteşte o cuvîntare în legătură cu importanţa pe care o pre-

www.dacoromanica.ro

zintă electrificarea pentru economia națională ; se fotografiază împreună cu țăranii.

Lenin vorbește țăranilor adunați la Casa poporului din satul Iaropoleț.

Noiembrie, nu mai devreme de 14 — Lenin parcurge completările făcute de N. K. Krupskaia la proiectul de scrisoare a C.C. al P.C. (b) din Rusia „Cu privire la Proletcult", scrie că e de acord cu ele și propune să se adauge cîteva cuvinte *„despre îmbinarea* muncii de educație *politică* cu cea de răspîndire a cunoștințelor *științifice*".

Noiembrie, 15 — Lenin primește pe președintele Comitetului executiv gubernial din Ivanovo-Voznesensk, G. K. Korolev, care a fost trimis la Moscova să raporteze despre criza alimentară din această gubernie, despre încetarea transporturilor de combustibil la fabricile cu regim prioritar și despre slaba aprovizionare cu mijloace financiare ; ascultă raportul lui și stă de vorbă cu el ; semnează o telefonogramă adresată lui A. M. Anikst, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru problemele muncii, care e însărcinat să organizeze, pentru ziua de 16 noiembrie, o consfătuire la care să participe Korolev, precum și reprezentanți ai Comisariatului poporului pentru aprovizionare, ai Direcției generale a combustibilului și Direcției generale a petrolului din Consiliul economic superior, ca și ai altor instituții, pentru a elabora hotărîri precise în legătură cu problemele ridicate de Comitetul executiv gubernial din Ivanovo-Voznesensk.

Lenin cere lămuriri Comisariatului poporului pentru agricultură în legătură cu posibilitatea de a fabrica pluguri electrice pentru Ivanovo-Voznesensk, Șuia și Kineșma.

Lenin participă la o ședință a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se examinează propunerea Comisariatului poporului pentru afacerile externe cu privire la rezilierea contractului cu Suedia, proiectul de instrucțiuni cu privire la relațiile dintre președintele și membrii delegației de pace a R.S.F.S.R., problema componenței Comitetului revoluționar din Crimeea și altele.

Noiembrie, 16 — Lenin are o convorbire cu N. S. Bodeakov, delegat al țăranilor din județul Mosalsk, gubernia Kaluga, în legătură cu predarea obligatorie a surplusurilor

www.dacoromanica.ro

de produse agricole ; în cursul acestei convorbiri el face însemnări în legătură cu nevoile ţăranilor, se adresează printr-o scrisoare Comisariatului poporului pentru aprovizionare şi Comisariatului poporului pentru agricultură, cărora le cere să-i trimită informaţii în legătură cu posibilitatea de a satisface nevoile ţăranilor.

Lenin primeşte pe ziarista elveţiană A. Rügg.

Lenin are o convorbire cu M. P. Tomski, preşedintele C.C.S. din Rusia, în legătură cu organizarea propagandei pe linie de producţie.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Comisarilor Poporului ; scrie un proiect de hotărîre cu privire la acordarea de concesiuni în Siberia. Printr-o hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului, Lenin este numit membru al comisiei pentru elaborarea şi redactarea proiectului de decret cu privire la concesiuni. În această şedinţă se examinează, totodată, proiectul de decret cu privire la abrogarea sistemului lucrărilor în antrepriză, probleme privind finanţarea concesiunilor, planul unor concesiuni pentru arături cu tractorul, acordarea de credite Comisariatului poporului pentru agricultură în vederea aplicării măsurilor de protecţie a patrimoniului zootehnic al ţării, confirmarea noii componenţe a Micului Consiliu al Comisarilor Poporului, raportul comisiei, numită de Lenin la 15 noiembrie, pentru elaborarea unei hotărîri cu privire la memoriul prezentat de G. K. Korolev, preşedintele Comitetului executiv gubernial din Ivanovo-Voznesensk.

Noiembrie, nu mai devreme de 16 şi nu mai tîrziu de 18

Lenin lucrează la tezele cu privire la propaganda pe linie de producţie : scrie două variante de plan pentru aceste teze.

Noiembrie, 17

Lenin are o convorbire cu E. A. Litkens, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru învăţămînt.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Muncii şi Apărării ; ia cuvîntul în legătură cu instituirea unei comisii pentru examinarea rezoluţiei adoptate la consfătuirea împuterniciţilor speciali ai Consiliului Muncii şi Apărării pentru problemele combustibilului ; face unele îndreptări în proiectul de hotărîre cu privire la aprovizionarea fabricilor din Ivanovo-Voznesensk cu petrol, păcură şi

www.dacoromanica.ro

produse alimentare. În această ședință se discută, de asemenea, problema aprovizionării Petrogradului cu combustibil, precum și referatul cu privire la rezultatele anchetei asupra cazurilor de neglijență și nepăsare în aplicarea hotărîrii din 12 octombrie a Consiliului Muncii și Apărării cu privire la măsurile de pregătire a căilor ferate din întreaga țară în vederea sezonului de desprimăvărare.

Noiembrie, 18 Lenin scrie „Teze cu privire la propaganda pe linie de producție (concept)".

Lenin participă la o ședință a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută chestiunea unei consfătuiri a Comitetului Central cu delegații la Conferința gubernială de partid din Moscova, precum și o serie de probleme în legătură cu Bielorusia, Gruzia etc.

Lenin primește pe A. A. Ioffe, președintele delegației ruso-ucrainene la tratativele de pace cu Polonia.

Lenin participă la o întrunire a delegaților organizațiilor de partid din raionul Bauman ; ia cuvîntul în cadrul discuțiilor la rapoartele cu privire la activitatea Comitetului raional al P.C. (b) din Rusia și la situația existentă în organizația Moscova.

Noiembrie, 19 Lenin participă la o ședință a Biroului Politic, în cadrul căreia se discută lista noului Comitet de partid din Moscova, recomandat de Comitetul Central.

Lenin îi scrie lui Cicerin, comisarul pentru afacerile externe, în legătură cu acordul comercial cu Anglia.

Lenin prezintă un referat la consfătuirea închisă a delegaților la Conferința gubernială de partid din Moscova, la care se discută candidaturile pentru alegerile de membri ai Comitetului din Moscova al P.C. (b) din Rusia.

Noiembrie, 20 Lenin scrie un bilet lui A. M. Anikst, pe care îl roagă să organizeze o consfătuire care să cerceteze cauzele neîndeplinirii hotărîrii din 8 octombrie 1920 în legătură cu aprovizionarea cu îmbrăcăminte a minerilor din Donbass.

Lenin are o convorbire cu C. A. Kurkov, țăran din satul Kașino, județul Volokolamsk, gubernia Moscova, care îi vorbește despre planul de con-

www.dacoromanica.ro

struire a unei centrale electrice raionale și cere să fie ajutat ca să procure un dinam. Lenin scrie o notă către secția electricitate a Consiliului economic din Moscova, în legătură cu fabricarea unui electrodinam la Uzina „Dinamo".

Lenin prezidează o ședință a Consiliului Comisarilor Poporului; face îndreptări în proiectul de hotărîre în legătură cu cele comunicate în telegrama lui A. M. Krasnoșcekov despre circulația monetară și situația economică a Republicii Extremului Orient. În această ședință se discută și proiectul codului de legi cu privire la asigurările sociale, bugetul Comisariatului poporului pentru ocrotirea sănătății pe anul 1920, probleme privind acordarea unui fond extrabugetar Comisariatului poporului pentru căile de comunicație ca alocație în bani pentru muncitorii și funcționarii de la transporturile pe apă, finanțarea cooperației etc.

Noiembrie, 21 Lenin ia cuvîntul la Conferința gubernială de partid din Moscova, unde rostește o cuvîntare despre „Situația noastră externă și internă și sarcinile partidului", ia parte la consfătuirile în care sînt discutate candidaturile pentru Comitetul organizației Moscova a P.C. (b) din Rusia; rostește o cuvîntare cu prilejul alegerilor pentru Comitetul organizației Moscova.

Noiembrie, 23 Lenin prezidează o ședință a Consiliului Comisarilor Poporului; face îndreptări în proiectul de hotărîre la raportul prezentat de comisia de împuterniciți pentru bazinul Donețului în legătură cu dezvoltarea industriei carbonifere din Donbass. În această ședință se discută, de asemenea, raportul comisiei pentru concesiuni, proiectul de decret cu privire la dezvoltarea exportului lemnului, proiectele de hotărîri cu privire la granițele regiunilor autonome ale popoarelor kalmîc și mari, ale Regiunii autonome votekă (udmurtă) și ale guberniei Astrahan, probleme privind măsurile pentru refacerea industriei bumbacului, reorganizarea secției poligrafice a Consiliului economic superior, referatul cu privire la mersul lucrărilor pentru producția de pluguri Fowler, precum și alte probleme.

Noiembrie, nu mai tîrziu de 23 Într-o scrisoare adresată Micului Consiliu al Comisarilor Poporului, Lenin cere ca pînă la 23 noiembrie să fie rezolvată problema comenzii utilajului pentru aratul electric, necesar Comisariatului poporului pentru agricultură.

www.dacoromanica.ro

Noiembrie, nu mai devreme de 23 şi nu mai tîrziu de 27

Lenin parcurge broşura „Despre concesiuni. Decretul Consiliului Comisarilor Poporului din 23 noiembrie 1920. Textul decretului. Întreprinderi care pot fi concesionate. Hărţi". Pe ultima pagină a broşurii, el scrie cîteva rînduri lui V. P. Miliutin, membru al Consiliului economic superior, căruia îi cere să sancţioneze persoana care s-a făcut vinovată de unele scăpări în text.

Noiembrie, 24

Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută probleme privind instituirea unei comisii pentru elaborarea planului de reorganizare a aparatului Comisariatului poporului pentru învăţămînt, situaţia din Donbass, Congresul al VIII-lea al Sovietelor, propaganda pe linie de producţie, repartizarea comuniştilor demobilizaţi, traducerea în viaţă a tuturor hotărîrilor Conferinţei generale a P.C. (b) din Rusia, „Diskussionnîi Listok", rapoartele în legătură cu problema războiului, Conferinţa generală din Ucraina, propunerea lui G. V. Cicerin în legătură cu încheierea unui tratat între R.S.F.S.R. şi Republica Extremului Orient etc.

Lenin, într-o telegramă adresată tuturor comitetelor executive guberniale, comitetelor silvice guberniale, comitetelor feroviare, împuterniciţilor Consiliului Muncii şi Apărării pentru aprovizionarea cu combustibil, dă dispoziţie să se ia măsuri urgente pentru aplicarea deciziei Consiliului Muncii şi Apărării din 8 şi 22 octombrie cu privire la aprovizionarea cu combustibil a căilor ferate.

Lenin are o convorbire cu N. A. Miliutin, care a fost numit împuternicit extraordinar al Comitetului Executiv Central din Rusia, al Consiliului Comisarilor Poporului, al Consiliului Muncii şi Apărării şi al Comisariatului poporului pentru aprovizionare, în vederea conducerii campaniei de aprovizionare din 1920—1921 în guberniile Voronej şi Orel, şi cu preşedintele consfătuirilor guberniale pentru aprovizionare din Voronej şi Orel ; semnează mandatul lui ; primeşte, de asemenea, pe S. P. Sereda, comisar al poporului pentru agricultură.

Noiembrie, 25

Lenin rosteşte o cuvîntare la conferinţa comitetelor sindicale de la întreprinderile poligrafice din Moscova ; după aceea răspunde la întrebările scrise puse de delegaţii prezenţi la conferinţă.

www.dacoromanica.ro

Lenin are o convorbire cu V. A. Antonov-Ovseenko, care a fost numit vicepreşedinte al Micului C.C.P.

Înainte de 26 noiembrie

Lenin are o convorbire cu A. Z. Kamenski, adjunctul comisarului poporului pentru problemele naţionalităţilor ; îi atrage atenţia asupra necesităţii unor tipărituri în problema naţională.

Noiembrie, 26

Lenin rosteşte o cuvîntare la adunarea secretarilor de celule din organizaţia Moscova a P.C. (b) din Rusia.

Primind o scrisoare de la A. Z. Kamenski, care-i face cunoscut că Editura de stat refuză să tipărească în termenul cuvenit culegerea de hotărîri ale Puterii sovietice în problema naţională, întocmită cu prilejul consfătuirii activiştilor din republicile şi regiunile naţionale, Lenin dă, în scris, dispoziţie Editurii de stat să publice neapărat culegerea în termenul stabilit şi să-l informeze asupra executării acestei dispoziţii.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Muncii şi Apărării, în care se discută proiectul de hotărîre cu privire la întreprinderile prioritare, un raport al lui A. B. Halatov, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare, în legătură cu aducerea la îndeplinire a hotărîrii Consiliului Muncii şi Apărării din 29 octombrie cu privire la aprovizionarea cu îmbrăcăminte şi încălţăminte călduroasă a instructorilor, pentru lichidarea analfabetismului, un proiect de hotărîre cu privire la prelucrarea urgentă a materialelor recensămîntului Armatei Roşii şi Flotei, probleme privind aprovizionarea cu cărbune a uzinelor prioritare din sudul ţării, declararea stării de război în gubernia Ţariţîn, aprovizionarea cu îmbrăcăminte şi încălţăminte a unor unităţi ale Armatei de muncă care execută lucrări de încărcare a materialelor, precum şi alte probleme.

Lenin are o convorbire cu comunistul englez William Pall.

Noiembrie, nu mai devreme de 26 şi nu mai tîrziu de 28

Lenin face însemnări pe marginea proiectelor de hotărîri în legătură cu Comisariatul poporului pentru învăţămînt, elaborate de E. A. Litkens şi V. I. Soloviev, membri ai comisiei de reorganizare a acestui comisariat.

www.dacoromanica.ro

Noiembrie, 27 Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, întocmeşte un proiect de hotărîre la raportul cu privire la situaţia din Caucaz şi face propuneri scrise în legătură cu discutarea tezelor cu privire la lupta împotriva birocraţiei, care urmează să fie prezentate la cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor. Printr-o hotărîre a Biroului Politic, Lenin este numit membru al comisiei pentru redactarea circularei Comitetului Central în legătură cu organizaţiile proletcultiste. În această şedinţă este, de asemenea, discutată propunerea lui G. V. Cicerin în legătură cu Polonia ; este examinat raportul unei comisii în legătură cu rezultatul cercetărilor întreprinse la unele organizaţii de partid şi un alt raport în legătură cu posibilitatea şi mijloacele de demobilizare a contingentelor mai vechi, se discută problema subotnicelor etc.

Noiembrie, 28 Lenin, luînd cunoştinţă de cuprinsul scrisorii pe care directorul general al Uzinei „Electrosila" a adresat-o lui V. P. Miliutin, membru al prezidiului Consiliului economic superior, în legătură cu comenzile de utilaj pentru aratul electric făcute de Comisariatul poporului pentru agricultură, trimite această scrisoare lui S. P. Sereda cu rugămintea de a-l informa dacă comanda este formulată în modul cuvenit şi dacă este informat despre mersul lucrărilor.

Lenin are o convorbire cu E. A. Litkens, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru învăţămînt, care a fost ales în comisia de reorganizare a acestui comisariat, în legătură cu lacunele pe care le prezintă proiectul de hotărîre, prezentat de el, cu privire la situaţia din Comisariatul poporului pentru învăţămînt.

Noiembrie, 29 Într-o scrisoare adresată lui A. V. Lunacearski, comisarul poporului pentru învăţămînt, Lenin face o apreciere a proiectelor de hotărîre cu privire la Comisariatul poporului pentru învăţămînt, care au fost elaborate de E. A. Litkens şi V. I. Soloviev, şi-şi expune punctul de vedere în legătură cu reorganizarea acestui comisariat.

Lenin ia parte la adunarea generală a comuniştilor din raionul Zamoskvorecie, unde ţine o cuvîntare în legătură cu bilanţul lucrărilor Conferinţei guberniale de partid din Moscova şi rosteşte cu-

www.dacoromanica.ro

vîntul de încheiere la raport ; răspunde la întrebările puse în bilețelele primite.

Lenin primește pe A. V. Lunacearski, precum și pe G. E. Zinoviev.

Noiembrie, 30 Lenin primește pe K. A. Mehanoșin, membru al Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 3-a a Frontului de Vest ; pe I. V. Stalin ; pe A. P. Rozengolț, membru al Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 15-a ; pe F. E. Dzerjinski.

Lenin prezidează o ședință a Consiliului Comisarilor Poporului, supune discuției proiectul de hotărîre cu privire la impozitele directe, întocmit de el pe baza raportului prezentat de o comisie instituită de Consiliul Comisarilor Poporului la 3 noiembrie 1920 ; face îndreptări în proiectul de hotărîre cu privire la abrogarea sistemului lucrărilor în antrepriză. În această ședință sînt, de asemenea, discutate raportul comisiei pentru controlul sesizărilor în legătură cu distribuirea nejustă a rațiilor alimentare în cadrul fiecărui departament, raportul comisiei pentru evaluarea pagubelor provocate de război și de blocadă, raportul cu privire la împuterniciții Comisariatului poporului pentru problemele naționalităților în republicile și regiunile autonome, chestiunea aprobării noii structuri a Comisariatului poporului pentru aprovizionare și alte probleme.

Noiembrie Lenin scrie un proiect de hotărîre a C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la necesitatea de a amîna reorganizarea Comisariatului poporului pentru învățămînt și supune această problemă unei analize mai meticuloase.

Decembrie, 1 Lenin prezidează cea de-a doua ședință a Consiliului Comisarilor Poporului ; scrie o schiță de hotărîre și un proiect de hotărîre pe marginea raportului prezentat de subcomisie cu privire la măsurile pentru strămutarea centrului de greutate al activității Consiliului Muncii și Apărării asupra sarcinilor construcției economice.

Lenin are o convorbire cu A. A. Lebedev, membru al direcției politice a Armatei a 13-a.

Decembrie, 2 Lenin trimite lui S. Kasian, președintele Consiliului militar-revoluționar din Armenia, o telegramă în care adresează un salut Armeniei Sovietice.

www.dacoromanica.ro

Lenin are o convorbire cu M. P. Tomski, președintele C.C.S. din Rusia.

Decembrie, 3 Lenin participă la o consfătuire a reprezentanților muncitorilor metalurgiști din Petrograd, a textiliștilor din Ivanovo-Voznesensk, a C.C. al Sindicatului muncitorilor metalurgiști, a C.C. al Sindicatului muncitorilor comunali etc., în legătură cu activitatea Comisariatului poporului pentru aprovizionare ; face însemnări pe marginea celor discutate.

Lenin semnează o hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului în legătură cu sărbătorirea profesorului N. E. Jukovski cu prilejul împlinirii a 50 de ani de activitate științifică.

Lenin prezidează o ședință a Consiliului Muncii și Apărării, scrie punctul „a" din proiectul de hotărîre la raportul Comisiei centrale a transporturilor cu privire la mersul lucrărilor de reparații la mijloacele de transport, de construcții navale și de aprovizionare cu combustibil a căilor ferate. În această ședință sînt de asemenea discutate : raportul cu privire la transporturile pe calea ferată Vladikavkazkaia, proiectul de hotărîre cu privire la lupta împotriva banditismului și cel cu privire la Comandamentul trupelor pentru serviciul interior din Ucraina ; problema scutirii armatelor muncii din sud-est de misiuni de luptă etc.

Decembrie, 4 Lenin participă la ședințele Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, scrie un proiect de hotărîre cu privire la acordul comercial cu Anglia. În această ședința se discută despre apropiata plenară a Comitetului Central, precum și alte probleme.

Lenin prezidează o ședință a Consiliului Comisarilor Poporului. În legătură cu discutarea proiectului de decret „Cu privire la măsurile necesare pentru întărirea și dezvoltarea gospodăriilor țărănești", Consiliul Comisarilor Poporului stabilește ca la elaborarea decretului de către comisie să se ia ca bază tezele scrise de Lenin în legătură cu această problemă. În această ședință se discută despre unificarea comisariatelor economice, despre repartizarea unei cantități de cereale pentru schimbul de mărfuri cu Letonia și Lituania, despre grupul prioritar de instituții superioare de învățămînt pedagogic și despre altele.

Decembrie, 5 Într-un bilet trimis lui M. N. Pokrovski, Lenin dă o înaltă prețuire cărții lui „Scurtă schiță a

www.dacoromanica.ro

istoriei Rusiei" şi îi recomandă s-o completeze cu un indice cronologic şi cu tabele.

Decembrie, 6 Lenin scrie o telefonogramă de salut adresată prezidiului Conferinţei generale a şefilor de secţii guberniale pentru munca în rîndul femeilor.

La adunarea activului organizaţiei Moscova a P.C. (b) din Rusia, Lenin prezintă un raport cu privire la concesiuni şi rosteşte un cuvînt de încheiere la raport.

Lenin prezidează a treia şedinţă a Comisiei economice a Consiliului Comisarilor Poporului.

Decembrie, 7 Lenin semnează o radiotelegramă către toate comitetele executive guberniale, secţiile agrare guberniale şi comitetele de aprovizionare guberniale, cărora li se aduce la cunoştinţă că Consiliul Comisarilor Poporului elaborează un proiect de hotărîre cu privire la măsurile necesare pentru întărirea şi dezvoltarea gospodăriilor ţărăneşti, care urmează să fie prezentat la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia ; el le cere să treacă la o amplă dezbatere a tezelor de bază ale proiectului şi să pregătească materiale şi propuneri pentru congres.

Lenin participă la lucrările plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia, care dezbate următoarele probleme : conflictul dintre Sindicatul lucrătorilor din transporturile pe apă şi Ţektran ; viitoarea şedinţă a plenarei Comitetului Central ; propunerile lui G. V. Cicerin privind acordarea de concesiuni la Batumi, tratatul cu Turcia şi principiile tratatului cu Persia ; reglementarea relaţiilor internaţionale şi juridice dintre R.S.F.S.R. şi R.S.S.U. şi alte probleme.

Decembrie, 8 Lenin participă la lucrările plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia ; scrie punctul 1 din proiectul de hotărîre cu privire la propaganda pe linie de producţie şi proiectul de hotărîre cu privire la reorganizarea Comisariatului poporului pentru învăţămînt. În această şedinţă se discută problema instituirii unui colegiu pentru administrarea arhivei de stat şi aceea a organizării „primului muzeu de marxism din lume" ; sînt analizate tezele cu privire la refacerea transporturilor, care urmează să fie prezentate la cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor ; se discută raportul cu

www.dacoromanica.ro

privire la Comitetul general pentru educaţia politică şi alte probleme.

Lenin participă la şedinţa plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută : propunerea făcută de el ca la conducerea treburilor Consiliului Comisarilor Poporului să fie numit N. P. Gorbunov ; rugămintea Proletcultului ca în „Pravda" să se publice o explicaţie la scrisoarea C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu Proletcultul ; o propunere în legătură cu subotnicele ; raportul cu privire la mahnovişti ; data convocării celui de-al X-lea Congres al P.C. (b) din Rusia ; unele chestiuni în legătură cu Comisariatul poporului pentru problemele muncii etc.

Decembrie, 9 Lenin participă la şedinţa plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută : tezele cu privire la producţia agricolă ; propunerea de a însărcina C.C.S. din Rusia să vegheze asupra aplicării hotărîrii plenarei Comitetului Central în legătură cu Ţektranul şi Sindicatul lucrătorilor din transporturile pe apă ; tezele cu privire la lupta împotriva birocratismului, care urmează să fie prezentate la cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor ; problema întăririi Prezidiului C.C.S. din Rusia ; problema directivelor politice ale C.C. al P.C. (b) din Rusia către Comitetul Central al Partidului Comunist din Ucraina ; în legătură cu Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia şi ordinea de zi a acestuia etc.

Decembrie, 10 Lenin primeşte o delegaţie guvernamentală a Persiei (Iranului), în frunte cu ambasadorul Ali Golihan Mosaver-ol-Memalek ; discută împreună despre relaţiile dintre R.S.F.S.R. şi Persia (Iran).

Lenin are o convorbire cu Fernando de los Rios şi Daniel Angiano, delegaţi ai celui de-al II-lea Congres extraordinar al Partidului muncitoresc socialist spaniol, în legătură cu afilierea acestui partid la Internaţionala Comunistă ; discută împreună despre situaţia Rusiei Sovietice şi despre alte probleme.

Decembrie, 11 Lenin prezidează cea de-a patra şedinţă a Comisiei economice a Consiliului Comisarilor Poporului.

Lenin scrie articolul „Vorbe false despre libertate" (În loc de postfaţă) — postfaţă la articolul „Despre lupta dinăuntrul Partidului socialist italian".

www.dacoromanica.ro

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Comisarilor Poporului, face o comunicare despre demersurile lui A. E. Badaev pentru desfiinţarea pieţei Suharevka ; introduce modificări în proiectul de decret „Cu privire la măsurile necesare pentru întărirea şi dezvoltarea gospodăriilor ţărăneşti" şi în proiectul de hotărîre cu privire la Consiliul Muncii şi Apărării. În această şedinţă se discută, de asemenea, proiectul de schemă de organizare şi de statut al comisiei pentru stabilirea schemelor de organizare ale diferitelor instituţii şi studierea normelor de muncă ale funcţionarilor sovietici, a numărului lor şi a rezultatelor muncii lor, proiectul de decret cu privire la finanţarea cooperaţiei, chestiunea acordării de concesiuni „Societăţii de comunicaţii telegrafice din nord", mersul lucrărilor la Ghidrotorf (Întreprinderea pentru exploatarea hidraulică a turbei) şi alte probleme.

Decembrie, 13 Lenin prezidează cea de-a cincea şedinţă a Comisiei economice a Consiliului Comisarilor Poporului.

Lenin are o convorbire cu G. L. Peatakov, care a fost numit preşedinte al Direcţiei generale a industriei carbonifere din Donbass, şi o convorbire cu A. D. Ţiurupa, comisar al poporului pentru aprovizionare.

Lenin are o convorbire cu S. M. Ter-Gabrielian şi A. Mravian, membri ai Comitetului revoluţionar armean, despre situaţia din Armenia Sovietică ; promite că va da ajutor Armeniei.

Lenin primeşte pe G. Maharadze, ambasadorul Gruziei menşevice, şi discută cu el despre aprovizionarea Armeniei cu produse alimentare.

Decembrie, 14 Într-o scrisoare adresată lui A. D. Ţiurupa, Lenin îi arată deficienţele care se manifestă în activitatea secţiei de distribuţie din Comisariatul poporului pentru aprovizionare şi îi propune să instituie pe lîngă acest comisariat o comisie în care să fie atraşi muncitori cu experienţă în materie de aprovizionare.

Lenin stă de vorbă cu un reprezentant al Uzinei „Novîi Lessner", S. Borodkov, care îl informează despre situaţia din această uzină.

www.dacoromanica.ro

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Comisarilor Poporului ; face îndreptări în proiectul de decret al C.E.C. din Rusia cu privire la instituirea unor reprezentanţe ale Comisariatului pentru problemele naţionalităţilor în republicile şi regiunile autonome. În această şedinţă se discută, totodată, proiectul de hotărîre cu privire la fondul de mărfuri pentru acordarea de premii cultivatorilor de in şi cînepă, proiectul de decret cu privire la sprijinirea culturii tutunului şi alte probleme.

Lenin merge la vînătoare în împrejurimile satului Modenovo, plasa Bogorodsk, judeţul Vereisk, gubernia Moscova ; la rugămintea ţăranilor, adunaţi din satele Modenovo, Şalikovo etc., face o expunere asupra momentului actual ; după aceea discută cu ţăranii despre predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole.

Decembrie, 16 Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Muncii şi Apărării, în care se discută problema reducerii transporturilor din Siberia.

Decembrie, 17 Lenin participă la o şedinţă a plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia. Printr-o hotărîre a plenarei, el este inclus în comisia pentru redactarea tezelor cu privire la Comisariatul poporului pentru agricultură. În această şedinţă se discută totodată : ordinea de zi a celui de-al VIII-lea Congres al Sovietelor, aşa cum va fi ea anunţată de prezidiul lui ; probleme privind cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor, modul de reprezentare la Congresul al X-lea al partidului, delegarea unui reprezentant al Comitetului Central la o consfătuire a şefilor de secţii naţionale locale — organizată de Comisariatul poporului pentru problemele naţionalităţilor — care să facă o expunere despre politica naţională ; îmbunătăţirea din punct de vedere tchnic a gazetelor din capitală ; transporturile militare etc.

Decembrie, 18 Lenin discută cu o delegaţie a plenarei C.C. al Consiliului central al Proletcultului, compusă din V. N. Pletnev, F. Volghin, F. Blagonravov şi I. Nikitin.

Lenin are o convorbire cu Peatakov, preşedintele Direcţiei generale a industriei carbonifere din Donbass.

Lenin semnează o telegramă către Comitetul revoluţionar din Vladikavkaz, căruia îi dă dispozi-

www.dacoromanica.ro

ție să acorde de urgență ajutor pentru amenajarea de domiciliu stabil refugiaților care au avut de suferit de pe urma bandelor contrarevoluționare în anul 1919.

Lenin prezidează o ședință a Consiliului Comisarilor Poporului; împreună cu T. V. Sapronov, președintele Micului Consiliu al Comisarilor Poporului, prezintă proiectul de decret prin care locatarii caselor naționalizate sau municipalizate sînt scutiți de plata chiriei și a taxelor pentru serviciile comunale; face, în scris, observații și introduce modificări în proiectul de hotărîre cu privire la școlile superioare de arte și meserii din Moscova. În această ședință sînt, de asemenea, supuse discuției proiectul de hotărîre cu privire la amenajarea, în Crimeea, a unui sanatoriu pentru muncitori și proiectul de decret cu privire la naționalizarea unei clădiri pentru Galeriile de stat „Treteakov", comunicarea în legătură cu semnarea unei hotărîri cu privire la specialiștii din agricultură și alte probleme.

Decembrie, 19 Lenin participă la lucrările comisiei agrare a celui de-al VIII-lea Congres al Sovietelor.

Lenin are o convorbire cu V. N. Iakovleva.

Decembrie, 20 Lenin participă la lucrările plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia; întocmește o schiță de hotărîre cu privire la raporturile dintre L. B. Krasin, comisar al poporului pentru comerțul exterior, și G. V. Cicerin în cursul tratativelor comerciale cu Anglia; în legătură cu discuția asupra propunerii făcute de C.C.S. din Rusia de a înființa un organ de presă special pentru problemele de producție, scrie o completare la hotărîrea ce urmează să fie adoptată. Cu prilejul dezbaterii unor probleme în legătură cu cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, se adoptă hotărîrea ca Lenin să facă parte din grupul central al prezidiului acestui congres; lui Lenin și Preobrajenski li se încredințează misiunea de a face să fie definitiv adoptate tezele în problema agrară; se ia hotărîrea ca lucrările congresului să fie deschise printr-un raport prezentat de Lenin. La plenară e analizată și propunerea, făcută de Sindicatul muncitorilor din transporturi, ca la congresul Sovietelor să fie prezentat și un raport cu privire la organizarea transportului local, precum și propunerea, făcută de C.C.S. din Rusia, ca un

www.dacoromanica.ro

reprezentant al său să facă parte din comisia de reorganizare a Comisariatului poporului pentru învăţămînt, de asemenea problema instituirii ordinului „Steagul Roşu al Muncii" şi aceea a unei chemări pe care congresul Sovietelor s-o adreseze maselor de oameni ai muncii din R.S.F.S.R. etc.

Lenin are o convorbire cu comunistul francez H. Guilbeaux.

Decembrie, 21 — La consfătuirea reprezentanţilor regiunilor şi grupurilor — delegaţi la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, Lenin este ales în biroul fracţiunii P.C. (b) din Rusia de la acest congres.

Lenin participă la şedinţa fracţiunii P.C. (b) din Rusia de la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor, unde prezintă raportul cu privire la concesiuni şi rosteşte un cuvînt de încheiere.

Între 21 şi 29 decembrie — Lenin scrie un proiect de rezoluţie al fracţiunii P.C. (b) din Rusia cu privire la electrificare.

Decembrie, 22 — La prima şedinţă a celui de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, Lenin este ales în prezidiu ; prezintă raportul Comitetului Executiv Central din Rusia şi al Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la politica externă şi internă a ţării.

Lenin participă la şedinţa fracţiunii P.C. (b) din Rusia de la cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor ; ia note de ceea ce se vorbeşte în cadrul discuţiilor pe marginea raportului C.E.C. din Rusia şi al Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la politica externă şi interna şi rosteşte o cuvîntare în legătură cu această problemă.

Lenin participă la o consfătuire a ţăranilor fără partid, delegaţi la cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor, convocată, la cererea lui, de M. I. Kalinin ; face însemnări pe marginea celor spuse de ţărani şi le trimite membrilor C.C. al P.C. (b) din Rusia, precum şi comisarilor poporului, ca să ia cunoştinţă de conţinutul lor.

Decembrie, 23 — În şedinţa a doua a celui de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, Lenin rosteşte cuvîntul de încheiere la raportul C.E.C. din Rusia şi al C.C.P. cu privire la politica externă şi internă.

www.dacoromanica.ro

Decembrie, 24

În ședința fracțiunii P.C. (b) din Rusia la cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, Lenin rostește o cuvîntare cu prilejul dezbaterii proiectului de lege al Consiliului Comisarilor Poporului „Cu privire la măsurile necesare pentru întărirea și dezvoltarea gospodăriilor țărănești".

Lenin participă la o ședință a plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută probleme privind componența C.E.C. din Rusia, amînarea datei convocării celui de-al X-lea Congres al P.C. (b) din Rusia, tratatul dintre R.S.F.S.R. și R.S.S.U., desființarea Direcției politice generale a Comisariatului poporului pentru căile de comunicație (Glavpolitputi) și a Direcției politice generale a transporturilor pe apă din Comisariatul poporului pentru căile de comunicație (Glavpolitvod), deschiderea discuției în legătură cu ordinea de zi a viitorului congres al partidului, presa sindicală.

Lenin prezidează o ședință a Consiliului Muncii și Apărării, în care se discută probleme privind transporturile de produse alimentare, distribuirea unor rații suplimentare (de sărbători) la Moscova, Petrograd, Ivanovo-Voznesensk și Kronstadt și altele.

Decembrie, înainte de 25

Lenin scrie o „Scrisoare către muncitorii din Krasnaia Presnea" cu prilejul celei de-a 15-a aniversări a insurecției armate care a avut loc la Moscova în decembrie 1905.

Decembrie, 27

Lenin participă la o ședință a plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia ; depune proiectul de rezoluție la raportul cu privire la electrificare, care urmează să fie adoptat de cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor. Cu prilejul dezbaterii, în plenară, a proiectului de rezoluție în problema agrară pentru cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor, scrie o completare la acest proiect. Plenara confirmă pe Lenin ca raportor în această problemă în cadrul fracțiunii P.C. (b) din Rusia de la Congresul Sovietelor. În ședință se discută, de asemenea, despre înscrierea pe ordinea de zi a congresului a problemei Consiliului Muncii și Apărării, se dezbate proiectul de comunicat al guvernului cu privire la reducerea efectivului armatei, despre proiectul de hotărîre cu privire la „Ordinul Steagul Roșu al Muncii" și despre alte probleme.

www.dacoromanica.ro

În cadrul fracţiunii P.C. (b) din Rusia de la cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor, Lenin rosteşte o cuvîntare în legătură cu completările la proiectul de lege „Cu privire la măsurile necesare pentru întărirea şi dezvoltarea gospodăriilor ţărăneşti" şi răspunde la întrebările puse de delegaţi.

Decembrie, 28 — Lenin îi scrie lui N. P. Gorbunov, pe care-l însărcinează să urmărească mersul fabricării plugurilor electrice şi să discute această chestiune la Consiliul economic superior.

Sfîrşitul lui decembrie, nu mai tîrziu de 29 — Într-o scrisoare adresată lui G. M. Krjijanovski, Lenin schiţează un plan de măsuri practice în legătură cu electrificarea.

Decembrie, 29 — Lenin scrie conspectul cuvîntării „Despre sindicate, despre momentul actual şi despre greşelile tovarăşului Troţki".

În cea de-a şaptea şedinţă a congresului, Lenin este ales membru în C.E.C. din Rusia al celei de-a VIII-a legislaturi.

Decembrie, 30 — În şedinţa comună a fracţiunilor comuniste ale Congresului al VIII-lea al Sovietelor, C.C.S. din Rusia şi Consiliului orăşenesc al sindicatelor din Moscova, Lenin rosteşte o cuvîntare „Despre sindicate, despre momentul actual şi despre greşelile tovarăşului Troţki".

Decembrie, 31 — În prima şedinţă a C.E.C. din Rusia al celei de-a VIII-a legislaturi, Lenin este confirmat, cu unanimitate de voturi, preşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului.

Într-o telegramă adresată întreprinderilor din Moscova şi Petrograd care fabrică pluguri electrice, Lenin cere să se depună toate eforturile pentru ca comanda de utilaj pentru aratul electric făcută de Comisariatul poporului pentru agricultură să fie executată pînă la 1 aprilie 1921.

Sfîrşitul lui decembrie — Lenin face însemnări în legătură cu sarcinile construcţiei economice.

Lenin dă dispoziţie lui N. P. Gorbunov să dea ajutor lui E. A. Güling, preşedintele comunei (regiunii) de muncă Karelia, la elaborarea planului de electrificare a comunei.

www.dacoromanica.ro

Decembrie

Într-o scrisoare adresată lui G. M. Krjijanovski, Lenin arată că e nevoie de o acțiune de propagandă și de popularizare a electricității în rîndurile populației, de elaborarea unui plan pe cîțiva ani pentru introducerea iluminatului electric în fiecare casă din R.S.F.S.R. și a unui plan de electrificare mai restrîns.

Lenin face însemnări în legătură cu electrificarea.

Sfîrșitul anului

Lenin parcurge tezele „Despre învățămîntul politehnic", întocmite de N. K. Kruspkaia în vederea consfătuirii de partid în legătură cu învățămîntul public ; face însemnări despre politehnizarea școlii.

1921

1—23 ianuarie

Lenin se află în concediu, pe care și-l petrece în satul Gorki, de unde vine la Moscova pentru a participa la ședințele C.C. al P.C. (b) din Rusia și ale Consiliului Muncii și Apărării.

Ianuarie, 1

Lenin are o convorbire cu I. N. Smirnov, președintele Comitetului revoluționar din Siberia ; citește raportul acestuia în legătură cu situația politică și economică a Siberiei.

Lenin îi scrie lui S. P. Sereda în legătură cu repartizarea persoanelor strămutate în Siberia și în Kirghizia, îi dă dispoziție ca în aceeași zi să ajungă la o înțelegere cu președintele Consiliului Comisarilor Poporului din Kirghizia, V. A. Radus-Zencovici, cu privire la numărul celor ce vor fi strămutați în Kirghizia.

Ianuarie, 3

Lenin îl însărcinează pe N. P. Gorbunov să ceară informații de la secția tehnică-științifică a Consiliului economic superior în legătură cu posibilitatea extragerii aramei din bronz.

Ianuarie, 4

Lenin participă la o ședință a plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia ; scrie punctul 4 din proiectul de hotărîre cu privire la Comisariatul poporului pentru agricultură. În această ședință sînt, de asemenea, analizate probleme privind Republica Extremului Orient, ținutul Urianhai (Tuva) etc.

Lenin prezidează o ședință a Consiliului Muncii și Apărării ; supune discuției chestiunea raporturilor dintre Consiliul Muncii și Apărării și Micul Consiliu al Comisarilor Poporului. În această șe-

www.dacoromanica.ro

dinţă se discută şi despre divergenţele dintre Sovietul din Moscova şi comisia pentru aprovizionarea muncitorilor şi se analizează situaţia aprovizionării cu combustibil.

Ianuarie, 7 — Lenin semnează o telegramă adresată lui Mustafa Kemal (Atatürk), preşedintele Marii Adunări Naţionale a Turciei, drept răspuns la telegrama prin care acesta îşi exprima aprobarea pentru recunoaşterea de către guvernul sovietic a autonomiei Daghestanului sovietic şi face propuneri de colaborare cu Rusia Sovietică.

Ianuarie, 9 — Lenin ia cuvîntul la o adunare a ţăranilor din satul Gorki şi face o expunere asupra situaţiei interne şi internaţionale.

Ianuarie, 10 — Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Muncii şi Apărării ; face însemnări în cursul discuţiilor în legătură cu situaţia aprovizionării cu combustibil la Petrograd, supune examinării protestul lui A. G. Belovorodov, membru al Biroului din Caucaz al Comitetului Central, împotriva ordinului comandantului-şef, prin care şase contingente, cele mai tinere, din Armata muncii din Caucaz urmează să fie trecute în rîndurile armatei combatante.

Ianuarie, 11 — Lenin semnează o telegramă-circulară către comitetele executive guberniale, comitetele de aprovizionare guberniale şi secţiile agrare guberniale, în legătură cu organizarea de comitete pentru însămînţări în fiecare localitate şi pregătirea campaniei de însămînţări.

Lenin îl însărcinează pe N. P. Gorbunov : să afle care e părerea lui N. A. Semaşko, comisar al poporului pentru ocrotirea sănătăţii, despre materialele pentru răspîndirea cunoştinţelor sanitare trimise lui Lenin de doctorul Gromov din Kamîşlov ; să ceară inginerului P. A. Kozmin să-i expună mai amănunţit problemele atinse de el într-o scrisoare adresată lui Lenin, în legătură cu folosirea motoarelor eoliene la iluminatul satelor şi cu noul sistem de termos, inventat de profesorul N. A. Artemiev ; să adreseze o interpelare oficială Sovietului din Moscova şi Comisariatului poporului pentru ocrotirea sănătăţii, în legătura cu reclamaţia lui V. D. Bonci-Bruevici, preşedintele Comitetului pentru organizarea punctelor de prelucrare

www.dacoromanica.ro

sanitară de la gările din Moscova, în care se arată că sediile acestora duc lipsă de combustibil.

Ianuarie, 12 Lenin participă la şedinţa de dimineaţă a plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută probleme privind congresul consiliilor economice, congresul partidului etc.

Lenin dă dispoziţie în scris lui N. P. Gorbunov să telefoneze la secţia electricitate a consiliului economic gubernial Moscova şi să accelereze pe toate căile introducerea electricităţii în satul Gorki.

Lenin are o convorbire cu ziarista americană Luison Bryant, văduva lui John Reed; îi eliberează permis pentru o călătorie în Asia Centrală.

Lenin participă la şedinţa de seară a plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia; prezintă, în numele a 8 membri ai Comitetului Central, propunerea de a se pune din nou la vot rezoluţia lui Buharin (de a se adopta prima parte din rezoluţia care prevede că plenara urmează să se adreseze printr-o scrisoare întregului partid). În cadrul discuţiei cu privire la desemnarea raportorilor pentru Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia, plenara împuterniceşte pe Lenin să prezinte raportul cu privire la activitatea politică a Comitetului Central şi raportul cu privire la sarcinile curente ale construcţiei economice. În această şedinţă se discută despre starea de spirit a ţăranilor, despre comunicarea plenarei C.C. al P.C. (b) din Ucraina în legătură cu necesitatea de a se înfiinţa un consiliu superior al transporturilor în Ucraina, despre hotărîrea Biroului Organizatoric al Comitetului Central cu privire la dizolvarea Secţiei căzăceşti a C.E.C. din Rusia, conform propunerii făcute de delegaţii la cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor din Rusia din partea ţinuturilor căzăceşti şi a secţiei căzăceşti, şi alte probleme.

Ianuarie, 13 Într-o scrisoare adresată lui I. M. Steklov, redactor al ziarului „Izvestiia C.E.C. din Rusia", Lenin îşi exprimă părerea sa aprobativă pentru articolul lui „În ţara Comunei", consacrat Congresului de la Tours al Partidului socialist francez, şi îl sfătuieşte să scrie o broşură despre socialismul francez.

Ianuarie, 14 Lenin semnează proiectul de hotărîre a Congresului al X-lea al P.C. (b) din Rusia cu privire la

www.dacoromanica.ro

rolul şi sarcinile sindicatelor, la a cărui elaborare a luat şi el parte.

Ianuarie, 18 Luînd cunoştinţă de memoriul şi relatările lui A. V. Eiduk, împuternicitul special al Consiliului Muncii şi Apărării pe lîngă direcţiile generale ale combustibilului, cu privire la starea şi perspectivele aprovizionării Republicii sovietice cu combustibil, Lenin trimite aceste materiale lui N. P. Gorbunov, cu indicaţia de a le citi, de a sta de vorbă cu Eiduk şi de a încerca, împreună cu el, să formuleze propuneri practice cu privire la îmbunătăţirea aprovizionării cu combustibil.

Ianuarie, 19 Lenin scrie articolul „Criza din partid", îl trimite la redacţia „Pravdei" împreună cu materialele privitoare la discuţia despre sindicate şi o scrisoare în care roagă să se publice în acest ziar tezele lui I. E. Rudzutak, secretar general al C.C.S. din Rusia, cu privire la sindicate.

Ianuarie, 20 Lenin îi dă lui N. P. Gorbunov unele însărcinări în legătură cu munca Direcţiei treburilor C.C.P. şi C.M.A., îl roagă să aibă grijă ca la prezentarea filmului „Ghidrotorf" să se dea explicaţii interesante şi pe înţelesul tuturor ; îi cere să urmărească modul cum e descongestionată Moscova de instituţiile de prisos, să se informeze despre activitatea comisiei instituite în acest scop ; totodată, să înceapă lucrările pregătitoare pentru organizarea unui Consiliu de experţi pe lîngă C.M.A. etc.

Lenin se adresează, într-o scrisoare, muncitorilor, maiştrilor, funcţionarilor şi celulei comuniste din gara Proletarskaia, de pe linia ferată Vladikavkazkaia, care au trimis o delegaţie cu daruri pentru oamenii muncii din Moscova (grîu, orz şi făină) ; le dă sfaturi în legătură cu organizarea muncii în comuna lor agricolă şi cu stabilirea de relaţii juste între ei şi ţăranii din împrejurimi.

Ianuarie, 21 Luînd cunoştinţă — dintr-o declaraţie a organizaţiei de plasă din Bakur (judeţul Serdobsk, gubernia Saratov) a P.C. (b) din Rusia — de acţiunile contrarevoluţionare întreprinse în această localitate de nişte lucrători de la aprovizionare, Lenin scrie organizaţiei din Bakur o scrisoare în care îi atrage atenţia că e de datoria ei să lupte prin toate mijloacele împotriva contrarevoluţiei locale şi să facă tot ce e cu putinţă pentru ca contra-

www.dacoromanica.ro

revoluționarii să fie deferiți tribunalului revoluționar.

Lenin îl însărcinează pe N. P. Gorbunov ca, de comun acord cu A. I. Rîkov, președintele Consiliului economic superior, să întocmească un proiect de directive pentru M. M. Litvinov, adjunct al comisarului poporului pentru afacerile externe, drept răspuns la telegrama lui din 16 ianuarie, în legătură cu întrebarea pusă de sindicatul petrolier olandez „Royal Dutch" dacă R.S.F.S.R. n-ar fi dispusă să-i acorde monopolul asupra exportului de petrol și țiței și să-i concesioneze sursele petrolifere încă neexploatate.

Citind reclamația făcută de G. I. Lomov, vicepreședinte al Consiliului economic superior, împotriva Comisariatului poporului pentru afacerile externe, care refuză să autorizeze intrarea în Rusia a lui Mac-Dugall, comerciant de cherestea, și a unor reprezentanți ai sindicatului fabricanților suedezi de materii colorante, Lenin face însemnări pe marginea ei și dă dispoziții lui N. P. Gorbunov să aplaneze el litigiul.

Ianuarie, 23 Lenin ia parte la o ședință a fracțiunii P.C. (b) din Rusia de la cel de-al II-lea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia, unde rostește un raport cu privire la rolul și sarcinile sindicatelor.

Ianuarie, 24 La ședința fracțiunii P.C. (b) din Rusia de la cel de-al doilea Congres general al muncitorilor mineri din Rusia, Lenin rostește cuvîntul de încheiere la raportul cu privire la rolul și sarcinile sindicatelor.

Lenin are o convorbire cu A. M. Gorki, în legătură cu îmbunătățirea condițiilor de viață ale academicianului I. P. Pavlov.

Lenin semnează hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la crearea unor condiții favorabile pentru munca științifică a academicianului I. P. Pavlov și a colaboratorilor săi.

Lenin prezidează o ședință a Consiliului Muncii și Apărării ; ia note în timpul discuțiilor cu privire la situația combustibilului la Petrograd. În această ședință se discută și raportul Consiliului superior al transporturilor în legătură cu extracția, încărcarea și transportul cărbunelui, raportul lui A. B. Halatov cu privire la încărcarea și transpor-

www.dacoromanica.ro

tul grîului şi cărnii la centru, precum şi probleme privind criza alimentară din Regiunea industrială centrală, modul cum se desfăşoară demobilizarea armatei, situaţia în bazinul carbonifer al Moscovei, exploatarea căilor ferate etc.

Ianuarie, nu mai tîrziu de 25 Lenin lucrează la broşura „Încă o dată despre sindicate, despre momentul actual şi despre greşelile tovarăşilor Troţki şi Buharin" : face observaţii pe marginea broşurii lui Troţki „Rolul şi sarcinile sindicatelor" ; scrie patru variante de conspect la această broşură ; întocmeşte schiţe de plan pentru capitolele : „Politicul şi economicul", „Dialectică şi eclectism" şi „Dialectică şi eclectism. «Şcoală» şi «aparat»" ; scrie planul încheierii şi întocmeşte o schiţă a conţinutului broşurii.

Ianuarie, 25 Lenin termină de scris broşura „Încă o dată despre sindicate, despre momentul actual şi despre greşelile tovarăşilor Troţki şi Buharin".

Lenin semnează scrisoarea de salut adresată de Comitetul Executiv al Internaţionalei Comuniste Partidului Comunist din Italia cu prilejul constituirii lui.

Lenin scrie un bilet lui N. P. Gorbunov în legătură cu decizia Consiliului Comisarilor Poporului prin care directorul treburilor C.C.P. este însărcinat să urmărească executarea hotărîrilor C.C.P. şi i se prescrie să aibă totdeauna un dosar sau un tabel cu hotărîrile neîndeplinite sau care necesită o supraveghere continuă pentru a fi aduse la îndeplinire.

Lenin însărcinează pe N. P. Gorbunov să completeze cu cele mai noi date hărţile ce i s-au trimis, iar pe cele astfel completate să le atîrne, unele, de pereţii încăperilor de la sediul Consiliului Comisarilor Poporului, iar altele să le distribuie gratuit, în numele lui, cluburilor muncitoreşti din Moscova.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Comisarilor Poporului ; protestează împotriva hotărîrii adoptate de Micul C.C.P. de a modifica Regulamentul provizoriu cu privire la premiile în natură. În această şedinţă se discută, de asemenea, următoarele probleme : numirea lui E. A. Litkens ca adjunct al comisarului poporului pentru învăţămînt, normele de lucru ale comisiei pentru descongestionarea oraşului Moscova, aprobarea

www.dacoromanica.ro

planului de însămînţări, Codul disciplinar al muncii, procedura de ratificare a tratatelor cu statele străine, instrucţiuni cu privire la normele şi mijloacele de creare a unui fond semincer şi alte probleme.

Ianuarie, 26

Luînd cunoştinţă dintr-o scrisoare a inginerului electrician P. A. Ostreakov, directorul biroului din Moscova al laboratorului de radio de la Nijni Novgorod, despre mersul lucrărilor de construcţie a staţiei radiotelefonice, Lenin îl însărcinează în scris pe N. P. Gorbunov să se ocupe în mod special de treaba asta, să prezinte îndată spre aprobare Micului C.C.P. proiectul de decret cu privire la construirea unei staţii radiotelefonice la Moscova şi să-l informeze pe Lenin, de două ori pe lună, despre mersul lucrărilor.

Lenin semnează o telegramă adresată uzinei din Sormovo, căreia i se cere să termine în aprilie fabricarea macaralei pe şenile pentru Întreprinderea de exploatare hidraulică a turbei, pentru ca la începutul lunii mai ea să poată fi expediată, spre experimentare, la staţiunea „Elektroperedacea".

Lenin participă la lucrările plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia ; scrie proiectul de hotărîre în legătură cu Gruzia. Cu prilejul discutării „Regulamentului de funcţionare a Comisariatului poporului pentru învăţămînt", plenara instituie o comisie în frunte cu V. I. Lenin. În această şedinţă se discută, de asemenea, proiectul de decret cu privire la centrul academic şi cel cu privire la Direcţia generală a învăţămîntului profesional, cererea Comisiei Centrale de Control de a se permite pe viitor membrilor ei să participe la şedinţele plenarelor şi ale Biroului Politic al Comitetului Central, probleme privind reorganizarea editurii „Vsemirnaia literatura", comenzile făcute de departamentul armatei în străinătate, acordul comercial cu Anglia, situaţia din Buhara, editarea unui cotidian al C.C.S. din Rusia, conferinţa internaţională a sindicatelor, situaţia din Armata Roşie, tezele cu privire la sindicate etc. Potrivit dispoziţiei date de Lenin, la sfîrşitul şedinţei, M. I. Gleasser, locţiitorul de secretar al C.C.P. şi C.MA., distribuie membrilor Comitetului Central care urmează să plece în provincie, pentru a face expuneri în legătură cu discuţia despre sindicate, broşura nou apărută a lui Lenin „Încă o dată despre sin-

www.dacoromanica.ro

dicate, despre momentul actual şi despre greşelile tovarăşilor Troţki şi Buahrin".

Lenin semnează o hotărîre a C.M.A. cu privire la instituirea, pe lîngă Direcţia generală a aviaţiei, a unei comisii pentru elaborarea unui program maximum de navigaţie aeriană şi de construcţie de avioane.

Ianuarie, 27

Într-o scrisoare adresată lui V. P. Miliutin, vicepreşedinte al Consiliului economic superior, Lenin cere informaţii în legătură cu măsurile luate de el pentru publicarea în străinătate a decretului cu privire la concesiuni.

Lenin primeşte pe D. Hardy, secretarul uniunii „Muncitorii industriali ai lumii" ; pe V. L. Kopp, reprezentantul guvernului sovietic pentru prizonierii de război din Germania ; pe L. B. Krasin, comisar al poporului la comerţul exterior.

Lenin primeşte pe A. M. Gorki şi o delegaţie a Consiliului unit al instituţiilor ştiinţifice şi al institutelor de învăţămînt superior din Petrograd, compusă din profesorii S. F. Oldenburg, V. A. Steklov şi V. N. Tonkov, discută cu ei despre crearea condiţiilor necesare pentru munca de cercetare ştiinţifică în Republica sovietică ; trimite lui N. P. Gorbunov un proiect de decret în acest sens, care i-a fost predat de delegaţie, şi-i cere să grăbească formalităţile necesare pentru punerea lui în vigoare.

Ianuarie, 28

Lenin se adresează, printr-o scrisoare, lui M. N. Pokrovski, adjunct al comisarului poporului pentru învăţămînt, şi lui E. A. Litkens şi O. I. Şmidt, membri ai colegiului aceluiaşi comisariat, pe care-i roagă să-i trimită pînă la ora 8 seara toate materialele existente şi textul legilor în vigoare cu privire la şcoli şi la instituţiile de învăţămînt de toate tipurile şi de toate gradele.

Lenin participă la şedinţa comună a Biroului Politic şi a Biroului Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia în care se discută despre situaţia din Ural.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Muncii şi Apărării, în care se analizează raportul cu privire la mersul demobilizării armatei, proiectul de hotărîre cu privire la premierea muncitorilor şi funcţionarilor de la întreprinderile care fabrică pluguri

www.dacoromanica.ro

electrice şi cel cu privire la trimiterea în Ural a unei comisii cu împuterniciri extraordinare, şi se discută probleme privind organele economice regionale, legăturile telegrafice ale unităţilor armatei, situaţia în domeniul aprovizionării cu produse alimentare şi aceea a combustibilului pentru căile ferate etc.

Ianuarie, 29 Lenin însărcinează pe N. P. Gorbunov să facă demersuri la Micul C.C.P. pentru aprobarea cererii celor de la uzina „Elektrosila" de a se acorda raţie alimentară şi sprijin băneşc familiei defunctului inginer electrician I. D. Evnin ; în scrisoare el arată că această cerere este sprijinită de V. V. Vorovski, „vechi marxist şi bolşevic ; în ceea ce priveşte cunoaşterea oamenilor — scrie Lenin — mă bizui complet pe dînsul".

Lenin prezidează şedinţa comisiei pentru reorganizarea Comisariatului poporului pentru învăţămînt.

Ianuarie, 30 Lenin stă de vorbă cu A. I. Gusev, ţăran din satul Ligovo, judeţul Staritk, gubernia Tver, care a venit la Moscova din însărcinarea conferinţei guberniale a ţăranilor fără partid.

Lenin are o convorbire cu N. Osinski, adjunct al comisarului poporului pentru agricultură, în legătură cu activitatea comisariatului respectiv şi cu atragerea ţăranilor la această activitate.

Ianuarie, 31 Lenin primeşte pe B. F. Malkin, directorul Direcţiei difuzării presei ; pe P. G. Smidovici, membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia ; pe I. P. Jukov ; pe F. V. Lengnik, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru învăţămînt ; pe A. V. Şotman şi pe E. A. Rahia, membru al P.C. din Finlanda.

Într-o scrisoare de răspuns adresată lui M. A. Krucinski, Lenin îi cere să facă propuneri concrete pentru îmbunătăţirea activităţii Comisariatului poporului pentru agricultură.
Lenin se adresează, printr-o scrisoare, Comitetului Central al P.C. (b) din Rusia şi scrie un proiect de hotărîre a Biroului Politic al Comitetului Central în legătură cu declaraţia din 26 ianuarie a membrilor Ţektranului care rugau Comitetul Central al P.C. (b) din Rusia să le examineze cît mai curînd cererea de a fi eliberaţi din munca în cadrul Ţektranului.

www.dacoromanica.ro

Lenin semnează o telegramă scrisă de comisarul poporului pentru aprovizionare şi adresată lui N. N. Narimanov, preşedintele C.C.P. al Azerbaidjanului, cu reşedinţa la Baku, în legătură cu organizarea industriei peştelui în regiunea Mării Caspice.

Lenin îi trimite lui N. P. Gorbunov o scrisoare a lui G. Kotlearov, reprezentant al muncitorilor mineri, în legătură cu insuficienta utilare tehnică a întreprinderilor miniere, şi îi cere să strîngă informaţii şi să lămurească ce se poate face pentru sprijinirea producţiei miniere.

Lenin îl însărcinează pe N. P. Gorbunov să ceară avizul secţiei tehnice-ştiinţifice a Consiliului economic superior în legătură cu cele trei invenţii în domeniul mecanizării exploatării forestiere despre care se vorbea în „Pravda" din 28 ianuarie.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Muncii şi Apărării în care este examinată sesizarea în legătură cu starea catastrofală a căilor ferate, problema situaţiei alimentare în Moscova etc. Cu prilejul dezbaterii problemei alimentare se instituie o comisie „a cerealelor", sub preşedinţia lui Lenin, cu misiunea de a controla şi coordona mişcarea trenurilor cu produse alimentare spre centru şi aprovizionarea lor cu cele necesare.

Lenin prezidează o şedinţă a comisiei de reorganizare a Comisariatului poporului pentru învăţămînt.

Luînd cunoştinţă, dintr-o scrisoare a lui P. I. Meşkov, că încărcarea celor 30 000 de puduri de cărbune care au fost extrase pentru muncitorii din Moscova este împiedicată de autorităţi în vederea completării rezervelor Consiliului Muncii şi Apărării, Lenin dă, în scris, dispoziţie lui N. P. Gorbunov să intervină la Direcţia generală a cărbunelui, iar scrisoarea lui Meşkov s-o trimită la ziare spre a fi publicată.

Februarie, 1

Lenin prezidează o şedinţă a comisiei pentru reorganizarea Comisariatului poporului pentru învăţămînt.

Lenin are o convorbire cu P. I. Popov, şeful Direcţiei centrale de statistică.

Lenin ascultă raportul lui S. M. Zaks-Gladnev, şeful secţiei pentru străinătate a Editurii de stat, în le-

www.dacoromanica.ro

gătură cu mersul lucrărilor de tipărire a cărţilor în străinătate.

Lenin îi explică, într-o scrisoare, lui M. I. Frumkin, membru al Biroului pentru sud-est al C.C. al partidului, că „izolaţionismul" Ucrainei în acţiunea de aprovizionare cu alimente este inadmisibil şi că în acest domeniu e nevoie de o deplină clarificare a situaţiei.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Comisarilor Poporului; scrie un concept de hotărîre la referatul cu privire la concesiunile petroliere şi un proiect de hotărîre în legătură cu rapoartele pe care toate comisariatele trebuie să le prezinte Consiliului Comisarilor Poporului. În această şedinţă se discută, de asemenea, probleme privind acţiunea efectivă a legii cu privire la comisiile de disciplină, acordarea de premii în produse, cumpărarea de cărbune din străinătate pentru Petrograd, asigurarea condiţiilor pentru activitatea normală a instituţiilor de învăţămînt şi a celor tehnice-ştiinţifice etc.

Înainte de 2 februarie

Lenin, într-o scrisoare adresată lui D. B. Reazanov, directorul Institutului K. Marx şi F. Engels, întreabă dacă în biblioteca institutului există o colecţie a tuturor scrisorilor lui K. Marx şi F. Engels apărute în ziare şi reviste şi un catalog al tuturor scrisorilor; cere să i se trimită catalogul ca să ia cunoştinţă de cuprinsul lui.

Februarie, 2

Lenin prezidează cea de-a şaptea şedinţă a Comisiei economice a Consiliului Comisarilor Poporului.

Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, face propunerea ca în comisia de reorganizare a Comisariatului poporului pentru învăţămînt, în locul lui M. P. Tomski, care era plecat, să fie numit I. E. Rudzutak şi să se acorde acestei comisii împuternicirea de a da, în numele Comitetului Central al partidului, directive colegiului Comisariatului poporului pentru învăţămînt. În această şedinţă se discută totodată un raport al comisiei pentru ajutorarea ţăranilor care au avut de suferit de pe urma secetei, un raport despre situaţia la sate, chestiunea transporturilor de produse alimentare şi a transporturilor militare din Caucaz, situaţia din Siberia, probleme privind Comisariatul poporului pentru agricultură, o propunere în legătură cu cooperaţia meşteşugă-

www.dacoromanica.ro

rească, tezele cu privire la Comitetul general pentru educaţia politică şi la munca de agitaţie şi propagandă a partidului, care urmează sa fie prezentate la cel de-al X-lea Congres al P.C. (b) din Rusia, şi alte probleme.

Într-o scrisoare adresată lui D. B. Reazanov, directorul Institutului K. Marx şi F. Engels, Lenin cere să fie informat despre strîngerea şi păstrarea operelor postume ale lui K. Marx şi F. Engels şi despre posibilitatea de a achiziţiona noi documente în străinătate.

Într-o scrisoare adresată lui A. G. Goihbarg, vicepreşedinte al Micului C.C.P., Lenin cere să se acorde o atenţie deosebită îndeplinirii celor mai importante hotărîri adoptate de C.C.P. în urma rapoartelor prezentate de comisariatele poporului, atrage atenţia asupra extremei acuităţi a problemei locuinţelor, dă dispoziţie să se controleze repartizarea acestora şi totodată să se verifice modul cum se fac comprimările de personal în comisariatele poporului.

Lenin are o convorbire cu V. N. Sokolov, împuternicitul pentru Siberia al Comisariatului poporului pentru agricultură şi membru al Comitetului revoluţionar din Siberia, în legătură cu situaţia ce s-a creat în satul siberian după ce, în 1920, a fost introdusă predarea obligatorie a surplusurilor, şi în legătură cu propunerea lui Sokolov de a se schimba formele de predare obligatorie a surplusurilor, acordîndu-se ţăranilor dreptul de a dispune cum vor de cerealele ce le rămîn ; îi dă dispoziţie lui Sokolov să prezinte un raport la Consiliul Comisarilor Poporului, să stea de vorbă cu A. D. Ţiurupa în această chestiune şi să vorbească prin fir direct cu Siberia ; îi cere să-şi scrie tezele raportului său şi proiectul de hotărîre şi sa prezinte aceste materiale la Comitetul Central al partidului.

Lenin stă de vorbă cu G. M. Krjijanovski, preşedintele Comisiei de stat pentru electrificarea Rusiei (GOELRO), şi cu inginerul Rujicika.

Luînd cunoştinţă de observaţiile făcute de inginerul P. A. Kozmin în legătură cu planul GOELRO, Lenin îi dă dispoziţie lui N. P. Gorbunov să-i propună lui Kozmin să prezinte la GOELRO un referat în legătură cu folosirea energiei eoliene pentru electrificarea satelor şi orga-

www.dacoromanica.ro

nizarea de centrale electrice de mică capacitate acţionate de motoare cu ardere internă.

Lenin prezidează în două rînduri şedinţa comisiei pentru reorganizarea Comisariatului poporului pentru învăţămînt.

Februarie, 3

Lenin semnează telegramele adresate lui C. G. Racovski şi tuturor reprezentanţilor comitetelor executive guberniale, ai comitetelor revoluţionare guberniale, ai comitetelor revoluţionare din Siberia, Başkiria, Kirghizia, Turkestan, Tataria şi Azerbaidjan, cărora le dă dispoziţie să sprijine prin toate mijloacele birourile guberniale de statistică în munca lor de prelucrare a materialelor statistice pe anul 1920.

Lenin merge la vînătoare în împrejurimile satului Podsolnecinaia, judeţul Klin, gubernia Moscova.

Înainte de 4 februarie

Lenin are o convorbire cu A. B. Halatov în legătură cu situaţia aprovizionării la Petrograd.

Februarie, 4

Lenin primeşte pe V. P. Miliutin, vicepreşedinte al Consiliului economic superior, precum şi pe G. M. Krjijanovski, preşedintele Comisiei de stat pentru electrificarea Rusiei.

Lenin are o convorbire cu K. Tschilbum, reprezentantul Partidului social-democrat de stînga din Suedia în Comitetul Executiv al Internaţionalei Comuniste, şi cu finlandezul Usenius în legătură cu situaţia din Peninsula Scandinavă şi din Partidul social-democrat de stînga din Suedia.

Lenin rosteşte o cuvîntare la conferinţa lărgită a Sindicatului muncitorilor metalurgişti din Moscova.

Lenin are o convorbire cu A. D. Ţiurupa în legătură cu situaţia cadrelor din Comisariatul poporului pentru aprovizionare.

Lenin prezidează o şedinţă a Comisiei cerealelor de pe lîngă Consiliul Muncii şi Apărării.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Muncii şi Apărării ; face o comunicare în legătură cu telegrama prin care I. N. Smirnov, preşedintele Consiliului militar-revoluţionar din Siberia, cere ca toate unităţile militare din această regiune să treacă la regimul raţiilor ostaşilor de pe front ; luîndu-se în discuţie problemea măsurilor cu privire la accelerarea producţiei de utilaj şi motoare pentru aratul electric, Lenin cere să fie sancţionat cu aspră

www.dacoromanica.ro

mustrare, pentru lipsă de iniţiativă, P. A. Bogdanov, membru al Prezidiului Consiliului economic superior. În această şedinţă se discută proiectul de hotărîre cu privire la organele economice regionale, raportul cu privire la modul cum decurge demobilizarea armatei, proiectul de hotărîre cu privire la detaşamentele de muncă, probleme în legătură cu intensificarea producţiei la fabricile de conserve, situaţia aprovizionării cu combustibil la Petrograd etc.

Februarie, 5 În numărul 25 al ziarului „Pravda" apar directivele — scrise de Lenin — ale C.C. al P.C. (b) din Rusia către lucrătorii comunişti din Comisariatul poporului pentru învăţămînt, în legătură cu organizarea acestui comisariat.

Lenin prezidează cea de-a opta şedinţă a Comisiei economice a Consiliului Comisarilor Poporului.

Lenin participă la şedinţa Biroului Politic al Comitetului Central al P.C. (b) din Rusia, în care se discută probleme privind Consiliul superior al transporturilor, concesiunile petroliere, conflictul din fracţiunea P.C. (b) din Rusia de la congresul muncitorilor din industria de confecţii etc.

Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia ; face îndreptări în proiectul circularei C.C. al P.C. (b) către lucrătorii din domeniul aprovizionării. În vederea discutării tezelor lui I. V. Stalin în problema naţională, care urmează să fie prezentate la cel de-al X-lea Congres al P.C. (b) din Rusia, Biroul Politic instituie o comisie — compusă din Lenin, Stalin şi Buharin — pentru redactarea definitivă a tezelor. În şedinţă sînt de asemenea discutate probleme privind Sovietul naţionalităţilor şi cursurile ce se ţin pe lîngă Comisariatul poporului pentru problemele naţionalităţilor şi altele.

Februarie, 6 Lenin rosteşte o cuvîntare la cel de-al IV-lea Congres general al muncitorilor din industria de confecţii din Rusia.

Lenin dă dispoziţie secretarei sale să ia legătura, prin telefon, cu B. F. Malkin, directorul Direcţiei difuzării presei, şi să-i ceară să repete, într-o formă scurtă, propunerile sale practice, spre a fi trimise la Comisariatul poporului pentru învăţămînt ca să-şi dea avizul.

www.dacoromanica.ro

Lenin primește pe A. A. Preobrajenski, șeful serviciului administrativ de la calea ferată Samara-Zlatoust.

Într-o scrisoare adresată lui E. M. Skleanski, vicepreședinte al Consiliului militar-revoluționar, Lenin cere să i se comunice ce măsuri s-au luat pentru intensificarea luptei împotriva banditismului și cum sînt folosite, în acest scop, cavaleria, trenurile blindate și avioanele ; dă dispoziții să se ceară comandantului-șef un scurt raport, cu o schemă a dispoziției pe teren a unităților din Armata Roșie și a bandelor, și o enumerare a măsurilor folosite în lupta împotriva banditismului.

Februarie, 7 Lenin are o convorbire cu V. A. Modestov, directorul sectorului bibliotecii al secției de învățămînt public din Moscova, în legătură cu situația bibliotecilor. Lenin scrie articolul „Cu privire la activitatea Comisariatului poporului pentru învățămînt".

Lenin se adresează, printr-o scrisoare, lui M. N. Pokrovski, adjunct al comisarului poporului pentru învățămînt, cerîndu-i să-și dea avizul la propunerea lui B. F. Malkin cu privire la organizarea Direcției difuzării presei.

Lenin primește pe A. I. Rîkov, președintele Consiliului economic superior, precum și pe A. G. Goihbarg, vicepreședinte al Micului Consiliu al Comisarilor Poporului.

Lenin participă la o ședință a comisiei instituite de Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia pentru redactarea tezelor în problema națională în vederea celui de-al X-lea Congres al partidului.

Februarie, 8 Lenin scrie „Concept preliminar de teze cu privire la țărani".

Lenin participă la o ședință a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în cadrul căreia se discută raportul lui N. Osinski în legătură cu campania de însămînțări și situația țărănimii, precum și probleme privind situația transporturilor, lupta împotriva banditismului etc.

Lenin prezidează o ședință a Consiliului Muncii și Apărării în care se discută despre trimiterea la calea ferată sud-est a unui împuternicit extraordinar cu dirijarea transporturilor de produse alimentare ; despre aprobarea acordului dintre

www.dacoromanica.ro

A. B. Halatov şi comandantul-şef S. S. Kamenev cu privire la întărirea supravegherii exercitate de Direcţia generală a transmisiunilor militare ale Armatei Roşii asupra transporturilor de produse alimentare pe căile ferate, şi în primul rînd pe calea ferată sud-est ; despre deschiderea liniei ferate Morozovskaia—Ţarîţîn etc.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Comisarilor Poporului ; face îndreptări în proiectul de hotărîre cu privire la eliberarea lui L. P. Serebreakov din funcţia de adjunct al comisarului poporului pentru problemele muncii şi în cel cu privire la alcătuirea unor fonduri locale de produse alimentare pentru satisfacerea nevoilor şcolilor, spitalelor etc. În această şedinţă se discută, totodată, proiectul de hotărîre cu privire la convocarea pentru 1 aprilie, la Moscova, a unui congres general al electrotehnicienilor din Rusia şi cel cu privire la unificarea Direcţiei centrale de statistică a R.S.F.S.R. cu direcţiile centrale de statistică ale celorlalte republici, raportul comisiei pentru evaluarea pagubelor pricinuite de război şi de blocadă, comunicarea în legătură cu codul sancţiunilor pentru încălcarea disciplinei muncii, problema activităţii comisiilor de judecată tovărăşească din Moscova etc.

Februarie, 9

Lenin are o convorbire cu A. K. Paikes, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească, în legătură cu trecerea la noua politică economică.

Lenin primeşte pe N. Osinski, adjunct al comisarului poporului pentru agricultură ; pe Béla Kun, secretar al Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste ; pe M. N. Pokrovski, adjunct al comisarului poporului pentru învăţămîntul public ; pe F. E. Dzerjinski ; pe I. S. Ganeţki, reprezentant plenipotenţiar al R.S.F.S.R. în Letonia.

Lenin stă de vorbă cu O. I. Cernov, ţăran din gubernia Irkutsk, care îi citeşte raportul său cu privire la situaţia ţărănimii şi la predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole în Siberia. Lenin îl roagă să trimită acest raport la „Pravda" pentru a fi publicat.

Lenin are o convorbire cu comunistul indian M. Roy, care îi dă unele informaţii în legătură cu situaţia existentă în ţările din Orientul Apropiat,

www.dacoromanica.ro

despre condițiile de muncă din Asia Centrală și din India.

Luînd cunoștință de scrisoarea inginerului german J. L. Steinberg, care face ofertă pentru organizarea unei concesiuni pentru fabricarea de conserve în Siberia, Lenin dă dispoziție scrisă secretarei sale să trimită materialele la Consiliul economic superior, lui A. I. Rîkov, cu rugămintea de a întocmi cît mai repede un scurt aviz în această privință.

Lenin prezidează o ședință a Consiliului Muncii și Apărării; prezintă propunerea de a se institui un grup de trei — alcătuit din I. T. Smilga, A. V. Eiduk și Ermakov — pentru transportul combustibilului și al produselor alimentare de la linia ferată sud-est și de la cea din Vladikavkaz. În această ședință se discută totodată proiectele privind luarea unor măsuri de combatere a sustragerii de combustibil în Donbass, sprijinirea Comisariatului pentru agricultură în campania de însămînțări, raportul cu privire la situația aprovizionării cu combustibil și alte probleme.

Februarie, nu mai devreme de 9 și nu mai tîrziu de 12

Lenin ia cunoștință de raportul lui L. B. Krasin „Despre pericolul pierderii terenurilor petrolifere și despre concesiunile de la Baku și Groznîi" și de memoriile lui Z. N. Dosser, președintele Comitetului general al petrolului, și ale specialiștilor din acest comitet — I. M. Gubkin, I. N. Strijov, A. I. Țevcinski, N. N. Smirnov, în legătură cu pomparea laterală a sondelor petrolifere și cu pericolul ca ea să ducă la inundarea regiunilor cu exploatări petrolifere, și totodată citește broșura „Situația industriei petroliere din regiunea Baku la sfîrșitul anului 1920"; face însemnări pe ele și ia note.

Februarie, 10

Lenin parcurge memoriul lui R. E. Klasson, conducătorul responsabil al întreprinderii pentru exploatarea hidraulică a turbei, și îl trimite lui N. P. Gorbunov, căruia îi cere să acorde cea mai mare atenție faptelor comunicate de Klasson și să caute să descopere pe cei vinovați de neîndeplinirea hotărîrii Consiliului Muncii și Apărării cu privire la regimul prioritar al sus-numitei întreprinderi și să-i dea în judecată.

Lenin prezidează o ședință a Comisiei cerealelor de pe lîngă Consiliul Muncii și Apărării; ia notă de cantitatea de cereale transportate, colectată și

www.dacoromanica.ro

depozitată ; stabilește forma buletinului de transport al încărcăturilor cu cereale.

Februarie, 11 Lenin prezidează cea de-a noua ședință a Comisiei economice a Consiliului Comisarilor Poporului.

Lenin primește pe A. G. Goihbarg, vicepreședinte al Micului C.C.P. ; pe comunistul francez H. Guilbeaux și pe Rosmer, membru al Confederației Generale a Muncii din Franța.

Lenin are o convorbire cu L. B. Krasin în legătură cu concesiunile petroliere și cu tratativele cu Anglia.

Luînd cunoștință de memoriul prezentat de A. I. Rîkov și L. B. Krasin Consiliului Comisarilor Poporului în legătură cu organizarea unui Birou al științei și tehnicii străine pe lîngă reprezentanța economică a R.S.F.S.R. în Germania, Lenin însărcinează pe N. P. Gorbunov să transmită această problemă, pentru o analiză prealabilă, Biroului Politic al Comitetului Central și, dacă va fi nevoie, plenarei Comitetului Central al partidului.

Lenin prezidează o ședință a Consiliului Muncii și Apărării, întocmește un concept de hotărîre cu privire la constituirea, pe lîngă Consiliul Muncii și Apărării, a unei Comisii provizorii pentru lupta împotriva crizei de combustibil ; redactează proiectul unei hotărîri cu privire la măsurile de intensificare a transporturilor de petrol. În această ședință se discută totodată proiectul de hotărîre cu privire la organizarea plutăritului în sezonul din 1921, probleme privind sistemul prestării de muncă cu tracțiune animală, crearea unui organ de planificare pe lîngă Direcția generală a combustibilului, folosirea capacității depozitelor de petrol existente, lupta împotriva banditismului, alcătuirea unei comisii pentru elaborarea măsurilor de luptă împotriva crizei de sare etc.

Februarie, 12 Lenin, într-o scrisoare adresată membrilor Biroului politic (I. V. Stalin, N. I. Buharin, I. B. Kamenev, N. N. Krestinski) și lui A. I. Rîkov, le cere să ia cunoștință de materialele referitoare la situația din industria petrolieră în vederea viitoarei ședințe a Biroului Politic ; scrie despre necesitatea încheierii unor contracte de concesiuni petroliere.

Lenin, într-o scrisoare adresată lui E. M. Skleanski, critică modul cum sînt organizate mijloacele de te-

www.dacoromanica.ro

lecomunicații cu armatele și cere să fie imediat remediate deficiențele existente în acest domeniu.

Lenin primește o delegație daghestană, compusă din D. Korkmasov, M. Hizroev, A. Taho-Godi, și discută cu ea despre situația existentă în Republica Daghestană ; în cursul acestei convorbiri își însemnă pe scurt care sînt nevoile de cereale, de produse manufacturiere etc. ale Daghestanului.

Lenin are o convorbire cu F. A. Rotștein, reprezentant plenipotențiar al R.S.F.S.R. în Persia (Iran), înainte de plecarea lui la post.

Lenin primește pe E. A. Rahia, pe P. G. Smidovici, membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia, pe K. Radek, pe L. B. Krasin.

Februarie, 13 Lenin merge la vînătoare în împrejurimile satului Baulino, județul Bronnițk, gubernia Moscova ; face o vizită la fabrica „Revoluția din Octombrie", stă de vorbă cu muncitorii, ia cuvîntul la adunarea organizată la club.

Februarie, 14 Lenin, într-o scrisoare adresată lui A. V. Lunacearski, comisarul poporului pentru învățămînt, îi cere să trimită o listă de pedagogi cu o temeinică experiență practică în activitatea pedagogică în general și în învățămîntul tehnic-profesional în special ; totodată, să menționeze pe scurt lucrările lor publicistice și stagiul de activitate sub regimul sovietic.

Lenin primește pe M. P. Vladimirski, adjunct al comisarului poporului pentru afacerile interne ; pe T. V. Sapronov, președintele Micului Consiliu al Comisarilor Poporului, pe adjunctul lui, A. G. Goihbarg, pe revoluționarul indian Abdurab. Lenin are o convorbire cu V. N. Nemțov, secretarul Comitetului organizației guberniale Tambov a P.C. (b) din Rusia, care a fost chemat la Moscova pentru a prezenta un raport lui Lenin în legătură cu faptul că la 8 februarie Comitetul gubernial Tambov a hotărît ca în această gubernie, care a fost amarnic devastată de bandele chiaburești ale lui Antonov, să suspende predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole ; Lenin păstrează la sine, pînă seara, materialele ce i-au fost aduse în legătură cu această problemă, pentru a lua cunoștință de conținutul lor. Seara el stă încă o dată de vorbă cu Nemțov și cu niște țărani din regiunea Tambov (doi săraci, doi

www.dacoromanica.ro

mijlocaşi şi doi chiaburi) despre predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole şi despre raporturile cu Puterea sovietică ; face însemnări în legătură cu gubernia Tambov.

Lenin participă la şedinţa comună a Biroului Politic şi a Biroului Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia ; cînd se discută problema Gruziei, prezintă o telegramă — scrisă de el în numele Comitetului Central — către Consiliul militar-revoluţionar al Armatei a 11-a. Analizînd problema publicării tezelor pentru cel de-al X-lea Congres al P.C. (b) din Rusia, Biroul Politic adoptă hotărîrea ca raportul „Cu privire la construcţia economică fundamentală", care urma să fie prezentat de Lenin la congres, să fie înlocuit printr-un raport, prezentat tot de el, „Cu privire la politica şi sarcinile faţă de ţărănime". În această şedinţă sînt de asemenea discutate probleme privind lupta împotriva banditismului, sistarea demobilizării comuniştilor din armată, organizaţia Moscova a P.C. (b) din Rusia şi adunarea activului de partid ; aprobarea hotărîrii ca pe lîngă Biroul ştiinţei şi tehnicii străine de pe lîngă reprezentanţa economică a R.S.F.S.R. în Germania să ia fiinţă o secţie tehnică-ştiinţifică a Consiliului economic superior, cu o editură proprie etc.

Februarie, 15 Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia. În urma discuţiilor cu privire la problema Gruziei, se adoptă hotărîrea ca la întrebarea lui G. K. Ordjonikidze să se răspundă prin telegrama propusă de Lenin.

Lenin semnează o scrisoare adresată lui A. G. Goihbarg, vicepreşedinte al Micului Consiliu al Comisarilor Poporului, căruia îi cere să se ocupe în mod special de problema facultăţilor muncitoreşti şi să facă totul pentru a obţine o maximă îmbunătăţire a situaţiei lor.

Lenin semnează o telegramă adresată lui M. I. Frumkin, împuternicitul din Rostov pe Don al Comisariatului poporului pentru aprovizionare, căruia îi cere să grăbească încărcările de produse alimentare în Caucaz.

Lenin prezidează o şedinţă a Comisiei cerealelor de pe lîngă Consiliul Muncii şi Apărării, în cadrul căreia se discută raportul lui A. B. Halatov în legătură cu cantităţile de cereale prevăzute să fie

www.dacoromanica.ro

aduse la staţiile de cale ferată pînă la 1 martie şi se adoptă o serie de hotărîri cu privire la măsurile pentru intensificarea lucrărilor de încărcare a cerealelor şi de expediere a lor la centru.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Comisarilor Poporului; în timpul discutării raportului lui V. P. Miliutin cu privire la modul cum se desfăşoară concentrarea tipografiilor, ia notiţe în legătură cu restrîngerea numărului acestora; scrie un proiect de hotărîre la raportul cu privire la revizuirea planului de import, redactează proiectul de hotărîre cu privire la dizolvarea consfătuirii organizatorice pentru simplificarea aparatului sovietic, precum şi a comisiei pentru întocmirea schemelor de organizare. În această şedinţă se discută şi raportul comisiei cu privire la concesiunile din Siberia, chestiunea acordării unor premii muncitorilor de la uzina din Mîtişci, unele probleme ale comerţului exterior, ale luptei împotriva sustragerii de combustibil în Donbass etc.

Februarie, 16 Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută probleme privind concesiunile petroliere, activitatea lui V. N. Nemţov, secretarul Comitetului organizaţiei guberniale din Tambov, deschiderea unei discuţii în „Pravda" în legătură cu înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în natură etc.

Lenin scrie planul cuvîntării pe care urmează să o rostească la o şedinţă a Comitetului organizaţiei Moscova a P.C. (b) din Rusia cu activul de partid.

Lenin participă la o şedinţă a Comitetului organizaţiei Moscova a P.C. (b) din Rusia cu activul de partid; rosteşte o cuvîntare în legătură cu probleme interne de partid.

Lenin are o convorbire cu L. B. Krasin, comisar al poporului la comerţul exterior.

Lenin semnează telegramele adresate Comisiei de aprovizionare din Siberia, pentru P. K. Kaganovici, Comisiei de aprovizionare din Celeabinsk, lui M. I. Frumkin, la Rostov pe Don, şi lui S. D. Markov, membru al Colegiului Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie, cărora le cere să grăbească încărcarea şi expedierea cerealelor la centru, dat fiind că în situaţia aprovizionării s-a produs o extremă înrăutăţire.

www.dacoromanica.ro

Februarie, 17

Lenin întocmește și discută împreună cu G. M. Krjijanovski un tabel preliminar al membrilor Comisiei centrale a planificării și un proiect al principalului punct din hotărîrea Consiliului Muncii și Apărării cu privire la crearea unei comisii centrale a planificării ; scrie o scrisoare membrilor C.M.A., cărora le cere să studieze aceste materiale și să pregătească pentru ședința C.M.A. amendamentele sau contraproiectele lor ; dă dispoziție secretarei să trimită membrilor C.M.A. toate aceste materiale.

Lenin citește proiectul de reorganizare a secției tehnice-științifice a Consiliului economic superior, introduce în el unele modificări și face însemnări ; scrie un bilet lui N. P. Gorbunov, căruia îi cere să trimită proiectul la secția tehnică-științifică.

Înainte de 18 februarie

Lenin are o convorbire cu P. A. Ostreakov, președintele consiliului laboratorului de radio din Nijni Novgorod, care solicită sprijin, întrucît mijloacele pentru construcția stației de radiotelefonie de acolo sînt insuficiente ; telefonează la Comisariatul poporului pentru finanțe și cere să se aloce fondurile necesare ; îl roagă pe Ostreakov să-l informeze cu regularitate despre mersul lucrărilor de construcție a centralei electrice din Nijni Novgorod și a stației radiotelefonice.

Februarie, 18

Lenin prezidează cea de-a zecea ședință a Comisiei economice a C.C.P.

Lenin face însemnări și scrie textul paragrafului 1 din proiectul de hotărîre cu privire la Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei.

Lenin are o convorbire cu L. K. Martens — care a venit de curînd din S.U.A., unde se afla în calitate de reprezentant neoficial al R.S.F.S.R. pînă ce a fost expulzat de guvernul american — despre mișcarea muncitorească americană, despre emigrația rusă din S.U.A. și despre posibilitatea stabilirii de relații economice și politice între Rusia Sovietică și S.U.A.

Lenin prezidează o ședință a Consiliului Muncii și Apărării ; supune dezbaterii proiectul de regulament al Comisiei de stat a planificării, ia notă de ceea ce se discută, face însemnări pentru cuvîntul de încheiere la această dezbatere și rostește cuvîntul de încheiere ; face îndreptări în proiectul de hotărîri cu privire la utilarea transportului pe

www.dacoromanica.ro

apă cu mijloace proprii de reparaţii (la raportul cu privire la starea mijloacelor de transport în al doilea semestru al anului 1920, prezentat de Comisia principală a transporturilor) şi în cel cu privire la asigurarea mijloacelor de existenţă pentru ostaşii Armatei Roşii aflaţi în concediu pe termen nelimitat. În această şedinţă se discută totodată proiectul de hotărîre cu privire la reducerea iluminatului electric în Moscova şi Petrograd, precum şi probleme privind fabricarea plugurilor electrice la uzina din Briansk, măsurile pentru intensificarea transportului de cereale din Caucaz etc.

Lenin semnează o telegramă adresată lui I. T. Smilga, preşedintele Armatei muncii din sud-est, căruia i se cere să coordoneze activitatea organelor locale ale Comisariatului poporului pentru aprovizionare şi ale Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie, în vederea colectării, depozitării şi expedierii transporturilor cu produse alimentare pentru aprovizionarea centrului.

Lenin semnează o telegramă adresată comisarilor guberniali pentru aprovizionare, preşedinţilor consfătuirilor guberniale, preşedinţilor comitetelor executive guberniale, comitetelor organizaţiilor guberniale de partid din Cerepoveţ, Vologda, Kostroma, Veatka, Reazan, Perm, Ekaterinburg, Kazan, Orel, Kursk şi Voronej, cărora le atrage atenţia că, dată fiind situaţia alimentară extrem de grea în care se află ţara, este inadmisibil să se procedeze la decuplarea, pentru necesităţi locale, a unor vagoane destinate altor consumatori.

Lenin are o convorbire cu L. B. Krasin înainte de plecarea lui la Londra pentru încheierea unui acord comercial cu Anglia.

Lenin are o convorbire cu G. L. Şklovski, în legătură cu cererea lui de a i se încredinţa un post în străinătate.

Februarie, 19

Lenin are o convorbire cu F. E. Maharadze înainte de plecarea lui în Gruzia, unde urmează să activeze în cadrul comitetului revoluţionar.

Lenin are o convorbire cu A. M. Lejava în legătură cu numirea lui G. L. Şklovski într-un post la Berlin ; trimite lui L. B. Krasin o scrisoare, în care-l roagă să-l plaseze pe Şklovski într-un post în străinătate.

www.dacoromanica.ro

Lenin semnează o telegramă adresată preşedintelui comitetului revoluţionar din Krasnokokşaisk al Regiunii Mari şi comisarilor guberniali pentru aprovizionare din Veatka şi Kostroma, cărora li se cere să asigure numaidecît transportul cu căruţele pentru 185 000 de puduri de grîu destinate guberniei Kostroma.

Lenin participă la o şedinţă a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discuta chestiunea viitoarei plenare a Comitetului Central etc.

Lenin trimite lui G. M. Krjijanovski raportul lui V. P. Miliutin cu privire la metodele de elaborare a unui plan economic unic, cu rugămintea de a-l examina ; îi atrage atenţia asupra caracterului eronat al concepţiilor lui Miliutin.

Februarie, 19 şi 21 — Lenin lucrează la articolul „Cu privire la planul economic unic".

Februarie, 21 — Lenin semnează o telegramă către comisarii guberniali pentru aprovizionare din Veatka, Kazan, Orel şi Simbirsk, cărora le cere să trimită 50 000 de puduri de ovăz la staţiile de destinaţie, pentru a asigura transportul lemnelor, care se face cu ajutorul căruţelor cu cai.

Februarie, 22 — Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Comisarilor Poporului ; prezintă spre aprobare proiectul regulamentului de funcţionare al Comisiei centrale a planificării şi lista membrilor ei ; face îndreptări în proiectul de hotărîre în legătură cu comisarii poporului, adjuncţii lor şi reprezentanţii comisariatelor în Consiliul Comisarilor Poporului. În această şedinţă sînt analizate şi probleme privind crearea unui organ unic pentru lucrările de construcţii din R.S.F.S.R., aprovizionarea spitalelor şi şcolilor, proiectele de decrete cu privire la ocrotirea şi dezvoltarea creşterii oilor cu lînă grosieră, construcţia liniei ferate înguste Veşuiskaia, precum şi alte probleme.

Februarie, 23 — Lenin, într-o scrisoare către Direcţia generală a petrolului (pentru I. M. Gubkin, A. I. Ţevcinski, I. N. Strijov şi N. N. Smirnov), cere să i se trimită, în legătură cu rapoartele — prezentate acestei direcţii — privitoare la pomparea laterală a sondelor şi catastrofa care le ameninţă, toate materialele din acest domeniu privind legislaţia străină sau regulamentele locale care sancţionează pe petrolist în caz că lasă neacoperite gurile de sondă.

www.dacoromanica.ro

Lenin îi cere lui N. P. Gorbunov să facă în aşa fel ca unui grup de muncitori americani să i se încredinţeze uzina „A.M.O." şi una din uzinele din Petrograd în vederea unei organizări exemplare a producţiei de piese de automobil şi să-i prezinte, la orele 10 seara, un proiect de contract între secţia centrală de automobile şi acest grup.

Lenin participă la şedinţa comună a Comitetului Central şi a Comitetului organizaţiei Moscova a P.C. (b) din Rusia în care se discută problema grelei crize de alimente şi combustibil în care se află Moscova.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Muncii şi Apărării în timpul cît se discută problema aprovizionării ostaşilor demobilizaţi din Armata Roşie.

Lenin are o convorbire cu A. B. Halatov.

Lenin semnează o telegramă către C. G. Racovski (la Harkov), prin care se cere Comisariatului poporului pentru aprovizionare al Ucrainei să trimită la centru 40 de vagoane cu produse alimentare, întrucît aici situaţia aprovizionării este extrem de proastă.

Februarie, 24

Lenin participă la o şedinţă a plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se analizează situaţia din Moscova şi se discută raportul comisiei pentru înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit în natură, raportul comisiei Prezidiului C.E.C. din Rusia în legătură cu revizuirea schemelor de organizare la comisariatele pentru asigurări sociale, comerţul exterior, afacerile interne, Inspecţia muncitorească-ţărănească, problemele naţionalităţilor.

Lenin rosteşte o cuvîntare la adunarea activului de partid al oraşului Moscova.

Lenin dă dispoziţie lui N. P. Gorbunov să pună pe ordinea de zi a şedinţei de la 25 februarie a Consiliului Muncii şi Apărării raportul general al lui A. M. Anikst cu privire la reîntoarcerea în ţară a muncitorilor ruşi emigraţi în America ; problema revizuirii hotărîrii Micului Consiliu al Comisarilor Poporului potrivit căreia primirea muncitorilor ruşi reemigraţi din America trece din atribuţia Direcţiei generale a muncii în aceea a Comisariatului poporului pentru afacerile interne şi problema predării uzinei „A.M.O." unui grup de comunişti reemigraţi din America, care să organi-

www.dacoromanica.ro

zeze o producţie exemplară a pieselor de automobil.

Lenin participă la o şedinţă a plenarei Comitetului Central al P.C. (b) din Rusia, în care se discută problema concesiunilor petroliere etc.

Februarie înainte de 25

Lenin îl însărcinează pe N. P. Gorbunov să transmită „mulţumiri cordiale muncitoarelor, muncitorilor şi funcţionarilor de la mina «Internaţionala a III-a» şi celor de la micile mine ale grupului 3 din raionul Aleksandro-Gruşevsk (Donbass) pentru salutul şi bunele urări trimise de ei" şi să le comunice că „primeşte cu cea mai mare bucurie darul lor — 30 000 puduri de cărbune —, pe care-l va transmite proletariatului din Moscova".

Februarie, 25

Lenin, într-o scrisoare adresată lui Krjijanovski, preşedintele Comisiei de stat a planificării, face propuneri în legătură cu structura, componenţa şi organizarea activităţii acestei comisii.

Lenin scrie un mesaj, care urmează să fie trimis prin fir direct lui C. G. Racovski la Consiliul Comisarilor Poporului al Ucrainei, cu rugămintea de a transmite salutul lui celui de-al V-lea Congres general al Sovietelor din Ucraina.

Lenin participă la o şedinţă a plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută tezele lui Buharin — pentru Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia — cu privire la construcţia de partid, probleme privind situaţia aprovizionării cu combustibil, activitatea transporturilor pe apă (proiectul de apel către toate organizaţiile de partid), paza transporturilor de cereale care vin din Siberia, demobilizarea armatei, situaţia din Gruzia etc.

Primind o scrisoare de la C. G. Racovski în care se face propunerea ca fondul de cereale al Ucrainei să fie folosit pentru schimbul cu străinătatea, Lenin dă, telegrafic, indicaţii cu privire la modul cum trebuie distribuit grîul colectat în Ucraina.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Muncii şi Apărării ; ia note în timpul discuţiilor pe marginea raportului lui T. S. Eismond cu privire la producţia de ţesături pentru aprovizionarea ostaşilor care sînt demobilizaţi. În această şedinţă se discută totodată proiectul de hotărîre cu privire la aprovizionarea muncitorilor din Moscova şi Petrograd şi cel cu privire la asigurarea cu forţă de muncă a lucrărilor de construcţie din Ural,

www.dacoromanica.ro

tezele cu privire la organele economice regionale, probleme privind predarea uzinei „A.M.O.", unui grup de comunişti reemigraţi din America, aprovizionarea cu produse alimentare a lucrătorilor de la recensămînt, raţia de pîine pentru unităţile de pe Frontul din Caucaz, situaţia din Donbass etc.

Lenin vizitează căminul Şcolii de artă dramatică, stă de vorbă cu studenţii, îi întreabă cum merg cu învăţătura şi discută cu ei despre literatură şi artă.

Februarie, 26 Lenin discută cu I. H. Lutovinov despre situaţia din C.C.S.; în timpul discuţiei face unele însemnări.

Lenin are o convorbire cu inginerul Rujicika în legătură cu călătoria lui în străinătate.

Lenin primeşte pe N. Osinski, adjunct al comisarului poporului pentru agricultură; pe A. I. Rîkov şi V. P. Noghin (de două ori); pe A. V. Lunacearski şi M. N. Pokrovski; pe I. A. Teodorovici, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru agricultură; pe Béla Kun, secretarul Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste.

Lenin prezidează o consfătuire în legătură cu materiile prime; face calcule amănunţite în legătură cu rezervele de materii prime, schiţează măsuri pentru intensificarea achiziţionării şi extracţiei de materii prime.

Primind o scrisoare din partea secretarei sale, care-i face cunoscut că au venit două delegate din partea Conferinţei muncitoarelor şi ţărăncilor din gubernia Moscova şi i-au comunicat că participantele la conferinţă îşi exprimă în mod stăruitor dorinţa de a-l vedea şi auzi vorbind pe Vladimir Ilici, Lenin îi scrie pe această scrisoare: „Dacă e vorba doar de *5* minute, aş putea să merg la ora $2^{3}/_{4}$, *dacă* d-ta reuşeşti să amîni întrevederea cu delegaţia turcă".

Lenin rosteşte o cuvîntare la Conferinţa gubernială de la Moscova a muncitoarelor şi ţărăncilor.

Lenin primeşte delegaţia turcă şi discută cu ea în legătură cu încheierea tratatului cu Turcia.

Lenin dă dispoziţie lui N. P. Gorbunov: să urmărească, prin A. M. Lejava, adjunct al comisarului poporului pentru comerţul exterior, efectuarea urgentă a achiziţiei de cărbune din străinătate, în

www.dacoromanica.ro

valoare de 15 000 000 de ruble-aur, pentru nevoile Petrogradului ; să-l roage pe profesorul F. V. Tihvinski să prezinte o concluzie la materialele cu privire la industria petrolieră, aflătoare la Lenin, arătînd dacă este indicat să se concesioneze exploatările petroliere unor străini, dacă există riscul unei inundări a zăcămintelor şi care sînt măsurile necesare pentru protejarea lor ; să întocmească o evidenţă a întrebărilor şi chestiunilor care au fost prezentate Consiliului Muncii şi Apărării în ultimele trei luni şi care cereau un răspuns şi să arate cîte din ele şi în ce termen şi-au găsit răspuns şi din a cui vină s-au produs întîrzierile.

Lenin îi încredinţează lui N. P. Gorbunov o misiune specială : să sprijine prin toate mijloacele pe inventatorii de la laboratorul radiotehnic şi în special să comande în străinătate, prin inginerul Rujicika, materialele necesare, în valoare de 30 000 000—40 000 000 de mărci.

Februarie, 27 Lenin merge în localitatea Gorki, vizitează pe responsabilul rubricii „poezie" a ziarului „Pravda", I. G. Filipcenko, care se află internat în sanatoriu, şi îi predă un pachet şi o scrisoare din partea Mariei Ilinicina Ulianova.

Februarie, 28 Lenin participă la şedinţa Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia ; scrie un proiect de hotărîre în legătură cu discutarea schiţei preliminare a raportului despre reorganizarea armatei, pe care Troţki urmează să-l prezinte la Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia. În această şedinţă se discută totodată despre aprovizionarea cu combustibil, despre situaţia la Moscova şi Petrograd şi alte probleme.

Lenin scrie proiectul de hotărîre a Consiliului Muncii şi Apărării cu privire la constituirea unui fond de 10 000 000 de ruble-aur pentru aprovizionarea muncitorilor nevoiaşi cu alimente şi obiecte de primă necesitate şi cu privire la însărcinarea Comisariatului poporului pentru comerţul exterior cu trimiterea unei delegaţii în străinătate pentru cumpărarea mărfurilor respective ; dă indicaţie secretarei să supună votului acest proiect prin chestionarea tuturor membrilor C.M.A., astfel ca în ziua următoare el să apară în ziare ca o hotărîre a C.M.A.

Lenin rosteşte o cuvîntare la şedinţa plenară a Sovietului din Moscova.

www.dacoromanica.ro

Lenin are o convorbire cu N. Osinski, adjunct al comisarului poporului pentru agricultură.

Lenin primeşte pe I. A. Cekunov şi N. A. Ganeavin, ţărani din satul Fominka, judeţul Gorohoveţ, gubernia Vladimir, care-şi exprimă părerile lor în legătură cu înlocuirea sistemului de predare a cotelor de carne. Lenin le face cunoscut celor doi delegaţi ai sătenilor că în curînd predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole va fi înlocuită printr-un impozit în natură. După această convorbire Lenin dă dispoziţie secretarei să ceară lui S. P. Sereda proiectul întocmit de o adunare a ţăranilor, care i-a fost adus de Cekunov.

Lenin îl roagă, printr-o scrisoare, pe N. A. Semaşko să-l ajute pe I. A. Cekunov să-şi procure nişte ochelari buni; dă dispoziţie secretarei să urmărească modul cum este îndeplinită această rugăminte.

A doua jumătate a lunii februarie — Lenin scrie planul unei scrisori către tovarăşii de la Baku în legătură cu concesiunile.

Februarie — Lenin, într-o scrisoare adresată lui A. D. Ţiurupa, îi comunică date cifrice în legătură cu rezervele alimentare şi îl întreabă ce părere are despre propunerea ca în R.S.F.S.R. să fie temporar sistată predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole.

Martie, 1 — Lenin scrie Comisariatului poporului pentru agricultură (lui N. Osinski) o scrisoare despre ţăranii fără partid, despre atragerea unor ţărani care au multă experienţă practică în activitatea acestui comisariat, pentru a pune treburile în agricultură pe făgaşul lor normal; între altele, este de părere ca în această activitate a comisariatului să fie atras şi I. A. Cekunov.

Luînd cunoştinţă de „Scurta dare de seamă cu privire la situaţia centralei electrice de stat din Moscova", Lenin îl însărcinează pe Gorbunov s-o citească cu atenţie şi să dea acestei centrale tot ajutorul posibil şi totodată să ia măsuri de sprijinire a întreprinderii pentru exploatarea hidraulică a turbei (Ghidrotorf).

Lenin semnează o telegramă către preşedintele comitetului executiv gubernial din Ufa, căruia îi cere să transmită lui A. R. Şapoşnikov şi T. G. Kondrov, ţărani din satul Beketovo, plasa Bulgakov, judeţul Ufa, invitaţia de a veni la Mos-

www.dacoromanica.ro

cova pentru o consfătuire în legătură cu ţărănimea şi cu gospodăria ţărănească.

Lenin primeşte pe V. A. Avanesov, adjunct al comisarului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească ; pe A. S. Enukidze, secretar al C.E.C. din Rusia ; pe V. R. Menjinski, membru al Prezidiului Comisiei extraordinare din Rusia (Ceka) ; pe A. M. Lejava, adjunct al comisarului poporului la comerţul exterior.

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Comisarilor Poporului, în care se analizează rezultatele introducerii premiilor în produse, se discută proiectul de hotărîre cu privire la lichidarea Direcţiei generale a muncii şi a secţiilor ei şi reorganizarea Comisariatului poporului pentru problemele muncii, reorganizarea activităţii comisariatelor economice în conformitate cu hotărîrea adoptată de cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor din Rusia cu privire la Consiliul Muncii şi Apărării, problema consfătuirii în legătură cu materiile prime şi altele.

Martie, 2

Lenin primeşte pe O. V. Kuusinen, membru al C.C. al Partidului Comunist din Finlanda ; pe N. Osinski, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru agricultură.

Într-o scrisoare adresată lui G. K. Ordjonikidze, Lenin salută pe comuniştii gruzini şi pe membrii Comitetului revoluţionar din Gruzia cu prilejul constituirii Gruziei Sovietice ; cere să-i comunice care e părerea lor despre înfiinţarea Armatei Roşii gruzine, despre atitudinea faţă de intelectualitatea gruzină şi faţă de micii comercianţi, despre raporturile cu menşevicii gruzini.

Lenin dă dispoziţie lui N. P. Gorbunov să-i trimită lui N. I. Buharin spre examinare un memoriu al corporaţiei oamenilor de ştiinţă din Petrograd, în care se face propunerea de a se proceda la contractarea unui împrumut al Rusiei Sovietice în străinătate şi la realizarea lui sub forma de produse alimentare pentru Petrograd, şi să-i comunice că el consideră posibilă adoptarea acestei propuneri.

Martie, 3

Lenin primeşte pe E. A. Litkens, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru învăţămînt, şi pe M. F. Vladimirski, adjunct al comisarului poporului pentru afacerile interne.

www.dacoromanica.ro

Lenin, într-o scrisoare către Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, face propunerea de a nu se mai pune în discuţia biroului fracţiunii comuniste din Consiliul Central al Sindicatelor problemele referitoare la situaţia alimentară a Republicii sovietice, urmînd ca ele să fie analizate de apropiatul congres al partidului.

Lenin face îndreptări în proiectul de hotărîre al C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la înlocuirea predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole printr-un impozit ; cere, într-o scrisoare, lui A. D. Ţiurupa să convoace comisia şi să le examineze.

Martie, 4 — Lenin scrie articolul „Ziua internaţională a muncitoarelor".

Lenin prezidează o şedinţă a Consiliului Muncii şi Apărării ; face îndreptări în proiectul de hotărîre cu privire la reorganizarea pazei la căile ferate pentru lupta împotriva banditismului. În această şedinţă se discută şi proiectul de hotărîre cu privire la punerea Comitetului Apărării din Petrograd în subordinea Consiliului militar-revoluţionar al republicii, sub raport militar şi în domeniul tuturor măsurilor legate de lichidarea rebeliunii armate organizate de eseri şi albgardişti la Kronstadt, precum şi probleme privind detaşamentele de muncă, cumpărarea de autocamioane din străinătate, măsuri pentru dezvoltarea industriei electrotehnice, acordarea raţiei de ostaş roşu unui număr de 500 de muncitori de la uzina „A.M.O.", mersul lucrărilor la bazinul carbonifer de lîngă Moscova etc.

Martie, între 4 şi 7 — Lenin scrie prima şi a doua variantă a raportului cu privire la activitatea politică a Comitetului Central, în vederea apropiatului Congres al X-lea al P.C. (b) din Rusia.

Martie, 5 — Lenin scrie o completare la proiectul de hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la instituirea unui minimum ştiinţific, obligatoriu pentru toate şcolile superioare din R.S.F.S.R., în sensul că în programul de învăţămînt superior se introduce şi planul de electrificare a Rusiei.

Lenin prezidează o şedinţă a Comisiei cerealelor de pe lîngă Consiliul Muncii şi Apărării, în care se discută problema adoptării unor măsuri menite să îmbunătăţească transportul cerealelor, pre-

www.dacoromanica.ro

cum şi problema aprovizionării nesatisfăcătoare a Donbassului.

Martie, 7

Lenin participă la şedinţa plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia. În cadrul discuţiei în legătură cu apropiatul Congres al X-lea al P.C. (b) din Rusia, plenara aprobă planul raportului lui Lenin cu privire la activitatea politică a Comitetului Central. Pentru elaborarea definitivă a proiectului de lege cu privire la înlocuirea predării obligatorii a surplusului de produse agricole printr-un impozit în natură se formează o comisie, din care face parte şi Lenin. În această şedinţă se discută şi problema ordinii de zi a sesiunii din martie a C.E.C. din Rusia, propunerea cu privire la amînarea congresului feroviarilor, hotărîrea Biroului Organizatoric al Comitetului Central cu privire la convocarea, pentru 18 martie, a Conferinţei Uniunii Tineretului Comunist din Rusia, tezele la raportul cu privire la construcţia de partid şi la raportul „Republica Sovietică în încercuirea capitalistă", care urmează să fie prezentate la Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia, problema înarmării comuniştilor etc.

Primind memoriul prezentat de A. G. Goihbarg, vicepreşedinte al Micului C.C.P., în care se arată cum Comisariatul poporului pentru afacerile externe încalcă hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului prin care se interzice organizarea de aparate paralele pentru evaluarea pagubelor suferite de R.S.F.S.R. de pe urma războiului şi a blocadei, Lenin scrie o notă lui G. V. Cicerin şi lui L. M. Karahan, cărora le atrage atenţia că e inadmisibil să fie nesocotită o hotărîre a C.C.P. şi le cere „să-şi spună părerea în mod precis, fără subterfugii şi fără reticenţe".

Lenin completează chestionarul de delegat pentru Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia.

Lenin semnează o telegramă către toţi preşedinţii consfătuirilor guberniale şi comisarii guberniali pentru aprovizionare, cărora le atrage atenţia asupra răspunderii ce le revine pentru desfăşurarea la timp a campaniei de însămînţări şi formarea fondului semincer şi le cere ca în termen de 5 zile să prezinte date în acest sens.

www.dacoromanica.ro

CUPRINS

Prefață VII

1920

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ŞEDINŢA FESTIVĂ A SOVIETULUI DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR, ŢĂRANILOR ŞI OSTAŞILOR ROŞII DIN MOSCOVA, A COMITETULUI ORGANIZAŢIEI MOSCOVA A P.C. (b) DIN RUSIA ŞI A CONSILIULUI ORĂŞENESC AL SINDICATELOR DIN MOSCOVA, ÎNCHINATĂ CELEI DE-A TREIA ANIVERSĂRI A REVOLUŢIEI DIN OCTOMBRIE, 6 NOIEMBRIE 1920 . . . . . 1—6

*SCRISOARE CĂTRE MEMBRII C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA . . . . . 7—8

*PROIECT DE REZOLUŢIE CU PRIVIRE LA „SARCINILE SINDICATELOR ŞI METODELE DE ADUCERE A LOR LA ÎNDEPLINIRE“ . . . . . 9—10

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ŞEDINŢA FESTIVĂ A PLENAREI SOVIETULUI DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI SOLDAŢILOR DIN SOKOLNIKI, LA CARE AU PARTICIPAT ŞI REPREZENTANŢI AI COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE ŞI AI CONDUCERILOR ÎNTREPRINDERILOR DIN MOSCOVA, 7 NOIEMBRIE 1920 11

*PROIECT DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA PROLETCULT . 12

* Cu asterisc sînt notate titlurile date de Institutul de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

*PROIECT DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA 13

*TEZE CU PRIVIRE LA PROPAGANDA PE LINIE DE PRODUCŢIE *(Concept)* . . . . . 14—17

**CONFERINŢA ORGANIZAŢIEI GUBERNIALE MOSCOVA A P.C. (b) DIN RUSIA. 20—22 noiembrie 1920* . 18—40

1. SITUAŢIA NOASTRĂ EXTERNĂ ŞI INTERNĂ ŞI SARCINILE PARTIDULUI. *(Cuvîntare rostită la 21 noiembrie 1920)* 18

*2. CUVÎNTARE ROSTITĂ CU PRILEJUL ALEGERILOR PENTRU COMITETUL ORGANIZAŢIEI MOSCOVA 21 NOIEMBRIE 39

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONFERINŢA COMITETELOR SINDICALE DE LA ÎNTREPRINDERILE POLIGRAFICE DIN MOSCOVA. 25 NOIEMBRIE 1920. *Scurtă dare de seamă apărută în presă* 41

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA O ADUNARE A SECRETARILOR DE CELULE DIN ORGANIZAŢIA MOSCOVA A P.C. (b) DIN RUSIA. 26 NOIEMBRIE 1920. *Relatare apărută în presă* . . . . . 42—45

*PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA . . . . . 46—47

*RAPORT PREZENTAT LA ADUNAREA GENERALĂ A COMUNIŞTILOR DIN CARTIERUL ZAMOSKVORECIE. 29 NOIEMBRIE 1920. *Scurtă dare de seamă apărută în presă* . . . . . 48—50

Cuvînt de încheiere 49

*PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA IMPOZITELE DIRECTE 51

*PROIECT DE HOTĂRÎRE A COMISIEI ECONOMICE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI . . 52—53

*TELEGRAMĂ CĂTRE PREŞEDINTELE COMITETULUI MILITAR-REVOLUŢIONAR AL ARMENIEI . . 54

**ADUNAREA ACTIVULUI ORGANIZAŢIEI MOSCOVA A P.C. (b) DIN RUSIA. 6 decembrie 1920* . . . . 55—85

*1. RAPORT CU PRIVIRE LA CONCESIUNI . . 55

www.dacoromanica.ro

*2. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA CONCESIUNI 80

*MESAJ DE SALUT ADRESAT CONFERINŢEI GENERALE A SECŢIILOR GUBERNIALE PENTRU MUNCA ÎN RÎNDURILE FEMEILOR 86

*PROIECT DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA REORGANIZAREA COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU ÎNVĂŢĂMÎNT . . . . . 89—90

*COMPLETĂRI LA PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA CREAREA UNUI ORGAN DE PRESĂ SPECIAL PENTRU PROBLEMELE DE PRODUCŢIE 91

**AL VIII-LEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DIN RUSIA 22—29 decembrie 1920* . . . . . 93—208

*1. RAPORT CU PRIVIRE LA CONCESIUNI, PREZENTAT ÎN FAŢA FRACŢIUNII P.C. (b) DIN RUSIA DE LA CONGRESUL AL VIII-LEA AL SOVIETELOR. 21 DECEMBRIE 95

*2. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA CONCESIUNI, ROSTIT ÎN FAŢA FRACŢIUNII P.C (b) DIN RUSIA DE LA CONGRESUL AL VIII-LEA AL SOVIETELOR. 21 DECEMBRIE 122

*3. RAPORTUL COMITETULUI EXECUTIV CENTRAL DIN RUSIA ŞI AL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA POLITICA EXTERNĂ ŞI INTERNĂ 22 DECEMBRIE 133

*4. CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN FAŢA FRACŢIUNII P.C. (b) DIN RUSIA DE LA CONGRESUL AL VIII-LEA AL SOVIETELOR ÎN LEGĂTURĂ CU DISCUŢIILE PE MARGINEA RAPORTULUI COMITETULUI EXECUTIV CENTRAL DIN RUSIA ŞI A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA POLITICA EXTERNĂ ŞI INTERNĂ. 22 DECEMBRIE . . . 168

*5. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL C.E.C. DIN RUSIA ŞI AL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA POLITICA EXTERNĂ ŞI INTERNĂ. 23 DECEMBRIE . . 179

www.dacoromanica.ro

*6. CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN FAŢA FRACŢIUNII P.C. (b) DIN RUSIA DE LA CEL DE-AL VIII-LEA CONGRES AL SOVIETELOR, CU PRILEJUL DEZBATERII PROIECTULUI DE LEGE AL C.C.P. „CU PRIVIRE LA MĂSURILE NECESARE PENTRU ÎNTĂRIREA ŞI DEZVOLTAREA GOSPODĂRIILOR ŢĂRĂNEŞTI". 24 DECEMBRIE . . 185

*7. CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ CU UNELE COMPLETĂRI LA PROIECTUL DE LEGE AL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI: „CU PRIVIRE LA MĂSURILE NECESARE PENTRU ÎNTĂRIREA ŞI DEZVOLTAREA GOSPODĂRIILOR ŢĂRĂNEŞTI", ROSTITĂ ÎN FAŢA FRACŢIUNII P.C. (b) DIN RUSIA DE LA AL VIII-LEA CONGRES AL SOVIETELOR. 27 DECEMBRIE . 193

*8. RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRILE PUSE ÎN ŞEDINŢA FRACŢIUNII P.C. (b) DIN RUSIA DE LA CEL DE-AL VIII-LEA CONGRES AL SOVIETELOR 27 DECEMBRIE 199

*9. PROIECT DE REZOLUŢIE LA RAPORTUL DESPRE ELECTRIFICARE 205

*10. PROIECT DE REZOLUŢIE AL FRACŢIUNII P.C. (b) DIN RUSIA DE LA CONGRESUL AL VIII-LEA AL SOVIETELOR 207

*11. COMPLETARE LA REZOLUŢIA CU PRIVIRE LA PROBLEMA AGRARĂ 208

SCRISOARE CĂTRE MUNCITORII DIN KRASNAIA PRESNEA . . . . . 209—210

DESPRE SINDICATE, DESPRE MOMENTUL ACTUAL ŞI DESPRE GREŞELILE TOVARĂŞULUI TROŢKI. *Cuvîntare rostită la şedinţa comună a fracţiunilor comuniste ale Congresului al VIII-lea al Sovietelor, Consiliului General al Sindicatelor din Rusia şi Consiliului orăşenesc al sindicatelor din Moscova. 30 decembrie 1920* . . . . . 211—236

*ÎNSEMNĂRI CU PRIVIRE LA ELECTRIFICARE . . 237

1. Importanţa electrificării 237

2. Cu privire la electrificare 237

*DESPRE ÎNVĂŢĂMÎNTUL POLITEHNIC. *Însemnări pe marginea tezelor Nadejdei Konstantinovna* . . . . 238—240

www.dacoromanica.ro

1921

*PROIECT DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA COMISARIATUL POPORULUI PENTRU AGRICULTURĂ . . . 243

CRIZA DIN PARTID . . . . . 244—255

**AL II-LEA CONGRES GENERAL AL MUNCITORILOR MINERI DIN RUSIA. 25 ianuarie—2 februarie 1921* . 256—272

*1. EXPUNERE CU PRIVIRE LA ROLUL ŞI SARCINILE SINDICATELOR, PREZENTATĂ LA ŞEDINŢA FRACŢIUNII COMUNISTE DE LA CONGRES. 23 IANUARIE 256
*2. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA ROLUL ŞI SARCINILE SINDICATELOR, ROSTIT ÎN ŞEDINŢA FRACŢIUNII COMUNISTE DE LA CONGRES. 24 IANUARIE . 267

CU PRIVIRE LA CREAREA UNOR CONDIŢII OPTIME PENTRU MUNCA ŞTIINŢIFICĂ A ACADEMICIANULUI I. P. PAVLOV ŞI A COLABORATORILOR SĂI. *Hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului* . . . 273—274

ÎNCĂ O DATĂ DESPRE SINDICATE, DESPRE MOMENTUL ACTUAL ŞI DESPRE GREŞELILE TOVARĂŞILOR TROŢKI ŞI BUHARIN . . . . . 275—318

Pericolul pe care-l reprezintă pentru partid manifestările fracţioniste 276
Democratismul formal şi utilitatea revoluţionară . 279
Primejdia politică a unor sciziuni în mişcarea sindicală 280
Despre divergenţele principiale 287
Politicul şi economicul. Dialectica şi eclectismul . . 290
Dialectică şi eclectism. „Şcoală" şi „aparat" . . 299
Încheiere 309

*PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA DECLARAŢIA LUCRĂTORILOR DIN ŢEKTRAN . . . 319

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONFERINŢA LĂRGITĂ A MUNCITORILOR METALURGIŞTI DIN ORAŞUL ŞI GUBERNIA MOSCOVA. 4 FEBRUARIE 1921 . . . 320—323

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CEL DE-AL IV-LEA CONGRES GENERAL AL MUNCITORILOR DIN INDUSTRIA DE CONFECŢII. 6 FEBRUARIE 1921 . . . 324—332

www.dacoromanica.ro

DIRECTIVELE COMITETULUI CENTRAL CĂTRE LUCRĂTORII COMUNIŞTI DIN COMISARIATUL POPORULUI PENTRU ÎNVĂŢĂMÎNT . . . . . 333—335

CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU ÎNVĂŢĂMÎNT . . . . . 336—347

*CONCEPT PRELIMINAR DE TEZE CU PRIVIRE LA ŢĂRANI 348

*SCRISOARE ÎN LEGĂTURĂ CU CONCESIUNILE PETROLIERE . . . . . 349—351

*PROIECT DE HOTĂRIRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA PLANUL DE IMPORT 352

*PROIECTUL PUNCTULUI PRINCIPAL DIN HOTĂRÎREA CONSILIULUI MUNCII ŞI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA COMISIA CENTRALĂ A PLANIFICĂRII 353

CU PRIVIRE LA PLANUL ECONOMIC UNIC . . 354—363

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ADUNAREA ACTIVULUI DE PARTID DIN ORAŞUL MOSCOVA. 24 FEBRUARIE 1921 . . . . . 364—367

*MESAJ DE SALUT ADRESAT CELUI DE-AL V-LEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DIN UCRAINA 368

*HOTĂRÎRE A CONSILIULUI MUNCII ŞI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA ÎMBUNĂTĂŢIREA APROVIZIONĂRII MUNCITORILOR 369

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ŞEDINŢA PLENARĂ A SOVIETULUI DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI ŢĂRANILOR DIN MOSCOVA. 28 FEBRUARIE 1921 370—383

*SCRISOARE CĂTRE G. K. ORDJONIKIDZE . . . 384—385

*ZIUA INTERNAŢIONALĂ A MUNCITOARELOR . 386—388

MATERIALE PREGATITOARE

*SCHIŢA PROIECTULUI DE REZOLUŢIE CU PRIVIRE LA „SARCINILE SINDICATELOR ŞI METODELE DE ADUCERE A LOR LA ÎNDEPLINIRE“ 391

*PENTRU TEZELE CU PRIVIRE LA PROPAGANDA PE LINIE DE PRODUCŢIE . . . . . 392—393

www.dacoromanica.ro

*PROIECT DE HOTĂRÎRE A COMITETULUI CENTRAL 394

*ÎN LEGĂTURĂ CU ELABORAREA PROIECTULUI DE DECRET CU PRIVIRE LA MĂSURILE NECESARE PENTRU ÎNTĂRIREA ŞI DEZVOLTAREA GOSPODĂRIILOR ŢĂRĂNEŞTI 395

*PLANUL RAPORTULUI PENTRU CEL DE-AL VIII-LEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DIN RUSIA . . . . . 396—399

ÎNSEMNĂRI PENTRU MEMBRII COMITETULUI CENTRAL ŞI PENTRU COMISARII POPORULUI . . . 400—405

*ÎNSEMNĂRI CU PRIVIRE LA SARCINILE CONSTRUCŢIEI ECONOMICE 406

*CONSPECTUL CUVÎNTĂRII „DESPRE SINDICATE, DESPRE MOMENTUL ACTUAL ŞI DESPRE GREŞELILE TOVARĂŞULUI TROŢKI“ . . . . . 407—412

*SCHIŢA PĂRŢII FINALE A ARTICOLULUI „CRIZA DIN PARTID“ . . . . . 413—414

MATERIALE PENTRU BROŞURA „ÎNCĂ O DATĂ DESPRE SINDICATE, DESPRE MOMENTUL ACTUAL ŞI DESPRE GREŞELILE tovarăşilor TROŢKI ŞI BUHARIN“ . . . . . 415—434

*1. OBSERVAŢII PE MARGINEA BROŞURII LUI TROŢKI „ROLUL ŞI SARCINILE SINDICATELOR“ 415

*2. CONSPECTELE BROŞURII „ÎNCĂ O DATĂ DESPRE SINDICATE, DESPRE MOMENTUL ACTUAL ŞI DESPRE GREŞELILE TOVARĂŞILOR TROŢKI ŞI BUHARIN“ 424

*3. SCHIŢĂ DE PLAN PENTRU CAPITOLELE „POLITICUL ŞI ECONOMICUL. DIALECTICA ŞI ECLECTISMUL“ ŞI „DIALECTICA ŞI ECLECTISM. «ŞCOALĂ» ŞI «APARAT»“ 429

*4. PLANUL ÎNCHEIERII 433

*5. SCHIŢA CUPRINSULUI BROŞURII 434

www.dacoromanica.ro

*PLANUL „DIRECTIVELOR COMITETULUI CENTRAL CĂTRE LUCRĂTORII COMUNIŞTI DIN COMISARIATUL POPORULUI PENTRU ÎNVĂŢĂMÎNT“ . . . 435—436

*MATERIALE PENTRU ARTICOLUL „CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU ÎNVĂŢĂMÎNT“ . . . . . 437—439

*ÎNSEMNĂRI FĂCUTE CU PRILEJUL PRIMIRII UNEI DELEGAŢII DAGHESTANE 440

*PLANUL CUVÎNTĂRII ROSTITE LA O ŞEDINŢĂ A COMITETULUI ORGANIZAŢIEI DIN MOSCOVA A P.C. (b) DIN RUSIA CU ACTIVUL DE PARTID . . 441

*CONCEPT DE PLAN PENTRU CUVÎNTAREA ROSTITĂ LA ŞEDINŢA PLENARĂ A SOVIETULUI DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI ŢĂRANILOR DIN MOSCOVA 442

*PLANUL SCRISORII CĂTRE TOVARĂŞII DIN BAKU . 443—446

*COMPLETARE LA PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA MINIMUL ŞTIINŢIFIC OBLIGATORIU ÎN INSTITUŢIILE DE ÎNVĂŢĂMÎNT SUPERIOR . . 447

———

Lista lucrărilor lui V. I. Lenin care n-au fost găsite pînă în prezent *(6 noiembrie 1920—7 martie 1921)* . . . . 451—452

Lista documentelor la a căror redactare a participat V. I. Lenin . . . . . 453—456

Adnotări . . . . . 457—510

Indice de lucrări şi izvoare citate sau menţionate de V. I. Lenin . . . . . 511—532

Indice de nume . . . . . 533—568

Date din viaţa şi activitatea lui V. I. Lenin . . . . 569—621

———

www.dacoromanica.ro

ILUSTRAŢII

Portretul lui V. I. Lenin. — Ianuarie 1921 . . . . . XXII—1

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Mesaj de salut adresat Conferinţei generale a secţiilor guberniale pentru munca în rîndurile femeilor". — 6 decembrie 1920 . . . 87

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Proiect de hotărîre a plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la Comisariatul poporului pentru agricultură". — 4 ianuarie 1921 241

Coperta broşurii lui V. I. Lenin „Criza din partid". — Ianuarie 1921 . . . . . 244—245

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Planul raportului pentru cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia". — Decembrie 1920 . . . . . 396—397

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro